

Innst. 2 S

(2010–2011)

**Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen**

Meld. St. 1 (2010–2011), Prop. 1 S (2010–2011) og Prop. 1 S Tillegg 1–4 (2010–2011)

**Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2011
og forslaget til statsbudsjett for 2011**

Innhold

	Side
1. Innledning	9
2. Nasjonalbudsjettet for 2011	9
2.1 Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi	9
2.1.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2010–2011)	9
2.1.2 Komiteens merknader	19
3. Statsbudsjettet for 2011	63
3.1 Hovedtrekk for forslag til statsbudsjettet	63
3.1.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2010–2011) og Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok	63
3.1.2 Komiteens merknader	64
3.2 Gjennomgang av forslaget til statsbudsjettet for 2011 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder	64
3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning), under kommunal- og forvaltningskomiteen	65
3.2.1.1 Sammendrag	65
3.2.1.2 Komiteens merknader	65
3.2.1.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	65
3.2.1.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	65
3.2.1.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	66
3.2.1.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	66
3.2.1.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	66
3.2.1.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 1	68
3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie- og kulturkomiteen	68
3.2.2.1 Sammendrag	68
3.2.2.2 Komiteens merknader	69
3.2.2.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	69
3.2.2.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	70
3.2.2.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	71
3.2.2.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	73
3.2.2.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	74
3.2.2.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 2	76
3.2.3 Rammeområde 3 (Kultur), under familie- og kulturkomiteen	77
3.2.3.1 Sammendrag	77
3.2.3.2 Komiteens merknader	77
3.2.3.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	77
3.2.3.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	78
3.2.3.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	79
3.2.3.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	80
3.2.3.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	81
3.2.3.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 3	83
3.2.4 Rammeområde 4 (Utenriks), under utenriks- og forsvarskomiteen	83
3.2.4.1 Sammendrag	83
3.2.4.2 Komiteens merknader	84
3.2.4.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	84
3.2.4.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	84
3.2.4.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	84
3.2.4.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	86

	Side	
3.2.4.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	86
3.2.4.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 4	88
3.2.5	Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen	88
3.2.5.1	Sammendrag	88
3.2.5.2	Komiteens merknader	89
3.2.5.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	89
3.2.5.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	89
3.2.5.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	90
3.2.5.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	92
3.2.5.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	92
3.2.5.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 5	94
3.2.6	Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig), under kommunal- og forvaltningskomiteen	94
3.2.6.1	Sammendrag	94
3.2.6.2	Komiteens merknader	95
3.2.6.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	95
3.2.6.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	95
3.2.6.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	97
3.2.6.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	98
3.2.6.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	99
3.2.6.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 6	102
3.2.7	Rammeområde 7 (Arbeid og sosial), under arbeids- og sosialkomiteen	102
3.2.7.1	Sammendrag	102
3.2.7.2	Komiteens merknader	103
3.2.7.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	103
3.2.7.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	104
3.2.7.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	105
3.2.7.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	106
3.2.7.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	107
3.2.7.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 7	114
3.2.8	Rammeområde 8 (Forsvar), under utenriks- og forsvarskomiteen	114
3.2.8.1	Sammendrag	114
3.2.8.2	Komiteens merknader	115
3.2.8.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	115
3.2.8.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	115
3.2.8.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	116
3.2.8.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	118
3.2.8.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	118
3.2.8.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 8	119
3.2.9	Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen	119
3.2.9.1	Sammendrag	119
3.2.9.2	Komiteens merknader	120
3.2.9.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	120
3.2.9.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	121
3.2.9.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	121
3.2.9.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	124
3.2.9.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	125
3.2.9.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 9	128
3.2.10	Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen	128
3.2.10.1	Sammendrag	128

	Side	
3.2.10.2	Komiteens merknader	129
3.2.10.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	129
3.2.10.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	129
3.2.10.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	129
3.2.10.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	130
3.2.10.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	130
3.2.10.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 10	131
3.2.11	Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen	131
3.2.11.1	Sammendrag	131
3.2.11.2	Komiteens merknader	132
3.2.11.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	132
3.2.11.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	132
3.2.11.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	133
3.2.11.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	134
3.2.11.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	135
3.2.11.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 11	137
3.2.12	Rammeområde 12 (Olje og energi), under energi- og miljøkomiteen	137
3.2.12.1	Sammendrag	137
3.2.12.2	Komiteens merknader	137
3.2.12.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	137
3.2.12.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	137
3.2.12.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	139
3.2.12.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	141
3.2.12.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	141
3.2.12.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 12	142
3.2.13	Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen	143
3.2.13.1	Sammendrag	143
3.2.13.2	Komiteens merknader	143
3.2.13.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	143
3.2.13.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	144
3.2.13.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	145
3.2.13.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	147
3.2.13.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	147
3.2.13.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 13	150
3.2.14	Rammeområde 14 (Konstitusjonelle institusjoner), under kontroll- og konstitusjonskomiteen	150
3.2.14.1	Sammendrag	150
3.2.14.2	Komiteens merknader	150
3.2.14.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	150
3.2.14.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	150
3.2.14.3.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	150
3.2.14.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	151
3.2.14.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	151
3.2.14.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 14	151
3.2.15	Rammeområde 15 (Helse), under helse- og omsorgskomiteen	151
3.2.15.1	Sammendrag	151
3.2.15.2	Komiteens merknader	153
3.2.15.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	153
3.2.15.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	155

	Side
3.2.15.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	157
3.2.15.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	158
3.2.15.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	160
3.3.15.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 15	162
3.2.16 Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning), under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen	162
3.2.16.1 Sammendrag	162
3.2.16.2 Komiteens merknader	164
3.2.16.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	164
3.2.16.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	164
3.2.16.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	165
3.2.16.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	167
3.2.16.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	169
3.2.16.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 16	175
3.2.17 Rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), under transport- og kommunikasjonskomiteen	176
3.2.17.1 Sammendrag	176
3.2.17.2 Komiteens merknader	177
3.2.17.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	177
3.2.17.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	177
3.2.17.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	179
3.2.17.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	181
3.2.17.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	182
3.2.17.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 17	185
3.2.18 Rammeområde 18 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren), under finanskomiteen	185
3.2.18.1 Sammendrag	185
3.2.18.2 Komiteens merknader	185
3.2.18.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	185
3.2.18.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	185
3.2.18.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	186
3.2.18.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	187
3.2.18.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	187
3.2.18.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 18	190
3.2.19 Rammeområde 19 (Tilfeldige utgifter og inntekter), under finanskomiteen	190
3.2.19.1 Sammendrag	190
3.2.19.2 Komiteens merknader	191
3.2.19.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	191
3.2.19.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	191
3.2.19.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	191
3.2.19.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	191
3.2.19.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	191
3.2.19.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 19	192
3.2.20 Rammeområde 20 (Garanti-instituttet for eksportkreditt), under finanskomiteen	192
3.2.20.1 Sammendrag	192
3.2.20.2 Komiteens merknader	193
3.2.20.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	193
3.2.20.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	193
3.2.20.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	193
3.2.20.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	193

	Side	
3.2.20.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	193
3.2.20.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 20	193
3.2.21	Rammeområde 21 (Finansadministrasjon mv.), under finanskomiteen	193
3.2.21.1	Sammendrag	193
3.2.21.2	Komiteens merknader	194
3.2.21.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	194
3.2.21.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	194
3.2.21.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	194
3.2.21.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	195
3.2.21.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	195
3.2.21.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 21	197
3.2.22	Rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll), under finanskomiteen	197
3.2.22.1	Sammendrag	197
3.2.22.2	Komiteens merknader	198
3.2.22.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	198
3.2.22.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	198
3.2.22.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	198
3.2.22.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	198
3.2.22.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	198
3.2.22.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 22	199
3.2.23	Rammeområde 23 (Utbytte), under finanskomiteen	200
3.2.23.1	Sammendrag	200
3.2.23.2	Komiteens merknader	200
3.2.23.2.1	Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	200
3.2.23.2.2	Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet	200
3.2.23.2.3	Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre	200
3.2.23.2.4	Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti	200
3.2.23.2.5	Merknader fra komiteens medlem fra Venstre	200
3.2.23.3	Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 23	201
3.3	Oversikt over forslagene til rammevedtak	201
4.	Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt	202
4.2	Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok	202
4.3	Komiteens merknader	205
5.	Gjennomføringen av inneværende års budsjett	205
5.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok	205
5.1.1	Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter	206
5.3	Komiteens merknader	207
6.	Økonomistyring i staten mv.	207
6.1	Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten	207
6.1.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011)	207
6.2	Komiteens merknader	207
7.	Flerårige budsjettkonsekvenser 2012–2014	208
7.1	Hovedprinsipper	208
7.1.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok	208
7.1.2	Komiteens merknader	210
7.2	Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene	210
7.2.1	Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok	210
7.2.2	Komiteens merknader	211

	Side
8. Andre merknader og tekstforslag fremsatt under komiteens behandling	211
8.1 Behovet for omstilling og fornyelse og endringer i bevilgningene	211
8.2 Statspensjoner	212
8.3 Bostøtte i forbindelse med høye strømpriser	212
8.4 Investeringsfond for u-land	212
8.5 Indikatorer for samfunnsutviklingen	212
9. Forslag fra mindretall	213
10. Komiteens tilråding	221
Vedlegg	223

Innst. 2 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Meld. St. 1 (2010–2011), Prop. 1 S (2010–2011) og Prop. 1 S Tillegg 1–4 (2010–2011)

Innstilling fra finanskomiteen om nasjonalbudsjettet for 2011 og forslaget til statsbudsjett for 2011

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Dag Ole Teigen og Laila Thorsen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at det i Stortingets forretningsorden § 21 bl.a. står følgende om finanskomiteens oppgaver:

«Senest den 20. november skal finanskomiteen avgi innstilling om nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet, med forslag til rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndeling i rammeområder fastsatt av Stortinget i henhold til § 22 tredje ledd.»

Komiteen har disponert denne innstillingen som følger:

I kapittel 2 behandles nasjonalbudsjettet for 2011, herunder hovedlinjer i den økonomiske politikken. I pkt. 2.1.2 presenterer fraksjonene sine alternative økonomiske opplegg for 2011.

I kapittel 3 behandles regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder, jf. Innst. 1 S (2010–2011) og vedtak i Stortinget 13. oktober 2010, supplert med vedtak 11. november 2010.

I kapittel 4 behandles diverse budsjettfullmakter, i kapittel 5 gjennomføringen av inneværende års budsjett, i kapittel 6 økonomistyringen i staten mv., i kapittel 7 flerårige budsjettkonsekvenser for perioden 2012–2014 og i kapittel 8 andre forslag og merknader som er fremsatt under komitébehandlingen.

Forslag fra mindretall er gjengitt i kapittel 9 og komiteens tilråding i kapittel 10.

Komiteen viser til brev fra finansminister Sigbjørn Johnsen av 22. oktober 2010 om trykkfeil i Meld. St. 1 (2010–2011) Nasjonalbudsjettet 2011 og av 27. oktober 2010 om rettelsener til Prop. 1 S (2010–2011) Statsbudsjettet 2011. Brevene følger som vedlegg til denne innstillingen.

2. Nasjonalbudsjettet for 2011

2.1 Hovedlinjer i den økonomiske politikken og utsiktene for norsk økonomi

2.1.1 Sammendrag fra Meld. St. 1 (2010–2011)

HOVEDTREKK

Hovedmålet for regjeringens økonomiske politikk er arbeid for alle og en rettferdig fordeling av goder og byrder. Med utgangspunkt i den nordiske modellen vil regjeringen fornye og utvikle de offentlige velferdsordningene, bidra til en mer rettferdig fordeling og til et arbeidsliv der alle kan delta. Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet, innenfor rammer som sikrer at framtidige generasjoners muligheter for å dekke sine behov ikke undergraves. En slik bærekraftig utvik-

ling krever en ansvarlig politikk med vekt på natur- og miljøhensyn, en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen, et opprettholdbart pensjonssystem, et velfungerende næringsliv og en sterk og effektiv offentlig sektor.

Hovedoppgaven for den økonomiske politikken i Norge i 2009 og 2010 har vært å bidra til at sysselsettingen holdes oppe, og begrense økningen i arbeidsledigheten. Dette har vi lykket godt med. Både nedgangen i produksjon og oppgangen i arbeidsledighet har vært relativt liten i internasjonal målestokk. Mens BNP hos våre handelspartnere falt med over 3 pst. i 2009, anslås nedgangen i norsk fastlandsøkonomi nå til 1,4 pst. Denne forskjellen avspeiler seg også i arbeidsmarkedet, der arbeidsledigheten økte til rekordhøye 10 pst. både i euroområdet og i USA ved siste årsskifte. Oppgangen i Norge har vært vesentlig mindre – fra 2 1/2 pst. sommeren 2008 til knapt 3 1/2 pst. nå. Det norske ledighetsnivået er langt under nivået i de fleste andre industriland og lavere enn det gjennomsnittlige ledighetsnivået her hjemme for de siste 20 årene. Utfordringen framover er å ta vare på disse gode resultatene, opprettholde handlefriheten i finanspolitikken og unngå et for høyt kostnadsnivå.

Finanskrisen og det påfølgende internasjonale tilbakeslaget innebar en betydelig fare for at også norsk økonomi skulle rammes av den kraftigste nedgangskonjunkturen på flere tiår. På denne bakgrunn ble finanspolitikken dreid kraftig i ekspansiv retning i 2009 og 2010. Også pengepolitikken ble raskt lagt om i en mer ekspansiv retning, og Norges Banks styringsrente ble fra høsten 2008 og fram til sommeren 2009 redusert til 1 1/4 pst., det laveste nivået noensinne. Siden da er styringsrenten satt opp med 3/4 prosentpoeng til 2 pst. Dette er fortsatt et svært lavt rentenivå.

Fra andre halvår 2009 har aktiviteten i internasjonal økonomi vært på vei opp igjen, etter at finanskrisen førte til det sterkeste tilbakeslaget siden andre verdenskrig. Oppgangen ventes å fortsette også neste år. Den statsfinansielle situasjonen i industrilandene skaper imidlertid en viss usikkerhet om styrken i veksten. Mange land må stramme kraftig inn i sine budsjetter for å hindre at statsgjelden kommer ut av kontroll.

Ny informasjon siden framleggelsen av revidert nasjonalbudsjett 2010 i mai tilsier at veksten i norsk økonomi fortsetter om lag som anslått, men at tempoet inn i 2010 var noe lavere enn tidligere lagt til grunn. Det er særlig privat konsum som har utviklet seg svakere enn ventet. Framover venter vi at veksten i det private konsumet vil ta seg opp igjen. Veksten i fastlandsøkonomien anslås nå til 1,7 pst. i år, en nedjustering på 0,4 prosentpoeng siden revidert nasjonalbudsjett. For 2011 anslås veksten til 3,1 pst. Dette er 0,4 prosentpoeng mer enn lagt til grunn i revidert

nasjonalbudsjett, og rundt 1/2 prosentpoeng over den beregnede trendveksten i økonomien.

Arbeidsmarkedet har vist en stabil utvikling den siste tiden. Fallet i sysselsettingen stoppet opp mot slutten av fjoråret, og ledigheten antas å holde seg forholdsvis stabil rundt 3 1/2 pst. i 2010 og 2011. Det er imidlertid usikkerhet om den økonomiske utviklingen framover og om virkningene for arbeidsmarkedet.

Regjeringen følger handlingsregelen for en gradvis innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi, om lag i takt med utviklingen i forventet realavkastning av Statens pensjonsfond utland, anslått til 4 pst. av fondskapitalen. Slik sørger vi for at petroleumsformuen kan bli til glede både for nåværende og framtidige generasjoner.

Handlingsregelen åpner for å bruke mer enn forventet fondsavkastning i år med konjunkturtilbakeslag, samtidig som bruken av oljeinntekter bør ligge under forventet realavkastning i år med høy aktivitet og press i økonomien. Denne handlefriheten er brukt aktivt i 2009 og 2010 for å bekjempe virkningene av finanskrisen på sysselsetting og arbeidsledighet. Som følge av dette er imidlertid bruken av oljeinntekter kommet opp på et nivå vesentlig over 4-prosentbanen. Etter hvert som veksten tar seg opp og utsiktene bedres, er det viktig å vende tilbake til 4-prosentbanen. En ekspansiv budsjettpolitikk i nedgangskonjunkturer må etterfølges av innstramminger når situasjonen i økonomien normaliseres, slik at den økonomiske politikken kan legge til rette for en stabil økonomisk utvikling både på kort og lang sikt.

Med utsikter til vekst over trend i fastlandsøkonomien i 2011 og stabilisering av ledigheten klart under det historiske gjennomsnittet, vil det være i tråd med handlingsregelen å stramme til i budsjettet og redusere avstanden til 4-prosentbanen. Regjeringen har funnet det riktig å holde oljepengebruken reelt uendret fra 2010 til 2011, målt ved det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet. Dette tilsvarer en budsjettinnstramming på 0,2 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Budsjettet bidrar dermed til å dempe aktivitetsveksten i norsk økonomi neste år, etter to år med kraftige stimulanser gjennom finanspolitikken. Både hensynet til de statlige finansene på lang sikt og hensynet til pengepolitikken, kronkursen og konkurranseutsatte sektorer tilsier en slik innretning av 2011-budsjettet.

Etter at budsjettet for 2010 ble lagt fram i fjor høst, er det kommet ny informasjon om utviklingen på budsjettets inntekts- og utgiftsside som har ført til en klar reduksjon i avstanden til 4-prosentbanen i inneværende år. Det gjelder bl.a. økte anslag for strukturelle skatter og reduserte anslag for utgifter til sykepenger i folketrygden og til mottak av asylsøkere. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011

innebærer et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 128,1 mrd. kroner, som er 7,4 mrd. kroner over 4-prosentbanen. Med om lag uendret oljepengebruk i faste priser fra 2011 til 2012 anslås underskuddet å være tilbake på 4-prosentbanen i 2012.

Innenfor den foreslåtte rammen for bruk av petroleumsinntekter og et uendret skattenivå foreslår regjeringen en rekke tiltak for å styrke de brede fellesskapsløsningene og legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. I budsjettforslaget for 2011 prioriteres kvalitetsheving og utvidelse av offentlig tjenester innen helse, omsorg, skole og barnehage, samtidig som viktige miljøoppgaver styrkes og de sosiale og økonomiske forskjellene reduseres. Bevilgningene til samferdsel, politiet og kulturformål økes betydelig.

BEDRE VEKSTUTSIKTER INTERNASJONALT, MEN HØY STATSGJELD GIR BETYDELIG USIKKERHET

Aktiviteten i internasjonal økonomi har tatt seg klart opp siden sommeren i fjor. Veksten har vært særlig sterk i framvoksende økonomier som Kina og India, men også i USA og Europa har den økonomiske aktiviteten tatt seg opp. Det legges nå til grunn en BNP-vekst hos Norges handelspartnere på om lag 3 pst. både i år og neste år. For inneværende år er dette en oppjustering fra revidert nasjonalbudsjett på 1/2 prosentpoeng, særlig som følge av sterkere vekst i Tyskland og Sverige i første halvår enn tidligere lagt til grunn. Anslaget for neste år er om lag uendret.

Usikkerheten i anslagene er betydelig, bl.a. som følge av den statsfinansielle situasjonen i industrilandene. For flere europeiske land falt tilliten til statens evne til å betjene sin gjeld markert gjennom våren i år, og markedsrentene på deres statslån gikk betydelig opp. EU og IMF fant det derfor nødvendig å iverksette omfattende støttetiltak til utsatte land. Det er store forskjeller i vekstutsiktene mellom de ulike eurolandene, og det er særlig de landene som har statsfinansielle problemer som sliter med lav økonomisk vekst. En rekke EU-land har vedtatt eller varslet omfattende budsjettinnstramminger. Situasjonen i Europa illustrerer hvor viktig det er å føre en ansvarlig og langsiktig finanspolitikk.

Selv om toppen nå ser ut til å være passert, er arbeidsledigheten hos Norges handelspartnere fortsatt svært høy.

Høy ledighet stiller den økonomiske politikken overfor store utfordringer i mange industriland, der betydelig oppmerksomhet nå må rettes inn mot å bringe statsfinansene tilbake på trygg grunn. Svikt i tilliten til at myndighetene makter å rette opp offentlige finanser kan føre til en destabiliserende økning i rentene på statslån, slik vi har sett i Hellas. Når flere land må stramme inn i budsjettpolitikken, kan det bidra til at sentralbankenes styringsrenter kan bli lig-

gende lavt lenge. Høy ledighet som varer over tid, kan også føre til betydelig tap av kompetanse, økte sosiale spenninger og en mer ustabil utvikling i det enkelte land.

NORSK ØKONOMI HAR KLART SEG GODT GJENNOM FINANSKRISEN

Norge har klart seg bedre enn de fleste andre land gjennom finanskrisen. Etter nedgang gjennom andre halvår 2008 og inn i 2009 tok den økonomiske aktiviteten seg opp igjen fra 2. kvartal i fjor. Vekst i privat og offentlig konsum, og etter hvert også i eksporten av tradisjonelle varer, bidro til å trekke aktiviteten opp.

I revidert nasjonalbudsjett 2010 ble veksten i norsk fastlandsøkonomi anslått til 2,1 pst. i år, mens veksten neste år ble anslått til 2,7 pst., som er om lag på linje med gjennomsnittet for de siste 40 årene. Ny informasjon siden revidert nasjonalbudsjett ble lagt fram tilsier at veksten i norsk økonomi fortsetter, men at tempoet inn i 2010 var noe lavere enn tidligere lagt til grunn. Det er særlig privat konsum som har utviklet seg svakere enn ventet. Økt forbrukertillit, forholdsvis god inntektsvekst, lave renter og lav arbeidsledighet trekker i retning av at konsumveksten tar seg opp framover. Økte investeringer og lageroppbygging trakk den økonomiske veksten opp i 2. kvartal, og ledere i industrien venter videre vekst i industriproduksjonen framover. Samtidig ser investeringer i petroleumssektoren ut til å bli høyere neste år enn tidligere antatt.

Som følge av den relativt svake utviklingen i 1. kvartal ligger det an til at veksten i fastlandsøkonomien blir noe lavere i inneværende år enn anslått i revidert nasjonalbudsjett. Som omtalt ovenfor anslås veksten i fastlandsøkonomien nå til 1,7 pst. i 2010 og til 3,1 pst. 2011.

Tilbakeslaget i kjølvannet av finanskrisen førte til et fall i sysselsettingen i Norge, men nedgangen stoppet opp i fjor høst. Også yrkesdeltakelsen har avtatt, særlig blant de yngste, og dette har bidratt til å dempe oppgangen i arbeidsledigheten. Slik den måles i Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) har ledigheten sesongjustert ligget på 3 1/4–3 1/2 pst. av arbeidsstyrken siden 3. kvartal i fjor. Ledigheten har blitt klart lavere enn antatt i fjor vinter. Utviklingen de siste månedene og de økonomiske utsiktene framover tilsier at ledigheten kan bli liggende rundt 3 1/2 pst. både i 2010 og 2011. Dette er klart under gjennomsnittet for de siste 20 årene på 4 1/4 pst. Også i internasjonal sammenheng er den norske ledigheten svært lav.

På bakgrunn av årets lønnsoppgjør anslås den samlede lønnsveksten i inneværende år til 3 1/4 pst., det samme som ble lagt til grunn i revidert nasjonalbudsjett. Et høyt kostnadsnivå i Norge, svært lav

lønnsvekst blant våre handelspartnere og usikre markedsutsikter for store deler av konkurranseutsatt sektor kan tilsi at oppgjørene også til neste år vil bli relativt moderate. I meldingen er det lagt til grunn en lønnsvekst på 3 1/4 pst. også i 2011.

Styrkingen av kronen gjennom 2009 og lav inflasjon internasjonalt slår nå ut i lavere priser på importerte konsumvarer. Den underliggende konsumprisveksten (målt ved KPI-JAE) har avtatt gjennom inneværende år og har de siste månedene ligget rundt 1,3–1,4 pst. Utviklingen i elektrisitetsprisene har bidratt til at veksten i totalindeksen (KPI) så langt i år har vært høyere enn veksten i KPI-JAE. Veksten i KPI-JAE anslås til 1,5 pst. i år og 1,9 pst. neste år.

Oljeprisen økte gjennom årets fire første måneder og lå i begynnelsen av mai på i overkant av 520 kroner pr. fat. Med økende uro i de internasjonale finansmarkedene stanset oppgangen, og de siste månedene har det vært store svingninger i oljeprisen. Så langt i år har oljeprisen i gjennomsnitt vært i underkant av 470 kroner pr. fat. Det er i denne meldingen lagt til grunn en oljepris på 475 kroner i 2010 og 485 kroner i 2011, som er på linje med anslagene i revidert nasjonalbudsjett 2010. Også anslagene på gassprisen er holdt uendret.

ORDEN I ØKONOMIEN ER DET BESTE VERNET MOT ØKONOMISKE KRISER

Norge har en meget åpen økonomi. Våre viktigste eksportvarer selges til priser som bestemmes i internasjonale markeder. Norge er samtidig en stor kapitaleksportør og en viktig investor i det internasjonale finansmarkedet. Dette betyr at vi er sårbare for svingninger i internasjonal økonomi. Senest merket vi dette gjennom finanskrisen. Det er ikke mulig fullt ut å skjerme seg for kriser og store svingninger i verdensøkonomien.

Vi kan likevel forberede oss ved å bygge forsvarsverk for å stå imot eller begrense virkningene av slike hendelser. Vårt viktigste forsvarsverk mot kriser som kommer utenfra, er god styring av vår egen økonomi. Samtidig er dette også viktig for å hindre og forebygge kriser vi kan påføre oss selv. I budsjettpolitikken handler det om at utgiftene ikke skal overstige inntektene over tid. I gode tider bør vi bygge opp reserver som kan nyttes til å dempe virkningen av nedturer i økonomien. I sin enkelhet er det dette handlingsregelen for bruken av oljeinntekter sørger for. Denne regelen sier at vi i det enkelte års statsbudsjett normalt skal bruke 4 pst. av kapitalen i Statens pensjonsfond utland. Slik bruker vi av oljeinntektene på en måte som er bærekraftig over tid, samtidig som vi bygger opp reserver for framtidige generasjoner.

Vi kan også forberede oss gjennom inntektsoppgjørene. Dette forutsetter lønnsoppgjør der hensynet til konkurranseutsatte næringer kommer i forgrun-

nen. En hovedoppgave framover blir dessuten å styrke produksjonsgrunnlaget i fastlandsøkonomien, slik at vi har mer å bygge på når petroleumsinntektene etter hvert avtar. Dette kan underbygges av måten utgiftene i statsbudsjettet brukes på. Det er viktig å gjennomføre samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i infrastruktur som veier, jernbane og «elektroniske hovedveier». Likevel vil investeringer i arbeidskraften være det mest betydningsfulle. Arbeidskraften er uten sammenlikning vår viktigste ressurs. Det hadde ikke vært mulig å bygge landet og den norske velferdsstaten uten tilstrekkelig tilgang på godt kvalifisert arbeidskraft.

Norge er i en spesielt gunstig økonomisk situasjon. Svært få land har så sterke statsfinanser som Norge. Samtidig har befolkningen gjennomgående høy materiell velstand og nyter godt av en velferdsstat av god kvalitet. Helt siden andre verdenskrig har vi hatt betydelig vekst i norsk økonomi som har gitt grunnlag for en sterk velferds- og velstandsøkning. Dette er et resultat av politiske valg og en ansvarlig økonomisk politikk gjennom mange år. At det vil fortsette slik, er derfor ikke naturgitt. Store utfordringer knyttet til aldringen av befolkningen og klimaspørsmålet kan bryte de gunstige utviklingslinjene. Vi må ikke bruke eller forbruke så mye i dag at det reduserer mulighetene for generasjonene som kommer etter oss. Dette er den beste måten å møte framtidige utfordringer på. Derfor må de politiske valg vi gjør i dag i stor grad ha et langsiktig mål.

AVVEIINGENE I DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

For å møte finanskrisen og det påfølgende internasjonale tilbakeslaget ble pengepolitikken lagt kraftig om, og Norges Banks styringsrente ble gjennom høsten 2008 og fram til sommeren 2009 redusert med 4 1/2 prosentpoeng, til det laveste nivået noensinne. I tillegg ble det gjennomført omfattende tiltak for å bedre forholdene i finansmarkedene og lette tilgangen til lån for husholdninger, bedrifter og kommuner.

I lys av den vanskelige økonomiske situasjonen ble også finanspolitikken dreid kraftig i ekspansiv retning i 2009 og 2010. Alternativet ville vært et kraftigere fall i sysselsettingen og en vesentlig høyere arbeidsledighet. Dette har vi klart å unngå. Men samtidig har den ekspansive finanspolitikken ført bruken av oljeinntekter opp på et høyt nivå, og betydelig over 4-prosentbanen.

Etter at budsjettet for 2010 ble lagt fram i fjor høst er det imidlertid kommet ny informasjon om utviklingen på budsjettets inntekts- og utgiftsside som innebærer en klar reduksjon i avstanden til 4-prosentbanen. For 2010 anslås det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet nå til 124,8 mrd. kroner. Avstanden til 4-prosentbanen i 2010 er redusert med 6,7 mrd. kroner siden revidert nasjonalbud-

sjett 2010 og med 25,5 mrd. kroner siden Nasjonalbudsjettet 2010. Avviket fra 4-prosentbanen i 2010 anslås nå til vel 19 mrd. kroner i 2010-priser.

Med utsikter til vekst i overkant av trend i fastlandsøkonomien i 2011 og stabilisering av ledigheten vil det være i tråd med retningslinjene å stramme noe til i budsjettet og redusere avstanden til 4-prosentbanen slik regjeringen har varslet. Det er flere grunner til dette:

- *Hensynet til industrien og andre konkurranseutsatte næringer.* Tilbakeslaget internasjonalt som fulgte av finanskrisen, ga et markert fall i etter-spørsel og lavere priser for mange virksomheter i konkurranseutsatt sektor. Samtidig har mange år med sterk lønnsvekst brakt kostnadene opp på et langt høyere nivå enn hos våre handelspartnere. Disse forholdene svekker lønnsomheten og gjør eksportrettede virksomheter sårbare for en ytterligere styrking av kronen. Norges Bank har framhevet at et særnorsk høyt rentenivå kan bidra til en sterkere krone, som særlig vil ramme det konkurranseutsatte næringslivet. Banken har også pekt på at fortsatt høy bruk av oljepenger isolert sett vil bidra til at renten i Norge må settes høyere enn det som ellers ville vært tilfelle. Utfordringene for pengepolitikken forsterkes av at sterk gjeldsvekst i mange industriland gir behov for betydelig finanspolitisk konsolidering som kan bidra til en lang periode med svært lave styringsrenter internasjonalt. Ved å holde igjen i budsjettpolitikken kan en lette presset på pengepolitikken og på konkurranseutsatt sektor. En slik politikk-sammensetning kan bidra til en mer balansert utvikling i norsk økonomi.
- *Generasjonskontrakten.* Vi står overfor store langsiktige utfordringer i finanspolitikken som følge av en aldrende befolkning. Mens befolkningsutviklingen i Norge de siste 20 årene har vært forholdsvis gunstig for offentlige finanser, vil en stigende andel eldre etter hvert legge et stort press på offentlige budsjetter. Hensynet til langsiktig bærekraft i statsfinansene taler for at bruken av oljeinntekter raskt bringes tilbake til 4-prosentbanen.

Regjeringen har lagt stor vekt på å komme tilbake til 4-prosentbanen forholdsvis raskt. Denne banen har en svært god begrunnelse, og det må ikke skapes tvil om den. Regjeringen har funnet det riktig å holde bruken av oljepenger på samme nivå i 2011 som i 2010, regnet i faste 2011-kroner. Det gir et strukturelt, oljekorrigert underskudd i 2011 på 128,1 mrd. kroner, og avstanden til 4-prosentbanen anslås til 7,4 mrd. kroner. Et uendret underskudd målt i faste priser betyr at underskuddet reduseres målt som andel av

BNP for Fastlands-Norge. Forslaget innebærer en budsjettinnstramming på 0,2 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge. Budsjettet for 2011 vil dermed bidra til å dempe presset mot pengepolitikken, kronekursen og konkurranseutsatt industri.

Regjeringens forslag til 2011-budsjett innebærer at en med om lag uendret oljepengebruk i faste priser fra 2011 til 2012 vil være tilbake på 4-prosentbanen i 2012. Med fortsatt vekst i Statens pensjonsfond utland vil det da kunne være rom for noe økt bruk av oljeinntekter i de påfølgende årene, anslagsvis 7–8 mrd. kroner i gjennomsnitt pr. år. Det understrekes at fondstallene framover er usikre.

Det blir fortsatt nødvendig med stramme budsjetter framover for å bygge opp igjen handlefriheten i den økonomiske politikken og for å ta høyde for økte utgifter som følge av befolkningsendringene. Hoveddelen av innfasingen av oljeinntekter i norsk økonomi ligger bak oss, jf. figur 1.1. Samtidig ligger utgiftene knyttet til en aldrende befolkning i hovedsak foran oss. Målt som andel av BNP for Fastlands-Norge vil utgiftene til pensjoner, helse og omsorg kunne øke med hele 9 prosentpoeng de neste 30 årene.

BUDSJETTPOLITIKKEN I 2011

Hovedtrekkene i budsjettforslaget for 2011 er som følger (alle beløp er oppgitt i 2011-kroner):

- Et strukturelt, oljekorrigert budsjettunderskudd på 128,1 mrd. kroner, som er 7,4 mrd. kroner over 4-prosentbanen i 2011. Underskuddet anslås på samme nivå i 2011 som i 2010 målt i faste priser. Forslaget innebærer en budsjettinnstramming på knapt 0,2 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge.
- Et uendret skatte- og avgiftsnivå.
- En reell, underliggende vekst i statsbudsjettets utgifter på 2 1/4 pst. fra 2010 til 2011.
- En reell vekst i kommunenes samlede inntekter fra 2010 til 2011 på 5,7 mrd. kroner, eller 1,7 pst., regnet i forhold til inntektsnivået i 2010 slik det ble anslått i revidert nasjonalbudsjett 2010.

Det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet måler den underliggende bruken av oljeinntekter i budsjettet, etter at det bl.a. er korrigert for mer- eller mindreinntekter fra skatter som følge av konjunkturutviklingen. Det faktiske uttaket fra fondet er lik det oljekorrigerte underskuddet, som anslås til om lag 135 mrd. kroner i 2011. Statens netto konstantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås til om lag 288 mrd. kroner. Netto avsetning i Statens pensjonsfond utland, der overføringen til statsbudsjettet er trukket fra, anslås dermed til 153 mrd. kroner. I tillegg kommer renter og utbytte på fondskapitalen på

om lag 113 mrd. kroner, slik at det samlede overskuddet på statsbudsjettet og i Statens pensjonsfond kan anslås til om lag 266 mrd. kroner.

Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond ved utgangen av 2011 anslås til 3 481 mrd. kroner, hvorav 3 359 mrd. kroner i Statens pensjonsfond utland. Til sammenlikning anslås verdien av allerede opparbeidede rettigheter til framtidige utbetalinger av alderspensjoner fra folketrygden til 5 087 mrd. kroner ved utgangen av 2011.

Det vises til nærmere omtale av budsjettpolitikken i kapittel 3 i meldingen.

HOVEDTREKK I SKATTE- OG AVGIFTSOPPLEGGET

Regjeringens mål for skatte- og avgiftspolitikken er å sikre inntekter til fellesskapet, bidra til rettferdig fordeling og et bedre miljø, fremme verdiskaping og sysselsetting i hele landet og bedre økonomiens virkemåte. Regjeringen mener skattenivået bør holdes om lag uendret for å sikre forutsigbare rammevilkår og et best mulig grunnlag for å opprettholde gode velferdsordninger.

Regjeringen har styrket fordelingsprofilen i skattesystemet gjennom skjerpet skatt på utbytte og aksjegevinster, en mer rettferdig formuesskatt og arveavgift og høyere minstepensjon. I tillegg er miljøprofilen i avgiftssystemet blitt tydeligere.

Ved å videreføre systemendringene i skattereformen innenfor et stabilt skatte- og avgiftsnivå sikrer regjeringen at skattesystemet er forutsigbart, slik at det skal være attraktivt å investere og drive næringsvirksomhet i Norge.

Skattesystemet må også stimulere til arbeid. En stor arbeidsstyrke er avgjørende for å opprettholde velferdsnivået. Deltakelse i arbeidslivet er også den viktigste forsikringen mot lav inntekt og dårlige levekår for den enkelte.

Det nye pensjonssystemet legger bedre til rette for å kunne kombinere arbeid og pensjon. Dagens skatteregler for pensjon er imidlertid tilpasset det gamle pensjonssystemet og at man i stor grad enten jobber eller tar ut pensjon. Særlig er den såkalte skattebegrensningsregelen dårlig tilpasset det nye pensjonssystemet. Regelen gir høyere marginalskatt på arbeid for pensjonister med lave og middels inntekter enn for lønnstakere. Den åpner også for uheldige tilpasninger. Blant annet kan skatten på arbeidsinntekter reduseres ved å ta ut litt pensjon. I noen tilfeller kan til og med inntekten etter skatt øke dersom en arbeider mindre. Skattebegrensningsregelen innebærer dessuten svært høy marginalskatt på kapitalinntekt og ekstra beskatning av formue for pensjonister med relativt lav inntekt.

Regjeringen foreslår derfor endringer i skattereglene for pensjonister slik at det i større grad skal lønne seg å jobbe i tillegg til å ta ut pensjon. Forslaget

innebærer at skattebegrensningsregelen for AFP- og alderspensjonister erstattes med et nytt skattefradrag i pensjonsinntekt. Fradraget sikrer at de som bare har minstepensjon, fortsatt ikke betaler inntektsskatt. Fradraget trappes ned kun mot pensjonsinntekt, slik at marginalskatten på arbeidsinntekt reduseres til samme nivå som for lønnstakere. Marginalskatten på kapital for pensjonister med lav inntekt vil også reduseres til samme nivå som for andre skattytere.

Med gjeldende skattebegrensningsregel ses ektefellers inntekt og formue under ett, og maksimal skattebegrensning for ektepar utgjør mindre enn dobbelt så mye som maksimal skattebegrensning for en enslig. Det nye skattefradraget foreslås fastsatt uavhengig av ektefelles inntekt, og gifte AFP- og alderspensjonister vil få hvert sitt fradrag.

I tillegg foreslås det å øke trygdeavgiften på pensjonsinntekt og å avvikle særfradraget for alder.

Forslagene gir en samlet skattelette for pensjonistgruppen på 1,35 mrd. kroner påløpt i 2011 og har gode fordelingsvirkninger.

Samlet sett innebærer skatte- og avgiftopplegget en lettelse på 162 mill. kroner påløpt og 107 mill. kroner bokført fra 2010 til 2011. Regjeringens skatte- og avgiftsopplegg er nærmere omtalt i kapittel 4 i meldingen og i Prop. 1 LS (2010–2011) Skatter og avgifter 2011.

KOMMUNENES INNTEKTER

Kommunene og fylkeskommunene er ansvarlige for viktige velferdstjenester som barnehager, skole, kommunehelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester, sosialhjelp, barnevern, samferdsel, kulturtilbud og tekniske tjenester. Kommunesektoren skal levere tjenester av høy kvalitet, som er tilpasset lokale forutsetninger og innbyggernes behov. En god kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet.

Regjeringen satser på kommunesektoren. For perioden fra 2005 til 2010 anslås den gjennomsnittlige årlige realveksten i kommunesektorens samlede inntekter til om lag 2,8 pst., tilsvarende 41 mrd. kroner for femårsperioden sett under ett. Til sammenlikning var den gjennomsnittlige økningen for perioden 2001–2005 på 2,2 pst., som også var gjennomsnittet for perioden 1990–2005. Om lag halvparten av veksten i inntektene etter 2005 har kommet i form av økte frie inntekter.

I regjeringens budsjettforslag for 2011 videreføres en fortsatt satsing på kommunesektoren. Forslaget innebærer en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på 5,7 mrd. kroner eller 1,7 pst., regnet i forhold til anslaget for kommunesektorens inntekter i 2010 i revidert nasjonalbudsjett 2010. I tillegg til vekst i kommunesektorens frie inntekter foreslår regjeringen økte bevilgninger til bl.a. barneha-

ger, flere omsorgsboliger og sykehjemsplasser, styrking av det kommunale barnevernet, samhandlingsreformen og tiltak på rusfeltet.

Veksten i kommunesektorens frie inntekter i 2011 anslås til 2,75 mrd. kroner, regnet i forhold til anslaget for kommunesektorens frie inntekter i 2010 i revidert nasjonalbudsjett 2010.

Regnet i forhold til nåværende anslag på regnskap for 2010, der det bl.a. tas hensyn til at skatteinntektene er oppjustert med 800 mill. kroner, innebærer budsjettforslaget for 2010 en reell økning i de samlede inntektene på om lag 5,1 mrd. kroner eller 1,5 pst. Kommunesektorens frie inntekter i 2011 anslås å øke reelt med 1,9 mrd. kroner, eller 0,7 pst., målt fra anslag på regnskap i 2010.

Kommuneøkonomien er nærmere omtalt i avsnitt 3.3 i meldingen.

PENGEPOLITIKKEN OG FINANSIELL STABILITET

Penge- og finanspolitikken må virke sammen for å bidra til en stabil utvikling i norsk økonomi. Som følge av den internasjonale finanskrisen og betydelig svekkede økonomiske utsikter reduserte Norges Bank, i likhet med sentralbankene i de fleste andre industrilandene, styringsrenten markert gjennom høsten 2008 og første halvår 2009. Sammen med omfattende finanspolitiske tiltak og tiltak rettet mot å stabilisere finansmarkedene bidro den ekspansive pengepolitikken til at en utover sommeren i fjor igjen så tegn til oppgang i økonomien. I lys av den økonomiske utviklingen satte Norges Bank opp styringsrenten med 0,25 prosentpoeng på rentemøtene i oktober, desember og mai, til 2,0 pst. Banken har varslet at renten gradvis vil bli økt mot et mer normalt nivå noen år fram i tid.

På rentemøtene i juni, august og september har Norges Banks hovedstyre holdt styringsrenten uendret på 2 pst. Samtidig med rentebeslutningen i juni la banken fram en ny rentebane som lå litt lavere enn banen som ble publisert i rapporten fra mars i år. Den nye rentebanen innebærer uendret styringsrente fram mot slutten av 2010, og deretter en gradvis økning til 2,7 pst. mot slutten av 2011 og 3,6 pst. mot slutten av 2012. Bakgrunnen for at rentebanen ble justert ned var bl.a. svakere vekstutsikter for Europa og at forventninger til at rentene internasjonalt kan bli liggende lavere framover enn tidligere lagt til grunn.

Norske finansinstitusjoner har gjennomgående kommet seg bedre gjennom finanskrisen enn tilsvarende institusjoner i mange andre land. Erfaringene fra bankkrisen tidlig på 1990-tallet gjorde Norge bedre forberedt på nye kriser i finansmarkedene enn mange andre land. Norske institusjoner hadde lav eksponering mot de mest utsatte aktivaene ved inngangen til finanskrisen. Videre har Norge et regelverk og et tilsyn som dekker hele finansmarkedet.

Dette bidrar til en mer konsistent regulering og felles standarder for ulike typer finansinstitusjoner, basert på prinsippet om «samme risiko, samme regulering». Norske myndigheter har også iverksatt omfattende og målrettede tiltak for å dempe virkningene av finanskrisen og stabilisere markedene.

Finanskrisen avdekket betydelige svakheter og mangler i finansmarkedsregulering og tilsyn i mange land. Siden høsten 2008 har myndigheter over hele verden arbeidet med tiltak for å dempe de umiddelbare virkningene av krisen, men også med langsiktige systemendringer for å redusere sannsynligheten for at det skal oppstå nye kriser.

De viktigste prosessene globalt skjer i regi av G20, som har gitt Financial Stability Board (FSB) og Basel-komiteén for banktilsyn sentrale roller. Etter flere toppmøter siden høsten 2008 har G20-landene satt seg som mål å:

- etablere skjerpede minstekrav til kapital og likviditet i finansinstitusjoner,
- innføre tiltak som reduserer risikoen knyttet til systemviktige finansinstitusjoner,
- innføre ny regulering av derivathandel, hedgefond, kredittvurderingsbyråer mv.,
- forbedre internasjonale regnskapsstandarder,
- regulere godtgjøringsordninger for ansatte i finansinstitusjoner, og
- fremme tiltak som gjør at finanssektoren bidrar betydelig til å betale for kostnadene knyttet til statlige støttetiltak under kriser.

Basel-komiteén har hatt på høring strengere regler om krav til kjernekapital og likviditet for banker, de såkalte Basel III-reglene, og disse ble vedtatt 12. september 2010.

De internasjonale prosessene vil først og fremst ha betydning for Norge ved at endringer i gjeldende EU-regelverk på finansmarkedsområdet tas inn i EØS-avtalen. Det er allerede vedtatt to revisjoner av EUs kapitalkravsdirektiv som endrer kravene til kjernekapital og likviditet for banker. EU-kommisjonen har hatt på høring en tredje revisjon av kapitalkravdirektivene, og i lys av de fremlagte Basel III-reglene vil det bli lagt fram forslag til direktivendringer.

EU har vedtatt å etablere et nytt finanstillsynssystem på EU-nivå, med formål å styrke tilsynet med hele den europeiske finanssektoren og bedre forutsetningene for finansiell stabilitet. Hensikten er å sikre at regler gjennomføres og håndheves på en konsistent måte i alle land, at systemrisiko blir identifisert på et tidlig stadium, at ulike europeiske myndigheter raskt kan samarbeide om tiltak i krisesituasjoner, og at uenigheter mellom nasjonale tilsynsmyndigheter kan løses i et overordnet organ. Fra 1. januar 2011 skal tre nye EU-tilsynsorganer drive tilsyn på mikronivå for

henholdsvis bank, forsikring og verdipapirvirksomhet, mens et nytt systemrisikoråd skal ha ansvar for makroovervåking. EØS/EFTA-land, herunder Norge, vil få en permanent observatørplass i de nye EU-organene som skal drive tilsyn på mikronivå, men skal etter teksten i vedtaket ikke delta i organenes diskusjoner av enkeltinstitusjoner, bortsett fra når EØS/EFTA-landene har direkte interesse i saken. I det nye systemrisikorådet (makrotilsyn) gis EØS/EFTA-land ad hoc representasjon og får ikke adgang til å være til stede når enkeltelskaper eller enkeltland diskuteres. Det daglige tilsynet med finansinstitusjoner skal fortsatt ligge hos nasjonale tilsynsmyndigheter.

I tråd med det som skjer internasjonalt vil det bli fremmet nye regler for avlønning og godtgjørelse innen finansnæringene.

Pengepolitikken og finansiell stabilitet er nærmere omtalt i avsnitt 3.4 i meldingen.

STATENS PENSJONSFOND

Statens pensjonsfond skal understøtte statlig sparing for finansiering av folketrygdens pensjonsutgifter og underbygge langsiktige hensyn ved anvendelse av statens petroleumsinntekter. Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond utland. Den årlige overføringen fra utenlandsdelen av fondet til statsbudsjettet skal dekke det oljekorrigerede underskuddet, slik det anslås i nysaldert budsjett.

I lov om Statens pensjonsfond har Stortinget gitt Finansdepartementet i oppgave å forvalte fondet. Departementet fastsetter retningslinjer for forvaltningen og følger opp den operative forvaltningen i Norges Bank (Statens pensjonsfond utland) og Folketrygdfondet (Statens pensjonsfond Norge). Fondet skal forvaltes med sikte på å oppnå høyest mulig avkastning innenfor moderat risiko. Slik kan også framtidige generasjoner få glede av petroleumsinntektene. I kraft av våre langsiktige investeringer i svært mange av verdens selskaper har vi både et ansvar for og en egeninteresse i å bidra til god selskapsstyring og ivaretagelse av miljø og sosiale hensyn. Regjeringen legger derfor vekt på rollen som ansvarlig investor i forvaltningen av fondet.

I meldingen om forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2009, Meld. St. 10 (2009–2010), var det en bred gjennomgang av erfaringene med aktiv forvaltning i Statens pensjonsfond utland. Departementet konkluderte med at det fortsatt bør være en viss ramme for aktiv forvaltning, samtidig som en bl.a. understreket at dette forutsetter regelmessige og brede gjennomganger av den aktive forvaltningen. En varslet også at en vil utrede nærmere flere av de

innspill som departementet mottok i forbindelse med evalueringen, bl.a. spørsmålet om en omlegging av fondets referanseindeks.

Meldingen om forvaltningen av fondet i 2009 gjorde også rede for status for etableringen av det nye investeringsprogrammet rettet mot miljørelaterte investeringsmuligheter. Det ble vist til at en skal arbeide videre med å vurdere om det bør etableres et investeringsprogram rettet mot bærekraftig vekst i framvoksende markeder.

I kapittel 5 i meldingen er det gitt en nærmere omtale av arbeidet med å videreutvikle strategien for Statens pensjonsfond, herunder arbeidet med de nye investeringsprogrammene. Kapittel 5 gjør også rede for resultatene i forvaltningen av Statens pensjonsfond i første halvår 2010.

SAMARBEID FOR ARBEID – SYSSELSETTINGS- OG INNTEKTSPOLITIKKEN

Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Grunnlaget for velferden legges gjennom befolkningens arbeid, og det må legges til rette for å sikre høy yrkesdeltakelse og verdiskaping. I en situasjon der vi står overfor en gradvis aldring av befolkningen vil bærekraften i de fellesfinansierte velferdsordningene avhenge av at vi lykkes med arbeidslinjen. Det er også viktig å huske på at eldre arbeidstakere er en viktig ressurs.

Sett i et internasjonalt perspektiv er yrkesdeltakingen i Norge høy. Det er ikke mange land der yrkesaktiviteten blant kvinner og eldre er høyere enn i Norge. Arbeidsstyrken er godt kvalifisert og arbeidsledigheten lav. Samtidig har det gjennom mange år vært en betydelig vekst i antallet mottakere av helserelaterede ytelser. Ved utgangen av første halvår mottok hver femte person i yrkesaktiv alder sykepenger, arbeidsavklaringspenger, en uføreytelse eller AFP.

Et sentralt mål for regjeringen er å legge til rette for et arbeidsliv der alle kan delta. Arbeid gir den enkelte økonomisk selvstendighet og er det viktigste virkemiddelet for å motvirke fattigdom, utjevne sosiale forskjeller og oppnå likestilling mellom kvinner og menn. Arbeidslivet er dessuten en viktig arena for sosial inkludering.

Arbeidsledighet er sløsing med samfunnets ressurser. I perioder med lav økonomisk aktivitet er det viktig at ledigheten ikke biter seg fast på et høyt nivå. Å holde ledigheten lav og sysselsettingen høy var utgangspunktet for at det fra høsten 2008 og gjennom 2009 i flere omganger ble satt inn betydelige tiltak for å motvirke effektene av finanskrisen. Tiltakene har bidratt til at Norge nå har Europas laveste arbeidsledighet. Økningen i ledigheten er blitt vesentlig lavere enn man fryktet da man la fram til-

takspakken i januar 2009 og revidert nasjonalbudsjett 2009 i mai 2009.

Regjeringen legger stor vekt på å videreføre de sentrale trekkene i den norske velferdsmodellen. Samarbeid og felles innsats, herunder det inntektspolitiske samarbeidet, har vært en nøkkelfaktor i utviklingen av velferdsmodellen. Universelle inntektssikringsordninger og et bredt offentlig tilbud av tjenester innenfor bl.a. helse, barnehage og utdanning er andre nøkkelfaktorer. Denne måten å organisere samfunnet på har bidratt til at vi har kunnet kombinere en jevn inntektsfordeling, solid økonomisk vekst, høy yrkesaktivitet og makroøkonomisk stabilitet.

I årene framover står vi overfor en rekke utfordringer, ikke minst knyttet til aldringen av befolkningen og utstøting av arbeidskraft. I arbeidet med å møte disse utfordringene inviterte regjeringen tidlig i år til en bred samfunnsdebatt og dialog om hvordan vi kan legge til rette for å sikre størst mulig yrkesdeltakelse og verdiskaping i prosjektet Samarbeid for arbeid. Formålet med initiativet har vært å få innspill, diskusjon og gode svar på hvordan vi kan få flere i jobb, hvordan vi skaper et arbeidsliv som gjør at folk holder seg friske og motiverte, hvordan vi får bygd opp den kompetansen vi trenger og hvordan vi skaper et framtidsrettet næringsliv. Siden lanseringen har det vært en omfattende aktivitet både i form av møter og på internett. Statsministeren, kommunal- og regionalministeren, kunnskapsministeren og andre berørte statsråder har i perioden fra februar til september invitert folk fra ulike miljøer i hele landet til rådslag om disse temaene.

Det er viktig at vi har gode ordninger som trykker inntekten til de som står utenfor det ordinære arbeidslivet. Samtidig må politikken innrettes slik at den legger til rette for arbeid og hindrer at marginale grupper støtes ut av arbeidsmarkedet og over i trygdeordningene. Den nye IA-avtalen som partene i arbeidslivet og regjeringen ble enige om i vinter, er et viktig skritt for å redusere sykefraværet. Målet om 20 pst. reduksjon i sykefraværet fra nivået i 2. kvartal 2001 står sentralt også i den nye avtalen. For øvrig legges det mer vekt på tettere oppfølging på den enkelte arbeidsplass. Særlig bekymringsfullt er det at langvarig sykefravær ofte resulterer i varig uførhet. Fra første halvår i fjor til første halvår i år har sykefraværet falt med om lag 10 pst. Nivået er likevel fortsatt for høyt.

For å møte oppgangen i arbeidsledigheten er nivået på arbeidsmarkedstiltakene betydelig styrket siden 2008. Tiltaksnivået skal tilpasses konjunktursituasjonen. Med et forventet oppsving i etterspørselen etter arbeidskraft er det viktig at arbeidsmarkedstiltakene ikke bidrar til å dempe overgangen til jobb. Samtidig må arbeidsmarkedstiltakene innrettes slik at langtidsledigheten ikke festner seg. Den foreslåtte

tiltaksbevilgningen for 2011 anslås å gi rom for om lag 71 200 tiltaksplasser neste år.

I dagpengeregulverket er det flere særregler for eldre dagpengemottakere. Når det fra 2011 blir en generell adgang til å ta ut pensjon fra fylte 62 år, blir berettigelsen av disse ordningene redusert. Eldre er en viktig ressurs i arbeidslivet, og regjeringen foreslår på denne bakgrunnen å avvikle særreglene for eldre dagpengemottakere fra 1. januar 2011, med en overgangsperiode på ett år for personer som pr. januar 2011 mottar dagpenger og som har fylt 63 år. Dette vil kunne få flere eldre til å arbeide lenger og er i tråd med intensjonene i pensjonsreformen.

Det inntektspolitiske samarbeidet er en sentral del av den økonomiske politikken i Norge. Regelmessige møter mellom regjeringen og partene i arbeidslivet i Kontaktutvalget er en viktig del av dette samarbeidet. Gjennom Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene legges det videre til rette for en felles forståelse av tallgrunnlaget for inntektsoppgjørene.

I likhet med de øvrige nordiske landene har Norge et omfattende sosialt sikkerhetsnett, høy organisasjonsgrad og en forholdsvis koordinert lønnsdannelse. Det sosiale sikkerhetsnettet gir økonomisk trygghet for arbeidstakerne og legger dermed et grunnlag for fleksibilitet og god omstillingsevne i norsk økonomi. En koordinert lønnsdannelse, der tariffområdene i konkurranseutsatt sektor forhandler først, skal bidra til at lønnsutviklingen holdes innenfor rammer som sikrer en tilstrekkelig størrelse på konkurranseutsatt virksomhet over tid.

Lønnskostnadsnivået ligger klart høyere i norsk industri enn hos våre handelspartnere. Anslagene i denne meldingen innebærer at kostnadsgapet i forhold til handelspartnerne vil fortsette å øke både i år og neste år. Dette skyldes både at lønnsveksten ligger an til å bli lavere hos våre handelspartnere enn det som anslås for Norge, samt at kronen har styrket seg sammenliknet med i fjor. Hensynet til en balansert utvikling i norsk økonomi må være retningsgivende for det inntektspolitiske samarbeidet også framover. Regjeringen understreker at gjennomføringen av inntektsoppgjørene er partenes ansvar.

Samarbeid for arbeid – sysselsettings- og inntektspolitikken er nærmere omtalt i avsnitt 3.5 i meldingen.

TILTAK FOR Å BEDRE BRUKEN AV SAMFUNNETS RESSURSER

Full sysselsetting og god vekst i økonomien krever at ressursene tas i bruk og anvendes best mulig. Det er derfor nødvendig å forbedre økonomiens virkemåte. Strukturpolitikken skal bidra til at dette oppnås. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs. Det er derfor viktig at flest mulig får delta i arbeidslivet.

Videre må det legges til rette for at det skapes nye arbeidsplasser med høy produktivitet og god lønnsomhet.

Veksten må være bærekraftig. En effektiv bruk av ressursene avhenger av at de er priset riktig. Bruk av miljøressurser som ikke er belagt med avgifter eller priset gjennom et kvotesystem, kan f.eks. medføre at verdiskaping og produktivitet overvurderes. For å sikre høy avkastning og inntekter til fellesskapet må naturressurser som olje, gass og vannkraft utnyttes mest mulig effektivt innenfor rammene for en forsvarelig forvaltning.

Nye eller forbedrede produkter og produksjonsmåter, tilgang til markeder og bedre måter å organisere bedrifter på er avgjørende for at ressursene skal bli brukt der de kaster mest av seg. Derfor er det viktig både å utvikle ny kunnskap gjennom forskning og innovasjon og styrke evnen til å anvende den kunnskapen som foreligger.

Produktivitetsveksten i Fastlands-Norge tok seg opp i 1990-årene, og var svært høy lenge. De siste årene har imidlertid produktivitetsveksten falt tilbake. Konjunkturforløpet bidrar til å forklare denne svekkelsen, særlig i den delen av næringslivet som konkurrerer internasjonalt, men en kan ikke se bort fra at også strukturelle forhold av mer langsiktig karakter kan ha spilt inn.

Regjeringen legger særlig vekt på:

Å fornye offentlig sektor. God kvalitet på offentlige tjenester er viktig for å møte økte krav og forventninger til offentlige tjenester og for oppslutningen om fellesskapsløsningene. Effektivisering av offentlig tjenesteproduksjon er nødvendig for å møte økte helse-, omsorgs- og pensjonsutgifter som følge av aldringen av befolkningen, og for å skape rom for nye prioriteringer.

Å legge til rette for innovasjon i næringslivet og offentlig sektor. Den årlige realveksten i statlig FoU-finansiering har i gjennomsnitt vært 4,7 pst. fra 2006 til 2010. Dette inkluderer skattefradrag for FoU-kostnader, der maksimalt fradraggrunnlag ble hevet fra 2009.

Forenkling av offentlig regelverk. Forenklingstiltak og elektroniske tjenester bidrar til å redusere administrative kostnader og til større forutsigbarhet for brukerne.

Samferdselspolitikkenes betydning for å redusere avstandskostnader for næringslivet og knytte landet tettere sammen.

Næringslivet får offentlig støtte gjennom tilskudd, særskilte skattefradrag, skjerming fra utenlandsk konkurranse mv. All næringsstøtte vil påvirke konkurransen mellom bedrifter og næringer og dermed hvordan ressursene i økonomien brukes. Også skatter og avgifter påvirker ressursbruken, og regjeringen er opptatt av at skattesystemet skal være rett-

ferdig og virke omfordelende. Videre er miljøavgifter viktig for å dreie forbruk og produksjon i en miljøvennlig retning og bidra til mer effektiv ressursbruk.

Tiltak for å bedre bruken av samfunnets ressurser i produktmarkedene og offentlig sektor er nærmere omtalt i kapittel 6 i meldingen.

ARBEIDET MED BÆREKRAFTIG UTVIKLING OG REGJERINGENS KLIMAPOLITIKK

En bærekraftig utvikling ivaretar nåværende generasjoners behov uten å undergrave mulighetene for framtidige generasjoner til å dekke sine behov. FN har slått fast at hovedutfordringene for en slik utvikling er internasjonal fattigdom, tap av biologisk mangfold, menneskeskapte klimaendringer og spredning av miljøgifter. For å takle miljø- og fattigdomsutfordringene må miljøbelastningen fra økonomisk aktivitet reduseres.

Regjeringen har ambisjon om at Norge skal være et foregangsland i arbeidet for en bærekraftig utvikling. Regjeringen la fram en strategi for sitt arbeid med bærekraftig utvikling i nasjonalbudsjettet 2008. Oppfølgingen av strategien rapporteres i de årlige nasjonalbudsjettene. For å kunne følge utviklingen på en systematisk måte er det utviklet 18 indikatorer, bl.a. knyttet utslipp til luft, biologisk mangfold, bistand og handel med utviklingsland, samt økonomisk og sosial utvikling i Norge. Indikatorene oppdateres av Statistisk sentralbyrå, som også analyserer utviklingen i dem.

Regjeringen har siden 2009 oppfylt målet om at offisiell norsk bistand skal utgjøre minst 1 pst. av brutto nasjonalinntekt (BNI). I budsjettforslaget for 2011 er bistandsnivået beregnet til 1,02 pst. av BNI. I praksis er den norske bistanden enda høyere enn det som isolert sett følger av de offisielle bistandstallene, ettersom Norge ikke rapporterer bilateral gjeldslette som bistand. Importen fra utviklingsland er mer enn doblet siden 2003. Kina og Brasil er de landene vi importerer mest fra, men også importen fra de minst utviklede landene i Afrika øker.

Norge ligger an til å oppfylle Gøteborg-protokollens forpliktelser når det gjelder reduksjon i utslippene av tre av fire langtransporterte gasser. For å bidra til at Norge også skal oppfylle forpliktelsen for nitrogenoksider (NO_x), ble det i 2008 inngått en avtale om utslippsreduksjoner med næringsorganisasjonene. Regjeringen har nå invitert til forhandlinger om forlengelse av denne avtalen.

Regjeringen har som mål å overoppfylle Norges forpliktelse under Kyoto-avtalen. De norske utslippene av klimagasser gikk ned med 5,4 pst. i 2009, for en stor del pga. konjunkturtilbakeslaget i kjølvannet av finanskrisen. Med utgangspunkt i dagens politikk og virkemiddelbruk anslås utslippene å øke framover, dels som en følge av normaliseringen av kon-

junktorene i norsk og internasjonal økonomi, og dels som følge av høyere utslipp fra petroleumsvirksomheten. Etter 2020 ventes petroleumsvirksomheten å bidra til fallende utslipp. For Kyoto-perioden under ett tilsier de oppdaterte utslippsanslagene at staten vil ha behov for å kjøpe 15–20 mill. kvoter. Omfanget på de kontraktene som er inngått så langt, innebærer at vi raskt nærmer oss dette målet.

Hovedvirkemidlene i Norges klimapolitikk er avgifter og omsettelige utslippskvoter, samt andre tiltak for å redusere utslipp i Norge. Kvotene er en integrert del av EUs kvotesystem. Mer enn 70 pst. av de norske klimagassutslippene omfattes nå av økonomiske virkemidler. Etter at arbeidet med å legge om bilavgiftene begynte 1. januar 2007 har CO₂-utslippene fra førstegangsregistrerte personbiler i gjennomsnitt blitt redusert fra 177 g/km i 2006 til 141 g/km i perioden januar–august 2010. Også satsingen på jernbane og energieffektivisering fortsetter.

For perioden 2006–2010 har regjeringen satt av 3,3 mrd. kroner til fornybar energi og energieffektivisering gjennom Enova. Hoveddelen av disse midlene er avkastning fra Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering, som nå er på totalt 25 mrd. kroner.

Regjeringen viderefører og styrker arbeidet med å utvikle teknologi for fangst og sikker lagring av CO₂. Sammen med byggingen og driften av teknologiseret, vil planlegging og forberedelse av fullskalaanlegget på Mongstad stå sentralt i regjeringens innsats for å utvikle og realisere fangst og lagring av CO₂ i årene som kommer.

Regjeringen følger opp satsingen på tiltak mot klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland, og foreslår en bevilgning til -klima- og skogsatsingen på om lag 2,2 mrd. kroner i 2011.

Regjeringen bidrar aktivt i arbeidet med å få på plass en ambisiøs internasjonal klimaavtale. Det er gledelig at København-avtalen ga tilslutning til togradersmålet. Avtalen representerte også et gjennombrudd når det gjelder finansiering av klimatiltak i fattige land. Statsminister Stoltenberg og Etiopias statsminister leder FN's rådgivningsgruppe for klimafinansiering som skal utforme praktiske forslag til hvordan de langsiktige finansielle målene i København-avtalen skal nås. Gruppen, som vurderer ulike finansieringskilder fra både privat og offentlig sektor, skal presentere sin endelige rapport innen november i år.

Arbeidet med å følge opp bærekraftsstrategien rapporteres årlig i et eget kapittel i nasjonalbudsjettet, jf. kapittel 7 i meldingen. Regjeringens klimapolitikk er nærmere omtalt i meldingens avsnitt 3.6.

2.1.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at hovedoppgaven for regjeringspartienes økonomiske politikk gjennom de siste årene har vært å bidra til at sysselsettingen holdes oppe. Flertallet mener statsbudsjettet for 2011 er et ansvarlig budsjett som bidrar til å trygge arbeidsplasser, verdiskaping og velferd. Flertallet registrerer at regjeringen har lagt frem et budsjett der bruken av oljepenger målt i faste kroner ikke endres fra 2010 til 2011. Flertallet merker seg i den sammenheng at dette budsjettet er det første budsjettet siden 1999 som – gitt anslagene som ligger til grunn – innebærer en finanspolitisk innstramming – altså at det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet reduseres, målt som andel av verdiskapingen i fastlandsøkonomien. Dette underbygger at dette er et ansvarlig budsjett for norsk økonomi, og et budsjett som medvirker til trygghet for folks jobb og hjem.

SITUASJONEN I INTERNASJONAL ØKONOMI

Flertallet viser til at aktiviteten i internasjonal økonomi fra andre halvår 2009 har vært økende, og at den økonomiske oppgangen ventes å fortsette også i 2011. Flertallet deler regjeringens oppfatning om at det fortsatt er knyttet betydelig usikkerhet til den videre utviklingen i internasjonal økonomi, og viser til at i tillegg til svært høy arbeidsledighet er det høy statsgjeld som bekymrer internasjonalt. Finanskrisen har skiftet karakter, og fremstår nå som en gjeldskrise. I tillegg er det problemer knyttet til vedvarende høy arbeidsledighet i mange land. Finanspolitisk innstramming i en situasjon med høy arbeidsledighet gir uro og sosiale spenninger, noe som blant annet lederen av Det internasjonale valutafondet har påpekt en rekke ganger. Flertallet vil understreke at dersom tilliten til at myndighetene klarer å bringe statsfinansene tilbake på trygg grunn skulle svikte, vil det undergrave grunnlaget for en stabil økonomisk utvikling i mange industriland i lang tid fremover. Dette vil i så fall også ramme norsk økonomi, siden Norge er en liten og åpen økonomi som følgelig påvirkes av den økonomiske utviklingen hos våre handelspartnere.

NORGE I EN SÆRSTILLING

Flertallet viser til at norske myndigheter møtte finanskrisen og det påfølgende tilbakeslaget i økonomien med en ekspansiv pengepolitikk og en offensiv budsjettspolitikk. Dette var sterkt medvirkende til å holde arbeidsledigheten lav og etterspørselen oppe, og på den måten styre Norge på en god måte gjennom den internasjonale finanskrisen. Flertallet konstaterer at Norge nå er i en helt annen realøkonomisk situasjon enn de fleste land

rundt oss, men vil igjen understreke at også vi er avhengige av at andre land lykkes med sin økonomiske politikk. Norge er en liten og åpen økonomi, og vi påvirkes derfor av den økonomiske utviklingen i andre land. For 2011 er veksten i norsk økonomi anslått til 3,1 pst. i statsbudsjettet, som er ½ prosentpoeng over trendveksten. Flertallet merker seg imidlertid at flere av høringsinstansene på finanskomiteens høring om budsjettet 15. oktober 2010 (blant andre Landsorganisasjonen og Næringslivets Hovedorganisasjon) frykter at anslagene er i overkant optimistiske. Flertallet vil derfor understreke viktigheten av at regjeringen følger utviklingen både i norsk og internasjonal økonomi svært nøye fremover, og kommer tilbake til Stortinget dersom premisene for anslagene skulle endres betraktelig.

ORDEN I ØKONOMIEN ER VIKTIG FOR KONKURRANSEEVNEN

Flertallet viser videre til tidligere års budsjettmerknader om at en ekspansiv budsjettpolitikk i nedgangskonjunkturer må etterfølges av innstramminger når situasjonen i økonomien normaliseres, slik at den økonomiske politikken legger til rette for en stabil økonomisk utvikling både på kort og lang sikt.

Flertallet understreker at det er avgjørende for Norges konkurranseevne at budsjettpolitikken fremover ikke bidrar til å legge ytterligere press på rente og kronekurs slik at norsk næringslivs konkurranse-situasjon forverres. Flertallet er følgelig fornøyd med at budsjettet for 2011 framstår som et stramt budsjett og som bygger opp under handlingsregelen for innfasing av oljepenger i norsk økonomi. Flertallet merker seg at avstanden til 4-prosentbanen i budsjettet reduseres til 7,4 mrd. kroner i 2011, og at vi ved om lag uendret oljepengebruk fra 2011 til 2012 kan være tilbake på 4-prosentbanen i handlingsregelen allerede i 2012. Flertallet understreker at dette avhenger av utviklingen i en rekke usikre størrelser, men vil i så fall være viktig for å sikre arbeidsplasser i norsk næringsliv og verdiskapingen generelt i hele landet. I tillegg er det viktig å sikre den langsiktige finansieringen av våre kollektive velferdsordninger, slik at også kommende generasjoner får nytte godt av inntektene fra nasjonens ikke-fornybare naturressurser. Flertallet legger i sin politikk opp til at regjeringens partiene skal medvirke til å oppfylle vår del av generasjonskontrakten.

Samtidig er flertallet opptatt av – og utålmodige etter – å bidra til omstilling i næringslivet i en mer fremtidsrettet og grønnere retning. Flertallet vil i denne sammenheng trekke frem at bevilningene til Innovasjon Norge holdes på et høyt nivå, der investeringsstøtten til miljøteknologi, herunder utvikling av 2. generasjons biodrivstoff og det nye

miljøteknologiprogrammet, er viktige bidrag i denne retningen. Flertallet er opptatt av at programmet skal bidra til å skape nye arbeidsplasser i Norge innenfor blant annet ulike energiteknologier, klimavennlige drivstoff og andre teknologier som reduserer klima- og miljøutslipp. Flertallet vil fortsette å legge til rette for en satsing på industriell utvikling av 2. generasjons biodrivstoff i Norge basert på foredling av fornybare karbonmolekyler i bioraffinerier.

FORVALTNINGEN AV FRAMTIDENS ARBEIDSKRAFT

Flertallet viser videre til at regjeringen anslår at ledigheten vil holde seg stabilt rundt 3 1/2 pst. også i 2010 og 2011. Grunnlaget for velferden legges gjennom vår felles arbeidsinnsats og hvilke resultater man oppnår av arbeidsbruken. Arbeid til alle er et hovedmål for regjeringens partiene. Arbeid gir den enkelte økonomisk selvstendighet og er det viktigste virkemiddelet for å motvirke fattigdom og utjevne sosiale forskjeller. Norge har nå Europas laveste arbeidsledighet. Dette er svært bra, og er blant annet et resultat av regjeringens partiens satsing på tiltak mot arbeidsløshet og for økt sysselsetting.

Flertallet viser til at Norge i dag også er blant de landene i verden med høyest andel av befolkningen i jobb. Det henger særlig sammen med at vi har tilrettelagt for kvinnelig deltakelse i arbeidslivet gjennom satsing på barnehager, fødselspermisjon og krav til likestilling i arbeidslivet. Slik skal det fortsatt være. Arbeidskraften er uten sammenligning vår viktigste ressurs, og arbeidsløshet er sløsing med samfunnets ressurser. Til forskjell fra mange andre land er folk som ikke kan jobbe også gjennomgående godt sikret i Norge, gjennom sykelønn, dagpenger, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. Flertallet påpeker at dette er en helt sentral del av det sikkerhetsnettet som våre kollektive velferdsordninger utgjør.

Samtidig er flertallet bekymret for forvaltningen av den fremtidige arbeidskraften i Norge. I årene fremover står vi overfor en rekke utfordringer, ikke minst knyttet til hvordan vi forvalter arbeidsstyrken vår. Også her i landet er det for mange som av ulike årsaker, ofte knyttet til helse og sosiale forhold, står utenfor arbeidslivet. Vi må få flere inn i arbeidslivet, beholde flest mulig i jobb og få flere til å fullføre videregående opplæring. Dette handler om livskvaliteten til den enkelte, men også om næringslivets konkurransekraft og Norges framtidige verdiskaping.

Flertallet er i den sammenheng fornøyd med at regjeringen i dette budsjettet, i tillegg til å videreføre et høyt nivå på arbeidsmarkedstiltakene, prioriterer å løfte flere grupper inn i fellesskapet, som til nå ikke har fått ta del i den velstandsreisen flertallet i Norge de siste årene har opplevd. Et eget øremerket tilskudd til barnevernet, økt satsning på å forhindre frafall i skolen, flere grep for å redusere fattigdom og

tiltak for å få flere langtidssykemeldte i jobb handler også om å sikre vår framtidige arbeidskraft. Får vi flere i arbeid, bidrar dette til å styrke verdiskapingen, som igjen bidrar positivt til å trygge våre kollektive velferdsordninger.

VÅRE POLITISKE PRIORITERINGER

Flertallet er fornøyd med at regjeringen innenfor rammen av uendret bruk av oljepenger og et uendret skattenivå, har foreslått en rekke tiltak for å styrke de brede fellesskapsløsningene og legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Flertallet slutter seg til prioriteringen av kvalitetsheving og utvidelse av offentlige tjenester innen helse, omsorg, skole og barnehage, samtidig som viktige miljøoppgaver styrkes, og de sosiale og økonomiske forskjellene reduseres. Flertallet merker seg samtidig at bevilgningene til samferdsel, politi og kulturformål økes betydelig. Slik bygger vi ut velferden – i en tid hvor mange land rundt oss bygger den ned.

KRAFTIG SATSING PÅ HELSE OG OMSORG

Flertallet viser til at budsjettforslag for 2011 innebærer en betydelig satsing på helse- og omsorgssektoren. Helseforetakenes inntekter økes reelt med om lag 1 mrd. kroner. Det betyr at flere pasienter vil få behandling. Målet er å redusere ventetidene og øke kvaliteten på sykehusbehandlingen. Bevilgningene til helseforetakene gir i tillegg rom for økt aktivitet og modernisering av bygg.

Flertallet viser videre til at Omsorgsplan 2015 følges opp. Målet er at alle som trenger heldøgns omsorg skal få det innen 2015. Det bevilges 222 mill. kroner som investeringstilskudd til 2000 heldøgns omsorgsplasser i 2011. Samtidig økes bevilgningene til samhandlingstiltak med ytterligere 200 mill. kroner til totalt 580 mill. kroner. Bevilgningen innebærer en betydelig styrking av tilskuddsordningen til lokalmedisinske sentre, samt kommunesamarbeid om helse- og omsorgstjenester.

ET BUDSJETT FOR ARBEID OG NÆRINGS LIV

Flertallet vil legge til rette for trygge arbeidsplasser og økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Derfor er flertallet også positive til styrkingen av en rekke ordninger overfor næringslivet. De økte garantirammene under Garanti-instituttet for eksportkreditt (GIEK) videreføres. Samtidig økes bevilgningen til næringsrelevant forskning til totalt 2,18 mrd. kroner, midlene til Innovasjon Norge holdes på et fortsatt høyt nivå, og det satses på miljøteknologi og maritim forskning og utvikling. Flertallet støtter også videreføringen av deler av tiltakspakken for verftsindustrien neste år, samt at det

oppretholdes en fortsatt sterk reiselivssatsing. Det er videre foreslått 2,8 mrd. kroner til distrikts- og regionalpolitiske tiltak på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. I tillegg er det økte utgifter på en rekke andre områder som også betyr mye for realiseringen av regjeringens distriktpolitiske mål, herunder styrking av kommuneøkonomien, jord- og skogbruk, samt tiltak i nordområdene.

KRAFTTAK FOR DE MEST UTSATTE BARN

Flertallet viser til at flere barn enn tidligere trenger hjelp fra barnevernet, og mener det er av avgjørende viktighet at de mest utsatte barna får god oppfølging fra barnevernet. Regjeringen har derfor lansert «Barnevernspakka», hvor det bevilges 390 mill. kroner for å sikre at de mest utsatte barna får god oppfølging fra barnevernet. 240 mill. kroner av den totale barnevernspakken øremerkes det kommunale barnevernet.

FORTSATT INNSATS FOR BARNEHAGER

Flertallet har som mål at alle skal få et barnehagetilbud med høy kvalitet til lav pris. Et slikt barnehagetilbud vil bidra til sosial utjevning, tidlig innsats og livslang læring. Flertallet viser til at regjeringens barnehagesatsing har gitt resultater. Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass. I statsbudsjettet for 2011 støtter flertallet forslaget om ytterligere nominell økning i bevilgningene til barnehager på til sammen ca. 1,9 mrd. kroner. Ordningen med gratis kjernetid i barnehage utvides til nye områder. Ny forskning indikerer at innvandrerdøtre som har gått i barnehage får bedre skoleresultater.

Videre reduseres foreldrebetalingen for barnehageplass reelt ved at maksimalprisen videreføres nominelt uendret fra 2010 til 2011. Flertallet er positive til at regjeringen samtidig prioriterer kvalitetstiltak i barnehagene, blant annet gjennom økt satsning på rekruttering til førskolelærerutdanningen, tiltak for læringsmiljøet i barnehagene og videreutdanning for fagarbeidere.

FOKUS PÅ KVALITET I UTDANNINGEN OG GJENNOMFØRING I VIDEREGÅENDE SKOLE

Flertallet er opptatt av at grunnopplæringen skal være av høy kvalitet. Investeringer i vår framtidige arbeidskraft er en av våre viktigste oppgaver. I den sammenheng er flertallet svært fornøyd med at regjeringen styrker satsningen på tiltak for økt gjennomføring i den videregående skolen. Midlene skal blant annet brukes til å sikre de grunnleggende ferdighetene til elevene i overgangen mellom ungdomstrinnet og videregående opplæring, til etterut-

danningstilbud for lærere på ungdomstrinnet og til bedre yrkesretting i den videregående opplæringa.

Flertallet er videre positive til en økning i antallet studieplasser på 2200, for å imøtekomme en forventet økning i antall søkere til høyere utdanning. Flertallet er samtidig fornøyd med at grunnforskningen styrkes, og at de offentlige bevilgningene til forskning og utvikling økes nominelt med om lag 550 mill. kroner.

TILTAK MOT FATTIGDOM

Flertallet jobber for at forskjellene i samfunnet skal reduseres, og er positive til at tiltakene i regjeringens handlingsplan mot fattigdom videreføres, og at det foreslås økte bevilgninger til målrettede tiltak for å redusere fattigdom i 2011. Forskjellene i levekår utjevnes blant annet gjennom økt bevilgning til bostøtte, tiltak for økt fullføring av videregående opplæring, økte ressurser til barnevernet og gjennom endringer i skatteopplegget for å stimulere flere til å jobbe i tillegg til å ta ut pensjon. Økt satsing på tiltak mot rusmisbruk bidrar også til å utjevne forskjeller.

KOMMUNEØKONOMIEN

Flertallet viser til at kommunesektoren har ansvaret for sentrale velferdstjenester. En bærekraftig kommuneøkonomi er følgelig en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet. Flertallet støtter at bevilgningene til omsorg og velferd i kommunene økes med 5,7 mrd. kroner i forhold til inntektsanslaget for 2010 i revidert nasjonalbudsjett 2010. Regjeringen styrker det kommunale selvstyret og legger til rette for mer effektiv bruk av ressursene i kommunene ved at det samlet foreslås å overføre vel 29 mrd. kroner fra øremerkede ordninger til kommunenes rammetilskudd. Det er den mest omfattende omleggingen fra øremerking til rammetilskudd siden innføringen av inntektssystemet for kommunesektoren i 1986.

SAMFERDSELSTILTAK OG OPPFØLGING AV NASJONAL TRANSPORTPLAN 2010–2019

Flertallet vil legge til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Den økonomiske veksten må forenes med en bærekraftig utvikling. Flertallet støtter derfor økte bevilgninger til NTP-formål innen veg, jernbane og sjøtransport med 2,6 mrd. kroner sammenlignet med nivået i saldert budsjett 2010. Flertallet vil vise til at dette er i tråd med tidligere kommunisert opptrapping av NTP. Flertallet vil likevel understreke at selv om det bevilges i samsvar med denne opptrappingen, framstår det som en krevende oppgave å realisere alle prosjektene i gjeldende transportplan. Flertallet vil

uttrykke fortsatt utålmodighet i oppfølgingen av Nasjonal transportplan 2010–2019.

MILJØSATSING

Flertallet viser til at budsjettforslaget har en framtidrettet miljøprofil. Energisektoren prioriteres gjennom satsing på fornybare energikilder, forskning og utvikling av teknologi for karbonfangst- og lagring. Arbeidet for å ta vare på mangfoldet i arter og naturtyper blir oppprioritert, sammen med en satsing på miljøtiltak i nordområdene. Klimaforliket i Stortinget og regjeringens varslede satsing på tiltak mot avskoging og skogforringelse i utviklingsland følges opp.

ØKTE BEVILGNINGER TIL POLITIET, KRIMINALOMSORGEN OG DOMSTOLENE

Flertallet støtter regjeringens økte bevilgninger til politi og påtalemyndighet med til sammen nesten 550 mill. kroner nominelt sammenliknet med saldert budsjett 2010. Økt bemanning i politiet er en hovedprioritet. I tillegg styrkes kriminalomsorgens kapasitet og bevilgningene til domstolene økes for å ta unna økende saksmengde.

SKATT, AVGIFT OG TOLL

Flertallet viser til at det samlede skatte- og avgiftsnivået for 2011 holdes uendret fra 2004-nivå. Budsjettforslaget sikrer at skattesystemets gode fordelingsegenskaper videreføres og styrkes. Regjeringen har vist at det er mulig å forene et mer effektivt skattesystem med økt omfordeling og bedre vern av miljøet. Flertallet har merket seg at flere høringsinstanser foreslår å fjerne formuesskatten, men avviser dette. Flertallet ønsker ikke et skattesystem som gir personer med høy formue lavere skatt eller mulighet til å bli nullskatteyster.

Flertallet slutter seg videre til regjeringens økte innsats mot skatteunndragelser, blant annet gjennom undertegning av skatteavtaler med såkalte «skatteparadiser». Disse avtalene skal sikre innsyn og tiltak slik at gjemmededene stadig blir færre.

Flertallet støtter regjeringens bruk av miljøavgifter for å legge til rette for grønn omstilling. Miljø- og energirelaterte avgifter har økt med nesten 1,7 mrd. kroner fra 2005 til 2010. I 2011 nedjusteres innslagspunktet i CO₂-komponenten i engangsavgiften.

Flertallet støtter også regjeringens forslag om å øke avgiften på snus og skrå med 10 pst. reelt, avgiften på andre tobakkvarer med 5 pst. reelt og avgiftene på alkohol med 5 pst. reelt. Økte avgifter på alkohol og tobakk er et effektivt virkemiddel for å dempe forbruk. Flertallet viser til at våre nabo-

land har økt eller varslet økning i avgiftene på disse produktene.

Flertallet viser videre til at det er foreslått endringer i skatleggingen av pensjoner som tilpasser skattesystemet til pensjonsreformen. Skattesystemet må stimulere til arbeid, også for pensjonister. Dagens skatteregler er tilpasset det gamle alderspensjonssystemet hvor man i stor grad enten jobber eller tar ut full pensjon. Det nye pensjonssystemet legger bedre til rette for å kunne kombinere arbeid og pensjon.

Med de nye pensjonsskattereglene vil ektefeller få hvert sitt individuelle fradrag, istedenfor at ektefeller lignedes under ett. Dermed rettes det opp i en urettferdighet mellom ektepar og samboere. Samtidig merker flertallet seg at en slik omlegging er til fordel for mange kvinner siden de ofte har lavere pensjonsinntekt enn menn, og som nå vil dra full nytte av fradraget i skatt. Videre vil ikke pensjonister lenger bli hardere beskattet på kapitalinntekt enn andre.

Flertallet konstaterer at forslaget gir en brutto skattelette på 2,8 mrd. kroner til om lag 70 pst. av AFP- og alderspensjonistene, hovedsakelig til de med bruttoinntekt under 350 000 kroner. Dette finansieres delvis gjennom skatteøkning for de med høye pensjoner og delvis gjennom enkelte avgiftsøkninger. Samlet sett gir forslaget skattelette for pensjonistgruppen på 1,35 mrd. kroner i 2011.

ENDRINGER I FORHOLD TIL FORSLAGET FRA REGJERINGEN – ØKT INNSATS FOR TILTAK FOR ELDTRE, BARN OG UTSATTE GRUPPER I SAMARBEID MED FRIVILLIG SEKTOR

Flertallet er opptatt av å bidra til å videreutvikle samhandlingen mellom offentlig sektor og ideelle organisasjoner for å bedre tjenestetilbudet til befolkningen. Offentlig sektor har hovedansvaret for velferdsproduksjonen i Norge, men ideelle organisasjoner er viktige bidragsytere i dette arbeidet. Organisasjonene er ikke bare et supplement til de offentlige tjenestene, men viktige samarbeidspartnere. Flertallet ønsker derfor å følge opp regjeringens satsing på dette feltet og foreslår å styrke noen utvalgte områder ytterligere med til sammen 100 mill. kroner.

Flertallet foreslår å styrke satsningen på tiltak for eldre, demente og deres pårørende.

Flertallet viser til at ett av målene i regjeringens Demensplan 2015 er at pårørendeskoler og samtalegrupper bør være tilgjengelig i hele landet. I dag er mange av pårørendetiltakene etablert i et samarbeid med frivillige organisasjoner, blant annet Demensforeningen i Nasjonalforeningen for folkehelse, Sanitetsforeningen og Kirkens Bymisjon. Flertallet vil styrke og videreutvikle arbeidet for

de pårørende ved demens, og foreslår 15 mill. kroner til styrkning av dette tilbudet i kommunene.

Flertallet mener at en stor utfordring for demensomsorgen er å sikre økt kunnskap om og interesse for demens. I regi av demensplanen er utviklet et eget opplæringsprogram til internt bruk i de kommunale helse- og omsorgstjenestene – kalt Demensomsorgens ABC. Hittil deltar over 8 000 ansatte i over 250 i kommuner, og det er stor pågang fra kommuner om å delta i opplæringsprogrammet. Flertallet ønsker å sikre en ytterligere spredning av tilbudet, og foreslår derfor å styrke tilskuddet med 6 mill. kroner.

Flertallet viser til at det i regi av Demensplan 2015 er etablert tre demensfyrtårn, dvs. undervisningssykehjem med et særlig ansvar for fag- og kompetanseutvikling innenfor demensomsorgen. Flertallet foreslår å sette av 3 mill. kroner for å videreføre dette arbeidet, slik at Demensfyrtårnene får 1 mill. kroner hver til å sikre fortsatt kunnskapsutvikling og kunnskapsspredning innenfor demens også i 2011.

Flertallet viser til at det i dag tildeles midler etter søknad til kommuner for å bidra til kompetansehevende tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt. Målgruppen er pasienter med behov for slike tiltak, samt deres pårørende. Flertallet er kjent med at det i dag er stor pågang fra kommuner som ønsker slikt tilskudd til ulike tiltak knyttet til lindrende behandling, og foreslår på denne bakgrunn å styrke arbeidet med 8 mill. kroner.

Flertallet ønsker å støtte opp om samhandlingsreformens intensjon om tidlig intervensjon og forebygging, og foreslår at det bevilges 5 mill. kroner til prosjekter knyttet til forebyggende hjemmebesøk hos eldre. Prosjektene forankres i undervisningssykehjem/undervisningshjemmetjenester, som prøver ut metodikk og dokumenterer og sprer erfaringer.

Flertallet er kjent med at Røde Kors besøks-tjeneste for eldre er et landsomfattende tilbud hvor mer enn 6 000 frivillige yter medmenneskelig støtte og bistand til eldre. Røde Kors ønsker å skolere flere besøkvenner og utvide tilbudet. Flertallet foreslår å bevilge 1,5 mill. kroner til formålet.

Flertallet viser til at ett av målene i Demensplan 2015 er å se enkeltmennesket, og å møte den enkelte med verdighet og respekt. Flertallet viser videre til Stiftelsen Kirkens Bymisjons to prosjekter «Bevegelse fra hjertet» og «Kreativ skriving», som begge handler om å legge til rette for en meningsfull hverdag med gode øyeblikk, på tross av sykdom og funksjonssvikt. Flertallet foreslår å sette av 2,5 mill. kroner for å støtte Stiftelsen Kirkens Bymisjons arbeid med å spre kunnskap om metodene til bruk for flere av landets sykehjem.

Flertallet vil fremheve den frivillige og landsomfattende stiftelsen «Livsglede for eldre», som job-

ber for at pleietrengende eldre ved hjelp av frivillige ledsagere skal få mer innhold i hverdagen gjennom deltakelse i sosiale og kulturelle aktiviteter. Flertallet ønsker å støtte stiftelsens arbeid, og foreslår å øke tilskuddet med 0,5 mill. kroner.

Flertallet er kjent med den viktige innsatsen Verdighetsenteret ved Bergen Røde Kors sykehjem gjør i samarbeid med Universitetet i Bergen, for å sikre økt kunnskap og kompetanse innen eldreomsorgen gjennom prosjektet «Utvikling av frivillighetsområdet». Verdighetsenteret har spesialkompetanse innenfor sykehjemsmedisin, omsorg ved livets slutt og frivillighetsarbeid. Flertallet har videre merket seg det viktige arbeidet Verdighetsenteret gjør i forhold til opplæring av frivillighetskoordinatorer innenfor eldreomsorg. Flertallet foreslår derfor å øke bevilgningen til Verdighetsenteret med 3 mill. kroner for å sikre at senteret kan videreføre sitt viktige arbeid innen eldreomsorg og kompetanseutvikling, i tråd med de vedtatte politiske målsettinger i Omsorgsmeldingen, Verdighetsgarantien og Samhandlingsreformen.

Flertallet viser til hørselshjelpsordningen i regi av Hørselshemmedes Landsforbund, og deres ønske om å utvide ordningen slik at den kan tilbys i alle landets kommuner. Nærmere 500 hørselshjelpere utfører årlig nærmere 15 000 oppdrag på frivillig basis – mange for de eldre – men det er behov for midler til å skolere nye og eksisterende hørselshjelpere, utarbeide informasjonsmaterieell og investere i nødvendig utstyr. Flertallet foreslår å bevilge 2,1 mill. kroner til dette arbeidet.

Flertallet ønsker å støtte Demenslinjen – som er en hjelpetelefon for alle som har spørsmål om demens drevet av Nasjonalforeningen for folkehelsen. Flertallet foreslår derfor å øke støtten med 0,5 mill. kroner for å sikre videre aktivitet i 2011.

Flertallet er av den oppfatning at det er stort behov for å styrke forsknings- og kunnskapsformidling om eldre og omsorgstjenester til eldre. Særlig bør det legges vekt på forskning på demens, lindrende behandling og virkningen av kultur- og aktivitetstiltak til bruk i kommunal planlegging. Flertallet foreslår derfor å bevilge 3 mill. kroner til forskning på eldreomsorg, og ber Helse- og omsorgsdepartementet fordele midlene på Senter for omsorgsforskning, undervisningssykehjem og undervisningshjemmetjenester.

Flertallet er kjent med prosjektet NOKLUS, som har som mål at laboratorieanalyser utenfor sykehus rekvireres, utføres og tolkes i samsvar med pasientenes behov for utredning, behandling og oppfølging. Flertallet peker samtidig på at Omsorgsplan 2015 forutsetter at alle sykehjem i landet kan få tilbud om to års gratis deltakelse i prosjektet. Flertallet foreslår å øke bevilgningen til prosjektet med 2

mill. kroner for at flere sykehjem kan ta del i ordningen.

Flertallet viser til at Røde Kors tilbyr gratis leksehjelp i svært mange kommuner, hvor flere av de frivillige er eldre personer med ulik yrkesbakgrunn. Prosjektene er som regel finansiert av den enkelte kommune, med bidrag fra Røde Kors sentralt. Flertallet ønsker å legge til rette for at eldre i større grad kan være en ressurs i leksehjelptilbudet, og foreslår å sette av 1 mill. kroner for å støtte dette arbeidet.

Flertallet vil videre øke satsingen på tiltak for barn og unge

Flertallet viser til Røde Kors tilbud «Ferie for alle» som er et ferietilbud til barn og familier med vanskelig økonomi. Flertallet foreslår å styrke ordningen med 2 mill. kroner for å medvirke til at økonomisk vanskeligstilte barn utenfor de store byene også får glede av dette gode tilbudet.

Flertallet vil videre foreslå å styrke arbeidet med friluftsliv for barn og unge med 3 mill. kroner. Midlene skal brukes til å gi barn og unge fra minoritetsgrupper og barn og unge med funksjonsnedsettelser ferie- og fritidstilbud med friluftsmuligheter. Samarbeid med eksisterende organisasjoner er viktig.

Flertallet viser til det viktige arbeidet Stiftelsen Arkivet gjør for å skape forståelse blant skoleelever for situasjonen i land der det kommer mange flyktninger fra, og foreslår å øke bevilgningen til stiftelsen med 0,5 mill. kroner.

Flertallet vil bidra til at Kirkens familievernjeneste opprettholder sin aktivitet og foreslår derfor å sette av 2 mill. kroner til dette formålet.

Flertallet mener at folkehøyskolene er et viktig supplement til det ordinære utdanningssystemet, og at det er viktig med forutsigbare rammevilkår som muliggjør videreutvikling. Flertallet foreslår å støtte det viktige arbeidet folkehøyskolene gjør ved å øke støtten med 6 mill. kroner. 0,5 mill. kroner av midlene foreslås øremerket til oppstart av arbeidet med et folkehøgskolekonsept som er spesielt rettet mot frafallselever fra videregående skoler.

Flertallet satser også på tiltak overfor utsatte grupper.

Flertallet viser til at omfordelingsvirkningene ved innlemmingen av midlene til krisesentrene i rammetilskuddet til kommunene kan medføre utfordringer for enkelte vertskommuner som har satset spesielt på å bygge opp krisesentertilbudet. Flertallet er opptatt av at tilbudet til volds- og trusselutsatte ikke må svekkes. Særlig viktig er det å sikre at barna får et godt tilbud. Flertallet mener derfor at det som en overgangsordning for 2011 bør kunne gis ekstra midler til kommunene med de største omstillingsutfordringene, og foreslår 15 mill. kroner til dette formålet. Flertallet understreker at dette er

en ettårig overgangsordning og forutsetter at kommunene ved en slik løsning vil ha tilstrekkelig tid til å tilpasse seg den nye finansieringsordningen. Ordningen administreres av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, og midlene tildeles vertskommuner etter søknad.

Flertallet vil påpeke at støtte til de fattiges organisasjoner gir stor effekt for utsatte grupper, og vil særlig vise til betydningen av å satse på sosiale entreprenører. Flertallet foreslår derfor å øke bevilgningen til de fattiges organisasjoner med 2,6 mill. kroner.

Flertallet viser til at forsøksordningen med servicehund for personer med ulike typer funksjonsnedsettelse har vist seg å gi brukerne bedret livskvalitet. For å sikre videreføring av ordningen foreslår flertallet å bevilge 2 mill. kroner til tiltaket.

Flertallet vil vise til den gode jobben konflikt-rådene gjør for å bidra til at konflikter løses på konstruktive måter i stedet for å bli brakt inn for domstolene. Flertallet foreslår å styrke dette arbeidet med 2,6 mill. kroner.

Flertallet vil framheve den viktige innsatsen de ulike frivillige organisasjonene gjør innen kriminalomsorgen. Flertallet foreslår å styrke arbeidet organisasjonen Wayback bidrar med i denne sammenheng med 1 mill. kroner.

Flertallet vil vise til at Senter for Livsmestring (SfL) er en nysatsing innen psykisk helse, mestring og livskvalitet med fokus på tidlig behandling og forebygging. Pasientgruppen SfL skal gi tilbud til, representerer majoriteten av mennesker med psykiske lidelser. Flertallet er kjent med at SfL har planlagt sin videre drift i tråd med den strategi som er lagt fram i samhandlingsreformen, og at senteret i fjor søkte om å bli pilotprosjekt i reformen. Flertallet foreslår å støtte dette arbeidet med 5 mill. kroner for å medvirke til å få realisert de planer senteret har.

Flertallet viser til at Institutt for Sjelesorg ved Modum Bad har et viktig lavterskeltilbud for mennesker som ikke trenger psykiatrisk behandling, men som trenger livshjelp for lettere å komme gjennom andre typer utfordringer. Flertallet foreslår å sette av 1 mill. kroner for å støtte opp om dette viktige tilbudet.

Til slutt vil flertallet øke innsatsen på noen utvalgte tiltak.

Flertallet vil bidra til at Dyrevernalliansens arbeid opprettholdes, og foreslår å øke støtten til organisasjonen med 0,2 mill. kroner.

Flertallet viser til at Nordlandsmuseet har ansvaret for det nye Hamsun-senteret på Hamarøy. For å videreutvikle det faglige innholdet i senteret foreslås for 2011 et engangstilskudd på 1 mill. kroner som ekstrabevilgning til Nordlandsmuseet.

Flertallet viser til at Kattas Figurteater Ensemble AS representerer et viktig kunstnerisk tilbud, både i Vestfold og på landsbasis, og at figurteaterformen har lange historiske tradisjoner. Kattas Figurteater Ensemble AS er landets største selvstendige figurteater, arbeider med mange av de fremste figurteaterkunstnerne i det frie feltet og driver dessuten aktiv rekruttering til denne scenekunstformen. Flertallet foreslår på denne bakgrunn å bevilge 0,5 mill. kroner i et engangstilskudd til tiltak under Norsk kulturråd til å videreutvikle Kattas Figurteater Ensemble AS. Dette er også en direkte oppfølging av scenekunstmeldingen. Der forutsettes 40 pst. regional medfinansiering.

Flertallet vil vise til at Feiring Jernverks Venner arbeider med å finansiere gjenreising av Carsten Ankers bolig og representasjonssted, Lysthuset, i Feiring Jernverk. Flertallet viser til at Feiring Jernverks Venner er en ideell organisasjon som vil skape et levende museum i Feiring Jernverk. Flertallet mener at gjenreising av Lysthuset må ses i sammenheng med den samlede satsingen på 200-årsjubileet for Grunnloven i 2014. Flertallet foreslår å støtte dette arbeidet med 1 mill. kroner. Det forutsettes at Eidsvoll museum blir konsolidert inn i Akershusmuseet.

Flertallet viser til det lokale engasjementet rundt Vingelen nasjonalparklandsby, og lokalsamfunnets opprettelse av et informasjonssenter om Forollhogna og nasjonalparklandsbyen. Flertallet foreslår å støtte Bunåva/Forollhogda informasjonssenter med 0,5 mill. kroner.

Flertallet har registrert det gode formidlingsarbeidet knytta til høyfjellsnatur, kulturminner og konsekvenser av klimaendringene som gjøres i regi av Klimapark 2469 i området rundt Galdhøpiggen og Juvasshytta. Klimapark2469 er et sted hvor barn, unge og voksne kan se og sanse hva som skjer med klimaet og sammenhenger mellom natur og kultur i et langtidsperspektiv. Flertallet foreslår derfor å støtte Klimapark 2469 med 1 mill. kroner.

Flertallet viser til at tidligere midler til planlegging av bybane på Nord-Jæren har stimulert til planlegging av en framtidsrettet og klimavennlig transportløsning som er forankret lokalt. Kommunene på Nord-Jæren og Rogaland fylkeskommune har tatt en stor del av planleggingskostnadene. Flertallet vil fortsatt støtte opp om dette viktige prosjektet, og foreslår å bevilge 0,5 mill. kroner til planlegging av bybanen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011 bærer preg av mangel på klare prioriteringer, det til tross for at regjeringen bruker mer oljepenger over statsbudsjettet enn noen gang

før. Med en slik ekspansiv pengebruk skulle man forvente at noen av de store utfordringene velferdssamfunnet står ovenfor hadde blitt løst. Regjeringen er tydeligvis mer opptatt av å administrere enn å fornye. Disse medlemmer mener at det fremlagte statsbudsjettet er lite egnet til å møte de utfordringene Norge står overfor.

Disse medlemmer foreslår derfor klare omprioriteringer i statsbudsjettet. Tabellen nedenfor viser en oversikt over Fremskrittspartiets forslag til ytterligere investeringer i statsbudsjettet for 2011. Tall fra Utenlandsbudsjettet er medregnet.

Investeringer:	Mill. kr
Investeringstiskudd til kommunene	1 500
Nyanskaffelser og utstyr i Forsvaret	2 000
Investeringsbudsjett for politiet	270
Nye datasystemer	200
Investeringer i medisinsk utstyr	800
Utstyr til universiteter og høyskoler	200
Infrastrukturinvesteringer	5 175
SUM	10 145

Budsjetttiltakene omfatter bygging og vedlikehold av infrastruktur med fokus på veier, jernbane og sykehjem. Gjennom en slik satsing vil norsk infrastruktur få et etterlengtet løft, samtidig som offentlige prosjekter vil kunne sysselsette arbeidstakere innenfor bygg- og anleggssektoren som ellers ville kunne bli permittert eller arbeidsledige.

Disse medlemmer foreslår videre at det neste år gis skatte- og avgiftslettelser med fokus på de med lavere og midlere inntekter. For at tiltakene skal ha de ønskede virkninger, foreslår disse medlemmer at skattelettelsene gis gjennom økt minstefradrag. Disse medlemmer foreslår i tillegg en reduksjon i formuesskatten og avskaffelse av arveavgiften slik at flere bedrifter og enkeltpersoner kan benytte sin kapital til reinvesteringer i næringslivet. Reduksjonen i formuesskatten er første skritt i arbeidet med å avvikle denne særnorske dobbeltbeskatningen.

Disse medlemmer prioriterer store skattelettelser, og disse finansieres ikke fullt ut av kutt i offentlig byråkrati eller utfasing av oppgaver disse medlemmer mener det offentlige ikke burde drive med. Disse medlemmer foreslår derfor noe mer pengebruk over statsbudsjettet enn regjeringen.

Disse medlemmer øker utgiftene på noen områder disse medlemmer mener det offentlige svikter. I tillegg foreslår disse medlemmer store investeringer i blant annet infrastruktur.

Disse medlemmer forholder seg ikke til regjeringens handlingsregel, og ønsker en alternativ

handlingsregel som blant annet skiller mellom investeringer og løpende kostnader. Disse medlemmer forholder seg ellers i budsjettprosessen til den økonomiske situasjonen landet til enhver tid befinner seg i.

Disse medlemmer foreslår budsjetttiltak som vil styrke konkurranseevnen til norsk næringsliv, og som reduserer de negative konsekvensene den internasjonale finanskrisen fortsatt har for deler av næringslivet.

FREMSKRITTPARTIETS ØKONOMISKE POLITIKK

Disse medlemmers budsjettforslag viser en alternativ måte å løse utfordringene Norge står overfor på, innenfor den økonomiske politikken så vel som på andre samfunnsområder. Hovedfokus er behovet for en ny og bedre økonomisk politikk. Prioriteringer som foretas i dette budsjettet må sees i en slik sammenheng.

Skillelinjen i norsk finanspolitisk debatt går ofte mellom Fremskrittspartiet og de andre partiene. Fremskrittspartiet er opptatt av å stimulere tilbudssiden i økonomien og legge til rette for vekst i bruttonasjonalproduktet (BNP). De øvrige partiene er i all hovedsak enige om rammene for den økonomiske politikken og foretar kun beskjedne endringer over statsbudsjettet fra år til år.

Disse medlemmer fremmer egne forslag på en rekke viktige områder. Disse inkluderer skatte- og avgiftsopplegg, strukturtiltak, lovendringsforslag, samt forslag til endringer og omorganisering av offentlig virksomhet. Mange av forslagene har et langsiktig perspektiv og vil ikke nødvendigvis ha målbar virkning for kommende budsjettår. De vil like fullt være av stor betydning for økonomiens virkemåte i tiden fremover.

Disse medlemmer mener økonomisk vekst først og fremst burde komme som et resultat av større skaperkraft i norsk næringsliv. En høyere vekstrate vil ha betydelige konsekvenser for den generelle velferdsutviklingen. Dette vil også gjøre Norge bedre rustet til å møte de økonomiske utfordringene det økende antall eldre vil medføre. Dette krever en økonomisk politikk som på kort og mellomlang sikt mobiliserer ressurser og øker effektiviteten, og som på lang sikt har ambisjoner om at Norge skal være ledende i produktivitetutviklingen internasjonalt.

Dagens budsjettssystem hindrer gjennomføringen av store og nødvendige reformer. For å synliggjøre langsiktige effekter i den økonomiske politikken, er det nødvendig å innføre mer grundig langtidsbudsjettering i Norge. Samtidig må man i større grad være opptatt av å skille mellom penger til forbruk, penger som er investert og penger brukt innenlands og utenlands. Dette påvirker økonomien på ulike måter.

FREMSKRITTPARTIETS ALTERNATIVE
BUDSJETT FOR 2011

Disse medlemmer foreslår reduserte utgifter til offentlig administrasjon og byråkrati innenfor alle områder. Etter omprioriteringer til formål disse medlemmer anser som viktige, viser det alternative budsjettet nettokutt på 12 mrd. kroner innenlands.

Disse medlemmer vil ha kraftige reduksjoner i skatte- og avgiftssatsene og reduserer det totale skattetrykket med 19 mrd. kroner, eller 13 mrd. kroner om man tar hensyn til skattelettelsenes selvfinansieringsgrad.

Disse medlemmer prioriterer skattelettelser som kommer folk flest til gode. Disse medlemmer ønsker gjennom budsjettet å fremme bedre rammevilkår for det private næringsliv, redusere subsidier til blant annet jordbruket, øke statlige realinvesteringer og effektivisere offentlig sektor. Disse medlemmer ønsker en smartere anvendelse av oljepengene, og et samfunn som fremmer arbeids glede og skaperevne.

Tabellen nedenfor viser hovedtall og prioriteringer, samt overføring til Statens pensjonsfond (oljefondet) på om lag 129 mrd. kroner.

Forslag til budsjett – hovedoversikt – Fremskrittspartiet 2011

Endringer ift. regjeringen (mill. kr)

Reduserte offentlige utgifter/reduerte inntekter

Redusert offentlig forbruk i budsjetttrammene	-11 959
Skatte- og avgiftslettelser	19 440
<i>Dynamiske effekter av skatte- og avgiftslettelser (selvfinansieringsgrad skatt 35 pst., avg. 30 pst.)</i>	-6 356
Finansieringsbehov før utenlandsbudsjettet	1 125
Fremskrittspartiets utenlandsbudsjett	4 700
Mer pengebruk i forhold til regjeringen	5 825
Overføring til Statens pensjonsfond regjeringen (oljefondet)	135 000
Overføring til Statens pensjonsfond frp alt bud (oljefondet)	129 175
Reduserte/økte offentlige utgifter	2011
Statsforvaltning ramme 1	-4 476
Familie/forbruker ramme 2	-56
Kultur ramme 3	-1 023
Utenriks ramme 4	-8 184
Justis ramme 5	796
Kommunal ramme 6	-1 671
Arbeid og trygd ramme 7	-3 574
Forsvar ramme 8	1 901
Næring ramme 9	-168
Fiskeri ramme 10	-20
Landbruk ramme 11	-6 420
Energi ramme 12	-829
Miljø ramme 13	-238
Kontroll ramme 14	-30
Helse ramme 15	3 270
Kunnskap ramme 16	394
Transport ramme 17	5 991
Rammetilskudd kommuner ramme 18	3 465

Forslag til budsjett – hovedoversikt – Fremskrittspartiet 2011	Endringer ift. regjeringen (mill. kr)
Finans ramme 21	-942
Utbytte fra statseide selskaper ramme 23	-143
<i>Sum reduksjon offentlige utgifter</i>	-11 959
Fremskrittspartiets skatte- og avgiftsopplegg for 2011	
<i>Inntektsskatter</i>	
<i>Opprydding/forenkling</i>	
Fjerne fagforeningsfradraget	-1 120
	-1 120
<i>Ytterligere lettelser</i>	
Minstefradrag for lønnstakere økes fra 75 150 til 90 000 (samme sats – 36 pst.)	4 475
Ikke øke trygdeavgiften for pensjonister fra 3 pst. til 4,7 pst.	2 500
Nedtrappingssats over grense 2 settes ned fra 6 pst. til 4 pst.	350
Beholde særfradraget for uførhet på 19 368 kr	-455
Toppskatt trinn 1 (9 pst.), innslagspunkt økes fra 471 200 kr til 500 000 kr ...	1 632
Fjerne kildeavgift for norske pensjonister i utlandet	280
Frikortgrensen økes fra 40 000 kr til 50 000 kr	130
	8 912
<i>Kapitalskatter</i>	
Redusere satsen i formuesskatt fra 1,1 pst. til 0,9 pst. (statens andel reduseres)	2 050
Fjerne arveavgiften	370
	2 420
<i>Næringsbeskatning</i>	
Øke avskrivningssatsen for saldogruppe d) maskiner til 25 pst.	570
Ikke stramme inn fritaksmetoden borettslag, med mer	3
	573
<i>Avgifter</i>	
<i>Bilavgifter</i>	
Fjerne effektavgiftskomponenten i engangsavgiften fra 2011	2 400
Redusere veibruksavgifter (drivstoffavgifter) med 1 krone	2 952
	5 352
<i>Grensehandel</i>	
Redusere alkoholavgifter med 10 pst. ifht regjeringen	690
Redusere tobakksavgiften med 10 pst. ifht regjeringen	470
	1 160
<i>Tollreduksjoner</i>	
Fjerne toll på varer fra U-land (OECD-listen)	615
Ikke innføre mva. på elektroniske tjenester/software fra utlandet	38
Opprydding i tollsatser	100
	753
<i>Annet</i>	
Redusere el-avgiften med 1 øre pr. kwh	600
Ikke øke grunnavgiften på mineralolje	120

Forslag til budsjett – hovedoversikt – Fremskrittspartiet 2011	Endringer ift. regjeringen (mill. kr)
Dokumentavgift reduseres fra 2,5 pst. til 2,25 pst.	570
Fjerne engangsgift for polititjenestekjøretøy	30
Diverse, Skattefunn, med mer.	70
	1 390
Sum skatte- og avgiftslettelser Ramme 22	19 440

Utbytte

Redusert utbytte i Baneservice fra 50 pst. til 0 pst.	18
Økt utbytte i Kommunalbanken fra 23 pst. til 75 pst.	-381
Økt utbytte i Store norske kullkompani fra 45 pst. til 75 pst.	-75
Økt utbytte i Vinmonopolet fra 50 pst. til 75 pst.	-20
Redusert utbytte i Avinor fra 50 pst. til 0 pst.	315
Sum	-143

Plassering av oljepengene i fond (poster uten resultatvirkning ramme 0)

Fondet for forskning og nyskaping	10 000
Forskningsfondet, egenkapital	10 000
Fond for omlegging av energibruk og energiproduksjon	5 000
Infrastrukturfond	60 000
Avvikle Samefolkets fond og Romanifolkets fond	-168
Sum	84 832

Utenlandsbudsjettet – utgifter til investeringer og tiltak utenfor Norge

Forsvar: Nyanskaffelser, utstyr	2000
Transport: Veiinvesteringer direkte fra utlandet	2500
Kunnskap: Utstyr til universiteter og høyskoler	200
Sum	4 700

BEHOV FOR BUDSJETTREFORM

Disse medlemmer viser til at det er allmenn enighet om at utgiftene i et budsjett vil ha ulik virkning for den enheten det er tenkt å styre. En bedrift vil derfor være nøye med å skille faste og variable kostnader, og den vil tydeliggjøre investeringskostnadene. Dette gjøres for å vite om kostnadene står i forhold til inntektene, og fordi man ønsker en detaljert innsikt i hvorvidt bedriften drives økonomisk forsvarlig gjennom å vise et driftsresultat.

I motsetning til budsjettering i næringslivet som skiller kostnader og investeringer, er statsbudsjettet basert på utgifter og skiller etter disse medlemmers mening således ikke mellom en krone brukt på løpende kostnader som byråkrati, og fornuftige investeringer. Videre mener disse medlemmer at fordelingen mellom investeringer og løpende forbruk får svært liten oppmerksomhet. I praksis betyr dette at en krone brukt til sosialhjelp etter disse

medlemmers mening anses å ha samme virkning på økonomien som en krone brukt på investeringer i moderne sykehusutstyr eller en krone brukt til bygging av et bedre veinett.

Disse medlemmer anser at statsbudsjettet heller ikke skiller på hvor pengene blir benyttet, og en krone benyttet i Norge blir vurdert på nøyaktig samme måte som en krone brukt på å kjøpe varer og tjenester i utlandet.

Disse medlemmer mener tiden er overmoden for en dyptgripende reform for hvordan statsbudsjettet utformes. En grunnleggende forutsetning for en slik reform er etter disse medlemmers mening at fremtidige budsjetter skiller mellom penger til forbruk og penger til investeringer. Et slikt periodiseringsprinsipp er nødvendig dersom man ønsker å få til en konstruktiv debatt om statsbudsjettets konsekvenser for norsk økonomi. Disse medlemmer mener at det dessuten vil synliggjøre

ukloke investeringer som senere viser seg å ha langt lavere verdi enn man trodde i utgangspunktet. Slike tilfeller vil synliggjøres som kostnad i form av en nedskrivning.

Disse medlemmer mener at finanspolitikken alene ikke burde bedømmes ut ifra statsbudsjettets totale rammer, men først og fremst vurderes ut ifra hvordan statens inntekter fra skatter, avgifter og utbytte fordeles mellom investeringer og forbruk, og hvordan dette påvirker vekst og velferd i landet over tid.

Etter disse medlemmers vurdering må en budsjettreform samtidig på en langt mer dyptgripende måte enn i dag inkludere budsjettvedtakenes flerårige konsekvenser. Dette vil tydeliggjøre investeringenes levetidskostnader, og gjøre det mulig å inkludere kostnader knyttet til vedlikehold, oppgraderinger, personell, og ikke minst de eventuelle ringvirkningene investeringen får for andre sektorer.

Med flerårige budsjetter vil Stortinget etter disse medlemmers mening ha et langt bedre grunnlag for å fatte sine vedtak, og man vil kunne unngå situasjoner hvor det eksempelvis anskaffes materiell til Forsvaret eller politiet det senere viser seg at det verken finnes personell eller tilstrekkelige driftsmidler til å sette materialet i operativ virksomhet. Disse medlemmer mener at man også vil kunne forebygge at investeringer i nye veitraseer som blir stående uferdig grunnet mangel på prosjektfinansiering.

Disse medlemmer mener videre at langtidsbudsjettering også vil gjøre det mulig å beregne investeringenes potensielle innsparingsmuligheter. Eksempelvis vil man ved investeringer i utbedret vei eller jernbanenett kunne legge inn beregninger om raskere og billigere vareleveranser for industri og næringsliv, besparelser grunnet reduserte bilkøer og

reduksjon i antall trafikkulykker. Dette er besparelser som får virkning over tid, og som berører flere sektorer enn kun transportsektoren. På samme måte vil man etter disse medlemmers vurdering kunne beregne dynamiske virkninger av skatte- og avgiftslettelser, som i år 1 fortoner seg som reduserte inntekter for staten, men som de påfølgende årene vil kunne bety økte inntekter grunnet mer tilbud på arbeidskraft og større aktivitet i økonomien.

UTENLANDSBUDSJETT

Disse medlemmer understreker at oljeforbruken kan brukes til fornuftige investeringer, bl.a. i infrastruktur, satsning på helse og eldreomsorg, og en fremtidsrettet styrking av kompetanse, forskning og utdanning. Dette vil etter disse medlemmers syn øke effektiviteten i samfunnet.

De fleste anskaffelser fra utlandet vil ut fra disse medlemmers vurdering ikke ha vesentlig effekt på norsk økonomi, og det vil ikke være riktig å hevde at eksempelvis kjøp av sykehusutstyr skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dette vil heller ikke gjelde for bekjempelse av sykdommer på internasjonal basis. Disse medlemmer mener derfor at det vil være riktig å skille ut slike anskaffelser og utgifter på et eget utenlandsbudsjett, og ikke regne disse utgiftene med når man ser på hva norsk innenlandsøkonomi kan tåle av innføring av oljepenger.

Forutsetningen for postene på disse medlemmers utenlandsbudsjett er at de ikke skaper vesentlig press i norsk økonomi. Dersom noe annet skulle vise seg å være tilfellet, vil disse medlemmer søke å innrette investeringen på en annen måte, eller foreta en alternativ anskaffelse fra utlandet.

Følgende poster er oppført på disse medlemmers forslag til utenlandsbudsjett:

Utenlandsbudsjettet – utgifter til investeringer og tiltak utenfor Norge	
Forsvar: nyanskaffelser, utstyr	2 000
Transport: veiinvesteringer direkte fra utlandet	2 500
Kunnskap: utstyr til universiteter og høyskoler	200
Sum	4 700

BEHOV FOR EN NY HANDLINGSREGEL

Dagens handlingsregel for bruk av olje- og gassinntekter tilsier at Norge skal fase inn penger over statsbudsjettet på bakgrunn av estimert avkastning på Statens pensjonsfond utland, beregnet til 4 pst. av realkapitalen. Dette har ført til at regjeringens mulighet til å disponere slike inntekter har gått fra 0 kroner i 1997 til ca. 120 mrd. kroner i 2011. Disse medlemmer mener at en slik regel derfor er svært lite egnet til å saldere statsbudsjettet på, og gir ingen indikasjoner om hvorvidt regjeringen fører en bærekraftig

finanspolitikk. Dette fordi det ensidige fokuset blir på rettet mot beløpet som benyttes, og ikke hvordan pengene benyttes.

En handlingsregel bør etter disse medlemmers mening i første rekke kunne definere pengenes ulike virkninger på norsk økonomi over tid, og samtidig skille mellom løpende utgifter og investeringer. Disse medlemmer ønsker derfor en ny handlingsregel hvor det innføres en øvre grense for årlig vekst i offentlig forbruk, begrenset ut ifra veksten i norsk økonomi. På denne måten vil vi kunne sette

tæring etter næring, og ikke bevilge oss velferdsgoder man ikke kan finansiere over tid. Parallelt bør man søke å øke veksten i økonomien, og på den måten gjøre kaken til fordeling større. Dette bør gjøres ved å foreta samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer på bakgrunn av kapasitet hos norske og utenlandske leverandører. Forutsetningen for slike investeringer må være at lønnsomheten vurderes på bakgrunn av levetidskostnader og konsekvensanalyser beregnet over flere år.

STATISTISK SENTRALBYRÅS BEREGNINGER

Politikere i andre partier og enkelte fremtredende økonomer har i flere år hevdet at disse medlemmers alternative statsbudsjetter vil føre til større press i norsk økonomi, høyere inflasjon, noe som igjen ville ha ført til at Norges Bank ville ha satt opp renten. Bakgrunnen for disse påstandene var at disse medlemmer ikke forholder seg til handlingsregelen for innfasing av olje- og gassinntekter i norsk økonomi.

Til tross for disse medlemmers henvisninger til økonomisk teori og empiriske fakta, fortsatte ovennevnte ubegrunnede påstander å florere i mediene og i det politiske miljøet. På denne bakgrunn besluttet disse medlemmer å oversende sine alternative statsbudsjetter for årene 2007, 2008 og 2010 til Statistisk sentralbyrå (SSB), slik at byrået kunne benytte sine anerkjente økonomiske modeller for å beregne virkningene av budsjettene.

Ikke uventet viste SSBs beregninger at påstandene fra våre politiske motstandere og deres allierte økonomer var ubegrunnet. SSB har to år på rad slått fast at Fremskrittspartiets alternative statsbudsjetter for 2007 og 2008 ville isolert sett ført til henholdsvis 0,7 pst. og 0,3 pst. lavere inflasjon enn med regjeringens opplegg. Dette ville gitt signaler til Norges Bank om å sette ned renten, ikke opp. Bakgrunnen for denne konklusjonen er først og fremst disse medlemmers villighet til å redusere det offentlige forbruket, noe som ville ført flere folk over fra offentlig administrasjon til verdiskapende virksomhet i privat sektor. Effekten av disse medlemmers skatte- og avgiftslettelse vil gjøre folk mindre avhengig av offentlige overføringer, samtidig som tilbudet på arbeidskraft vil øke. For 2010 var utslagene minimale.

DYNAMISKE EFFEKTER AV SKATTER OG AVGIFTER

Disse medlemmer viser til at folks atferd påvirkes av skatte- og avgiftsendringer. Lavere skatter øker lønnsomheten ved å jobbe og gjør etter disse medlemmers vurdering at folk velger å jobbe mer. Lavere avgifter reduserer prisene og frigjør dermed penger i økonomien. Forbrukere og bedrifter kan dermed bruke pengene på andre måter.

Dette gir igjen økt aktivitet og dermed økte skatte- og avgiftsinntekter til staten. Dette omtales gjerne som dynamiske effekter. Én krone i skattelettelse betyr etter disse medlemmers mening dermed ikke nødvendigvis én krone mindre i inntekt for staten og én krone mindre til velferd, slik regjeringspartienes representanter ynder å hevde. En skattelettelse har en viss selvfinansieringsgrad.

Regjeringen regner etter disse medlemmers mening i liten grad inn dynamiske effekter av skatte- og avgiftslettelse i forbindelse med skatteendringer i budsjettet. På skatteområdet er det så godt som fraværende, mens det opereres med marginale dynamiske effekter, eller priselastisiteter, innenfor avgiftsområdet.

Finansdepartementet har hatt en arbeidsgruppe som jobbet med dynamiske effekter. Gruppens arbeid ble presentert i Meld. St. 1 Nasjonalbudsjettet for 2010. Arbeidsgruppen konkluderte med at «budsjett-dokumentene bør inneholde analyser av de samlede virkningene av skatte- og avgiftsforslag, inkludert dynamiske virkninger, særlig for endringer av en viss størrelse». Finansdepartementet sluttet seg til konklusjonene, men har foreløpig ikke innarbeidet dette i budsjettprosessen.

Stortingsgruppene benytter Finansdepartementets beregningsapparat for virkninger av skatte- og avgiftsendringer. Dette medfører at disse medlemmer kommer ut med et langt høyere beregnet inntektstap for sine foreslåtte skatte- og avgiftslettelse enn inntektstapene i realiteten er.

Forskere fra blant annet SSB har utarbeidet en analyse presentert i Samfunnsøkonomen nr. 4 2010 der de har studert virkningene av skattereformen 2004–2006. Analysen konkluderer med en selvfinansieringsgrad som følge av dynamiske effekter på 35 pst. Som en sjablongmessig forenkling legger derfor disse medlemmer inn denne selvfinansieringsgraden for sine foreslåtte skattelettelse for 2011. For avgiftslettelsene nedjusterer disse medlemmer noe ettersom Finansdepartementet allerede regner inn en svak dynamikk, og legger til grunn en selvfinansieringsgrad på 30 pst. Disse medlemmer presiserer at dette er en sterk forenkling. Dynamiske effekter vil variere fra tiltak til tiltak, og med størrelsen på endringene.

Disse medlemmer viser til at dynamiske effekter finnes i en viss grad innenfor de fleste områder av statsbudsjettets område avhengig av hvilke tiltak som gjøres. Det omtales gjerne som effektiviseringsgevinster, synergier, eller ringvirkninger av tiltak. Det vil for de fleste være innlysende at økte bevilgninger til veier vil bedre økonomiens virkemåte ettersom færre vil bruke tid i kø og heller kan bruke tiden produktivt, og varer vil komme raskere ut på markedet. Innenfor helsesektoren vil behandling

av flere pasienter og nedkorting av sykehuskøene få folk tilbake til arbeidslivet hvor de opptjener inntekt og betaler skatt istedenfor å motta sykelønn. Målbarheten innenfor disse feltene er imidlertid noe mer krevende enn innenfor skatteområdet. Effektene vil dessuten i liten grad komme til syne første budsjettår etter at tiltakene settes inn. Dynamiske effekter innenfor andre områder enn skatt er derfor bare i begrenset grad tatt med i budsjettallene.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener at de viktigste målsettingene politikken kan ha er: å gi alle trygghet for at velferdsstaten vil være der når du trenger den, og gi økonomien vår styrken til å bære denne velferden. Høyres forslag til budsjett for 2011 bidrar til å sikre disse målene.

Disse medlemmer viser til at utsiktene for norsk økonomi i 2011 er bedre enn tidligere antatt. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet knyttet til anslagene. Veksten i fastlandsøkonomien for 2011 er nedjustert til 1,7 pst., ned fra 2,1 pst. i revidert nasjonalbudsjett våren 2010. For en liten og åpen økonomi som den norske, vil den økonomiske situasjonen i landene vi handler med ha mye å si for utviklingen.

Disse medlemmer mener at statsbudsjettet for 2011 viser at regjeringen Stoltenberg er Europas heldigste regjering. Mens resten av Europa må gjennomføre store kutt, bidrar store olje- og skatteinntekter til at regjeringen fortsatt kan øke utgiftene på mange områder.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringens oljepengebruk nærmer seg den banen som handlingsregelen har forutsatt. Finansministeren har antydnet at vi vil være tilbake til å bruke oljefondets forventede realavkastning, satt til fire pst., allerede i 2012. Budsjettet for 2011 er svakt innstrammende, tilnærmet nøytralt. Etter flere år hvor veksten i de offentlige utgiftene har bidratt til å svekke konkurransevnen til norsk næringsliv, er dette svært viktig.

Disse medlemmer viser til at når regjeringen kommer så raskt tilbake til handlingsregelen, etter den ekstraordinære pengebruken etter finanskrisen, skyldes det ikke først og fremst kutt i offentlige utgifter, men vekst i skatteinntekten og olje- og gassinntekter. Regjeringen har fått drahjelp av nedgang i antall asylsøkere, redusert sykefravær og høye utbytter fra statselskapene. Regjeringen har sluppet den smertefulle kuttprosessen som mange av våre naboer og samarbeidsland nå står midt oppe i. Disse medlemmer viser til at Høyre støtter regjeringens nivå for oljepengebruken for 2011, samtidig er det nødvendig å minne om at regjeringen i årene opp mot finanskrisen har brukt for mye oljepenger, noe som har gitt press i økonomien og forsterket utfordringene for norske bedrifter. Regjeringen har heller ikke gjort grep for å stoppe den under-

liggende utgiftsveksten i offentlig sektor. Fra 2010 til 2011 vil pengebruken økes med 60 mrd. kroner. Det er problematisk at regjeringen viderefører ubalansen mellom størrelsen på offentlig og privat sektor.

Disse medlemmer er kritiske til at regjeringen ikke har klart å bruke det økte handlingsrommet i økonomien i tråd med handlingsregelens intensjon, om at oljepengene skal investeres for å bedre norsk økonomis langsiktige bæreevne. Høyre har i hele perioden under regjeringen Stoltenberg II vist vilje til å prioritere investeringer i kunnskap, infrastruktur og vekstfremmende skatteletter. Regjeringen på sin side, har ikke klart å løfte disse feltene. NIFU Step har vist at for 2011-budsjettet er det en reell nedgang på 0,2 pst. for forskningssatsningen – dette er den svakeste satsningen på ti år.

Konkurransevnen til norske bedrifter er blitt svekket under den rød-grønne regjeringen. Mange av dem har fått kraftige skatteskjerpelser, grunnet økt skatt på arbeidende kapital. I tillegg har produktivtetsveksten i næringslivet, sammenlignet med andre land, blitt kraftig svekket. Dette bidrar til nedgang i sysselsettingen i privat sektor.

Disse medlemmer viser til at vi har sett en massiv vekst i offentlige utgifter, på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå. På en rekke områder har regjeringen brukt enorme summer, uten at kvaliteten på de offentlige tjenestene har økt tilsvarende. Vi ser økende køer i helsevesenet, mangelfull service på Nav-kontorene, altfor treg veibygging og ingen kvalitetsheving i skolen.

Norge klarte å komme gjennom finanskrisen med en lav arbeidsledighet – slik vi også hadde før den økonomiske krisen. Men vel så viktig som ledighetstall, er sysselsettingen. Med unntak for aldersgruppen unge, er det ingen OECD-land med lavere ledighet enn Norge – men flere land har likevel høyere eller nær lik sysselsetting som oss for bestemte aldersgrupper. Selv om ledigheten er lav, står et stort og økende antall nordmenn helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Totalt anslås 828 079 mennesker i arbeidsfør alder å stå uten arbeid i 2011 – en økning på 3,94 pst. fra 2010. Dette voksende utenforskapet, der stadig flere plasseres på ulike stønadsordninger, fremfor å komme seg ut i jobb, er en av de største utfordringene for velferdssamfunnet vårt.

Disse medlemmer viser til Perspektivmeldingen fra 2009 hvor det ble anslått at Norge ville oppleve en stor økning i det økonomiske handlingsrommet frem mot 2050. I statsbudsjettet 2011 er dette handlingsrommet dramatisk redusert. Anslagene er usikre og skiftende, men den store reduksjonen viser at vi ikke kan vente med å investere i den veksten som skal bære velferden etter oljen.

Norge har en stor og omfattende velferdsstat. Det er et gode. Den kan bli bedre på mange måter, men

utfordringen er å sikre at den er i stand til å overleve skiftende omgivelser og usikre økonomiske utsikter. Skal vi lykkes må offentlig sektor kontinuerlig moderniseres, gjøres mer effektiv og evne å samarbeide med private aktører der det gir bedre tilbud. Samtidig må vi sørge for at vi bygger opp og legger til rette for et skapende næringsliv som er i stand til å vokse og være innovative, slik at vi sikrer trygge arbeidsplasser og den vekst som skal til for at velferden vår skal vare.

Disse medlemmer mener at dette er utfordringer for norsk politikk i årene som kommer. De

Høyres samlede finanspolitiske opplegg

Reduserte offentlige utgifter, bokført	10 110,8 mill. kr
Inntekstøkning, inkl. skatteveksling	4 412,1 mill. kr
Skattereduksjoner, bokført	8 228,0 mill. kr
Skattereduksjoner, påløpt	12 076,4 mill. kr
Utgiftsprioriteringer	5 973,2 mill. kr

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett dekker inn utgiftsprioriteringene og skattelettelsene gjennom bl.a. kutt i statlig byråkrati, reduksjon i næringsoverføringene, en mer målrettet bistandspolitikk og noen inntektsøkninger bl.a. knyttet til økte utbytter, 1 pst. økning i mva. på mat og enkelte økninger i grønne avgifter.

UTFORDRINGER MOT 2020

Disse medlemmer mener det er nødvendig med nye løsninger og vilje til å prioritere dersom Norge som velferdssamfunn skal stå sterkt i møte med fremtiden, er det. Deler av kostnadsveksten vi står overfor kan vi gjøre mindre med. Derfor er det desto viktigere å gjøre noe der vi kan gjøre en forskjell. Utgiftene på statsbudsjettet har økt med 40 pst. i perioden 2005 til 2010. Bare fra 2010 til 2011 anslår regjeringen at statens egne driftsutgifter vil øke med 10,9 pst., fra om lag 9,1 mrd. kroner til om lag 10,1 mrd. kroner. Dette er ikke bærekraftig over tid.

Disse medlemmer mener at nøkkelen er å sikre økonomisk vekst og at vi får mer igjen for pengene i offentlig sektor. Slik at vi kan bære utgiftene til velferdstjenester som fortsatt er av høy kvalitet for alle.

Dette mener Høyre er de største utfordringene Norge står overfor:

- Frem mot 2025 vil inntektene fra olje- og gassvirksomheten gå ned, mens utgiftene til helse, eldreomsorg og alders- og uførepensjoner vil gå kraftig opp.
- Budsjettpolitikken er ikke bærekraftig, de offentlige utgiftene vokser for kraftig og den økonomiske veksten er for lav.

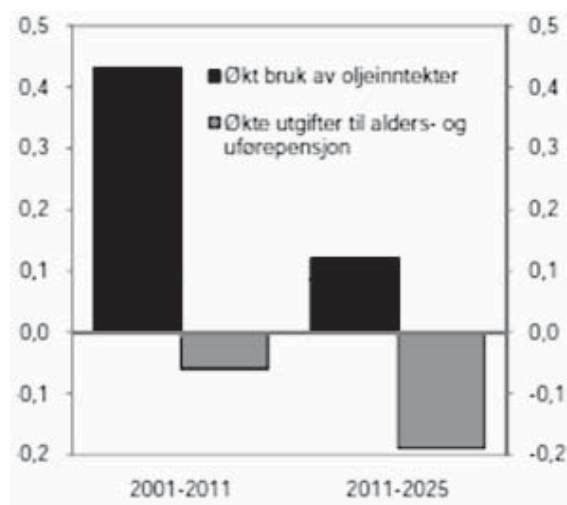
må adresseres allerede nå, om vi skal legge et grunnlag for en bærekraftig vekst og varig velferd. Høyres alternative budsjett utarbeides av Høyres stortingsgruppe mellom fremleggelsen av regjeringens budsjett i begynnelsen av oktober, og finanskomiteens avgivelse i midten av november. I løpet av disse ukene kan man ikke endre alt man skulle sett anderledes i norsk politikk. Disse medlemmers alternative budsjett viser imidlertid en annen kurs for Norge.

- Det investeres for lite i kunnskap, miljøteknologi, vekst og infrastruktur, som er det som kan sikre økonomiens bærekraft.
- Vi ser et voksende utenforskap, der stadig flere står utenfor arbeidslivet.
- Norge er blitt et overadministrert land med et voksende byråkrati, og en offentlig sektor som vokser på bekostning av privat sektor.

ØKENDE UTGIFTER, FORSVINNENDE HANDLINGSROM

Disse medlemmer mener at budsjettpolitikken ikke er bærekraftig. Dette knytter seg særlig til reduksjon i de forventede oljeinntekter og de uunngåelige pensjonsforpliktelsene knyttet til den kommende eldrebølgen.

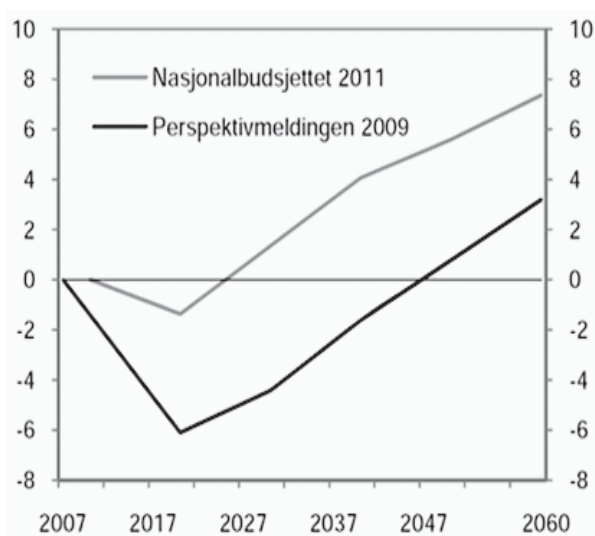
BIDRAG TIL ENDRING I HANDLINGSROMMET I BUDSJETTPOLITIKKEN

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2011

I figuren under illustrerer negativt gap mellom graf og 0-nivå et økende handlingsrom i økonomien (høyere forventede inntekter enn utgifter), og et positivt gap innstrammingsbehov. Der Perspektivmeldingen fra 2009 anslo et handlingsrom helt frem til nesten 2050, viser de oppdaterte tallene fra Nasjonalbudsjettet for 2011 at handlingsrommet vil forsvinne allerede godt før 2030. Selv om merbruken av oljeinntektene reduseres fra 2010 til 2011, er inndekningsbehovet mot 2060 økt fra 3 1/4 pst i 2009, via 6 1/4 pst i 2010 til 7 1/4 pst i 2011. Anslaget for avkastning av pensjonsfondet i 2020 ligger knapt 53 mrd. kroner over oljepengebruken for 2011.

ENDRINGER I NETTO SKATTE- OG AVGIFTSNIVÅ SAMMENLIKNET MED UTGANGSÅRET. PROSENT AV BNP FOR FASTLANDS-NORGE.

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2011

Disse medlemmer viser til at Perspektivmeldingen fra 2009 viste et stort handlingsrom i økonomien frem mot 2050 – dvs. et gap mellom våre forventede økte inntekter og forventede økning i utgiftsforpliktelser. Årets anslag viser at handlingsrommet er dramatisk redusert. Med dagens forutsetninger vil det økte økonomiske handlingsrommet innenfor handlingsregelen begrense seg til 53 mrd. kroner i 2020.

Den viktigste grunnen til at handlingsrommet er redusert fra 2009 er nedjustering av forventede inntekter fra petroleumsvirksomheten. Det understreker viktigheten av å åpne nye felt og investere mer i forskning og teknologi som kan sikre at vi får mer ut av de enkelte funn.

Disse medlemmer viser til at det alltid er usikkerhet knyttet til vurderinger som dette. Likevel

illustrerer nedjusteringen at anslagene for vårt økonomiske handlingsrom i fremtiden nettopp er en usikkerhet som er for stor til at vi kan basere oss på noen sikker fremtid, og utsette nødvendige reformer. Det handlingsrommet kunne vi ha brukt til å bedre vekstevnen i økonomien for å få en «myk landing» når oljens betydning for økonomien avtar. Fordi utgiftene vil fortsette å vokse, blir det enda viktigere å gå løs på oppgaven med å modernisere offentlig sektor og skape mer vekst i økonomien.

SVIKTENDE INVESTERINGER I FREMTIDEN

Disse medlemmer mener at regjeringen Stoltenberg II ikke har evnet å bruke det økte handlingsrommet i økonomien til å sørge for at vekstevnen i økonomien øker. Dette er i strid med det som lå til grunn da handlingsregelen ble vedtatt i 2001. Både regjeringen og Stortinget var klare på hvordan pengene burde prioriteres til å investere for fremtidig vekst, ikke bare drifte status quo.

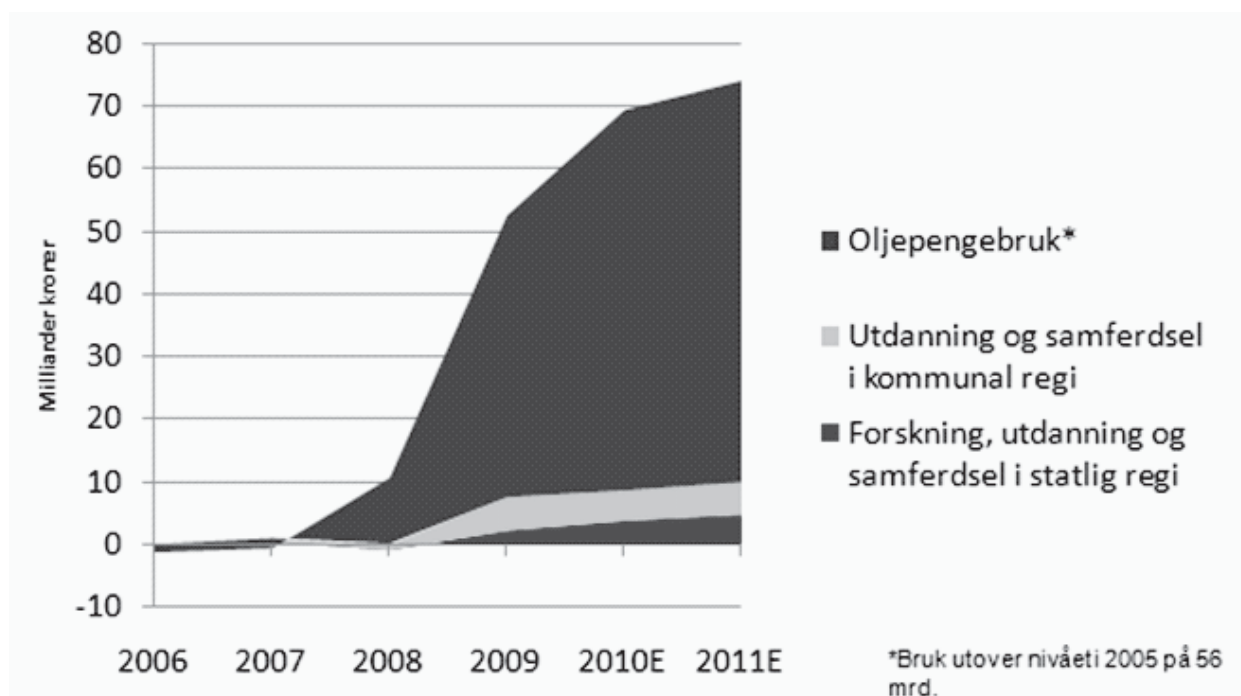
Handlingsregelen er slått tydelig fast i St.meld. nr. 29 (2000–2001), lagt frem av regjeringen Stoltenberg I. Der het det:

«Regjeringen legger derfor vesentlig vekt på at handlingsrommet som økt bruk av oljeinntekter gir, skal brukes på en måte som også vil styrke vekstevnen til norsk økonomi. Lavere skatter og avgifter kan gi næringslivet bedre arbeidsvilkår, slik at konkurranseevnen styrkes. Tilsvarende vil tiltak for en bedret infrastruktur, samt tiltak for å bringe fram ny kunnskap gjennom forskning og utvikling, bidra til å styrke vekstevnen.»

Figuren under viser at det handlingsrommet som oljepengene gir, ikke er prioritert til vekstfremmende formål. Det er grunn til å stille spørsmålet: Når kunnskap og samferdsel nedprioriteres i gode tider, når skal regjeringen finne rom for å investere i morgendagens velferd?

Disse medlemmer viser til at bevilgninger til samferdsel har økt de senere år, men at kostnadene har vokst enda raskere. Det betyr at resultatene uteblir. Regjeringens manglende vilje til å åpne for samarbeid med private og andre utbyggingsmetoder bremser nødvendige investeringer i infrastrukturen. Med 2011-budsjettet har regjeringen utvidet hvile-skjæret innen høyere utdanning til også å omfatte forskningen. I skattepolitikken har regjeringen Stoltenberg II annullert vekstfremmende skatteletter som politisk virkemiddel. Tvert imot, de har skjøvet en større byrde over på bedriftene. I stedet for vekstfremmende skatteletter har de innført veksthemmende skatteøkninger.

ANVENDELSE AV ØKT HANDLINGSROM I DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

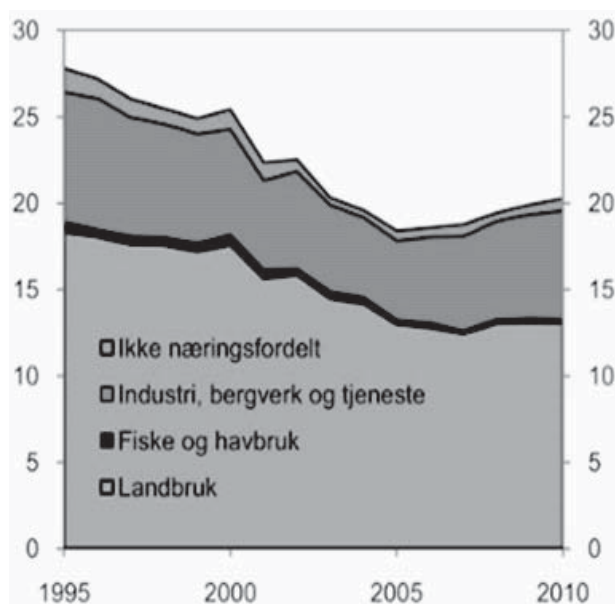

Kilde: NHO

Disse medlemmer viser til at analyser fra NHO viser at da Høyre satt i regjering fra 2001–2005 gikk nesten 9 av 10 kroner i økt handlingsrom til å investere i kunnskap, samferdsel og vekstfremmende skatteletter. Høyre vil holde fast ved denne prioriteringen, men mener at miljøinvesteringer som kan bidra til å skape bærekraftig utvikling også må prioriteres innenfor det økte handlingsrommet. Høyre mener at det bør etableres et særlig rapporteringssystem i de årlige budsjettokumentene for hvordan veksten i oljepengene disponeres. I Høyres alternative budsjett for 2011 viser Høyre igjen at vi vil prioritere investeringer for fremtiden, ved å sette kunnskap, samferdsel og bærekraftig vekst i sentrum. Fordi den beste velferdspolitikken er den som skaper trygghet for velferden, også i fremtiden.

VEKST I NÆRINGSSTØTTEN

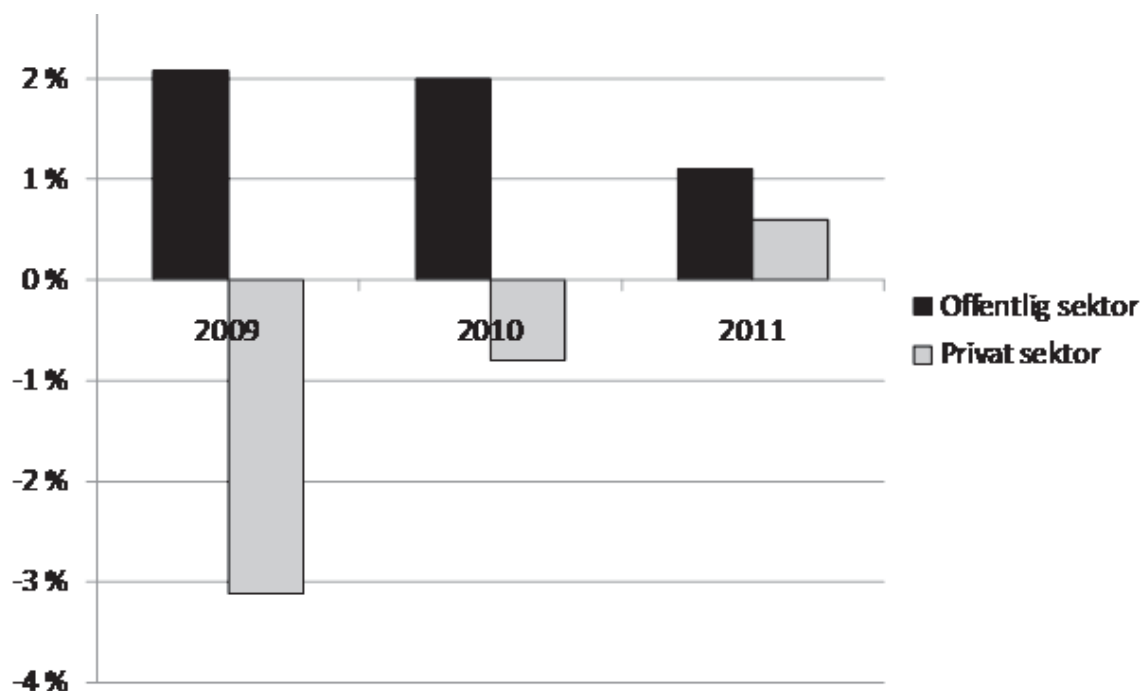
Disse medlemmer viser til at de statlige næringsoverføringene i perioden 1995 til 2005 gikk ned. Etter at den rød-grønne regjeringen tiltrådte, har de derimot begynt å stige igjen. Dette er en uheldig utvikling for Norge. Den beste næringspolitikken skaper arbeidsplasser og lønnsomme bedrifter ved å ha gode rammebetingelser som støtter deres aktivitet, stimulerer til innovasjon og ikke straffer suksess. Dette fungerer langt bedre enn statlig næringsstøtte. Derfor bør utviklingen som regjeringen startet med å igjen øke den direkte støtten til næringslivet snus, til fordel for å bedre deres rammebetingelser.

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2011

Disse medlemmer viser til at balansen mellom offentlig og privat sektor endres med rød-grønt styre, der førstnevnte har vokst på bekostning av sistnevnte. Skal vi sikre varig velferd er det viktig at det skjer en vekst i privat sektor som er i stand til å bære offentlig sektor. For å få en bærekraftig utvikling må derfor trenden snus. Selv om det må tas høyde for at det sterke utslaget i 2009 er en konsekvens av finanskrisen, viser dette like fullt en utvikling som ikke er bærekraftig over tid.

ÅRLIG ENDRING I UTFØRTE TIMEVERK

DET OVERADMINISTRERTE NORGE

Disse medlemmer viser til at Høyre er opp-tatt av at Norge skal ha en god og sterk offentlig sektor, som er en spennende arbeidsplass med gode utviklingsmuligheter og et kompetent personell. En god offentlig sektor er også viktig for næringslivet. Samtidig ser vi nå at Norge er i ferd med å bli overadministrert – og det på stadig flere nivåer. Mengden administrasjon og administratorer i offentlig sektor vokser på en måte som både er ineffektiv og kan hindre viktige endringsprosesser.

Disse medlemmer mener at en viktig måte å bremse kostnadsveksten i offentlig sektor på handler om å begrense byråkrati og redusere den stadig økende administreringen av samfunnets sektorer. Et for stort offentlig byråkrati drar ressursene bort fra velferd og kunnskap, men kan også bidra til å øke kostnader, strø sand i maskineriet og gjøre Norge mer komplisert.

Bare fra 2005, da den rød-grønne regjeringen til-trådte, har de offentlige driftsutgifter vokst med nes-ten 50 pst.

Vekst i driftsutgifter i offentlig sektor:

	2005	2011	Vekst
Utgifter i alt	650 053	960 089	48 pst.
Statens egne driftsutgifter	91 767	142 179	55 pst.
Nybygg, anlegg	40 227	51 902	29 pst.
Overføringer	518 059	766 008	48 pst.

Beløp i antall mill. kr.

Kilde: Statsbudsjettet 2011, gul bok

UTVIKLINGEN I KOMMUNESEKTORENS ADMINISTRASJONSUTGIFTER FRA 2001 OG FREM TIL 2009

År	Kommuner	Fylkeskommuner	Totalt	Endring fra året før
2001	14 463 289	4 143 833	18 607 122	
2002	15 008 320	2 363 825	17 372 145	-6,7 pst.
2003	15 277 695	2 228 348	17 506 043	1,0 pst.
2004	15 040 036	2 166 749	17 206 785	-1,7 pst.
2005	14 336 514	2 106 377	16 442 891	-4,4 pst.
2006	15 948 836	2 192 391	18 141 227	10,3 pst.
2007	16 666 036	2 310 036	18 976 072	4,6 pst.
2008	18 066 225	2 528 417	20 594 642	8,5 pst.
2009	19 293 006	2 773 850	22 066 856	7,1 pst.

Kilde: Kommunal- og regionaldepartementet, via Finansdepartementets svar på Høyres spørsmål 533.

ARBEIDSLINJEN MÅ REDDES

Disse medlemmer viser til at velferden vår finansieres av skattene vi betaler inn. Skal velferden i Norge sikres, må vi sørge for at alle som kan og vil jobbe, gis muligheten til det. Når flere mennesker faller utenfor arbeidslivet senkes inntektsgrunnlaget for staten, samtidig som utgiftsforpliktelsene øker. Bare økningen på helserelaterte ytelser fra 2008 til 2010, utgjør 7,5 mrd. kroner. Utgiftene til folketrygden anslås å ville øke med i snitt 9 mrd. kroner årlig fremover.

Disse medlemmer mener at en av de mest skremmende utviklingene i velferdsstaten er det økende antallet mennesker som havner varig utenfor arbeidslivet. Det er urovekkende at mange unge fal-

ler utenfor, ikke på grunn av sykdom, men på grunn av manglende basiskunnskaper. Mange utenfor arbeidslivet kan ikke jobbe. Men de som både kan og vil jobbe, skal få muligheten til det. Slik kan man gå fra å være netto stønadsmottakere til netto bidragsyttere, samtidig som norsk næringsliv kan sikres kompetent og nyttig arbeidskraft.

Under de fem årene med regjeringen Stoltenberg II har regjeringen gradvis svekket arbeidslinjen, og støttet opp under stønadslinjen. Derfor ser vi nå en urovekkende utvikling i antallet utenfor arbeidslivet. Høyre vil snu denne utviklingen.

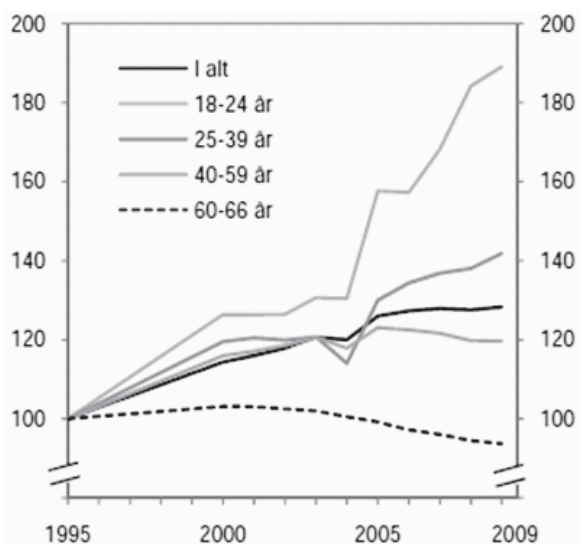
Mennesker i yrkesaktiv alder utenfor arbeidslivet, ulike stønadsordninger 2010–2011:

Stønadsordning	Antall 2010	Antall 2011
Sykepenger	125 100	125 100
Arbeidsavklaringspenger	172 300	184 100
Uførepensjon	301 980	307 020
Dagpenger ved arbeidsledighet	73 000	77 000
Økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt	50 000	50 000
Overgangsstønad	23 164	23 859
Ventelønn/ventestønad	1 120	1 000
Avtalefestet pensjon	50 000	60 000
TOTALT	796 664	828 079

Som figuren under viser er det ikke bare i antallet som øker, men også andelen av befolkningen utenfor arbeidslivet har økt. Mange er selvsagt ikke varig utenfor arbeidslivet. For mange er det ikke helserelaterte problemer som er utfordringen, men manglende basiskompetanse. Utfordringen for politikken er å finne løsninger som letter inngangen til arbeidsmarkedet for alle som kan og vil jobbe.

Den store økningen blant unge særdeles bekymringsverdig. Det er blant de under 24 år at økningen uførepensjonister er størst. Å hindre utstøting i denne aldersgruppen handler særlig om å utvikle en god skole, ordninger for å gi arbeidsplasser til unge og sikre at de har tilstrekkelig kompetanse.

UTVIKLINGEN I ANDEL UFØREPENSJONISTER ETTER ALDER

MOT 2020

Disse medlemmer mener at velferden er under press. Byråkrati og manglende effektivitet i offentlig sektor, økende antall nordmenn utenfor arbeidslivet, eldrebølgen og ikke tilstrekkelig vekst i næringslivet er alle trender som kan undergrave velferden.

Dersom vi ikke mestrer disse utfordringene, vil valget stå mellom å øke skattene eller redusere velferdstilbudet.

Disse medlemmer mener at det finnes et bedre alternativ: Å skape vekst i økonomien, og modernisere velferden. Derfor presenterer Høyre i dette kapitlet Høyres strategi for bærekraftig vekst og strategi for varig velferd. Dette er politiske løsninger disse medlemmer mener må til for å snu kursen Norge er inne på, forberede oss for fremtiden og legge til rette for et bedre, tryggere og mer langsiktig velferdssamfunn.

STRATEGI FOR BÆREKRAFTIG VEKST

Disse medlemmer mener at varig velferd hviler på et solid økonomisk grunnlag. Velferd avhenger av at det skapes verdier. Høyre mener vi må skape mer, ikke skatte mer. Den sikreste måten å hindre at det skapes mer, er å skatte for mye. Når disse medlemmer sier vi må gi skattelette som trykker arbeidsplassene, er det for å skape verdier som kan bære velferden vår. Skal velferden bli bedre, må vi styrke de som bærer den.

Derfor presenterer disse medlemmer her det som er starten på en helhetlig strategi for å skape

trygg og langsiktig økonomisk vekst for Norge, som både tar hensyn til vår unike næringsstruktur, våre naturlige fortrinn og behovet for å sikre miljømessig bærekraft.

Disse medlemmer vil understreke at ingen tiltak kan kompensere for en feilslått økonomisk politikk. Høyre vil holde orden i økonomien og sikre at finanspolitikken ikke øker presset på kronen og renten. Handlingsregelen skaper forutsigbarhet i den økonomiske politikken og vil ligge til grunn for Høyres vekststrategi. Men like viktig som en diskusjon om hvor mye penger som brukes, er beslutningene om hvordan pengene brukes.

Dette er hovedelementene i Høyres strategi for bærekraftig vekst:

- Det skal bli lettere og enklere å skape verdier og trygge arbeidsplasser
- Vi skal legge til rette for et fremtidsrettet, miljøvennlig og innovativt næringsliv
- En storsatsning på forskning og utdanning skal sikre vår kompetanse
- Et krafttak for infrastruktur med tidenes samferdselsløft
- Sikre kompetent arbeidskraft til bedriftene, og sikre at det alltid lønner seg å jobbe
- Åpne nye områder for petroleumsvirksomhet og utnytte Norges naturgitte fordeler.

STERKERE BEDRIFTER, TRYGGE JOBBER

Disse medlemmer viser til at Norge har falt og falt på Verdensbankens «Doing Business»-rapporter, som rangerer hvor gode land er å drive næringsvirksomhet i. I 2005 lå Norge på 5. plass, men fra 2006–2009 har Norge ligget på hhv. 9., 11., 10. og 10. plass. Den beste næringspolitikken handler om å legge til rette for bedrifter, gründere og innovatører gjennom gode, generelle rammebetingelser. Disse medlemmer viser til at Høyre vil fjerne den jobbfiendtlige og særnorske formuesskatten, og starter nedtrappingen i budsjettet for 2011. Arveavgiften foreslår disse medlemmer å fjerne helt. Dette er ikke minst viktig for de familieeide små og mellomstore bedrifter som utgjør den største andelen av bedrifts-Norge.

Norske bedrifter sliter også med et enormt skjemavelde, som koster både tid, krefter og penger. Norske bedrifter bruker tre ganger så mye på byråkrati som på forskning og utvikling. I 2009 brukte bedriftene 60 mrd. kroner på byråkrati, men bare 19 mrd. kroner på FoU. Høyre vil bl.a. fjerne revisjonsplikten for små bedrifter og redusere oppbevaringsplikten etter bokføringsloven.

Disse medlemmer vil belønne kommuner som legger til rette for bedrifter, ved å la kommunene

beholde en del av selskapsskatten lokalt. At kommunene selv får høste belønningen av vellykket innsats,

vil være en viktig gulrot for å stimulere til lokal verdiskaping.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett:	Påløpt	Bokført
Redusert formuesskatt	3 280 mill. kr	2 620 mill. kr
Innføre 30 pst. startavskrivingsatts for investeringer i maskiner og utstyr	1 100 mill. kr	350 mill. kr
Innføre investeringsfondsordning for enkeltpersonforetak, begrenset til 10 pst. av årets overskudd og begrenset til 100 000 kr		250 mill. kr
Arveavgiften fjernes helt	1 230 mill. kr	370 mill. kr

FREMTIDSRETTET NÆRINGS LIV

Disse medlemmer mener at norske bedrifter må ligge et hestehode foran konkurrentene dersom Norge skal lykkes i konkurransen globalt. Norges fremtid ligger i de kreative, teknologiske og kunnskapsintensive næringer. Bare dersom vi klarer å være de mest innovative, vil konkurranseevnen være sikret. Derfor er det viktig at staten klarer å utforme gode ordninger som stimulerer til gründerskap og innovasjon, og som belønner forskning og utvikling i det private næringslivet.

SSB-innovasjonsundersøkelsen fra 2008 viser at innovasjonen i norsk næringsliv har gått ned siden 2006. Fra 2008 til 2009 har NIFU Steps tall pekt på at utgifter til FoU økte med 1,6 mrd. kroner. Til tross for den tilsynelatende høye summen, utgjør dette en realvekst på kun 0,4 pst. I næringslivet sank nivået med 3 pst. For 2011-budsjettet er det en reell nedgang på 0,2 pst. for forskningsinnsatsningen – dette er den svakeste satsningen på ti år. Den langsiktige trenden for innovasjonsaktivitet i norsk næringsliv er negativ.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Sterk forbedring av Skattefunn	190 mill. kr
Økte rammer for Innovasjon Norge, den landsdekkende innovasjonslånneordningen med 100 mill. kr	33 mill. kr
Petroleum i Nord	200 mill. kr
Direkte fradragsføring av FoU-kostnader for næringslivet	
FoU-kontrakter	25 mill. kr
Nettverk, profilering og reiseliv	10 mill. kr
Innovasjon Norge, kategori «Innovasjon møbel» og satsing på miljøteknologi	25 mill. kr
Se også Investeringer i kunnskap under	

INVESTERINGER I KUNNSKAP

Disse medlemmer mener at en bedre utdanning, fra grunnskole til universitet og høyskole er helt nødvendig. Ikke bare fordi det er hva vi har i hodene våre vi skal leve av i fremtiden. Det er også fordi Høyres visjon er et samfunn med muligheter for alle. En bedre skole sikrer alle det beste utgangspunkt for å kunne leve et selvstendig liv og bidra gjennom arbeid.

Disse medlemmer mener at den rød-grønne regjeringens hvileskjær i forskningspolitikken ble gjeninnført med deres 2011 budsjett. Viktige områ-

der nedprioriteres av regjeringen. Disse medlemmer vil ha slutt på hvileskjæret, og få til en satsning på kunnskap. Forskning som legger grunnlaget for verdiskaping er en av de viktigste byggesteinene for den veksten Norge skal leve av i fremtiden.

Et område der Norge har et fortrinn som energinasjon er i satsningen på miljøvennlig teknologi. Som et rikt land og en stor eksportør av fossile brensel har vi både et ansvar og en mulighet til å bli et foregangsland i satsningen på miljøteknologi, som kan lette overgangen til et mer bærekraftig samfunn.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Øke forskningsfondet med	10 mrd. kr	
Opprette fond for vitenskapelig utstyr på	5 mrd. kr	
Øke basisbevilgning for universiteter og høyskoler		140 mill. kr
Økte frie midler til Forskningsrådet		250 mill. kr
Climit.CO ₂ håndtering, kapitalinnskudd på	1 mrd. kr	-
Fond for miljøvennlig teknologi, fondskapital	5 mrd. kr	-
Energiforskning, Norges Forskningsråd: PETROMAKS (Petroleumsforskning)		90 mill. kr
Lærerløft, etter- og videreutdanning		400 mill. kr
2 nye timer på barnetrinnet, bevilget under kommunal		136 mill. kr
Ungt Entreprenørskap		10 mill. kr
BIA – Forskningsrådet, satsing på næringsrettet, brukerstyrt forskning og innovasjon		25 mill. kr
Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats gjennom Skattefunn		40 mill. kr

TIDENES SAMFERDSELSLØFT

Disse medlemmer mener at transport- og infrastruktur er viktig både for bedriftene og arbeidstakere. Det gjør det lettere å drive bedrift og få varene ut på markedet. Samtidig sikrer tilgang på arbeidskraft og gjør det bedre for den enkelte arbeidstager å komme seg til og fra jobb.

Disse medlemmer viser til at Høyre vil gjennomføre tidenes løft i samferdselssektoren. Gjennom å bruke nye og moderne byggemetoder, kan disse medlemmer bygge mer vei raskere enn regjeringen. Erfaringer med OPS-bygging av vei viser at disse medlemmer kan bygge veier på halvparten av tiden, samtidig som disse medlemmer sikrer vedlikehold av veiene. Høyre vil fase inn 3–5 OPS-prosjekter pr. år.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Veiinvesteringer (midtdelere)		600 mill. kr
Planleggingsmidler OPS		200 mill. kr
Fylkesveier, tilskudd til fylkeskommunene		200 mill. kr
Infrastukturfond	50 mrd. kr	-
Kollektivtransport		250 mill. kr

BÆREKRAFTIG ENERGIUTVIKLING

Disse medlemmer mener at Norge, med sine rike naturressurser, både innen olje, gass og fornybar energi, har et særlig ansvar for å møte verdens økende energibehov. Samtidig har disse medlemmer et ansvar for å sørge for at dette gjøres på en bærekraftig måte, som tar hensyn til miljøet og trusselen fra klimaendringene.

Norge har verdens mest miljøvennlige petroleumsnæring, og dette er et godt utgangspunkt som disse medlemmer vil bygge videre på. Disse medlemmer mener at Norges petroleumsforekomster bør utnyttes på en god og bærekraftig måte, for å legge til rette for verdiskaping, arbeidsplasser og velferd i Norge. Derfor vil Høyre både at det skal åpnes for nye felt, og at utvinningsgraden skal økes. Åm-

utvalget har estimert bruttoverdien av å øke utvinningsgraden i eksisterende felt til 70 pst. til å være 7 000 mrd. kroner.

Nøkkelen til en god og miljøvennlig energipolitikk er å styrke satsningen på miljøteknologi. Slik kan vi høste mest mulig energi ut av våre ressurser, med minst mulig utslipp. Derfor investerer Høyre i sitt alternative budsjett tungt på forskning innen energisektoren. Det er innovasjon og teknologiutvikling som er den sikreste veien mot en mer bærekraftig fremtid.

Disse medlemmer vil legge til rette for en god og effektiv utnyttelse av også våre fornybare energiresurser, ikke minst vannkraften vår. Et fond for miljøvennlig teknologi vil også bidra til en mer bærekraftig miljøpolitikk.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Petoro	50 mill. kr
Energiforskning via NFR, PETROMAKS (petroleumsforskning)	90 mill. kr
Climit CO ₂ -håndtering, kapitalinnskudd	1 mrd. kr
Petroleum i Nord	200 mill. kr
Heve innslagspunktet på grunnrenteskatt på kraftverk til 10 MW	
Fond for miljøvennlig teknologi	5 mrd. kr

LØNNE SEG Å JOBBE

Disse medlemmer mener at det er en utfordring både for den enkelte og for Norge at over 800 000 mennesker i arbeidsfør alder står utenfor arbeidslivet. Mange kan ikke jobbe, og de skal være sikret gode offentlige ytelser. Samtidig vet vi at mange både kan og vil jobbe – om enn i reduserte stillingsbrøker eller med spesiell tilrettelegging.

Det sentrale i en god arbeidsmarkedspolitikk er at det alltid skal lønne seg å jobbe. Regjeringen selv skriver i sine budsjettokumenter at det for mange ikke vil lønne seg økonomisk å gå fra trygd til arbeid. Et system som slik opprettholder en stønadslinje, fremfor arbeidslinjen, undergraver både finansieringsmekanismer og tilliten til systemet.

Analyser gjort av SSB og internasjonale studier viser at folk med lave og middels inntekter velger å

jobbe mer når de får beholde mer av egen inntekt. Høyre prioriterer derfor skattelettelse for lavtlønnede, slik at de kan beholde en større andel av egen inntekt. Det er en videreføring av linjen Høyre førte i regjering hvor minstefradraget ble økt slik at alle ble sittende igjen med over 5 500 kroner. Disse medlemmer mener at de som går fra trygd til arbeid skal få beholde enkelte tilleggstyelser i en overgangsperiode, for å lette overgangen fra trygd til arbeid, og sikre at ikke folk taper på å jobbe.

Disse medlemmer viser til at Norge i neste tiår vil oppleve en økende mangel på arbeidskraft. For å sikre vekstevnen til bedrifter som trenger arbeidstagerer er det viktig at vi klarer å få flere fra trygd til arbeid, beholder flere eldre arbeidstakere i jobb og utvikler en strategi for å tiltrekke oss relevant og kompetent arbeidskraft fra utlandet.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Tilretteleggingsgaranti for funksjonshemmede	20 mill. kr
Program for Basiskompetanse i arbeidslivet	40 mill. kr
Øke innslagspunkt i trinn 1 toppskatten fra 471 000 til 480 000	660 mill. kr
Øke minstefradraget med 5 000 kr for lønnsinntekt, og øke sats til 37 pst.	3 030 mill. kr
Halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger fra 1.7	135 mill. kr

STRATEGI FOR VELFERD

Disse medlemmer viser til at Høyres mål er at alle skal få gode velferdstjenester når de trenger det. Disse medlemmer vil kutte i køer og ventetider for offentlige tjenester, ved å ta i bruk nye løsninger. Disse medlemmer vil føre en politikk som gir flere en mulighet for å mestre hverdagen, og delta i samfunnet og i arbeidslivet. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett vil sørge for bedre hjelp til de som trenger det mest. Dette er hovedpunktene i Høyres strategi for god og varig velferd:

- Det skal bli lettere å klare seg av egen kraft i et mer inkluderende arbeidsmarked med plass til alle.
- Offentlig sektor skal bli mindre byråkratisk, og mer fleksibel, effektiv og brukerrettet. Resultatene skal telle.

- Ta i bruk nye løsninger og få mangfold for å gi bedre kvalitet på velferden. Å slippe alle gode krefter til, gir bedre, tryggere og mer langsiktige tilbud.
- Velferden skal styrkes for dem som trenger den mest, med satsning på fattigdomsbekjempelse og bedre integrering.

KLARE SEG AV EGEN KRAFT

Disse medlemmer mener at det viktigste grunnlaget for velferd både for den enkelte og for samfunnet er arbeid. Arbeid gir en mulighet for å forsørge seg selv og familien, og det har en positiv effekt for helse og trivsel. Mange både vil og kan jobbe, men systemet legger ikke godt nok til rette for dette. Ventetiden for arbeidsrettede tiltak har økt til 270 dager, og det er kø og kaos i Nav. Med regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjettet vil det lønne seg mindre å gå fra trygd til arbeid. Regjeringen styr-

ker stønadslinjen og svekker arbeidslinjen. Dette vil på sikt true velferdsordningene.

Sviikt i rehabiliteringstilbudet fører til at mange ikke får hjelp til å trene seg opp etter ulykke, skade eller funksjonshemming. Disse medlemmer vil sikre et bedre tilbud om habilitering og rehabilitering, for å gi flere en mulighet for å mestre hverdag og jobb, og å delta i samfunnet. Dette vil gi den enkelte bedre livskvalitet, og er samtidig en god samfunnsmessig investering ved å redusere utgiftene til omsorgstjenester og trygdeytelser.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår derfor en rekke tiltak som skal gjøre inngangen til arbeidsmarkedet lettere for utsatte grupper, tiltak som vil bidra til at flere som vil bidra får muligheten til det og kan leve av egen inntekt. Ikke minst er dette god velferdspolitik, ved å gjøre hverdagen til personer som står utenfor arbeidslivet mer meningsfull, sosial og aktiv.

Disse medlemmer foreslår også egne støtteordninger for ungdom i barnevernstiltak som får arbeidstrening i bedrift. Dette gir disse ungdommene bedre mulighet for å lykkes i arbeidslivet.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Lavterskel arbeidstilbud	10 mill. kr
Snu i døra	15 mill. kr
3 000 flere tiltaksplasser for arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne	Innenfor ramme
Forsøksordning med tilrettelagt transport for funksjonshemmede	13 mill. kr
Hjelpemidler under arbeid og utdanning	20 mill. kr
Fjerne regjeringens kutt i tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne,	2,226 mill. kr
Fjerne regjeringens kutt i tiltak for å øke tilgjengelighet og universell utforming	1,640 mill. kr
Tilskuddsordningen for barnevernsbarn med tiltak i bedrift	20 mill. kr

FORBEDRING AV OFFENTLIGE TJENESTER

Disse medlemmer viser til at Norge er verdensmestre i pengebruk, men har middelmådige resultater på mange områder, for eksempel i helsesektoren og i skolen. Svaret er ikke mer sløsing med skattebetalernes penger, men nye løsninger.

I offentlig sektor gjøres det hvert år innkjøp for 380 mrd. kroner. Direktoratet for forvaltning og IKT anslår nøkternt at 5 pst., eller 20 mrd. kroner årlig kunne vært spart ved bedre innkjøpsstrategier.

Statens lånekasse for utdanning evnet å effektivisere driften sin, og reduserte kostnadene sine med om lag 50 mill. kroner fra et budsjett på rundt 300 mill. kroner. De reduserte bemanningen med 70 årsverk, og klarte likevel å halvere saksbehandlingstiden og redusere henvendelsespresset med over 60 pst.

Disse medlemmer viser til en rapport utarbeidet av Frischsenteret som viser at om alle sykehusene var like effektive som det mest effektive sykehuset hadde 8 av 57 mrd. kroner blitt frigjort til andre oppgaver. I politiet kunne tilsvarende 2 000 av 10 000 årsverk blitt frigjort til å skape et tryggere samfunn og redusere og forebygge kriminalitet. I universitets- og høyskolesektoren kunne 6 000 av 29 000 årsverk blitt frigjort ifølge samme rapport, dette kunne gitt svært mye fremtidsrettet forskning og satt Norge i førerretet på innovasjon.

Disse medlemmer ønsker en helhetlig gjennomgang av statlige direktorater og tilsyn, med mål om å redusere antallet, unngå dobbeltarbeid og sikre mer effektiv drift. Disse medlemmer vil stoppe

veksten i offentlige administrasjon, og mener at nye oppgaver heller bør løses gjennom omprioriteringer enn tilførsel av nye midler.

Ved å gjennomføre en omfattende oppgave- og kommunereform kan vi få bedre tjenester, og større og mer robuste kommuner. Disse medlemmer viser til at Høyre vil legge ned fylkeskommunen fra 2012.

Disse medlemmer har foreslått å innføre en nøytral momsordning i staten, også under helseforetakene. Det vil bidra til økt konkurranse og reduserte kostnader i staten. Erfaringer fra svenske sykehus viser at bruken av eksterne leverandører har ført til besparinger på mellom 20 og 25 pst. Mer konkurranse om renhold og kantinedrift i sykehus kan frigjøre om lag 3 mrd. kroner, som kan brukes til behandling av ca 150 000 pasienter.

NYE LØSNINGER

Disse medlemmer mener at fellesskapet og velferdssamfunnet i Norge er mer enn bare staten. Derfor vil Høyre slippe alle gode krefter til.

Disse medlemmer viser til at Høyre vil stimulere konkurranse om innkjøp og tjenester innen offentlig sektor. I dag er det ofte billigere for staten å produsere tjenesten selv, enn å kjøpe av private fordi statens egne tjenester er fritatt for moms, mens private tjenester betaler moms. Derfor vil disse medlemmer etablere et system med «nøytral moms» i staten. Det kan frigjøre mange milliarder kroner som blant annet kan omprioriteres til behandling av flere

pasienter. Kjøp av helsetjenester kan redusere kostnadene ved behandling, slik at flere kan få hjelp raskere. Bruk av private barnevernstilbud kan gi gode tjenester for en lavere pris enn offentlige tiltak og akutt plasseringer, slik at flere barn kan få hjelp raskere.

En nøkkel for å sikre god kvalitet i velferdstjenestene våre handler om kvaliteten og kompetansen til de som jobber der. Derfor ønsker disse medlemmer å satse på et kompetanseløft i helsesektoren, og har også foreslått en kompetansepott som belønner utdanningsgruppene i offentlig sektor – som et alternativ til det misforståtte likelønnsproposisjonen som er fremmet tidligere.

Et offentlig monopol setter brukerne i en sårbar og maktesløs situasjon. I dag må mange som trenger helse- og omsorgstjenester innrette seg etter kommunale turnusplaner, eller et offentlig system som ikke er tilpasset deres situasjon. Mange opplever at de har minst valgfrihet på de viktigste områdene i livet, som hvor de skal bo, og hvem som skal hjelpe dem med personlig pleie.

Disse medlemmer ønsker et større mangfold av helse- og omsorgstilbud, som gir brukerne mer

valgfrihet og større makt over eget liv. Disse medlemmer vil understreke den viktige oppgaven de frivillige organisasjonene spiller i vårt samfunn. Frivillig arbeid har en stor egenverdi. I tillegg representerer de en avgjørende del av mangfoldet av tjenestetilbudet.

Disse medlemmer mener at det er et offentlig ansvar å sikre gode tjenester for alle, men private aktører kan gjerne utføre tjenestene på oppdrag for det offentlige. Disse medlemmer vil gi flere funksjonshemmede mulighet for å styre eget liv gjennom en personlig assistent. Dette gir mange funksjonshemmede en mulighet for å være i jobb, noe som er positivt både for den enkelte og for samfunnet. Disse medlemmer vil slippe til kvinnelige gründere og andre private aktører i helse- og omsorgstjenesten. Dette vil også bidra til bedre kvalitet, og mer effektiv bruk av samfunnets ressurser. Disse medlemmer mener at brukernes behov skal være avgjørende for hvilke tilbud som benyttes, ikke ideologiske vrangforestillinger. Når barn trenger et omsorgstilbud utenfor hjemmet skal det beste tilbudet foretrekkes, uavhengig av om dette er offentlig eller privat.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Økt kjøp av helsetjenester fra det private – vil gi behandling til 20 000 pasienter	250 mill. kr
Etablering av kvalitetsregistre i helsevesenet	50 mill. kr
Rentekompensasjon for nye sykehjemsplasser og bofellesskap for demente, 2,5 mrd. kr investeringsramme	35 mill. kr
Kompetanseløft i den kommunale helse- og omsorgstjenesten	150 mill. kr
Bedre finansieringsgraden i private barnehager (øke fra 88 pst. til 91 pst. fra 1.1)	121 mill. kr
Kjøp av private barnevernstjenester	140 mill. kr
Bruk av private ved DNA-prøver på justissektoren	-15 mill. kr (innsparing)
Mer effektiv statlig bygge- og eiendomspolitik	-200 mill. kr (innsparing)
Bedre statlige innkjøp, samt innføre ordning med momsnøytrale innkjøp i staten. Kutt tilsvarende 0,3 pst. reduksjon i innkjøpskostnader	-500 mill. kr (innsparing)

VELFERD TIL DEM SOM TRENGER DET

Disse medlemmer viser til Høyres visjon om et samfunn med muligheter for alle. Velferdsstaten måles da ikke minst på om den klarer å løfte dem som sitter nederst ved bordet. Derfor vil disse medlemmer ha en målrettet satsning på gode og konkrete tiltak som både letter livssituasjonen for fattige, og som tilbyr en vei ut av fattigdommen.

Under regjeringen Stoltenberg har det blitt flere fattige og bostedsløse. Rusavhengige er blant dem som opplever sterkest økning i ventetiden for behandling. Køen av barnevernsbarn som venter på fosterhjem øker. Mange av de dårligst stilte har med andre ord fått det verre.

I tillegg vil disse medlemmer styrke tilbudet om rusbehandling, slik at flere kan få raskere hjelp. Disse medlemmer vil utnytte ledig kapasitet i institusjoner som har god kvalitet. Disse medlemmer vil gi kommunene større mulighet for å gi rask og god hjelp til barn som opplever omsorgssvikt, og benytte private tilbud dersom det er det beste for barnet. Disse medlemmer foreslår en ombudsordning for mennesker med dårlige levekår, som kan gi bistand i hverdagen og hjelp til å holde kontakt med ordinære hjelpeinstanser. Disse medlemmer foreslår økt støtte til «ferie for alle», prosjekter som gir barn i familier med lav inntekt en mulighet for ferie og fritidsaktiviteter. Disse medlemmer går inn for gratis barnehage for alle som deltar i intro-

duksjonsprogrammet, og lavere barnehageavgift for familier med lav inntekt. Disse medlemmer prioriterer også språkkartlegging og språkopplæring for førskolebarn. Disse tiltakene vil gi barn fra minoritetsfamilier bedre norskkunnskaper, og dermed bedre muligheter til å mestre skolen og delta i samfunnet.

Fordi det store skillet mellom de som er fattige i Norge og ikke går på om man er i arbeid eller ikke, må disse tiltakene også sees i sammenheng med vårt arbeid for å skape et mer inkluderende arbeidsmarked og vår politikk for å skape flere trygge arbeidsplasser.

Forslag fra Høyres 2011-budsjett

Lokale barne- og ungdomstiltak	20 mill. kr
Gradert barnehagepris i flere kommuner	150 mill. kr
Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	400 mill. kr
Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder som går i barnehagen	10 mill. kr
Kommunalt barnevern	160 mill. kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (via Nav)	20 mill. kr
Gratis barnehage for de på INTRO-ordningen	25 mill. kr
Styrket norskopplæring, særskilt pott til norskopplæring i samarbeid med frivillige organisasjoner for folk som ikke har rett og plikt til norskopplæring	30 mill. kr

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti ønsker å skape et varmere samfunn. Kristelig Folkeparti vil styrke innsatsen for de eldre og de som har minst fra før, og legge bedre til rette for særlig barnefamilier, frivillige organisasjoner og småbedrifter.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti vil bygge samfunnet på det verdigrunnlaget som er nedfelt i vår kristne og humanistiske kulturarv. Dette verdigrunnlaget tar utgangspunkt i hvert enkelt menneskes uendelige verdi, i vårt kollektive og personlige ansvar for hverandre, og i ønsket om å ta vare på miljø og livsgrunnlag for kommende generasjoner. Dette må også komme til uttrykk gjennom de prioriteringer som gjøres på statsbudsjettet.

Dette medlem legger frem et budsjettforslag som omprioriterer om lag 35 mrd. kroner av regjeringens forslag. Forslaget legger opp til om lag den samme oljepengebruken som regjeringen (34 mill. kroner mindre enn regjeringen) og omtrent det samme påløpte skatte- og avgiftsnivået. Med uendret oljepengebruk i faste priser fra 2011 til 2012 ligger det ifølge regjeringen an til at underskuddet kan være tilbake på handlingsregelens fireprosentbane i 2012. Det er positivt. Særlig for den delen av næringslivet som er internasjonalt konkurranseutsatt, er det viktig å føre en ansvarlig budsjettpolitikk for å unngå sti-

gende renter og en sterkere kronekurs enn hva bedriftene tåler.

Dette medlem viser til at det er bred politisk enighet om mye av innholdet i statsbudsjettet. Mange av prioriteringene som er gjort, vil Kristelig Folkeparti være enig i. Men Kristelig Folkeparti mener likevel at det er behov for en tydeligere profil på flere viktige punkter. Kristelig Folkeparti har i sitt alternative budsjett foreslått å styrke innsatsen på flere viktige samfunnsområder:

- Over 2 mrd. kroner mer til familie, oppvekst og utdanning
- Et løft for en verdig eldreomsorg på om lag 1 mrd. kroner
- Kraftig forsterket kamp mot fattigdom og rus i Norge på mer enn 1,5 mrd. kroner
- Bedre rammevilkår for frivillig arbeid gjennom lavere skatt og høyere bevilgninger
- Økt bistand og satsing på helse og utdanning, særlig rettet mot Afrika
- Skattelettelser til næringslivet og mer til vei og jernbane
- Markert grønnere skatte- og avgiftsprofil og satsing på fornybar energi

Kristelig Folkeparti fremmer i sitt alternative statsbudsjett for 2011 forslag om ekstra satsinger på disse områdene:

	Bokført (mill. kr)	Sum profil (mill. kr)
ØKTE BEVILGNINGER		
<i>Trygg oppvekst og utdanning</i>		
Forskning, kompetanseheving i barnehagene og rekruttering av førskolelærere	25,0	
Driftstilskudd til barnehager (øremerking).....	20742,3	
Tilskudd til tiltak for barn i barnehage med nedsatt funksjonsevne (øremerking).....	879,3	
Skjønnsmidler til barnehager (øremerking)	6426,2	
Ytterligere opptrapping mot likeverdig behandling av private og offentlige barnehager	75,0	
Styrking av krisesentra (øremerking pluss styrking).....	268,0	
Bedre foreldresamarbeid etter samlivsbrudd.....	4,0	
Samlivskurs for førstegangsforeldre: «Godt Samliv!» (øremerking).....	9,0	
Tilskudd til samlivstiltak	5,0	
Tilskudd til lokale samlivskurs.....	1,0	
Tilbud til barn etter samlivsbrudd	1,0	
Økt klientbehandling ved offentlige og kirkelige familievernkontor	30,0	
Kompetanseheving i familievernet.....	5,0	
Styrking av Kirkens Familievern sentralt og økt kapasitet ved kirkelige familievernkontor	10,0	
Økning av kontantstøtten til 4000 kr. pr. mnd. for ettåringer, med virkning fra 1.7.	100,0	
Økning av adopsjonsstøtten med 10.000 kr.	3,5	
Utviklingstiltak i barnevernet	20,0	
Styrke det kommunale barnevernet	200,0	
Forebyggende tiltak for utsatte barn.....	10,0	
Styrke det statlige barnevernet	100,0	
Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	20,0	
Øke støtten til barne- og ungdomsorganisasjoner	5,0	
Samlivskurs: «Godt samliv!» og «Hva med oss?».....	10,0	
Rekruttering av fosterhjem.....	20,0	
Øke engangsstønad til 1G ved fødsel og adopsjon f.o.m. 01.07.11. Mål 2G innen 2013	230,0	
FUG. Mandatutvidelse, ikt-struktur, honorar utvalgsleder	6,0	
Forsøk med praksisrettet teori i ungdomsskolen	10,7	
Mentorordning for nye lærere. Igangsetting.....	75,0	
Tiltakspost for å begrense frafallet i videregående opplæring.	25,0	
Kvalitetsutvikling i ungdomsskolen	75,0	
Etter- og videreutdanning for lærere på friskoler	10,0	
M/S Gann og M/S Sjøkurs	6,0	
Kapitaltilskudd friskoler.....	25,0	
Opprette ny folkehøyskole, Kristiansand	4,0	
Rette opp kutt folkehøyskoler	6,0	
Samarbeidsprosjekt mellom Stiftelsen arkivet og Never again	2,0	

ØKTE BEVILGNINGER	Bokført (mill. kr)	Sum profil (mill. kr)
Program for basiskompetanse i arbeidslivet (BKA).....	20,0	
Bedre veiledning i studiet.....	100,0	
Bedre praksis i utdanningen	100,0	
Økt forskningsfinansiering til Universitetet i Stavanger.	10,0	
Økt forskningsfinansiering til Universitetet i Agder	10,0	
100 nye stipendiatstillinger (inkl. 6 til håndverksfag).....	28,0	
Bedre veiledning i studiet (private høyskoler)	7,5	
Bedre praksis i utdanningen (private høyskoler).....	7,5	
Rette opp tidligere kutt og lignende: Gimlekollen, Staffeldts gt, Fjellhaug, Ansgar	10,0	
10 nye stipendiatstillinger (private høyskoler).....	2,8	
Økt tilskudd til studentsamskipnadene.....	10,0	
Frie forskningsmidler	40,0	
Forskningsfondet 25 mrd. kroner		
Stipend og lån gjennom Lånekassen til førsteåret av bachelorgrad i de 100 landene der slik støtte i dag ikke gis, inkl. Freshman-året i USA.....	8,7	
Behovsprøvd stipendordning for utenlandske studenter for bistand til betaling av skolepenger	50,0	
Økt lærertetthet i skolen - 500 nye lærere	290,0	
Etter- og videreutdanning for lærere	230,0	
Tiltak frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi	50,0	
PC-tilskudd elever med dysleksi	40,0	
Økt bemanning i Domstolene.....	10,0	
Økt bemanning i Politiet.....	150,0	
Styrking av Oslo-politiet	10,0	
		2323,7

Kamp mot fattigdom og rus

Inntektsgraderte satser for foreldrebetaling i barnehagene	35,0
Inkluderings- og fattigdomstiltak i regi av frivillige org.....	5,0
Styrking av Husbankens boligsosiale handlingsprogram (tilskudd til bygging av utleieboliger) og styrking av boveiledning og opp- følging i regi av kommuner og frivillige organisasjoner.....	50,0
Økt låneramme i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner (avsetning til tap på utlånsvirksomhet)	0,2
Økt låneramme i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner - 2257 mill. kroner utbetaling av lån	
Økt låneramme i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner (renteutgifter)	40,8
Adm. ressurser 1 000 flere tiltaksplasser	12,0
Oppfølging av fattigdomsplan Styrke tilskuddsordning barn og unge i bysamfunn, samt tiltak overfor bostedsløse og personer med gjeldsproblemer	10,0
Sammen om Nøden-prosjektet i Aust-Agder	1,0

	Bokført (mill. kr)	Sum profil (mill. kr)
ØKTE BEVILGNINGER		
1 000 flere tiltaksplasser, personer med nedsatt funksjonsevne...	89,0	
Rusforebygging i frivillig regi.....	10,0	
Rusomsorg i ideelle institusjoner uten avtale med regionale helseforetak.....	100,0	
Tannhelse fritak egenandel for langtids sosialhjelpsmottakere og personer i kvalifiseringsprogram fra 1.7.2011.....	143,0	
Gi lavinntektsgrupper fritak for egenandeler for helsetjenester ...	900,0	
Oppfølging av fattigdomsplan. 5 pst. økning av veiledende sosialhjelpsatser. Forskriftsfeste at barnetrygd og kontantstøtte skal være utenfor.	190,0	
		1586,0
<i>Internasjonal solidaritet</i>		
Regionalbevilgning Afrika	200,0	
Sivilt samfunn: Økt støtte til frivillige organisasjoners langsiktige utviklingsarbeid	100,0	
Vaksine og helse, øremerket GAVI	100,0	
Fast track initiative - «Utdanning for alle»	50,0	
Styrke etikkarbeid, Statens pensjonsfond utland.....	2,0	
		452,0
<i>Verdig omsorg</i>		
Sykehjems-, hospiceplasser og omsorgsboliger: 500 plasser utover regjeringens forslag	166,7	
Styrking av oppfølgingsarbeid sykefravær	25,0	
Styrking av IKT-budsjett Nav for økt brukervennlighet og mindre press på førstelinjetjenesten	25,0	
500 flere på Raskere Tilbake - tiltak for redusert sykefravær	45,0	
Styrking av tilskuddsordning for arbeidstrening, aktivisering og sosial trening i regi av frivillige org.	5,0	
100 flere på arbeids og utdanningsreiser	5,5	
Sikre tilbud om servicehunder.....	4,0	
Dekning av behov for bruk av funksjonsassistent.....	3,0	
Rett til sykepenger ved graviditet/fødsel, selvstendig næringsdrivende	14,0	
Rett til omsorgspenger og pleie- og opplæringspenger ved graviditet/fødsel, selvstendig næringsdrivende	9,4	
Indeksering av pleiepenger iht G-regulering i folketrygden ved til- deling av pleiepenger mer enn 12 mnd	8,0	
Tilpasningskurs for svaksynte	3,0	
Psykisk helse studenter, Samskipnaden i Oslo og Akershus, Samskipnaden i Agder	2,0	
Psykisk helse studenter, Samskipnaden i Stavanger.....	1,0	
Behandlingsreiser til utlandet, rehabilitering	10,0	
NOKLUS i sykehjem for bedre kvalitet.....	2,2	

ØKTE BEVILGNINGER	Bokført (mill. kr)	Sum profil (mill. kr)
Kompetanseheving om livshjelp i helse- og omsorgstjenestene og ambulante team for livshjelp, opprettelse og drift i kommunal regi	50,0	
Undervisningssykehjem og hjemmetjeneste, med satsing på lindrende behandling og demens, herunder verdighetssenteret på Røde Kors Sykehjem i Bergen	10,0	
Skolehelsetjenesten	50,0	
Abortforebyggende tiltak, Amatheia	5,0	
Dagtilbud demente, stimuleringstilskudd.....	20,0	
Eldreomsorgsforskning i regi av Norges Forskningsråd	10,0	
TT-ordningen	15,0	
Verdig eldreomsorg i kommunene.....	750,0	
		1238,8

Frivillighet, kultur og kirke

Harry Benjamin ressurscenter (0,3 mill. kr), Foreningen for fangers pårørende (0,7 mill. kr), Ferie for Alle - Røde Kors (2 mill. kr)	3,0
Frivillig kulturarbeid blant barn og unge på lokalt nivå.....	10,0
Støtteordning til private arkiv.....	2,0
Støtte til innkjøp av instrumenter i barne- og ungdomsorkestre ..	4,0
Aktivitetmidler til kor	1,0
Instrumentfond for skolekorps	2,0
Musikk i fengsel og frihet	0,5
Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	1,0
Noregs Ungdomslag	0,8
Dissimilis.....	1,0
Den norske opera og ballett.....	20,0
Region- og distriktsopera	10,0
Norsk Teaterråd - amatørfestival Tromsø.....	1,0
Kristent arbeid blant blinde	1,0
Økt tilskudd til frivillige org. i kriminalomsorgen	5,0
Låneordning kirkebygg. Økt ramme 500 mill. kroner	
Styrke integreringstilskuddet.....	50,0
Frivillige organisasjoner på innvandringsfeltet.....	10,0
Oppstart av prosjekt med Flyktningeguiden i alle kommuner	5,0
Norskopplæring for ikke-skandinaviske arbeidsinnvandrere 50/50 finansiering mellom stat og arbeidsgivere	27,0
Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner.....	9,0
Innføre landsdekkende vergeordning for mindreårige asylsøkere	10,0
Kvalitetsutvikling i kulturskolene	1,9
Sjømannskirken - øke antall årsverk det gis støtte for	6,0
Kirkelig ressurscenter mot vold og overgrep.....	2,0
Sentrale tiltak for kirkebygg.....	17,5
Oslo domkirke - midler til å ivareta nasjonale funksjoner	2,0

ØKTE BEVILGNINGER	Bokført (mill. kr)	Sum profil (mill. kr)
Trosopplæring.....	20,0	
Lokal omstilling i forbindelse med stat/kirke-forliket og styrking av gravferdsforvaltningens kompetanse	4,0	
Prester	30,0	
		256,7
<i>Klima og miljø</i>		
Overføring til Energifondet - øremerket ENØK	275,0	
Tilskudd elektrisitetssparing husholdninger	60,0	
Grunnfond for fornybar energi og energieff. - økt fondskapital 15 mrd.....		
Gjenoppta anbuds konkurranse for fullskala CO ₂ -håndtering på Kårstø	55,0	
Tilskudd til Avfall Norge - kampanje om kildesortering i 2014 ..	2,0	
Bekjempelse av gyrodactylus salaris - villaks.....	20,0	
Tiltak for villaks og sjøørret i Hardangerfjorden.....	2,0	
Tilskudd til kalking og lokale tiltak for å redde villaksen.....	20,0	
Konfliktdepnende tiltak rovdyrforvaltningen.....	6,1	
Friluftslivstiltak rettet mot barn, unge, funksj.h. og minoriteter ..	5,0	
Kulturminnefondet - økning av fondskapitalen 200 mill		
Styrket slepebåtberedskap i Nord-Norge.....	20,0	
		465,1
<i>Verdiskaping og infrastruktur</i>		
Kystvakten: Driftsutgifter (drift av kystvaktskipet Nornen)	12,0	
Innovasjon i små- og mellomstore bedrifter (BIA)	20,0	
Styrke egenkapitalen i Statkraft - 1 mrd. kroner		
Innovasjon Møbel.....	20,0	
Så Kornfond for kapital til nyinvesteringer.....	25,0	
Innovasjon og næringsutvikling (SIVA).....	25,0	
Støtte til Norsk Kulturarvs kulturhistoriske reisehåndbok	0,3	
Styrke egenkapitalen i Statnett SF - 4 mrd. kroner.....		
Økt tilskudd til Norges Forskningsråd øremerket forskning bærekraftig fiskeoppdrett, særlig lukkede anlegg	40,0	
Nofimas havbruksanlegg i Møre og Romsdal	3,9	
Økt bevilgning til Mattilsynet for å styrke matsikkerhet, bedre tilsynet med pelsdyroppdrett og havbruksnæringen.....	10,0	
Rette opp kutt i verdiskapings- og klimatiltak i landbruket	4,0	
Samferdselsforskning	10,0	
Vei: Vedlikehold	100,0	
Vei: Investering, sikkerhet inkl. midtdelere.....	100,0	
Vei: Rassikring	30,0	
Belønningsordning kollektivtiltak.....	50,0	
Bybanen i Bergen: grunnverv og plan videreføring Flesland ...	25,0	

	Bokført (mill. kr)	Sum profil (mill. kr)
ØKTE BEVILGNINGER		
Trygge skoleveier, gang- og sykkelveier (belønningsordning)	100,0	
Jernbane: Drift og vedlikehold	100,0	
Jernbane: Investeringer (herunder planmidler Grenlandsbanen og Ringerikstunnelen)	125,0	
Jernbane: Eidangertunnelen	30,0	
Jernbane: Mossetunnelen	10,0	
Jernbane: Planmidler prosjektering/utredning jernbane Narvik – Tromsø.....	5,0	
		845,2
<i>Tiltakspakke mot svart økonomi</i>		
Tiltakspakke mot svart økonomi - styrke Økokrim.....	10,0	
Tiltakspakke mot svart økonomi - styrke Tolletaten	10,0	
Tiltakspakke mot svart økonomi - styrke Skatteetaten.....	30,0	
		50,0
SUM BEVILGNINGSØKNINGER	35522,2	

Kristelig Folkeparti fremmer følgende skatte- og avgiftsforslag i sitt alternative statsbudsjett for 2011:

	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
SKATTE- OG AVGIFTSLETTELSER		
Forbedre SkatteFUNN: Heve beløpsgrense til 8 mill for egenført FOU og 12 for ekstern, fjerne maksgrense førte timer til egenfinansiert FOU, prisindeksregulere beløpsgrensene.....	-405,0	0,0
Gå imot regjeringens forslag om økt grunnrentebeskatning av småkraftverk.....	-5,0	0,0
Heve innslagspunktet i grunnrentebeskatningen av småkraftverk til 10 MW	-30,0	0,0
Frita null-utslippsbiler fra fordelsbeskatning	-1,0	-0,8
Økt grense lønnsoppgaveplikt for frivillige org. fra 4000 til 8000 kr	-16,0	-13,0
Gå imot regjeringens forslag om å utelukke mindre tros- og livssynssamfunn fra gavefradragordningen.....	-7,0	-2,0
Økt gavefradragsgrense til 24 000 kr	-60,0	-55,0
Økt minstefradrag øvre grense fra 75 150 til 79 000 kr.....	-2220,0	-1775,0
Økt sats i minstefradraget fra 36 til 37 pst.	-125,0	-100,0
Individuell pensjonssparing med skattefradrag: Økt grense til 40 000 kr	-80,0	-65,0
Boligsparing for ungdom (BSU): Økte beløpsgrenser 225 000 tot. / 25 000 pr år fra 20 000/20 000	-230,0	-190,0
Økt frikortgrense til 49 600 kr	-160,0	-130,0
Skattefradrag 62-67 år i full jobb	-210,0	-170,0
Heve innslagspunktet for når pensjonister får økt skatt som følge av endring av skatteregler fra 318 000 kroner til 328 000 kroner	-170,0	-135,0
Økt avskrivningssats driftsbygninger i landbruket fra 4 til 6 pst..	-170,0	-170,0

	Påløpt (mill. kr)	Bokført (mill. kr)
SKATTE- OG AVGIFTSLETTELSER		
Herreløs arv tilfaller frivillige organisasjoner	-1,0	-1,0
Betinget arveavgiftsfritak familieeide bedrifter	-210,0	-65,0
Øke grensen tollfrihet ved privat import fra 200 til 400 kr.....	-40,0	-35,0
Nulltoll lavinntektsland: Nigeria, Pakistan og Vietnam.....	-35,0	-30,0
Momsfritak e-bøker.....	-40,0	-25,0
Momsfritak el-biler og lading av el-bil batteri.....	-7,0	-5,5
Lav sats mva (8pst.) på fersk frukt og grønnsaker	-700,0	-600,0
Fritak årsavgift i 5 år for miljøbiler	-150,0	-150,0
Svensk drivstoffavgift (lav vei-, høy CO ₂ -avgift).....	-230,0	-210,0
Økt grense betaling arbeidsgiveravgift frivillige organisasjoner 50 000 kr pr. ansatt / 500 000 kr samlet	-10,0	-8,0
Halvert arbeidsgiveravgift nye lærlinger	-270,0	-160,0
SUM LETTELSER	-5582,0	-4095,3
SKATTE- OG AVGIFTSSKJERPELSER		
Økt skatt pga tiltakspakke mot svart økonomi.....	155,0	130,0
Økt skatt pga 250 færre AFP-pensjonister	25,0	20,0
Økt MVA-sats brus og sukkerholdige drikker.....	900,0	750,0
Økte alkoholavgifter 5 pst.....	340,0	310,0
Økt tobakksavgift 5 pst.	240,0	220,0
Økt CO ₂ -komponent engangsvavgift med 20 pst.....	350,0	320,0
Økt el-avgift 1 øre	665,0	500,0
Økt grunnavgift mineralolje 1 kr.....	1390,0	1270,0
Økt CO ₂ -avgift innenlandske flyreiser 80 øre.....	310,0	290,0
CO ₂ -avgift for alle gasskraftverk, inkl. Kårstø og Mongstad	455,0	420,0
Avgift på plastposer 1 kr pr. stk.....	800,0	800,0
SUM SKJERPELSER	5630,0	5030,0
SUM.....	48,0	934,7

Komiteens medlem fra Venstre viser til at norsk økonomi fortsatt er i en særstilling i internasjonal sammenheng. Norge er kommet bedre ut av finanskrisen enn de aller fleste land. Dette medlem er imidlertid helt enig med flertallet som påpeker at Norge er helt avhengig av at andre land lykkes i tilsvarende grad med sin økonomiske politikk.

Langt bedre anslag knyttet til Folketrygdens utgifter og bedre anslag kombinert med nye beregningsmetoder når det gjelder skatteinntekter, gjør at regjeringen også denne gang kan legge fram et budsjett der man i realiteten slipper å prioritere, men likevel nærmer seg handlingsregelen langt raskere enn det som ble lagt til grunn for bare ett år siden.

Dette medlem mener selvfølgelig at det isolert sett er bra at både Folketrygdens utgifter reduse-

res og at skatteinntektene øker. Dette medlem vil gi regjeringen betinget ros for å legge fram et budsjettforslag som har en – i det minste teoretisk – liten innstrammende effekt og som gjør at vi nærmer oss handlingsregelens hovedregel om 4 pst. langt raskere enn selv de mest positive prognoser tilsa for kort tid siden.

For dette medlem er det også viktig at ikke statsbudsjettet for 2011 bidrar til at rentenivået heves mer enn det som naturlig vil følge av det mandatet Norges Bank har.

Dette medlem legger derfor opp til et budsjett med samme «oljepengebruk» som det regjeringen foreslår, men som har en helt annen vilje til å gjøre politiske prioriteringer og grep som gjør at norsk økonomi, og dermed det norske velferdssam-

funn, står langt bedre rustet til å møte framtiden, enn det regjeringens «status quo-budsjett» gjør.

Dette medlems hovedkritikk av regjeringens budsjettforslag er nettopp at det ikke er noen kurs mot eller noen politiske prioriteringer som viser en tydelig retning inn i framtiden. Regjeringens budsjettforslag takler på sett og vis hverdagen, men løser ikke framtidens utfordringer når det gjelder kunnskap og verdiskaping. Det løser ikke framtidens utfordringer når det gjelder å løse klimaproblemene, når det gjelder å legge til rette for flere nye bedrifter, når det gjelder å modernisere offentlig forvaltning, når det gjelder å prioriterer innenfor hele spekteret av velferdsløsninger, eller når det gjelder å få til et mer robust og miljøvennlig skatte- og avgiftssystem.

Dette medlem viser for eksempel til at i stedet for å prioritere flere og bedre lærere, bruker regjeringen de store pengene på å utvide skoledagen og til leksehjelp med lærere som ikke finnes. I forslaget til statsbudsjett for 2011 oppretter regjeringen færre studieplasser enn ifjor. Tusenvis av kvalifiserte søkere står fremdeles i kø for å ta høyere utdanning. Etter de siste års underfinansiering har ikke utdanningsinstitusjonene nok rom for kvalitet i utdanningen.

Det finnes ikke ett forslag til forenkling av regelverk eller bekjemping av skjemavelde for selvstendig næringsdrivende og heller ingen bedring av sosiale ordninger for dem som driver for seg selv. Det er ingen reell vilje til å følge opp klimaforliket. I stedet legger regjeringen i realiteten opp til at de norske CO₂-utslippene vil øke i 2011.

Regjeringens budsjettforslag er preget av stø kurs og litt mer til alt. Der hvor regjeringen burde styrt utviklingen gjennom budsjettpolitikken, styres budsjettpolitikken av utviklingen. Det er etter dette medlems syn ikke politisk lederskap. For selv om det økonomiske handlingsrommet har blitt noe mindre enn den rekordhøye veksten regjeringen har hatt de siste årene, er det ikke mangel på penger som er det største problemet, men at regjeringen og stortingsflertallet mangler vilje til å finne måter å bruke pengene bedre.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår et alternativt statsbudsjett for 2011 som har noen klare hovedprioriteringer:

1. satsing på flere arbeidsplasser – særlig i det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet, kombinert med en målrettet satsing på å få flere i arbeid,
2. en kraftig satsing på innovasjon, forskning og høyere utdanning,
3. en gjennomgående styrking og satsing på miljø- og klimavennlige løsninger, med spesielt satsing på jernbane, kollektivtransport og tiltak for å redusere de norske klimautslippene,

4. fattigdomsbekjempelse, spesielt blant barn og unge, og
5. et langt mer miljøvennlig og «sunnere» skatte- og avgiftsopplegg.

Dette medlem foreslår å omprioritere ca. 16 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag, med om lag like store deler fordelt på skatte- og avgiftssiden og statsbudsjettets utgiftsside innenfor et samlet opplegg som er det samme som det regjeringen legger opp til når gjelder overføringer fra Statens pensjonsfond utland.

Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 kan oppsummeres som følger (alle tall i bokførte størrelser, mill. kroner):

Netto skatte- og avgiftslette	917,7
Påplusninger/omprioriteringer	7 476,1
Totalt skattelette og påplusninger	8 393,8
Kutt/omprioriteringer	8 200,6
Økte inntekter	212,5
Totalt kutt og økte inntekter	8 413,1
Mindrebruk av oljepenger	19,3

FLERE ARBEIDSPASSER OG FLERE I ARBEID

Dette medlem mener at det for å skape og sikre arbeidsplasser er avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping framfor tradisjonell næringsvirksomhet, geografiske hensyn og bevaring. Næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktige og møte framtidens utfordringer.

Regjeringen viser dessverre ingen vilje til å satse på nyskaping og selvstendig næringsdrivende i sitt alternativ.

Dette medlem vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Det må satses på gründere og entreprenører og det må bli mindre regelverk og regulering. Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt hovedprioriteten i Venstres alternative statsbudsjett for 2011. Det satses spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet.

For dette medlem er det spesielt viktig å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparat og gjennom skattestimulans for private investorer. Dette medlem foreslår derfor både å

øke de landsdekkende innovasjonsordningene med 200 mill. kroner, etablere et halvstatlig selskap «Klimatek» for å investere i gründerbedrifter innenfor klima og miljø, utvide støtteordningen for pilotanlegg mv. miljø, klima, energi med 83 mill. kroner, og etablere en KapitalFunn-ordning som gir skattestimuli til investorer som bidrar med kapital og kunnskap til nystartede bedrifter.

Dette medlem mener videre at det offentlige bør konsentrere mer av innsatsen på generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an, som for eksempel reiseliv, næringsrettet forskning og kompetanseutvikling. Dette medlem foreslår derfor økte bevilgninger til næringsrettet forskning med 150 mill. kroner, reiselivssatsing med 50 mill. kroner, og en økning i forsknings- og utviklingskontrakter under Innovasjon Norge med 50 mill. kroner.

Dette medlem mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av «skjemaveldet», og dette medlem ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter, samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av Internett-baserte løsninger. Dette medlem foreslår derfor å opprette et eget norsk Regelråd etter modell av den svært vellykkede ordningen i Sverige og redusere gebyrene i Brønnøysundregistrene med 25 pst.

Dette medlem viser videre til at situasjonen for mange eksportrettede bedrifter fortsatt er kritisk og at mange har problemer med å finne alternativt arbeid for arbeidstakerne. Dette medlem vil derfor gjøre permitteringsreglene bedre og mer fleksible slik at mange bedrifter unngår oppsigelser. Dette medlem foreslår derfor å endre minstekrav til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å beholde dagpengerettighetene fra 40 pst. til 20 pst., og å tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver, kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.

Dette medlem ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Dette medlem vil

derfor sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til sosiale ordninger som andre arbeidstakere. En likestilling av disse rettighetene vil også legge bedre til rette for at flere kvinner vil våge og evne å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Dette medlem foreslår derfor å likestille de selvstendig næringsdrivendes rettigheter når det gjelder rett til sykepenger og pleie- og omsorgspenger ved omsorg for egne små barn, og ved sykdom under svangerskap med øvrige arbeidstakere. I dag får de selvstendig næringsdrivende bare kompensert 65 pst. av inntektsbortfall knyttet til dette. Dette medlem vil videre likestille selvstendig næringsdrivende med vanlige arbeidstakere når det gjelder rett til sykepenger. Som et ledd i en forpliktende opptrappingsplan mot full likestilling, foreslår dette medlem at det gis rett til 80 pst. dekning av sykepenger fra 17. dag. I dag er dekningsgraden også her 65 pst. En slik endring vil være viktig for de selvstendig næringsdrivende og har en samlet kostnad på 268 mill. kroner med innføring fra 1. januar 2011.

Arbeid er viktig for å unngå fattigdom. Arbeid og tilknytning til arbeidsliv har dessuten både helsemessige og sosiale gevinster. I framtiden vil Norge ha et stort arbeidskraftbehov. Andelen eldre vil stige kraftig i forhold til yrkesaktive. Nesten 25 pst. av innbyggerne i Norge i 2050 vil være 65 år eller eldre. Dette medlem mener vi må møte denne utfordringen med en målrettet politikk for å få flere hender i arbeid.

Det er viktig å legge til rette for yrkesaktivitet for de med redusert arbeidsevne. Mange som ikke kan arbeide i full stilling, kan likevel gjøre en betydelig innsats for eksempel i deltidsstillinger, midlertidige ansettelser, gjennom tilpassede arbeidsoppgaver osv. Dette medlem foreslår derfor økte bevilgninger til funksjonsassistanse og universell utforming på 15 mill. kroner og 200 ekstra traineeplasser for personer med nedsatt funksjonsevne i statsforvaltningen.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 en samlet bokført satsing på nye arbeidsplasser på over 8 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for flere arbeidsplasser (bokført, mill. kroner)

Skattelettelse overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i Skattefunn, økte avskrivningssatser, gjeninnføre aksjerabatt, minstefradrag for selvst. næringsdrivende, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger, fritak for arbeidsgiveravgift i tre år for nystartede bedrifter etc.	2192,0
Skattelettelse til privatpersoner i arbeid: Økt minstefradrag, økt innslagspunkt i toppskatt og økt fribeløp etc.....	2790,0
Reduksjon i gebyr, arbeidstillatelse mv	22,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0

Tiltak for flere arbeidsplasser (bokført, mill. kroner)	
Div. tiltak for personer med nedsatt funksjons- og arbeidsevne (universell utforming, traineeplasser, redusert uføregrad etc.)	25,0
Næringsrettet forskning	150,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	277,4
Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	120,0
Omlegging tiltaksplasser, yrkeshemmede.....	36,0
Mer fleksible permitteringsordninger	75,0
Norsk regelråd.....	40,0
Økt landsdekkende innovasjonslånordning > 200 mill.....	66,0
Styrket forskningsinnsats, nye stipendiatstillinger mv.....	878,4
Økt reiselivssatsing	50,0
Jernbane-utbygging.....	1000,0
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
25 pst. reduksjon i Brønnøysund-registrene	95,5
Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere mv.	145,0
Økning av støtteordningen for pilotanlegg mv. miljø, klima, energi.....	83,0
SUM ARBEIDSPLASSE	8135,3

FORSKNING OG UTDANNING

Dette medlems mål er å utvikle Norge til et liberalt kunnskapssamfunn. Kunnskap og kompetanse vil være avgjørende for den framtidige verdiskapingen i Norge. Ny kunnskap fører til nye bedrifter som igjen er med på å sikre velferden også for kommende generasjoner.

En offentlig skole av høyest mulig kvalitet er vår førsteprioritet på veien mot kunnskapssamfunnet. Hovedoppgaven i norsk skole er å forbedre kvaliteten i kunnskapsformidlingen. Elevene må følges tettere opp de første skoleårene og opplæringen i basisfagene lesing, skriving og regning må styrkes. Dette medlem vil gjøre lærerutdanningen bedre, tilby alle som er lærere i dag systematisk videreutdanning og gi lærerne bedre arbeidsforhold i skolene. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 487,5 mill. i målrettede tiltak til videreutdanning, kompetanseheving og rekruttering av lærere. Dette medlem foreslår videre å bevilge 150 mill. kroner for å styrke rådgivningstjenesten og flere spesialpedagoger og skolehelsepersonell.

Dette medlem vil også trappe opp satsingen på høyere utdanning og forskning. En vedvarende og sterk satsing på forskning er nødvendig for å sikre velferd, miljø, demokrati og et nyskapende næringsliv.

Dette medlem mener at det er et behov for en mye mer omfattende satsing på forskning og høyere utdanning enn hva regjeringen legger opp til i sitt forslag til statsbudsjett for 2011. Regjeringen har over flere år underfinansiert forskning og høyere utdanning. En fersk analyse fra NIFU STEP bekrefter at

regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år er det svakeste budsjettet for forskningen på ti år. Dette til tross for lovnader fra regjeringen om at forskningsinnsatsen skal økes. Det er for eksempel heller ikke neste år er satt av midler til flere stipendiatstillinger i UH-sektoren, noe som vil legge et ytterligere press på institusjonenes rekrutteringssituasjon. Dette medlem foreslår derfor 500 nye stipendiatstillinger, noe som medfører forslag om tilleggsbevilgninger på 141,8 mill. kroner.

Dette medlem reagerer på statsråd Tora Aasland som forsvarer regjeringens manglende satsing med at forskning ikke er et område «der man kommer i mål en gang for alle». Med den rød-grønne regjeringens forskningspolitikk blir vi definitivt stående igjen bak startstreken – og det mens våre naboland satser. Norge har faktisk den laveste andelen av BNP brukt til forskning, utvikling og innovasjon av samtlige land i Norden, og ligger endog under OECD-gjennomsnittet på dette området. Etter dette medlems syn er dette noe vi ikke kan være bekjent av.

Dette medlem vil derfor øke den samlede forskningsinnsatsen med 878,4 mill. kroner (inkludert stipendiatstillingene).

Den foreslåtte veksten i Forskningsfondet – 3 mrd. kroner – er etter dette medlems mening også for lav for å sikre nødvendig fremtidig finansiering av strategisk og næringsrettet forskning. Når vi vet at fondsavkastningen kommer til å gå ned som følge av rentenedgangen i statsobligasjoner er det åpenbart man burde øke fondsbeholdningen betydelig for å kompensere for dette. Dette medlem foreslår derfor en kraftfull økning i fondskapitalen

med 70 mrd. kroner ut over regjeringens forslag slik at den samlede kapitalen i fondet er 150 mrd. kroner i 2011.

Gjennom de siste årene har vi hatt en historisk mulighet til en omfattende satsing på kunnskapsfeltet - det vi skal leve av i fremtiden - men regjeringen lar dessverre nok en gang denne sjansen gå fra seg. Dette medlem peker på at det i forslaget til statsbudsjett for 2011 faktisk opprettes færre studieplasser enn i fjor – og det i en situasjon der rundt 10 000 kvalifiserte søkere fremdeles står i kø for å ta høyere utdanning. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 97,4 mill. kroner til 2000 flere studieplasser enn det regjeringen legger opp til.

Dette medlem mener at det faktum at flere vil ta høyere utdanning representerer en kjempemulighet for å styrke Norge som kunnskapsnasjon. Det er imidlertid behov for en konkret og forpliktende plan for hvordan vi skal møte utdanningsetterspørselen og samtidig opprettholde kvaliteten, og det er behov for å styrke institusjonenes handlingsrom. Ingen av disse delene finnes i regjeringens forslag til statsbudsjett. Dette medlem vil videre understreke at det ikke nytter å opprette studieplasser med mindre man ikke samtidig styrker institusjonene gjennom økte basisbevilgninger. Institusjonene vil fortsatt slite med knappe rammer hvis man legger regjeringens forslag til grunn. Dette medlem foreslår derfor å øke basisbevilgningene med samlet 340 mill. kroner i 2011.

Kunnskapssamfunnet krever omlegging til nye typer nærings- og arbeidsliv i Norge. For dette medlem er det et selvstendig mål at flere starter egen bedrift og at flere tar makten over egen arbeidsdag. Dette medlem vil derfor legge bedre til rette for dem som vil skape en arbeidsplass for seg selv og andre. Å senke skatten på arbeid er en viktig del av den nye kunnskapsøkonomien.

Dette medlem vil også satse sterkt på forskning, nyskaping og kompetanseheving i det eksisterende næringslivet og vri den offentlige næringspolitikken fra strukturbevaring til fornyelse og nyskaping.

Dette medlem vil påpeke at kunnskap er det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, velferd, demokrati og dannelses. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklasses kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning og en vilje til å legge til rette for gründerskap og innovasjon som er en helt annen enn den som preger dagens regjering.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 en samlet bokført satsing på forskning, utdanning og innovasjon på over 2 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Økt satsing på forskning, utdanning og innovasjon (bokført, mill. kroner)	
Tiltak for økt kompetanse og rekruttering av lærere.....	487,0
Flere spesialpedagoger og helsepersonell i skolen	125,0
Diverse tiltak i skolen: Rådgivning, leksehjelp, skrivevansker	225,0
2000 flere studieplasser.....	97,4
Basiskompensasjon UH-sektoren	340,7
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Økte beløpsgrenser i Skattefunn (påløpt 395 mill.)	0,0
Næringsrettet forskning	150,0
500 nye stipendiat-stillinger	141,6
100 nye postdoc-stillinger	28,4
Norges Forskningsråd: Utstyrsetterslep, kilmaforskning, nærings-phd, gaveforsterkningsordning mv.....	142,1
Forskning klima/miljø	95,0
Div satsinger (Nofima Marin, kunststipendiat, håndverksfag mv.)	30,4
Bedret studiefinansiering og studentvelferd (indeksering + Freshman-år mv.).....	60,1
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
Program for anvendt forskning innenfor avansert medisinsk diagnostikk	30,0
Forskningsfondet.....	70 000,0
SUM FORSKNING, UTDANNING OG INNOVASJON (eksl. fond)	2042,7

MILJØ- OG KLIMAVENNLIGE LØSNINGER

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner. Å ta vare på naturen – jord, luft, vann og det biologiske mangfoldet, er avgjørende for vår eksistens og har verdi i seg selv. Dette medlems mål er et samfunn uten forurensning, der ressursene forvaltes til beste for oss som lever nå – og for framtidige generasjoner. Dette medlem vil gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland; vi skal utvikle miljøteknologi og finne løsninger som også andre kan benytte.

En slik omstilling er krevende, men gir nye muligheter. I en verden hvor miljøproblemene blir tydeligere, vil miljøbedrifter bli morgendagens vinnere. Det viktigste generelle miljøvirkemiddelet dette medlem vil ta i bruk, er overgang fra skatt på arbeid til skatt på miljøskadelig atferd.

Dette medlem er skuffet over at regjeringen ikke har lagt om politikken i nettopp denne retning i forslaget til statsbudsjett for 2011. Heller ikke i år klarte regjeringen å få på plass gode virkemidler for mer fornybar energi, rensing av Kårstø eller et skikkelig grønt skattesifte. Dette medlem mener statsbudsjettet er en ny nedtur for klimaforliket som ble inngått mellom Venstre, Kristelig Folkeparti, Høyre og regjeringspartiene i 2008. Dette medlem hadde forventet at regjeringen skulle begynne å ta klimaforliket og klimakrisen på alvor. I stedet tyder alt på at de norske CO₂-utslippene vil øke i 2011, bl.a. som følge av at gasskraftverkene på Kårstø og Mongstad vil slippe ut store mengder CO₂ uten å måtte betale kostnaden gjennom for eksempel samme CO₂-avgift som gasskraftverket på Snøhvit. Både Kårstø og Mongstad har dessverre fått tildelt betydelige mengder gratis utslippskvoter. En slik subsidiering av utslipp er etter dette medlems syn helt feilslått og direkte i motstrid til den politikken Norge bør føre og som dette medlem står for.

Dette medlem viser videre til at regjeringen i Meld. St. 1 (2010–2011) skriver at hovedvirkemidlene i Norges klimapolitikk er avgifter og omsettelige utslippskvoter. Problemet til regjeringen er at de ikke er villig til å ta avgiftene i bruk for å få ned utslippene, noe en endring i miljø-, energi- og drivstoffavgifter på om lag 130 mill. kroner, eller ca. 4 promille av de samlede miljø- og drivstoffavgiftene, dessverre er et altfor godt eksempel på. Og når det gjelder omsettelige utslippskvoter, har regjeringen så langt vært langt mer aktive med å selge utslippskvoter i EUs kvotesystem enn å kjøpe godkjente klimakvoter gjennom FN. Så langt har dermed den norske kvote-

politikken bare bidratt til to ting: Økte inntekter til statskassen og økte globale klimautslipp. Dette medlem vil ha en slutt på en slik politikk og foreslår derfor en halvering (dvs. skroting) av salg av norske klimakvoter.

Norge må utvikle og ta i bruk ny klimateknologi og endre levesett slik at utslippene av klimagasser reduseres kraftig samtidig som velferdsnivået opprettholdes. Norge må gå fra å være en fossilnasjon til å bli en fornybar nasjon, fra fossilnæring til fornybar og framtidsrettet næring. Derfor skal den totale utvinningen av olje og gass ikke økes, men over tid reduseres. Dette medlem vil gjennom sterk satsing på fornybar energi sikre at Norge likevel opprettholder sin posisjon som energinasjon.

Dette medlem mener at regjeringen tar små skritt i riktig retning i budsjettet for 2011 når det gjelder fornybar energi, men rammevilkårene i Norge er imidlertid fortsatt langt fra gode nok, og statsbudsjettet understreker nok en gang at vi både trenger en ordening med grønne sertifikat og en økt generell satsing for å få mer produksjon av ren energi i Norge. Dette medlem foreslår derfor bl.a. å øke de direkte tilskuddene til Energifondet med 100 mill. kroner, etablere en ordening med 100 mill. kroner i tilskudd til utvikling av varmeenergi, og bevilge 30 mill. kroner til MET-senteret i Rogaland for å få fart i framdriften av utvikling av havvindmøller.

Dette medlem er alvorlig bekymret for at regjeringens månelanding på Mongstad ser ut til å være skutt ut i det blå, samtidig som olje- og energiministeren ser ut til å ha glemt løftet fra Soria Moria om å rense Kårstø. Regjeringen lovet i Soria Moria-erklæringen å rense gasskraftverket på Kårstø innen 2009. Dette løftet er ikke innfridd. Gasskraftverket og gassterminalen på Kårstø slipper ut mer klimagass til sammen enn noen annen klimagasskilde i Norge. Dette medlem viser til at olje- og energiminister Terje Riis-Johansen sier i sin pressemelding at de menneskeskapte klimaendringer er vår tids største utfordring, samt at fangst og lagring av CO₂ må bli et viktig virkemiddel for å kutte utslippene av klimagasser. Men avstanden mellom liv og lære er helt tydelig i det foreslåtte statsbudsjettet.

Dette medlems mål er en utslippsfri samferdselssektor. Dette kan ikke nås ved norsk innsats alene, men Norge må utvikle en klar plan for hvordan utslippene kan reduseres år for år. Derfor vil dette medlem trappe opp satsingen på jernbane, annen kollektivtransport og nullutslippskjøretøy. Dette medlem vil satse på biodrivstoff, elektrisitet og hydrogen som energibærere i transportsektoren.

Dette medlem vil bygge ut energi- og kostnadseffektive alternativer til vei for persontransport: Jernbane, kollektivtransport, sykkel- og gangveier. Dette medlem vil legge til rette for størst mulig

kollektivandel på veinettet, god framkommelighet i de deler av landet der vei er eneste alternativ, og redusere transportbehovet gjennom god planlegging av byer og tettsteder.

Dette medlem vil gi regjeringen betinget ros for økt satsing på jernbane i budsjettforslaget for 2011. Problemet er at mesteparten av pengene er avsatt til vedlikehold og drift, noe som kan bety at viktige nye prosjektene vil bli utsatt. Det er også bra at belønningsordningen for kollektivtrafikk i storbyer er økt med 100 mill. kroner, men også her er innretningen alt annet enn optimal.

Dette medlem mener at det er behov for et krafttak langt utover regjeringens satsing på jernbane og kollektivtransport i 2011 og at dette henger nøye sammen med den øvrige klima- og miljøpolitikken. Nettopp derfor er en målrettet satsing på jernbane og kollektivtransport på over 1,2 mrd. kroner en av Ven-

stres hovedprioriteringer i det alternative statsbudsjettet for 2011.

Dette medlem foreslår også en rekke økninger i bevilningene til viktige miljø- og klimatilstand som forskning, miljøovervåking, bevaring av villaksstammen, kulturminnevern, friluftstiltak, skogvern, oljevernberedskap, opprydningstiltak og miljøkartlegging på til sammen 416,5 mill. kroner.

I sum bidrar Venstres satsing på klima- og miljøtiltak med en grønn skatte- og avgiftsreform som bidrar til et samlet skatteskifte på omlag 8 mrd. kroner, 2 709,5 mill. kroner i bevilgninger for 2011 og fondsavsetninger på totalt 5,2 mrd. kroner utover regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise til at Venstre foreslår å øke kapitaloverføringen til forskningsfondet med totalt 70 mrd. kroner i en strategisk satsning på kunnskaps- og lavutslippssamfunnet. Denne satsingen vil være avgjørende for å nå målsetningene i klimapolitikken.

Økt satsing på miljø- og klimatilstand (bokført, mill. kroner)	
Forskning klima/miljø	95,0
Miljøovervåking	5,0
Kulturminnevern	21,5
Villaks	70,0
Friluftstiltak og -aktiviteter og erverv av friluftsområder	90,0
Opprydningstiltak, SFT	50,0
Miljøkartlegging	5,0
Vrakpantordning for båter, campingvogner og tyngre kjøretøy	35,0
Skogvern	20,0
Vannforvaltning.....	10,0
Oljevernberedskap	60,0
Klimatek (investeringsselskap)	145,0
Miljøteknologi-ordningen	83,0
Energifondet.....	100,0
Tilskudd til utvikling av varmeenergi	100,0
MET-senteret (Havvindmøller).....	30,0
CO ₂ -rensing Kårstø og internasjonale CO ₂ -tiltak	80,0
Transnova	20,0
Jernbane	950,0
Øvrige kollektivtransporttilstand	250,0
Belønningsordning, sykkel + sykkelveier etc	125,0
Mindre salg/sletting av klimavoter	365,0
<i>Kulturminnefondet</i>	<i>200,0</i>
<i>Fondet for fornybar energi</i>	<i>5 000,0</i>
<i>Økte grønne skatter og avgifter</i>	<i>5 603,8</i>
SUM MILJØ, KLIMA ETC. (eksl. fondsavsetning og skatt)	2709,5

FÆRRE FATTIGE BARN

Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Vi starter ikke med blanke ark og like muligheter når vi kommer til verden, og ingen velger sin barndom.

Dette medlem er skuffet over at regjeringen, på tross av gjentatte løfter og selvkritikk, ikke tar dette mer på alvor. I valgkampen 2009 tok Venstres daværende leder Lars Sponheim til orde for et felles løft for å bekjempe barnefattigdom i Norge. Alle partier responderte positivt, men da Stortinget behandlet Representantforslag 2 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn, viste det seg dessverre at dette kun var valgløfter uten reelt innhold. Dette medlem fremmer derfor en rekke av de tiltakene som ble framsatt i Representantforslag 2 S (2009–2010) i Venstres alternative statsbudsjett for 2011. Hovedprioriteringene er økte sosialhjelpssatser, gradert foreldrebetaling i barnehager, økt satsing på rusbehandling og rehabilitering, og ikke minst en gjennomgående satsing på flere arbeidsplasser og det å få flere i arbeid.

Dette medlem viser til at det i dag er store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Paradokset er at forskning viser at lave sosialhjelpssatser gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpssatser får folk videre i livet.

Dette medlem vil derfor innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold (ekskl. boutgifter) som prisjusteres hvert år. Dette medlem er også åpen for å se på om kriteriene for sosialhjelpssatsene er i tråd med de faktiske behov barn og unge opplever for å kunne bli inkludert i sosiale fellesskap på lik linje med andre. Dette medlem foreslår derfor en økt bevilgning på 815 mill. kroner for å innføre en opptrapping til en nasjonal minstenorm for sosialhjelp med virkning fra 1. juli 2011.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig av flere grunner, men særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inn-

tekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager.

Dette medlem konstaterer at foreldre med lav inntekt går langt i å skjerme barna for virkningen av dårlig økonomi. Dette bekreftes blant annet i NOVA rapport nr. 11/04. Det er imidlertid et problem at barn i lavinntektsfamilier deltar i mindre grad i organiserte fritidsaktiviteter enn barn i familier flest. Utstyr som ski, fotball, snowboard, skøyter etc. koster. Dette stigmatiserer disse barna og kan føre til mindre deltagelse i samfunnet også på andre områder. Mange frivillige organisasjoner arrangerer ferie- og fritidstilbud og sørger for utstyr. En rekke aktiviteter i skole er imidlertid ikke gratis, noe som ofte forhindrer disse barna i å delta. På dette grunnlag og for å gi alle barn mulighet til å delta, vil dette medlem foreslå å bevilge 25 mill. kroner til tilskudd til frivillige organisasjoner som sørger for ferie- og fritidsaktiviteter.

Dette medlem vil videre understreke at veien ut av fattigdom for svært mange henger sammen med muligheten til å forsørge seg selv gjennom arbeid. Dette medlem vil derfor satse målrettet på både flere arbeidsplasser (nærmere omtalt over) og ikke minst det å få flere i arbeid. Det må derfor spesielt tilrettelegges for de som av ulike årsaker har nedsatt arbeidsevne, slik at disse kan få bidra etter evne. Mange som ikke kan arbeide i full stilling, kan likevel gjøre en betydelig innsats for eksempel i deltidsstillinger, midlertidige ansettelser, gjennom tilpassede arbeidsoppgaver osv.

Dette medlem vil derfor ha en målrettet satsing for å få personer med nedsatt funksjons- og arbeidsevne ut i arbeidslivet, bl.a. gjennom økte bevilgninger til universell utforming, traineeplasser i offentlig sektor, redusert uføreggrad (for å kombinere uførhet og arbeid) og omprioritering av 3 000 tiltaksplasser fra ordinære plasser til plasser for personer med nedsatt arbeidsevne. Dette medlem vil også øke prosentsatsen i minstefradraget i lønnsinntekt fra 36 til 38 pst., noe som utelukkende vil komme de med lave inntekter (under ca. 205 000 i samlet årsinntekt) til gode. Dette medlem vil også redusere de offentlige forsinkelsesgebyrene med 25 pst. De som er hardest rammet av det offentliges rimelig aggressive gebyrpolitikk er i all hovedsak gjeldsofre og fattige som sliter med å betale regninger til det offentlig i tide.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 en samlet bokført satsing på fattigdomsbekjempelse på over 2,2 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for å bekjempe fattigdom (bokført, mill. kroner)	
Div. tiltak for personer med nedsatt funksjons- og arbeidsevne (universell utforming, traineeplasser, redusert uføregrad etc)	25,0
Diverse boligtilskudd (inkl. hjemkjøp)	55,0
Tilskudd til frivillige org. (aktiviteter for fattige barn)	25,0
Omsorgslønn for foreldre med funksjonshemmede barn	75,0
Samarbeidstiltak skole/barnevern/rådgivning	50,0
Pilotprosjekt barn/ungdom med skrivevansker	25,0
Leksehjelp	175,0
Rehabilitering	200,0
Rusomsorg (herunder LAR)	150,0
Flere tiltaksplasser for yrkeshemmede	36,0
Styrking av helsesøstertjenesten	100,0
Flere spesialpedagoger	50,0
Tilskudd til gradert foreldrebetaling, barnehager	150,0
Økte sosialhjelpssatser fra 1.7.2011	815,0
Gratis tannlege 19-20 år	35,0
Økt proSENTSATS i minstefradraget i lønnsinntekt til 38 pst	200,0
25 pst reduksjon i offentlige forsinkelsesgebyr (rammer oftest gjeldsofre, fattige etc)	56,2
SUM FATTIGDOMSBEKJEMPELSE	2222,2

ENKELTE ANDRE SATSINGER OG TILTAK

Dette medlem viser til satsingene gjengitt innenfor hovedsatsingsområdene arbeidsplasser, forskning, utdanning og innovasjon, miljø og klima og fattigdomsbekjempelsen i tabellene foran. I tillegg fremmer Venstre i sitt alternative statsbudsjett forslag til en rekke andre satsinger og omprioriteringer. Dette medlem foreslår bl.a. 2 000 flere sykehjemsplasser, selvstendig opptjeningsrett for fedre, og økt adopsjonsstøtte til 1 G. Videre foreslår dette medlem en økt kultursatsing på om lag 43 mill. kroner netto, 500 flere kvoteflyktninger og økte bevilgninger til UDI for en mer effektiv saksbehandling knyttet til asylsøknader. Dessuten foreslår dette medlem å følge opp samtlige partiers valgløfter om å innføre 11 måneders studiestøtte.

Det vises for øvrig til merknader til de ulike rammeområdene, kapittel 3.2 – 3.23 i denne innstilling for en mer detaljert beskrivelse og et samlet oppsett under hvert rammeområde for samtlige av Venstres forslag til endringer i statsbudsjettet for 2011.

ET GRØNNERE OG SUNNERE SKATTE- OG AVGIFTSSYSTEM

Dette medlem er skuffet over at regjeringen heller ikke denne gang har benyttet denne anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning. En samlet omlegging av skatte- og avgiftssystemet på om lag

1,5 mrd. kroner siden valget i 2005 er etter dette medlems syn ikke spesielt dynamisk.

Det er i det store og hele vanskelig å se regjeringens mål med skattepolitikken, annet enn å nistire på 2004-nivået. For dette medlem er det ikke skatteinivået som er viktigst, men innretning på skattesystemet. Dette medlem foreslår derfor en kraftfull omlegging av hele skattesystemet hvor det å arbeide og eie, drive og investere i norsk næringsliv, blir mer lønnsomt på den ene siden, mens det på den andre siden blir mindre lønnsomt å forurense eller å la være å omstille virksomheter og valg i hverdagen i miljøvennlig retning.

Konsekvensen av regjeringens skattepolitikk er at statlig og utenlandsk eierskap i norsk næringsliv blir kraftig favorisert, heller enn det spredte, private norske eierskap Venstre ønsker. Spesielt i en tid med fortsatt konsekvenser av den internasjonale finanskrise, burde politikken vært lagt om i en retning som belønnet dem som ville investere i ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser, spesielt innenfor områder som klima- og miljøteknologi og ved å stimulere til mer miljøvennlig omstilling i det øvrige norske næringslivet.

Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret, tilsier en langt mer offensiv omlegging enn regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter.

Dette medlem vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd, og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging fra rød til grønn skatt på om lag 5,6 mrd. kroner. Dette medlem foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3,5 mrd. kroner slik at Venstre i sitt alternativ foreslår endringer i regjeringens skatte- og avgiftsopplegg innenfor en ramme på drøye 8 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette på 917,7 mill. kroner.

Det foreslås bl.a. både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag – både i pro-sentsats og maksimalbeløp og endring i personfradraget som stimulerer ytterligere til arbeid. Det foreslås økt fribeløp, økt bunnfradrag i formuesskatten, gjeninnføring av 10 pst. aksjerabatt, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivingssatser for næringslivet, styrking av Skattefunn-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås videre at arveavgiften avskaffes, at det innføres en egen skattestimuliorning (KapitalFUNN) for langsiktig investering i ny næringsvirksomhet og at nystartede bedrifter med inntil 10 ansatte får arbeidsgiveravgiftsfritak de tre første årene. På den annen side foreslås det en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd i tillegg til at enkelte særgoder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Dette medlem foreslår videre en del endringer for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedintensjonene i pensjonsforliket. Venstre foreslår i sitt alternative budsjett derfor et eget skattefradrag på 6 000 kroner for arbeidstakere mellom 62 og 67 år, kombinert med økt trygdeavgift for AFP-pensjonister. Samlet mener dette medlem at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 2 000 færre AFP-pensjonister årlig. I tillegg legger dette medlem til grunn at Venstres opplegg samlet sett

vil medføre at 3 000 flere går fra dagpenger til lønnet arbeid og at dette vil ha en positiv effekt på så vel inntekts- som utgiftssiden i budsjettet. Dette medlem understreker at dette er et svært nøkternt anslag.

Dette medlem vil stimulere til et sunnere kosthold/livsstil gjennom en omlegging av merverdiavgiftssystemet kombinert med høyere tobakksavgifter. Konkret foreslår dette medlem at det ikke blir moms på frukt og grønt (0 pst.), mens det blir full merverdiavgiftssats (25 pst.) på brus og sterkt sukkerholdig drikke og at den generelle matmomsen økes med ett prosentpoeng. I tillegg foreslår dette medlem en rekke mindre endringer i merverdiavgiftsregelverket bl.a. knyttet til fritak for merverdiavgift for e-bøker, PDF-aviser, billettsalg ved idrettsarrangement, og heving av grensen for avgiftsfri import til 500 kroner.

Dette medlem er svært opptatt av å legge forholdene best mulig til rette for selvstendig næringsdrivende og enkeltpersonforetak – ikke minst slik at flere skal ta et slikt yrkesvalg. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative statsbudsjett en rekke forbedringer for selvstendig næringsdrivende bl.a. redusert trygdeavgift, mulighet til å velge et bunnfradrag på linje med, og i samme omfang som, vanlige arbeidstagers rett til minstefradrag, skattemessig likebehandling av enkeltpersonforetak og aksjeselskap gjennom å innføre en fondsordning etter svensk mønster, endringer av betalingsrutinene for forskuddsskatt, en egen KapitalFUNN-ordning og å øke maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonforetak til 6 pst (alt nærmere omtalt i Innst. 4 L (2010–2011)). I tillegg foreslår dette medlem bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende (nærmere omtalt under rammeområde 7) og gjeninnføring av en egen tilskuddsordning for ulønnet forskningsinnsats (nærmere omtalt under rammeområde 16).

Venstres endringer i skatte- og avgiftsopplegget for 2011 fremkommer som følger:

Skatte- og avgiftssatser/endringer	Bokført	Påløpt
Økt pro-sentsats i minstefradraget i lønnsinntekt til 38 pst.....	-200,0	-250,0
Økt minstefradrag lønnsinntekt til 77.000	-860,0	-1070,0
Økt minstefradrag i pensjonsinntekt til 66.000.....	-210,0	-260,0
Øke og endre personfradrag/skatteklasse 2.	-650,0	-810,0
Endret nedtrappings-sats fra 6 til 3 pst i de nye skattereglene for pensjonister	-500,0	-630,0
Økt innslagspunkt i toppskatten til 487.300.-. Gir om lag 90.000 færre toppskattebetalere.....	-950,0	-1190,0
Heve nedre grense for å betale trygdeavgift (fribeløpet) til 49.600,- (dvs. teknisk 50.000).....	-130,0	-160,0
Likebehandling av særfradrag for fedmeoperasjon mv. privat-offentlig	-40,0	-50,0
Økt maksimalt skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner til 15.000,-	-25,0	-30,0
Øke skattepliktig fordel av kjøp av aksjer i egen bedrift til 5.000,-	-30,0	-40,0

Skatte- og avgiftssatser/endringer	Bokført	Påløpt
Øke det årlige sparebeløpet i individuelle pensjonsordninger til 40.000,-	-65,0	-80,0
Økning av satsen for skattefradrag i BSU-ordningen fra 20 pst til 28 pst.	-165,0	-200,0
Oppheve den totale sparegrensen i BSU-ordningen	-95,0	-115,0
Eget skattefradrag på 6.000,- for aldersgruppen 62-67 år som bare mottar lønnsinntekt (ikke pensjon eller trygd)	-340,0	-425,0
Øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 10.000,-.....	-19,0	-24,0
Øke beløpsgrensen for skattefri inntekt (lønnsoppgaveplikt) til 3.000,-	-59	-73
Halvering av fradraget for fagforeningskontingent	520,0	532,0
Øke nedre grense for fradrag for reise mellom hjem og arbeid til 15.000,-	91,0	114,0
Flatt foreldrefradrag 20.000,-.....	45,0	55,0
Økte skatteinntekter som følge av 2.000 færre AFP-pensjonister	170,0	210,0
Økte skatteinntekter som følge av 3.000 flere fra dagpenger til arbeid + dynamiske effekter av skatteomlegging.	150,0	180,0
Økt trygdeavgift AFP, fra 4,7 til 5,4 pst.....	50,0	65,0
SUM SKATTELETTE LØNNS- OG PENSJONSINNTEKT	-3312,0	-4251,0
Økt bunnfradrag i formuesskatten til 800.000,- Et slikt forslag innebærer at anslagsvis 85.000 færre betaler formuesskatt	-540,0	-680,0
Gjeninnføre aksjerabatt på 10 pst i formuesbeskatning av aksjer.....	-610,0	-760,0
SUM ENDRINGER I FORMUESSKATTEN	-1150,0	-1440,0
Fjerne hele arveavgiften.....	-370,0	-1230,0
«Herreløs arv» tilfaller frivillige org.....	-1,0	-1,0
SUM ENDRINGER I ARVEAVGIFTEN	-371,0	-1231,0
Økte avskrivningssatser saldogruppe d til 25 pst.	-570,0	-1140,0
Øke avskrivningssatsen for maskiner med 5 pst under forutsetning av at investeringen har påvist miljøeffekt og medfører økt energieffektivisering.....	-50,0	-100,0
KapitalFUNN-ordning (business angels).....	-240,0	-300,0
Innføre rett til minstefradrag for selvstendig næringsdrivende.....	0,0	0,0
Innføre fondsordning for å likebehandle/likebeskatte enkeltpersonsforetak og as.....	0,0	0,0
Skattefunn: Heve prosjektgrensene til 8 mill for bedriftsinterne og 12 mill for eksterne prosjekter.....	0,0	-150,0
Skattefunn: Fjerne ordningen om maksimal timesats på 500 kroner.	0,0	-230,0
Skattefunn: Fjerne begrensningen på antall timer egne ansatte kan godskrive ordningen.....	0,0	0,0
Skattefunn: Ekstra kriterium for fradrag for FoU knyttet til klima, miljø og energieffektivisering på hhv. 2 mill. kroner for bedriftsintern støtte og 4 mill for bedriftsekstern støtte	0,0	15,0
Ingen arbeidsgiveravgift, nye lærlinger fra 1. januar 2011	-320,0	-540,0
Halv arbeidsgiveravgift for de første tre årene for foretak med færre enn 10 ansatte	-610,0	-765,0
Senket trygdeavgift for selvstendig næringsdrivende til 10,7 pst - tilbake til gml regler	-160,0	-160,0
Heve maksimalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonsforetak til 6 pst.....	-240,0	-275,0
Endre regler for forskuddsskatt-innbetaling for selvstendig næringsdrivende.	0,0	0,0
Gå mot regjeringens forslag om økt grunnrentebeskatning av (små)kraftverk	0,0	-5,0
Gå mot regjeringens forslag om innstramming i fritaksmodellen (gevinst av salg i borettslag og boligaksjeselskap)	-2,0	-3,0
SUM SKATTELETTE NÆRINGSLIV	-2192,0	-3653,0

Skatte- og avgiftssatser/endringer	Bokført	Påløpt
Dobling av CO ₂ -avgiften på petroleumsvirksomhet på sokkelen	200,0	400,0
Økt bensinavgift, ca 10 pst.....	580,0	630,0
Økt autodieselavgift, ca 10 pst.....	1000,0	1100,0
Reversering av økt autodieselavgift for biodiesel.....	-225,0	-240,0
Økt el-avgift 1 øre/kWh.....	500,0	665,0
Heve redusert sats i el-avgiften til 2,5 øre kWh.....	210,0	280,0
Øke grunnavgiften i fyringsolje med 1 kr literen.	1270,0	1390,0
Økt CO ₂ -avgift på mineralske produkter med 10 øre literen	580,0	640,0
Avvikle ordningen med gratis utslippskvoter av CO ₂ for gasskraftverk.....	165,8	165,8
Samme CO ₂ -avgift på gasskraftverkene ved Kårstø og Mongstad som Snøhvit.....	420,0	455,0
Økt svovelavgift, 5 øre liter	28,0	30,0
Økt miljøavgift på HFK og PFK, 10 pst.....	24,0	26,0
Økt NO _x -avgift, ca 10 pst.....	5,0	7,0
10 pst økning av miljøavgiftene på drikkevareemballasje.....	46,0	50,0
Miljøavgift på plastposer, kr 1,00 pr pose.....	800,0	800,0
SUM ØKTE MILJØAVGIFTER	5603,8	6398,8
Ingen mva-sats fersk frukt og grønt	-1400,0	-1700,0
Full mva-sats på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer	750,0	900,0
Øke matmomsen med ett prosentpoeng kombinert med lav sats på frukt og grønt og full sats på brus etc.	580,0	700,0
Ingen mva på leasing/langtidsleie av el-biler.....	-2,0	-2,4
Mva-fritak for leasing av batterier til el-biler	-2,5	-3,0
Oppheve moms på billetter til (enkelte) idrettsarrangement.....	-40,0	-40,0
Gå mot regjeringens forslag om e-moms.....	-38,0	-75,0
Momsfritak for e-bøker.....	-25,0	-25,0
Momsfritak for pdf-aviser	-20,0	-20,0
Heve grensen for tollfri import til 500,-.....	-55,0	-60,0
Endre mva-regelverket knyttet til næringsdrivendes retter og plikter vedr. frister for endring med tilbakevirkende kraft.....	0,0	0,0
Heve plikt til momsregistrering for allmenntilgjenge og veldedige organisasjoner til 500.000,-.....	-4,0	-11,0
SUM ENDRINGER MOMSSYSTEMET.....	-256,5	-336,4
Toll- og kvotefri adgang for alle DAC-land.....	-30,0	-35,0
Økt avgift på brennevin(sbasert drikke).....	100,0	110,0
Redusert avgift på vin og «pol-øl» (alkoholdig drikk mellom 4,7 og 22 volumprosent)	-150,0	-160,0
Heve alle tobakksavgifter med 10 pst.....	190,0	210,0
Avvikle taxfree-ordningen for tobakksvarer	900,0	1000,0
Avgiftsfritak for politiets utrykningskjøretøy	-30,0	-30,0
Redusert dokumentavgift	-220,0	-230,0
SUM ØVRIGE SKATTE- OG AVGIFTSFORSLAG	760,0	865,0
SUM ALLE ENDRINGER SKATT, AVGIFTER OG TOLL.....	-917,7	-3647,6

3. Statsbudsjettet for 2011

3.1 Hovedtrekk for forslag til statsbudsjettet

3.1.1 *Sammendrag fra Meld. St. 1 (2010–2011) og Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok*

Regjeringens politikk bygger på rettferdighet og fellesskap. De offentlige velferdsordningene skal fornyes og videreutvikles. Regjeringen vil styrke mulighetene for at alle kan delta i arbeidslivet. Det legges til rette for økt verdiskaping og utvikling i hele landet. Det offentliges ansvar og rolle innen de sentrale velferdsoppgavene som helse, omsorg og utdanning skal styrkes, samtidig som viktige miljøoppgaver løses og de økonomiske forskjellene reduseres. Disse formålene følges aktivt opp i budsjettforslaget for 2011.

Helse- og omsorgstilbudet betyr mye for den enkeltes levekår og livsutfoldelse og er en viktig forutsetning for et godt samfunn. Sykehusenes inntekter øker i 2011 slik at flere pasienter kan få behandling, samtidig som det vil bli stilt krav om at ventetidene skal reduseres. Med nærmere 1 mrd. kroner i økte utgifter til drift legges det til rette for en aktivitetsvekst på om lag 1,4 pst. Det foreslås i tillegg nærmere 450 mill. kroner i investeringslån til nye bygg. Rusfeltet og omsorgssektoren styrkes, bl.a. gjennom investeringsstilskuddet til sykehjem og omsorgsboliger. Samhandlingsreformen følges opp.

UTDANNING PÅ ALLE NIVÅER

Fra høsten 2010 økte undervisningstimetallet i grunnsopplæringen med 1 uketime, og det ble innført 8 timer gratis leksehjelp fordelt på 1. til 4. trinn. Utgiftene til kvalitetstiltak i grunnsopplæringen videreføres på et høyt nivå. Behovet for rehabilitering av skoler er stort. Regjeringen foreslår derfor å øke investeringsrammen for rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg med ytterligere 2 mrd. kroner i 2011. Innsatsen for å få flere til å fullføre videregående opplæring intensiveres, bl.a. gjennom samarbeidsprosjektet Ny GIV (Gjennomføring i videregående opplæring). Både for den enkelte og for samfunnet som helhet har dette stor betydning og gir store gevinster. Investeringene i den framtidige arbeidskraften er et av regjeringens viktigste politikkområder. Antallet som ønsker å studere, forventes å øke. Regjeringen foreslår derfor økte bevilgninger til studieplasser, slik at det kan opprettes om lag 2 200 nye plasser i 2011. I tillegg opprettes det om lag 1 980 studieplasser ved flerårige studier som følge av at studieplassene som ble opprettet i 2009 videreføres for nye kull.

BARNEHAGER

Fra 2009 er det innført en lovfestet rett til barnehageplass. Regjeringen vil videreføre den sterke satsingen på barnehager og foreslår å redusere foreldrebetalingen reelt ved at maksimalprisen videreføres nominelt uendret fra 2010 til 2011. Det foreslås også økte bevilgninger til tiltak for å bedre kvaliteten i barnehagene og til å trappe opp tilskudd til private barnehager ytterligere. De økte bevilgningene til lavere reell foreldrebetaling og økt tilskudd til private barnehager inngår i de samlede driftstilskuddene som vil bli innlemmet i kommunenes rammetilskudd fra 2011.

SAMFERDSELSTILTAK

Nasjonal transportplan 2010–2019 (NTP) har en samlet planramme i perioden som er 100 mrd. kroner høyere enn planrammen for Nasjonal transportplan 2006–2015. Regjeringen vil fase inn satsingen på samferdsel så raskt som mulig, men innenfor de begrensninger et forsvarlig økonomisk opplegg setter. Bevilgningene i 2010 innebar en betydelig innfasing allerede det første året i planperioden. Regjeringen fortsetter opptrappingen i budsjettforslaget for 2011 og foreslår at bevilgningene til NTP-formål innen veg, bane og kyst øker med vel 2,6 mrd. kroner fra saldert budsjett 2010. Rentekompensasjonsordningen for transporttiltak i fylkeskommunene videreføres med en ny investeringsramme på 2 mrd. kroner i 2011. Det foreslås også en kraftig økning av bevilgningene til belønningsordningen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk i byområdene, og til Transnova-prosjektet som skal bidra til reduserte CO₂-utslipp fra transportsektoren.

MILJØ- OG ENERGITILTAK

Regjeringen fortsetter den betydelige satsingen på miljø i statsbudsjettet for 2011, med særlig vekt på miljørettet bistand, jernbaneinvesteringer, miljøteknologi, CO₂-håndtering, fornybar energi og energieffektivisering. Det foreslås en bevilgning på om lag 2,2 mrd. kroner til tiltak mot avskoging og skogforringelse i utviklingsland. Bevilgningene til utvikling av produksjon av ren energi i utviklingsland dobles fra saldert budsjett 2010, til om lag 1,6 mrd. kroner. Til jernbaneformål foreslår regjeringen å bevilge 11,5 mrd. kroner, en økning på 13,4 pst. fra saldert budsjett 2010. Drift og vedlikehold prioriteres høyt, både for å bedre driftsstabiliteten og for at vedlikeholdsetterslepet for banenettet ikke skal øke. Miljøteknologi prioriteres med bl.a. 167 mill. kroner til det nye programmet som ble varslet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2010, og regjeringen foreslår om lag 2,7 mrd. kroner til CO₂-håndtering, hovedsakelig på Mongstad. På Miljøverndeparte-

mentets budsjett videreføres det høye utgiftsnivået, og i 2011 prioriteres særlig vern om naturmangfoldet.

POLITIET OG JUSTISSEKTOREN

Regjeringen prioriterer økt politibemanning. Det legges opp til å videreføre det høye opptaket på 720 studenter ved Politihøgskolen også i 2011. Videre legges det til rette for at politihøgskolestudenter som blir ferdig utdannet sommeren 2011, skal kunne tilbys jobb. I tillegg foreslås det bevilget midler til å dekke helårsvirkningen av å ansette politihøgskolestudenter som ble ferdig utdannet sommeren 2010. Kapasiteten i domstolene og kriminalomsorgen utvides. For å sikre kvalifisert bemanning i fengslene foreslår regjeringen bevilgninger til å øke opptaket ved Kriminalomsorgens utdanningssteder med to klasser i 2011. Regjeringen vil at personer som ikke oppfyller vilkårene for opphold i landet, skal kunne returneres raskt. Det foreslås derfor å øke bevilgningene til både frivillig og tvungen retur av personer uten lovlig opphold i Norge.

KULTURLØFTET

Gjennom målrettede tiltak og vesentlig økning av bevilgningene til kulturformål på statsbudsjettet gjennomfører regjeringen Kulturløftet. I budsjettforslaget for 2011 foreslås det bl.a. økte midler til samfunns- og frivillighetsformål, film- og medieformål og et bredt spekter av andre kulturformål. Målet er at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014. Med budsjettforslaget for 2011 er regjeringen i rute med opptrappingen av Kulturløftet.

TILTAK MOT FATTIGDOM OG FOR ET BEDRE BARNEVERN

Forskjellene i samfunnet skal reduseres. Tiltakene i regjeringens handlingsplan mot fattigdom videreføres i all hovedsak, og det foreslås økte bevilgninger til målrettede tiltak for å redusere fattigdom i 2011. Forskjellene i levekår utjevnes bl.a. gjennom økt støtte til bostøttmottakere, gjennom tiltak for økt fullføring av videregående opplæring, gjennom økte ressurser til barnevernet, økt innsats på rusfeltet og gjennom endringer i skatteopplegget for å stimulere flere til å kombinere jobb og pensjon. Å sikre barn en trygg og god oppvekst er en høyt prioritert oppgave for regjeringen. Det foreslås derfor å øke bevilgningene til både statlig og kommunalt barnevern i 2011, herunder med et øremerket tilskudd på

240 mill. kroner til det kommunale barnevernet til nye stillinger og enkelte andre tiltak som styrker barnevernet lokalt. Regjeringen vil arbeide videre med en helhetlig gjennomgang av barnevernet.

NORDOMRÅDETILTAK OG INTERNASJONALT ENGASJEMENT

Regjeringen mener at Norge skal ha et sterkt internasjonalt engasjement. Forslaget til bistandsbudsjett utgjør 27 mrd. kroner, tilsvarende 1,02 pst. av forventet brutto nasjonalinntekt (BNI) for 2011. Regjeringen legger opp til et fortsatt høyt norsk bidrag til militære utenlandsoperasjoner for fred og stabilitet. Nordområdene er regjeringens viktigste strategiske satsingsområde i utenrikspolitikken. Regjeringens budsjettforslag for 2011 innebærer økte utgifter til mange områder som er sentrale for nordområdene, herunder til marin bioprospektering, Fram – nordområdesenter for klima og miljøforskning i Tromsø, helhetlig overvåkings- og varslingssystem for nordområdene, utvikling av mineralbasert næringsvirksomhet, værradar i Øst-Finnmark, nytt polarforskningsprogram gjennom Norges forskningsråd og kunnskapsutvikling i nordområdene og Arktis.

Regjeringens hovedprioriteringer på utgiftssiden er nærmere omtalt i Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok.

3.1.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

3.2 Gjennomgang av forslaget til statsbudsjettet for 2011 etter den vedtatte inndelingen i rammeområder

Komiteen viser til vedtak i Stortinget 13. oktober 2010 om fordeling til komiteene av rammeområder med budsjettkapitler og utkast til romertallsvedtak vedrørende forslaget til statsbudsjett for 2010, jf. Innst. 1 S (2010–2011) fra Stortingets presidentskap.

Komiteen viser videre til at det er fremmet 4 tilleggsproposisjoner til Prop. 1 S (2010–2011). I stortingsmøte 11. november 2010 ble de enkelte budsjettkapitlene og forslag til vedtak fordelt på rammeområde og sendt de respektive komiteer i samsvar med vedtak i Stortinget om fordeling av rammeområder ved behandlingen av Innst. 1 S (2009–2010). Gjennomgangen av rammeområdene 1–23 i avsnitt 3.2 er i tråd med ovennevnte stortingsvedtak.

3.2.1 Rammeområde 1 (Statsforvaltning), under kommunal- og forvaltningskomiteen**3.2.1.1 SAMMENDRAG**

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)		
20	Statsministerens kontor	83 900
21	Statsrådet	137 800
24	Regjeringsadvokaten	64 400
1500	Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet	250 474
1502	Tilskudd til kompetanseutvikling	15 000
1503	Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte	136 462
1510	Fylkesmannsembetene	1 468 384
1520	Departementenes servicesenter	482 007
1530	Tilskudd til de politiske partier	358 755
1570	Datatilsynet	32 051
1571	Personvernemnda	1 742
1580	Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	610 100
1581	Eiendommer til kongelige formål	58 328
1582	Utvikling av Fornebuområdet	9 700
1584	Eiendommer utenfor husleieordningen	15 893
2445	Statsbygg	1 987 061
Sum utgifter rammeområde 1		5 712 057
Inntekter rammeområde 1 (i hele tusen kroner)		
3021	Statsrådet	150
3024	Regjeringsadvokaten	8 100
4510	Fylkesmannsembetene	159 558
4520	Departementenes Servicesenter	90 643
4581	Eiendommer til kongelige formål	139
4584	Eiendommer utenfor husleieordningen	2 850
5445	Statsbygg	923 509
5446	Salg av eiendom, Fornebu	14 600
Sum inntekter rammeområde 1		1 199 549
Sum netto rammeområde 1		4 512 508

3.2.1.2 KOMITEENS MERKNADER**3.2.1.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet**

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.1.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 1 settes til 36 146 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 4 476 362 000 kroner.

Disse medlemmer viser ellers til sine merknader under ramme 6.

Disse medlemmer viser til at denne reduksjonen gjelder både reduksjon i administrative kostnader og salg av eiendom for 4 mrd. kroner. Disse medlemmer mener at reduksjonen i administrative kostnader lett kan gjennomføres og at salg av

eiendommer for 4 mrd. kroner er forholdsvis uproblematisk. Dersom dette forslaget blir vedtatt forventer disse medlemmer at regjeringen kommer tilbake til Stortinget så snart som mulig med forslag på eiendommer som raskt kan avhendes.

3.2.1.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 1 settes til 3 922 508 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 590 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser i denne anledning til sine merknader i pkt. 2.1.2 om Høyres alternative budsjett, samt pkt. 3.2.18 der rammetilskudd mv. til kommunesektoren behandles.

3.2.1.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 4 475 508 000 kroner under rammeområde 1, som er 37 000 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem finner grunn for å faseforskyve enkelte byggeprosjekter i statlig regi, og reduserer derfor bevilgningen til Statsbygg med 37 mill. kroner.

Dette medlem mener at effektivisering, fornying og modernisering av offentlig sektor er avgjørende for å sikre velferden for enkeltmennesket og for å forvalte fellesskapets resurser på en god måte. Utgangspunktet for fornyingsarbeidet må være å sikre en god og verdig velferd for kommende generasjoner og å ta på alvor de store utfordringer befolkningsutviklingen gir oss. Høyere levealder og lavere fødselstall fører til at antall eldre øker i forhold til antall personer i yrkesaktiv alder. Effektivisering, omstilling og fornying er helt nødvendig for å sikre nok arbeidskraft innenfor viktige velferdsområder i årene framover.

Under regjeringen Stoltenberg II har det vært en sterk vekst i offentlig byråkrati. Dette medlem mener at det er viktig til enhver tid å ha en kritisk innstilling til et voksende byråkrati. Dette medlem mener det må være et politisk mål å jobbe for et enklere, mer oversiktlig og effektivt byråkrati.

3.2.1.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å

bevilge 4 144 108 000 kroner under rammeområde 1, som er 368 400 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener at det offentlige er helt avhengig av verdiskapingen i det private næringsliv. Like klart er det at næringslivet er avhengig av en velfungerende offentlig sektor. Ikke minst er gode skoler nødvendig for at norske bedrifter skal kunne fortsette å hevde seg i kunnskapsindustrien, og et godt barnehagetilbud er viktig for deltagelsen i yrkeslivet. For dette medlem er det likevel et mål at veksten i det offentliges utgifter må være lavere enn veksten i samfunnet for øvrig.

Det ytes stor innstats fra ansatte i offentlig sektor, som vi alle er avhengig av. Men systemene må reformeres for å bedre tjenestene for borgerne. Å ta i bruk ny teknologi i offentlig sektor er en del av dette. Bedre samordning mellom forvaltningsnivåer og forenkling er en annen del av det. I tillegg mener dette medlem at det er en del å hente på å utfordre offentlig sektor på å konkurrere mer, både med seg selv og med andre. Dette medlem vil særlig peke på potensialet vi har i frivillig sektor, som ofte har et idealistisk formål og engasjement som mobiliserer til innsats. Vi har også gode eksempler på forbrukersamvirker og som kan brukes i større grad i fellesskapets nytte.

Dette medlem mener at det er en klar forskjell mellom privatisering og konkurranseutsetting. Privatisering innebærer å overlate hele ansvaret for å levere en tjeneste til private. Dette medlem ser i liten grad privatisering som et egnet virkemiddel for bedre offentlige tjenester. Konkurranseutsetting innebærer i motsetning til privatisering at det offentlige fortsatt har et klart ansvar for at borgerne får de gode tjenestene de har krav på. Det vil være konkurranse om hvem som leverer tjenestene, enten det er frivillige organisasjoner, private eller det offentlige. Erfaring med konkurranseutsetting viser at det kan gi bedre og mer varierte tjenester for innbyggerne.

Dette medlem mener videre at det er en stor utfordring at offentlig sektor stadig blir større og mer omfattende og at den statlige kontroll og statlige oppgaver blir flere. Dette medlem ønsker både å flytte oppgaver ned til kommunen og en mer effektiv offentlig sektor og stat. Dette medlem foreslår derfor en nominell videreføring av driftstilskuddet til fylkesmannsadministrasjonen og i departementenes servicesenter. Når det gjelder fylkesmannsadministrasjonen er det ikke lagt til grunn at det kun er de ordinære driftsutgiftene som nominelt videreføres. Når det gjelder nye oppgaver knyttet til kvalitetsutvikling i grunnopplæringen og kompetansesenter for spesialundervisning på hhv 21,6 og 16,2 mill. kroner videreføres disse som foreslått fra regjeringen.

Dette medlem vil at private og offentlige tjenesteytere likebehandles i avgiftssystemet ved leveranser av varer og tjenester for alle offentlige virksomheter, også helseforetakene, og viser i den forbindelse til forslag om momsøytrale innkjøp i staten, nærmere omtalt under rammeområde 19 i denne innstilling.

Dette medlem viser til at offentlig forvaltning som stor kunde og bestiller kan bidra til konkurranse som skjerper og utvikler norske tjenester, produsenter og leverandører. Det offentlige bør føre en åpen anbudspolitikke med likebehandling av tilbydere. Det bør også stilles krav til at alle produkter som det offentlige kjøper er de beste på markedet når det gjelder miljøegenskaper.

Dette medlem vil legge til rette for omfattende bruk av elektronisk handel, også innenfor det offentlige. I løpet av neste stortingsperiode bør minst halvparten av alle offentlige innkjøp gjøres elektronisk, og ressursene frigjøres til å yte bedre tjenester i stat, fylker og kommuner.

Dette medlem viser til at det bevilges betydelige summer til ulike ordinære byggeprosjekter og investeringer under Statsbyggs portefølje. Det er derfor grunn til å tro at en mindre bevilgning i 2011 bare vil medføre enkelte mindre forsinkelser på ulike prosjekter, jf. tidligere slike faseforsinkelser i forbindelse med bevilgninger over ulike budsjett. Dette framgår også av svarene fra Finansdepartementet til dette medlem i forbindelse med forarbeidet til Stortingets behandling av forslaget til statsbudsjett for 2011. Dette medlem foreslår derfor at det bevilges 225 mill. kroner mindre samlet under ulike byggeprosjekter enn det regjeringen legger opp til, bl.a. vil dette medlem utsette en eventuell samlokalisering av Nasjonalmuseet i nytt bygg på Vestbanen til dette har vært behandlet som en egen særskilt sak i Stortinget, og ikke utelukkende som en «statsbudsjettsak». Dette medlem legger derfor til grunn at det er behov for betydelig mindre midler til prosjektering av en slik samlokalisering i 2011 enn det regjeringen legger opp til. Dette medlem mener videre at det ikke bør avsettes en eksplisitt bevilgning til kjøp av eiendom under Statsbygg. Dette medlem viser til særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2009–2010) Oversikt over statens eiendommer, hvor det framgår over 320 sider hvilke eiendommer staten eier. Hvor hensiktsmessig det er at staten eier alle disse eiendommene, kan det settes spørsmålstejn ved. I svar på spørsmål fra Venstre i forbindelse med budsjettbehandlingen i 2010 skrev også departementet:

«Fornyings- og administrasjonsdepartementet holder på med en kartlegging av eiendommer som Statsbygg forvalter, men som ikke naturlig hører inn under Statsbyggs ansvarsområde. Det vil da vurderes

om det er eiendommer som kan overføres til annen statlig eller offentlig forvalter eller selges i det åpne marked.»

Dette medlem viser videre til at Statsbygg gis anledning til kjøp av eiendommer selv med uten en eksplisitt bevilgning på 70 mill. kroner som foreslått av regjeringen gjennom forslag til overskridelsesfullmakt VII og omdisponeringsfullmakt VIII.

Dette medlem viser videre til at tilgang på arbeidskraft nå er blitt en hovedutfordring for både bedrifter og offentlig sektor i Norge. Selv om vi går inn i en tid med noe høyere arbeidsledighet vil dette forbli en stor utfordring for mange bransjer og sektorer. Derfor trenger vi et mer fleksibelt arbeidsliv. Industrialderens regulering av arbeidsmarkedet er ikke alltid i tråd med kunnskapsøkonomiens krav til fleksibilitet. Arbeidsmiljøloven skal sikre arbeidstagerne et godt vern mot yrkesskader og utnyttning. Samtidig må loven tilpasses det nye arbeidslivets behov for fleksibilitet og individuelle løsninger. Dette medlem ønsker en arbeidslovgivning som balanserer bedriftenes behov for raske omstillinger med arbeidstagerens behov til forutsigbarhet og trygghet. Det bør i større grad åpnes for at arbeidstagerne etter avtale med arbeidsgiver kan arbeide mer i deler av året, mot at dette kan tas ut som lenger ferie andre deler av året.

Dette medlem viser i så måte til en rekke forslag i denne innstilling, i Innst. 3 S (2010–2011) og Innst. 4 L (2010–2011) som styrker en slik tankegang.

Dette medlem mener at et sterkt personvern er avgjørende både for den enkeltes frihet og for demokratiet. Frihet forutsetter at hvert menneske vernes mot utilbørlig registrering, overvåking og inngripen i privatlivet. Dette medlem vil vise til at personvernet i dag enten står under et sterkt press eller er på vikende front på mange områder. Dette medlem mener personvernet særlig trues på helse-, jus- og samferdselsområdet. Internasjonal bekjempelse av kriminalitet og terror, press mot taushetsplikt, gjenbruk og lagring av sensitive personopplysninger, registrering av helseopplysninger, publisering av personopplysninger på Internett og bortfall av anonyme/sporløse alternativer er eksempler på at personvernet trues.

Dette medlem understreker Datatilsynets viktige rolle i en tid der personvernet blir utfordret på stadig flere områder og i stadig økende omfang. Dette medlem vil videre peke på at den informasjons-teknologiske utviklingen holder et tempo og har et omfang som innebærer en økt arbeidsbyrde for Datatilsynet. Dette medlem mener det er behov for å styrke de institusjoner som ivaretar personvernet i det norske samfunnet og vil vise til at Datatilsynet

net ikke har noen inntjening. Dette medlem foreslår derfor å styrke Datatilsynet med 2 mill. kroner.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 1 blir etter dette som følger:

	Bokført
Økt driftstilskudd, Datatilsynet	2,0
Nominell videreføring av driftstilskuddet hos fylkesmannsadm.	-62,9
Prosjektering av bygg, Statsbygg	
Utsatt/reduert prosjektering av nytt Nasjonalmuseum på Vestbanen	-100,0
Videreføring av ordinære byggeprosjekt, Statsbygg 10 pst. kutt.	-125,0
Kjøp av eiendom Statsbygg	-70,0
SUM ENDRINGER RAMME 1: STATSFORVALTNINGEN	-368,4

3.2.1.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 1

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	4 512 508 000	4 512 508 000	36 146 000	3 922 508 000	4 475 508 000	4 144 108 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-4 476 362 000	-590 000 000	-37 000 000	-368 400 000

3.2.2 Rammeområde 2 (Familie og forbruker), under familie- og kulturkomiteen

3.2.2.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)		
231	Barnehager	536 664
800	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	161 042
840	Krisetiltak	99 000
841	Samliv og konfliktløsning	33 476
842	Familievern	337 730
843	Likestillings- og diskrimineringsnemnda	2 363
844	Kontantstøtte	1 437 000
845	Barnetrygd	14 950 000
846	Forsknings- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv.	69 556
849	Likestillings- og diskrimineringsombudet	52 713
850	Barneombudet	12 912
852	Adopsjonsstøtte	14 896
853	Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker	132 448
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet	811 184
855	Statlig forvaltning av barnevernet	5 280 933
856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	229 077
857	Barne- og ungdomstiltak	202 506
858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	252 569
859	EUs ungdomsprogram	7 274
860	Forbrukerrådet	108 760
862	Positiv miljømerking	5 822
865	Forbrukerpolitiske tiltak og internasjonalt samarbeid	13 432
866	Statens institutt for forbruksforskning	27 041
867	Sekretariatet for Forbrukertvistutvalget og Markedsrådet	7 752

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
868	Forbrukerombudet	21 495
2530	Foreldrepenge	15 083 000
Sum utgifter rammeområde 2		39 890 645
Inntekter rammeområde 2 (i hele tusen kroner)		
3842	Familievern	577
3855	Statlig forvaltning av barnevernet	953 795
3856	Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere	136 900
3858	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet	433
3859	EUs ungdomsprogram	2 300
Sum inntekter rammeområde 2		1 094 005
Sum netto rammeområde 2		38 796 640

3.2.2.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.2.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 2 settes til 38 815 640 000 kroner, som er en økning på 19 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 38 769 640 000 kroner.

Flertallet viser til omleggingen av finansieringssystemet for barnehager, hvor midler til barnehagene nå legges inn i kommunenes rammefinansiering. Endringen medfører at kommunene vil få støtte for antall barn bosatt i kommunen, ikke antall barn i barnehagene i kommunen. Det betyr at kommuner som tar imot barn fra andre kommuner i sine barnehager, ikke blir kompensert for dette gjennom inntektssystemet. For tilsvarende problematikker for bl.a. skoleelever har man gode, innarbeidete oppgjørsrutiner mellom kommunene.

Flertallet er av den oppfatning at det er et godt prinsipp at kommuner betaler for tjenester som utføres av en annen kommune. Samarbeid over kommunegrensene innenfor barnehageområdet gir mulighet for en effektiv kapasitetsutnyttelse både gjennom utnyttning av restkapasitet og mulighet til å ta etterspørsestopper uten å måtte bygge ut. Flertallet vil derfor understreke viktigheten av at det etableres tilsvarende praksis med oppgjørordsninger innenfor barnehagesektoren som på andre kommunale tjenesteområder. Praksisen må omfatte både kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Flertallet er svært fornøyd med at regjeringen legger opp til en storstilt satsning på barnevern i budsjettet for 2011. Å sikre barn en trygg og god opp-

vekst er en høyt prioritert oppgave for regjeringspartiene, og det er et mål at barnevernet over hele landet skal kunne gi tidlig og rett hjelp til barn og unge, og deres familier. Flertallet mener at særlig det foreslåtte øremerkede tilskuddet på 240 mill. kroner til nye stillinger og enkelte andre tiltak i det kommunale barnevernet vil bidra til å heve kvaliteten på barnevernet.

Flertallet mener videre at gode fagmiljøer er viktig for å sikre kvaliteten i barnevernet. Det finnes forskjellige måter å ivareta dette på. Tverretattlig og tverrfaglig samarbeid til barns beste, er imidlertid nødvendig for å gjøre barnevernet bedre i stand til å ivareta utsatte barn. Flertallet er positivt til at regjeringen arbeider videre med en helhetlig gjennomgang av barnevernet, der noe av det viktigste er en grundig gjennomgang av det statlige barnevernet.

Flertallet viser til at krisesenterloven, som trådte i kraft 1. januar 2010, fastsetter at kommunene har ansvar for å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud til personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, og som har behov for et trygt, midlertidig botilbud. For å øke kvaliteten på krisesentertilbudet har regjeringen foreslått økte bevilgninger til krisesentrene i de senere årene. Mens utgiftene til krisesenterdriften i 2009 var om lag 176 mill. kroner, blir om lag 240 mill. kroner innlemmet i kommunerammen i budsjettforslaget for 2011.

Flertallet viser til at når midlene legges inn i rammetilskuddet til kommunene tas det hensyn til variasjoner i utgiftsbehovet mellom kommunene. Siden ikke alle kommuner har krisesenter i dag, medfører innlemmingen av midlene en omfordeling kommuner imellom. Kommunene ble derfor gitt god tid til å forberede innlemmingen av tilskudd til krisesenter. Mens oppgaver vanligvis blir rammefinansiert straks de gjøres til en kommunal plikt, la man i forbindelse med lovfestingen av et kommunalt ansvar for krisesenter opp til et overgangsår med fortsatt

øremerking. Dette ble gjort for å lette inngåelsen av interkommunalt samarbeid og bindende avtaler mellom kommunene.

Flertallet viser imidlertid til at omfordelingsvirkningene kan medføre utfordringer for enkelte vertskommuner som har satset spesielt på å bygge opp krisesentertilbudet. Flertallet er opptatt av at tilbudet til volds – og trusselutsatte ikke må svekkes, særlig viktig er det å sikre at barna får et godt tilbud. Flertallet mener derfor at det som en overgangsordning for 2011 bør kunne gis ekstra midler til kommunene med de største omstillingsutfordringene, og foreslår 15 mill. kroner til dette formålet. Flertallet understreker at dette er en ettårig overgangsordning og forutsetter at kommunene ved en slik løsning vil ha tilstrekkelig tid til å tilpasse seg den nye finansieringsordningen. Ordningen administreres av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, og midlene tildeles vertskommuner etter søknad. Flertallet er videre klar over at mange ofre for menneskehandel (slaveri) og tvangsekteskap benytter seg av krisesentrene. Flertallet er derfor opptatt av at kommunene er seg sitt ansvar bevisst med hensyn til oppfølgingen av lovens krav om å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud, og inngår nødvendig samarbeid og avtaler med andre kommuner dersom det er nødvendig for å sikre et tilfredsstillende tilbud. Flertallet ber regjeringen følge situasjonen nøye.

Flertallet vil bidra til at Kirkens familieverntjeneste opprettholder sin aktivitet og kan utvikle sin administrasjon og foreslår å bevilge 2 mill. kroner til dette formålet. Flertallet viser samtidig til at Kirkens Familievern som en ideell aktør er en non-profit aktør i familievernet, og at partnerskapet og samarbeidet mellom Kirkens Familievern og staten har vært fruktbart for familieverntjenesten.

Flertallet viser til at Røde Kors' «Ferie for alle» er et ferietilbud til barn og familier med vanskelig økonomi. I 2010 får 1 600 deltakere fordelt på 34 opphold ferie, takket være innsatsen fra 400 frivillige. Røde Kors bidrar på denne måten til at Norge overholder sine forpliktelser om barns rett til hvile og fritid, og til å delta i lek og fritidsaktiviteter etter Barnekonvensjonens art. 31 nr. 1. Flertallet er kjent med at pågangen av søkere er stor og flere barn må avvises hvert år pga. ressursmangel. I år har bortimot to av tre søkere fått avslag i Østlandsregionen. Flertallet ønsker å styrke bevilgningen med 2 mill. kroner til Røde Kors-aktiviteten «Ferie for alle». Flertallet ønsker med dette å medvirke til at økonomisk vanskeligstilte barn utenfor de store byene også får glede av dette gode tilbudet.

3.2.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 2 settes til 38 740 408 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 56 232 000 kroner.

Trygge rammer for barnet og familien

Disse medlemmer mener at det er viktig at det føres en aktiv og riktig familiepolitikk. Familien er en av de viktigste pilarene i dagens samfunn og satser en på familien så vil dette gi betydelige samfunnsgevinster både på kort og lang sikt.

Disse medlemmer mener det er svært viktig å gi familiene en betydelig frihet i hverdagen, mulighet for valgfrihet og råderett over egen familiesituasjon. Stadig ser vi at familiens oppgaver blir veltet over på staten eller andre offentlige organer og, og dette vil disse medlemmer advare sterkt mot.

Disse medlemmer ønsker å styrke foreldrenes rolle i forhold til barna. Det offentlige kan aldri erstatte foreldrene når det gjelder å skape trygge rammer og tilhørighet for et barn. Disse medlemmer mener barnehager og foreldrekurs er verktøy som foreldrene kan bruke i sitt daglige arbeid med omsorg, oppdragelse og ikke minst det å lære barnet respekt for andre og andres eiendom.

Barnetrygden

Barnetrygden er en viktig ordning som disse medlemmer mener bør styrkes. Barnetrygden har ikke vært øket på over 14 år, og i den forbindelse foreslår disse medlemmer å pris- og kostnadsjustere barnetrygden fra 1. juli 2011.

Likebehandling av barnehager

Disse medlemmer mener økonomisk likebehandling av offentlige og private barnehageplasser sikrer flere plasser og lavere kostnader. Med likebehandling vil alle barnehager ha motivasjon til å begrense sine kostnader, samtidig som det fokuseres ytterligere på tilbudets kvalitet. I dagens system diskrimineres de private barnehagene. Likevel greier de å levere et godt tjenestetilbud til sine brukere, men denne vedvarende diskrimineringen fra det offentlige kan på sikt gå utover deres muligheter til å investere i godt miljø og god kvalitet. Disse medlemmer vil peke på at det er svært viktig at man fokuserer på kvaliteten i barnehagen, slik at det blir et sted hvor det er kompetanse nok til at barnet gis et reelt utviklingstilbud.

Barnevern

Disse medlemmer viser til at kostnadene til det statlige barnevernet ikke ser ut til å ha noen grenser. Fra 2005 og til budsjett for 2010 har beløpet økt med godt over en milliard kroner. Dette til tross for at regjeringen ved flere anledninger har uttalt at man skal satse på tiltak i hjemmet. Disse medlemmer har for øvrig merket seg at det statlige barnevernet heller bruker offentlige institusjoner enn private, til tross for at private både er billigere i drift, besitter verdifull kompetanse som det offentlige kan nyttiggjøre seg og at det går utover ungdommene at det offentlige tvinger dem til å flytte idet de har funnet seg til rette på en privat institusjon. Det er viktig å ha et mangfold i tilbud, da vi ser at behovene til barna som trenger hjelp er forskjellig. Disse medlemmer mener det er svært viktig å styrke førstelinjetjenesten i barnevernet, slik at en kan sette inn hjelp og tiltak i hjemmet tidlig. Disse medlemmer mener også at en må styrke tilsynsordningen slik at barna blir fulgt opp slik de har krav på.

Det er etter disse medlemmers oppfatning viktig at familievernkontorene får den nødvendige kompetanse, for også å kunne løse svært konfliktfylte situasjoner. Vi ser en sterk økning i familier som søker hjelp, og det er viktig at vi har forskjellige tilbud å tilby. Kirkens familievern utgjør en essensiell del av det totale tilbudet, og det er viktig at kirkens familievernkontorer får utvikle sin egen identitet og beholdes som et «annet spor» på siden av de offentlige kontorene.

Likestilling

Disse medlemmer mener det er en selvfølge at alle skal behandles likt, uavhengig av religion, kjønn, legning eller lignende. Disse medlemmer er av den oppfatning at det er en for sterk vektlegging på tiltak for å fremme likestilling, og at en har feil fokus på hva det er som fremmer likestilling. Disse medlemmer ser stadig forslag til tiltak som er unødvendige, og i enkelte tilfeller er til hinder for reell likestilling. Disse medlemmer vil ta avstand fra at en skal tildeles stillinger/verv etter for eksempel kjønn, men at det burde være en selvfølge at stillinger tildeles etter kompetanse. Disse medlemmer finner det derfor ikke nødvendig å bruke store summer på likestillingsprosjekter i regi av det offentlige.

Forbrukernes rettigheter

Disse medlemmer mener forbrukerhensyn skal stå sentralt. Forbrukerne skal ha muligheten til å kunne nå frem med sine klager. Vern om forbrukernes rettigheter er en helt nødvendig del av et velfungerende marked. Forbrukermyndighetene har i en

årrekke gjort en solid jobb, og disse medlemmer ønsker en styrking og videreutvikling av dette området bl.a. gjennom en styrking av Forbrukerrådet.

Forslag

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stoppe innføringen av rammefinansiering, og gå tilbake til en finansieringsmodell for barnehagene som sikrer enhetene en reell betaling pr. bruker.»

«Stortinget ber regjeringen med virkning fra 1. juli 2011 utforme nye forskrifter om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager, hvor det fastslås at kommunene skal følge enhetskostnadsprinsippet.»

«Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at det blir opp til det enkelte par hvordan de vil fordele fødselspermisjonen mellom seg.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om at far på selvstendig grunnlag får rett til uttak av pappa-permisjon.»

«Stortinget ber regjeringen gå bort fra rammefinansiering, og tilbake til en finansieringsmodell for krisesentrene som sikrer likebehandling over hele landet.»

«Stortinget ber regjeringen pris- og indeksregulere barnetrygden med virkning fra 1. juli 2011.»

3.2.2.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 2 settes til 66 516 540 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 27 719 900 000 kroner.

Disse medlemmer mener at hensynet til barnets beste må være utgangspunktet for barne- og familiepolitikken. Alle barn har krav på trygghet og god omsorg. Barndommen er med på å forme oss som mennesker og samfunnsborgere. Barn er sårbare mennesker og har behov for å bli ivaretatt av gode og trygge voksne. Disse medlemmer vil fremheve hvor viktig det personlige ansvaret hos hver enkelt av oss er til å varsle fra om barn som på ulike måter lider. Det offentlige støtteapparatet omkring barn må også fungere godt. Særlig gjelder dette barn som blir utsatt for omsorgssvikt.

Familien er samfunnets viktigste fellesskap. Gode familier gir trygghet og tilhørighet, det skaper

også rom for utvikling. Disse medlemmer mener familien skaper og sikrer en trygg ramme om barns oppvekst, og vil derfor sikre at familien gis mulighet til ansvar og valgfrihet i oppdragelse, omsorg og utdanningen.

Likestilt foreldreskap

Norge har en av verdens beste foreldrepermisjonsordninger. Det er viktig for å sikre at barna får en trygg og god start på livet og at foreldrene får ta del i denne verdifulle tiden sammen med barnet. Regjeringen har økt fedrekvoten til 12 uker under påskuddet av at de med det bidrar til at far og mor blir mer likestilt. Disse medlemmer vil reelt anerkjenne far som likeverdig omsorgsperson ved å gi foreldre mulighet til å dele hele permisjonstiden mellom seg. Frem til det skjer vil disse medlemmer gi alle fedre selvstendig opptjeningsrett og fremmer forslag om det i budsjettet.

Barnehage

Disse medlemmer vil at alle barn skal ha et tilbud om en trygg og kvalitetsmessig god barnehageplass. Over 270 000 barn går i barnehage og vi har snart full dekning, takket være en felles dugnad mellom private og offentlige aktører. Disse medlemmer mener det er problematisk at ikke private og offentlige barnehager likebehandles økonomisk, og kommer derfor til å trappe opp likebehandlingen raskere enn regjeringen.

Regjeringen legger opp til at kommunene skal ta over hele det økonomiske ansvaret for barnehagene fra 1. januar 2011, dette er disse medlemmer imot fordi vi mener at finansieringsplanen til regjeringen forfordeler enkelte kommuner slik at det kan gå ut over barnehagetilbudet i mange kommuner. Disse medlemmer foreslår å utsette innlemmingen av barnehagene til kommunene til dette er tatt hensyn til.

Disse medlemmer er bekymret over at rask utbygging har fått konsekvenser for kvaliteten på barnehagetilbudet. Stadig flere får dispensasjon fra kravet om førskolelærerutdanning og det meldes om få søkere og en mangelfull førskolelærerutdanning. Dette har konsekvenser for barna, de ansatte og sektoren for øvrig. Disse medlemmer ønsker å satse på etter- og videreutdanning av de ansatte i barnehagen og på å lage en rekrutteringsstrategi for førskolelærere. Det er de ansatte som er nøkkelen til god kvalitet.

Disse medlemmer ønsker også å styrke arbeidet med språkstimulerende tiltak for barn med annet morsmål eller forsinket språkutvikling samt styrke forskningen på barnehagefeltet.

Barnevern

Disse medlemmer mener at barnevernet gjør en viktig jobb for mange barn og unge, men fortsatt er det dessverre mange barn som ikke får den hjelpen de trenger. Barn som utsettes for omsorgssvikt eller har behov for profesjonell hjelp av andre årsaker må fanges opp tidlig. Derfor er kommunene, førstelinjetjenesten, den viktigste aktøren for å fange opp og begrense behovet for barnevernstjenester. Derfor ønsker disse medlemmer også i år å styrke det kommunale barnevernet gjennom å omprioritere fra det statlige barnevernet.

Alle barn er forskjellige og trenger tilpassede tiltak. Derfor er det viktig at vi verdsetter all den ulike kompetansen som finnes på barnevernsfeltet. Regjeringen har en uttalt målsetting om å redusere bruken av private barnevernsinstitusjoner. For disse medlemmer er det viktigste å sikre at alle barn får det beste tiltaket for seg raskest mulig, ikke tiltak tilpasset ideologi og økonomi. Disse medlemmer vil derfor øke bevilgningene til innkjøp av private institusjonsplasser.

Utdanning og jobb er en av de viktigste arenaene for å utvikle oss som mennesker. For barn i barnevernet er det spesielt viktig å inkluderes i disse fellesskapene for og ta del i denne utviklingen. Derfor forslår vi en ordning med utplassering i bedrift for barn i barnevernet.

Ferie og fritidsaktiviteter for alle

Barn i familier med trang økonomi har begrenset mulighet til å delta på aktiviteter i fritiden og å reise på ferie. Disse medlemmer foreslår å innføre en tilskuddsordning hvor det gis støtte til betaling av kontingenter ved deltagelse i frivillige organisasjoner for barn og unge fra ressursvake hjem. I tillegg foreslår vi å øke tilskuddet til barne- og ungdomstiltak slik at Røde Kors frivillige tiltak «Ferie for alle» skal kunne gi alle barn som har behov, ferie i 2011.

Krisesentre

Regjeringen foreslår å overføre ansvaret for krisesentrene til kommunene fra 1. januar 2011. Dette skjer samtidig med at krisesentrene har fått nye oppgaver i form av nye grupper som skal gis et tilbud på krisesentrene (menn, menn og kvinner med annen kulturell bakgrunn og barn). Dette arbeidet er omfattende og viktig nybrottsarbeid for sektoren. Disse medlemmer er imot en overførsel av ansvaret for krisesentertilbudet til kommunene før tilbudet ivaretar de funksjoner som loven setter. Derfor kommer disse medlemmer til å gå imot en overføring av krisesentrene fra 2011.

 Høyres familiepolitiske prioriteringer

Utsette innlemming av barnehager i kommunene: Driftstilskudd til barnehager, skjønnsmidler til barnehager og tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage

Utsette innlemming av tilskudd til krisesentre

Særskilte driftsutgifter, kvalitet i barnehagen	30 mill. kr
Forskning, kvalitet i barnehagen	10 mill. kr
Økt finansieringsgraden i private barnehager fra 88 pst. til 91 pst. fra 1.1.11	121 mill. kr
Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder som går i barnehagen	10 mill. kr
Kommunalt barnevern.....	160 mill. kr
Støtteordninger til betaling av kontingent til deltakelse i fritidsaktiviteter for barn fra særlig ressursvake hjem (Via Nav)	20 mill. kr
Kjøp av private barnevernstjenester.....	140 mill. kr
Tilskuddsordningen for barnevernsbarn med tiltak i bedrift.....	20 mill. kr
Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn	2 mill. kr
Selvstendig opptjeningsrett for far	

3.2.2.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 68 013 838 000 kroner under rammeområde 2, som er 29 217 198 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at mange barn har behov for hjelp fra det offentlige for å få en trygg oppvekst. Dette medlem viser til at antall barn som mottar hjelp fra barnevernet har økt hvert år det siste tiåret. Ifølge Prop. 1 S (2010–2011) Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (BLD) viser omfattende dokumentasjon at det er svikt i oppfølging av lovkrav innenfor barnevernet. 46 500 barn og unge mottok barnevernstiltak i 2009, noe som utgjør en økning på 5,3 pst. fra 2008. Dette medlem foreslår derfor ytterligere 100 mill. kroner for å styrke det statlige barnevernet og ytterligere 200 mill. kroner for å øke bemanningen og styrke det kommunale barnevernet. Dette medlem foreslår ytterligere 10 mill. kroner til tiltak for utsatte barn og til oppfølging av barn i fosterhjem og 20 mill. kroner ekstra til utviklingstiltak i barnevernet. Dette medlem viser til at 180 barn ventet på fosterhjems plassering pr. 31. januar 2010. Det er 65 flere barn enn på samme tidspunkt i 2009. Dette er en helt uakseptabel situasjon. Dette medlem foreslår å bevilge 20 mill. kroner til rekruttering av fosterhjem. I tillegg ønsker dette medlem å ytterligere styrke ordningen med storbymidler som går til vanskeligstilte barn og unge med en økt bevilgning på 20 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem vil understreke at trygghet og tid er viktig for barns oppvekstvilkår. Derfor ønsker dette medlem å styrke familien som barnas viktigste fellesskap. Dette medlem foreslår derfor å øke kontantstøtten for ettåringer til 4 000 kroner pr. måned med virkning fra 1. juli 2011. Dette medlem foreslår videre å øke engangsstønadene ved fødsel og adopsjon til 1 G fra 1. juli 2011, for å gi foreldre som ikke har opptjent rettigheter til foreldrepenger bedre mulighet til å bruke tid sammen med barnet den første tiden. Dette medlem viser til at det er høye kostnader ved å adoptere barn fra utlandet, og at tilskuddet til foreldre som adopterer barn fra utlandet er ment å bidra til å motvirke en skjev sosial fordeling av adopsjon knyttet til foreldrenes økonomi. Dette medlem foreslår å øke adopsjonsstøtten med 10 000 kroner fra 1. januar 2011.

Dette medlem viser til at likestilling forutsetter at kvinner og menn har like rettigheter og muligheter til å delta i og påvirke samfunnsutviklingen, herunder at det gis lik lønn for arbeid av lik verdi. Dette medlem imøteser regjeringens varslede stortingsmelding om likelønn og forventer at denne inneholder en forpliktende handlingsplan for likelønn. Likestilling forutsetter også at både kvinner og menn deltar i omsorgsarbeidet i hjemmet. Dette medlem mener det er viktig for hele familien at alle fedre får mulighet til å ta en del av foreldrepermisjonen.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan det kan sikres at foreldre får rett til foreldrepermisjon

uavhengig av den andre forelders aktivitet før og etter fødsel.»

Dette medlem viser til at foreldrepermisjonen fra 1. juli 2011 er på 47/57 uker, og at 12 av disse ukene er øremerket får. Dette medlem ser positivt på at regjeringen utvider den totale fødselspermisjonen med en uke, men støtter ikke at regjeringen samtidig foreslår å øremerke en uke som i dag ligger i den valgfrie delen av foreldrepermisjonen. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti ønsker en foreldrepermisjon på 68 uker der 10 uker er forbeholdt hver av foreldrene.

Dette medlem viser til at et forpliktende foreldreskap, forebygging av samlivsproblemer og et godt samarbeid mellom foreldrene også etter samlivsbrudd, er avgjørende for barns oppvekst. Dette medlem foreslår derfor å styrke familievernet med 45 mill. kroner, noe som både vil gi rom for mer forebygging, økt klientbehandling og midler til kompetanseheving. Dette medlem foreslår også å bevilge 4 mill. kroner ekstra til tiltak for bedre foreldresamarbeid etter samlivsbrudd og 1 mill. kroner ekstra til tilbud til barn etter samlivsbrudd. Dette medlem mener det er nødvendig å rette opp regjeringens kutt i og øke støtten til samlivskurs. Dette er viktige kurs både for foreldre med funksjonshemmede barn og andre par. Dette medlem foreslår å styrke bevilgningen til Hva med oss? og Godt Samliv! med 10 mill. kroner, samt å øremerke midlene til samlivskurset Godt Samliv! for å opprettholde og videreutvikle et likeverdig tilbud om samlivskurs i hele landet. Dette medlem foreslår samtidig å styrke de lokale samlivskursene og andre samlivstiltak med ytterligere 6 mill. kroner.

Dette medlem viser til at mange foreldre, barnehageansatte, barnehageeiere og andre er bekymret for kvaliteten i barnehagene etter et langvarig fokus på kvantitet og vedtak om store endringer i finansieringssystemet. Dette medlem mener det er viktig med full behovsdekning og full likebehandling før finansieringsansvaret overføres fra stat til kommune. Dette medlem viser til Stortingets innstilling til kommuneproposisjonen for 2011 der Kristelig Folkeparti voterte mot at de øremerkede barnehagetilskuddene overføres til rammetilskuddet på dette tidspunktet. Dette medlem mener at barn har krav på et kvalitetsmessig like godt barnehagetilbud enten de går i privat eller kommunal barnehage. Dette medlem synes ikke det er rettferdig at de private og kommunale barnehagene forskjellsbehandles. Dette medlem foreslår derfor å fortsette opptrappingen mot likeverdig behandling av de private og kommunale barnehagene og bevilger 75 mill. kroner ekstra til dette formål. Videre foreslår dette medlem ytterligere 25 mill. kroner til forskning,

kompetanseutvikling og rekruttering av førskolelærere. I tillegg vil dette medlem sikre barnehageplass til alle som ønsker det, uavhengig av økonomi. Ifølge SSB bor rundt halvparten av barnehagebarna i en kommune som ikke tilbyr graderte satser. Derfor foreslår dette medlem 35 mill. kroner øremerket til inntektsgraderte satser for foreldrebetaling i barnehagene.

Dette medlem mener de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene har stor egenverdi. Dette medlem vil derfor øke støtten til disse organisasjonene med 5 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at mange kommuner, ansatte og andre er bekymret for utviklingen i krisesentersektoren etter lovfestingen og finansieringsomleggingen som er vedtatt. Flere melder om stor uro, usikkerhet og fare for nedleggelse av eksisterende sentre. Dette medlem mener det er viktig at sektoren bygges ut og stabiliseres før finansieringsansvaret overføres fra stat til kommune. Dette medlem viser til Stortingets innstilling til kommuneproposisjonen for 2011 der Kristelig Folkeparti voterte mot at det øremerkede krisesentertilskuddet overføres til kommunenes rammetilskudd på dette tidspunktet. Dette medlem foreslår at ytterligere 30 mill. kroner bevilges for å sikre en styrking av krisesentersektoren.

Dette medlem viser til at barn fra familier med svak økonomi og hele familier med vanskelig økonomi sjelden har råd til å reise på ferieturer. Dette medlem viser til at alle har behov for gode fritidsaktiviteter, og vil i denne sammenhengen peke på alle de flotte leir- og ferietilbudene som drives av frivillige aktører over hele landet. Dette medlem vil også vise til Røde Kors' «Ferie for alle», der pågangen av søkere er stor, og der ressursmangel gjør at det ikke er plass til alle som ønsker det. Dette medlem foreslår at tiltaket «Ferie for alle» styrkes med 2 mill. kroner for at Røde Kors skal kunne gi alle barn som søker, ferie i 2011.

Dette medlem viser til det viktige og enestående arbeidet med antidiskriminering, kunnskapsformidling og informasjon om kjønnsopererte kvinner og menn som Harry Benjamin ressurscenter driver. Dette medlem foreslår at bevilgningen til sentret økes med 300 000 kroner i 2011.

Dette medlem viser til Foreningen for Fangers Pårørendes tiltak for barn, unge og familier. Dette medlem foreslår at foreningen bevilges 700 000 kroner i 2011.

3.2.2.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 38 673 240 000 kroner under rammeområde

2, som er 123 400 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Venstres familiepolitikk tar utgangspunkt i at den enkelte familie skal ha stor frihet til å finne de løsninger som passer dem best. For dette medlem er respekt for ulike valg viktig. Familiekonstellasjonene har endret seg de siste tiårene, og dette medlem mener det er viktig at staten sørger for trygge rammer uansett hvilken familieform den enkelte velger.

Dette medlem viser til at flere barnehager sliter med å rekruttere personell og med å opprettholde en forsvarlig kvalitet på tilbudet. Dette medlem er enig i at det må være moderate priser for oppholdsbetaling i barnehager, men mener at plass til alle, god kvalitet, økt økonomisk likebehandling mellom private og kommunale barnehager og inntektsgradert foreldrebetaling må prioriteres foran lavere pris for alle.

Dette medlem foreslår derfor at oppholdsbetalingen i barnehager i budsjettforslaget for 2011 justeres i tråd med den generelle prisveksten. Dette medlem viser til at regjeringen foretok en slik prisjustering i statsbudsjettet for 2007. Prisen for oppholdsbetaling vil dermed økes med 70 kroner pr. måned i 2011. En slik justering av oppholdsbetalingen vil føre til en netto innsparing for staten på ca. 261,5 mill. kroner, gitt at det forventes å måtte øke bevilgningene til kontantstøtte med ca. 13 mill. kroner som en følge av prisjusteringen. Dette medlem ønsker heller å omprioritere denne summen til blant annet å foreta et nødvendig løft for kompetanseutvikling og rekruttering av personell i barnehager, til barnehageforskning og til inntektsgradert foreldrebetaling.

Dette medlem viser til at vi står overfor store rekrutteringsutfordringer i barnehagesektoren, og at det fortsatt er en betydelig underdekning i antall førskolelærere. Etter dette medlems syn er tilfredsstillende pedagogisk dekning avgjørende for kvaliteten i barnehagene, bl.a. jf. behandlingen av St. meld. nr. 41 (2008–2009) om kvalitet i barnehagen. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 23 mill. kroner til en rekrutterings- og kompetansehevingspakke for å øke antallet kvalifiserte førskolelære. I tillegg ønsker dette medlem – i tråd med Venstres øvrige satsing på forskning – å bevilge 10 mill. kroner til FoU-tiltak innenfor barnehagesektoren, noe som vil bidra til å øke kvaliteten.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig av flere grunner, men særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier

med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem viser på denne bakgrunn til forslaget under rammeområde 18 om å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager.

Dette medlem mener foreldre som velger å ta seg av barn som allerede er satt til verden må få like gode økonomiske vilkår som biologiske foreldre og at adoptivforeldre bør få samme permisjonsrettigheter som biologiske foreldre. Dette medlem legger vekt på at det ikke skal være en økonomisk byrde å adoptere. Dette medlem foreslår derfor at adopsjonsstøtten økes til 1 G og foreslår å bevilge 11,6 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem mener det er viktig at trykkesystemet kontinuerlig tilpasses virkeligheten. Slik det nåværende systemet er utformet er fedrekvoten fortsatt avhengig av at barnets mor har rett til løpende foreldrepenger, dvs. ikke bare engangsstønad ved fødsel og adopsjon. I budsjettforslaget fra regjeringen for 2011 foreslås det å gi fedre med opptjent rett til foreldrepenger samme uketall som fedrekvoten, 12 uker, i tilfeller der mor mottar uførepensjon. Den gruppen som etter dette gjenstår uten rett til fedrekvote, er hvor kvinnen mottar engangsstønad.

Dette medlem mener far bør gis selvstendig rett til foreldrepenger, inkludert fedrekvoten, og foreslår å innføre en generell rett til foreldrepenger for fedre der mor ikke har jobbet nok til opptjening for barn født etter 1. januar 2011. Det er et mål for Venstre med reell likebehandling av mor og far i regelverket om foreldrepenger. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 10 mill. kroner til dette.

Dette medlem viser til at formålet med barnetrygden er å bidra til å dekke utgifter til forsørgelse av barn, jf. lov om barnetrygd § 1. Den ordinære barnetrygden i regjeringens budsjettforslag for 2011 er på 970 kr. pr. måned, med et tillegg på 320 kroner pr. barn for foreldre som bor i Finnmark eller på Svalbard. Dette medlem viser til at det ikke finnes noe klart uttalt formål bak disse tilleggene. Dette medlem kan ikke se at utgiftene til å forsørge barn er høyere i Finnmark og Svalbard enn resten av landet, på tross av at de klimatiske forhold vil kunne medføre ekstra utgifter til klær. Dette medlem kan likevel ikke se at dette forsvarer en høyere sats i barnetrygden i Finnmark enn for eksempel i Nord-Troms. Finnmarkstillegget har vært i kraft fra 1989 og er en del av en såkalt tiltakspakke for Nord-Troms og Finnmark, som blant annet skal gi bedre rammebetingelser for næringslivet og stimulere bosettingen i sonen. Da Svalbardtillegget ble vedtatt i 2006 ble det

i St.prp. nr. 1 (2006–2007) fra Barne- og likestillingsdepartementet begrunnet med at «det er viktig å legge til rette for at barnefamilier kan bo der».

Dette medlem mener ikke tillegget i barne-trygden er egnet for å stimulere bosetting i disse områdene og ønsker derfor å kutte 80 mill. kroner på rammen ved å avvikle Finnmarkstillegget og Svalbardtillegget.

Dette medlem viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å overføre oppgaver fra Barne-, ungdoms- og familieetatens regionskontorer til den kommunale barnevernstjenesten (Dokument 8:18 S (2009–2010)). I forslaget ble det vist til en Fafo-rapport (rapport 2009:41) hvor det kommer fram at det kommunale og statlige barnevernet har store samarbeidsproblemer og at Barne-, ungdoms- og familie-etaten (Bufetat) er i ferd med å bli en byråkratisk, ressurskrevende organisasjon som ikke på langt nær bidrar godt nok til at de mest sårbare barna får hjelpen de bør og har krav på. Dette medlem er bekymret over at barnevernet i dag ikke klarer å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Dette medlem mener kommunene må få et helhetlig ansvar for barnevernet og er av den oppfatning at nedleggelse og overføring av Bufetats oppgaver regionalt er noe som bør vurderes.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å kutte 100 mill. kroner i det statlige, regionale barnevernet og omfordele midlene til det kommunale barnevernet.

Dette medlem viser til at det under regjeringen Bondevik II kom på plass en finansieringsordning for krisesentre og ressursentre for overgrepsofre hvor 20 pst. kommunalfinansiering utløste 80 pst. statlig finansiering. Dette medlem mener dette var en god løsning og beklager at krisesentrenes finansiering generelt er blitt endret og nå inngår i de generelle rammeoverføringene til kommunene. Ordningen med 20 pst. kommunalfinansiering og 80 pst. statlig finansiering er imidlertid vedtatt videreført bl.a. for DIXI ressursenter, jf. rundskriv Q22/2010. Dette medlem er kjent med at DIXI ressursenter i Oslo har fått mindre enn 80 pst. i 2010 på tross av at Oslo kommune har finansiert senteret med 20 pst., med en forventning om at rundskrivet følges.

Dette medlem beklager dette og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at rundskriv Q22/2010 følges i 2011, slik at overgrepssentrene sikres en stabil finansiering.»

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 2 blir etter dette som følger:

	Bokført
Forskning barnehager.....	10,0
Rekrutteringspakke førskolelærere	23,0
Økt kontantstøtte-kostnader som følge av prisjustering av foreldrebetaling (maks-pris) i barnehager.....	13,0
Økt adopsjonsstøtte til 1G.....	11,6
Selvstendig opptjeningsrett for fedre for barn født etter 1.1.2011	10,0
Prisjustering av foreldrebetaling (maks-pris) i barnehager	-11,0
Avvikle Finnmarks- (og Svalbard) tillegg i barnetrygden	-80,0
Kutt i statlig, regionalt barnevern (Bufetat). Provenynøytral omfordeling til kommunalt barnevern (ramme 18).....	-100,0
SUM ENDRINGER RAMME 2: FAMILIE OG FORBRUKER.....	-123,4

3.2.2.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 2

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	38 796 640 000	38 815 640 000	38 740 408 000	66 516 540 000	68 013 838 000	38 673 240 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	+19 000 000	-56 232 000	+27 719 900 000	+29 217 198 000	-123 400 000

3.2.3 Rammeområde 3 (Kultur), under familie- og kulturkomiteen

3.2.3.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)		
300	Kulturdepartementet	112 996
314	Kultur og samfunn	39 964
315	Frivillighetsformål	855 345
320	Allmenne kulturformål	804 133
321	Kunstnerformål	390 981
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	389 249
323	Musikkformål	966 310
324	Scenekunstformål	1 630 106
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	805 264
328	Museums- og andre kulturvernformål	868 094
329	Arkivformål	299 996
334	Film- og medieformål	659 387
335	Pressestøtte	320 957
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	41 147
339	Lotteri- og stiftelsestilsynet	70 068
Sum utgifter rammeområde 3		8 253 997
Inntekter rammeområde 3 (i hele tusen kroner)		
3300	Kulturdepartementet	68
3320	Allmenne kulturformål	1 330
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	106
3323	Musikkformål	34 478
3324	Scenekunstformål	26 809
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	9 046
3329	Arkivformål	12 805
3334	Film- og medieformål	33 744
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	846 145
Sum inntekter rammeområde 3		964 531
Sum netto rammeområde 3		7 289 466

3.2.3.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.3.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 3 settes til 7 291 966 000 kroner, som er en økning på 2,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 7 289 466 000 kroner.

Flertallet er fornøyd med at regjeringen fortsetter opptrappingen mot målet om at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål

innen 2014. Blant annet foreslås en økning i bevilningene til samfunns- og frivillighetsformål på 320,1 mill. kroner. Flertallet understreker viktigheten av et levende og mangfoldig kulturtilbud.

Flertallet viser til at Feiring Jernverks Venner har søkt Kulturdepartementet om et tilskudd på 1 mill. kroner for å finansiere gjenreising av Carsten Ankers bolig og representasjonssted, Lysthuset, i Feiring Jernverk. Samlede kostnader til gjenreisningen er ca. 4,5 mill. kroner og er søkt finansiert med tilskudd fra blant annet fra Akershus fylkeskommune, Norsk kulturminnefond og Sparebankstiftelsen DnB NOR. Flertallet viser til at Feiring Jernverks Venner er en ideell organisasjon som vil skape

et levende museum i Feiring Jernverk. De fikk Eidsvoll kommunes kulturpris i 2009. Lysthuset vil bli en del av Eidsvoll museum. Flertallet viser til at Lysthuset vil gi mulighet for et mangfold av kulturelle aktiviteter for folk i alle aldre – også til Den kulturelle skolesekken.

Flertallet mener at gjenreising av Lysthuset også må ses i sammenheng med den samlede satsingen på 200-års jubileet for Grunnloven i 2014. Carsten Anker var prins Christian Frederiks venn og fremste rådgiver. Flertallet ser det som ønskelig at Lysthuset bør gjenreises til åpning den 8. juni 2013 – på dagen 200 år etter at prins Christian Frederik besøkte Carsten Anker i Feiring Jernverk. Flertallet foreslår å bevilge 1 mill. kroner, slik at Feiring Jernverks Venner kan gjenreise Carsten Ankers bolig og representasjonssted, Lysthuset, i Feiring Jernverk. Det forutsettes at Eidsvoll museum blir konsolidert inn i Akershusmuseet.

Flertallet viser til at Kattas Figurteater Ensemble AS representerer et viktig kunstnerisk tilbud, både i Vestfold og på landsbasis, og at figurteaterformen har lange historiske tradisjoner. Kattas Figurteater Ensemble AS er landets største selvstendige figurteater, arbeider med mange av de fremste figurteaterkunstnerne i det frie feltet og driver dessuten aktiv rekruttering til denne scenekunstformen. Flertallet ønsker på denne bakgrunn å bevilge 0,5 mill. kroner i et engangstilskudd til Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, til å videreutvikle Kattas Figurteater Ensemble AS. Dette er også en direkte oppfølging av scenekunstmeldingen. Der forutsettes 40 pst. regional medfinansiering.

Flertallet viser til at Nordlandsmuseet har ansvaret for det nye Hamsun-senteret på Hamarøy. For å videreutvikle det faglige innholdet i senteret foreslås for 2011 et engangstilskudd på 1 mill. kroner som ekstrabevilgning til Nordlandsmuseet.

3.2.3.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 3 settes til 6 266 601 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 1 022 865 000 kroner.

Fri og uavhengig kultur

Disse medlemmer er av den oppfatning at kultur er et begrep som uttrykker de verdier og kvaliteter som enkeltmennesker tillegger høy egenverdi. Disse medlemmer vil påpeke at det som er god kultur for én, slett ikke trenger å være god kultur for en annen. Av den grunn mener disse medlemmer at kulturen i utgangspunktet skal være fri og

uavhengig av politisk styring, og at den må være basert på frivillighet og personlig engasjement. Disse medlemmer er av den oppfatning at politikerstyrte kulturgoder ødelegger kulturens vesen og fremmer ensretting.

Fritak (nullsats) på merverdiavgift

Disse medlemmer vektlegger i sin kulturpolitikk tiltak som aktiviserer barn og unge, og de frivillige lag og organisasjoner som fanger opp breddeaktiviteter, som for eksempel idrett og musikk. Disse medlemmer mener at frivillige lag og organisasjoner skal få fritak for merverdiavgift. Ideelle og humanitære lag og organisasjoner fyller en nyttig samfunnsfunksjon. Frivillig sektor bør derfor få gode og forutsigbare rammebetingelser, fri for politisk styring.

Kulturens arena

Fordi kulturens egenverdi eksisterer i samspillet mellom mennesker mener disse medlemmer at arenaen kulturen eksisterer på er viktig. Med dette menes det rommet som forener folk. Uten en arena er kunstneriske uttrykk meningsløse, og kun ved en utvidelse kan flere ta del i både den skapende og den opplevende delen av kunsten. Disse medlemmer ønsker at kulturlivet skal utvide sine horisonter og innlemme flere uttrykk for å sikre økt verdi og opplevelse.

Regjeringens betydelige økning av bruk av skattebetalernes penger fører ikke til en rikere kultur for folk flest. Folk skal i størst mulig grad selv ha råderett over kulturmidlene, og disse medlemmer mener dette vil sikre at kulturen blir deltagende, engasjerende og treffer flest mulig.

Disse medlemmer mener kulturmidler i størst mulig grad bør kanaliseres i samsvar med det smaks- og meningsmangfold som eksisterer. Det betyr at disse medlemmer er skeptisk til alle modeller som innebærer at oppnevnte komiteer fordeles penger, etter eget for godtbeholdende, på vegne av fellesskapet.

Disse medlemmer ønsker å finne flere ordninger som kan gi offentlige kulturinstitusjoner et bredere publikum, som igjen vil gi et mer innholdsrikt kulturtilbud og samfunnet en bedre utnyttelse av de offentlige og private kulturmidler.

Disse medlemmer mener det er viktig at vi sikrer vår kulturarv. Dette betyr at offentlige midler i første rekke skal brukes på tiltak som sikrer at historien og tradisjonene innen kultursektoren ikke går tapt.

Disse medlemmer vektlegger tiltak som aktiviserer barn og unge, og de frivillige lag og organisasjoner som fanger opp breddeaktiviteter.

Kulturbrukerne skal bestemme

Disse medlemmer tror ikke at politikerne vet best hva som er god eller dårlig kultur. Disse medlemmer mener dette er høyst subjektive vurderinger, og det er derfor viktig å la folk bestemme selv. Derfor ønsker disse medlemmer heller ikke et sterkt subsidiert kulturliv. Kulturlivet har best av å innrette seg etter folks ønsker, slik at det blir mulig å nå flest mulig med mest mulig kultur. Folks valg av kultur vil til enhver tid være mer variert enn det offentlig subsidiert kultur kan tilby, og nettopp derfor er det folks egne valg og oppfatninger som sikrer bredde.

3.2.3.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 3 settes til 7 250 466 000 kroner, som er en

reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 39 000 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker en kulturpolitikk som bygger på kunsten og kulturens egenverdi for det enkelte menneske. Disse medlemmer vil derfor jobbe for et mest mulig mangfoldig kulturliv der alle skal ha tilgang til opplevelser og hvor alle skal kunne delta. Disse medlemmer viser til at Høyres forslag på kulturfeltet vil bidra til å styrke skaperkraften og mangfoldet i kulturlivet samtidig som vi vil arbeide for en større maktspredning. Disse medlemmer vil blant annet derfor satse på det frie feltet og lokale initiativ.

I erkjennelse av at markedet ikke er tilstrekkelig for å sikre den bredde og kvalitet i kulturlivet som innbyggerne i en moderne vestlig nasjon trenger, mener disse medlemmer det er riktig å bruke betydelige midler over statlige budsjetter til kulturformål. I et lite marked som det norske blir dette særlig tydelig i forhold til mangfold og bredde.

Satsninger for å bedre vilkårene for frivilligheten i Norge

Øke skattefradragbeløp ved gaver til frivillige organisasjoner til 15 000 kr.....	25 mill. kr
Heve grensen for lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner til 8 000 kr.....	13 mill. kr
Øke grensen for arbeidsgiveravgiftsplikt til 50 000 kr pr. ansatt og 500 000 kr pr. organisasjon	8 mill. kr

Mediepolitikken

Disse medlemmer ønsker en gjennomgang av mediepolitikken da virkemiddelapparatet i liten grad er tilpasset dagens utfordringer. Mediestøtteutvalgets forslag kommer først i 2011 og disse medlemmer vil da ta stilling til hvilke økonomiske bidrag som er nødvendige for å få et system tilpasset den medie verden vi lever i. Disse medlemmer kommer derfor som tidligere til å foreslå kutt i produksjonstilskuddet til papiravisene.

Løft for frivillig engasjement

Et godt samfunn vokser frem nedenfra, fra engasjement og innsatsvilje i det sivile samfunn, blant enkeltmennesker og familier. Å få et sterkt og varmt velferdssamfunn handler om hva som skjer utenfor det offentlige. Frivillige organisasjoner gjør en fantastisk innsats i det norske samfunnet, og disse medlemmer ønsker å støtte opp om dem og gjøre deres hverdag enklere. Derfor fremmer disse medlemmer en rekke tiltak som skal lette de økonomiske og administrative byrdene på de frivillige organisasjonene, og støtte dem i det viktige arbeidet de gjør.

Mva.-kompensasjon for idrettsanlegg

Disse medlemmer merker seg at regjeringens nye rammestyrte ordning for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg har vekket bekymring i idrettskretser. Disse medlemmer forstår det slik at ordningen er ment å imøtekomme behovet for lik avgiftsmessig behandling av frivillige organisasjoner og kommuner når det gjelder utbygging av idrettsanlegg. Disse medlemmer viser til at disse medlemmer i flere sammenhenger har påpekt behovet for lik avgiftsmessig behandling, og mener dette vil styrke samarbeidet mellom kommunene og de frivillige organisasjonene generelt og bidra til styrket utbygging av idrettsanlegg spesielt. Disse medlemmer mener ordningen burde vært åpen for alle der kriteriene for øvrig er tilfredsstillende, dvs. at ordningen burde vært basert på en overslagsbevilgning.

Disse medlemmer frykter at den knappe bevilgningsrammen regjeringen har foreslått vil innebære at flere kvalifiserte ikke vil få kompensasjon, eller at mange vil oppleve en avkorting som kan sette prosjektet i fare.

 Høyres kulturpolitiske prioriteringer

Kultur- og næringsprosjekter	3 mill. kr
Herreløs arv går til frivillige organisasjoner	1 mill. kr
Norsk kulturfond – ettårig prosjekttilskudd	5 mill. kr
Norsk kulturfond – flerårig prosjekttilskudd	14 mill. kr
Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	1 mill. kr
Musikkformål, drift (Rikskonsertene).....	3 mill. kr
Språkteknologi, norsk ordbok mv.	1 mill. kr
Ymse faste tiltak under Språk, litteratur, bibliotek	0,5 mill. kr
Regional filmsatsing	2,5 mill. kr
Musikk- og kulturskoler	10 mill. kr
Bedre ordningen med momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg	50 mill. kr

3.2.3.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 7 314 766 000 kroner under rammeområde 3, som er 25 300 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem legger kunstens og kulturens egenverdi til grunn for politikken. Dette medlem vil ha et kulturliv som gir nye impulser og stimulerer til kreativitet og nyskaping, og mener den offentlige kulturinnsatsen skal bidra til et mangfoldig tilbud som er tilgjengelig over hele landet. Dette medlem vil føre en kulturpolitikk som styrker våre kulturelle røtter, samtidig som vi stimulerer til nye kulturelle impulser. Dette medlem mener kulturpolitikken må bidra til å styrke både det profesjonelle og det frivillige kulturlivet.

Dette medlem viser til at det er en sterk sammenheng mellom det frivillige kulturlivet og det profesjonelle kunst- og kulturlivet. Deltakelse i frivillig kulturliv er av stor verdi både for den enkelte og for samfunnet, og den offentlige kulturpolitikken må bidra til økt kvalitet, vekst og utvikling på alle nivå i norsk kulturliv.

Dette medlem vil understreke at frivillige organisasjoner og lag gjør en stor samfunnsinnsats og betyr mye for livskvaliteten til mange mennesker. Dette medlem vil også peke på at frivillige organisasjoner og lag er svært viktige for rekrutteringen til det profesjonelle kulturlivet. Dette medlem ønsker å styrke frivillig kulturliv og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett der det foreslås å bevilge ytterligere 10 mill. kroner til frivillig barne- og ungdomsarbeid på lokalt nivå, samt ytterligere 7 mill. kroner til kor, korps og barne- og ungdomsorkestre.

Dette medlem viser til regjeringens opplegg for momskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Kristelig Folkepartis primære syn i denne saken er at det bør etableres en rettighetsstyrt ordning der frivillig sektor fritas fra momsutgifter fullt ut. Dette medlem registrerer dessverre at den ordningen regjeringen har valgt ikke imøtekommer kravet verken fra Kristelig Folkeparti eller fra frivilligheten selv, all den tid momsutgifter nå skal refunderes etter en rammestyrt ordning, med den konsekvens at svært mange organisasjoner ikke vil få kompensert sine utgifter fullt ut.

Dette medlem viser til den sterke sammenhengen vi har mellom kirke og kultur i Norge, og at det i mange kommuner er et nært samarbeid mellom frivillige organisasjoner, lokale kulturarbeidere og kirken. Dette medlem viser til betydningen av å stimulere til økt samarbeid mellom kommuner, lokale lag og kirken. I flere hundre år har kirken vært en viktig forvalter av vår felles kulturarv, og det blir utviklet stadig nye uttrykk, ikke minst innen kirke- og musikk. Dette medlem vil peke på Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival som er en viktig arena for presentasjon og utvikling av både tradisjonsmusikk og ny kirkemusikk, hvor også samspillet mellom profesjonelle og amatører er et viktig element. Dette medlem viser til at Oslo kommune bidrar økonomisk til festivalen, men at det nå er nødvendig at staten tar en del av ansvaret slik at festivalen kan etableres på et høyt internasjonalt nivå. Dette medlem foreslår å bevilge 1 mill. kroner til Oslo Internasjonale kirkemusikkfestival.

Dette medlem viser til at de kommunale kulturskolene er svært viktige for å styrke kulturkompetansen hos barn og unge, for deres opplevelse av kunst og kultur, samt for rekruttering av kulturutøvere både til amatørfeltet og til det profesjonelle nivå. Dette medlem mener alle som ønsker det skal ha mulighet til å gå på kulturskole, og at øremerkede midler er nødvendig for å få dette til. Dette medlem viser for øvrig til Kristelig Folkepartis budsjettalternativ der det

foreslås å bevilge 1,9 mill. kroner til kvalitetsutvikling i kulturskolene under ramme 16.

Dette medlem mener det er viktig at den økende interessen for opera over hele landet møtes med en offensiv statlig politikk som stimulerer til nyskaping og utvikling innen feltet. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til dette formålet med 30 mill. kroner.

3.2.3.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 7 332 501 000 kroner under rammeområde 3, som er 43 035 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke betydningen av en sterkt og velfungerende kulturliv. Kunst og kultur er selve grunnlaget for vår utvikling som mennesker og som samfunn. Venstre vil ha en kulturpolitikk som ivaretar det særegne i norsk kultur samtidig som vi tar opp i oss at vi gradvis får et mer flerkulturelt samfunn. En slik kulturpolitikk kan bare utvikles i et nært samspill mellom politiske myndigheter, kunstnere og andre kulturarbeidere og borgerne. Derfor må kulturpolitikken være åpen, preget av demokratiske prosesser og basert på respekt for alle kulturytringer.

Dette medlem vil ytterligere understreke viktigheten av å ivareta vår kulturarv. Kulturminner – både i immateriell og materiell form – er sporene av våre forfedres liv og virke som fortsatt kan sees og oppleves i dagens samfunn. Vi har en forpliktelse til å bringe kunnskapen om vår fortid videre. Staten er en stor eier av kulturminner, og har et spesielt ansvar for å ta vare på disse. Dette medlem viser i denne forbindelse bl.a. til dette medlems forslag under rammeområde 13 om å tilføre Norsk kulturminnefond 200 mill. kroner.

Museumssektoren er også svært viktig i denne sammenheng. Dette medlem viser til at museene gjennom flere år har vært gjennom et omfattende reformarbeid, og at en av utfordringene i tiden som kommer er å styrke den faglige delen av museumsreformen. Dette medlem mener også det er svært viktig å styrke arbeidet med utviklingen av en plan for samlingsforvaltning og formidling innenfor museumssektoren, og foreslår å bevilge 5 mill. kroner til dette.

Dette medlem viser til Dokument 8:161 S (2009–2010), hvor det tas til orde for å innføre en gaveforsterkningsordning for norske museer. I bakgrunnen for forslaget anføres det bl.a. at museene er bærere av viktige deler av vår felles hukommelse, og må få styrket mulighetene til å utøve alle sine funksjoner – både overfor et bredt publikum og i forhold til sine fagoppgaver. Dette fordrer at både bygninger,

samlinger og magasiner – museenes infrastruktur – er av tilfredsstillende standard, noe som ikke er tilfellet pr. i dag. Dette medlem mener en statlig gaveforsterkningsordning knyttet til private donasjoner vil være et viktig bidrag for å kunne styrke museenes infrastruktur. Samtidig vil en slik ordning kunne bidra til ytterligere maktspredning i norsk kulturliv. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 10 mill. kroner til etablering av en gaveforsterkningsordning for norske museer, slik skissert i nevnte representantforslag.

Dette medlem viser for øvrig til merknader og forslag under rammeområde 22, hvor dette medlem går mot regjeringens forslag om e-moms og samtidig foreslår momsfrigat for e-bøker og aviser som publiseres elektronisk. Selv om disse forslagene hører inn under rammeområde 22 vil dette medlem understreke at de i høyeste grad er relevante i en kulturpolitisk sammenheng.

Etter dette medlems mening er det av stor betydning å ha et velfungerende bibliotektilbud. Bibliotekene er en viktig kilde for leseglede for både barn, ungdom og voksen. Bibliotekene har en nøkkelrolle i både å formidle litteratur og annen kunst og samtidig være et opplevelsessenter og samlingspunkt for kunnskap og informasjon.

En av hovedinnvendingene Venstre hadde mot den gjeldende bibliotekmeldingen da den ble behandlet, jf. St.meld. nr. 23 (2008–2009) og Innst. S. nr. 320 (2008–2009), var at den var for lite forpliktende. Bibliotekforeningen presenterte i forkant av budsjettframleggelsen fire konkrete krav til statsbudsjettet for kommende år, men ingen av disse er innfridd i regjeringens budsjettforslag. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 25 mill. kroner til ulike tiltak på bibliotekfeltet. Summen skal blant annet benyttes til å styrke flerkulturelle bibliotek, igangsette et investeringsprogram for biblioteklokaler, etablering av modellbibliotek og samarbeidsløsninger, samt bidra til kompetanseutvikling for ansatte.

Dette medlem mener det er viktig å ha gode stipendordninger for kunstnere, for på denne måten å legge til rette for at kunstnere kan konsentrere seg fullt og helt om sitt virke, særlig i etableringsfasen. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 10,6 mill. kroner til ca. 50 nye arbeidstipend.

Dette medlem vil understreke betydningen av det frie kunstfeltet. Dette medlem mener det frie kunstfeltet utgjør en svært viktig del av norsk kulturliv, og foreslår å bevilge 10 mill. kroner til fri scenekunst for å styrke de frie gruppene og de varierte kulturuttrykkene disse representerer.

De frivillige organisasjonene gjør et uvurderlig arbeid i Norge. For å styrke kunnskapen om denne delen av samfunnet vårt er det igangsatt et forsk-

ningsprogram på sivilsamfunn og frivillig sektor. For 2011 foreslås bevilgningen videreført på samme nivå som i 2010. Dette medlem mener dette er for svakt, og foreslår å bevilge 3 mill. kroner for å styrke forskningsprogrammet, med spesielt fokus på det frivillige arbeidet blant barn og unge.

Dette medlem viser videre til arbeidet mange frivillige organisasjoner gjør i forbindelse med friluftsmål og -tiltak rettet mot barn og unge. Både sett i forhold til bredde- og folkehelseperspektivet er dette svært viktig. Etter dette medlems mening er friluftsmål ikke blitt tilstrekkelig prioritert i de senere års budsjettprosesser, og vil på denne bakgrunn foreslå å øke bevilgningen til friluftaktivitet i regi av frivillige organisasjoner, særlig rettet mot barn og unge, med 20 mill. kroner.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av at man i et flerkulturelt samfunn har respekt for kulturelle og språklige minoriteter, og at alle må ha muligheten til å kunne ta vare på sine språk som en viktig del av sin identitet. Videre er det viktig at forholdene legges til rette for at ulike minoriteter får uttrykt sine kulturer, og samtidig får ta del i den tradisjonelt norske. Dette medlem vil derfor styrke de flerkulturelle kulturinstitusjonene med 6 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette vil blant annet komme Center for Afrikansk Kulturformidling, Du Store Verden!, Mela - Stiftelsen Horisont og Nordic Black Theater til gode.

Dette medlem viser til regjeringens gjentatte argumentasjon om at kommunesektoren har blitt tilført økte midler i løpet av de siste budsjettperiodene, og mener på denne bakgrunn at det er noe underlig å bevilge 14,8 mill. kroner til Den kulturelle spaserstokken over Kultur- og kirke departementets budsjett – all den tid den såkalte styrkede kommuneøkonomi

mien bør være tilstrekkelig for å finansiere målrettede kulturtiltak for eldre. Dette er også en byråkratisk ordning som det er liten grunn til at man skal måtte styre fra departementet i Oslo. Dette medlem ønsker på denne bakgrunn å fjerne denne bevilgningen, noe som for øvrig må sees i sammenheng med dette medlems forslag om å bevilge 10 mill. kroner til kulturtiltak rettet mot eldre i regi av frivillige organisasjoner, herunder Norsk Pensjonistforbund.

Dette medlem kan heller ikke se at kulturstatsråden har behov for en omfattende «til disposisjon»-post til bruk etter eget forogdbefinnende, og foreslår på denne bakgrunn å redusere rammen med 28,7 mill. kroner. Generelt bør midler avsatt «til disposisjon» og knyttet til «uforutsette behov» dekkes inn over kap. 300 post 1 og post 21.

Dette medlem har videre merket seg forslaget om å bevilge midler til «Arbeidslivets Kulturseilas» – et kulturprogram for bedrifter og organisasjoner i Vestfold. Etter dette medlems syn bør deltagende organisasjoner og bedrifter i Vestfold finansiere dette selv, og dette medlem foreslår på denne bakgrunn å redusere bevilgningen over rammen med 2,3 mill. kroner.

Dette medlem støtter ordningen med produksjonstilskudd til aviser. Det er viktig for å opprettholde et mangfold i presse-Norge. Dette medlem ønsker imidlertid å innføre et tak i pressestøtten på 30 mill. kroner pr. avis. Et slikt tak vil ramme ca. tre-fire aviser som i dag mottar et uforholdsmessig stort produksjonstilskudd, blant annet sett i forhold til antall abonnenter.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 3 blir etter dette som følger:

	Bokført
Forskning frivillighet	3,0
Tilskudd til friluftaktivitet i regi av frivillige organisasjoner	20,0
Flerkulturelle institusjoner	6,0
Tilskudd til frivillige org. For kulturtiltak rettet mot eldre	10,0
Flere arbeidsstipend for kunstnere	10,6
Fri scenekunst under Norsk kulturfond.....	10,0
Bibliotek.....	25,0
Utvikling av plan for samlingsforvaltning og -formidling i museene.	5,0
Gaveforsterkningsordning, museer	20,0
Arbeidslivets kulturseilas	-2,3
Den kulturelle spaserstokken	-14,9
Ymse kultur- og frivillighetsformål	-8,0
Kulturdep. «til disp.»-post	-20,8
Tak i pressestøtten på 30 mill. pr. avis	-20,6
Sum endringer ramme 3: Kultur.....	43,0

3.2.3.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 3

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	7 289 466 000	7 291 966 000	6 266 601 000	7 250 466 000	7 314 766 000	7 332 501 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	+2 500 000	-1 022 865 000	-39 000 000	+25 300 000	+43 035 000

3.2.4 *Rammeområde 4 (Utenriks), under utenriks- og forsvarskomiteen*

3.2.4.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)		
100	Utenriksdepartementet	1 750 623
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	40 418
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 590
115	Kultur-, norgesfremme- og informasjonsformål	109 259
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner	1 316 434
117	EØS-finansieringsordningene	2 951 466
118	Nordområdetiltak mv.	418 649
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	1 068 500
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad)	207 400
144	Fredskorpset	51 700
150	Bistand til Afrika	2 618 500
151	Bistand til Asia	949 500
152	Bistand til Midtøsten	500 000
153	Bistand til Latin-Amerika	200 500
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 764 000
161	Næringsutvikling	561 750
162	Overgangsbistand (gap)	410 000
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	2 794 200
164	Fred, forsoning og demokrati	1 662 725
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering	790 600
166	Miljø og bærekraftig utvikling mv.	2 488 995
167	Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	1 803 615
168	Kvinner og likestilling	300 000
169	Globale helse- og vaksineinitiativ	1 595 000
170	FN-organisasjoner mv.	4 314 620
171	Multilaterale finansinstitusjoner	1 971 000
172	Gjeldslette og gjeldsrelaterte tiltak	240 000
480	Svalbardbudsjettet	91 086
Sum utgifter rammeområde 4		32 979 130
Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)		
3100	Utenriksdepartementet	83 457
Sum inntekter rammeområde 4		83 457
Sum netto rammeområde 4		32 895 673

3.2.4.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.4.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.4.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 4 settes til 24 712 048 900 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 8 183 624 100 kroner.

Disse medlemmer mener at norsk utenrikspolitikk må ta utgangspunkt i samspillet mellom våre strategiske og økonomiske interesser, respekt for grunnleggende menneskerettigheter og ivaretagelse av norske borgeres interesser, sikkerhet og trygghet innenlands så vel som utenlands. En av de viktigste pilarene i utenrikspolitikken er forpliktende internasjonalt samarbeid – som tar sikte på internasjonal avspenning, varig fred og økonomisk vekst gjennom handel og investeringer.

En utenrikstjeneste som ivaretar norske interesser

Det er nødvendig å innrette norsk utenrikspolitikk slik at den til enhver tid tjener norske interesser på en best mulig måte. Derfor er det også viktig at de norske utenriksstasjonene får de ressurser som trengs for å ivareta norske borgeres interesser ved uforutsette hendelser, og at de lokaliseres på grunnlag av vurderinger basert på norske borgeres og norsk næringslivs behov. Disse medlemmer har tatt til orde for en gjennomgang av den norske ambassade- og konsulatstrukturen for å sette søkelyset på i hvilken grad den støtter opp om disse målsettingene.

Økt forpliktende engasjement i nordområdene

Nordområdene er viktig for Norge både av økonomiske, politiske og strategiske årsaker. Disse medlemmer vil derfor arbeide for en betydelig mer aktiv politikk i forhold til nordområdene – gjennom økt norsk tilstedeværelse i nord i alle ledd, økt samarbeid og samhandling med Russland og fremtidsrettet utnyttelse av områdets naturressurser. Disse medlemmer vil styrke bevilgningene til nordområdetiltak med 20 mill. kroner, hvorav 12 mill. kroner øremerkes bekjemping av tuberkulose og hiv/aids i Nordvest-Russland.

En bærekraftig utviklingspolitikk

Fundamentet i en bærekraftig utviklingspolitikk må bygge på prinsippet om at u-landene i fremtiden skal klare seg uten bistand. Disse medlemmers utviklingspolitikk tar sikte på å løfte mennesker ut av fattigdom og skape grunnlag for vekst og utvikling gjennom blant annet å bygge ned toll- og handelsbarrierer, sletting av illegitim statsgjeld, sikring av eiendomsrettigheter for det brede lag av befolkningen, prioritering av helse og utdanning, forsterket nød- og katastrofehjelp samt økt satsning på strukturelle tiltak som fremmer demokrati, rettsstat og markedsøkonomi. Alle tiltak som støttes skal bli gjenstand for grundig evaluering, resultatmåling og regnskapskontroll.

Frihandel for vekst og velstand

Ekstrem fattigdom og mangel på vekst og utvikling kjennetegner dessverre situasjonen for millioner av mennesker i verden i dag. Frie, åpne markeder og de dynamiske effektene av frihandel har imidlertid løftet milliarder ut av fattigdom i løpet av de siste tiårene. Disse medlemmer mener at frihandel er en «vinn/vinn» situasjon både for u-landene og for norske borgere. Av den grunn foreslår disse medlemmer å fjerne toll på varer fra alle utviklingslandene. Bedre handelsfasilitering vil kunne tilføre verdensøkonomien mange mrd. på årlig basis. Disse medlemmer foreslår derfor å opprette en ekspertgruppe som skal bistå utviklingslandene med å redusere byråkratiske hindringer for entreprenørskap, innovasjon og handel. Afrika er det kontinentet som står overfor de største utfordringene knyttet til handel, investeringer og fremveksten av et eksportrettet næringsliv. Disse medlemmer ber regjeringen om å opprette en handelsfasiliteringsenhet for å stimulere til utviklingen av privat næringsliv i Afrika.

Disse medlemmer viser til forslag i Innst. 3 S (2010–2011) om å innføre nulltoll på import av varer fra alle u-land på OECDs DAC-liste.

3.2.4.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 4 settes til 31 815 173 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 1 080 500 000 kroner.

Disse medlemmer mener at norsk utenrikspolitikk må ses i nøye sammenheng med sikkerhets-, energi-, utviklings-, handels- og europapolitikken. Den økende graden av regional og global integrasjon skaper både muligheter og utfordringer for et lite land med en åpen økonomi. Den internasjonale finanskrisen har vært en påminnelse om dette. Det er behov

for klare politiske prioriteringer fra regjeringen og Stortinget, og en stor grad av realisme og klart fokus på måloppnåelse hva angår norske virkemidler, muligheter og målsettinger i utenrikspolitikken.

Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for å løse globale så vel som nasjonale utfordringer. Norge skal respektere sine forpliktelser innenfor bl.a. FN, NATO og EØS og opptre som lojal og engasjert samarbeidspartner for nærstående og andre land. Samtidig skal norsk utenrikspolitikk søke å identifisere, eller skape, internasjonalt handlingsrom for å fremme norske interesser og verdier. Dette krever en bedre koordinering av den samlede norske innsatsen utenfor Norges grenser.

Disse medlemmer viser til at Høyre ønsker et fullt norsk medlemskap i EU – så snart som mulig. Den politiske og økonomiske integrasjonen i Europa omfatter også Norge, og det er i Norges klare interesse å bidra til denne prosessen ikke bare økonomisk, gjennom dagens finansieringsordninger, men også politisk og med full medbestemmelsesrett i Europa.

Bistand og handel

Disse medlemmer viser til at Høyre støtter et høyt nivå på bevilgningen til utvikling og bistand. Høyre ønsker en utviklings- og bistandspolitikk som fokuserer på resultater, fremfor regjeringens symboliske målsetninger om prosentandel av bruttonasjonalinntekt (BNI). Utviklingspolitikken bør ha klare geografiske og tematiske prioriteringer, og må ha som langsiktig mål at bistanden skal overflødiggjøre seg selv. Den norske debatten om bistand fokuserer på størrelsen på bistandsbevilgningene, gjerne i pst. av bruttonasjonalinntekten, som kjennetegnet på en god politikk for fattigdomsbekjempelse. Høyre minner om at målet er mest mulig utvikling, ikke mest mulig bistand.

Disse medlemmer understreker betydningen av en utviklingspolitikk som måles i resultater snarere enn i prosentandeler av BNI. Et viktig kriterium vil være om Norge greier å føre en helhetlig og konsistent utviklingspolitikk. For Høyre er det viktig at flere virkemidler tas i bruk og at ulike politikkområder må ses i sammenheng dersom Norge skal kunne bidra positivt til utvikling og fattigdomsreduksjon. Samstemthet mellom ulike politikkområder og ulike departementer er derfor viktig. Samtidig må den bistanden vi fortsatt skal yte, være mer konsentrert og målrettet og underlegges strenge resultatkrav.

Regjeringens forslag innebærer for første gang under Stoltenberg II-regjeringen en nedgang i utviklingsbudsjettet, på om lag 366 mill. kroner. Mens

hoveddelen av nedgangen kommer innen ODA-godkjente utgifter til flyktnings tiltak i Norge, er det også kutt i bilateral bistand til Afrika, Asia og Latin-Amerika. Næringsutvikling prioriteres i regjeringens budsjett kraftig opp, og veksten til miljø- og klimatiltak fortsetter.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett kutter om lag 878 mill. kroner netto sammenlignet med regjeringens forslag, men prioriterer opp satsing på Afrika, menneskerettigheter og sivil innsats i Afghanistan.

Disse medlemmer ønsker en helhetlig norsk utviklingspolitikk hvor bistand kun skal utgjøre en del. Disse medlemmer mener at et fortsatt høyt bistandsnivå fra de rike landene er nødvendig for å kunne nå FNs tusenårs mål, men innenfor tradisjonell bistand ønsker Høyre et klarere tematisk og geografisk fokus og strengere krav til mottakerlandene når det kommer til utvikling innen demokrati, rettsstatsprinsipper og styresett. Særlig vil vi sette strenge krav til land som mottar norsk budsjettstøtte og annen stat-til-statbistand. Høyre vil konsentrere norsk bistand til Afrika, og noen særlig viktige temaområder som helse og utdanning. Høyre fjerner derfor norsk bilateral støtte til Latin-Amerika og reduserer den til Asia, med unntak av Afghanistan.

Bistand til Afghanistan er av avgjørende betydning for å bidra til at afghanske myndigheter, i samarbeid med det internasjonale samfunnet, særlig FN og NATO, lykkes. Dette krever bedre tjenester, som helse og utdanning, bedre infrastruktur, som veier og vannforsyning. Institusjonsoppbygging må intensiveres og prosjekter gis et sterkere lokalt eierskap for å hjelpe sentralmyndighetene til å få kontroll over hele landet.

Disse medlemmer peker på behovet for å sikre at norsk støtte til multilaterale organisasjoner blir brukt effektivt og til støtte for viktige norske mål for utviklingspolitikken. Det er etter disse medlemmers mening behov for å følge opp evalueringer av FN-organisasjonenes innsats med klare budsjettmessige konsekvenser for de organisasjonene som vurderes som lite effektive og målbevisste. Høyre ønsker derfor å kutte norske overføringer til UNDP, FAO og enkelte andre FN-organisasjoner.

Disse medlemmer støtter regjeringens satsing på næringsutvikling og er glad for den økte prioriteringen av dette feltet. Høyre støtter fokuset på ren energi og klimasatsing, men peker på behovet for å sikre at nye midler kan tas i bruk. Høyre viderefører derfor dette området på 2010-nivå.

 Høyres utenrikspolitiske prioriteringer

Regionbevilgning Afrika, økning fra regjeringens satsning	60 mill. kr
Bistand til Afghanistan og Pakistan	9 mill. kr
Menneskerettigheter	10 mill. kr
Fjerne tollsatser for andre lavinntektsland på DAC-listen, også over 75 mill innbyggere....	30 mill. kr

3.2.4.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 33 220 673 000 kroner under rammeområde 4, som er 325 000 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener Norge må føre en verdbasert utenrikspolitikk som aktivt søker å sikre globale fellesgoder, forbedre situasjonen for verdens fattige og forfulgte samt ivareta norske interesser i det internasjonale samkvem.

Dette medlem vil styrke Norges internasjonale solidaritet og la globale klimatiltak komme som et tillegg til bistanden til fattigdomsbekjempelse. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti ønsker en bedre samstemt norsk utviklingspolitikk og vil etablere et investeringsfond på 10 mrd. kroner for å bidra til næringsutvikling i de fattigste landene. Dessuten vil Kristelig Folkeparti øke bistandsrammen. Norges utviklingsbistand skal særlig styrkes i Afrika sør for Sahara. Der er bedre styresett, kamp mot korrupsjon og rettfærdige skattesystemer som finansierer offentlig sektor viktige reformområder. Et fritt og sterkt sivilt samfunn kan medvirke til nødvendige reformer og til å forhindre eller avsløre elitors maktmisbruk. Bedre infrastruktur, ren energi og ansvarlig naturforvaltning er viktige nøkler til varig og sunn økonomisk vekst. Men effektiv fattigdomsbekjempelse krever også økt satsing på utdanning for alle, bedre vaksinedekning mot dødelige sykdommer og utvikling av et klimatilpasset landbruk.

Dette medlem går inn for å øke bistandsbevilgningene med 350 mill. kroner i forhold til regjeringens budsjettforslag. Norsk bistand heves dermed til 1,03 pst. av forventet brutto nasjonalinntekt i 2011.

Ved siden av denne rammeøkningen foreslår dette medlem omdisponeringer fra Balkan og Latin-Amerika til verdens fattigste kontinent, Afrika. Dette medlem foreslår bevilgningsøkninger på til sammen 450 mill. kroner til bistandsformål, fordelt på følgende formål:

- 200 mill. kroner mer til regionalbevilgningen til Afrika. Dermed fjernes regjeringens kutt på 190 mill. kroner (-6,8 pst.) i regionbevilgningen til verdens fattigste kontinent.

- 100 mill. kroner mer til frivillige organisasjoners langsiktige bistand. Bevilgningen er ikke engang prisjustert i regjeringens budsjettforslag.
- 100 mill. kroner mer til helsetiltak og vaksine av verdens barn. Økningen går til den globale vaksinealliansen (GAVI). Den står bak en vaksinesuksess som redder millioner av barn fra å dø av sykdommer vi nå har effektive vaksiner mot.
- 50 mill. kroner mer til utdanning for samfinansieringsprogrammet «Utdanning for alle». Også de økte rammer for regionbevilgningen til Afrika og for frivillige organisasjoner vil styrke utdanningsbistanden.

Dessuten vil Kristelig Folkeparti øke satsingen på matvaresikkerhet og klimatilpasset landbruk ut over regjeringens budsjettforslag ved å prioritere slike formål høyere innenfor regionbevilgningene, bevilgningen til overgangsbistand og andre budsjettkapitler som gir hjemler for dette. Dette medlem viser til at risikoen for nye matvarekriser er betydelig og at store folkegrupper har små marginer å gå på. Overgang til en mer robust og klimatilpasset matproduksjon kan derfor gi både økonomisk forbedring og større sikkerhet for utsatte befolkningsgrupper.

3.2.4.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 32 895 673 000 kroner under rammeområde 4, som er det samme som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at utgangspunktet for Venstres utenrikspolitikk er det sosialliberale målet om økt frihet for alle, uavhengig av geografisk opprinnelse. Venstre mener dette målet nås best gjennom å styrke og videreutvikle internasjonale institusjoner som fremmer menneskerettigheter, demokrati, markedsøkonomi, miljø og respekt for internasjonal lov og rett. For Venstre er det viktig at Norge yter bistand til vanskeligstilte land og at vi respekterer demokratiske lands rett til å bestemme over egen utvikling. Men Venstre mener det er legitimt å stille krav om demokrati og respekt for grunnleggende menneskerettigheter slik at vi kan stimulere utviklingsland til en positiv utvikling.

Dette medlem vil understreke at globalisering og en sunn markedsøkonomi har løftet flere

mennesker ut av fattigdom de siste tre tiårene enn noen gang tidligere i verdenshistorien. Denne utviklingen skyldes blant annet velfungerende nasjonale og internasjonale markeder, sterkere forpliktelser overfor sivile og politiske menneskerettigheter i de fleste stater, og fungerende internasjonalt samarbeid på en rekke områder.

Dette medlem har merket seg at den samlede bistandsandelen av BNI i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011 er på 0,94 pst. dersom man ikke tar med tiltak mot avskoging og klimatiltak i utviklingsland – slik Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre forutsatte i klimaforlikets punkt 3.1. Dette medlem mener at regjeringens satsning på klima- og energisamarbeid med utviklingsland er positivt dersom den forvaltes riktig og har klare mål. Dette medlem er imidlertid kritisk til at denne satsningen ikke kommer i tillegg til allerede inngåtte løfter om bistand til fattigdomsbekjempelse. Når Norge legitimerer at bistandsbudsjettet skal dekke inn klimakostnader, vil dette kunne ha en signaleffekt til andre land som i utgangspunktet ikke har et like høyt bistandsnivå som Norge. Dette medlem viser videre til tillitskløften som eksisterer mellom fattige og rike land, og vil understreke at en slik innretning av bistanden følgelig også kan ha en negativ effekt på det overordnede målet om å få på plass en ny og rettferdig internasjonal klimaavtale.

Dette medlem registrerer videre at det i det overveiende er få «nye» momenter som løftes på bistandsområdet i regjeringens budsjettforslag for 2011. Trenden med at mer og mer av bistanden kanaliseres utenom bilaterale kanaler fortsetter, noe dette medlem er kritisk til. Det er den bilaterale bistanden som i størst grad ivaretar fattige lands eierskap til egen utvikling. Dette medlem vil understreke at ved å samle nær sagt all bistand i regionbevilgninger og ikke landbevilgninger vil dette på sikt kunne medføre en svekkelse av mottakerlandenes egen utvikling. I tillegg vil dette medlem understreke at ved en slik budsjetteringsmåte fratas Stortinget mye av innflytelsen man tidligere har hatt i disse spørsmålene.

Dette medlem er særlig skeptisk til at bistanden til Afrika reduseres i regjeringens budsjettforslag, og viser til at Venstre tidligere har foreslått å vri store deler av bistanden fra Latin-Amerika til Afrika. Dette medlem mener at regjeringens satsing på bistand til Latin-Amerika langt på vei er ideologisk begrunnet. Denne satsingen bidrar etter dette medlems mening til å svekke fattigdomsorienteringen i bistanden, da de fleste landene i regionen er mellominntektsland. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å redusere bistanden til Latin-Amerika med 100 mill. kroner og tilsvarende øke bistanden til Afrika med 80 mill. kroner, noe som er

med på å vise retningen Venstre ønsker at Norge skal gå i bistandspolitikken.

Dette medlem viser videre til at norske NGO-er har en kompetanse og et kontaktnett i samarbeidsland som er av stor betydning. De nedlegger en stor innsats, både som operatør av konkrete bistandsprosjekter, som pådriver og som autonom «vaktbikkje».

Dette medlem merker seg at støtten til sivil samfunn og demokratiutvikling i får nullvekst i budsjettforslaget til regjeringen. Dette medlem vil understreke at støtten som kanaliseres over dette budsjettkapittelet er den eneste del av bistandsbudsjettet som er avgjørende i forhold til å ivareta NGO-enes autonomi. Dette medlem er generelt kritisk til at bistanden som kanaliseres gjennom frivillige organisasjoner de siste årene har blitt hengende etter sammenlignet med bistanden som gis via multilaterale kanaler som FN og Verdensbanken. Bistand gjennom frivillige organisasjoner utfyller bilateral og multilateral bistand, og er svært viktig for å styrke det sivile samfunn og demokratibyggning i utviklingsland. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 20 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem vil også fremheve betydningen av uavhengig kvalitetssikring og evaluering av bistanden med sikte på å lære av feil og mangler knyttet til igangsatte eller avsluttende prosjekter. Slik lærdom må på en systematisk måte inngå i beslutningsgrunnlaget for fremtidig bistand. Dette medlem mener det er behov for nye tilnærminger og forsterkede metoder for evaluering og kvalitetssikring, både på nasjonalt nivå og i samarbeid med andre likesinnede giverland. Mottakere av bistand bør i større grad trekkes med i dette arbeidet. Generelt mener dette medlem at bevilgningene til kvalitetssikring og evaluering bør øke i takt med veksten i bistandsbudsjettet.

Dette medlem etterlyser videre en fortgang i arbeidet med investeringsprogrammet for framvoksende markeder i Statens pensjonsfond utland (SPU). Når både Norfund, SwedFund og FinnFund med flere kan investere med god avkastning i Afrika, bør også Norges Bank klare å få fortgang i dette arbeidet.

Dette medlem er opptatt av å styrke kontakten mellom den vestlige verden og muslimske land – mellom enkeltmennesker, frivillige organisasjoner, politiske partier, næringsliv mv. Dette medlem viser i denne forbindelse til tidligere forslag fra Venstre om at det opprettes et eget utvekslings- og samarbeidsprogram mellom muslimske land og norske frivillige organisasjoner, herunder spesielt barne- og ungdomsorganisasjoner, og politiske partier. Tilsvarende program for østeuropeiske land etter murens fall og for Balkan etter krigen kan brukes som modell.

Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe. FNs høykommissær for flyktninger har tidligere meldt om et stort behov for å bosette kvoteflyktninger og FN har oppfordret rike land til å ta imot flere flyktninger. Dette medlem mener Norge er i stand til å ta inn flere kvoteflyktninger enn det regjeringen legger opp til, og foreslår å øke kvoten med 500 i 2011. Dette medlem viser til forslag under rammeområde 6 om å netto bevilge 57 mill. kroner til å motta 500 flere kvoteflyktninger enn det som følger av regjeringens forslag. En slik økning av kvoteflyktninger vil også medføre at den samlede

norske bistandsinnsatsen økes med 43 mill. kroner som følge av ODA-godkjente utgifter knyttet til flere kvoteflyktninger.

Dette medlem viser til at det i dag er tre lavinntektsland – Vietnam, Pakistan og Nigeria – som ikke får toll- og kvotefri adgang til det norske markedet i henhold til det norske tollpreferansesystemet (GSP). Dette medlem viser til forslag under rammeområde 22 om å gi toll- og kvotefri adgang for disse landene, noe som har et beregnet provenytnap på 30 mill. kroner.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 4 blir etter dette som følger:

	Bokført
Regionbevilgning for Afrika.....	80,0
Sivilt samfunn	20,0
Regionbevilgning for Latin-Amerika	-100,0
Sum endringer ramme 4: Utenriks	0,0

3.2.4.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 4

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	32 895 673 000	32 895 673 000	24 712 048 900	31 815 173 000	33 220 673 000	32 895 673 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-8 183 624 100	-1 080 500 000	+325 000 000	0

3.2.5 *Rammeområde 5 (Justis), under justiskomiteen*

3.2.5.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)		
61	Høyesterett	75 018
400	Justisdepartementet	339 722
410	Tingrettene og lagmannsrettene	1 657 578
411	Domstoladministrasjonen	68 867
413	Jordskiftedomstolene	197 961
414	Forlikråd og andre domsutgifter	175 290
430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	3 491 403
432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)	168 202
440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	9 659 621
441	Oslo politidistrikt	1 893 926
442	Politihøgskolen	462 886
445	Den høyere påtalemyndighet	134 250
446	Den militære påtalemyndighet	7 065
448	Grensekommissæren	5 447
450	Sivile vernepliktige	40 890
451	Samfunnssikkerhet og beredskap	576 416
452	Sentral krisehåndtering	10 175

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
455	Redningstjenesten	769 577
460	Spesialenheten for politisaker	34 950
466	Særskilte straffesaksutgifter m.m.	886 567
467	Norsk Lovtidend	3 179
468	Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker	14 149
469	Vergemålsordningen	20 000
470	Fri rettshjelp	669 146
471	Statens erstatningsansvar	119 624
472	Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre	205 451
473	Statens sivilrettsforvaltning	31 584
474	Konfliktråd	60 408
475	Bobehandling	79 645
Sum utgifter rammeområde 5		21 858 997
Inntekter rammeområde 5 (i hele tusen kroner)		
3400	Justisdepartementet	1 118
3410	Rettsgebyr	167 239
3413	Jordskiftedomstolene	19 282
3430	Kriminalomsorgens sentrale forvaltning	89 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS)	400
3440	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	1 255 717
3441	Oslo politidistrikt	30 483
3442	Politihøgskolen	21 030
3450	Sivile vernepliktige, driftsinntekter	14 733
3451	Samfunnssikkerhet og beredskap	154 123
3455	Redningstjenesten	21 045
3470	Fri rettshjelp	2 270
3473	Statens sivilrettsforvaltning	162
3474	Konfliktråd	2 259
Sum inntekter rammeområde 5		1 778 861
Sum netto rammeområde 5		20 080 136

3.2.5.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.5.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 5 settes til 20 083 736 000 kroner, som er en økning på 3,6 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 20 080 136 000 kroner.

Flertallet vil framheve den viktige innsatsen de ulike frivillige organisasjonene gjør innen kriminalomsorgen. Flertallet foreslår på denne bakgrunn å styrke bevilgningen til Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (tilskudd til frivillige organisa-

sjoner) med 1 mill. kroner. Midlene øremerkes organisasjonen Waybacks viktige arbeid.

Flertallet vil vise til den gode jobben konfliktrådene gjør for å bidra til at konflikter løses på konstruktive måter i stedet for å bli brakt inn for domstolene, noe som også bidrar til å forebygge at unge kommer tidlig inn på en kriminell løpebane. Flertallet foreslår følgelig å styrke konfliktrådenes arbeid med 2,6 mill. kroner for å sette disse i bedre stand til å håndtere flere saker.

3.2.5.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 5 settes til

20 876 136 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringen på 796 000 000 kroner.

Trygghet for liv og eiendom er grunnsteinen i velferdsstaten og basis for den enkelte borgers velferd. Derfor er disse medlemmer svært opptatt av å ha en velfungerende straffesakskjede basert på en aktiv og sterk justispolitikk.

Styrket politi

Disse medlemmer vil innføre en generell nullvisjon i politiet. Etaten må settes ressursmessig i stand til å være til stede og slå ned på all type kriminalitet. Dersom politiet slår ned på tagging, forsøpling, hærverk og liknende, unngår man at «småkriminelle» utvikler et mer alvorlig forbrytermønster.

Politiet har vært preget av nedbemanninger det siste året. I tillegg står 150 nyutdannede uten jobb. Dette er en skandale all den tid justisministeren har lovet studentene jobb etter endt utdanning. I tillegg gjør dette faktum det meningsløst å satse på økt opptak ved Politihøgskolen, så lenge studentene utdannes til arbeidsløshet.

De stillingene som har kommet inn i politietaten de siste årene har ikke vært ledsaget av driftsmidler.

Politiet er inne i en opprustningsfase for å nå et stillingstall som tilsvarer to tjenestemenn pr. 1 000 innbygger. Etter disse medlemmers mening vil man imidlertid mislykkes i denne målsetningen så lenge man tilfører stillinger med den ene hånden og slanker driftsbudsjettet med den andre slik at stillinger forsvinner.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer bevilge 310 mill. kroner ekstra til politiets driftsbudsjett, hvorav 90 mill. kroner i Oslo.

Godt og sikkert utstyr og oppdaterte kjøretøyer er viktig for en moderne politietat. Regjeringen har trukket inn 180 mill. kroner av årets driftsbudsjett til IKT-investeringer, og har varslet at 250 mill. kroner vil bli dratt inn til neste år. Dette vil få svært negative konsekvenser. Disse medlemmer vil opprette et eget investeringsbudsjett på 270 mill. kroner til politiet for neste år, for å sikre at investeringer ikke taper driftsbudsjettet.

Kriminalomsorg

Styrkingen regjeringen har gjort på budsjettet til kriminalomsorgen gir tilsynelatende ingen økning på driftsbudsjettet. Disse medlemmer viser til kriminalomsorgens behov for et løft i driftsbudsjettet og vil øke bevilgningen til dette med 55 mill. kroner.

Disse medlemmer ser den store og viktige innsatsen frivillige organisasjoner, som «Way back» og Røde Kors, gjør for de innsatte ved løslatelse. De tiltak som settes i verk for å hjelpe tidligere kriminelle, er avgjørende for at disse skal få et normalt liv og kunne delta i samfunnet igjen. Disse medlem-

mer ønsker derfor å styrke organisasjonenes bevilgning med 5 mill. kroner.

Domstolene

Disse medlemmer viser til at domstolene har nedbemannet gjennom hele 2010 som følge av for lave bevilgninger ved forrige budsjett. Dette kombinert med høyere sakstilgang tilsier at domstolene nå sliter. Det registreres at domstolene i årets budsjett har fått 40 mill. kroner til drift, men vi viser samtidig til at behovet i fjor var over 50 mill. kroner. Årets tilskudd er ikke nok for å holde tritt med saksutviklingen og for fortsatt å ha høy effektivitet.

Offer- og pårørendeomsorg

For disse medlemmer er det viktig å ha omsorg for dem som er offer for kriminalitet. Disse medlemmer har en rekke ganger fremmet forslag om å opprette et offer- og pårørendeombud. Disse medlemmer foreslår også i år å bevilge 2 mill. kroner for å opprette et ombud for kriminalitetens offer og deres pårørende.

Disse medlemmer vil vise stor anerkjennelse til den jobben Stine Sofies Stiftelse gjør og ønsker derfor å støtte deres arbeid. Disse medlemmer ønsker derfor å bevilge 3 mill. kroner til denne og liknende type organisasjoner.

Sivilforsvaret

Ulike naturkatastrofer de siste årene har vist et prekært behov for investeringer i Sivilforsvaret. Sålene på vernesko har smeltet under brannslukking og brannslangene er morkne. I St.mld.22 (2007–2008) fremgår det at denne etaten har behov for investeringer i utstyr i størrelsesorden 162 mill. kroner. Disse medlemmer registrerer at regjeringen ikke vil følge opp dette.

Disse medlemmer vil bevilge 70 mill. kroner til investering i nytt utstyr til Sivilforsvaret. Norge er avhengig av et sterkt og moderne Sivilforsvar når naturkatastrofer inntreffer.

3.2.5.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 5 settes til 20 370 136 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 290 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyre har en politikk for et tryggere samfunn. Trygghet er et grunnleggende velferdsgode og viktig for den enkeltes livskvalitet.

Politiets viktigste oppgave er å sikre befolkningens trygghet. Et nært, tilstrekkelig bemannet og

kompetent politi er helt avgjørende for å sikre trygge lokalsamfunn. Fravær av lokalt politi gir grobunn for kriminalitet. Høyre godtar ikke at det utvikler seg lovtomme rom i samfunnet, hvor vår evne til å slå ned på kriminalitet reduseres. Risikoen for at kriminelle blir tatt blir mindre og sannsynligheten for kriminalitet øker.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å styrke politiets driftsbudsjett med totalt 300 mill. kroner. Slik sikrer Høyre at den helt nødvendige IKT-oppraderingen ikke går på bekostning av politiets evne til å forebygge, forhindre, etterforske og påtale kriminalitet. Som hovedstad har Oslo kriminalitetsutfordringer som resten av landet i liten grad møter. Høyre foreslår derfor å avsette 80 mill. kroner til Oslo politidistrikt.

Disse medlemmer viser til at Høyre har fremmet en lang rekke representantforslag som i sum viser hvordan Høyre fører en helhetlig justispolitikk som er et reelt alternativ til regjeringens linje i en rekke spørsmål. Det målrettede arbeidet mot organisert kriminalitet har ikke vært godt nok. Høyre fremmet før sommeren et omfattende representantforslag som viste hvordan den organiserte kriminaliteten kan bekjempes bedre enn i dag. Arbeidet mot den alvorlige organiserte kriminaliteten må ikke begrenses av ressursmangel. Disse medlemmer avsetter derfor 10 mill. kroner til fordeling blant politidistriktene og særorganene, for at innsatsen skal kunne økes ytterligere. Økokrim har en særstilling i kraft av å være det fagorganet i etaten som skal etterforske og påtale økonomisk kriminalitet. Den alvorlige organiserte kriminaliteten henger nært sammen med økonomisk kriminalitet. Store summer fra organisert kriminalitet hvitvaskes hvert år gjennom tilsynelatende legale foretak. Økokrim må derfor til enhver tid være rustet til å møte det endrede kriminalitetsbildet de organiserte kriminelle utgjør. For å sikre tilstrekkelige ressurser til dette viktige arbeidet avsetter disse medlemmer 5 mill. kroner til Økokrim.

Disse medlemmer viser til at en stor andel av årets uteksaminerte fra Politihøgskolen fremdeles ikke har fått jobb i politiet, og mange av de som er tilsett er i kortere vikariater. Sommeren 2011 uteksaminerer ytterligere ca. 430 nye polititjenestemenn fra Politihøgskolen. Et samlet storting står bak den økningen i opptaket til Politihøgskolen som startet under Sentrum-/Høyre regjeringen, og som er videreført av dagens regjering. Vi kan miste den historiske muligheten vi nå har til å få et massivt løft i antallet ansatte i politiet hvis ikke politiet har driftsbudsjetter som gjør det mulig å ansette de nyutdannede i politiet. Disse medlemmer frykter en stor overgang fra politiet til andre yrker som et resultat av dagens underbudsjettering av politiet. Disse medlemmer viser til at Høyre har et mål om en massiv

økning i politikraften i Norge frem mot 2015, med totalt 2000 nye polititjenestemenn. Dette krever klare politiske prioriteringer, og er gjennomførbart hvis viljen til å bevilge midler er tilstede.

Disse medlemmer vil påpeke at det innen justissektoren er store innsparings- og effektiviseringspotensial. Drift og vedlikehold av bygningsmasse og materiell utgjør store kostnader for de enkelte politidistriktene. Det må stilles klare krav til håndtering av anskaffelser, energiforbruk og rutiner for enheter som skal skaffe nye lokaler. En felles innkjøpsstrategi for sektoren, med samhandling mellom etatene og standardisering av prosessene, kan også frigjøre betydelige ressurser. Sett i lys av politiets totale investerings- og driftsbudsjetter bør innsparingen kunne bli store på disse områdene.

Disse medlemmer viser til det akutte behovet for å oppgradere politiets IKT-systemer, et behov som har vært kjent i lang tid. Regjeringen har likevel bevisst valgt å utsette de nødvendige oppgraderingene. Det er utilfredsstillende for Stortingets budsjettarbeid at så omfattende kostnader ikke synliggjøres. I tiden etter at statsbudsjettet ble lagt frem har det fremkommet at regjeringen forventer at anslagsvis 250 mill. kroner vil holdes tilbake fra politidistriktenes driftsbudsjetter for å finansiere den delen av IKT-oppraderingen som skal gjennomføres i 2011.

Disse medlemmer vil understreke behovet for rask og rettssikker analyse av DNA-prøver fra åsteder for kriminalitet. Ved en hurtig avklaring om DNA-prøvene tilhører personer i DNA-registeret vil politiet kunne arbeide mer effektivt og målrettet enn i dag. Både for ofrene for kriminalitet, mistenkte og siktede har redusert analysetid og økt kvalitet stor betydning. Med dette som bakteppe er det med undring disse medlemmer registrerer at regjeringen nok en gang avviser å la private akkrediterte analyseinstitutt analysere politiets DNA-prøver. Fra disse medlemmers side har det gjentatte ganger vært fremmet forslag om dette i Stortinget, og et tilsvarende antall ganger har regjeringen stemt forslaget ned. Disse medlemmer foreslår derfor å omdisponere 15 mill. kroner for å ta i bruk tilgjengelig analysekapasitet ved private analyseinstitutter.

Disse medlemmer viser til at Høyre i lang tid har lagt vekt på balanse i straffesakskjeden i sine alternative statsbudsjett. Midlene til politi og påtalemyndighet, domstolene, kriminalomsorgen og forebyggende arbeid må være tilpasset de stadig nye utfordringene sektorene møter.

Disse medlemmer fremhever det viktige arbeidet frivillige organisasjoner gjør med tilbakeføring av tidligere innsatte til samfunnet. For mange av løslattes evne til å tilpasse seg livet etter soning er det av stor betydning at de har mulighet til kontakt med andre enn ansatte i kriminalomsorgen som alternativ

til sitt kriminelle nettverk. Disse medlemmer foreslår derfor å avsette 3,5 mill. kroner til frivillige organisasjoners tilbakeføringsarbeid. Disse medlemmer vil berømme konfliktrådene for det samfunnsnyttige arbeidet som gjøres landet rundt. Disse medlemmer har tro på at konfliktrådene spiller en viktig rolle i det forebyggende arbeidet og har en konfliktreduserende effekt i mange situasjoner. Konfliktrådenes meglere arbeider i det vesentlige på frivillig basis, med en nær symbolsk godtgjørelse.

Disse medlemmer viser til at ulike naturkatastrofer de siste årene har vist et prekært behov for investeringer i Sivilforsvaret. Sålene på vernesko har smeltet under brannslukking og brannslangene er

morkne. I St.meld. nr. 22 (2007–2008) fremgår det at denne etaten har behov for investeringer i utstyr i størrelsesorden 162 mill. kroner. Disse medlemmer registrerer at regjeringen i statsbudsjettet ikke har konkretisert når leveringene av nye uniformer til de tjenestepålitte i Sivilforsvaret skal ferdigstilles. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett for 2011, som innebærer at dette budsjettkapitlet ville ha blitt styrket med 15 mill. kroner utover regjeringens forslag. Disse medlemmer understreker at Sivilforsvaret er en statlig forsterkningsressurs for nød- og beredskapsstatene ved håndtering av store og spesielle hendelser, og en viktig aktør i den norske redningstjenesten.

Høyres justispolitiske prioriteringer

Politiets driftsbudsjett	205 mill. kr
Oslo politidistrikt	70 mill. kr
Bedre samarbeid om bekjempelse av organisert kriminalitet	10 mill. kr
Økokrim	5 mill. kr
Tilbakeføringsarbeid av straffedømte gjennom frivillige aktører	5 mill. kr
Sivilforsvaret	15 mill. kr

3.2.5.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 20 265 136 000 kroner under rammeområde 5, som er 185 000 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at trygge nærmiljø gir trygge familier og trygge barn. Det er en kjensgjerning at mange i dag kjenner på utrygghet, på grunn av økende vold og kriminalitet. Mye kunne vært unngått gjennom forebyggende arbeid i nærmiljøet, og tidlig innsats overfor unge i risikosonen. Kristelig Folkeparti vil prioritere arbeidet for trygge gater og nærmiljø og bekjempelse av hverdagskriminaliteten som ødelegger folks trygghet. Da trenger vi et nærere og mer synlig politi. Derfor foreslår Kristelig Folkeparti å styrke politiets arbeid for å forebygge og bekjempe kriminalitet med 160 mill. kroner, herunder 10 mill. kroner i forhøyet bevilgning til Oslo Politidistrikt.

Videre foreslår dette medlem at Økokrim styrkes med 10 mill. kroner for å være bedre rustet til å ta unna saker og følge opp økonomisk kriminalitet.

Dette medlem viser til at saksmengden i domstolene har økt markant de siste årene, både når det gjelder sivile saker og straffesaker, uten at dette i tilstrekkelig grad har blitt fulgt opp i budsjettene gjennom økte bevilgninger. Resultatet av dette vil bli lengre saksbehandlingstid, som igjen betyr vondere rettsprosesser for ofrene, og mindre rettssikkerhet for

den enkelte. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene for å styrke bemanningen i domstolene med 10 mill. kroner.

Dette medlem vil understreke det viktige arbeidet for å tilbakeføre tidligere innsatte til samfunnet som skjer i regi av frivillige organisasjoner. For å styrke dette arbeidet foreslår Kristelig Folkeparti å øke bevilgningen til disse organisasjonene med 5 mill. kroner.

3.2.5.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 20 024 536 000 kroner under rammeområde 5, som er 55 600 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener justispolitikkenes kjerneområde er å videreutvikle en liberal rettsstat som ivaretar både frihet og trygghet. Dette medlem mener staten har en grunnleggende oppgave i å håndheve lov og orden og gi borgerne trygghet for liv og eiendom. Den enkelte skal føle trygghet for at lovbrudd vil bli etterforsket og påtalt.

Dette medlem er glad for at regjeringen søker ulike tiltak for å redusere soningskøen, men mener hjemmesoning med elektronisk kontroll bryter med viktige prinsipielle sider ved straffesystemet. Dette medlem viser til at regjeringen legger opp til å øke kapasiteten på straffegjennomføring med elektronisk kontroll. Dette medlem mener de

uheldige sidene ved å sone i eget hjem ikke tas tilstrekkelig hensyn til og viser til at det kommer en hovedevaluering av ordningen til neste år.

Dette medlem mener muligheten for hjemmesoning kan skape en klassejustis og viser til at mange i Norge ikke engang har et hjem. Å sette noen i hjemmesoning gjør også at de pårørende til den domfelte blir delaktige i straffen på en uheldig måte. Dette medlem vil videre vise til en artikkel i Aftenposten 11. oktober 2010 der en innsatt forteller om sine erfaringer med elektronisk soning:

«Jeg valgte soning med elektronisk lenke, fordi jeg trodde det kom til å bli lett. I stedet ble det stressende, og jeg fikk et helt annet syn på hjemmet mitt. Jeg følte meg fanget bak et usynlig gitter i eget hjem»,

sa mannen til Bergens Tidende. Dette medlem vil understreke at en elektronisk lenke aldri kan erstatte forpliktende menneskelige relasjoner som er helt avgjørende for en vellykket rehabilitering. For dette medlem er det et viktig prinsipp at lovbrøteren skal gjøre opp straffen sin med samfunnet. Dette medlem ønsker derfor å kutte 50 mill. kroner i bevilgningene til forsøk med straffegjennomføring med elektronisk kontroll.

Dette medlem viser til at politiet fra 1. september 2008 er gitt mulighet til økt bruk av DNA under etterforskningen. Dette medlem mener DNA er et effektivt og viktig redskap for å oppklare forbrytelser. Dette medlem mener imidlertid at registeret i sin nåværende form er for vidtgående. Dette medlem er bekymret for en utvikling hvor borgerne stadig blir registrert og overvåket og ønsker derfor et noe mer begrenset register. På denne bakgrunn ønsker dette medlem å kutte i bevilgningen til DNA-registeret med 30 mill. kroner.

Dette medlem viser til at politireserveordningen er hjemlet i lov om tjenesteplikt i Politiet av 21. november 1952. Politireserven er en del av den sivile beredskapen i Norge og den inngår som en del av politiets spesielle beredskap. Ifølge lovens § 3 kan politireserven brukes når militær beredskap eller mobilisering helt eller delvis er satt i verk for å avverge eller begrense naturkatastrofer eller andre alvorlige ulykker for å opprettholde samfunnsordenen når viktige allmenne interesser tilsier det.

Politireserven består i dag av rundt 800 operative mannskaper. Dette medlem viser til at nye politireservister får et to ukers grunnkurs ved Justissektorens kurs- og øvingscenter (JKØ) i Stavern. Grunn-

kurs gjennomføres årlig med om lag 40–50 mannskaper pr. kurs. Etter gjennomført grunnutdanning innkalles mannskapet til repetisjonskurs om lag hvert tredje år med ca. 70–80 mannskaper pr. kurs.

Dette medlem mener politireserven kan utnyttes bedre og brukes mer. Dette medlem ønsker ikke at politireserven skal brukes som en kompensasjon for manglende politifolk, men som en ressurs i tillegg til politiet. Tidligere er politireserven brukt med god erfaring i bl.a. kriseøvelser. Det er dette medlems syn at en slik bruk kan videreutvikles, og at en kan bruke politireserven til nye oppgaver. Dette medlem mener derfor det vil være fornuftig å øke rekrutteringen til politireserven og styrke kursvirksomheten for dem som allerede er en del av reserven. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 2,2 mill. kroner slik at kursvirksomheten for politireserven økes med både et grunnkurs og et repetisjonskurs i 2011 i forhold til det regjeringen legger opp til.

Dette medlem mener gebyrer for offentlige tjenester ikke skal være fordekte, generelle avgifter, men gå til å dekke kostnaden for tjenester. Dette medlem mener høye gebyrer først og fremst bør brukes til å avgiftsbelegge atferd en vil ha mindre av. Dette medlem mener det gir et galt signal med høye gebyrer for å få behandlet søknad om statsborgerskap, arbeids-, bosettings- og utdanningstillatelser. Dette medlem mener vi trenger flere som søker om statsborgerskap, ikke færre. Videre viser dette medlem til at vi i fremtiden vil ha mangel på arbeidskraft og at lave gebyrer kan være ett av mange tiltak som gjør Norge noe mer attraktivt for kompetente, utenlandske arbeidstakere. På denne bakgrunn mener dette medlem gebyrene for å få behandlet søknad om statsborgerskap, arbeids-, bosettings- og utdanningstillatelser bør senkes med 25 pst. Venstre har derfor i sitt alternative budsjettfor-slag bevilget 22,2 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til omtale under rammeområde 22 der dette medlem foreslår å frita politiets utrykningsfartøy for engangsavgift. Et fritak for politiets kjøretøy vil medføre at politiet kan velge kjøretøy uten å ta hensyn til motorkraft, vekt og pris. Dette medlem viser til at avgiftsfritak for politiets biler vil medføre lavere kostnader ved investering, inntekt ved salg av bilene etter 3 år, kostnadseffektiv drift av bilparken og bedre sikkerhetsnivå.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 5 blir etter dette som følger:

	Bokført
Politireserven	2,2
25 pst. reduksjon i gebyr vedr. søknader til arbeidsstillatelse, oppholdstillatelse, statsborgerskap mv.	22,2
Forsøk med soning med elektroniske fotlenker	-50
DNA-register.....	-30,0
Sum endringer ramme 5: Justis.....	-55,6

3.2.5.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 5

	(kroner)					
	Prop. 1	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	20 080 136 000	20 083 736 000	20 876 136 000	20 370 136 000	20 265 136 000	20 024 536 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	+3 600 000	+796 000 000	+290 000 000	+185 000 000	-55 600 000

3.2.6 *Rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig), under kommunal- og forvaltningskomiteen*

3.2.6.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)		
490	Utlendingsdirektoratet	3 755 840
491	Utlendingsnemnda	261 219
500	Kommunal- og regionaldepartementet	173 580
551	Regional utvikling og nyskaping	2 248 650
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	502 750
554	Kompetansesenter for distriktsutvikling	26 700
579	Valgutmater	46 700
580	Bostøtte	3 830 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak	977 000
582	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg	720 000
585	Husleietvistutvalget	19 500
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	2 341 100
587	Statens bygningstekniske etat	73 300
820	Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	179 939
821	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	4 781 244
822	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 664 649
823	Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene	6 312
1533	Sametinget	229 248
1534	Tilskudd til samiske formål	20 024
1535	Galdu – Kompetansesenteret for urfolks rettigheter	3 151
1536	Internasjonalt reindriftssenter	3 541
1540	Nasjonale minoriteter	15 025
2412	Husbanken	387 200
2426	SIVA SF	38 600
Sum utgifter rammeområde 6		22 305 272

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Inntekter rammeområde 6 (i hele tusen kroner)		
3490	Utlendingsdirektoratet	1 412 851
3585	Husleietvistutvalget	700
3587	Statens bygningstekniske etat	29 600
3821	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	101 334
3822	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	94 320
4533	Sametinget	3 593
4540	Nasjonale minoriteter	3 550
5312	Husbanken	16 000
5326	SIVA SF	5 900
5613	Renter fra SIVA SF	36 600
5615	Husbanken	4 163 400
Sum inntekter rammeområde 6		5 867 848
Sum netto rammeområde 6		16 437 424

3.2.6.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.6.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.6.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 6 settes til 14 766 711 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 1 670 713 000 kroner.

Disse medlemmer mener dagens finansieringsmodell for kommunesektoren har gått ut på dato. Rammefinansieringssystemet er overmodent for revisjon. Disse medlemmer vil på sikt at staten skal ta over det finansielle ansvaret for grunnleggende velferdstilbud som skole, eldre, helse og omsorg, og har gjentatte ganger foreslått dette i Stortinget. Disse medlemmer er overbevist om at et slikt finansieringssystem kombinert med konkurranseutsetting av kommunale tjenester vil gjennom valgfrihet sikre høy kvalitet og at alle får de tjenestene de har krav på. Inntil disse medlemmer har fått gjennomslag for dette tar vi imidlertid utgangspunkt i dagens finansieringssystem i utarbeidelsen av Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett.

Fremtidens Kommune-Norge

Disse medlemmer viser til at avstanden mellom sentrale og lokale myndigheter er i ferd med

å bli større. Storting og regjering pålegger stadig vekk kommunene nye krav uten at det blir bevilget tilstrekkelig penger til å følge opp dette. Disse medlemmer mener at alle grunnleggende velferdstjenester på sikt må finansieres av staten på samme måte som sykepengene, ledighetstrygd, pensjon osv. i dag blir finansiert. På den måten vil de som ha behov for velferdstjenester få disse uavhengig av om man bor i en rik eller i en fattig kommune og uavhengig av politikernes prioriteringer fra år til år. Dette vil også legge bedre til rette for konkurranseutsetting av tjenester som igjen vil bedre kvaliteten på disse tjenestene.

Disse medlemmer er også opptatt av at kommunene skal være i stand til å yte kvalitativt gode tjenester til innbyggerne. Disse medlemmer mener derfor at antallet kommuner må reduseres vesentlig fra dagens 430 kommuner. Større og mer robuste kommuner vil både gi bedre fagmiljøer og frigjøre administrative kostnader som isteden kan benyttes til innbyggernes beste. Disse medlemmer ønsker at en reduksjon i antallet kommuner skal skje frivillig men ønsker å benytte økonomiske virkemidler for å få fortgang i denne prosessen. Større og mer robuste kommuner vil også legge bedre til rette for at fylkeskommunen kan avvikles som eget administrativt og politisk nivå.

Kommunenes økonomiske tilstand er urovekkende

Disse medlemmer viser til at til tross for at de rød-grønne partiene skryter av at kommunene har økt sine frie inntekter, opplever mange lokalpolitikere og deres administrasjon noe annet. Økte kostnader og flere oppgaver spiser opp økningen fra regjeringen og gir lite igjen til de grunnleggende velferdstjenestene.

Disse medlemmer vil at rammefinansieringssystemet avvikles og erstattes med en kombinasjon av fri kommunal beskatningsrett og statlig behovsstyrt finansiering av tunge og stadig mer lovregulerte velferdstjenester innenfor skole og omsorg. Disse medlemmer erkjenner at innholdet i de ulike lovpålagte velferdstjenestene kommunene er satt til å produsere og kvalitetssikre er blitt kraftig endret og mer individualisert i takt med befolkningens og stortingspolitikernes krav til økt kvalitet. Dette er selvsagt bra fordi man har fokusert på høy kvalitet i tjenestene og at kompetansen er god på mange områder, men på den andre siden er slike tjenester svært kostnadskrevene og disse kostnadene bør derfor bli et nasjonalt anliggende. Disse medlemmer mener at når kravene til tjenestene skjerpes i Stortinget og tjenestene forventes utført av kommunen, må det også følge statlige penger med slik at ikke tjenestemottakerne er avhengig av kommunale prioriteringer og økonomi for å få sine lovfestede rettigheter utført.

Investerings- og driftstilskudd til sykehjem må styrkes

Disse medlemmer har vanskelig for å huske sist eldreomsorg ikke var et stort valgkamplema. Dessverre ser også dette ut til å bli et tema i kommune- og fylkestingsvalget i 2011. Det skjer altfor ofte at eldre mennesker med pleiebehov blir gjort til en salderingspost og ikke får den prioritet de har fortjent og som de etter loven burde hatt krav på.

I budsjettforslag for 2011 legger disse medlemmer inn en betydelig styrking av finansieringen til etablering av sykehjemsplasser og, i mindre grad, omsorgsboliger ved å øke rammen for 2011 fra regjeringens 2 000 til 3 000 enheter på sykehjemsplasser med et tak på 1,3 mill. kroner pr. plass. Disse medlemmer fremmer også forslag om å oppheve bestemmelser forankret i ideologiske sperrer som forhindrer både ideelle og kommersielle utbyggere og drivere å bygge ut sykehjemstilbudet og dermed øke den samlede utbyggingstakten for å nå målsetningen om å nå målet om full dekning av sykehjemsplasser.

Disse medlemmer foreslår å bevilge 1,5 mrd. kroner til investeringstilskudd til sykehjemsplasser utover regjeringens forslag som en overslagsbevilgning. Disse medlemmer vil også foreslå å bevilge 1 mrd. kroner ekstra på 2010-budsjettet (nysalderingen) til dette formål. Midlene kan overføres til 2011 eller senere år.

Ressurskrevende tjenester

Disse medlemmer viser til at kommunene gjennom flere år har fått erfare en markert utgiftsvekst i forhold til personer med behov for ressurskre-

vende tjenester. Kommunene opplever komplekse situasjoner der omfattende pleie- og omsorgsbehov fører til at ressursene blir strukket svært langt. Disse medlemmer har merket seg at økningen i antall personer under 67 år som mottar slike tjenester og deres omsorgsbehov har økt kraftig. Disse medlemmer ønsker at personer med behov for ressurskrevende tjenester utføres av kompetente og engasjerte omsorgsarbeidere. Derfor foreslår disse medlemmer en økning i bevilgningene for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester i kombinasjon med at man samtidig styrker kommunenes økonomi med øremerkede midler til å styrke eldreomsorgen, for å sikre både de over og de under 67 år et faglig forsvarlig tilbud.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i statsbudsjettet for 2010 vedtok å svekke toppfinansieringen for ressurskrevende tjenester ved at kompenseringsatsen ble redusert fra 85 pst. til 80 pst. og at innslagspunktet ble hevet vesentlig mer enn lønns- og prisstigning skulle tilsi. Disse medlemmer viser til at denne svekkelsen har gjort det vanskeligere for kommunene å gi et godt tilbud til denne gruppen.

Disse medlemmer ønsker å reversere den foreslåtte endringen og viser til sitt alternative statsbudsjett der det videre foreslås en økning av kompensasjonsgraden fra 80 til 85 pst. Disse medlemmer vil også styrke ordningen ytterligere gjennom å redusere innslagspunktet fra 895 000 kroner til 800 000 kroner pr. bruker. På sikt ønsker disse medlemmer å senke innslagspunktet i denne finansieringsordningen til 400 000 kroner og vil gjøre dette trinnvis over en periode på flere år. Disse medlemmer foreslår en bevilgning på 700 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag for å dekke dette og vil følge opp med ytterligere midler i revidert nasjonalbudsjett dersom etterspørselen etter disse tjenestene tilsier det.

Disse medlemmer vil understreke det problematiske forhold at statens finansieringssystem for ressurskrevende brukere, med en stor kommunal egenbetaling, bidrar til en «negativ» konkurranse mellom kommunene. Dersom en kommune vurderes å gi et godt tilbud til grupper av brukere av ressurskrevende tjenester, medfører det gjerne at flere som tilhører den samme gruppen ønsker å flytte til kommunen. Siden dette etter dagens system vil straffe slike kommuner økonomisk, noe selvfølgelig også kommunene selv ser, motiveres de ikke til å gi et så godt tilbud til denne gruppen som er ønskelig. Dette er en grunnleggende feil ved dagens finansieringsordning, og kan ikke løses før staten tar et direkte finansieringsansvar slik disse medlemmer ønsker.

Tilpasning av eksisterende boliger til eldre

Disse medlemmer mener eldre mennesker som har behov for hjelp, men som fortsatt kan og ønsker å bo hjemme må få mulighet til tilpasninger i boligen sin. Slike tiltak er med på å legge til rette for at den enkelte kan bo lenger hjemme og kan derfor øke livskvaliteten og dermed også være et helseforebyggende tiltak.

Disse medlemmer foreslår derfor 50 mill. kroner til dette i statsbudsjettet for 2011 og vil følge opp med mer penger i revidert nasjonalbudsjett dersom etterspørselen tilsier det.

Forsvarlig og individrettet integrering

Disse medlemmer ønsker seg en mer realistisk og bærekraftig innvandrings- og integreringspolitikk. Disse medlemmer mener det er en forutsetning at innvandringen til Norge i form av en kraftig reduksjon i antall asylkomster er nødvendig for å sørge for en bedre og mer tilrettelagt integrering for de som allerede har ankommet landet og har fått lovlig opphold. Dagens rød-grønne integreringspolitikk legger på sikt opp til en massiv utenforskapspolitik som disse medlemmer mener er uforsvarlig og som vil få konsekvenser på en lang rekke samfunnsområder.

Disse medlemmer reduserer derfor mye i innvandringsbyråkratiet og ser at det ligger en del effekter i integreringsarbeidet, spesielt i forhold til administrasjonsutgifter. Slike utgifter og veksten i byråkrati er med på å ta penger bort fra individrettet og kravstillende integrering som både nordmenn og innvandrere vil se positive effekter av på lang sikt.

Fornyelse og effektivisering

Disse medlemmer har gjennom mange år argumentert for fornyelse og avbyråkratisering av offentlig sektor i Norge. For å få redusert det altfor store og unødvendige byråkratiet må virkemidler som konkurranseutsetting, utfordringsrett, reduksjon av rapporteringskrav og skjemavelde i større grad settes på dagsorden. Dette gjelder på alle de tre nivåene i offentlig sektor. Disse medlemmer har foreslått avvikling av fylkeskommunene som administrativt og politisk organ, og at disse tjenestene overføres til stat, kommune og privat sektor.

Offentlig sektor handler hvert år varer og tjenester for hundretalls milliarder kroner. Disse medlemmer viser her til at det ligger et stort potensial for innsparinger gjennom å ta i bruk flere elektroniske verktøy. På denne måten kan offentliges forespørsler nå ut til flest mulig aktuelle leverandører. Disse medlemmer vil øke satsingen på dette området, og vi foreslår derfor at det stilles krav til kommunesektoren om å ta i bruk verktøy for gjen-

nomføring av konkurranse i løpet av 2011. Bruk av slike tekniske løsninger vil kunne føre til betydelige innsparinger på innkjøp og redusere bruken av administrative kostnader. Dermed kan store beløp frigjøres til mer og kvalitativt bedre velferdstjenester i kommunene.

3.2.6.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 6 settes til 15 261 724 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 1 175 700 000 kroner.

Disse medlemmer mener det er behov for sterkere fokus på integrering, og særlig i den første fasen knyttet til språkopplæring og arbeid. Det er særlig viktig å fokusere på kvinner og barn. Disse medlemmer viser til at Høyre bl.a. vil gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder tilbud om gratis barnehageplass. Prosjektet SPRÅK 4, som Høyre initierte, språktester 4-åringene og har etter evaluering vist seg å fungere godt. Disse medlemmer foreslår at ordningen skal gjelde hele landet, og ønsker samtidig å utvide retten til norskopplæring med flere timer. Det er viktig å få på plass en obligatorisk språk- og kunnskapstest for søkere til norsk statsborgerskap.

Disse medlemmer mener at grunnleggende ferdigheter i norsk er svært viktig for barns mulighet til å lykkes i Norge. Derfor er det viktig at vi fanger opp alle barn som har språkproblemer på et tidligere tidspunkt enn i dag. Ordningen med språkkartlegging som har blitt gjennomført i enkelte kommuner i landet, omfatter ikke bare barn med minoritetsbakgrunn. Disse medlemmer vil utvide ordningen slik at den blir landsomfattende og at ordningen utvikles i tråd med kunnskapen som fremkom som en følge av de foretatte evalueringene.

Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktninger omfatter hele familien. Et viktig virkemiddel for å nå dette er å tilby gratis barnehage tilbud til denne gruppen under forutsetning av at både mor og far deltar i ordningen – eller er i arbeid eller utdanning. Disse medlemmer viser til at et eksempel på en viktig arena, er arbeidet på MiRA-senteret, et ressurscenter for innvandrer- og flyktningkvinner fra hele landet og en møteplass for engasjerte og samfunnsaktive kvinner og jenter med minoritetsbakgrunn, som bidrar både i integrerings- og likestillingsarbeidet. Arbeidet ved dette senteret bør etter disse medlemmers mening utvides. Disse tiltakene vil legge bedre til rette for integrering av kvinner og barn i det norske samfunnet.

Disse medlemmer viser til at flere frivillige organisasjoner driver viktig integreringsarbeid gjennom allerede etablerte institusjoner og tiltak. Røde Kors har i 2010 måttet avvise flere deltagere på sine arrangementer. Disse medlemmer vil styrke disse tilbudene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har lagt til grunn at det kommer 10 000 asylsøkere i 2011. Siden 2005 har antallet asylsøkere økt fra 5 500 til 18 500 i 2009. Disse medlemmer mener at det er nødvendig å stramme ytterligere inn på asylpolitikken slik at det kommer færre grunnløse asylsøkere til Norge. Disse medlemmer viser til at Høyre fremmer flere konkrete forslag som vil innebære en strengere asylpolitikk. Anslaget for nye asylsøkere reduseres derfor med 2 000. Forslagene innebærer bl.a. å få på plass flere returavtaler, økt krav til

underhold ved familieforening, og informasjons-tiltak i land hvor de fleste grunnløse asylsøkerne kommer fra. Samtidig foreslår disse medlemmer at det etableres en instruksjonsmyndighet for regjeringen overfor UNE i prinsippsspørsmål tilsvarende ordningen som eksisterer overfor UDI, og at regjeringen bes å gjennomgå prosedyrene for hvordan straffbare forhold som fremkommer gjennom saksbehandlingen og asyLintervju i UDI og UNE, blir viderefremmet og fulgt opp overfor statsadvokaten.

Disse medlemmer viser til at Høyre opprettholder bevilgningen til norskopplæring fra regjeringens forslag selv om vi legger til grunn en politikk som vil redusere antall asylsøkere. Det betyr at Høyre i realiteten styrker norskopplæring for asylsøkere og innvandrere.

Høyres integreringspolitiske prioriteringer

Gratis barnehage for INTRO-ordningen	25 mill. kr
Språkkartlegging 4-åringer (tilskuddsordningen for lokale introduksjonstiltak).....	15 mill. kr
Styrket norskopplæring, særskilt pott til norskopplæring i samarbeid med frivillige organisasjoner for folk som ikke har rett og plikt til norskopplæring	30 mill. kr

3.2.6.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 16 420 524 000 kroner under rammeområde 6, som er 16 900 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener at det er behov for styrket satsing på integreringsarbeid i regi av frivillige organisasjoner. Organisasjonene sitter på unik kompetanse og nettverk som det offentlige bør benytte seg av. For å få mest mulig igjen for hver krone som investeres må staten satse på de frivillige organisasjoner. Dette medlem viser til sitt alternative budsjett hvor det derfor foreslås å øke bevilgningen til tilskuddsordningen til drift av landsdekkende organisasjoner på innvandringsfeltet med 15 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner er tiltenkt til oppstart av prosjekt med å innføre flyktningguider i alle kommuner.

Dette medlem viser til at Norge har en høy andel arbeidsinnvandrere som kommer fra land utenfor Skandinavia. Som et tiltak for å bedre deres kunnskap om sine rettigheter og plikter i Norge har dette medlem i sitt alternative budsjett foreslått at det tilbys norskopplæring til denne gruppen, finansiert i et spleiselag mellom staten og bedriftene, og bevilger derfor 27 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem viser til at det er kommunene som tar på seg ansvaret for integrering og flyktningarbeidet, det er et stort gap mellom regjeringens forslag til integreringstilskudd og kommunenes utgifter,

for å redusere dette gapet har dette medlem i sitt alternative budsjett foreslått at integreringstilskuddet økes med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det er i distriktene det meste av våre naturressurser ligger. Verdiskapingen i lokalsamfunnet danner grunnlaget for velferden både i distriktene og i urbane strøk. Dette medlem mener folk skal ha reell valgfrihet med hensyn til bosted, det skal være likeverdige levekår i hele landet, og hovedtrekkene i bosettingsmønsteret må opprettholdes. Dette medlem vil påpeke at kultur- og fritidstilbudet stadig blir viktigere når folk velger bosted. Det skal være tilgang til et bredt spekter av kulturopplevelser også i distriktene. Satsing på barn og unge er god distriktpolitikk. Distriktpolitikken skal også utjevne forskjeller mellom ulike deler av landet.

Dette medlem mener at egen bolig i et trygt bomiljø er et av de viktigste velferdsgodene i samfunnet. Selv om vi i Norge har høy boligstandard, finnes det fortsatt mennesker uten fast bolig. Hovedmålet i boligpolitikken må derfor være å legge til rette for et stabilt boligmarked der alle får mulighet til å bo i egen bolig. Det å ha et sted å bo er grunnleggende for å kunne fungere i dagens samfunn. Bolig er ett av fundamentene i den norske velferdspolitikken.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 2011 foreslått å videreføre årets låneramme i Husbanken på 15 mrd. kroner. Husbanken er viktig for å kunne opprettholde et velfungerende boligmarked både for byggenæringen og myndighetene. Allerede i august 2010 var lånerammen for 2010 brukt opp. Dette med-

lem viser til sitt alternative budsjett hvor der det foreslås å øke Husbankens låneramme med 5 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at rentekompensasjonsordningen for skoler og kirkebygg har vært et vellykket tiltak. Dette medlem mener derimot at rammen for låneordningen ikke er tilstrekkelig for å dekke behovet og øker derfor rammen for låneordningen for kirkebygg med 500 mill. kroner.

Dette medlem viser til udekket behov for sykehjems- og hospitsplasser og omsorgsboliger, og foreslår en økning i bevilgningen for å gi rom for 500 boliger utover regjeringens forslag.

Dette medlem styrker også Husbankens boligsosiale handlingsprogram (tilskudd til bygging av utleieboliger) og biveiledning og oppfølging i regi av kommuner og frivillige organisasjoner med en bevilgning på 50 mill. kroner.

Dette medlem vil omdisponere noe av bevilgningen til regional utvikling og nyskaping i fylkeskommunene (310 mill. kroner) til en forsterket satsing på samferdsel over hele landet under rammeområde 17.

3.2.6.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 16 646 612 000 kroner under rammeområde 6, som er 209 188 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Innvandring

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår at kvoten i 2011 for antall overføringsflyktninger fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) opprettholdes på samme nivå som i 2010, dvs. med inntil 1 200 plasser. Dette medlem vil vise til at regjeringen i sin politiske plattform for 2009–2013 (Soria Moria 2) skriver at regjeringens mål er å øke antallet kvoteflyktninger til minst 1 500 og at de vil øke antallet kvoteflyktninger «når antallet asylsøkere går betydelig ned». I forslaget for statsbudsjett for 2011 kan vi i Prop. 1 S (2010–2011) lese at vi fra slutten av 2009 og første halvår 2010 har sett en «stor nedgang i antallet asylsøkere». Første halvår 2010 kom det 4 466 søkere, en nedgang på 45 pst., sammenliknet med første halvår 2009. Dette medlem mener at en nedgang på 45 pst. er «betydelig» og mener Norge er i stand til å ta imot flere overføringsflyktninger fra FN. Dette medlem er enig i at overføring av flyktninger til Norge er en ressurskrevende form for flyktningarbeid og er ikke nødvendigvis den beste løsningen for alle flyktninger. I mange tilfeller er det imidlertid ikke mulig å finne varige løsninger i flyktningens nærområde, og det vil da være behov for å

overføre flyktninger til andre land, for eksempel til Norge. Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt i hjemlandet sitt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe og at Norge bør ta et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet. Dette medlem vil presisere at Norge må overholde internasjonale forpliktelser og at FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) tidligere har meldt om et stort behov for at land tar imot flere flyktninger.

Dette medlem mener Norge er i stand til å ta inn flere overføringsflyktninger fra UNHCR enn det regjeringen legger opp til og foreslår å øke kvoten av overføringsflyktninger fra UNHCR fra 1 200 til 1 700. Dette medlem foreslår derfor at det netto bevilges 57 mill. kroner mer til kvoteflyktninger enn det som følger av regjeringens forslag og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2011 med en sak som sikrer at Norge tar et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet ved at kvoten overføringsflyktninger økes med 500.»

Dette medlem mener at integreringsarbeid må ses i sammenheng med frivillighetspolitikken. Integreringspolitikken må etter dette medlems syn i større grad basere seg på privat initiativ og frivillighet. Dette medlem viser til at Norge har et godt offentlig tilbud til nyankomne flyktninger, men at også andre innvandrere trenger å lære seg norsk og få bedre kjennskap til det norske samfunnet. Dette medlem mener frivillige organisasjoner kan bidra i dette arbeidet i enda større grad enn de gjør i dag. Dette medlem viser til at flere organisasjoner har svært gode tilbud rettet mot innvandrere som skaper kontakt og bygger broer over kulturforskjeller. Dette medlem vil trekke fram Mira-senteret som jobber med å styrke innvandrer- og flyktningkvinnens stilling i Norge. Mira-senteret jobber blant annet med å bekjempe tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. På denne bakgrunn foreslår Venstre i sitt alternative budsjett å bevilge 10 mill. kroner mer enn regjeringen til frivillige organisasjoner som jobber med integrering, herunder 2 mill. kroner til Mira-senteret.

Dette medlem mener dagens organisering av Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og myndighetene (KIM) ikke er hensiktsmessig. KIM skal være en kanal fra ulike deler av Norge og inn til de sentrale myndighetene, men dette medlem mener frivillige innvandrerorganisasjoner bør ha mulighet til å påvirke myndighetene direkte uten å gå veien om et såkalt kontaktutvalg. Det vises til at dette medlem ønsker å styrke tilskuddet til inn-

vandringsorganisasjonene generelt. Dette medlem foreslår derfor at bevilgningen til KIM kuttes med 6,3 mill. kroner. I sum utgjør dette forbedrede rammebetingelser for innvandringsorganisasjoner.

Dette medlem mener Utlendingsdirektoratet har for lang saksbehandlingstid, og viser til at direktoratet fortsatt har et betydelig antall ubehandlede saker. En rimelig restansebeholdning ved utgangen av 2011 vil innebære at antall ubehandlede saker må reduseres i løpet av 2011 med hhv. 1 000 asylsaker og 15 000 oppholdssaker. Samlet provenyeffekt i 2011 anslås til 33,4 mill. kroner. Dette medlem mener regjeringens budsjettforslag ikke tar inn over seg de store utfordringene utlendingsforvaltningen står overfor når det gjelder ubehandlede saker. Restansene tar opp mye saksbehandlingskapasitet i direktoratet. Dette medlem vil peke på at rask saksbehandling er viktig for å hindre at en usikker situasjon strekker ut i tid. Lang saksbehandling er særlig problematisk i saker der barn er involvert. Dette medlem mener derfor at det er viktig å sette inn tiltak for å redusere saksbehandlingstiden og for å bli kvitt restansene. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at rammen økes med 33,4 mill. kroner for å oppnå en rimelig restansebeholdning i Utlendingsdirektoratet.

Regional utvikling

Dette medlem mener det er viktig med en målrettet satsing på tiltak i distriktene for å skape entusiasme og engasjement for lokal utvikling. Dette må i hovedsak skje på grunnlag av lokale initiativ og interesser. Fylkeskommunene har ansvaret for å bistå kommuner og småsamfunn med de riktige tiltakene, og sitter nærmere utfordringene enn departement og staten gjør. Det er derfor fylkene som bør koordinere og prioritere hvilke prosjekter som skal få støtte til lokal mobilisering. At staten skal bidra til å gi støtte til noen få, bidrar mer til å synliggjøre en subjektiv forskjellsbehandling enn å bygge opp under lokal mobilisering flest mulig steder.

Dette medlem vil derfor foreslå en nominell videreføring av tilskuddene til fylkeskommuner for regional utvikling, noe som vil gi en innsparing på 63,5 mill. kroner. Dette medlem foreslår videre å redusere nasjonale tiltak for lokal samfunnsutvikling med 30 mill. kroner. Dette medlem mener dette er en byråkratisk ordning for symbolsaker som det vil være vanskelig å måle noen positiv effekt av.

Dette medlem var imot å opprette et eget kompetansesenter for distriktsutvikling og foreslår derfor å kutte 26,7 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at Norge er et gjennomregulert land, og at vi har utfyllende lovverk og omfattende etiske regler for å forhindre korrupsjon. Likevel mener dette medlem at habilitet og rolle-

blandinger er utfordringer innenfor kommunal forvaltning, innkjøp, bevilgninger og ansettelser. Transparency International Norge har søkt kommunal- og regionaldepartementet om tilskudd til å drive anti-korrupsjonsarbeid i kommunene, men fått avslag. Dette medlem mener det er viktig med opplæring for å sikre etterlevelse av regelverket og etisk forsvarelig handling i kommunesektoren. Dette medlem vil derfor bevilge 1 mill. kroner til anti-korrupsjonsarbeid i kommunene gjennom Transparency International Norge.

Bolig

Dette medlem ønsker å prioritere mer til de som trenger det mest. Vi har over 6 000 bostedsløse i Norge. Ifølge Institutt for by- og regionforskning er tallet stigende, og økningen er størst i gruppen mellom 18 og 24 år. I tillegg sliter mange med å skaffe seg og beholde en bolig. Barnevernsbarn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusmisbrukere. Særlig for de som har hatt problemer i en tidlig fase av livet vil det være avgjørende å ha en egen bolig under mest mulig stabile forhold. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag, og mange står i kø for å få bolig. Kommunene har få utleieboliger og det bygges i svært liten grad sosiale boliger. Dette medlem vil derfor gjøre det mulig for kommunene å bruke av Startlån-midlene for å gi hjelp til depositum. Mange er i stand til å betale månedlig leie, men ikke i stand til å reise et depositum på 20–30 000 kroner for en leiebolig.

Dette medlem viser til at Venstres alternative budsjett styrker tiltak i boligsektoren med 106 mill. kroner mer enn regjeringens forslag. Dette medlem mener staten må stimulere kommunene til å bygge flere og rimelige utleieboliger. Dette medlem vil derfor innføre en ordning for «hjemkjøp», som gjør det mulig å starte med et leieforhold til en kommunal bolig og deretter gå over til å betale avdrag som gjør at boligen blir mer og mer selveid. Det er også viktig å bidra til at det etableres Ungbo i flere kommuner enn Oslo og se på fordelsordninger for boligsameier for ungdom, da ungdomskullene øker betraktelig de neste 10 årene. Dette medlem mener det norske leiemarkedet er preget av dårlig organisering på utleiesiden og mange uerfarne leietakere. Myndighetene må derfor bidra til å profesjonalisere utleiesektoren og bidra til mer langsiktighet. Leiesektoren er kommet for å bli, også i Norge. Studentsamskipnaden i Tromsø har organisert både utleiere og leietakere ved hjelp av internett, og dette medlem mener det er et enkelt og billig virkemiddel å bidra til at flere byer i landet gjør det samme. Dette medlem ser også for seg flere ideelle bolig-

stiftelser inn i leiesektoren og utfordrer regjeringen på en politikk for å bidra til å etablere disse.

Dette medlem viser til at ordningen med rentekompensasjon for skoleanlegg ble opprettet av regjeringen Bondevik II i 2002. Dette medlem mener det er behov for å styrke ordningen gjennom å øke rammen for skolebygg og svømmeanlegg med 5 mrd. kroner og 1 mrd. kroner for kirkebygg. Mange kommuner og fylkeskommuner står foran store investeringer i nybygg og ombygginger. Ikke minst gjelder dette for fylkeskommunene, som opplever stor vekst i elevtallet i videregående skole og en stadig utvikling og tilpasning av yrkesfagutdanningen. Dette medlem foreslår derfor å øke rammen, noe som medfører en ekstrabevilgning på 76 mill. kroner til rentekompensasjon i Husbanken.

Dette medlem viser til at Sametinget har et særlig selvstendig ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponering. Dette medlem foreslår en nominell videreføring av tilskuddet til Sametinget, med unntak av den foreslåtte økningen til samisk språk. Dette medlem mener Sametinget har en svært viktig rolle i arbeidet for samisk språk og viser til at samisk språk står sterkere i den offentlige bevissthet enn noen gang før.

Dette medlem mener alle må få nødvendig pleie og omsorg når de trenger det. For å sikre et godt tilbud til eldre, trengs et bedre og mer fleksibelt tilbud som fanger opp ulike ønsker og behov. Dette

medlem mener det er behov for å bygge flere sykehjemsplasser, samt å styrke fagkompetansen innen geriatri og rehabilitering. Dette medlem viser til det såkalte «eldreforliket» som Venstre og Kristelig Folkeparti inngikk med regjeringen våren 2009. Avtalen skulle blant annet sikre en rett til sykehjemsplass når man trenger det. Samtidig skal kommunenes mulighet til å avslå tilbud fordi de mangler penger eller personell innskrenkes. Dette medlem er derfor forundret over at regjeringens budsjettforslag for 2011 ikke innebærer ekstra bevilgninger for å følge opp eldreforliket. Kommunenes Sentralforbund sier regjeringens budsjettforslag for 2011 knapt gir rom for å videreføre velferdstilbudet.

Dette medlem viser til at over 3 000 står i kø for å få sykehjemsplass. De siste fem årene har regjeringen klart å få på plass 699 nye sykehjemsplasser. Dette medlem viser videre til at regjeringens mål er 12 000 plasser fra 2008 til 2015. Sannsynligvis er behovet mange flere plasser. Særlig vil behovet for sykehjemsplasser øke radikalt fra 2020. Dette medlem mener det er behov for å skaffe flere sykehjemsplasser og vil derfor gi en merbevilgning til sykehjemsplasser på 133,3 mill. kroner. Dette vil gi 2 000 flere sykehjemsplasser i 2011 med økt statlige finansieringstilskuddet fra 25 til 40 pst.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 6 blir etter dette som følger:

	Bokført
Raskere/økt saksbehandling UDI.....	33,4
500 flere kvoteflyktninger.....	57,0
Tilskudd til Transparency International Norge for å forebygge korrupsjon i kommunene	1,0
Boligtilskudd, etablering av utleieboliger og innføring av ordningen med «Hjemkjøp»	30,0
Rentekompensasjonsordning for skole- og svømmeanlegg, Husbanken.....	76,0
2000 flere sykehjemsplasser + økt statlig finansieringstilskudd (40 pst)	133,3
Tilskudd til innvandrersorganisasjoner mv.....	12,0
Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	-63,5
Nasjonale tiltak for lokal samfunnsutvikling	-30,0
Legge ned kompetansesenter for distriktsutvikling	-26,7
Legge ned kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene. Omprioritere til frivillige innvandrersorg.	-6,3
Nominell videreføring, Sametinget (ikke kutt på 3,5 mill til samisk språklitteratur).....	-7,0
Sum endringer ramme 6: Innvandring, regional utvikling og bolig	209,2

3.2.6.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 6

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	16 437 424 000	16 437 424 000	14 766 711 000	15 261 724 000	16 420 524 000	16 646 612 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-1 670 713 000	-1 175 700 000	-16 900 000	+209 188 000

3.2.7 **Rammeområde 7 (Arbeid og sosial), under arbeids- og sosialkomiteen**

3.2.7.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)		
600	Arbeidsdepartementet	164 690
601	Utredningsvirksomhet, forskning m.m.	233 650
604	Utviklingstiltak i arbeids- og velferdsforvaltningen	161 700
605	Arbeids- og velferdsetaten	10 050 200
606	Trygderetten	62 690
611	Pensjoner av statskassen	20 900
612	Tilskudd til Statens Pensjonskasse	9 063 000
613	Arbeidsgiveravgift til folketrygden	782 000
614	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	42 000
615	Yrkesskadeforsikring	72 000
616	Gruppelivsforsikring	156 000
621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering	276 310
634	Arbeidsmarkedstiltak	7 329 840
635	Ventelønn	155 000
640	Arbeidstilsynet	431 690
642	Petroleumstilsynet	209 380
643	Statens arbeidsmiljøinstitutt	98 000
645	Regional verneombudsordning i hotell- og restaurantbransjen og renholdsbransjen	6 000
646	Pionerdykkere i Nordsjøen	2 990
648	Arbeidsretten, Riksmeklingsmannen m.m.	20 360
649	Treparts bransjeprogrammer	10 000
660	Krigspensjon	570 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn	395 270
666	Avtalefestet pensjon (AFP)	1 650 000
667	Supplerende stønad til personer over 67 år	380 000
847	Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	213 613
2470	Statens pensjonskasse	421 770
2540	Stønad under arbeidsledighet til fiskere og fangstmenn	30 000
2541	Dagpenger	12 900 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	850 000
2620	Stønad til enslig mor eller far	3 948 500
2650	Sykepenger	36 436 880
2651	Arbeidsavklaringspenger	37 650 000
2655	Uførhet	56 114 000

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
2661	Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.	9 180 000
2670	Alderdom	128 209 000
2680	Etterlatte	2 413 500
2686	Gravferdsstønad	175 000
2690	Diverse utgifter	325 000
Sum utgifter rammeområde 7		321 210 933
Inntekter rammeområde 7 (i hele tusen kroner)		
3605	Arbeids- og velferdsetaten	40 500
3614	Boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	26 000
3615	Yrkesskadeforsikring	153 000
3616	Gruppelivsforsikring	91 000
3634	Arbeidsmarkedstiltak	2 000
3635	Ventelønn	41 600
3640	Arbeidstilsynet	26 550
3642	Petroleumstilsynet	85 170
5470	Statens pensjonskasse	18 069
5607	Renter av boliglånsordningen i Statens Pensjonskasse	1 229 000
5701	Diverse inntekter	1 781 200
5704	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	170 000
5705	Refusjon av dagpenger	81 000
Sum inntekter rammeområde 7		3 745 089
Sum netto rammeområde 7		317 465 844

3.2.7.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.7.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 7 settes til 317 470 444 000 kroner, som er en økning på 4,6 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 317 465 844 000 kroner.

Flertallet viser til at det nå er litt over to år siden nedgangs-konjunktur og internasjonal finanskriser bidro til å svekke det norske arbeidsmarkedet. Lavere økonomisk aktivitet medførte lavere etterspørsel etter arbeidskraft, redusert sysselsetting og økende arbeidsledighet. Flertallet viser videre til at økningen i ledigheten var sterkest i perioden fra høsten 2008 til våren 2009, men at situasjonen på arbeidsmarkedet det seneste året har vært mer stabil, men at det fortsatt er betydelig usikkerhet knyttet til den fremtidige utviklingen.

Flertallet viser til at regjeringens målsetting for budsjettet er å holde sysselsettingen oppe og arbeidsledigheten lav, samt å ta vare på de som opp-

lever å bli permittert eller miste jobben som følge av situasjonen på arbeidsmarkedet. Videre viser flertallet til at regjeringen derfor viderefører de midlertidige finanskrisetiltakene for dagpenger og permitteringer, selv om situasjonen på arbeidsmarkedet har stabilisert seg noe.

Flertallet peker på at den foreslåtte bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak gir rom for om lag 71 200 tiltaksplasser i gjennomsnitt i 2011. Flertallet understreker viktigheten av at regjeringen kontinuerlig vurderer arbeidsmarkedet fremover, og kommer tilbake til stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2011 for å vurdere tiltaksnivået i lys av den aktuelle situasjonen i arbeidsmarkedet.

Flertallet er samtidig bekymret for arbeidsdeltakelsen for personer med nedsatt arbeidsevne. Disse vil ofte ha behov for ytterligere bistand enn ordinært arbeidsledige. For flertallet er arbeidet for et inkluderende arbeidsliv sentralt. For å øke yrkesdeltakelsen er det varslet en sysselsettingsstrategi for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Flertallet ber regjeringen opprettholde et fortsatt høyt trykk på å legge til rette for å få denne gruppen i jobb. Flertallet vil samtidig understreke at tidsubestemt lønnskudd kan bidra til å sysselsette personer med nedsatt arbeidsevne, og ber om at det er

spesiell oppmerksomhet rundt dette tiltaket i året som kommer.

Flertallet vil påpeke at støtte til de fattiges organisasjoner gir stor effekt for utsatte grupper, og vil særlig vise til betydningen av å satse på sosiale entreprenører. Flertallet foreslår å øke bevilgningen til de fattiges organisasjoner med 2,6 mill. kroner.

Flertallet viser til at forsøksordningen med servicehund for personer med ulike typer funksjonsnedsettelse har vist seg å gi brukerne bedret livskvalitet. For å sikre videreføring av ordningen foreslås det å bevilge 2 mill. kroner til tiltaket.

3.2.7.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 7 settes til 313 891 544 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 3 574 300 000 kroner.

I et land med ca. 2,2 millioner arbeidstakere er det bekymringsfullt, og vanskelig å akseptere, at andelen som står utenfor arbeidslivet og må leve av passive ytelser er så stor som i Norge. Den norske befolkningen har gjennomgående god helse men likevel står altfor mange utenfor det ordinære arbeidslivet.

Disse medlemmer ønsker derfor sterkere satsing på tiltak, tjenester og innsats, som kan bidra til at flere av dem som, av forskjellige helsemessige grunner ikke er yrkesaktive, men som har en restarbeidsevne, kan få hjelp til å bruke denne i aktiv innsats.

I Fremskrittspartiets alternative forslag til budsjett for 2011 legges det derfor vekt på økt satsing på arbeidsmarkedstiltak, tilrettelegging på arbeidsplassen og tiltaksplasser for personer med nedsatt funksjonsevne. Styrket oppfølging fra Navs side skal bidra til at flere arbeidsgivere blir oppmerksomme på mulighetene som foreligger når det gjelder bistand til tilrettelegging av arbeidsplasser og lønnstilskudd. Nav må etter disse medlemmers vurdering satse mer på samarbeid med arbeidsgivere og oppfølging av dem som står tilmeldt som arbeidsledige.

Oppfølging av IA-avtalen må forventes å bidra til at sykefraværet reduseres ytterligere. Når regjeringen, i sitt forslag til budsjett for 2011, bare regner med en stabilisering av sykefraværet vitner dette om liten tro på virkningen av IA-avtalen og en altfor svak satsing på området. Bedre tilretteleggingstiltak og utvidet bruk av gradert sykemelding, slik disse medlemmer foreslår i sitt alternative forslag til

budsjett for 2011, vil legge til rette for et betydelig lavere sykefravær.

En sterkere satsing på å utnytte den samlede kapasiteten i norsk helsevesen og en bedre organisering av spesialisthelsetjenesten vil bidra til lavere sykefravær og at folk kommer raskere tilbake til jobben. Tidligere igangsettelse av rehabiliteringstiltak og behandling vil forhindre at diagnoser forverres og fører til mer alvorlige lidelser.

Det er viktig at de som har helsemessige problemer og ikke er i stand til å være yrkesaktive får den oppfølging, de ytelser og den hjelp de har krav på til rett tid. Ytelser må være slik at det er mulig å leve normalt og ha en verdig tilværelse. Skal samfunnet kunne ivareta dem som trenger hjelp og støtte på en god måte må alle de som har en arbeidsevne, stor eller liten, gjøre en innsats som bidrar til en bærekraftig samfunnsøkonomi.

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2011 omfatter etter disse medlemmers mening økt beskatning for store pensjonistgrupper som ikke har noen mulighet til å følge regjeringens oppfordring om å stå lenger i arbeidslivet. Gjennom det nye alderspensjonssystemet i folketrygden vil mange fremtidige pensjonister få sine ytelser redusert i forhold til dagens nivå. Alle pensjonister vil få en dårligere utvikling i sine inntekter enn lønsmottakerne og vil tape kjøpekraft hvert eneste år. Når i tillegg skatten og trygdeavgiften økes og særfradrag fjernes betyr det en generell reduksjon av pensjonisters levestandard.

Disse medlemmer har alltid vært opptatt av rettferdighet og likeverd for pensjonister og for sikring av deres rettigheter. Opptjente pensjonspoeng er en rettighet, ikke en sosial ytelse som mange ser ut til å legge til grunn.

I Fremskrittspartiets alternative forslag til budsjett for 2011 foreslås det å redusere avkortingen av grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister og at alle minstepensjonister skal behandles likt. Det er urimelig at sivil status skal ha betydning for hvilke ytelser du mottar som pensjonist og at samme opptjening av rettigheter ikke skal føre til lik ytelse.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som fører til at avkortingen av grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister settes til 10 pst. fra 1. mai 2011.»

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som har som mandat å se på sammenslåing av Petroleumstilsynet og Arbeidstilsynet. Sammenslåingen skal være gjennomført innen tre år.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som gir alle minstepensjonister, uavhengig av sivil status, et sært tillegg på 1 G.»

3.2.7.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 7 settes til 317 073 244 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 392 600 000 kroner.

Disse medlemmers visjon i arbeids- og velferdspolitikken er det selvhjulpne mennesket. Det skal legges til rette for et samfunn med muligheter for alle, hvor alle har frihet til å leve selvstendig og hvor alle som faller utenfor skal få en ny sjanse. Velferdsstaten skal ikke være alt for alle, men skal være sterk for den som har behov for hjelp. Derfor mener disse medlemmer det overordnede målet i arbeids- og sosialpolitikken er å bidra til at alle mennesker kan få oppleve den trygghet det er å ha et inntektsgivende arbeid å gå til. Altfor mange mennesker i yrkesaktiv alder står i dag utenfor arbeidslivet. For Høyre er det helt grunnleggende at alle som kan jobbe, skal jobbe og få oppleve den frihet det gir å være selvforsørgende. Disse medlemmer mener at de som befinner seg langt utenfor arbeidslivet og ikke har muligheter til å greie dette, skal ha en anstendig inntektssikring. Det må stilles individuelle krav til aktivitet. Det er ikke et velferdssamfunn verdig å gi opp mennesker. Velferdssystemet, skattesystemet og ansettelsesregelverket må derfor etter disse medlemmers vurdering omformes slik at aktivitet og deltakelse blir et hovedprinsipp, og at det alltid skal lønne seg å jobbe.

Disse medlemmer mener at vår tids største samfunnsutfordring er det høye antallet mennesker i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidslivet. Basert på opplysninger i regjeringens eget forslag til statsbudsjett for 2011, kan antallet i 2011 komme opp mot hele 830 000 mennesker. Antallet vil variere, slik det også har gjort de siste årene, særlig i takt med svingende arbeidsledighet. Disse medlemmer mener likevel at utfordringen ikke først og fremst er knyttet til mennesker som mister jobben og er arbeidsledige i noe tid, men at antallet mennesker på helserelaterte ytelser og mer permanente trygdeordninger ser ut til å øke sterkt. I 2010/2011 vil det for første gang i historien være mer enn 600 000 mennesker som mottar helserelaterte ytelser alene – en milepæl disse medlemmer mener illustrerer at vi fremdeles har en lang vei å gå før vi når IA-avtalens målsetninger.

I første og andre kvartal av 2010 har sykefraværet vist en gledelig nedgang. Disse medlemmer vil imidlertid ta avstand fra de påstandene som kommer

fra sentrale personer fra regjeringspartiene, om at dette skal skyldes at de nye tiltakene som kom inn i IA-arbeidet ved forlengelsen av IA-avtalen i februar 2010, har begynt å virke. Dette er ikke tilfelle, tvært imot så er det svært få av de tiltak som kom det ble enighet om i februar 2010 som enda er ferdig utformet, behandlet eller iverksatt. Langt mindre er det derfor snakk om at en kan se målbar effekt. Disse medlemmer vil derimot peke på at det i regjeringens budsjettforslag ligger an til å komme en stor pågang av nye mottagere av Arbeidsavklaringspenger i 2011, og at de samlede utgiftene til denne nye inntektssikringsordningen nå vil være større enn for det folketrygdfinansierte sykefraværet. Der hvor sykefraværnedgangen kan gi inntrykk av at utviklingen går i riktig retning, kan økningen i antallet mennesker som mottar arbeidsavklaringspenger og Uførepensjon tyde på det stikk motsatte: De langtidssyke friskmeldes ikke, de forblir langtidssyke. Eneste forskjellen er at de etter ett år med sykepenger får sin inntekt redusert kraftig, fra 100 pst. av tidligere inntekt, til ca. 64 pst. Disse medlemmer mener derfor det er avgjørende at det settes inn langt sterkere virkemidler overfor sykmeldte det første sykmeldingsåret, slik at en forhindrer at sykefravær skal innebære permanent utenforskap.

Disse medlemmer viser til at Høyres målsetninger innenfor arbeids- og sosialpolitikken for 2009–2013 er:

1. Styrking av arbeidslinjen. Det skal alltid lønne seg å jobbe!
2. Liberalisering av arbeidsmiljøloven. Det skal alltid være lettere å komme inn i en ny jobb enn inn i en ny trygdeordning.
3. Mer målrettet fattigdomssatsning, som ikke gjør det bedre å være fattig, men som skal gjøre det lettere for fattige å få det bedre.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2011, hvor disse målsetningene gir seg uttrykk i følgende konkrete satsninger:

1. Det skal alltid lønne seg å jobbe. For å øke de økonomiske incentivene for å gå fra stønad til jobb foreslår Høyre å senke inntektsskatten for de som har lave og middels inntekter, i tillegg til forslag som gjør overgangen mer smidig for dem som går fra stønad og ut i arbeid.
2. Sterkere virkemidler i sykefraværarbeidet. Høyre foreslår tiltak som gir tidligere inn gripen, bedre individuell oppfølging av den enkelte sykmeldte og bedre omskoleringsmuligheter for den som ikke vil komme tilbake til den jobben en er sykmeldt fra.

3. Strategi for å hjelpe flere funksjonshemmede ut i jobb. Høyre foreslår en dreining av arbeidsmarkedstiltakene til de med størst hjelpebehov, bedre og forenkla rutiner for tilrettelegging og styrking av konkrete tiltak som gjør det lettere for funksjonshemmede å være i jobb.
4. Måltrettet fattigdomssatsning. Høyres fattigdomssatsning har to hovedlinjer; understøtting av arbeidslinjen og særskilte tiltak overfor barn og unge som lever i fattigdom.

Høyres arbeids- og sosialpolitiske prioriteringer

Styrke Trygdelegeordningen.....	10 mill. kr
Tilretteleggingsgaranti for funksjonshemmede osv.	10 mill. kr
Fattigdomssatsning: Lavterskel arbeidstilbud.....	10 mill. kr
Fattigdomssatsning: Snu i døra.....	15 mill. kr
Fattigdomssatsning: Lokale barne og ungdomstiltak.....	20 mill. kr
Fattigdomssatsning: Gradert barnehagepris i flere kommuner, utvidelse av ordning	150 mill. kr
Arbeidsmarkedstiltak, 3000 flere tiltaksplasser til arbeidssøkere med nedsatt arbeidsevne .	
Forsøksordning med tilrettelagt transport for funksjonshemmede	13 mill. kr
Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv., Hjelpestønad.	
Fordeling: Servicehund (4 mill. kr), Tolkehjelp til døve (2 mill. kr), Lese- og sekretærhjelp (4 mill. kr).....	10 mill. kr
Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv., Hjelpemidler under arbeid og utdanning.	
Fordeling: Arbeids- og utdanningsreiser (5 mill. kr), Funksjonsassistent (5 mill. kr).....	10 mill. kr
Arbeidstilsynet, tiltak mot sosial dumping og svart arbeid.....	5 mill. kr
Fjerne regjeringens kutt Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne	2,26 mill. kr
Fjerne regjeringens kutt Tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne, tiltak for å øke tilgjengelighet og universell utforming.....	1,64 mill. kr

3.2.7.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 317 451 744 000 kroner under rammeområde 7, som er 14 100 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem støtter at det skal være gode velferdsordninger for dem som av helsemessige årsaker ikke kan være i arbeid, men understreker at gode velferdsordninger er avhengig av at flest mulig deltar i arbeidslivet. Dette medlem mener at mer må gjøres for å hindre at mennesker blir varig utstøtt fra arbeidslivet til passive ytelser.

Dette medlem peker på at Nav-reformen har vært en viktig strategi for å kunne gi individuell bistand til den enkelte, med målrettede attføringstiltak så tidlig som mulig. Etaten har hatt nærmest ekstreme utfordringer knyttet til å iverksette denne reformen sammen med andre store reformer som pensjonsreformen, samtidig som finanskrisen i 2008/2009 førte til kraftig vekst i antall personer som henvendte seg til etaten for arbeidsrettet bistand og inntektssikring. Dette medlem mener at det er urealistisk å tro at Nav skal være i en «vanlig driftsfase» i 2011 på denne bakgrunn, og mener derfor at det må

gis ekstraordinære bevilgninger også i 2011 for å styrke gjennomføringsevnen. Spesielt vil dette medlem peke på behovet for å styrke bevilgningene til IKT i etaten, for å sikre effektiv dataflyt mellom enhetene, og frigjøre ressurser til direkte oppfølgingsarbeid. Dette medlem avsetter 25 mill. kroner ekstra til dette formålet.

Dette medlem peker på at dialogmøter etter hhv. 12 uker og 6 måneder var ment å være svært viktige redskaper for å motvirke et økt sykefravær, og at det er grunn til å tro at slike møter faktisk bidrar positivt. Derfor er det beklagelig at måloppfyllelsen når det gjelder dialogmøter fortsatt er langt lavere enn den burde vært. Dette medlem vil styrke bevilgningen til Nav for å styrke sykefraværsforebygging med 25 mill. kroner, og viser også til forslag om økonomiske sanksjoner for å stimulere ytterligere til at dialogmøtene holdes.

Dette medlem mener at økt kapasitet på attføringstiltak overfor den gruppen mennesker som har særlig behov for god oppfølging over lengre tid i et attføringsløp, er et velegnet tiltak for å motvirke permanent utstøting fra arbeidslivet, og foreslår å øke tiltaksnivået overfor personer med sammensatte behov med 1 000 plasser i gjennomsnitt i 2011 sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem mener at arbeids- og utdanningsreiser for personer med nedsatt funksjonsevne

bør økes med 100 personer. Dette medlem peker videre på at foreldre som har sterkt funksjonshemmede barn, og som er avhengig av pleiepenger over lengre tid, ikke har rett til at denne ytelsen indekseres, slik andre trygdeytelser blir. Dette medlem foreslår at også pleiepenger må indekseres når en person har mottatt dette som kompensasjon for pleiansvar i mer enn 12 måneder.

Dette medlem foreslår å øke innsatsen mot fattigdom med målrettede tiltak under flere ulike rammeområder, med en samlet bevilgningsøkning på mer enn 1,5 mrd. kroner. Viktige satsinger under andre rammeområder er økte sosialhjelpsatser (rammeområde 18), reduserte eller fjernede egenandeler for medikamentell behandling og tannpleie (rammeområde 18), samt økt engangsstønad i forbindelse med fødsel og adopsjon (rammeområde 2). Under dette rammeområdet foreslår dette medlem en økning av tilskuddsordninger for barn og unge i bysamfunn, tiltak i regi av frivillige organisasjoner overfor personer med boprosblemer, samt tiltak overfor personer med gjeldsproblemer.

3.2.7.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 315 281 044 000 kroner under rammeområde 7, som er 2 184 800 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Venstres liberale ideologi tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Alle skal ha frihet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet – men like selvsagt er det at de som virkelig trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det. Frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem ønsker derfor en stat som bekjemper sosial urettferdighet.

Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. Dette medlem viser i den forbindelse til Representantforslag 2 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Abid Q. Raja om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn, hvor en rekke tiltak lanseres. Mange av disse tiltakene følges opp i Venstres alternative statsbudsjett for 2011.

Trygdeutgiftene øker voldsomt hvert eneste år. I Norge er nært 20 pst. av befolkningen i arbeidsfør alder på ulike trygdeytelser. Flere i arbeid og færre på stønad er helt grunnleggende for at vi skal kunne klare å opprettholde våre velferdsordninger i framtiden. De ulike velferdsytelsene i kombinasjon med skattesystemet må utformes slik at det lønner seg for den enkelte å være i inntektsgivende arbeid framfor å motta offentlige stønader. Dette er helt avgjørende for om vi skal lykkes med å bevare et sterkt og bærekraftig velferdssystem også i framtiden. Venstres alternative statsbudsjett for 2011 er derfor målrettet mot en slik kursendring: Arbeidslinjen styrkes både gjennom skattesystemet og gjennom statsbudsjettets utgifts- og inntektsside. Flere skal få mulighet til å arbeide etter evne og færre skal bli passive stønadmottakere.

Hovedmålene for Nav-reformen er også flere i arbeid og færre på stønad, enklere og bedre hjelp tilpasset brukernes behov, samt en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Foreløpig har ikke dette skjedd. Dette medlem støtter intensjonene med Nav-reformen, men er kritisk til måten reformen har blitt gjennomført på. Venstre mener det trengs sterkere styring med kostnader, mer fokus på brukernes behov og mindre på system. Dette medlem mener at det bare er et skikkelig samarbeid på tvers av etatsgrensene som kan sikre den enkelte rettigheter i møte med det offentlige.

Arbeid

Arbeid er viktig for å unngå fattigdom. Arbeid og tilknytning til arbeidsliv har dessuten både helsemessige og sosiale gevinster.

I framtiden vil Norge ha et stort arbeidskraftbehov. Andelen eldre vil stige kraftig i forhold til yrkesaktive. Nesten 25 pst. av innbyggerne i Norge i 2050 vil være 65 år eller eldre. Dette medlem mener vi må møte denne utfordringen med en målrettet politikk for å få flere hender i arbeid.

Det er viktig å legge til rette for yrkesaktivitet for de med redusert arbeidsevne. Mange som ikke kan arbeide i full stilling, kan likevel gjøre en betydelig innsats for eksempel i deltidsstillinger, midlertidige ansettelser, gjennom tilpassede arbeidsoppgaver osv. Dette medlem vil ha mer bruk av ordningen med tidsbestemt lønnstilskudd, både for å sikre dem som er i ferd med å falle ut av arbeidsmarkedet på grunn av sykdom eller andre årsaker, og for å gi mer fleksible muligheter til de som er ute av arbeidsmarkedet. Mange andre tiltak er også viktig for å gi flest mulig en reell mulighet til å bidra etter evne. Dette medlem foreslår derfor økte bevilgninger til funksjonsassistanse og universell utforming på 15 mill. kroner og 200 ekstra traineeplasser for personer med nedsatt

funksjonsevne i statsforvaltningen, nærmere omtalt i rammeområde 17 i denne innstilling.

Dette medlem er enig i at det er et mål å bekjempe ufrivillig deltid, men vil samtidig peke på at det er spesielt i offentlig sektor at dette er et problem. Dette medlem mener derfor at dette først og fremst er en utfordring som det offentlige som arbeidsgiver må rydde opp i, og at det ikke er behov for egne tilskuddsposter i statsbudsjettet for å utøve tiltak mot ufrivillig deltid. Slik dette er utformet og foreslått i statsbudsjettet for 2011 er det først og fremst symbolpolitikk og for å tilfredsstille regjeringens samarbeidspartnere i fagbevegelsen.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår en rekke tiltak i vårt alternative statsbudsjett for 2011 som vil medføre flere arbeidsplasser og dermed at flere vil gå fra dagpenger til lønnet arbeid. Basert på Venstres samlede opplegg har vi anslått, svært moderat, at det vil være 3 000 færre som har behov for dagpenger i 2011 og dermed også tilsvarende færre arbeidsmarkedstiltak. Antallet ordinære arbeidsmarkedstiltak vil likevel være svært høyt. Dette medlem mener imidlertid at det er et særlig behov for å øke innsatsen overfor personer med nedsatt arbeidsevne, og da særlig de som har behov for mer langvarige og sammensatte tiltak. Dette medlem mener at det nå må gjøres en ekstra innsats for å forhindre at ikke disse støtes varig ut av arbeidslivet, og mener at viktige samarbeidspartnere som Attføringsbedriftene og Vekstbedriftene med fordel kan benyttes enda mer i dette arbeidet. Dette medlem vil derfor omprioritere 3 000 tiltaksplasser fra «ordinære plasser» til plasser for personer med nedsatt arbeidsevne. En slik omprioritering vil medføre en merkostnad på ca. 36 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at situasjonen for mange eksportrettede bedrifter fortsatt er kritisk og at mange har problemer å finne alternativt arbeid for arbeidstakerne. Dette medlem vil derfor gjøre permitteringsreglene bedre og mer fleksible slik at mange bedrifter unngår oppsigelser. Mange bedrifter vil oppleve en midlertidig nedgang. For dem kan et fleksibelt permitteringsregelverk bidra til å sikre virksomheten og gjøre det mulig å holde på ansatte. Ulike bedrifter har også inngått bedriftsinterne avtaler som innebærer lønnsreduksjon og en rullerende permittering slik at byrdene deles. Dette medlem mener det er viktig å skape trygghet for dem som kan være i ferd med å miste jobben.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre minstekrav til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å beholde dagpengerettighetene fra 40 pst. til 20 pst.»

«Stortinget ber regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.»

Dette medlem foreslår samtidig å utvide antall ventedager fra 3 til 5 dager slik reglene var under regjeringen Bondevik II.

Dette medlem viser til at selvstendig næringsdrivende fra og med 1. juli 2008 har rett til svangerskapspenger og foreldrepenger fra folketrygden med 100 pst. dekning (inntil 6 G), riktignok overfinansiert ved økt trygdeavgift for den samme gruppen. Dette medlem viser til at Venstre gikk mot denne økte trygdepemien i sitt alternative statsbudsjett for 2008 og foreslår i også i denne innstilling og i Innst. 3 S og Innst. 4 L (2010–2011) å reversere denne økningen.

Dette medlem ønsker en fremtidsrettet næringspolitikk som virker. Dette medlem vil derfor sikre at selvstendig næringsdrivende gis like rettigheter til sosiale ordninger som andre arbeidstakere. En likestilling av disse rettighetene vil også legge bedre til rette for at flere kvinner vil våge og evne å starte egen arbeidsplass for seg selv og andre. Dekningsgraden for selvstendig næringsdrivendes trygderettigheter er i dag 65 pst. ved omsorg for egne små barn, når det gjelder rett til sykepenger og pleie- og omsorgspenger og ved sykdom under svangerskap. Dette medlem viser i den anledning til forslag om endringer i folketrygdloven m.m. framsatt i Innst. 4 L (2010–2011) som sikrer at også disse rettighetene likestilles med vanlige arbeidstakers tilsvarende.

Dette medlem foreslår videre at selvstendig næringsdrivende, uavhengig av om tilleggsforsikring er tegnet, fra 1. januar 2011 gis rett til:

- a) 100 pst. dekning av sykepenger under svangerskap (inntil 6 G)
- b) 100 pst. dekning av omsorgspenger fra 1. dag (inntil 6 G)
- c) 100 pst. dekning av pleiepenger og opplæringspenger (inntil 6 G)

Dette medlem vil videre likestille selvstendig næringsdrivende med vanlige arbeidstakere når det gjelder rett til sykepenger. Som et ledd i en forpliktende opptrappingsplan mot full likestilling, foreslår dette medlem at det gis rett til 80 pst. dekning av sykepenger fra 17. dag. I dag er dekningsgraden 65 pst. Dette medlem viser også her til forslag framsatt i Innst. 4 L (2010–2011).

En slik endring vil være viktig for de selvstendig næringsdrivende og har en samlet kostnad på 268 mill. kroner med innføring fra 1. januar 2011.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 en samlet bokført satsing på nye arbeidsplasser på over 8 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for flere arbeidsplasser (bokført, mill. kroner)

Skattelettelse overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i Skattefunn, økte avskrivningssatser, gjeninnføre aksjerabatt, minstefradrag for selvst. næringsdrivende, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger, fritak for arbeidsgiveravgift i tre år for nystartede bedrifter etc.	2192,0
Skattelettelse til privatpersoner: Økt minstefradrag, økt innslagspunkt i toppskatt og økt fribeløp etc.	2790,0
Reduksjon i gebyr, arbeidstillatelse mv.	22,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Div. tiltak for personer med nedsatt funksjons- og arbeidsevne (universell utforming, traineeplasser, redusert uføregrad etc.)	25,0
Næringsrettet forskning	150,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	277,4
Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	120,0
Omlegging tiltaksplasser, yrkeshemmede	36,0
Mer fleksible permitteringsordninger	75,0
Norsk regelråd	40,0
Økt landsdekkende innovasjonslånordning > 200 mill.	66,0
Styrket forskningsinnsats, nye stipendiatstillinger mv.	878,4
Økt reiselivssatsing	50,0
Jernbane-utbygging	1000,0
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
25 pst. reduksjon i Brønnøysund-registrene	95,5
Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere mv.	145,0
Økning av støtteordningen for pilotanlegg mv. miljø, klima, energi	83,0
Sum arbeidsplasser	8135,3

Fattigdom

Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammensatte årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos barn og barnefamilier. For vi starter ikke med blanke ark og like muligheter når vi kommer til verden, og ingen velger sin barndom.

Det er i dag store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Paradokset er at forskning viser at lave sosialhjelpsatser gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpsatser får folk videre i livet.

Dette medlem vil derfor innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold (ekskl.

boutgifter) som prisjusteres hvert år. Denne normen må minimum tilsvare Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sin forskningsbaserte standard for et nøkternt livsopphold. Kontantstøtte og barnetrygd og barns eventuelle inntekter skal holdes utenfor denne minstenormen.

Dette medlem er også åpen for å se på om kriteriene for sosialhjelpssatsene er i tråd med de faktiske behov barn og unge opplever for å kunne bli inkludert i sosiale fellesskap på lik linje med andre. Dette medlem foreslår derfor en økt bevilgning på 800 mill. kroner bevilget over rammeområde 18, for å innføre en opptrapping til en nasjonal minstenorm for sosialhjelp med virkning fra 1. juli 2011.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har vært uheldig av flere grunner, men særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske

kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager, også dette over rammeområde 18.

Dette medlem viser til at en vesentlig del av de som ikke har bosted, blir definert som uten boevne. De som i dag faller utenfor har ofte kompleks og sammensatte problemer og dette medlem har tillit til at noe av denne problematikken kan møtes av tredje sektor. Denne gruppen er de aller fattigste i Norge. Tilrettelagte boliger vil derfor være vesentlig for å bekjempe fattigdom. Dette medlem vil derfor spesielt styrke overføringene til frivillige organisasjoner som har mulighet til å drive lavterskeltilbud, og som vet hvilken hjelp man må gi. Dette medlem ønsker å bidra til å få bostedsløse vekk fra gaten og gi denne gruppen et verdig tilbud. Dette er en gruppe mennesker som i liten grad forholder seg til det offentlige hjelpeapparatet, og det er derfor viktig at hjelp kommer på en så ubyråkratisk måte som mulig. Skjeve boliger er et dansk konsept som har blitt et svært vellykket lavterskel botiltak.

Dette medlem peker på at mange rusavhengige har svært dårlige boforhold. Uten fast adresse er det svært vanskelig å komme seg ut av misbruk og avhengighet, skaffe seg arbeid og komme seg videre i livet. Det brukes svært mye penger på eksempelvis akuttavrusning i Norge, men etter opphold på avrusning så sendes mange tilbake til svært dårlig bomiljøer, hospitser eller i verste fall ut på gata.

Dette medlem tror at skjeve boliger kan bidra til å avhjelpe noe av denne situasjonen og være et trinn på vei til egen bolig. Det er egne boenheter, men som ligger noenlunde samlet. De har tilsyn av en vaktmester og sosialarbeider, men ingen pleie. Dette medlem viser til at dette bare er tenkt for de som ikke som ikke klarer andre botiltak, og som faller gjennom i alle andre ordninger.

Dette medlem mener at tilbudet kan driftes av både frivillige og offentlige aktører. De som flytter inn i slike boliger, greier ofte å bevege seg inn i neste trappetrinn og ut i en normal tilværelse. Dette har hatt stor suksess i Danmark. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 25 millioner til frivillige organisasjoner for å styrke tiltakene for bostedsløse og de med dårlig boevne.

Dette medlem konstaterer at foreldre med lav inntekt går langt i å skjermes barna for virkningen av dårlig økonomi. Dette bekreftes blant annet i NOVA rapport nr 11/04. Det er imidlertid et problem at barn i lavinntektsfamilier deltar i mindre grad i organiserte

fritidsaktiviteter enn barn i familier flest. Utstyr som ski, fotball, snowboard, skøyter etc. koster. Dette stigmatiserer disse barna og kan føre til mindre deltakelse i samfunnet også på andre områder. Mange frivillige organisasjoner arrangerer ferie- og fritidstilbud og sørger for utstyr. En rekke aktiviteter i skole er imidlertid ikke gratis, noe som ofte forhindrer disse barna i å delta. På dette grunnlag og for å gi alle barn mulighet til å delta vil dette medlem foreslå å bevilge 25 mill. kroner til tilskudd til frivillige organisasjoner som sørger for ferie- og fritidsaktiviteter.

Dette medlem viser til at familier med funksjonshemmede barn ofte har en tøff hverdag. Mange uttrykker at kampen mot systemet er den verste delen av deres hverdag. Det finnes en jungel av regelverk og særregler som det er vanskelig å ha oversikt over. Dette medlem ønsker et forenklet byråkrati som kommer dem som trenger det mest til gode.

Foreldre bruker uforholdsmessig mye tid på å skaffe seg oversikt over hjelpeapparatets muligheter og stønader. I tillegg til å klare hverdagen må foreldre også bruke svært mye tid på å orientere hjelpeapparatet om sitt barns behov, både for hjelpemidler og pleie. For foreldre som ønsker å ta vare på barna sine i hjemmet, bør det tilrettelegges et godt hjelpeapparat og en omsorgslønn det er mulig å leve av.

Dette medlem vil gjerne påpeke at det leves svært forskjellige liv, og at friheten til å gjøre dette er grunnleggende for ethvert menneske. Problemet er slik dette medlem ser det at ordningen med omsorgslønn i dag er lite brukt, det er ingen standard for hvor høyt beløp som kan utbetales og i tillegg er det lagt betydelige byråkratiske hindringer i veien for ordningen.

Den forskjellige standarden som det henvises til når det gjelder størrelse på omsorgslønn rundt i landet er utgangspunkt for forslaget. Det finnes en rekke ordninger på området blant annet knyttet til pleiepenge, men denne ordningen er i dag ikke tilstrekkelig, og utelukker de som ikke har hatt ordinært arbeid. I dag er det slik at lønnsutgifter er i rapporteringssystemene inne i ordinære lønninger innenfor helse og omsorgssektoren i kommunene. Det er således ikke mulig å skille ut lønn, verken total lønn til personer med omsorgslønn eller hva den enkelte kommune har lagt seg på med hensyn til lønnsnivå, eller hvilke andre betingelser som er knyttet til arbeidsforholdet.

Dette medlem ser omsorgslønn for familier med funksjonshemmede barn som en forenklingreform som vil gjøre hverdagen lettere og gjøre at foreldre kan slippe noen av de vanskene som dagens system legger opp til. Dette medlem har ingen illusjoner om at dette vil løse alt, men være et betydelig bidrag. Dette medlem vil påpeke at det på dette grunnlag er viktig å gi foreldre som velger å være hjemme med funksjonshemmede barn en

anstendig lønn å leve av. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 75 mill. kroner ekstra i til omsorgslønn til foreldre til funksjonshemmede barn.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 en samlet bokført satsing på fattigdomsbekjempelse på over 2,2 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

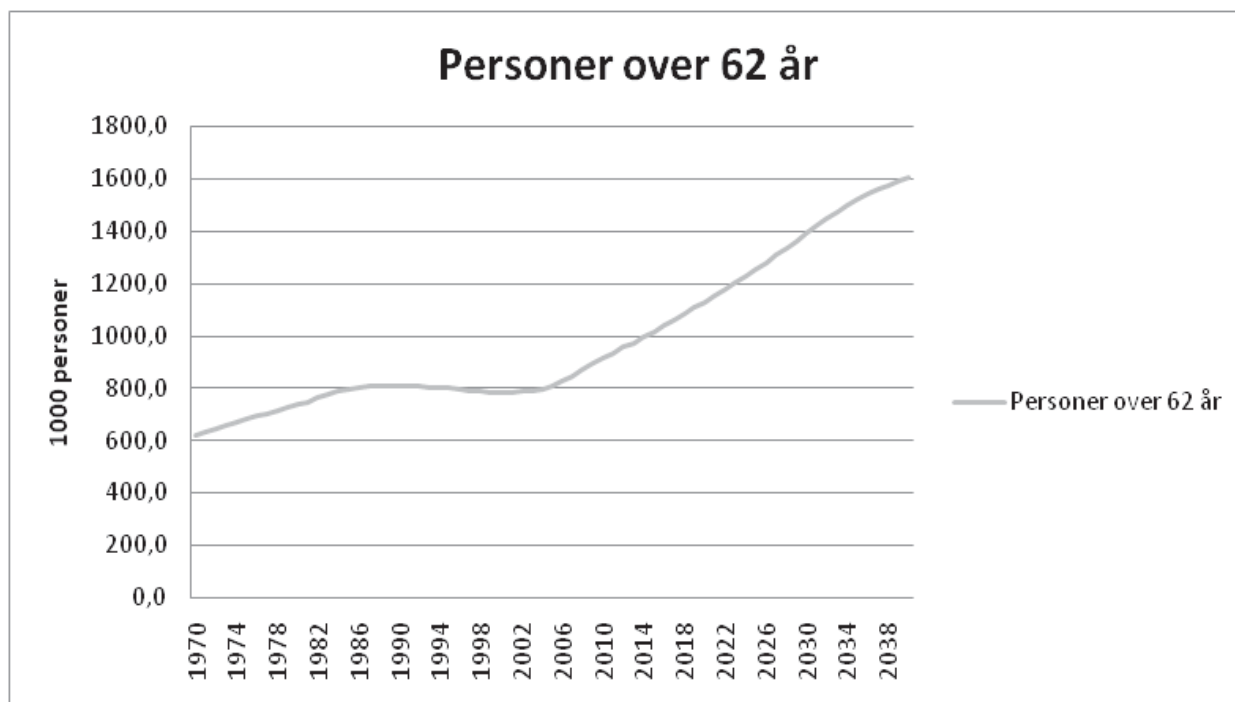
Tiltak for å bekjempe fattigdom (bokført, mill. kroner)	
Div. tiltak for personer med nedsatt funksjons- og arbeidsevne (universell utforming, traineeplasser, redusert uføregrad etc.)	25,0
Diverse boligtilskudd (inkl. hjemkjøp)	55,0
Tilskudd til frivillige org. (aktiviteter for fattige barn)	25,0
Omsorgslønn for foreldre med funksjonshemmede barn	75,0
Samarbeidstiltak skole/barnevern/rådgivning	50,0
Pilotprosjekt barn/ungdom med skrivevansker	25,0
Leksehjelp	175,0
Rehabilitering	200,0
Rusomsorg (herunder LAR)	150,0
Flere tiltaksplasser for yrkeshemmede	36,0
Styrking av helsesøstertjenesten	100,0
Flere spesialpedagoger	50,0
Tilskudd til gradert foreldrebetaling, barnehager	150,0
Økte sosialhjelpssatser fra 1.7.2011	815,0
Gratis tannlege 19-20 år	35,0
Økt prosentsats i minstefradraget i lønnsinntekt til 38 pst.	200,0
25 pst reduksjon i offentlige forsinkelsesgebyr (rammer oftest gjeldsofre, fattige etc).....	56,2
Sum fattigdomsbekjempelse.....	2222,2

Trygdeytelser mv.

Dette medlem er glad for at de nåværende regjeringspartier og Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti har samlet seg om en felles pensjonsreform som skal være bærekraftig og stå seg over tid. Et av hovedelementene i det nye pensjonssystemet er at det skal være lønnsomt å stå lenger i arbeid. Det er også avgjørende at vi lykkes med å heve den reelle pensjonsalder i årene som kommer, dersom vi skal løse den store arbeidskraftsituasjonen vi står overfor. Disse hovedprinsipper ligger også til grunn for det nye skatteregimet for pensjonister som regjeringen fremmer i forbindelse med statsbudsjettet for 2011, og som dette medlem støtter hovedprinsippene i.

Dette medlem har imidlertid kommet til den erkjennelse at det å videreføre AFP-ordningen ikke er i tråd med disse prinsippene. Skal vi styrke og

videreutvikle de mange og gode velferdstilbudene vi i dag har, er vi nødt til å prioritere og til å foreta politiske valg. På denne bakgrunn mener dette medlem at det statlige bidraget til AFP-ordningen over tid må avvikles. Staten bruker i dag vel 4,5 mrd. kroner på AFP-ordningen som i realiteten er et påskudd for å gjøre det motsatte av det pensjonsreformen legger opp til. Kommunesektoren har også betydelige utgifter knyttet til AFP-ordningen. Disse kostnadene vil bare eskalere over tid og binde opp betydelige midler som burde og kunne vært gitt til andre og mer trengende grupper. Tabellen under viser at antall personer over 62 år vil dobles i løpet av de neste 30 årene. Det samme viser i realiteten tabell 5.2. i Gul Bok, Prop. 1 S (2010–2011), utvikling i alderspensjonister i Folketrygden.

Dette medlem legger til grunn en utfasing av det statlige bidraget til AFP-ordningen over 10 år, med årlige reduksjoner i tilskudd på 10 pst. fra 2011. Dette medlem foreslår videre en rekke endringer i skatte- og avgiftsopplegget for AFP-pensjonister og arbeidstakere i aldersgruppen 62–67 år som antas å føre til at det anslagsvis vil bli 2000 færre AFP-pensjonister i 2011.

Dette medlem viser til at støtteordningen «Tilskudd til biler» under grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv. gir rett til ny bil etter 11 år. Samtidig vet vi at bilparken stadig blir bedre og at gjennomsnittlig levetid for biler på norske veier i dag er 19 år. På denne bakgrunn foreslår dette medlem at retningslinjene endres slik at stønadmottakere får rett til stønad til ny bil etter 12 år. En slik endring vil gi en innsparing på om lag 227 mill. kroner det første året etter endringen trer i kraft, men deretter ha en ubetydelig provenyeffekt.

Utgiftene til sykelønn er på et høyt nivå i Norge og selv om det trolig blir en betydelig reduksjon i utgiftene i 2011 forhold til «rekordåret» 2010, er det dette medlems oppfatning at det kan gjøres betydelig mer for å få ned utgiftene knyttet til sykelønn. Dette medlem foreslår derfor at det innføres såkalte normerte sykemeldinger etter svensk modell om «lämpliga sjukskrivningstider». Dette medlem understreker at dette ikke er et rigid system for hvor lenge hver pasient kan være sykemeldt avhengig av lidelse, men et verktøy for beslutningsstøtte og en veileder både for sykemelder (legene) og for saksbehandlere i Nav (Försäkringskassan i Sverige). Dette medlem viser til at innføringen av dette har

gitt svært gode resultater i Sverige og at det i realiteten har framkommet få innvendinger mot systemet. Som et eksempel på hvordan systemet virker viser dette medlem til for eksempel beskrivelsen av «vanlig» sykemeldingspraksis for hjerteinfarkt:

«Vid akut hjärtinfarkt utan komplikationer: Arbetsförmågan är nedsatt i 14–28 dagar. En del patienter kan börja jobba då, men för de flesta är deltidssjukskrivning i ytterligare 14–28 dagar lämpligt.»

Dette medlem legger til grunn at innføring av normerte sykemeldingsperioder vil føre til at gjennomsnittlig sykemeldingsperioder (som finansieres av Folketrygden) reduseres med en dag fra i snitt 51,5 til 50,5 dager. En slik endring vil medføre en innsparing på om lag 620 mill. kroner i Folketrygdens utgifter.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest innføre normerte sykemeldingsperioder etter svensk modell.»

Dette medlem viser til at regjeringen har varslet at de vil fremme en ny lov om ny uførepensjon og alderspensjon til personer som har vært uføre i løpet av desember 2010. Etter dette medlems syn må en av hovedendringene i en omlegging av uførepensjonen også være at det skal være mulig å yte etter evne selv om man er helt eller delvis ufør. I dag er det krav om minst 50 pst. nedsatt inntektsevne for å komme inn under uføreordningen. Dette medlem mener at det er en altfor høy grense, og

foreslår derfor å senke denne til 20 pst. som en forskuttering av det dette medlem håper er en av endringene regjeringen vil foreslå. Dette medlem viser til at det i forbindelse med innføring av tidsbegrenset uførestønad i 2004 ble iverksatt forsøk med mulighet til å innvilge tidsbegrenset stønad med uføregrad ned til 30 pst. i 3 fylker og 40 pst. i tre andre fylker. Målet med disse forsøkene var i tråd med det dette medlem mener er helt avgjørende – nemlig å legge til rette for at stønadmottakere skal kunne få utnytte arbeidsevnen fullt ut og samtidig motvirke at det skjer tilpasninger der personer egentlig kan arbeide noe mer, reduserer arbeidsinnsatsen for å fylle vilkårene for uføreytelser.

Dette medlem viser til at regjeringen Bondevik II i St.prp. nr. 1 (2005–2006) foreslo forenklinger i lønnsgarantiregelverket fra 1. januar 2006. Forenklingene var bl.a. utvidelse med hensyn til kravets forfallstid slik at krav forfalt inntil 12 måneder før fristdagen gis dekning, men samtidig innsnevres unntaksbestemmelsen ved at adgang til å gi dekning lenger tilbake i tid enn dette bare foreslås å gjelde arbeidstakere som har tatt rettslig skritt for å få fastslått lønns-

kravet. Videre ble det foreslått innskrenkning av opp-tjeningsstid for feriepengekrav ved at feriepenge dekkes samme år som fristdagen (vanligvis konkursåret) og foregående år. Disse forslagene ble reversert i forbindelse med regjeringsskiftet høsten 2005.

Forenklingene ble den gang samlet sett beregnet til å gi en årlig innsparing på ca. 93,4 mill. kroner (s. 236 i St.prp. nr. 1 for 2006). Provenyeffekten av forenklingforslagene fra regjeringen Bondevik II anslås nå å kunne gi en helårseffekt på om lag 180 mill. kroner. Tiden fra konkurs oppstår til utbetalinger kan finne sted er fortsatt om lag 6 mnd. Provenyeffekten for 2011 av disse forenklingene ville derfor være om lag 90 mill. kroner dersom virkningsdypunktet ble satt til 1. januar 2011.

Dette medlem mener at disse forenklingene både er logiske og fornuftige.

Dette medlem viser i den anledning til forslag om endringer i lønnsgarantiloven framsatt i Innst. 4 L (2010–2011).

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 7 blir etter dette som følger:

	Bokført
Omfordeling av 3000 tiltaksplasser fra «ordinære» til «nedsatt arbeidsevne».....	36,0
«Skjeve boliger»	25,0
Tilskudd til frivillige organisasjoner til gjennomføring av fritidsaktiviteter for barn i lavinntektsfamilier	25,0
Økt ramme for Funksjonsassistanse.....	5,0
Universell utforming og bedre tilgjengelighet.	10,0
Redusert krav til permitteringsgrad for rett til dagpenger til 20 pst. osv.	75,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter.....	277,4
Omsorgslønn til foreldre med funksjonshemmede barn	75,0
Redusere uføregraden til 20 pst for å kunne kombinere arbeid med trygd.....	0,0
Tiltak mot ufrivillig deltid.....	-25,0
3.300 færre ordinære tiltaksplasser	-332,2
Gradvis avvikling av AFP over 10 år.....	-465,0
2000 færre AFP-pensjonister som følge av skatte-stimuli.....	-258,0
Regionale verneombud	-6,0
Mindre dagpenger som følge av 3000 flere arbeidsplasser i vårt samlede opplegg	-490,0
Utvide antall ventedager fra 3 til 5.....	-200,0
Forenklinger i lønnsgarantiregelverket	-90,0
Innføre normerte sykemeldingsperioder etter svensk modell.	-620,0
Innstramming i ordningen «støtte til bil».....	-227,0
Sum endringer ramme 7: Arbeid og sosial	-2184,8

3.2.7.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 7

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	317 465 844 000	317 470 444 000	313 891 544 000	317 073 244 000	317 451 744 000	315 281 044 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	+4 600 000	-3 574 300 000	-392 600 000	-14 100 000	-2 184 800 000

3.2.8 *Rammeområde 8 (Forsvar), under utenriks- og forsvarskomiteen*

3.2.8.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)		
1700	Forsvarsdepartementet	341 918
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	4 180 838
1716	Forsvarets forskningsinstitutt	163 794
1719	Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet	578 750
1720	Felles ledelse og kommandoapparat	2 592 246
1723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	141 985
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	1 993 897
1731	Hæren	5 288 514
1732	Sjøforsvaret	3 282 481
1733	Luftforsvaret	3 968 358
1734	Heimevernet	1 048 559
1735	Etterretningstjenesten	966 010
1740	Forsvarets logistikkorganisasjon	2 377 209
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	9 423 884
1790	Kystvakten	977 565
1791	Redningshelikoptertjenesten	491 502
1792	Norske styrker i utlandet	1 187 463
1795	Kulturelle og allmenntilretteleggende formål	243 579
Sum utgifter rammeområde 8		39 248 552
Inntekter rammeområde 8 (i hele tusen kroner)		
4700	Forsvarsdepartementet	223
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	3 601 400
4720	Felles ledelse og kommandoapparat	53 011
4723	Nasjonal sikkerhetsmyndighet	2 601
4725	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben	49 487
4731	Hæren	45 605
4732	Sjøforsvaret	37 229
4733	Luftforsvaret	161 552
4734	Heimevernet	8 381
4740	Forsvarets logistikkorganisasjon	108 046
4760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	134 000
4790	Kystvakten	400
4791	Redningshelikoptertjenesten	449 001
4792	Norske styrker i utlandet	10 368

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
4795	Kulturelle og allmenntilgjengelige formål	2 413
4799	Militære bøter	500
Sum inntekter rammeområde 8		4 664 217
Sum netto rammeområde 8		34 584 335

3.2.8.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.8.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.8.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 8 settes til 36 484 845 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringen på 1 900 510 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringer vi står overfor i dagens og morgendagens samfunn. Disse medlemmer mener Forsvaret må være av en slik karakter at det lett kan tilpasses ulike trusselbilder. Disse medlemmer mener dette best kan sikres ved å beholde et grunnleggende Forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, med kapasiteter til å delta i operasjoner også andre steder i verden. Disse medlemmer ser utfordringene i at det i de senere år er oppdaget store og meget verdifulle forekomster av olje og gass i de store havområdene vi har ansvar for, i tillegg til rike fiskeforekomstene i norsk farvann.

Det er ønskelig at Norge kan håndtere eventuelle kriser knyttet til ressursproblemer i våre farvann med egne ressurser, fordi det vil kunne virke eskalerende dersom vi trekker inn allierte i en innledende fase.

Internasjonale operasjoner

Disse medlemmer tar innover seg at helt siden Norge tiltrådte FN-traktaten, har Norge vært forpliktet til å delta i internasjonale fredsoperasjoner. Da NATO gikk inn for å utvide sitt engasjement til også å gjelde dette, økte våre forpliktelser på gjeldende områder tilsvarende. Disse medlemmer ser nødvendigheten av denne type engasjement, men ønsker å legge operasjonene til et nivå som er forsvarlig med tanke på våre mannskaps- og materiellressurser. Disse medlemmer mener at bilaterale

forsterkningsavtaler også i fremtiden vil utgjøre en viktig sikkerhets- og forsvarspolitisk hjørnestein.

Disse medlemmer mener det er viktig at Norge fortsetter å bidra i Afghanistan frem til situasjonen er slik at afghanske myndigheter selv kan mestre sikkerhetssituasjonen i landet. For å kunne delta i utenlandsoperasjoner over tid må Forsvaret bygge opp en større styrkebrønn og sikre gode tjenesteforhold for de tjenestegjørende.

Piratvirksomheten utenfor Somalia og havområdene i nærheten har tiltatt de senere år. Dette representerer en fare for internasjonal handel og tryggheten til sjøs. Dette er en internasjonal utfordring, men disse medlemmer mener Norge som en stor skipsnasjon har et ansvar for å være aktiv i operasjoner mot piratvirksomhet. Disse medlemmer ønsker derfor at Norge skal bidra med minst en frengatt i de pågående og fremtidige operasjonene.

Nordområdene

Disse medlemmer ønsker en større grad av fokus på nordområdene og økt tilstedeværelse i regionen all den tid det er for tidlig å se på Russland som en stabil, forutsigbar og demokratisk nasjon. Forsvarets utvikling de senere år har vært preget av en omorganisering som har gått for langt for raskt. Resultatet har blitt at Forsvaret som organisasjon har vært i en konstant omstilling, uten å kunne driftes på normal forutsigbar måte. Disse medlemmer ønsker forutsigbarhet rundt Forsvarets organisasjon og utvikling. Hæren må styrkes for å kunne imøtekomme de oppgaver som pålegges. Generelt har Forsvarets operative kapasitet vært nedadgående de senere år til tross for at målet for omleggingene av organisasjonen har vært nettopp styrket operativ kapasitet.

Styrking av Forsvaret

Hærens størrelse må opp på et nivå som sikrer kontinuitet i utenlandsoperasjoner samtidig som tilstedeværelse og aktivitet i Norge opprettholdes. Sjøforsvarets mange utfordringer knyttet til innføring av nye fartøyer må løses både økonomisk og organisasjonsmessig. Sjøforsvarets organisasjon må opp på et nivå som sikrer bemanning av Sjøforsvarets fartøyer og øvrig organisasjon. Sjøforsvarets aktivitet i våre havområder må økes, for å sikre ivaretagelse av norske interesser i og rundt vårt ansvarsområde. HV har i

flere år vært nedprioritert av regjeringen. Disse medlemmer ønsker å styrke HVs aktivitetsnivå. HV må få tilført midler som sikrer øving og trening av sine mannskaper. Dersom øvingsnivået for HV ikke økes, vil HV ikke være i stand til å fylle sine oppgaver verken i krise eller krig, ei heller som støtte til sivile oppgaver.

Kystvakten

Disse medlemmer er opptatt av at Kystvakten får styrket sitt budsjett, slik at tilstedeværelsen i våre havområder blir styrket. Kystvakten er en viktig ressurs i forhold til å følge opp forvaltningsansvaret Norge har i nordområdene. Videre er Kystvakten med på å sikre norske interesser i disse havområdene. Kystvaktens tilstedeværelse er og viktig i forhold til fiskere og andres sikkerhet på havet.

Forsvarets ledelse

Disse medlemmer mener erfaringene med integrert ledelse i Forsvarsdepartementet ikke er hensiktsmessige. Disse medlemmer oppfatter at samlokaliseringen mellom militær og sivil ledelse ikke har bidratt til bedre faglig samarbeid. Disse medlemmer oppfatter situasjonen derimot til å være slik at den militære ledelsen bindes politisk i forhold til å kunne komme med objektive faglige vurderinger av Forsvarets situasjon, utfordringer og behov. Erfaringene av utflyttingen av Generalinspektørene vil og bli interessante i forhold til å vurdere en omorganisering av Forsvarets ledelsesstruktur og organisasjon.

Vernepliktsforsvar

Disse medlemmer er genuint opptatt av at Norge i størst mulig grad skal kunne ha et forsvar med en bredest mulig forankring i befolkningen, dette kan best sikres gjennom vernepliktsforsvar. Det må stimuleres til større grad av verving av personell til utenlandstjeneste og beredskapstjeneste. Det er i denne sammenheng viktig at det sikres en oppbygging av mannskaper slik at det kan opprettes en ny bataljon tilsvarende Telemarksbataljonen.

Ansatte og veteraner

Disse medlemmer er opptatt av at de ansatte i Forsvaret, både militære og sivile, må sikres forutsigbare arbeidsforhold og personalpolitikk. Den største enkeltfaktoren i Forsvaret er personalet, og denne gruppen må i større grad ivaretas.

Disse medlemmer mener våre veteraner etter utenlandsoppdrag må få en bedre oppfølging og honnør for sin innsats, derfor ønsker disse medlemmer at det innføres en «Veterandag» som nasjo-

nal markeringsdag for den innsats veteranene har bidratt med.

Forsvarlig finansiering

Disse medlemmer ser òg de enorme utfordringer det ligger i at Forsvaret er pålagt anskaffelser av materiell som ikke har en driftsmessig finansiering. Disse medlemmer frykter at dette vil medføre at materiell ikke vil bli benyttet som forutsatt og at utdanning og tjenesteutførelse vil bli lidende som følge av disse underfinansierte prosjektene.

Disse medlemmer vil vise til at regjeringen igjennom sin vedtatte langtidsplan la opp til et større forsvarsbudsjett og en større hær enn hva disse medlemmer ser resultater av i det fremlagte forslaget til forsvarsbudsjett. Dette er et klart budskap om at regjeringen ønsker å videreføre virkeligheten om at forsvarets virksomhet underfinansieres og således vil måtte stå overfor nye innsparinger og nedleggelse i fremtiden.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette en ny bataljon på linje med Telemarksbataljonen. Dette for å avlaste våre soldater i skarp utenlandstjeneste, ref. Afghanistan, og for å styrke vår tilstedeværelse på norsk territorium.»

«Stortinget ber regjeringen innføre en nasjonal markeringsdag for innsatsen til de norske veteranene som har deltatt i utenlandsoperasjoner.»

3.2.8.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 8 settes til 35 184 335 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 600 000 000 kroner.

Disse medlemmer vil understreke at det er mange sider av Forsvaret som er bra. Norge har soldater som gjør en svært god jobb ute og hjemme, Norge har en moderne marine, og Norge har betydelige moderne kapasiteter som er under innfasing i alle forsvarsgrenene.

Disse medlemmer er likevel sterkt bekymret for situasjonen i Forsvaret, og prioriterer i sitt alternative statsbudsjett for 2011 å styrke forsvarsbudsjettet med 600 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Regjeringen får også 2011-budsjettforslaget i tilsynelatende balanse ved å videreføre lav aktivitet og lite driftsmidler til alle forsvarsgrenene og Heimevernet. Dette er en utvikling vi har sett over flere år, og som har alvorlige konsekvenser for Forsvarets operative evne og muligheten for på sikt å få et for-

svar med balanse mellom ressurser og oppgaver. Også i 2011 vil det bli øvet, seilt og fløyet for lite i Forsvaret. Særlig dramatisk er det at Heimevernet heller ikke i 2011 vil få midler til å øve størstedelen av sine styrker. Dette er i strid med Stortingets tidligere forutsetninger og vedtak om kvalitetsreformen i HV, og setter hele omstillingen i fare. Det er også overraskende at regjeringen legger opp til en nedleggelse av HV-016, den skarpeste og mest operative av HVs avdelinger.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har uttalt at den styrer forsvarspolitikken i full overensstemmelse med den langtidsplanen for Forsvaret som de rød-grønne partiene vedtok i Stortinget mot stemmene til en samlet opposisjon i 2008 (St.prp. nr. 48 (2007–2008)). Planen inneholder noen positive elementer og det er en betydelig grad av enighet rundt de sikkerhetspolitiske hovedlinjene, men behandlingen av langtidsplanen synliggjorde samtidig stor uenighet mellom regjeringen og opposisjonen både i forhold til det reelle kostnadsbildet for Forsvaret, bevilgningsnivået og prioriteringer innenfor strukturen.

Disse medlemmer mener at en rekke av de vedtak regjeringen drev igjennom i langtidsplanen vil ha uheldige konsekvenser for Forsvaret. Særlig kritisk er Høyre til den manglende realismen i de økonomiske planforutsetningene som regjeringen har lagt til grunn for langtidsperioden og i de enkelte års budsjetter. Flere av Riksrevisjonens rapporter om situasjonen i Forsvaret har de siste årene gitt Høyre rett i dette, men regjeringen synes fortsatt ikke å ta virkeligheten inn over seg.

Disse medlemmer er kritiske til den svekkelsen av personellens opparbeidede rettigheter som regjeringen legger opp til i budsjettet for 2011. Avviklingen av særordninger for reiser for Forsvarets ansatte vil virke som en urimelig reduksjon av de ansattes totale godtgjørelse, og vil i verste fall kunne svekke viljen og evnen til ytterligere omstillinger i det som allerede er en organisasjon under sterkt press.

Disse medlemmer viser til at regjeringens budsjettforslag for 2011 legger opp til et forsvarsbudsjett med en utgiftsramme på 39 249 mill. kroner, hvilket ifølge regjeringen innebærer en reell økning på 75 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2010. Budsjettforslaget for 2011 fremstilles som et nytt "løft" for forsvarssektoren, men i realiteten medfører det i beste fall en videreføring av det for lave nivået fra 2008, 2009 og 2010.

Disse medlemmer merker seg videre at budsjettforslaget gir anvisning på ytterligere krav effektiviseringstiltak ut over de 600 mill. kroner som følger av langtidsplanen.

Disse medlemmer vil i 2011 konsentrere seg å om styrke driftsbudsjettene i alle forsvarsgrener. Øvelses- og aktivitetsnivået er på et kritisk minimum, noe som medfører at kompetanse og operativ evne forvitrer år for år. Hæren fortsetter å være i en særlig presset situasjon, både på grunn av en generell underfinansiering og den ekstra belastningen oppdraget i Afghanistan medfører. Sjøforsvaret og Luftforsvaret er i en situasjon hvor nytt og moderne materiell blir tilført, om enn svært forsinket, men å bemanne, trene, øve og operere som nødvendig, lar seg ikke gjennomføre på et tilfredsstillende nivå. En særlig utfordring i Forsvaret er stor personellslitasje.

Disse medlemmer tviler sterkt på at balanse i 2012 er innen rekkevidde. Faren er stor for at det med dagens budsjettutvikling fortsatt vil bli gjort feilinvesteringer og at det med regjeringens politikk vil fremtvinge seg behov for ytterligere reduksjon av struktur og organisasjon. Riksrevisjonens undersøkelser viser samtidig at det mangler gode rapporteringsrutiner som kan avdekke den underliggende ubalansen.

Disse medlemmer mener derfor at ubalansen mellom Forsvarets oppgaver og ressurser videreføres med regjeringens forslag til budsjettet for 2011.

Disse medlemmer foreslår økte bevilgninger til Forsvaret som følger:

Høyres forsvarspolitiske prioriteringer

Veteraners rettigheter, likebehandling av skader før og etter 1.1.2010	50 mill. kr
Hæren	250 mill. kr
Sjøforsvaret	75 mill. kr
Luftforsvaret	75 mill. kr
Heimevernet	75 mill. kr
FLO, inkludert videreføring av gratis hjemreiser	25 mill. kr
Kystvakten	15 mill. kr
Norske styrker i utlandet	50 mill. kr

3.2.8.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 34 596 335 000 kroner under rammeområde 8, som er 12 000 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at det er stor enighet om de sikkerhetspolitiske hovedlinjene og til at regjeringen på ny bekrefter at den styrer forsvarspolitikken i overensstemmelse med langtidspanen for Forsvaret. Ifølge regjeringen vil forsvarsbudsjettet for 2011 innebære en reell økning på 75 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2010.

Dette medlem mener at Norges forsvar har betydelige kapasiteter, men at man er inne i en langsiktig og krevende omorganisering av strukturen og fornyelse av kapasitetene. Dette medlem vil understreke at denne moderniseringen vil ta tid og at Forsvarets situasjon i dag fortsatt preges av en spenning mellom pålagte oppgaver og tilgjengelige ressurser. Dette medlem ser at dette for tiden går ut over trenings- og øvelsesaktivitetene samtidig som belastningene på mannskaper i internasjonale operasjoner er betydelige.

Dette medlem mener norske soldater gjør en god jobb i krevende oppdrag, men det må treffes tiltak for å redusere belastningen de påføres, både av hensyn til de ansatte, deres familier og i et mer langsiktig perspektiv for å begrense risikoen for seinskader. Dette medlem anser at situasjonen for Heimevernet krever spesiell oppmerksomhet.

Dette medlem vil styrke Kystvaktens kapasitet i nordområdene uten å redusere dens drift i Sør-Norge. Dette medlem vil derfor ikke støtte regjeringens forslag om å ta ett av Kystvaktens skip, Nornen, ut av patruljeringsvirksomhet i 2011. For å sikre fortsattdrift av kystvaktskipet Nornen vil dette medlem foreslå å styrke bevilgningen til drift av Kystvakten med 12 mill. kroner.

3.2.8.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 34 577 688 000 kroner under rammeområde 8, som er 6 647 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke at norsk sikkerhet best ivaretas gjennom å bidra til fred, frihet og demokrati i flest mulig land, kombinert med reell vilje til en rettferdig internasjonal utvikling. NATO og det transatlantiske samarbeidet skal forbli hjørnesteiner i norsk sikkerhetspolitikk, samtidig som det

forsvarspolitiske samarbeidet i Norden og med EU videreutvikles.

Dette medlem viser til at Norges ressursmessige rikdom og geopolitiske plassering krever både et selvstendig norsk forsvar og et forpliktende internasjonalt forsvarssamarbeid. Norges posisjon som energieksporør og forvalter av naturressurser i store havområder legger også føringer for norsk sikkerhetspolitikk. Det er viktig at Norge er i stand til å hevde suverenitet, suverene rettigheter og utøve myndighet i norske områder. Dette krever en sammensatt og sterk tilstedeværelse i nordområdene.

Dette medlem vil understreke at Forsvaret skal være en profesjonell, responseffektiv og dynamisk organisasjon innenfor de politiske målene og de økonomiske og etiske rammene satt av Stortinget. Dette medlem vil understreke viktigheten av at vi har et heimevern over hele landet som har et territorielt ansvar, men som også kan bistå militær tilstedeværelse i utsatte områder.

Dette medlem viser til at det fortsatt er behov for landstyrker som også kan bidra i operasjoner i utlandet. Hærstyrkene utgjør den største andelen av disse, og det er således her slitasjen på mannskap er størst gitt vårt engasjement i internasjonale operasjoner. Dette medlem vil understreke at hæren bør være en førsteprioritet i bevilgningsammenheng i tiden som kommer.

Dette medlem merker seg i denne forbindelse den stramme situasjonen knyttet til øving og trening i de ulike forsvarsgrenene. I tillegg til dette har dette medlem merket seg at den operative situasjonen for ISAF i Afghanistan er blitt mer krevende. Dette medlem vil understreke at en slik utvikling er bekymringsfull.

Dette medlem har merket seg at det legges opp til at ett fartøy i den indre kystvakt i Sør-Norge ikke vil patruljere i 2011. Dette medlem vil minne om viktigheten Kystvakten spiller i forbindelse med oljevernberedskap. I denne forbindelse vises det til forslag under rammeområde 17 om å styrke oljevernberedskapen med 60 mill. kroner.

Dette medlem viser til at pågående og krevende militære operasjoner utenlands krever mye av våre mannskaper. Erfaringene viser dessverre at slike operasjoner vil påføre enkelte soldater skader og senskader. Forsvaret og samfunnet for øvrig er i økende grad blitt oppmerksom på faren for og utbredelsen av senskader – også de psykiske – knyttet til deltakelse i slike operasjoner, herunder posttraumatisk stresslidelse. Det påligger et moralsk og kollektivt ansvar for å ivareta de som har gjort en slik innsats for fellesskapet og som i etterkant får eller kan få problemer. Dette medlem mener det er svært viktig at regjeringen snarest mulig slår fast at det skal være lik praksis for utbetaling av erstatninger til veteraner

som blir skadet i tjeneste. Dette medlem vil understreke Venstres prinsipielle syn om lik erstatning for lik skade uavhengig av skade- og tjenestetidspunkt. Dette medlem viser videre til behovet for å øke innsatsen fra det sivile helsevesenet i etterkant av Forsvarets oppfølgingsperiode, jf. blant annet debatt i Stortinget 22. oktober 2010.

Sivile fredsstyrker er et konsept for å styrke den sivile dimensjonen av internasjonal krisehåndtering, der freds- og konfliktekspert utplasseres i konfliktområder for å støtte opp om lokal innsats for fred. Dette medlem viser til at Venstre ønsker å vurdere en slik ordning også i Norge.

Dette medlem kan ikke se at det er behov for tilskudd til omstillingskommuner over Forsvarsde-

partementets budsjett i 2011. Posten på 1,6 mill. kroner under kap. 1795 foreslås derfor avvirket, og i den grad det er behov for det, bør omstillingsmidler stilles til rådighet over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett.

Dette medlem mener videre at det ikke er behov for bevilgningen til Heimevernsungdommen og foreslår å redusere bevilgningen med 5 mill. kroner. I den grad HV ønsker å opprettholde dette tilbudet, bør det skje innenfor den til enhver tid vedtatte driftsramme, i tråd med Forsvarssjefens virksomhetsplan og disponeringer, eventuelt baseres på støtteordninger for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner.

3.2.8.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 8

	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	(kroner) Venstre
Forslag til netto rammebeløp	34 584 335 000	34 584 335 000	36 484 845 000	35 184 335 000	34 596 335 000	34 577 688 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	+1 900 510 000	+600 000 000	+12 000 000	-6 647 000

3.2.9 Rammeområde 9 (Næring), under næringskomiteen

3.2.9.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)		
900	Nærings- og handelsdepartementet	266 170
901	Styret for det industrielle rettsvern	207 500
902	Justervesenet	102 200
903	Norsk Akkreditering	32 900
904	Brønnøysundregistrene	496 000
905	Norges geologiske undersøkelse	220 750
906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	57 300
907	Sjøfartsdirektoratet	310 700
908	Skipsregistrene	18 600
909	Tiltak for sysselsetting av sjøfolk	1 646 600
913	Standardisering	28 000
922	Romvirksomhet	682 120
924	Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer	40 000
929	Norsk Designråd	36 000
934	Internasjonaliseringstiltak	436 000
937	Svalbard Reiseliv AS	2 100
950	Forvaltning av statlig eierskap	10 700
953	Kings Bay AS	15 000
1550	Konkurransetilsynet	89 261
2421	Innovasjon Norge	1 474 200
Sum utgifter rammeområde 9		6 172 101

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Inntekter rammeområde 9 (i hele tusen kroner)		
3900	Nærings- og handelsdepartementet	120
3901	Styret for det industrielle rettsvern	46 900
3902	Justervesenet	68 562
3903	Norsk Akkreditering	26 700
3904	Brønnøysundregistrene	480 300
3905	Norges geologiske undersøkelse	69 400
3906	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	700
3907	Sjøfartsdirektoratet	190 300
3908	Skipsregistrene	16 000
3961	Selskaper under NHDs forvaltning	15 500
4550	Konkurransetilsynet	224
5325	Innovasjon Norge	59 000
Sum inntekter rammeområde 9		973 706
Sum netto rammeområde 9		5 198 395

3.2.9.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.9.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag og viser til at regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2010 varslet et nytt program for kommersialisering av miljøteknologi med en ramme på 500 mill. kroner i perioden 2011–2013. Det er satt av 167 mill. kroner til dette i 2011. Det nye programmet skal supplere eksisterende virkemidler. Flertallet er glad for regjeringens videre satsing på ordningen over Innovasjon Norge med investeringsstøtte til miljøteknologi.

Flertallet har videre registrert at det ved søknadsfristens utløp 15. oktober 2010 var kommet inn over 80 søknader med et samlet støttebeløp som var mange ganger større enn statsbudsjettets ramme for 2010. Interessen og entusiasmen for ordningen i næringslivet er stor. Stikkord for ordningen er nyskapende miljøteknologi, som må stimuleres fram gjennom private bedrifter hvor pilot-/demonstrasjonsanlegg og tilhørende kommersialisering av teknologien er avgjørende. Likeledes er det helt essensielt at selskapene som satses på å kommersialisere denne teknologien har god gjennomføringsevne. Ordningen omfatter miljøteknologi knyttet til mange ulike fagområder.

Flertallet er opptatt av at miljøteknologiprogrammet skal bidra til å skape nye arbeidsplasser i Norge innenfor blant annet ulike energiteknologier, klimavennlige drivstoff og andre teknologier som

reduserer klima- og miljøutslipp. Regjeringen har allerede tatt en rekke initiativer som bidrar til å dreie innsatsen i virkemiddelapparatet i en mer miljøorientert retning. Flertallet understreker at det er behov for mer treffsikker utforming og bedre samordning av eksisterende og nye virkemidler, og viser til at regjeringen vil legge fram en egen strategi for å styrke satsingen på miljøteknologi.

Flertallet vil ut fra våre forpliktelser om å redusere utslipp av karbondioksyd fra ikke-fornybare karbonkilder spesielt påpeke behovet for å videreføre en sterk satsing på industrialisering av fornybart karbon fra planter og trevirke gjennom ulike bioraffineriprosesser. Siden denne samla satsingen på grønn industri er i sin spede begynnelse og har stor søkning med et framtidig stort industripotensial, er det viktig at regjeringen har sterk oppmerksomhet på temaet. Flertallet vil derfor be om at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett kommer tilbake med en evaluering av ordningen så langt og en drøfting av en videreutvikling og en nødvendig prioritering av satsingen framover.

Flertallet har samtidig merket seg bekymringen hos Forum for Miljøteknologi vedrørende usikkerhet knyttet til store bedrifters muligheter til å utnytte den angitte ordningen. Høringsinstansen hevder at Innovasjon Norges praksis i for stor grad varierer fra kontor til kontor, og at det enkelte steder føres en praksis som gjør at store bedrifter ikke kan utnytte de ordninger som administreres av Innovasjon Norge – selv om det motsatte er presisert fra politisk hold. Flertallet vil derfor understreke viktigheten av at også store bedrifter gis anledning til å benytte seg av midlene, og ber regjeringen følge opp dette punkt.

3.2.9.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 9 settes til 5 030 395 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 168 000 000 kroner.

Fremtidsrettet næringspolitikk for bedre rammevilkår for små og mellomstore bedrifter

Norge har en åpen økonomi med stor utenriks-handel som har skapt det velstands nivået vi har i dag. Skal det sikres videre vekst for norsk næringsvirksomhet må det skapes rammebetingelser som er minst like gode som våre konkurrentland. Særnorske reguleringer og avgifter må etter disse medlemmers mening avvikles for å trygge rammevilkår og investeringer i virksomhet.

Disse medlemmer understreker at Fremskrittspartiets næringspolitikk bygger på at alle bransjer skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse, der en betydelig reduksjon av skatte- og avgiftstrykket og offentlig byråkrati vil ha en dynamisk effekt på økonomien.

I Fremskrittspartiets næringsbudsjett legges det opp til en aktiv og målrettet næringspolitikk for å møte utfordringene i en global økonomi der både etablerte bedrifter og næringsvirksomhet i oppstartsfasen opplever kapitaltørke. Norge er en kapitalrik stat og disse medlemmer mener at det er viktig at det nå stilles kapital til disposisjon i form av flere fondskonstruksjoner som på en profesjonell måte kan stimulere til fortsatt risikokapitaltilgang.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets aktive næringspolitikk innebærer en sterkere satsing på ulike innovasjonsordninger, eksportrettet virksomhet, turistmarkedsføring samt forsknings- og utviklingskontrakter.

Disse medlemmer mener at privat næringsliv har for dårlige kår i Norge sammenlignet med næringsliv og sammenlignbare bransjer i utlandet. Rammebetingelsene er preget av skjemavelde, byråkrati og et skattnivå som er økende.

Disse medlemmer vil sikre rammebetingelser for små og mellomstore bedrifter som legger grunnlag for videre vekst og forutsigbarhet gjennom lavere skatter og et enklere regelverk.

En forutsetning for at bedrifter skal kunne utvikle seg og skape arbeidsplasser i større omfang over hele landet er at det gjøres betydelige investeringer i infrastruktur (veg, bru, tunnel, jernbane etc.).

Disse medlemmer vil fremme konkurranse i markedet gjennom en klar konkurranselovgivning og at konkurransetilsynet må ha mulighet til effektiv håndheving av regelverket.

Disse medlemmer ser med bekymring på den manglende risikokapitaltilgangen til norsk næringsliv på grunn av det høye skattnivået. De gode erfaringene med Argentum fondsinvesteringer AS og fond-i-fond-investeringer må videreutvikles gjennom flere nye fond.

Disse medlemmer fremmer derfor forslag om opprettelse av nye fond, etter modell av Argentum, for å styrke risikokapitaltilgangen til norsk næringsliv.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets budsjett for 2011 synliggjør en politikk hvor enkeltmennesker og bedrifter gis frihet og oppmunt-ring til arbeid og innsats.

Disse medlemmer mener at det i statsbudsjettet for 2011 er rom for besparelser og effektiviseringsgevinster innen offentlig administrasjon i departementet og underliggende etater og Innovasjon Norge uten at det vil gå ut over tjenestetilbudet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten av etablering av ett eller flere strukturfond etter en fond-i-fond-løsning som forvaltes profesjonelt og som kan bidra når norske bedrifter har behov for økt kapitalstyrke.»

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten av å overføre forvaltningen av det statlige eierskapet til en fondsbasert løsning for å sikre en profesjonell forvaltning av statens eierskap.»

«Stortinget ber regjeringen opprette et eget fiskeriråd i Kina.»

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg med bred deltagelse for å gjennomføre en evaluering av om saksbehandlingsreglene i konkurranseloven av 2004 virker etter intensjonen.»

«Stortinget ber regjeringen etablere en tilsynsordning for offentlige anskaffelser og nedsette et utvalg for å utforme forslag til en mer effektiv håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.»

«Stortinget ber regjeringen innføre plikt til forenklet kunngjøring ved innkjøp under den nasjonale terskelverdien for anbudsplikt og legge til rette for en effektiv, ubyråkratisk nasjonal web-basert struktur for dette.»

3.2.9.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at

ramme 9 settes til 4 780 395 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 418 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Norge i 2010 hadde nok et godt år, med store petroleums- og skatteinntekter til fordeling i vårt felles velferdssystem. Dette står i stor kontrast til de store kutt mange andre land i Europa har måttet foreta. Statsbudsjettet for 2011 viser at regjeringen også neste år vil fortsette i samme spor; med fokus på hvordan verdier skal fordeles i samfunnet, og uten en strategi for hvordan fremtidens verdier skal skapes.

Disse medlemmer mener at næringspolitikken må inngå i en strategi for bærekraftig vekst. Etter hvert vil inntektene fra petroleumssektoren gå ned og utgiftene til pensjoner, helse- og eldreomsorg vil øke. Derfor mener disse medlemmer at politikken må legges om for å stimulere til investeringer og verdiskaping for å øke skatteinntektene, både fra fastlandsøkonomien og fra petroleumsnæringen. Disse medlemmer vil understreke at Norge er på vei mot et vegskille, hvor vår velferdspolitik i fremtiden bare kan opprettholdes og utvikles dersom de skattebetalende bedriftene, arbeidstakerne og inntektsbringende næringer styrkes. Disse medlemmer mener i lys av dette at det er en meget uheldig for den fremtidige velferd at Stoltenberg-regjeringen ikke vil gi klare signaler om fremdriften for den viktige petroleumsnæringen. At budsjettet for 2011 ikke er et næringsbudsjett, viser reaksjonene fra næringslivet tydelig. Norsk Industri karakteriserte for eksempel budsjettet som et «budsjett uten industripolitisk profil».

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg II har gitt bedriftene og jobbskaperne økt skattetrykk. Skatteregningen for næringslivet er økt gjennom bl.a. økt formuesskatt, fjerning av aksjerabatt, fjerning av 80 pst.-regelen, økte ligningsverdier særlig på næringsseiendommer, lavere skjermingsrente og økte avgifter. I Finansavisen 16. september 2010 viste Bedriftsforbundet til at bedriftene i 2009 betalte 11,1 mrd. kroner i formuesskatt og utbytte-skatt på arbeidskapital. Regningen ble nær firedoblet under regjeringen Stoltenberg II sin første periode. Bedriftsforbundet kalte dette et «svik mot næringslivet».

Disse medlemmer mener det er positivt med en god offentlig sektor, men at den svekkelse av privat sektor som regjeringen Stoltenberg II har stått for ikke er bærekraftig i et velferdsperspektiv. Da NHO gav regjeringen karakter etter fem år, uttalte organisasjonen:

«Hovedbildet (er) en forverring av rammevilkårene for norske bedrifter etter fem år med rød-grønn

regjering. Derfor blir også næringslivets samlede karakter for regjeringens innsats en 3-er.»

For å snu den negative trenden for arbeidstagerne, bedriftene og eierne, mener disse medlemmer det må tas helhetlige grep:

- Det må bli mer lønnsomt å jobbe.
- Det må bli enklere å drive bedrifter og det må bli mer lønnsomt å eie.
- Det skal bli enklere å drive ved at vi reduserer skjemaveldet – og vi har en klar ambisjon om at skjemaveldet må reduseres med 25 pst. Høyre vil blant annet fjerne revisjonsplikten for små selskaper, redusere oppbevaringsplikten etter bokføringsloven, innføre en forenklet aksjelov for små selskaper. Resultatet etter regjeringen Stoltenberg II er at skjemaveldet ikke er redusert noe etter fem år.
- Det skal bli mer lønnsomt å drive næringsvirksomhet ved at vi senker skattene og vi vil innføre et såkalt investeringsfond for selvstendig næringsdrivende som innebærer at de kan investere i egen drift på like vilkår som aksjeselskaper.
- Det skal innføres en ja-kultur i hele forvaltningen. Det må bli enklere å få sette i gang virksomhet,
- Det skal bli mer attraktivt å være eier i Norge. Høyre vil trappe ned formuesskatt og arveavgift. 99 pst. av landets bedrifter er små og mellomstore. Da er det selvforklarende for den som vil se at det er eierne, som sitter med ideene, kunnskapen og tiltakslysten, som må pleies til videre drift.

Disse medlemmer viser til at det er verdiskapingen ute i alle landets små og større bedrifter som legger grunnlaget for vår velferd. Disse medlemmer viser til at Høyre derfor vil ta fremtidsrettede grep som kan øke morgendagens skatteinntekter. Derfor vil disse medlemmer ha en politikk som trykker arbeidsplassene gjennom å styrke bedrifter og privat eierskap. Næringspolitikken må gjøre det enklere å skape og drive bedrifter. Den må stimulere til investeringer og den må tilby gode og mest mulig like konkurransevilkår.

Økte lånerammer/finansieringsmuligheter

Ettervirkningene av finanskrisen er fortsatt betydelige på finansieringssiden, noe som særlig rammer verftsindustri og leverandørindustri. Disse medlemmer foreslår derfor å øke rammene for landsdekkende innovasjonlån med 100 mill. kroner utover regjeringens forslag. I tillegg foreslås en økning i støtten til miljøteknologiutvikling i maritim sektor på 15 mill. kroner.

Næringsrettet forskning/utvikling/markedsføring

Disse medlemmer viser til at bedriftsrettet forskning gjennom brukerstyrt innovasjonsarena har fått et redusert omfang etter sterk nedgang i bevilgningene for 2010 og at dette ikke gjenopprettes i budsjettforslaget for 2011. Disse medlemmer foreslår derfor en kraftig økning av den næringsrettede forskningen gjennom bl.a. forbedringer av Skattefunn, brukerstyrt forskning og muligheten for direkte fradragsføring av FoU-utgifter. I tillegg foreslår disse medlemmer økte bevilgninger til forskning over bl.a. Kunnskapsdepartementets og over Olje- og energidepartementets budsjetter.

Skattefunn-ordningen

Disse medlemmer viser til at ordningen som ble satt i gang av regjeringen Bondevik I i 2002, initierer betydelige ressurser til forskning og utvikling i bedriftene og tilbakemeldingene fra norsk næringsliv er entydig positive til ordningen, bortsett fra til de begrensningene som har vært gjort i de senere år av den rød-grønne regjeringen på timesatser, egeninnsats og antall timer. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternativ styrker beløpsgrensene i ordningen ved å heve disse til 8 mill. kroner for egen FoU og til 12 mill. kroner i samarbeid med godkjent bedriftsekstern støtte, samt fjerner regelen om maksimal timesats på 500 kroner og tak på antall fradragsberettigede timer for egne ansatte. Disse medlemmer mener også at ulønnet innsats skal gi rett til støtte etter ordningen.

Avskrivningssatser

Disse medlemmer viser til at det i kjølvannet av finanskrisen fortsatt er viktig å stimulere til investeringer og foreslår derfor i sitt budsjettalternativ å innføre en 30 pst. startavskrivningssats for maskiner og utstyr i saldogruppe d.

Kjøp av aksjer i egen bedrift

Disse medlemmer mener det er svært positivt for bedriftene at de ansatte kan få mulighet til å bli medeier i egen bedrift og at det oppmuntres sterkere til dette gjennom skattesystemet. Disse medlemmer foreslår derfor i sitt budsjettalternativ at fribeløpet ved aksjekjøp i egen bedrift økes til 10 000 kroner og viser til at grensene i Norge for slike investeringer er svært lave sammenlignet med andre lands.

Lavere skatter for næringsdrivende

Disse medlemmer foreslår i denne innstilling å fjerne arveavgiften fra 2011 for å lette generasjonsskifter i familieeide bedrifter og foreslår i tillegg betydelige reduksjoner i formuesbeskatningen, noe som også vil bidra til å styrke det private eierskapet i

norske bedrifter. Disse medlemmer foreslår videre at det innføres en ordning med investeringsfond etter svensk modell slik at personlig næringsdrivende kan avsette inntil 10 pst. av årets overskudd begrenset til 100 000 kroner pr. inntektsår til et slikt fond, uten å bli skattlagt med personbeskatning for det avsatte beløp og med endelig fritak for personbeskatning når investering har skjedd.

Ungt entreprenørskap og unge arbeidstakere

Disse medlemmer viser til at satsingen på å få ungdom interessert i entreprenørskap og gründerkap er sterkt økende og gir svært oppmuntrende resultater på mange skoler over hele landet. Det betyr at virksomheten er økende, behovet for økonomiske ressurser blir større og disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 10 mill. kroner utover regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til at inngangen i arbeidsmarkedet ofte kan være trang for ungdom og lærlinger og vil derfor stimulere bedriftene til å ta inn nye lærlinger ved å halvere arbeidsgiveravgiften fra 1. juli 2011. Disse medlemmer viser også til at ungdom ofte delfinansierer skolegang og studier ved sommerjobber og små deltidsstillinger og foreslår derfor i innstillingen å lønnsjustere frikortgrensen.

Nettolønnsordningen for sjøfolk

Disse medlemmer mener det er viktig å opprettholde kompetansen hos norske sjøfolk og vil at nettolønnsordningen skal bestå. Det er imidlertid viktig å understreke at den har en konkurransevridende effekt i forhold til andre næringer, best uttrykt ved sammenligning med fiskerinæringen. Det er foreslått brukt 1 646 mrd. kroner til ordningen i 2011, og regjeringen har tidligere innført en takregel for støtobeløpene. Disse medlemmer mener det totale tilskuddsbeløp kan reduseres med 496 mill. kroner ved innføring av en endret modell som tar vare på norske sjøfolks maritime kompetanse. Disse medlemmer viser til at de norske skipsregistrene også spiller en viktig rolle i forhold til antallet norske sjøfolk på norske båter og viser til at Høyre har fremmet forslag til endringer i områdebegrensningene for NIS-registret; endringer som i kombinasjon som burde vært nærmere vurdert i sammenheng med mer fleksible nettolønnsregler.

Konkurransopolitikk

Disse medlemmer viser til at flere undersøkelser viser at offentlige innkjøp har et betydelig effektiviseringspotensial, samtidig som mange tilby-

dere opplever regelverket som vanskelig tilgjengelig og noen ganger tilfeldig utøvet. Et stort antall klager er et vitnesbyrd om det og det er også omtalt gjennom

tidligere kritikk fra Riksrevisjonen. Disse medlemmer foreslår derfor i denne innstilling å øke bevilgningene til Konkurransetilsynet og KOFA.

Høyres næringspolitiske prioriteringer

Kraftig forbedring av rammebetingelsene for norske bedrifter gjennom lavere skatter, bedre støtte og stimulering til FoU-aktivitet og tidenes samferdselsløft.

Ungt Entreprenørskap	10 mill. kr
BIA – Forskningsrådet. Satsning på næringsrettet, brukerstyrt forskning og innovasjon	25 mill. kr
Tilskudd til ulønnet forskningsinnsats gjennom Skattefunn	40 mill. kr
Støtte til organisasjoner m.m.	0,6 mill. kr
Oppsyn i statsalmenninger – til fjellstyrene	5 mill. kr
Konkurransetilsynet	3 mill. kr
Klagenemnda for offentlige innkjøp – KOFA	3 mill. kr
Innovasjon Norge, øke rammene for den landsdekkende innovasjonslånordningen med 100 mill. kr	33 mill. kr
Innovasjon Norge	25 mill. kr
10 mill. til kategori «innovasjon møbel» og 15 mill. til satsing på miljøteknologi, maritim næring	
Nettverk, profilering og reiseliv	10 mill. kr
FoU-kontrakter	25 mill. kr

3.2.9.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 4 693 695 000 kroner under rammeområde 9, som er 504 700 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem understreker at verdiskaping er grunnlaget for velferden. Kristelig Folkeparti mener at næringslivet må bygges nedenfra, og at politikernes viktigste rolle er å legge til rette for gode og forutsigbare rammevilkår for verdiskaping. På denne måten kan næringslivet gi trygge arbeidsplasser og overskudd til fordeling til viktige fellesskaps-goder.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti derfor ønsker et skattesystem som ikke ødelegger for entreprenørskap, innovasjon og vekst i næringslivet. Vi trenger et velfungerende arbeidsmarked som balanserer hensynet til fleksibilitet i næringslivet og sentrale rettigheter for arbeidstakerne. Det er nødvendig med virksom konkurranse i næringslivet for å få en god utnyttelse av ressursene i samfunnet og for å unngå at monopolmakt blir samlet på få hender. Ikke minst er vi avhengige av å ha en kunnskapsbasert skole, og best mulig høyere utdanning og forskning, for å ta vare på vår viktigste ressurs, menneskene.

Dette medlem er av den oppfatning at regjeringens forslag ikke gir den nødvendige styrkingen

av den langsiktige vekstevnen i norsk økonomi som vi trenger for å finansiere fremtidig velferd. Kristelig Folkeparti foreslår å fjerne arveavgiften ved generasjonsskifte i familiebedriftene, fordi dette medlem vet at gode eierskifter trykker arbeidsplasser og verdiskaping. Samtidig vet dette medlem at mange unge faller utenfor arbeidslivet, derfor foreslår vi å halvere arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger slik at flere kan få en lære plass og et innpass i arbeidslivet.

Dette medlem mener at økt satsing på forskning, innovasjon og god offentlig infrastruktur er sentrale suksesskriterier for et verdiskapende næringsliv som skal bære kostnader for kommende generasjoner. Kristelig Folkeparti foreslår derfor å styrke Skattefunn-ordningen og Brukerstyrt Innovasjonsarena (BIA) for å stimulere bedriftenes forskning og innovasjonsevne, og å øke bevilgningene til samferdsel med til sammen nesten 700 mill. kroner utover regjeringens forslag. Dette medlem foreslår videre å øke tilskuddet til innovasjon og næringsutvikling i regi av SIVA med 25 mill. kroner, samt å bevilge 25 mill. kroner utover regjeringens forslag til såkornfond for kapital til nyinvesteringer.

Dette medlem styrker oppfølgingsarbeidet av sykefraværet, øker frikortgrensen og skattefradraget for personer i alderen 62 til 67 år som er i full jobb, og gir selvstendig næringsdrivende rett til sykepenger, omsorgspenger og pleie- og opplæringspenger ved graviditet og fødsel. Dette medlem foreslår også en tiltakspakke mot svart økonomi på 50

mill. kroner. Når det gjelder nettolønnsordningen for sjøfolk, innebærer Kristelig Folkepartis opplegg en overgang til kompetansemodellen, og å sette tak for utbetaling lik innslagspunktet for toppskatt. Dette vil sikre sysselsetting av maritimt utdannet mannskap i NIS- og NOR-registrene.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en tilsynsordning for offentlige anskaffelser og nedsette et utvalg for å utforme forslag til en mer effektiv håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.»

3.2.9.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 4 327 195 000 kroner under rammeområde 9, som er 871 200 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener at det for å skape og sikre arbeidsplasser er avgjørende med generelt gode rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å sikre underveksten av ufødte bedrifter og utvikling av flere og bedre kunnskapsbedrifter. Det offentlige virkemiddelapparatet må i sterkere grad stimulere til omstilling og nyskaping framfor tradisjonell næringsvirksomhet, geografiske hensyn og bevaring. Næringslivet er avhengig av fornying og nyskaping for å være konkurransedyktige og møte framtidens utfordringer.

Dette medlem vil slippe kreativiteten og skaperkraften løs. Det må satses på gründere og entreprenører og det må bli mindre regelverk og regulering. Satsingen på entreprenørskap i videregående skole må økes og samarbeidet mellom næringsliv og skole må styrkes. Forskning viser at 20 pst. av dem som har vært med i en ungdomsbedrift senere starter egen virksomhet. Det er derfor viktig for dette medlem å sikre risikovillig kapital gjennom det offentlige virkemiddelapparat og gjennom skattestimulans for private investorer. Nettopp derfor er en kraftig satsing på forbedring av rammevilkårene for norsk næringsliv generelt og småbedrifter spesielt hovedprioriteten i Venstres alternative statsbudsjett for 2011. Det satses spesielt på det nyskapende miljø- og klimavennlige næringslivet. Et viktig virkemiddel er oppretting av et nytt statlig organ/investeringsselskap Klimatek som har som formål å investere i klimateknologi, klimagründere og miljøvennlig omstilling av eksisterende næringsliv. Selskapet baseres på samme retningslinjer som nasjonale såkornfond under Innovasjon Norge, dvs. at det legges opp til en investeringskapital på 1 mrd. kroner, hvorav staten bidrar med 500 mill. kroner og private investorer med 500 mill. kroner. Direkte effekt over statsbud-

sjetten i 2011 blir avsetning til tap (25 pst./125 mill. kroner) og tilskudd til drift av selskapet (20 mill. kroner).

Dette medlem er videre fornøyd med at regjeringen har adoptert et av mange gode forslag fra Venstre om å innføre en egen tilskuddsordning for å investere i pilotanlegg for utvikling av klima-, miljø- og energiløsninger. Dette ble blant annet foreslått i forbindelse med behandlingen av «krisepakken» St.prp. nr. 37 (2008–2009) i felles forslag fra Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti. Regjeringen foreslår å bevilge 117 mill. kroner til en slik ordning. Dette medlem mener dette er i minste laget dersom det ikke bare er ett eller svært få anlegg som skal kunne nyte godt av en slik ordning. Dette bekreftes av merknaden fra flertallet som bl.a. skriver at det ved fristens utløp 15. oktober 2010 var kommet inn over 80 søknader med et samlet støttebeløp som var mange ganger større enn rammene for 2010. Dette medlem foreslår derfor at det avsettes 200 mill. kroner til dette over statsbudsjettet for 2011.

Dette medlem mener det offentlige bør konsentrere mer av innsatsen på generelle tiltak på områder der Norge ligger særlig dårlig an som for eksempel reiseliv, næringsrettet forskning og kompetanseutvikling. I tillegg til generell satsing på forskning, nærmere omtalt under rammeområde 16, foreslår dette medlem derfor å bruke 40 mill. kroner på å gjenopprette bl.a. ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn som regjeringen fjernet i 2006, og å styrke den næringsrettede forskningen med 150 mill. kroner. I tillegg foreslår dette medlem en stor satsing på markedsføring av norsk reiselivsnæring og foreslår en økning i bevilgningene på 50 mill. kroner av regjeringens forslag til budsjett. Dette medlem viser til en økning på 50 mill. til offentlige og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU) i regi av Innovasjon Norge. Det er et stort behov for modernisering av offentlig sektor, og dette medlem mener det er svært viktig at offentlig sektor moderniseres slik at den er i stand til å utføre de oppgavene den er satt til å utføre på best mulig måte. En økning i OFU-midler vil bidra til dette. IFU-ordningen skal tjene som et strategisk virkemiddel til utvikling av konkurransedyktige produkter til et internasjonalt marked i samarbeid med nasjonale og internasjonale kundebedrifter og til utvikling av industrielle nettverk og miljøer. Dette medlem vil påpeke at de dystre økonomiske tidene vi går inn i fordrer at vi er i stand til å styrke norske bedrifters konkurransedyktighet opp mot det internasjonale markedet.

Dette medlem foreslår også å øke den landsdekkende innovasjonslånordningen med 200 mill. kroner for å stimulerer til økt innovasjon og flere framtidsrettede bedrifter og prosjekter. En slik

økning vil medføre anslagsvis 66 mill. kroner i tapsavsetning over statsbudsjettet.

Dette medlem mener at mange offentlige regler, skjemaer og påbud fører til unødige rapporteringskrav og kompliserte regelverk. Småbedrifter og gründere rammes ekstra hardt av «skjemaveldet», og dette medlem ser det som en hovedoppgave å forenkle hverdagen til disse bedriftene gjennom å avskaffe unødvendige lover og forskrifter, samt å forenkle innrapporteringen gjennom økt bruk av internettbaserte løsninger.

Dette medlem viser i den forbindelse til Dokument 8:61 S (2009–2010), forslag fra Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å opprette et eget norsk Regelråd etter svensk modell. I Sverige er bedriftenes administrative kostnader knyttet til skjemaveldet redusert med 7,3 pst. netto, og 11 pst. brutto, og har gitt svensk næringsliv en besparelse på over 7 mrd. svenske kroner. Målet om 25 pst. reduksjon innen 2012 opprettholdes, og man er på god vei til å lykkes. Erfaringene med det svenske regelrådet er så gode at mandatperioden for rådet er forlenget til ut 2014 og avsluttes ikke ved utgangen av 2010, som opprinnelig planlagt.

Dette medlem foreslår derfor å bevilge 40 mill. kroner til etablering og drift av et norsk Regelråd.

Dette medlem foreslår videre å bruke 95,5 mill. kroner for å redusere gebyrene knyttet til Brønnøysundregistrene med 25 pst.

Dette medlem er opptatt av å få mest mulig innovasjon ut av de offentlige bevilgningene som skal gå til nettopp et slikt formål. Undersøkelser viser at bare halvparten av prosjektene som får støtte av Innovasjon Norge, registreres som innovative. Mange av disse har attpåtil en svært liten grad av innovasjon, siden det ofte skal lite til for at et prosjekt kan bli registrert som innovativt. Det er dermed en begrenset del av Innovasjon Norges støtte som faktisk går til innovasjon, til tross for at dette er sentralt for å nå selskapets mål om å fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling. Dersom vi legger til grunn en streng bruk av begrepet innovasjon, der vi avgrenser til innovasjon på nasjonalt og internasjonalt nivå, var det bare 18 pst. av midlene i 2007 som gikk til prosjekter med innovasjon. Dette medlem viser derfor til Representantforslag 3 S (2009–2010) fra Abid Q. Raja og Trine Skei Grande hvor det foreslås en omorganisering og fristilling av Innovasjon Norge. Blant annet foreslås det at Innovasjon Norge deles i to ulike enheter. Den ene delen skal være en målrettet nyskapsdel for gründere og bedrifter i hele landet. Formålet med denne delen er å stimulere til at gode ideer settes ut i livet uavhengig av hvor i landet den oppsto. Den andre delen skal ta distriktshensyn og ha et virkemid-

delapparat for distriktutbygging, med hovedhensikt å sikre bosetting og landbrukspolitiske mål. Bygdeutviklingsmidlene skal beholdes i distriktsdelen og stimulere utvikling og etablering av tilleggsnæringer i tilknytning til tradisjonelt landbruk.

Dette medlem mener at den sjøfartskultur som er utviklet over mange år både innenriks og utenriks, må sikres gjennom gode skatte- og avgiftsordninger. Disse må være konkurransedyktige nok til at norsk skipsfart forblir en viktig del av norsk næringsliv. Det må imidlertid ikke være slik at skatteordningene blir så gunstige for en næring, at de utkonkurrerer andre næringer som driver med lignende aktivitet. Dette medlem mener derfor at nettolønnsordningen for sjøfolk må avvikles fordi den oppfattes som urettferdig for landbasert reiseliv langs kysten og for fiskerinæringen.

Dette medlem viser videre til at Econ Pöyry i en nylig fremlagt rapport konkluderer med at ordningen er samfunnsøkonomisk ulønnsom. Dette medlem viser videre til at hovedbegrunnelsen for ordningen er at «alle andre» har den. Dette medlem tror at ordningen vil bli avviklet i en rekke land dersom Norge og/eller andre land tar et første skritt. Dette medlem oppfordrer derfor næringsministeren til snarest å ta et initiativ til at ordningen avvikles i de fleste land, slik at konkurranseforskjellen fortsatt blir lik mellom norske og andre sjøfolk.

Dette medlem viser også til at det er «lekket ut» at regjeringen langt på vei planla å redusere/avvikle ordningen i statsbudsjettet for 2011, men ble reddet i siste stund av forbedrede anslag knyttet til skatteinntekter og utgifter i Folketrygden enn først anslått.

Dette medlem viser til at nærmere 10 000 av landets industriansatte markerte sin misnøye mot den rød-grønne regjeringens manglende innfrielse av sine egne valgløfter i Soria Moria om langsiktig kraft til norsk industri, gjennom en politisk streik onsdag 3. juni 2009. Bakgrunnen for streiken var at regjeringen i sin Soria Moria-erklæring i 2005 lovte å «utrede og innføre et nytt industrikraftmarked». I 2006 gjentok og forsterket regjeringen løftet. Det er etter dette medlems syn rimelig langt fra et nytt industrikraftmarked til forslaget om å innføre et symbolsk støttebeløp forvaltet av Innovasjon Norge, basert på en ordning Frankrike har hatt i mange år og som regjeringen kunne ha innført for lenge siden. Dette medlem er ikke nødvendigvis imot at Innovasjon Norge kan gi tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft, såkalt bagatellmessig støtte, men mener at det bør kunne finansieres innenfor de betydelige bevilgninger Innovasjon Norge allerede får over statsbudsjettet. Den foreslåtte bevilgning har mest preg av symbolpolitikk for å redde ansikt i forhold til nok et brutt løfte fra regjeringen.

Dette medlem er tilhenger av et mangfoldig og spredt eierskap i norsk næringsliv. Etter dette medlems syn er det statlige eierskapet for omfattende og for lite målrettet. Dette medlem ser i så måte fram til den varslede nye eierskapsmeldingen fra regjeringen. Dette medlem mener imidlertid det ikke vil være behov for økt statlig eierskap i 2011, og ser derfor ingen grunn til å budsjettere med meglerhonorar mv. for å gjennomføre eventuelle oppkjøp.

Dette medlem er videre opptatt av å styrke arbeidet med næringslivets samfunnsansvar. Flere saker har avslørt at det spesielt innenfor det statlige eierskapet er et økt behov for å ta sitt samfunnsansvar mer seriøst. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 2 mill. kroner for å styrke dette arbeidet.

Dette medlem mener en av hovedutfordringene i tiden fremover blir å ta vare på og gi små- og mellomstore bedrifter mulighet for å utvikle seg og skape flere arbeidsplasser. Nå er tiden inne for å satse på de gode ideene som skal skape fremtidens arbeidsplasser, og ta vare på bedriftene som gir lokalsamfunnene rundt om i landet gode arbeidsplasser.

Dette medlem vil derfor vise til forslag om bedre sosiale ordninger for gründere og selvstendig

næringsdrivende under rammeområde 7, forslag om økt satsing på forskning, bl.a. 150 mill. kroner mer til næringsrettet forskning under rammeområde 16, og en rekke skatte- og avgiftslettelser for næringslivet, bl.a. økning i avskrivningssatsene, fjerning av arveavgiften, økt fribeløp for aksjekjøp i egen bedrift, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger, fritak for arbeidsgiveravgift i tre år for nystartede bedrifter med mindre enn 10 ansatte og dobling i beløpsgrensene i Skattefunn-ordningen samt, nærmere omtalt under rammeområde 22 og i Innst. 3 S (2010–2011) Alt dette er tiltak som er målrettet for å sikre et moderne og fremtidsrettet næringsliv som kan sikre velferden også i framtiden. Dette medlem vil også vise til en ny ordning for å styrke norsk næringsliv, Kapitalfunn-ordning, også omtalt under rammeområde 22 og i Innst. 3 S (2010–2011). Denne ordningen skal gi mulighet til 20 pst. skattefradrag for investeringer i selskaper, gitt at investeringen holdes i minimum 3 år og at investor ikke er tilknyttet selskapet.

Samlet innebærer Venstres forslag til alternativt statsbudsjett for 2011 en samlet påløpt satsing på framtidens næringsliv på over 5,6 mrd. kroner som følger (alle tall i bokført mill. kroner):

Tiltak for næringsliv, gründere og småbedrifter (bokført, mill. kroner)

Skattelettelser overfor næringslivet, bl.a. KapitalFUNN-ordning, økte satser i Skattefunn, økte avskrivningssatser, gjeninnføre aksjerabatt, fjerne arveavgiften, minstefradrag for selvst. næringsdrivende, ingen arbeidsgiveravgift for lærlinger, fritak for arbeidsgiveravgift i tre år for nystartede bedrifter etc.	2562,0
Gjeninnføring av tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn-ordningen	40,0
Næringsrettet forskning	150,0
Styrke selvstendig næringsdrivendes sosiale rettigheter	277,4
Div. tiltak for å få eldre (+62 år) til å stå lenger i arbeid (netto)	120,0
Mer fleksible permitteringsordninger	75,0
Norsk regelråd	40,0
Økt landsdekkende innovasjonslånordning > 200 mill	66,0
Styrket forskningsinnsats, nye stipendiatstillinger mv.	878,4
Økt reiselivssatsing	50,0
Jernbaneutbygging	950,0
Forskning- og utviklingskontrakter, Innovasjon Norge	50,0
25 pst. reduksjon i Brønnøysund-registrene	95,5
Klimatek: Nytt investeringsselskap for investering i klimateknologi, klimagründere mv.	145,0
Økning av støtteordningen for pilotanlegg mv. miljø, klima, energi	83,0
<i>Innføre ordning med momsneutrale innkjøp i staten</i>	
<i>Gjeninnføre 4,25 pst. kommunal selskapsskatt</i>	
SUM NÆRINGS LIV/SMÅBEDRIFTER	5582,3

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 9 blir for øvrig etter dette som følger:

	Bokført
Tilskudd til å styrke arbeidet med næringslivets samfunnsansvar	2,0
Etablering og drift av norsk Regelråd	40,0
Øke den landsdekkende innovasjonslåneordningen med 200 mill > tapsavsetning 33 pst.	66,0
Miljøteknologiordningen	83,0
Ymse reiselivstiltak i regi av IN	50,0
Forsknings- og utviklingskontrakter, IN	50,0
Klimatek, driftsutgifter (ny post)	20,0
Tapsfond, Klimatek (ny post)	125,0
25 pst. reduksjon i Brønnøysundgebyrene	95,5
Avvikling av nettolønnsordningen for sjøfolk	-1372,0
Meglerhonorar etc. statlig oppkjøp	-10,7
Tilskudd til innkjøpskonsortium for kjøp av kraft	-20,0
SUM ENDRINGER RAMME 9: NÆRING	-871,2

3.2.9.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 9

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	5 198 395 000	5 198 395 000	5 030 395 000	4 780 395 000	4 693 695 000	4 327 195 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-168 000 000	-418 000 000	-504 700 000	-871 200 000

3.2.10 Rammeområde 10 (Fiskeri), under næringskomiteen

3.2.10.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 2 (2010–2011)
Utgifter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)		
1000	Fiskeri- og kystdepartementet	120 770
1001	Deltakelse i internasjonale organisasjoner	9 500
1030	Fiskeridirektoratet	346 820
1050	Diverse fiskeriformål	68 980
2415	Innovasjon Norge, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak	50 000
Sum utgifter rammeområde 10		596 070
Inntekter rammeområde 10 (i hele tusen kroner)		
4000	Fiskeri- og kystdepartementet	10
4030	Fiskeridirektoratet	83 205
Sum inntekter rammeområde 10		83 215
Sum netto rammeområde 10		512 855

3.2.10.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.10.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.10.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 10 settes til 492 373 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 20 482 000 kroner.

Næringsfrihet for fiskeri- og havbruksnæringen

Fiskeri- og havbruksnæringen er en av våre viktigste eksportnæringer og er i åpen internasjonal konkurranse. Rammebetingelsene preges imidlertid, etter disse medlemmers mening, av en sammenblanding av distrikts- og næringspolitiske virkemidler som ikke er heldig for næringens evne til å kunne konkurrere. Disse medlemmer mener rammevilkårene skal ha et næringsperspektiv som gir god konkurransevne og at dette også vil være den beste form for distriktspolitikk.

Disse medlemmer erkjenner at fiskerinæringen må reguleres til en viss grad, blant annet fordi ingen har naturlig eiendomsrett til havets ressurser. Forvaltningen av havets ressurser skal etter disse medlemmers mening skje på en måte som er tjenlig for hele landet og for befolkningen langs kysten. Det er likevel for stor avstand mellom en fornuftig regulering basert på å sikre konkurransefrihet innen næringen, og dagens mengde av reguleringer og byråkrati.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets fiskeripolitikk bygger på at næringens rammebetingelser skal liberaliseres og avbyråkratiseres.

Selv om det har skjedd mye positivt for de selvstendige næringsdrivende i fiskerinæringen ved at næringsavtalen er opphevet så mener disse medlemmer at liberaliseringen av fiskerinæringen går for langsomt. Dette er uheldig for en effektiv og god utnyttelse av våre marine ressurser.

Disse medlemmer mener det er viktig med en forsvarlig ressursforvaltning og høsting av sjøpattedyr, og slike produkter er en viktig eksportartikkel for Norge.

Disse medlemmer vil legge grunnlag for øket fangst av sjøpattedyr og fremmer i budsjettet forslag om kortsiktige tiltak for å stimulere til et øket

uttak samtidig som det må arbeides aktivt for en bedre markedstilgang.

Disse medlemmer mener at regjeringens politikk med høye særavgifter og et økende byråkrati demper vekstmulighetene for næringen.

Disse medlemmer fremmer derfor forslag om avgiftsreduksjoner, og disse medlemmer fremmer også forslag om en strategi for avbyråkratisering av rammebetingelsene.

Disse medlemmer mener at en større del av forskningsmidlene skal gå til fiskeri- og havbruksnæringen. Disse midlene må fordeles etter hva som er næringsmessig fornuftig og ikke blandes sammen med distriktspolitikk.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets budsjett for 2011 synliggjør en politikk med større næringsfrihet samt lavere skatte- og avgifter for fiskeri- og havbruksnæringen.

Disse medlemmer mener at det i statsbudsjettet for 2011 er rom for besparelser og effektiviseringsgevinster innen offentlig administrasjon i departementet og underliggende etater uten at det vil gå ut over tjenestetilbudet.

Forslag

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av fiskeri- og havbruksnæringens rammevilkår med sikte på å tilpasse disse bedre til en virkelighet med åpen internasjonal konkurranse og svingninger i eksportmulighetene.»

3.2.10.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 10 settes til 512 855 000 kroner, som er det samme som regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at den norske fiskerinæringen er en viktig næring for Norge. Næringen bidrar med arbeidsplasser og verdiskaping i mange samfunn langs kysten. Samtidig er næringen en stor eksportnæring, som bidrar med store skatteinntekter til vår felles velferd. Disse medlemmer viser til at næringen etter 2005 er blitt påført en rekke tiltak og reguleringer som svekker fleksibiliteten og dermed lønnsomheten i næringen. Disse medlemmer viser til at Høyre i den senere tid har fremmet en rekke forslag i Stortinget, for å bidra positivt til næringens rammevilkår: Vi har fremmet forslag om samfiske for kystflåten (Dokument 8:58 S (2009–2010)), om bedre kvotefleksibiliteten for havfiskeflåten (Dokument nr. 8:120 (2007–2008)), om endring av kvoteåret for å oppnå fleksibilitet, effekti-

vitet og tilpasning til markedets ønske om fersk fisk året rundt (Dokument 8:132 S (2009–2010)) og om eier- og maktforholdene i næringen (Dokument 8:133 S (2009–2010)). Disse medlemmer viser til at Høyre vil fortsette å ha fokus på fiskerinæringens rammevilkår og muligheter til lønnsomhet.

Disse medlemmer vil understreke den betydningen oppdrettsnæringen har for mange kystsamfunn og for vår felles velferd. Til sammen hadde norsk oppdrettsfisk en førstehandsverdi på over 22 mrd. kroner i 2009, og det var over 4 000 ansatte i laks- og ørretproduksjonen.

Disse medlemmer mener det er viktig med et fokus på miljø overfor næringen, og opplever at dette er noe også næringen er opptatt av. Disse medlemmer vil ha en gjennomgang av regelverk og en avbyråkratisering innen havbruk og fiske. Disse medlemmer viser til at norsk fiskeri- og havbruksnæring er sterkt eksportavhengig og derfor er myndighetenes tilrettelegging på avsetningssiden viktig. Disse medlemmer vil legge til rette for en budsjettpolitikk som ikke bidrar til en styrking av kronen med påfølgende avsetningsvansker og redusert lønnsomhet for næringene.

Høyres fiskeripolitiske prioriteringer

Kraftig forbedring av rammebetingelsene for norske bedrifter gjennom lavere skatter, bedre støtte og stimulering til FoU-aktivitet og tidenes samferdselsløft.

Genbank for villaks	26,5 mill. kr
Markedsføring av fisk som mat i Norge	10 mill. kr
Bekjempelse av Gyro	7 mill. kr
Direktoratet for naturforvaltning, tilskudd til kalking	5 mill. kr

3.2.10.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti slutter seg til regjeringens forslag om at rammeområde 10 settes til 512 855 000 kroner.

Dette medlem understreker at fiskeri- og havbruksnæringen er avgjørende for verdiskaping og sysselsetting langs kysten. Det er gledelig at en god norsk fiskeriforvaltning ført under skiftende regjeringer har gjort at fiskebestandene nå stort sett er høye. Dette medlem viser imidlertid til at den globale finanskrisen også har gitt ringvirkninger i Norge, særlig for eksportrettede næringer. Med en eksportandel på over 90 pst. er fiskeri- og havbruksnæringen direkte påvirket av endringer i kjøpekraften internasjonalt.

Dette medlem viser til at havbruksnæringen er i sterk vekst, og at eksportverdien på laks i første halvdel av 2010 var på 13,9 mrd. kroner, en økning på 31 pst. sammenlignet med i fjor. Forskning og teknologiutvikling er avgjørende for muligheten til bærekraftig og lønnsom produksjon i havbruksnæringen på sikt. Dette medlem foreslår derfor 40 mill. kroner utover regjeringens forslag til forskning og teknologiutvikling for bærekraftig fiskeoppdrett under rammeområde 16.

3.2.10.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 512 855 000 kroner under rammeområde 10,

som er det som samme som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Norge med vår lange kyststripe og fem ganger så mye hav som land, råer over store fornybare ressurser. Klarer vi å utnytte disse optimalt, har vi potensial for en verdiskaping som kan være større og mer varig enn oljeinntektene. Med gode rammevilkår kan sjømatnæringene sikre vekst og inntektsgrunnlag langs hele kysten vår. Norge har innen fiskeri, havbruk og marin bioteknologi et stort konkurransefortrinn ut fra naturgitte forutsetninger og en omfattende kompetanse utviklet gjennom generasjoner, og gjennom målrettet forskning. Dette medlem vil utvikle en sjømatpolitikk som sikrer en konkurransedyktig og allsidig sjømatnæring.

Dette medlem mener det er en forutsetning at Norge gjennom en aktiv handelspolitikk får redusert sine handelshindringer. Regelverket innenfor alle deler av sjømatsektoren må forenkles kraftig, og ha som hovedmål å sørge for miljøvennlig, bærekraftig forvaltning og lokal verdiskaping.

Dette medlem mener at fiskeressursene er en nasjonal ressurs og skal forvaltes nasjonalt. Dette medlem mener imidlertid at regionene skal få økt medbestemmelse på utformingen av fiskeripolitikken gjennom at det etableres forpliktende rådslag mellom nasjonale myndigheter, næringen og regionalt folkevalgte.

Dette medlem er av den oppfatning at den tradisjonelle fiskerinæringen skal reguleres gjennom kvotebestemmelser slik at langtidsbeskatningen ikke er større enn det økologisk bærekraftige. Det må reageres strengt på overtredelser og andre former for

juks med disse kvotene. Norge må i internasjonale forhandlinger være en pådriver for å få et mer bærekraftig fiske. Fastsetting av kvoter må så langt som mulig bygge på økosystemforvaltning, slik at beskatning av en art ikke truer langtidsubytte fra andre arter. Internasjonale avtaler og effektiv kontroll må sikre den økologiske balansen i Barentshavet og Nordsjøen.

Dette medlem er positiv til at det åpnes for en vekst i havbruksnæringen som tar høyde for årlig antatt vekst i markedene, og mener at veksten i havbruksnæringen bør fordeles mellom vekst i form av nye konsesjoner og vekst i konsesjonsvolum (MTB).

En vekst via økning i konsesjonsvolumet vil bidra til at næringen med lave kostnader kan realisere veksten, og vil således bidra positivt sett i lys av finansuroen som også har preget Norge de siste årene. Dette medlem mener at en vekst via økning i konsesjonsvolumet vil bidra positivt i forhold til at de mest bærekraftige lokaliteter blir bedre nyttegjort. En økning i konsesjonsvolumet vil for den enkelte oppdretter kun bli realisert hvis oppdretteren har tilgang til lokaliteter som har bærekraft for en økt produksjon. Dette medlem mener en slik justering i konsesjonspolitikken vil bidra positivt i forhold til å utvikle havbruksnæringen i en mer bærekraftig retning.

Dette medlem er positiv til veksten i oppdrett av torsk og den økende etterspørselen, og ser at dette er ei næring som kan gi mange arbeidsplasser langs

kysten. Dette medlem mener at veksten i næringen, bør følge føre-var-prinsippet slik at man kan ha kontroll over sykdomsutbrudd, rømming og spredning av torskelus. Det bør stilles strenge krav til lokalisering av oppdrettsanleggene, for å hindre at de lokale kysttorskstammene kan rammes av sykdom eller blandes genetisk med oppdrettstorsken, slik vi har sett altfor mange eksempler på knyttet til lakse-næringen. Dette medlem vil i så måte vise til forslag om totalt 70 mill. kroner til ulike tiltak knyttet til bevaring av villaksstammen under rammeområde 13 i denne innstilling.

Dette medlem mener at nettolønnsordningen for sjøfolk medfører at arbeidskraften forsvinner fra fiskeflåten og over til øvrig skipsfart på grunn av regjeringens grove forskjellsbehandling mellom ansatte på fartøy som kommer inn under nettolønnsordningen og ansatte på fiskefartøy. Dette medlem er uenig i en slik politikk og vil avvikle nettolønnsordningen.

Dette medlem viser til at regjeringen har satset kraftig på oljeleting gjennom seismiske undersøkelser i sårbare havområder de siste årene. Dette medlem har ikke støttet regjeringens kartlegging av oljeforekomster utenfor Lofoten og Vesterålen, da disse områdene er noen av verdens viktigste gyteområder for en rekke fiskearter. Dette medlem støtter heller ikke det kartleggingsarbeidet som regjeringen legger opp til skal skje utenfor Jan Mayen i 2011.

3.2.10.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 10

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 2	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	512 855 000	512 855 000	492 373 000	512 855 000	512 855 000	512 855 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 2	-	0	-20 482 000	0	0	0

3.2.11 Rammeområde 11 (Landbruk), under næringskomiteen

3.2.11.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2010–2011)
Utgifter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)		
1100	Landbruks- og matdepartementet	133 181
1112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	168 214
1115	Mattilsynet	1 167 996
1138	Støtte til organisasjoner m.m.	37 320
1139	Genressurser, miljø- og ressursregistreringer	39 584
1141	Kunnskapsutvikling m.m. innen miljø- og næringstiltak i landbruket	118 112
1143	Statens landbruksforvaltning	357 218

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2010–2011)
1144	Regionale og lokale tiltak i landbruket	6 592
1147	Reindriftsforvaltningen	60 353
1148	Naturskade – erstatninger	90 000
1149	Verdiskapings- og utviklingstiltak i landbruket	65 756
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	13 337 606
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	101 000
1161	Statskog SF – forvaltningsdrift	21 969
Sum utgifter rammeområde 11		15 704 901
Inntekter rammeområde 11 (i hele tusen kroner)		
4100	Landbruks- og matdepartementet	100
4112	Kunnskapsutvikling og beredskap m.m. på matområdet	18 656
4115	Mattilsynet	135 346
4138	Støtte til organisasjoner m.m.	7 194
4143	Statens landbruksforvaltning	35 622
4147	Reindriftsforvaltningen	36
4150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	10 000
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet	738 767
Sum inntekter rammeområde 11		945 721
Sum netto rammeområde 11		14 759 180

3.2.11.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.11.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre- parti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 11 settes til 14 759 380 000 kroner, som er en økning på 0,2 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 14 759 180 000 kroner.

Flertallet vil bidra til at Dyrevernalliansens arbeid opprettholdes, og øker støtten til organisasjonen med 200 000 kroner.

3.2.11.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 11 settes til 8 338 776 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 6 420 404 000 kroner.

Landbrukspolitikk for et fremtidig norsk landbruk og matproduksjon

Disse medlemmer mener det er behov for en ny landbrukspolitikk som kan legge grunnlag for en robust norsk matproduksjon over hele landet.

Landbruket må gis rammebetingelser som gjør at man offensivt kan møte internasjonal konkurranse og utnytte eksportmuligheter ved en friere matvarehandel.

Disse medlemmer mener det sosialistiske landbrukspolitiske styringssystemet er et hinder for å utvikle matproduksjon i retning av konsumenthensyn og bort fra byråkratiske begrensninger gjennom regelverk og økonomiske tilskuddsordninger.

Disse medlemmer er skuffet over at de øvrige partier på Stortinget ikke tar et oppgjør med en landbrukspolitikk som har sviktet i forhold til målsettingene om bosetting, sysselsetting og inntektsnivå og ivaretagelse av kulturlandskap.

Disse medlemmer viser til at jordbruksnæringen har vært igjennom store omveltninger de siste tyve årene og at antallet produksjonsheter er mer enn halvert. Til tross for en negativ utvikling med lave inntekter og nedleggelse har man fortsatt politikken med produksjonsreguleringer og strenge begrensninger i eiendomsretten.

Disse medlemmer mener det haster med å innføre en ny landbrukspolitikk der den private eiendomsretten og næringsfrihet står sentralt.

Disse medlemmer fremmer i dette budsjettet forslag om å skille nærings- og distriktspolitikk og sørge for å gi bonden næringsfriheten tilbake gjennom en fullverdig eiendomsrett og rett til å styre egen matproduksjon. Konkurransen er etter disse medlemmers mening den viktigste forutsetning for et godt entreprenørmiljø og derfor må de etablerte ordningene som hindrer dette, avvikles, slik som jordbruksavtalen og de forvaltningsoppgaver den finansierer.

Disse medlemmer fremmer en rekke forslag for å styrke bondens næringsfrihet, som å myke opp rigide produksjons- og markedsreguleringer som begrenser konkurransen og hindrer produsenter fra å utvikle sin produksjon.

Disse medlemmer mener det skal være fri etableringsrett i alle produksjoner og vil kun beholde produksjonsbegrensninger som sikrer miljøet og et godt dyrevern.

Disse medlemmer viser til at større næringsfrihet vil gi bedre inntektsmuligheter for matprodusentene enn passive støtteordninger.

Disse medlemmer foreslår derfor reduserte næringsoverføringer. Disse medlemmer fremmer forslag om et milliardbeløp i omstillingstøtte for landbruket. Dette skal bidra til omstilling og innovasjon.

Disse medlemmer mener at landbruksnæringen må finne sin plass blant vanlige produksjoner som søker et marked i friest mulig konkurranse så vel nasjonalt som internasjonalt.

Dette budsjettforslaget legger til rette for moderne rammebetingelser som disse medlemmer mener vil skape nye muligheter for matproduksjon over hele landet.

Fremskrittspartiets budsjett for 2011 viser en politikk med nye muligheter for landbruksnæringen, med styrket eiendomsrett og ved at produksjonsfriheten skal gjeninnføres.

Disse medlemmer mener at det i statsbudsjettet for 2011 er rom for besparelser og effektiviseringsgevinster innen offentlig administrasjon i departementet og underliggende etater uten at det vil gå ut over tjenestetilbudet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppheving av Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer (omsetningsloven).»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en ordning med fritt omsettelige produksjonskvoter for melk.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om avvikling av konsesjonsgrenser gitt i medhold av husdyrkonsesjonsloven.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).»

«Stortinget ber regjeringen avvike begrensningene når det gjelder antall deltakere, avstandsbegrensning og kvotetak for samdrifter i melkeproduksjon.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en eksportstrategi for norske landbruksprodukter.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve den gjeldende forskriften om utenlandsk bearbejdede jordbruksprodukter.»

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av jordloven med sikte på modernisering og forenklinger.»

«Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om endring av forskrift om utenlandsk bearbejding av kjøtt- og meierivarer, blant annet slik at retighetene som selges på auksjon blir omsettelige.»

3.2.11.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 11 settes til 12 624 780 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 2 134 400 000 kroner.

Disse medlemmer vil ha et landbruk preget av fremtidstro, omstillingsvilje, nytenkning og en redusert avhengighet av offentlige tilskudd. Globaliseringen av internasjonal handel og nye avtaler mellom mange land, eksempelvis WTO-forhandlingene vil medføre en økt konkurranse og dermed utfordre endringsviljen også i norsk landbruk.

Disse medlemmer er tilfreds med at Stoltenberg-regjeringen etter påtrykk har varslet en stortingsmelding om landbruket til Stortinget våren 2011, men vil understreke at nettopp tilpasning av de økonomiske virkemidlene gjennom hele verdikjeden og produksjonskjeden i landbruket må være en sentral del av meldingen. Disse medlemmer forutsetter også at matkjedeutvalgets rapport blir en del av landbruksmeldingen. Disse medlemmer viser til at det ikke finnes noen «gjennomsnittsbonde», bare individuelle næringsdrivende og at den varslede landbruksmeldingen derfor må åpne for enkeltmen-

neskers satsing og muligheter til lønnsom drift i norsk landbruk.

Disse medlemmer understreker at Høyre ønsker reduksjoner i byråkrati og skjemavelde i norsk næringsliv, ikke minst i landbruket, og at støtteordningene må innrettes slik at forvaltningskostnadene blir lavere og effekten av tilskuddene høyere. Det vil være en lettelse for bøndene, og vil kunne bidra til en reduksjon i det totale støttenivået.

Disse medlemmer viser til at Høyre har en rekke budsjettprioriteringer som kan øke inntekt og fremme investeringsevne i også i landbruket. Høyre fjerner arveavgiften og reduserer formuesskatten i sitt alternative budsjett. Eiere av gårdsbruk og skogeiendom ville få en betydelig lettelse ved reduksjon og senere fjerning av formuesskatten. Høyre har også foreslått et såkalt investeringsfond som gir en viktig skatteutsettelse når det foretas investeringer og det foreslås videre å halvere produktavgiften for saft og å øke startavskrivningen for maskiner og utstyr i saldogruppe d fra 20 pst. til 30 pst. Disse medlemmer viser til at ca. 85 pst. av norske bønder har inntekt ved siden av landbruket, mange av disse har arbeidsinntekt, og Høyres forslag om økninger i minstepfradraget og økt innslagspunkt for toppskatten ville være vesentlig for denne gruppen bønder. Disse medlemmer viser også til at innslagspunktet for grunnrenteskatten på kraftverk heves til 10 MW. i Høyres alternative budsjett, og gjør denne type binæring mer attraktiv å investere i.

Disse medlemmer viser til at landbruket i kjølvannet av finanskrisen opplever en investeringstørke, og mener det er viktig å se på kapitalsituasjonen i landbruksnæringen. Disse medlemmer mener derfor at flest mulig særreguleringer i eiendomsretten i landbruket bør oppheves. Det gjelder boplikten, priskontrollen på landbrukseiendommer, delingsforbudet i jordloven som fratrar bønder råderett og hindrer nyinvesteringer, og det er også nødvendig med en modernisering av odelsloven. Disse medlemmer mener at slike endringer vil gi mulighet til økte eiendomsverdier, noe som vil gi flere positive effekter, ikke minst på investeringsevne. Det vil dessuten bidra til en gjennomgripende modernisering og strukturrasjonalisering av norsk landbruk. Disse medlemmer viser til at Høyre vil styrke det kommunale selvstyret, og vil reversere innstramminger regjeringen Stoltenberg II har gjort i Plan- og bygningsloven. Innstramminger som har vært uheldige for eieres disponering av egen eiendom, særlig i Distrikts-Norge. Disse medlemmer viser til at Statens Landbruksforvaltning nå bl.a. skal kunne overprøve fylkeslandbruksstyrene i saker om omdisponering noe som innebærer en uheldig svekkelse av det kommunale selvstyret. Disse medlemmer viser til at norske bønder i større grad må

få være selvstendig næringsdrivende med muligheter for fremtidsrettet satsing, lønnsom drift og at reell eiendomsrett og reell bruksrett til verdiene på det enkelte bruk da er en forutsetning.

Disse medlemmer ønsker å opprettholde landbruksforhandlingene, men la disse følge kalenderåret. I kombinasjon med sin foreslåtte omlegging av landbrukspolitikken, endret regelverk for eiendomsrett og skattestimulanser mener disse medlemmer det er realistisk gradvis å redusere overføringsnivået til jordbruket. Disse medlemmer vil understreke at det er viktig å kunne frigjøre budsjettmidler til andre formål som også sikrer økt verdiskaping og vekst i økonomien og i distriktene.

Disse medlemmer ønsker også en ny gjennomgang av reindriftsnæringen i form av en melding til Stortinget, aktualisert av det eskalerende konfliktnivå mellom reindriftsnæringen og øvrige primærnæringer.

Disse medlemmer viser til at reindrift er en av våre eldste primærnæringer. Den er som landbruket belemret med kompliserte tilskuddsordninger. Disse medlemmer mener det er viktig å behandle reindrift så likt annet næringsliv som mulig. Disse medlemmer vil derfor innføre fritak for engangsavgift og merverdiavgift for ATV, motorsykler og snøscootere brukt i næring innen reindrift.

3.2.11.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 14 773 180 000 kroner under rammeområde 11, som er 14 000 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem ønsker et aktivt landbruk i alle deler av landet. Dette er avgjørende for å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og et levende kulturlandskap. En forutsetning for rekruttering er at jordbruket gir en inntekt å leve av. Derfor er det viktig for dette medlem at bønder får en inntektsvekst på linje med andre grupper i samfunnet. Dette medlem vil legge til rette for en variert bruksstruktur som både tar hensyn til tradisjonelle familiebruk og gir mulighet for ulike samarbeidsformer. Dette medlem vil gi større valgfrihet for aktive jordbruksvirksomheter. Samtidig bør det satses på alternativ næringsutvikling, for å gi grunnlag for en mer robust og fremtidsrettet landbruksproduksjon over hele landet.

Dette medlem viser til at landbruket lenge har hatt utfordringer knyttet til investeringer i ny drift. Dette medlem foreslår derfor å øke avskrivningssatsen for driftsbygninger i landbruket (gruppe g) fra 4 til 6 pst. Driftsbygninger i landbruket har et

større verdifall enn andre produksjonsbygg, og den skattemessige avskrivningstiden slik den er i dag, er 100 år lenger enn den driftsøkonomiske og 100 år lenger i Norge enn for tilsvarende bygg i Sverige og Danmark, ifølge Bondelaget. Dette medlem viser til at den lave avskrivningssatsen er svært hemmende for investeringsevnen i norsk landbruk og gir stor likviditetsbelastning ved større investeringer.

Dette medlem mener at landbruket skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene. I dag har de kommunale næringsfondene ikke mulighet til dette, til tross for at målet til næringsfondene ifølge Kommunal- og regionaldepartementet er «å styrke kommunenes mulighet til lokalt næringsutviklingsarbeid med utgangspunkt i lokalmiljøenes forutsetninger og muligheter». Disse tiltakene vil bety en viktig forskjell for bønder over hele landet som nå vurderer om de har råd til å gjøre helt nødvendige nye investeringer i gårdsdriften.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om at landbruksnæringen skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers.»

Dette medlem viser til behovet for å styrke de klimarelaterte tiltakene som skogkultur og bioenergi. Dette medlem er derfor kritisk til at regjeringen reduserer satsingen på dette feltet. Dette medlem foreslår å rette opp kuttet ved å bevilge 4 mill. kroner utover regjeringens forslag til verdiskapings- og klimatilstand i landbruket.

Dette medlem viser til at Mattilsynet med regjeringens forslag reelt får redusert sitt driftsbudsjett med i overkant av to prosent. Avsløringene av dårlig kontroll med pelsdyrnæringen, utfordringer med tilsetningsstoffer i mat og problemene med lus i oppdrettsnæringen, gjør at kuttet virker uforståelig tatt i betraktning de utfordringene Mattilsynet skal håndtere. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag for å styrke matsikkerheten, bedre tilsynet med pelsdyroppdrett og bidra til en miljømessig bærekraftig havbruksnæring.

3.2.11.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 14 577 580 000 kroner under rammeområde 11, som er 181 600 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener at landbruket skal ha en viktig plass også i framtidens Norge. Det er et mål å opprettholde et desentralisert landbruk med variert bruksstruktur, både av beredskapshensyn og for å sikre trygg mat.

Skal dette lykkes, krever det at moderniseringen av det norske landbruket fortsetter. Dette medlem ser på bonden som en selvstendig næringsdrivende med et spesielt forvalteransvar. Derfor er det viktig at gründermentaliteten får en viktig plass innenfor landbruket. Ressursgrunnlaget på bygdene må i større grad utnyttes til næringsutvikling og til bosetting også for folk uten direkte tilknytning til primærnæringene. Det må bli mer mangfold i landbruket. Lokale myndigheter må få større anledning til lokal tilpasning og til å se landbrukspolitikken i sammenheng med øvrig næringspolitikk. Landbruket må få mindre øremerking, færre skjemaer, færre og enklere retningslinjer.

I tillegg til å produsere mat og trevirke, må landbruket få en mer sentral rolle i å oppfylle samfunns- mål om livskraftige lokalsamfunn, levende kulturlandskap og natur- og miljøgoder. Dette medlem ønsker overføringer til landbruket på om lag dagens nivå, men med mer produksjonsnøytrale og miljøvennlige tilskuddsordninger. I tillegg mener dette medlem at vi må få en klarer deling av landbrukspolitikken der det stimuleres til økt effektivitet og større produksjonsmengde hos produsentene av «ordinære» landbruksprodukter, mens det på den annen side legges mer til rette for at landbrukseiendommene kan være et utgangspunkt for noe mer enn «ordinær» produksjon, det være seg mer nisjeproduksjoner eller «opplevelsesproduksjon». Dette medlem mener bl.a. at omsetningsgrensene for å komme inn under jordbruksavtalen bør heves fra dagens 20 000 til 40 000 og ber regjeringen følge opp dette i jordbruksforhandlingene våren 2011.

Dette medlem vil ha en mer aktiv bosettingspolitikk for de landbrukseiendommene som i all hovedsak er et sted å bo. Det bør bli enklere å få kjøpt småbruk, for å sikre bosetting og økt mangfold på bygdene.

Dette medlem vil sikre Norge et fortsatt handlingsrom for en nasjonal landbrukspolitik innenfor rammen av WTO og andre internasjonale avtaleverk. Alle land må sikres retten til en viss nasjonal jordbruksproduksjon bl.a. gjennom tollvern. Det er likevel åpenbart at WTO-avtalen vil kreve en omstilling av den norske landbrukspolitikken, ikke minst gjelder dette en felles forståelse av at avviking av eksportsubsidier er nødvendig for å slippe den fattige delen av verden til. Dette medlem foreslår derfor at bevilgningene til eksportstøtte for bearbejdede landbruksvarer avvikles, og at det samme skjer med de norske eksportsubsidiene til osteproduksjon

gjennom omsetningsavgiften. Dette medlem foreslo også dette i forbindelse med behandlingen av jordbruksoppgjøret 2010–2011 i Stortinget våren 2010. Dette medlem viser videre til at landbruks- og matminister Lars Peder Brekk i Stortinget 4. november 2009 i realiteten støttet dette forslaget da han sa følgende:

«Vi eksporterer i dag ikke produkter fra Norge, bortsett fra jarlsbergosten, som har en svak subsidie som vi har sagt at vi skal ta bort. Utover det bidrar norsk landbruksproduksjon ikke med press på markedene i verden, for vi eksporterer ingen varer.»

Dette medlem viser videre til at regjeringen etter at den tiltrådte har kommet med en rekke nye innrømmelser i de pågående WTO-forhandlingene som vil få konsekvenser for norsk landbruk og norsk landbrukspolitikk i årene som kommer. Dette er innrømmelser som er nødvendige for å komme fram til en avtale og som dette medlem støtter.

Det kompliserte regelverket og mange av landbrukets lover er et hinder for utvikling av et mer fleksibelt landbruk der de som har lyst til å satse på næringen får mulighet til å gjøre det. Dette medlem ønsker derfor en full gjennomgang av lov- og regelverk med sikte på en kraftig modernisering.

Dette medlem ønsker å videreføre jordbruksforhandlingene, men som en rendyrket inntektsavtale mellom bøndene og staten. Alle andre tilskudd og ordninger bør overføres til ordinære poster på statsbudsjettet og avgjøres og besluttes i åpne diskusjoner i vårt folkevalgte demokrati og ikke i lukkede forhandlinger innenfor det korporative system.

Dette medlem er kritisk til at regjeringen har valgt å innlemme skog, for å pynte på regnskapet over de totale CO₂-utslippene i Norge. Dette er noe som eksperter advarer sterkt mot. Det er også svært

omstridt i andre land å bruke den naturlige CO₂-veksten i skog for å «pynte» på eget utslippsregnskap. Dette medlem har registrert en kraftig omlegging av virkemidlene og tilskuddsordningene til skogsbilveger og granplanting under denne regjering. Det var ordninger som regjeringen Bondevik II ut fra et miljømessig perspektiv avvirket eller reduserte dramatisk. Dette medlem mener fortsatt det er det eneste rette dersom vi skal sette miljøsyn foran andre hensyn og foreslår å redusere tilskuddene til denne type aktivitet med 96 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det gjentatte ganger er avslørt at den norske pelsdyrnæringen er under enhver kritikk. Stortinget var, gjennom behandlingen av dyrevernmeldingen i 2002, svært klare på at det skulle skje en vesentlig forbedring når det gjaldt dyrevelferden i næringen innen 2012. Det er dessverre ingen merkbar forbedring å spore. Dette medlem mener derfor at Norge nå bør følge etter land som Sverige, Danmark, Sveits og Østerrike som enten har strammet inn eller lagt ned sin pelsdyrnæring. Som et ledd i en slik norsk avvikling foreslår dette medlem å avvikle støtten og subsidiene knyttet til fôr i pelsdyrnæringen.

Dette medlem har videre merket seg at landbruks- og matdepartementet i sin hovedpressemelding ved statsbudsjettframleggelsen omtalte støtte til Folkeaksjonen en ny rovdyrpolitikk med 0,9 mill. kroner som et av departementets «øvrige satsinger». Dette medlem er svært undrende til det å gi en organisasjon som har som eneste formål å undergrave Stortingets rovdyrforlik statlig støtte og attpåtil definere dette som en satsing. Dette medlem går imot denne form for satsinger og foreslår å avvikle det samme tilskuddet.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 11 blir etter dette som følger:

	Bokført
Kutt i støtte til «Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk»	-0,9
Stimuleringstiltak, dyrehelsepersonell i næringssvake distrikt	-16,5
Avvikling av tilskudd til skogsbilveger og skogplanting under Landbrukets utviklingsfond (LUF)	-96,0
Eksportstøtte for bearbejdede landbruksvarer, Tilskott til råvareprisordninga	-45,0
Fjerning av subsidier til pelsdyrfôr	-23,2
SUM ENDRINGER RAMME 11: LANDBRUK	-181,6

3.2.11.3 Oppsummering av forslag til rammebeløp for rammeområde 11

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 1	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	14 759 180 000	14 759 380 000	8 338 776 000	12 624 780 000	14 773 180 000	14 577 580 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 1	-	+200 000	-6 420 404 000	-2 134 400 000	+14 000 000	-181 600 000

3.2.12 Rammeområde 12 (Olje og energi), under energi- og miljøkomiteen

3.2.12.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)		
1800	Olje- og energidepartementet	200 320
1810	Oljedirektoratet	325 600
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	716 000
1825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon	1 064 500
1830	Forskning	763 650
1832	Internasjonalisering	23 700
1833	CO ₂ -håndtering	2 592 800
1870	Petoro AS	264 000
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	25 000 000
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	10 600
2490	NVE Anlegg	3 000
Sum utgifter rammeområde 12		30 964 170
Inntekter rammeområde 12 (i hele tusen kroner)		
4800	Olje- og energidepartementet	2 545
4810	Oljedirektoratet	86 800
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	144 000
4825	Omlegging av energibruk og energiproduksjon	996 000
4829	Konsesjonsavgiftsfondet	144 900
4833	CO ₂ -håndtering	91 800
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	126 300 000
5490	NVE Anlegg	1 500
Sum inntekter rammeområde 12		127 767 545
Sum netto rammeområde 12		-96 803 375

3.2.12.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.12.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.12.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 12 settes til -97 632 775 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 829 400 000 kroner.

Norge er rikt på energiressurser. Disse medlemmer mener Norge kan utnytte våre muligheter som energistormakt bedre enn i dag. En sterk olje- og

energisektor vil skape grobunn for teknologiutvikling, høy verdiskapning og god levestandard. Dette bør komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom sikker tilgang til energi til en fornuftig pris. Det er behov for en mer målrettet og handlekraftig tilnærming både på energi og petroleumsområdet.

Disse medlemmer har over flere år vært bekymret for kraftbalansen. Norge har betydelige ressurser innen vann, vind og bioenergi. Også innen mer umodne teknologier som geotermisk energi og Thorium, har Norge godt potensiale. Med betydelig kraftutbygging i våre naboland virker kraftsituasjonen for Norden å bli gradvis bedre. Potensialet innen norsk energiforsyning blir langt fra utnyttet tilstrekkelig. Ny finsk kjernekraft og svensk suksess med grønne sertifikater gir betydelige bidrag. Forrige vinter viste Norge hvor avhengig vi er blitt av importert kraft – situasjonen burde være et tankekors. Situasjonen i Hordaland, Midt-Norge og Nord-Norge er også til ettertanke. Det er etter disse medlemmers mening fullstendig uakseptabelt at strømforbrukere skal betale hele 14 kr/kWh for strøm i vannkraftnasjonen Norge.

Disse medlemmer mener det er mulig å rasjonalisere og effektivisere byråkratiet i Olje- og energidepartementet. Disse medlemmer foreslår derfor å kutte ca. 10 pst. av de administrative kostnadene.

Fornybar energi

Økt bruk av nye fornybare energikilder er et viktig bidrag for å gjøre energibruken mer fleksibel. Utviklingen og produksjon av alternative energikilder har også et stort potensiale når det gjelder å skape nye arbeidsplasser. Det er bra at regjeringen endret politikk og innlemmet vannkraft i ordningen med grønne sertifikater. Det gjør at ordningen kan bli robust og realistisk. Disse medlemmer er dog svært kritisk til at en overgangsordning frem til 2012 ikke er fremlagt, og at småkraftverk bygget mellom 2004–2009 ble ekskludert fra overgangsordningen. Det er et åpenbart løftebrudd og svekker tilliten mellom næring og myndigheter.

Det er viktig å stimulere til mest mulig fornuftig bruk av energi, og disse medlemmer stiller seg positive til kostnadseffektive tiltak som kan spare energi og omkostninger. Men det er viktig at slike tiltak har reell effekt og ikke skaper uønskede konkurransevridninger i kraftmarkedet. Disse medlemmer ønsker prinsipielt en stimulans gjennom skatte- og avgiftssystemet fremfor byråkratistyrte ordninger slik vi har i dag.

Disse medlemmer vil fortsatt arbeide for utbygging av samfunnsøkonomisk lønnsomme og miljøtilpassede vassdragsprosjekter. Konesjonsbehandling av vannkraft må forenkles, og lokalbefolk-

ningen skal lyttes til. Det er oppsiktsvekkende at regjeringen stadig motarbeider miljøvennlig bruk av vannkraftpotensialet, gjennom for eksempel vern av Vefsna, økte skatter for vannkraftprosjekt og en nedprioritering av vannkraft i forhold til andre fornybare energiprojekt.

Disse medlemmer viser til at store mengder vannenergi årlig går til spille. Staten må stimulere til opprustning/oppgradering av eksisterende vannkraftverk. Det ligger videre stort potensiale i økt utbygging av små-, mini-, og mikrokraftverk. Dette er næringsvirksomhet som i stor grad kommer distriktene til nytte. Konesjonsbehandlingen må etter disse medlemmers vurdering forenkles, slik at byråkratisk sommel ikke er til hinder for utbyggingen. Det må legges vekt på at natur og miljø ikke skal utsettes for uhensiktsmessige belastninger i energipolitikken. Man bør derfor snarest gjennomføre en utredning om konsekvensene av visjonene om at norsk vannkraft skal fungere som Europas batteri.

Når disse medlemmer kutter i bevilningene til NVE er det fordi man tror på en effektivisering i byråkratiet, og at man ønsker å delegere konesjonsmyndighet for mindre kraftverk til lokaldemokratiet.

Gassressurser

Disse medlemmer vil arbeide aktivt for at gassressursene tas i bruk til innenlands verdiskapning, industriutvikling og nyskapning. Myndighetene bør legge til rette for bygging av gasskraftverk med best tilgjengelig teknologi, og med rammevilkår på linje med EU. Disse medlemmer støtter arbeidet med å utvikle teknologi for CO₂-rensing, hvor testsenteret på Mongstad står i sentrum. Det er viktig å utvikle en teknologi som er attraktiv for fattige stater. Beslutning om fullskala rensing av store, norske punktutslipp for CO₂ må være avhengig av suksessfull teknologigjennombrudd. I budsjettet for 2011 kutter disse medlemmer likevel 450 mill. kroner under kapitelet om CO₂-håndtering. Dette er midler avsatt til boring av en testbrønn for CO₂-lagring. Før en avklaring om/når CO₂ fangst på Mongstad er på plass, er det ikke behov for å bruke midler på å bore en slik brønn.

Hovedinfrastrukturen for gass bør være et myndighetsansvar, og det bør opprettes et selskap for å koordinere arbeidet og sikre investering i slik infrastruktur. Disse medlemmer foreslår bevilningene til innenlandsbruk av gass i disse medlemmers budsjett.

Petroleumspolitik/petroleumsforskning

Disse medlemmer mener petroleumsnæringen er svært viktig for norsk økonomi. Næringen står

for betydelig sysselsetting i mange regioner, og bidrar til både industriell- og teknologisk utvikling av stor betydning. Det er behov for stadig kompetanse og teknologiutvikling dersom man skal opprettholde aktivitetsnivået på norsk sokkel. Det er nødvendig at petroleumssektoren har langsiktige, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser.

Disse medlemmer mener det er trist at regjeringen har lagt seg på en «vent og se» linje i petroleumspolitikken, og ikke gjør tilstrekkelige grep for å styrke konkurransen rundt teknologiutvikling, konkurranse på sokkel og mangfoldet for leverandørindustrien. En svekkelse av petroleumsrelatert forskning er et skritt i motsatt retning av Åm-utvalgets anbefalinger for å realisere 7 000 mrd. kroner i brutto ekstraintekter fra petroleumssektoren.

Disse medlemmer er glade for at regjeringen ikke gjennomførte permanent vern av noen arealer i nordområdene, men konstaterer med bekymring at regjeringens «Forvaltningsplan» i stor grad utsetter beslutninger i viktige, prospektive arealer.

Teknologiutvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskaping for nasjonen og for den globale konkurransevnen i næringen. Teknologiutvikling har også positive ringvirkninger for næringslivet forøvrig. Disse medlemmer mener staten bør ta et langt større ansvar for FoU innen petroleumsnæringen, og at det bør opprettes et energi- og petroleumsforskningsfond for å sikre langsiktigheten i denne forskningen. Disse medlemmer foreslår derfor å sette av 10 mrd. kroner til et fond for petroleumsforskning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter.»

3.2.12.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 12 settes til -96 660 375 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 143 000 000 kroner.

Disse medlemmer legger vekt på å føre en fremtidsrettet energipolitikk som gir en bærekraftig og sikker energiforsyning til akseptable priser. Videre vil disse medlemmer prioritere forskning og utvikling for økt verdiskaping og sysselsetting gjennom en offensiv utnyttelse av våre naturressurser og kompetanse.

Disse medlemmer tar de globale klimautfordringene på alvor. Disse medlemmer har merket seg at energiproduksjon og -forbruk globalt sett er den viktigste kilden til utslipp av klimagassutslipp. Skal vi unngå en økning i de globale klimagassutslippene, samtidig som utviklingsland og nyindustrialiserte land får dekket sine energibehov for å løfte sin befolkning ut av fattigdom, er det nødvendig med en kraftig satsing på fornybar energi så vel som CO₂-håndtering fra fossile energikilder. Disse medlemmer mener at klimautfordringen må møtes med tiltak både nasjonalt og internasjonalt. Samtidig vil disse medlemmer understreke at det er viktig å sette inn tiltak som gir mest mulig klimagevinst pr. investert krone.

Disse medlemmer viser til at verdens energibehov er økende, og at sikker tilgang til energi er en avgjørende forutsetning for fortsatt økonomisk vekst og velstandsutvikling i u-landene. 1,6 milliarder mennesker mangler i dag tilgang på elektrisk kraft. Hvis den fattige delen av verden skal oppnå økonomisk utvikling og komme seg ut av fattigdom, så er sikker tilgang på energi til overkommelige priser en forutsetning. Disse medlemmer viser til at selv om fornybare energikilder kan og må spille en viktigere rolle i verdens energiforsyning, så slår det Internasjonale Energibyrådet (IEA) samtidig fast at de tradisjonelle fossile energikilder som kull, olje og gass vil fortsatt være klart viktigste forsyningskilder.

Disse medlemmer peker på at Norge med våre rike naturressurser, både innen olje, gass og fornybar energi, har et særlig ansvar for å møte verdens økende energibehov.

Disse medlemmer peker på at nesten all norsk kraftforsyning er basert på fornybar vannkraft. Norge har i tillegg et stort ressursgrunnlag innen fornybar energi som fortsatt ikke er utnyttet. Det gjelder både innen vannkraft, vindkraft, bioenergi og teknologier som foreløpig er mer umodne. Disse medlemmer peker imidlertid på at dersom vi skal få utnyttet vårt potensial når det gjelder disse energikildene vil det være nødvendig å styrke overføringskapasiteten for elektrisk kraft innenlands, samtidig som hensynet til sårbare naturområder ivaretas. Disse medlemmer peker videre på at dersom våre fornybare energikilder skal bidra til bedre forsyningssikkerhet i våre europeiske naboland og til reduserte klimagassutslippene gjennom å erstatte konvensjonell kullkraft, er det nødvendig med en kraftig styrking av overføringskapasiteten mellom Norge og det øvrige Europa. Dette vil også være nødvendig for å ha et marked for det kraftoverskudd som blant annet følger av å innfri Stortingets målsettinger om økt produksjon av fornybar energi og energieffektivisering.

Disse medlemmer peker på at klimaendringer vil medføre at vi etter all sannsynlighet vil opp-

leve mer nedbør og ekstremvær i årene fremover. Det er derfor viktig å etablere forebyggende tiltak mot flom. Disse medlemmer viser derfor til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2011 foreslår å styrke satsingen på flomsikring med 20 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer vil legge til rette for at norsk kontinentalsokkel forblir et attraktivt område for verdiskaping og investeringer for norske og utenlandske selskaper i petroleumssektoren. Disse medlemmer vil øke produksjonen ved å få mer olje og gass ut av hvert felt, og utvide olje- og gassaktivitetene til nye lovende områder. Skal man oppnå dette på en bærekraftig måte er det nødvendig å satse offensivt på forskning og utvikling. Disse medlemmer viser til at under regjeringen Bondevik II ble de årlige bevilgningene over statsbudsjettet til petroleumsforskning økt fra 145 mill. kroner årlig i statsbudsjettet for 2001 til 412 mill. kroner i statsbudsjettet for 2006. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Bondevik II hadde et uttalt ambisjonsnivå om å øke de årlige bevilgningene til petroleumsforskning til 600 mill. kroner årlig innen 2009. Disse medlemmer mener at dette var et riktig ambisjonsnivå. Skal norsk olje- og gassindustri hevde seg i internasjonal konkurranse, er evnen til å ligge i forkant med ny teknologi og kunnskap helt vesentlig. Dette er også viktig for å sikre grunnlaget for at næringen skal være konkurransedyktig i et langsiktig perspektiv, etter at petroleumsproduksjonen på norsk kontinentalsokkel faller. Disse medlemmer understreker at det må bygges videre på det internasjonale fortrinn Norge har innenfor denne sektoren. Økt forskningsinnsats vil gi muligheter for videre utvikling av et næringsmiljø med sterke internasjonale posisjoner og vekstpotensial. Disse medlemmer mener derfor at det er uheldig at regjeringen har foreslått å redusere bevilgningene til petroleumsrettet forskning i statsbudsjettet for 2011. Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett der det er foreslått å styrke bevilgningen til statlig petroleumsforskning over Olje- og energidepartements budsjett med 70 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at som stor resurseier påhviler det staten et spesielt ansvar å sørge for tilstrekkelig kompetanseutvikling, forskning og

utvikling, slik at vi kan få maksimalt ut av ressursene våre. Disse medlemmer mener at staten bør bidra med betydelige forskningsmidler til næringen, siden størstedelen av inntektene fra petroleumsvirksomheter tilfaller staten. Økt utvinningsgrad eller mer effektiv drift betyr særdeles mye for statens inntektsside, noe også staten må investere i for å fremme.

Disse medlemmer mener at det er en bred sammenheng mellom kompetansebygging, bevilgninger til forskning og utvikling, utviklingen av petroleumsnæringen som vår fremste høyteknologiske kunnskapsindustri og størrelsen på dagens petroleumsfond. Størrelsen på petroleumsfondet i fremtiden avhenger av hvor gode vi er til å utnytte de gjenværende anslåtte 70 pst. av ressursene på sokkelen.

Disse medlemmer mener at det er viktig med mangfold og konkurranse på sokkelen der flere uavhengige miljøer i lisensene kan utfordre hverandre med ulike faglige løsninger. Disse medlemmer peker på at fusjonen mellom Statoil og Hydro har medført at Statoil har blitt en meget dominerende aktør på norsk sokkel. Disse medlemmer mener mangfold og konkurranse på sokkelen er viktige prinsipper for en god utvikling i petroleumsnæringen. I dagens situasjon mener disse medlemmer at det er viktig å styrke Petoro, slik at de kan holde et sterkt fokus på utviklingen i de ulike lisensene, ikke minst når det gjelder å sørge for en høyere utnyttelsesgrad i eksisterende felt. Disse medlemmer har merket seg at Åm-utvalget har estimert bruttoverdien av å øke utvinningsgraden i eksisterende felt til 70 pst. til å være 7 000 mrd. kroner. Disse medlemmer mener at det er viktig at Petoro har mulighet til å bygge opp nødvendig kompetanse for å være en aktiv deltager i de ulike lisensene. Disse medlemmer vil i sitt alternative budsjett for 2011 derfor foreslå å styrke Petoro med 50 mill. kroner. Disse medlemmer mener videre at det bør vurderes om Petoro i fremtiden bør finansieres direkte over konstantstrømmen fra sokkelen fremfor bevilgninger over statsbudsjettet. Dette vil kunne gi selskapet større muskler og fleksibilitet i forhold til de viktige oppgaver Petoro har ansvar for.

Høyres energipolitiske prioriteringer

Energiforskning NFR, PETROMAKS (Petroleumsforskning)	90 mill. kr
PETORO	50 mill. kr
Internasjonalisering	8 mill. kr
Petroleum i Nord	200 mill. kr

3.2.12.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge -96 435 875 000 kroner under rammeområde 9, som er 367 500 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil innenfor rammeområde 12 foreslå å øke bevilgningene til fornybar energi og elektrisitetsparing i husholdninger i forhold til regjeringens forslag. Dette medlem vil også gjenoppta anbuds konkurransen for fullskala CO₂-rensing på Kårstø.

Klimaproblemet blir stadig løftet frem som en av vår tids største utfordringer. FN's klimapanel har slått fast at de globale utslippene av klimagasser må reduseres med 80 pst. innen 2050 hvis vi skal greie å unngå de verste konsekvensene av global oppvarming. I praksis er klima- og miljøpolitikk flyttet flere hakk nedover på den politiske dagsorden de siste årene, mye på grunn av finanskrisen. Regjeringen viser i statsbudsjettet for 2011 få tegn til å ta klimautfordringen på alvor, og er langt unna å realisere målsetningene i klimaforliket. I Kristelig Folkepartis alternative budsjett styrker vi den nasjonale klima- og miljøsatsingen.

Dette medlem er bekymret for utviklingen innen regjeringens prosjekter for fullskala CO₂-fangst og lagring på Kårstø og Mongstad. Tidligere lovnader om rensing av gasskraftverket på Kårstø innen 2009 er skrinlagt, og hele renseprosjektet er lagt på is inntil videre. Dette medlem er også urolig for de signaler som gis i budsjettet om fare for ytterligere utsettelse av fullskala-prosjektet på Mongstad. Dette medlem vil påpeke at manglende rensing på Kårstø og Mongstad undergraver målsetningene i Klimaforliket, og vil gjøre arbeidet med å innfri allerede ambisiøse målsetninger enda mer vanskelig. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det foreslås å bevilge 55 mill. kroner til å gjenoppta anbudsprosessen for fullskala CO₂-fangst på Kårstø.

Dette medlem vil peke på at det er nødvendig med en sterkere satsing på energieffektivisering enn det regjeringen legger opp til. Regjeringens egen arbeidsgruppe for energieffektivisering av bygg har satt som mål å redusere levert energi til bygg med 10 TWh/år innen 2020. Dette vil imidlertid kreve langt bedre støtteordninger og høyere bevilgninger enn det regjeringen legger opp til. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til energieffektivisering av bygg gjennom Energifondet med til sammen 275 mill. kroner i 2011. Dette medlem mener også at støtten til elektrisitetsproduksjon fra fornybare energikilder i Norge forbedres i påvente av etableringen av et felles

grønt sertifikatmarked med Sverige. For å utløse vesentlig ny produksjon er det nødvendig å øke kapitalavsetningen på Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering. Dette medlem foreslår å øke kapitalinnskuddet i Grunnfondet med 15 mrd. kroner i 2009 utover regjeringens forslag. Dette vil øke avkastningen fra Grunnfondet med anslagsvis 550 mill. kroner i 2012, som gjøres tilgjengelig for utbygging av fornybar energi gjennom Energifondet.

Regjeringen foreslår i sitt budsjettforslag en avsetning på 40 mill. kroner til tilskuddsordningen for elektrisitetsparing i husholdninger. Køen for å få støtte fra denne ordningen er lang, og støttebehovet overgår de midlene regjeringen stiller til disposisjon. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningen til tilskuddsordningen for elektrisitetsparing i husholdninger med 60 mill. kroner, til totalt 100 mill. kroner.

3.2.12.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge -96 525 675 000 kroner under rammeområde 12, som er en utgiftsøkning på 277 700 000 kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Venstres hovedprioritet i energipolitikken er å omstille Norge til et klimavennlig samfunn, samtidig som vi opprettholder en velfungerende og sikker energiforsyning. Skal vi løse de internasjonale klimautfordringene, kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise fattigere land at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Dette medlem mener Norge har store muligheter til å legge om energibruken, ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser. Dette medlem vil vektlegge betydningen av å bruke energi mer effektivt, ta i bruk klimavennlige løsninger og utvikle nye klimavennlige teknologier for fremtiden. Dette medlem synes det var positivt at det ble bred enighet om klimaforliket, avtalen om St.meld. nr. 34 (2006–2007) Norsk Klimapolitikk, Innst. S. nr. 145 (2007–2008) om mer ambisiøse mål for klimaarbeidet og flere konkrete tiltak i flere sektorer. Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag fremdeles ligger langt etter i arbeidet med å få økonomien inn på en kurs som gjør at målene i klimaforliket ligger an til å bli nådd.

Dette medlem vil påpeke at regjeringens arbeid med ny fornybar energiproduksjon har gått for sakte. Dette er en konsekvens av at den rød-grønne regjeringen vraket samarbeidet med Sverige om et opplegg med grønne sertifikater for å stimulere til

fornybar energiproduksjon. Det er positivt at regjeringen i sin erklæring har lovet å innføre et grønt sertifikatmarked i samarbeid med Sverige, men registrerer at regjeringen ikke har fremmet forslag om en overgangsordning fram til et slikt system er på plass.

Ny fornybar energi, energisparing og energiomlegging vil bidra med miljøvennlig kraft og redusere utslippene. Dette medlem vil vise til at Venstre foreslår å øke kapitalen i grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering med 5 mrd. kroner i en bred satsing på fornybar energi, energiomlegging og energisparing. Dette medlem vil også vise til at Venstre foreslår å øke tilskuddet til energifondet med 200 mill. kroner, der 100 mill. kroner er øremerket til en ny satsning på bioenergi. Dette medlem mener regjeringens satsning på vindkraft til havs er viktig, og viser til at Venstre vil foreslå å gi et tilskudd på 30 mill. kroner til METSenteret for å styrke satsningen ytterligere.

Dette medlem registrerer at regjeringen har redusert sine ambisjoner innenfor CO₂-fangst og lagring ved å legge Kårstøprosjektet i skuffen, og at regjeringen vil komme tilbake med en egen sak på Mongstad. Dette medlem viser til at Venstre ønsker å gå videre med CO₂-fangstanlegget på Kårstø, foreslår å bevilge 70 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem mener at Norge er avhengig av sikker og tilstrekkelig tilgang på energi og en fortsatt utvinning og utvikling av petroleumsressursene på sokkelen. Petroleumsnæringen er en internasjonal

næring. Dette medlem mener Norge har et ansvar for å ligge i forkant av utviklingen innen næringen, og mener miljøkrav vil bidra til å styrke næringens konkurransevne på lengre sikt. Petroleumsaktivitet på norsk sokkel må ta hensyn til andre aktiviteter og andre interesser knyttet til miljø, fiskeri og sjøfart. Dette medlem ønsker derfor å føre en politikk for skånsom petroleumsaktivitet. Skånsom aktivitet skjer gjennom etablering av petroleumsfrie soner hvor miljøet er mest sårbart og gjennom strenge miljøkrav tilknyttet aktivitet i de områdene aktivitet er forsvarlig innenfor økosystemenes rammer. Det er positivt at regjeringen i sin erklæring har lovet ikke å åpne for petroleumsaktivitet utenfor Lofoten og Vesteraalen (Nordland VI og VII og Troms II) i denne stortingsperioden. Dette medlem er negativ til regjeringens kartlegging av petroleumsforekomster utenfor Jan Mayen, og viser til at Venstre foreslår å avvikle denne kartleggingen.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag reduserer bevilgningene til internasjonalt opplysningsarbeid om CO₂-fangst med 10 mill. kroner. Dette medlem registrerer at motstanden mot CO₂-fangst er stor i en del land, og at faktabasert opplysningsarbeid om CO₂-fangst er en god måte å få økt aksept for denne klimateknologien. Dette medlem foreslår derfor å øke denne posten med 10 mill. kroner.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 12 blir etter dette som følger:

	Bokført
Energifondet	100,0
Tilskudd til utvikling av varmeenergi	100,0
METSenter i Rogaland (Demoanlegg for vindkraft til havs)	30,0
Videreføring av Kårstø-prosjektet	70,0
CO ₂ -håndtering internasjonalt	10,0
Kartlegging, petroleumsaktivitet Jan Mayen	-10,0
Nominell videreføring, Oljedirektoratet	-22,3
SUM ENDRINGER RAMME 12: OLJE OG ENERGI	277,7

3.2.12.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 12

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-96 803 375 000	-96 803 375 000	-97 632 775 000	-96 660 375 000	-96 435 875 000	-96 525 675 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-829 400 000	+143 000 000	+367 500 000	+277 700 000

3.2.13 Rammeområde 13 (Miljø), under energi- og miljøkomiteen

3.2.13.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2010–2011)
Utgifter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)		
1400	Miljøverndepartementet	580 098
1410	Miljøvernforskning og miljøovervåking	522 135
1425	Vilt- og fisketiltak	80 100
1426	Statens naturoppsyn	211 832
1427	Direktoratet for naturforvaltning	1 109 031
1429	Riksantikvaren	429 965
1432	Norsk kulturminnefond	59 480
1441	Klima- og forurensningsdirektoratet	655 482
1445	Miljøvennlig skipsfart	4 000
1447	Miljøhensyn i offentlige innkjøp	18 000
1448	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	11 000
1465	Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur .	601 685
1471	Norsk Polarinstitutt	246 520
1472	Svalbard miljøvernfond	11 730
1474	Senter for klima og miljø	37 023
2465	Statens kartverk	12 000
Sum utgifter rammeområde 13		4 590 081
Inntekter rammeområde 13 (i hele tusen kroner)		
4400	Miljøverndepartementet	1 777
4426	Statens naturoppsyn	248
4427	Direktoratet for naturforvaltning	12 409
4429	Riksantikvaren	5 383
4432	Norsk kulturminnefond	59 480
4441	Klima- og forurensningsdirektoratet	78 232
4465	Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur .	1 023 305
4471	Norsk Polarinstitutt	70 510
4472	Svalbard miljøvernfond	25
Sum inntekter rammeområde 13		1 251 369
Sum netto rammeområde 13		3 338 712

3.2.13.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.13.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre- parti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 13 settes til 3 343 212 000 kroner, som er en økning på 4,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 3 338 712 000 kroner.

Flertallet ønsker å styrke arbeidet med friluftsliv for barn og unge med 3 mill. kroner. Midlene

skal brukes til å gi barn og unge fra minoritetsgrupper og barn og unge med funksjonsnedsettelse ferie- og fritidstilbud med friluftsmuligheter. Samarbeid med eksisterende organisasjoner er viktig.

Flertallet har registrert det gode formidlingsarbeidet knytta til høyfjellsnatur, kulturminner og konsekvenser av klimaendringene som gjøres i regi av Klimapark 2469 i området rundt Galdhøpiggen og Juvasshytta. Klimapark 2469 er et sted hvor barn, unge og voksne kan se og sanse hva som skjer med klimaet og sammenhenger mellom natur og kultur i et langtidsperspektiv. Flertallet ønsker derfor å støtte Klimapark 2469 med 1 mill. kroner.

Flertallet viser til det lokale engasjementet rundt Vingelen nasjonalparklandsby, og lokalsamfunnets opprettelse av et informasjonssenter om Forollhogna og nasjonalparklandsbyen. Dette er et godt eksempel på hvordan frivillig arbeid og kommunens innsats skaper positive ringvirkninger og effekter rundt et verneområde. Flertallet foreslår å bevilge 0,5 mill. kroner for å støtte Bunåva/Forollhøgda informasjonssenter.

3.2.13.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 13 settes til 3 100 712 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 238 000 000 kroner.

Norge er et land med en unik natur og naturlandskap. Det er både et privat og offentlig ansvar å sikre et godt miljø og en forsvarlig utnyttelse og bruk av landets naturressurser. Disse medlemmer vil legge vekt på at myndighetene inntar en forvalterrolle, fremfor å bli en museums vokter i miljøpolitikken.

Grunnleggende for disse medlemmers miljøpolitikk er blant annet følgende:

- Norsk industri og næringsliv skal operere under så strenge miljøkrav som det er mulig for industrien å håndtere, med den teknologi som er tilgjengelig (BAT)
- Lokale utfordringer må løses lokalt, globale utfordringer må løses globalt.
- Aktivt artsvern fremfor passivt arealvern.
- Aktive miljøtiltak fremfor passive avgiftstiltak.

Miljøavgifter

Disse medlemmer mener en stadig økende innføring av miljøavgifter som ikke knyttes direkte opp mot miljøfremmende tiltak, svekker miljøarbeidets troverdighet når inntektene ender opp i statskassen fremfor å gå til miljøtiltak. Prinsipielt mener disse medlemmer fondsordninger burde brukes i langt større grad, hvor miljøavgifter som tas inn øremerkes til konkrete miljøformål. NO_x-fondet, som disse medlemmer var en pådriver for, er et godt eksempel på at dette fungerer i praksis.

Villaks

Bevering og styrking av landets villaksbestander er en prioritert oppgave for disse medlemmer. Det er grunn til å peke på at forsuring fortsatt forårsaker fiskedød i enkelte elver og at det fortsatt er elver som har behov for kalking, hvor kalkingsprosjekter ikke er satt i gang. Disse medlemmer øker bevilgningene til kalking med 10 mill. kroner i sitt alternative budsjett. Disse medlemmer er

glade for at regjeringen i årets budsjett styrker bekjempelsen av lakseparasitten Gyrodactylus salaris, men mener det fortsatt ikke er tilfredsstillende for å sikre villaksen gode levekår for fremtiden og for å følge opp handlingsplanen for bekjempelse av gyro, derfor foreslår disse medlemmer å øke gyrobevilgningen med 10 mill. kroner. Kunnskap om hvilke forhold som påvirker laksen i elv er av stor betydning for villaksforvaltningen. Totalt sett foreslår disse medlemmer å øke budsjettet med 30 mill. kroner for å styrke villaksens levekår.

Artsmangfold og vern

Disse medlemmer mener det må etableres konkrete handlingsplaner for gjennom aktivt artsvern å redde og styrke arter som Norge har et særskilt ansvar for å ivareta. Disse medlemmer mener dette arbeidet kunne vært ytterligere styrket i forhold til det passive artsvernet. På denne bakgrunn ønsker disse medlemmer blant annet å styrke fjellrevarbeidet med 1 mill. kroner. I årets budsjett legger disse medlemmer også inn ekstra midler for å styrke sjøørrettens tilstand, da denne har lett for å havne i skyggen av villaksen.

Når det gjelder arealvern stiller disse medlemmer seg sterkt tvilende til om passivt arealvern er veien å gå. Det er grunn til å peke på at det har vært drevet hogst til lokal industri og eksport i Norge i århundrer og at artsmangfoldet tilknyttet norsk skog nærmest ikke er påvirket av dette. Likeledes er det grunn til å peke på at norsk skogbruk har innført et «Levende skog»-standard og at endringene i skogbruket for øvrig har medført at mengden nedfallsskog og dødsskog ikke har vært så stor som i dag på århundrer. Begge disse faktorene medfører at disse medlemmer nå mener man bør fokusere på å ta vare på de områdene som allerede er vernet, fremfor opprettholde tempoet i verving av nye områder. Tiden og ressursene bør benyttes til å opprettholde kulturlandskapet, utrede miljø- og samfunnseffekt av gjennomført vern og etablere forvaltningsplaner for allerede vernede områder. Derfor kutter disse medlemmer kraftig i de poster på regjeringens budsjett som er avsatt til etablering av nytt vern.

Det er verdt å merke seg at under FNs forhandlinger om biologisk mangfold i Japan i 2010, ble man enig om å verne 17 pst. av landarealene. Norge er svært nær dette målet da 15,7 pst. allerede er vernet. Det understreker disse medlemmers fokus på behovet for å rette oppmerksomhet mot å ta vare på de områdene som allerede er vernet, fremfor å stadig verne nye områder.

Rovdyr

Disse medlemmer ønsker en kraftig endring av rovdyrpolitikken. Disse medlemmer mener

det høye konfliktnivået skyldes at det ikke er samsvar mellom politikernes og vanlige folks syn på behovet for et stort antall rovdyr i norsk natur. Løsningen på dette er ikke å kaste mer penger etter rovdyrforvaltningen og øke erstatningen til beitedyr tatt av rovdyr, men å redusere bestandsmålene og gi lokale politikere mer direkte innflytelse over forvaltningen av norsk rovdyrpolitikk. Derfor foreslår disse medlemmer å kutte betraktelig i posten knyttet til utbetaling av erstatning for dyr tatt av rovdyr. I tillegg er disse medlemmer opptatt av å få på plass et mer liberalt regelverk for skade- og nødvergefelling. Såkalte rovdyrsikre gjerder er tilsynelatende regjeringens viktigste virkemiddel i rovdyrpolitikken. Disse hindrer sauene i å nå viktige beiteområder og klarer ikke å holde rovdyrene ute.

Friluftsliv

Disse medlemmer mener ikke det bør være en statlig oppgave å engasjere seg i hva voksne folk gjør på fritiden. Derfor foreslår disse medlemmer å kutte noe i midler til ervervelse av nye friluftsområder. Men i en anerkjennelse av at norsk ungdom i stadig mindre grad er fysisk aktive og ute i naturen, mener disse medlemmer det er viktig å støtte tiltak som retter seg mot ungdom. Disse medlemmer ser også viktigheten av å sørge for tilrettelegging for mennesker med fysiske og psykiske utfordringer. Mange kommuner har gjennom nasjonale verneprosesser fått beslagnagte store arealer og i disse områdene kan det være egnet å tilrettelegging for friluftsbasert aktivitet og turisme, og slik bidra til en kompensasjon for kommunenes tapte rett til selvstendig arealdisponering.

Kulturminner

Disse medlemmer mener det er viktig å ta vare på fredede og verneverdige bygg og anlegg. Disse medlemmer har derfor tidligere vært med på å foreslå sterkere økonomiske incentiver til private eiere av fredede bygg. I årets budsjett har disse medlemmer valgt å løfte dette ut, og vil fremme dette som egen sak i Stortinget. De kuttene som gjøres under Riksantikvaren er basert på generelle effektiviseringstiltak. En ordning med skattefradrag, fremfor tilskudd til bevaring vil heller ikke være avhengig av en sen byråkratisk behandling. Disse medlemmer tror at på den måten vil det bli enklere og «mer lønnsomt» å ta vare på verneverdig bygningsmasse, og at tapet av kulturminner dermed vil reduseres. Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen til brannsikring av historisk trehusbebyggelse, samt at bevaring av maritim- og kystkultur totalt blir styrket med 13 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om vrakpantpolitikk.»

«Stortinget ber regjeringen om å utrede en ordning med kjøp av oppsynstjenester innen naturforvaltning fra andre enn staten.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding som inneholder en evaluering av de naturfaglige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av gjennomførte og planlagte skogvernprosesser.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om at staten tar det økonomiske ansvaret for arkeologiske utgravninger når dette påkreves på privat eiendom.»

3.2.13.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 13 settes til 3 240 212 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 98 500 000 kroner.

Disse medlemmer tar miljøutfordringene og generasjonsperspektivet alvorlig. Disse medlemmer vil prioritere tiltak som gir reell miljøforbedringer, og vil ha effektive og treffsikre miljøtiltak. Respekt for privat eiendomsrett og bruk av markedet er nødvendig for en effektiv håndtering av miljøutfordringene.

Disse medlemmer viser til at den antageligvis største utfordringen verden står ovenfor er trusselen om alvorlige menneskeskapt klimaendringer. Disse medlemmer har merket seg at FNs klimapanel slår fast at dersom vi skal unngå at klimasituasjonen kommer ut av kontroll, og gjennomsnittlig temperaturøkning begrenses til 2–3 grader over førindustrielt nivå, må økningen av verdens utslipp av klimagasser stanses, og snus til en nedgang innen 2015 og reduseres med 50–80 pst. av dagens nivå innen 2050. Det er derfor avgjørende at det oppnås enighet om en internasjonal avtale om reduksjon i utslippene av klimagasser. Samtidig er det nødvendig med nasjonal innsats for å redusere klimagassutslippene i tråd med klimaforliket.

Disse medlemmer mener at løsningen på klimautfordringen ligger i å utvikle ny teknologi som gir lavere klimagassutslipp. Disse medlemmer har merket seg at bl.a. Stern-rapporten slo fast at investeringer i mer klimavennlig teknologi antageligvis er den mest lønnsomme investering vi kan gjøre. Det er derfor viktig at det offentlige legger til rette for at det blir lønnsomt for private å utvikle miljøteknologi gjennom økonomiske rammebetingelser som kvotehandling eller CO₂-avgift som setter en pris på klimautslipp og som gjør det lønnsomt å investere i

teknologi som gir utslippsreduksjoner, samt setter utslippskrav.

Disse medlemmer mener at også det offentlige må spille en viktig rolle for å utvikle miljøteknologi. Tiltak som etter disse medlemmers mening behøver statlig medfinansiering er forskning og utvikling av ny teknologi, samt investeringer i å ta ny teknologi i bruk i industrielle prosesser.

Disse medlemmer mener derfor at det bør brukes betydelige midler også over statsbudsjettet de nærmeste ti årene på utvikling og investering i klimavennlig teknologi. Disse medlemmer mener at miljøteknologi bør bli et fjerde prioritert område for bruk av avkastningen fra Statens pensjonsfond utland, ved siden av områdene som er nevnt i handlingsregelen; kunnskap/forskning, infrastruktur og vekstfremmende skattelettelser.

Disse medlemmer foreslår derfor at det opprettes et nytt fond som skal gi investeringsstøtte til investeringer i ny klimavennlig teknologi i norske bedrifter, og foreslår å bevilge 5 mrd. kroner i fondskapital til dette i statsbudsjettet for 2011. Dette kommer i tillegg til de foreslåtte bevilgninger til forskning og utvikling, fangst og lagring av CO₂ og ny fornybar energi.

Disse medlemmer viser til at mangfoldet av livsformer er grunnlaget for menneskets eksistens, livskvalitet og velferd. Det biologiske mangfoldet er utviklet naturlig over lang tid og gjennom kulturpåvirkning. Disse medlemmer vil ta vare på det biologiske mangfoldet for kommende generasjoner, og mener at det gjøres best gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig bruk. Disse medlemmer mener at vern av skog er viktig for å bevare naturmangfoldet. Samtidig understreker disse medlemmer verdien av privat eiendomsrett og at grunneiere som får sin grunn vernet derfor får full erstatning for de økonomiske konsekvenser av vernevedtaket. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningene til nytt skogvern med 30 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Norge har et særskilt ansvar for å ta vare på den nordatlantiske villaksen. Villaksen er i dag truet fra en rekke kanter, blant annet fra lakseparasitten Gyrodactylus Salaris.

Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 7 mill. kroner utover regjeringens forslag til bekjempelse av Gyrodactylus Salaris.

Disse medlemmer viser til at satsing på friluftsliv er viktig i det forebyggende helsearbeid. Å legge til rette for at flere tar del i friluftslivet, kommer seg ut i frisk luft og får mosjon kan gi betydelige innsparinger i forhold til senere behandling i det psykiske og somatiske helsevesenet. Disse medlemmer vil derfor øke bevilgningene til tiltak i friluftsområder.

Disse medlemmer er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer med hensyn til høye konsentrasjoner av miljøgifter. Mye av dette er historisk forurensning som representerer en betydelig belastning for naturmiljøet. Regjeringen har bebudet økt innsats for å rydde opp i denne forurensningen. Dette løftet følges ikke opp. I stedet foreslås det i statsbudsjettet for 2011 å nesten halvere bevilgningen i forhold til året før. Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til reduserte bevilgninger på denne posten vil medføre at det tar lengre tid å rydde bl.a. norske fjorder og havner for farlige miljøgifter. Disse medlemmer foreslår å styrke bevilgningene til oppryddingstiltak i forurensede sedimenter.

Disse medlemmer mener at vern av fornminner og kulturminner er avgjørende for å forstå norsk kulturarv og historie. Vern gjennom bruk og verdiskaping er temaer på den politiske dagsorden som stadig blir viktigere. Disse medlemmer foreslår derfor å øke støtten til vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljø. Videre foreslår disse medlemmer å øke Kulturminnefondet med 100 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at antall ansatte i statsadministrasjonen har økt betydelig under regjeringen Stoltenberg II. Disse medlemmer mener at vi hele tiden må se på hvordan penger brukes og holde kontroll med veksten av statlig byråkrati. Disse medlemmer vil derfor omdisponere midler fra administrasjon og drift av departementet og underliggende direktorater til direkte innsats for miljøet.

Høyres miljøpolitiske prioriteringer

Flom- og skredforebygging	10 mill. kr
Climit. CO ₂ -håndtering, kapitalinnskudd 1 mrd. kroner	
Bekjempelse av Gyro	7 mill. kr
Forvaltning av friluftsområder	5 mill. kr
Direktoratet for naturforvaltning, nytt skogvern	30 mill. kr
Direktoratet for naturforvaltning, tilskudd til kalking	5 mill. kr
Riksantikvaren, vern og sikring av fredede og verneverdige kulturminner og kulturmiljø ..	3 mill. kr

 Høyres miljøpolitiske prioriteringer

Klif opprydningstiltak	20 mill. kr
Genbank for villaks	26,5 mill. kr
Norsk kulturminnefond, fondskapital 100 mill. kr	
Fond for miljøvennlig teknologi, fondskapital 5 mrd. kr	
Sletting av klimakvoter, ca. 900 000 tonn CO ₂ -ekvivalenter - redusert inntekt:	100 mill. kr
Mineraloljeavgift økes med 10 øre, 10,2 pst. – økt inntekt	140 mill. kr

3.2.13.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 3 350 812 000 kroner under rammeområde 13, som er 12 100 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil innenfor rammeområde 13 foreslå endringer som bidrar til økt innsats innen kulturminnevern, tiltak for bevaring av villaks, friluftslivstiltak og konfliktdepende tiltak i rovdyrforvaltningen.

Dette medlem er glad for at Stortinget i løpet av forrige periode klarte å følge opp vedtaket fra St.meld. nr. 16 (2004–2005) Innst. S. nr. 227 (2004–2005) Leve med kulturminner om å gjennomføre en opptrapping av fondskapitalen i Norsk kulturminnefond slik at fondskapitalen kommer opp i 1,4 mrd. kroner. Avkastningen fra Kulturminnefondet bidrar med 59 mill. kroner til kulturminnetiltak i 2011, men behovet er langt større. Dette medlem vil påpeke at det er stort behov for bedre rammevilkår for vedlikehold av fredede bygg i privat eie. Dette medlem foreslår å øke kapitalavsetning til Kulturminnefondet med 200 mill. kroner i 2011.

Dette medlem mener det er behov for å styrke det offentlige bidraget til friluftslivstiltak. Friluftslivet er ikke lenger selvrekurrerende og trenger derfor offentlig støtte. Lavere deltagelse i friluftsliv er dårlig nytt for folkehelsen, og stikk i strid med målsettingen om økt fysisk aktivitet i befolkningen. Dette medlem foreslår derfor å øke tilskuddet til friluftslivstiltak rettet mot barn, unge, funksjonshemmede og minoriteter med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen i Soria Moria II skriver regjeringen at den vil øke midlene til forebyggende tiltak i rovdyrrområder. I budsjettet for 2010 ble posten redusert med 5 mill. kroner og i budsjettet for 2011 er posten redusert med ytterligere 6,1 mill. kroner. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til forebyggende og konfliktdepende tiltak i rovdyrforvaltningen med 6,1 mill. kroner.

Dette medlem mener det er behov for et krafttak for å sikre våre villaksbestander, noe som tilsier behov for betydelige økninger for å finansiere

nødvendige tiltak. Dette medlem foreslår å øke bevilgningen til bekjempelse av Gyrodactylus Salaris med 20 mill. kroner, samt å øke bevilgningen til kalking og lokale tiltak for å redde villaksen med 20 mill. kroner. Dette medlem foreslår videre en egen bevilgning til tiltak for sjørrett og villaks i Hardangerfjorden med 2 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Avfall Norge ønsker å sette fokus på avfall som ressurs gjennom sitt kommunikasjonsarbeid i 2011. Avfall Norge har i høring med komiteen bedt om tilskudd til gjennomføring av kommunikasjonskampanje om kildesortering og gjenvinning. Kampanjen skal sikre fortsatt høy oppslutning om kildesortering og materialgjenvinning i befolkningen. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn et tilskudd på 2 mill. kroner til Avfall Norges kampanje for økt kildesortering.

Dette medlem viser for øvrig til Kristelig Folkepartis alternative budsjett hvor det gjøres grep for å vri skatt- og avgiftssystemet i en grønnere retning. Kristelig Folkeparti foreslår fem års fritak for årsavgift ved kjøp av ny miljøbil i Norge, etter mønster av den svenske ordningen. Avgiftsfritaket vil gi et ekstra insentiv til å vektlegge lavt CO₂-utslipp ved kjøp av ny bil. Kristelig Folkeparti foreslår også en vridning av drivstoffavgiftene med høyere CO₂-avgift og lavere vegbruksavgift for å gjøre biodrivstoff mer konkurransedyktig i markedet. Prisen på fossilt drivstoff vil med en slik vridning være den samme, mens biodrivstoff blir billigere fordi det er fritatt for CO₂-avgift. Som en del av en grønn skattepakke foreslår Kristelig Folkeparti også å innføre en plastposeavgift på 1 krone, samt å øke mineraloljeavgiften, elavgiften og CO₂-avgiften på gasskraftverk og på flyreiser.

3.2.13.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 3 630 212 000 kroner under rammeområde 13, som er 291 500 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle

deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner. Å hegne om miljøet og naturen er avgjørende for vår eksistens. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet, selv om forurensning og overutnytting av ressurser kan gi kortsiktige fordeler. Dette medlem ønsker en framtidrettet miljøpolitikk. Dette medlem vil at Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt står vi overfor tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: Utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette medlem vil påpeke at Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid i forhold til lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og avfallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Dette medlem vil peke på at det har vært en vesentlig ubalanse i regjeringens oppfølging av St.meld. nr. 8 (2005–2006) om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Innst. S. nr. 225 (2005–2006). Det er blitt satset kraftig på oljeleting gjennom seismiske undersøkelser i sårbare havområder, mens regjeringen ligger langt etter i kartlegging av miljøverdiene i de sårbare områdene. Dette medlem foreslår å øke satsingen på kartlegging av bunnforhold og miljøverdier i sårbare havområder med til sammen 5 mill. kroner.

Dette medlem har merket seg mange organisasjoners bekymring for manglende bevilgninger til tiltak for bevaring av villaksen. Levende lakselver er viktige for å bevare det biologiske mangfoldet og for reiselivet og turismenæringen i distriktene. Dette medlem deler denne bekymringen, og vil understreke at Norge har et særlig ansvar for å forvalte våre unike villaksstammer. Dette medlem foreslår derfor en økning av bevilgning til særlige tiltak for villaksstammene med 70 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem vil understreke betydningen av friluftslivet også som et ledd i en styrking av folkehelsen og arbeidet for en bærekraftig utvikling. Det er viktig å sikre friluftslivets utfoldelse gjennom

arealer for friluftsliv, rettighet for ferdsel, aktiviteter og liknende. Dette medlem viser til at regjeringen har redusert tilsagnsfullmakten på friluftsliv med 30 mill. kroner, noe som vil begrense muligheten til å sikre områder som bør være tilgjengelige for allmennheten. Dette medlem viser til at Venstre foreslår å øke tilsagnsfullmakten med 20 mill. kroner. Dette medlem foreslår til sammen en økning av bevilgning til friluftslivstiltak med 70 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer med hensyn på høye konsentrasjoner av miljøgifter. Mye er historisk forurensning som representerer en betydelig belastning for naturmiljøet. Regjeringen har bebudet økt innsats for å rydde opp i denne forurensningen. Dette løftet følges ikke tilstrekkelig opp. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til oppryddingstiltak for forurenset grunn og sjøbunn med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen Bondevik II i sin periode trappet opp innsatsen i kulturminnearbeidet. Dette medlem savner en offensiv oppfølging av dette arbeidet fra regjeringen. Dette medlem vil blant annet vise til at regjeringen har åpnet opp for at midlene fra kulturminnefondet skal gå til flere oppgaver – uten å øke fondets størrelse samtidig. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke overføringene til kulturminnefondet med 200 mill. kroner.

Dette medlem har merket seg at regjeringen i sitt budsjettforslag ikke gir mulighet for ytterligere skogvernprosjekter. Dette er beklagelig, og er et skritt i gal retning. Det finnes store verneverdier som bør beskyttes, og det haster med å trappe opp innsatsen innenfor dette området. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 20 mill. kroner til nytt skogvern.

Dette medlem viser videre til en rekke andre satsinger på miljø- og klimatiltak i Venstres alternative budsjett på alle rammeområder. Som det framgår av tabellen under er dette en helhetlig og gjennomført satsing på totalt 2 709,5 mill. kroner for 2011 – utover regjeringens forslag, samt en økning i kapitaloverføringen til grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering på 5 mrd. kroner:

Miljø- og klimatiltak	
Forskning klima/miljø	95,0
Miljøovervåking	5,0
Kulturminnevern	21,5
Villaks	70,0
Friluftstiltak og -aktiviteter og erverv av friluftsområder	90,0
Oppryddingstiltak, SFT	50,0

Miljø- og klimatiltak	
Miljøkartlegging	5,0
Vrakpantordning for båter, campingvogner og tyngre kjøretøy	35,0
Skogvern	20,0
Vannforvaltning	10,0
Oljevernberedskap	60,0
Klimatek (investeringsselskap)	145,0
Miljøteknologi-ordningen	83,0
Energifondet	100,0
Tilskudd til utvikling av varmeenergi	100,0
MET-senteret (Havvindmøller)	30,0
CO ₂ -rensing Kårstø og internasjonale CO ₂ -tiltak	80,0
Transnova	20,0
Jernbane	950,0
Øvrige kollektivtransporttiltak	250,0
Belønningsordning, sykkel + sykkelveger etc.	125,0
Mindre salg/sletting av klimakvoter	365,0
Kulturminnefondet	200,0
Fondet for fornybar energi	5 000,0
Økte grønne skatter og avgifter	5 603,8
SUM MILJØ, KLIMA ETC. (ekskl. fondsavsetning og skatt)	2709,5

I sum bidrar Venstres satsing på klima- og miljøtiltak med en grønn skatte- og avgiftsreform som bidrar til et samlet skatteskifte på omlag 5,6 mrd. kroner, 2 629,5 mill. kroner i bevilgninger for 2011 og fondsavsetninger på totalt 5,2 mrd. kroner utover regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise til at Venstre foreslår å øke kapitaloverføringen til

forskningsfondet med totalt 70 mrd. kroner i en strategisk satsning på kunnskaps- og lavutslippssamfunnet. Denne satsingen vil være avgjørende for å nå målsetningene i klimapolitikken.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 13 blir etter dette som følger:

	Bokført
Vannforvaltning	10,0
Tilskudd til Stiftelsen Norsk Kultruarv	1,5
Miljøovervåking	5,0
Skjærgårdsparker	5,0
Villaks/ørret (gyro, genbank, fredede vassdrag etc. mv.)	70,0
Statlig erverv av friluftsområder	20,0
Friluftstiltak	25,0
Skogvern	20,0
Friluftstiltak	25,0
Verneverdige kulturminner	10,0
Fartøyvern	10,0
Opprydningstiltak, SFT	50,0
Pant for båter, campingvogner og tyngre kjøretøy (lastebiler og busser)	35,0
Miljøkartlegging	5,0
SUM ENDRINGER RAMME 13: MILJØ	291,5

3.2.13.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 13

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	3 338 712 000	3 343 212 000	3 100 712 000	3 240 212 000	3 350 812 000	3 630 212 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 3	-	+4 500 000	-238 000 000	-98 500 000	+12 100 000	+291 500 000

3.2.14 *Rammeområde 14 (Konstitusjonelle institusjoner), under kontroll- og konstitusjonskomiteen*

3.2.14.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)		
1	H.M. Kongen og H.M. Dronningen	155 444
2	H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	23 940
41	Stortinget	958 118
42	Ombudsmannsnemnda for Forsvaret	6 025
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen	49 902
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste	9 000
51	Riksrevisjonen	465 400
Sum utgifter rammeområde 14		1 667 829
Inntekter rammeområde 14 (i hele tusen kroner)		
3041	Stortinget	8 065
3051	Riksrevisjonen	3 000
Sum inntekter rammeområde 14		11 065
Sum netto rammeområde 14		1 656 764

3.2.14.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.14.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.14.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 14 settes til 1 626 764 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 30 000 000 kroner.

Regjeringen foreslår å øke tilskuddet til partigruppene på Stortinget. En analyse av tilskuddet for

årene 2005 og til og med 2010 tilsier at dagens nivå gir partigruppene en forholdsvis romslig økonomi og gruppene har til dels store summer på bok som er oppspart fra tidligere år. Stortinget finansierer gruppene romslig, samtidig som reglene for hva tilskuddene kan benyttes til er vesentlig innsnevret. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere tilskuddet til partigruppene med 30 mill. kroner.

3.2.14.3.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 14 settes til 1 611 764 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 45 000 000 kroner. Disse medlemmer viser i denne anledning til sine merknader i pkt. 2.1.2 om Høyres alternative budsjett.

3.2.14.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti slutter seg til regjeringens forslag om at rammeområde 14 settes til 1 656 764 000 kroner.

3.2.14.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 1 636 764 000 kroner under rammeområde 13, som er 20 000 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem registrerer at posten for større utstyrsanskaffelser og vedlikehold på Stortinget er

økt i regjeringens budsjettforslag for 2011. Dette medlem kan ikke se at Stortinget er i en slik situasjon at det er behov for en økning i posten med over 50 pst. Det framgår av svarene fra Finansdepartementet til dette medlem i forbindelse med forarbeidet til Stortingets behandling av forslaget til statsbudsjett for 2011, at planlagte prosjekter for 2011 hovedsakelig dreier seg om rehabilitering av Stortingets bygningsmasse og oppgradering og utskifting av teknisk infrastruktur. Det er grunn til å tro at en noe mindre bevilgning i 2011 kun vil medføre enkelte mindre forsinkelser på disse prosjektene. Dette medlem foreslår derfor at det bevilges 20 mill. kroner mindre enn det regjeringen legger opp til under rammen.

3.2.14.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 14

	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	1 656 764 000	1 656 764 000	1 626 764 000	1 611 764 000	1 656 764 000	1 636 764 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-30 000 000	-45 000 000	0	-20 000 000

3.2.15 Rammeområde 15 (Helse), under helse- og omsorgskomiteen

3.2.15.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)		
700	Helse- og omsorgsdepartementet	160 324
702	Beredskap	37 280
703	Internasjonalt samarbeid	67 933
710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	1 017 039
711	Ernæring og mattrygghet	49 512
712	Bioteknologinemnda	8 339
715	Statens strålevern	115 289
716	Statens institutt for rusmiddelforskning	37 084
718	Rusmiddelforebygging	211 102
719	Annet folkehelsearbeid	134 902
720	Helsedirektoratet	935 675
721	Statens helsetilsyn	93 836
722	Norsk pasientskadeerstatning	147 846
723	Pasientskadenemnda	37 805
724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	28 965
725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	124 199
726	Statens helsepersonellnemnd	6 543
728	Klagenemnda for behandling i utlandet og Preimplantasjonsdiagnostikk-nemnda	3 551

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
729	Pasient- og brukerombud	55 794
732	Regionale helseforetak	102 517 517
733	Habilitering og rehabilitering	172 522
734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustiltak	163 634
750	Statens legemiddelverk	208 353
751	Legemiddeltiltak	71 434
761	Omsorgstjeneste	1 657 002
762	Primærhelsetjeneste	263 844
763	Rustiltak	723 503
764	Psykisk helse	759 042
769	Utredningsvirksomhet mv.	33 092
770	Tannhelsetjenester	100 140
780	Forskning	262 898
781	Forsøk og utvikling mv.	126 460
782	Helseregistre	49 141
783	Personell	177 148
2711	Spesialisthelsetjeneste mv.	3 430 200
2751	Legemidler mv.	9 436 000
2752	Refusjon av egenbetaling	4 143 206
2755	Helsetjeneste i kommunene mv.	5 761 100
2756	Helsehjelp i utlandet	50 000
2790	Andre helsetiltak	198 100
	Sum utgifter rammeområde 15	133 577 354
Inntekter rammeområde 15 (i hele tusen kroner)		
3703	Internasjonalt samarbeid	2 540
3710	Nasjonalt folkehelseinstitutt	272 608
3715	Statens strålevern	47 815
3716	Statens institutt for rusmiddelforskning	2 248
3718	Rusmiddelforebygging	1 551
3720	Helsedirektoratet	11 482
3722	Norsk pasientskadeerstatning	12 603
3723	Pasientskadenemnda	500
3724	Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	20 070
3725	Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	128
3732	Regionale helseforetak	1 229 000
3750	Statens legemiddelverk	125 370
3751	Legemiddeltiltak	181
	Sum inntekter rammeområde 15	1 726 096
	Sum netto rammeområde 15	131 851 258

3.2.15.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.15.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 15 settes til 131 909 358 000 kroner, som er en økning på 58,1 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 131 851 258 000 kroner.

Flertallet mener en rekke forhold er avgjørende for å sikre gode og trygge rammer rundt eldreomsorgen. I tillegg til flere årsverk og flere omsorgsplasser er det behov for mer fokus på innholdet i omsorgen, i tråd med regjeringens omsorgsmelding. Da handler det om aktiviteter, dagligliv, måltider, sosiale og kulturelle aktiviteter.

Flertallet er glad for at regjeringen nådde målet om 10 000 nye årsverk i pleie- og omsorgssektoren fra 2004 til 2009. Dette er særlig viktig for å kunne nå målsettingen om full sykehjemsdekning innen 2015, og for at gjennomføringen av en ny verdighetsgaranti som varslet fra regjeringen, i tråd med avtalen mellom regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Flertallet viser videre til at regjeringen foreslår å bevilge 222 mill. kroner som investeringstilskudd til 2 000 heldøgns omsorgsplasser i 2011, og at regjeringen har gitt en samlet tilsagnsramme for de nye plassene på i alt 1,1 mrd. kroner. Selv om regjeringen er godt i gang med arbeidet med full sykehjemsdekning, mener flertallet likevel at situasjonen må følges nøye for at målet om full dekning innen 2015 skal kunne nås.

Flertallet er videre opptatt av de muligheter ny teknologi kan gi for hevet kvalitet for brukerne innen helse- og omsorgssektoren. Omsorgsteknologi kan gi eldre muligheten til å bo hjemme lengre, og til i større grad å motta helsehjelp og rådgivning mens man er hjemme. Internett kan gi nye muligheter både til deltagelse og kommunikasjon. Teknologirådet har på komiteens høring omtalt behovet for økt bruk av omsorgsteknologi i de hjemmebaserte tjenestene. Flertallet syns dette er spennende, og ber regjeringen vurdere muligheten for å øke bruken av omsorgsteknologi i de hjemmebaserte tjenestene.

Flertallet vil vise til de fleste eldre ønsker å bo i egen heim og være selvhjulpne så lenge som mulig. Nær halvparten av årsverkene i eldreomsorgen er ulønnet hjelp fra familie og venner. For å kunne beholde og videreutvikle en god eldreomsorg i offentlig regi er det nødvendig å basere seg på at denne viljen til selvhjelp og hjelp til familien beholdes, uavhengig av kjønn og inntekt.

Flertallet viser til at ett av målene i regjeringens Demensplan 2015 er at pårørendeskoler og samtalegrupper bør være tilgjengelig i hele landet. Pårørendeskoler og samtalegrupper gir kunnskap om demenssykdommer og tilbyr viktig støtte og veiledning til pårørende. I dag er mange av pårørendetiltakene etablert i et samarbeid med frivillige organisasjoner, blant annet Demensforeningen i Nasjonalforeningen for folkehelse, Norske Kvinners Sanitetsforening og Kirkens Bymisjon. 37 kommuner har til nå deltatt i et treårig utviklingsarbeid for å utvikle gode modeller for slike skoler. Tiltakene har i hovedsak bestått i kurskvelder for de pårørende over en avgrenset periode. Flertallet viser videre til at det vil foreligge en håndbok for opprettelse og drift av pårørendeskoler høsten 2010. Håndboken skal bidra til at flere frivillige organisasjoner og kommuner samarbeider om tiltak for pårørende, som å arrangere pårørendeskoler og etablere samtalegrupper. Flertallet vil styrke og videreutvikle arbeidet for de pårørende ved demens og foreslår å bevilge 15 mill. kroner til styrkning av dette tilbudet i kommunene.

Flertallet viser til at en stor utfordring for demensomsorgen er å sikre økt kunnskap om og interesse for demens. Om lag 80 pst. av alle som bor i sykehjem har en demenssykdom, og det trengs kunnskap og kompetanse om demens blant ansatte innen helse og omsorg. Flertallet viser videre til at det i regi av demensplanen er utviklet et eget opplæringsprogram til internt bruk i de kommunale helse- og omsorgstjenestene - Demensomsorgens ABC. Hittil deltar over 8 000 ansatte i over 250 i kommuner, og det er stor pågang fra kommuner om å delta i opplæringsprogrammet. Flertallet ønsker å sikre en ytterligere spredning av tilbudet og foreslår derfor å styrke tilskuddet med 6 mill. kroner.

Flertallet viser til at ett av målene i Demensplan 2015 er å se enkeltmennesket, og å møte den enkelte med verdighet og respekt. I stor grad handler dette om å legge til rette for en meningsfull hverdag med gode øyeblikk, på tross av sykdom og funksjonssvikt. Flertallet viser videre til Stiftelsen Kirkens Bymisjons to prosjekter «Bevegelse fra hjertet» og «Kreativ skriving», som gode eksempler på slike tiltak. Flertallet er kjent med at «Bevegelse fra hjertet» er et nybrottsarbeid hvor det er utviklet metoder i bevegelsesveiledning som brukes overfor personer med demens, og at det er dokumentert gjennom prosjektet at utagerende demente blir roligere og at personalet opplever bedret kontakt med pasientene ved bruk av metodene. Det er utarbeidet opplæringsmaterieell på metodene, og det gjennomføres kurs med stor påmelding. Flertallet er også kjent med prosjektet «Kreativ skriving», som er tatt i bruk ved 3–4 eldrecentre i Kirkens Bymisjon. Formålet er å stimulere eldre demente til erindring gjennom skri-

ving, enten ved at de eldre skriver selv eller ved fortelling til en annen som nedtegner. Flertallet er positive til slike prosjekter, og foreslår å sette av 2,5 mill. kroner til Stiftelsen Kirkens Bymisjon, for å støtte deres arbeid med å spre kunnskap om metodene til bruk for flere av landets sykehjem.

Flertallet viser til at Demenslinjen er en hjelpetelefon for alle som har spørsmål om demens drevet av Nasjonalforeningen for folkehelsen. Flertallet foreslår å øke støtten med 0,5 mill. kroner for å sikre videre aktivitet.

Flertallet viser til hørselshjelpsordningen i regi av Hørselshemmedes Landsforbund, og deres ønske om å utvide ordningen slik at den kan tilbys i alle landets kommuner. 14,5 pst. av Norges befolkning har en betydelig hørselshemming, mange av disse er eldre. Nærmere 500 hørselshjelpere utfører årlig nærmere 15 000 oppdrag på frivillig basis. Flertallet er imidlertid kjent med at det trengs penger til å skolere nye og eksisterende hørselshjelpere, utarbeide informasjonsmateriell og investere i nødvendig utstyr. Flertallet foreslår å bevilge 2,1 mill. kroner til dette arbeidet.

Flertallet viser til at det i regi av Demensplan 2015 er etablert tre demensfyrtårn, dvs. undervisningssykehjem med et særlig ansvar for fag- og kompetanseutvikling innenfor demensomsorgen. Ett av demensfyrtårnene, Kroken sykehjem i Tromsø, har utviklet en egen opplæringspakke om forståelse og mestring av utagerende adferd hos demente. Flertallet er av den oppfatning at det vil være viktig å sikre spredning av denne kunnskapsbasen til andre kommuner, for både å øke kompetansen hos de ansatte, og for å sikre rett behandling av den enkelte. Flertallet foreslår å bevilge 3 mill. kroner for å videreføre dette arbeidet. Det legges opp til at Demensfyrtårnene får 1 mill. kroner hver til å sikre fortsatt kunnskapsutvikling og kunnskapsspredning innenfor demens også i 2011.

Flertallet er av den oppfatning at det er stort behov for å styrke forsknings- og kunnskapsformidling om eldre og omsorgstjenester til eldre. Særlig bør det legges vekt på forskning på demens, lindrende behandling og virkningen av kultur- og aktivitetstiltak til bruk i kommunal planlegging. Flertallet foreslår å bevilge 3 mill. kroner til forskning på eldreomsorg. Flertallet ber Helse- og omsorgsdepartementet fordele midlene på Senter for omsorgsforskning, undervisningssykehjem og undervisningshjemmetjenester.

Flertallet er kjent med den viktige innsatsen som Verdighetsenteret ved Bergen Røde Kors sykehjem gjør i samarbeid med Universitetet i Bergen for å sikre økt kunnskap og kompetanse innen eldreomsorgen gjennom prosjektet «Utvikling av frivillighetsområdet». De har spesialkompetanse innenfor

sykehjemsmedisin, omsorg ved livets slutt og frivillighetsarbeid. Flertallet har merket seg det viktige arbeidet Verdighetsenteret gjør i forhold til opplæring av frivillighetskoordinatorer innenfor eldreomsorg. Undersøkelser viser at behovet er stort. Flertallet vet at Verdighetsenteret har kommet godt i gang med prosjektet «Lære for å lære videre – et opplærings- og implementeringsprosjekt for fotfolket innen eldreomsorg», hvor deltakerne får kompetanse og støtte til å gjennomføre lokale opplæringsprosjekter. Verdighetsenteret er i ferd med å kunne bli et nasjonalt kompetansesenter innenfor dette feltet. Flertallet er klar over at Verdighetsenteret for inneværende år har fått noe støtte fra departementet til arbeidet med opplæring av frivillighetskoordinatorer innenfor eldreomsorg. Flertallet mener det er viktig at senteret sikres økonomi slik at dette arbeidet kan fortsette, og foreslår derfor å bevilge 3 mill. kroner til dets arbeid. Flertallet forutsetter med dette at Verdighetsenteret kan videreføre sitt viktige arbeid innen eldreomsorg og kompetanseutvikling, i tråd med de vedtatte politiske målsettinger i Omsorgsmeldingen, Verdighetsgarantien og Samhandlingsreformen.

Flertallet viser til at det i dag tildeles midler etter søknad til kommuner for å bidra til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livet slutt. Målgruppen er pasienter med behov for slike tiltak, samt deres pårørende. Målsettingen for tilskuddet er å bidra til fagutvikling og iverksetting av kompetansehevede tiltak for ansatte i helse og omsorgstjenesten i landets kommuner for slik å styrke kvaliteten i tilbudet. Flertallet er kjent med at det i dag er stor pågang fra kommuner som ønsker slikt tilskudd til ulike tiltak knyttet til lindrende behandling, og at det er innkommet flere søknader enn det er midler til å oppfylle. Flertallet ønsker på denne bakgrunn å foreslå å styrke arbeidet med 8 mill. kroner.

Flertallet viser til samhandlingsreformens intensjon om tidlig intervensjon og forebygging og foreslår en bevilgning på 5 mill. kroner til prosjekter knyttet til forebyggende hjemmebesøk til eldre. Prosjektene forankres i undervisningssykehjem/undervisningshjemmetjenester som prøver ut metodikk og dokumenterer og sprer erfaringer.

Flertallet viser til at Røde Kors besøkstjeneste for eldre er et landsomfattende tilbud hvor mer enn 6 000 frivillige yter medmenneskelig støtte og bistand til eldre hjemmeboende, sykehjemsboende og sykehuspasienter. Røde Kors har som mål å skolere flere besøkvenner og utvide besøkstjenesten til også å gjelde beboere på bo- og servicesentrene og andre boliger for eldre. Flertallet ønsker å støtte Røde Kors besøkstjeneste for eldre og foreslår å bevilge 1,5 mill. kroner til formålet.

Flertallet viser til den frivillige og landsomfattende stiftelsen «Livsglede for eldre», som jobber for at pleietrengende eldre ved hjelp av frivillige ledsagere skal få mer innhold i hverdagen gjennom deltagelse i sosiale og kulturelle aktiviteter. Stiftelsen ble stiftet av sykepleierstudenter og har i dag 22 lokalforeninger. Flertallet viser videre til at Livsglede for eldre er valgfag på flere videregående skoler, og at det i samarbeid mellom stiftelsen og kommuner er etablert to livsgledesykehjem. Flertallet ønsker å støtte dette arbeidet og foreslår å øke tilskuddet til stiftelsen med 0,5 mill. kroner.

Flertallet viser til prosjektet NOKLUS som har som mål at laboratorieanalyser utenfor sykehus rekvireres, utføres og tolkes i samsvar med pasientenes behov for utredning, behandling og oppfølging. I hvert fylke er det ansatt laboratoriekonsulenter som bistår personalet hos deltakerne med prosedyrer, veiledning og opplæring. Dette gjøres gjennom besøk, telefonkontakt, samt kurs for deltakerne. Flertallet viser til at Omsorgsplan 2015 forutsetter at alle sykehjem i landet kan få tilbud om to års gratis deltakelse i prosjektet. Flertallet foreslår å øke regjeringens bevilgning med 2 mill. kroner for å sikre at flere sykehjem kan ta del i ordningen.

Flertallet viser til at Institutt for Sjelesorg ved Modum Bad har et viktig lavterskeltilbud for mennesker som ikke trenger psykiatrisk behandling, men som trenger livshjelp for lettere å komme gjennom andre typer utfordringer. Personer som bruker tilbudet kommer ofte fordi de sliter med sorg, konflikter, sekterisme, selvmordstanker, at de er ensomme, utbrente eller lignende. Flertallet vil støtte opp om dette viktige tilbudet og foreslår derfor å bevilge 1 mill. kroner til dette formålet.

Flertallet vil vise til at Senter for Livsmestring (SfL) er en nysatsing innen psykisk helse, mestring og livskvalitet med fokus på tidlig behandling og forebygging. SIF er eid av Bergen Diakonissehjem som er en ideell stiftelse med 1 100 ansatte og om lag 130 frivillige hjelpere. Tilbudene ved senteret har vært under utvikling og utprøving med økonomisk bidrag fra Helsedirektoratet de fire siste år. Pasientgruppen SfL skal gi tilbud til, representerer majoriteten av mennesker med psykiske lidelser. Flertallet er kjent med at SfL har planlagt sin videre drift i tråd med den strategi som er lagt fram i samhandlingsreformen, og at senteret i fjor søkte om å bli pilotprosjekt i reformen. Flertallet oppfatter SfLs faglige profil som et viktig tiltak for å sikre helhetlige og samordnede helsetjenester med vekt på tidlig intervensjon og forebygging. Flertallet ser positivt på at disse planene kan få støtte til å bli realisert. Flertallet viser til tidligere tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet til Senter for Livsmestring. Dette viser seg ikke tilstrekkelig til å opprettholde

dagens drift og kunne holde på personalet og den kompetanse som er bygd opp i senteret. Senter for Livsmestring vil i 2011 arbeide videre ut i fra Samhandlingsreformen mot kommuner, regioner og NAV for å kartlegge behov de står overfor og på sikt inngå samarbeidsavtaler. Flertallet foreslår å øke bevilgningen til senteret med 5 mill. kroner.

3.2.15.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 15 settes til 135 120 958 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringen på 3 269 700 000 kroner.

Eldreomsorg

Disse medlemmer er bekymret for utviklingen innen eldreomsorgen. Disse medlemmer mener det er stort behov både for en massiv utbygging av sykehjemsplasser og en lovfestet rett til plass ved medisinsk behov. Regjeringen har gjentatte ganger fremholdt løftet om full sykehjemsdekning. Regjeringens egne tall viser at det er en netto tilvekst på 699 sykehjemsplasser fra 2005–2009. Dette står i sterk kontrast til regjeringens uttalte målsetning. Disse medlemmer mener dette understreker alvoret i situasjonen og viser behovet for et regime-skifte. Disse medlemmer har derfor eldreomsorgen som sitt hovedsatsingsområde i dette budsjettfor-slaget.

Sykehus

Disse medlemmer ser med sterk bekymring på utviklingen knyttet til sykehusenes økonomi, økende ventelister og ventetider. Disse medlemmer ønsker å skape et helhetlig helsevesen og det er viktig at de forskjellige institusjonene og helsenivåene samarbeider for å sikre at pasientene får den hjelp de trenger, der de trenger den. Disse medlemmer vil derfor satse helhetlig både innenfor ordinære spesialisthelsetjenester, men også innenfor rehabilitering, psykiatri, rusomsorg og habilitering. Det er uholdbart at om lag 260 000 mennesker står i helsekø i et av verdens rikeste land.

Disse medlemmer ønsker derfor å gjennomføre omfattende tiltak for å styrke og bedre helsesek-toren i sitt alternative budsjett for 2011. Disse medlemmer foreslår å øke sykehusenes budsjett for 2011 med 620 mill. kroner ut over regjeringens forslag, samt sørge for en betydelig satsning på reduserte helsekøer gjennom kjøp av tjenester hos private og ideelle tilbydere med ytterligere 800 mill. kroner. I tillegg foreslår disse medlemmer å likestille private og offentlige tjenestetilbydere, noe som med-

fører at den totale kapasiteten i helsevesenet vil bli benyttet. Dette vil føre til kortere ventelister og ventetider.

For å sikre behandling av flere pasienter og effektivitet økes også den innsatsbaserte finansieringen (ISF) fra 40 til 50 pst.

Disse medlemmer ser i likhet med regjeringen behovet for effektivisering knyttet til spesialisthelsetjenesten, og mener det er svært mye ugjørt i denne forbindelse. Det er eksempelvis altfor stor sentraladministrasjon i foretakene. Disse ressursene må etter disse medlemmers syn flyttes over til pasientbehandling.

Disse medlemmer ønsker derfor å legge ned de regionale helseforetakene, og opprette et statlig sykehusdirektorat. Dette vil føre til store effektiviseringsgevinster, samtidig som de geografiske forskjellene knyttet til grad og kvalitet av behandling den enkelte mottar, blir fjernet. Videre må helsevesenet organiseres slik at medisinsk personell benyttes til pasientrelatert arbeid i større grad. Disse medlemmer er av den oppfatning at leger og sykepleiere skal behandle pasienter fremfor å utføre administrativt arbeid. Disse medlemmer mener derfor det må ansettes merkantilt ansatte til å utføre en god del av det administrative arbeidet som i dag utføres av helsepersonell.

Disse medlemmer er bekymret for vedlikeholdsetterslepet i norsk helsevesen, det er derfor viktig at det blir fremmet en plan for hvordan man skal innhente dette etterslepet.

Samhandlingsreform

Disse medlemmer viser også til behandlingen av St. meld. 47 (2009–2010) og Innst. 212 S (2009–2010) Samhandlingsreformen, der hovedintensjonen er bedre samhandling mellom de ulike forvaltningsnivåene i helsevesenet. Disse medlemmer er skuffet over at regjeringen ikke sikrer mer penger til å bygge opp kompetansenivået i kommunene slik at de blir satt i stand til å møte de utfordringene samhandlingsreformen gir. Disse medlemmer sørger derfor gjennom sine forslag for at det blir mer penger til pasientbehandling i sykehusene, og i eldreomsorgen, samtidig som kommunene får større ressurser til å møte utfordringen samhandlingsreformen vil gi. Videre styrkes rusarbeid, psykiatri, resurskrevende brukere og rehabiliteringsfeltet.

Egenandeler

Disse medlemmer mener høye egenandeler først og fremst går ut over de med dårlig råd, og med kroniske sykdommer. Det er derfor viktig at egenandelene holdes lave, derfor fremstår det som meningsløst at regjeringen nok en gang foreslår å øke egenandelene. Disse medlemmer mener dette er uak-

septabelt og bruker derfor 175 mill. kroner på å redusere egenandelene i dette budsjettet.

Forslag

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten til Nav.»

«Stortinget ber regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmerne og MS-medisinen til Nav.»

«Stortinget ber regjeringen i løpet av høsten 2011 fremme forslag om en tannhelsereform med utgangspunkt i etablering av en takordning for utgifter relatert til sykdom i munnhulen.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 fremme forslag om nedleggelse av de regionale helseforetakene.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at helseforetakene går gjennom sin virksomhet med tanke på effektivisering og konkurranseutsetting av tjenester som ligger utenfor kjernevirksomheten for å frigjøre midler til pasientbehandling. Dette kan for eksempel være renhold, vaskeri, vaktmestertjenester etc.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kapasitet som eksisterer hos private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner blir benyttet.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kapasitet som eksisterer hos private rusinstitusjoner blir benyttet.»

«Stortinget ber regjeringen, i løpet av vårsesjonen 2011, legge frem en sak knyttet til finansiering av vedlikeholdsetterslepet av medisinsk utstyr og bygningsmasse ved norske sykehus.»

«Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for forvaltning av helserefusjoner til Arbeids- og velferdsetaten.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 fremme forslag om å overføre legemidler fra individuell refusjon til blåreseptordningen, ut fra helse- og samfunnsøkonomiske analyser.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det utføres samfunnsøkonomiske og helseøkonomiske ana-

lyser knyttet til innføring av nye legemidler, med sikte på raskere innføring og bruk av innovative legemidler i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen innføre tydeligere nasjonale retningslinjer for bruk av nye innovative legemidler.»

«Stortinget ber regjeringen rettighetsfeste retten til brukerstyrt personlig assistanse.»

«Stortinget ber regjeringen endre nødvendig regelverk slik at også private og ideelle aktører kan søke om investeringstilskudd til bygging av sykehjemsplasser på lik linje med kommunene.»

«Stortinget ber regjeringen pålegge kommunene å føre statistikk med ventelister på sykehjemsplass i den enkelte kommune.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om endring av ISF-ordningen som sikrer 50 pst. ISF.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at helseforetakene tar et tydeligere ansvar ved fristbrudd gjennom at helseforetakene pålegges å sende melding til HELFO ved fristbrudd for rettighetspasienter.»

«Stortinget ber regjeringen overføre finansieringsansvaret for legemidler som i dag er underlagt de regionale helseforetakene til folketrygden, slik at det ikke er pasientenes bosted som er avgjørende for hvilke legemidler man får tilgang til.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om behandlingsreiser til utlandet, slik at behandlingstilbud utenfor EØS ikke ekskluderes og at det sikres at ikke pasienten er den som skal ha bevisbyrden i forhold til kvaliteten på behandlingstilbudet.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal sykehusplan, som definerer hvilke funksjoner et lokalsykehus skal inneholde, hvor mange sykehus Norge trenger og hvor sykehusene skal ligge.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak som sikrer adekvat tilbud til Parkinsons- og psykiatriske pasienter i primærhelsetjenestens institusjoner.»

«Stortinget ber regjeringen snarest sørge for at Stortingets intensjon fra 1996 om at ingen funksjonshemmede under 50 år skal på sykehjem mot sin vilje, blir innfridd.»

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget i løpet av våren 2011, som omhandler fremtidig strategi for legemiddelpolitikken i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen heve bagatellgrensen for legemidler til 50 millioner kroner innen 1. januar 2011.»

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011, innføre lovfestet rett til sykehjemsplass når det medisinske behovet er til stede.»

3.2.15.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 15 settes til 132 076 258 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 225 000 000 kroner.

Disse medlemmer mener at den offentlige helse- og omsorgstjenesten skal sørge for at alle får gode helse- og omsorgstjenester når det har behov for det. Under regjeringen Stoltenberg har helsekøene økt til 248 000, og pasientene venter stadig lengre på diagnostikk og behandling. Dette skyldes blant annet regjeringspartienes ideologiske motstand mot samarbeid med private aktører. Disse medlemmer viser til at Høyres alternative budsjett vil redusere helsekøen og ventetidene, ved at 25 000 flere pasienter kan få behandling i private klinikker for statens regning. Dette vil redusere pasientenes belastninger ved sykdom, og bidra til at flere kan komme raskt tilbake til arbeid.

Disse medlemmer viser til at opptreningstilbudet svikter i alle ledd. Dette fører til at pasienter mister muligheten for å trene seg opp etter sykdom, skade eller funksjonshemming. Disse medlemmer viser til at Høyre mener at den neste helsepolitiske hovedsatsingen må være innenfor habilitering og rehabilitering. Et bedre opptreningstilbud vil sikre at flere mennesker får mulighet til å mestre hverdagen og delta i arbeids- og samfunnsliv. Samtidig er dette god samfunnsøkonomi fordi det gir flere mennesker mulighet for å delta i arbeidslivet og reduserer behovet for omsorgstjenester. Disse medlemmer vil øremerke 400 mill. kroner av bevilgningen til økt aktivitet i helseforetakene til bedre tilbud om habilitering og rehabilitering, herunder rusbehandling. Videre skal dette særlig sikre bedre hjelp til kronisk syke og funksjonshemmede barn.

Disse medlemmer mener det er behov for å styrke kvaliteten i omsorgstjenesten for å gi brukerne et bedre tilbud. Det er først og fremst behov for å styrke kompetansen i den kommunale hele- og omsorgstjenesten, slik at den er rustet til å gi pasien-

tene et bedre tilbud i tråd med Samhandlingsreformen. Det vises til Høyres alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til kvalitetstiltak i omsorgstjenesten med 150 mill. kroner utover regjeringens forslag. Videre vises det til forslag om mer fleksible regler for bygging av omsorgstilbud og en bedre tilskuddsordning for bygging av nye plasser i sykehjem og omsorgsboliger.

Disse medlemmer mener at norske pasienter må få raskere tilbud om nye behandlingstilbud som er dokumentert trygge og kostnadseffektive. Statens Legemiddelverk har vurdert at en rekke nye legemidler bør omfattes av refusjonsordningene. Det vises til Høyres alternative budsjett, der det foreslås offentlig støtte til ny behandling for pasienter med mage-/tarmkreft, benskjørhet, kols og schizofreni. Dette vil både bedre pasientenes livskvalitet, og samtidig gi en bedre bruk av helsetjenestenes resurser ved å redusere behovet for annen behandling.

En arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra de regionale helseforetakene mener at bedre samordning av stab og støttefunksjoner kan gi netto kostnadsreduksjoner med om lag 1 mrd. kroner årlig.

Disse medlemmer forutsetter fortgang i arbeidet, og legger til grunn at det kan realiseres et effektiviseringspotensial tilsvarende 100 mill. kroner i 2011. Videre viser disse medlemmer til at Høyre foreslår at det innføres nøytral momsordningen for staten, herunder helseforetakene. Beregninger fra NHO viser at dette kan frigjøre om lag 3,2 mrd. kroner for helseforetakene gjennom konkurranseutsetting av støttetjenester. Ut fra et nøkternt anslag forutsettes det at dette tiltaket vil frigjøre 325 mill. kroner til økt pasientbehandling og bedre helsetjenester. Helse- og omsorgsdepartementet opplyser i budsjettspørsmål 438 at de regionale helseforetakene brukte om lag 713 mill. kroner årlig på kjøp av konsulenttjenester. Disse medlemmer mener det er nødvendig å redusere bruk av slike tjenester og andre administrative utgifter, og forutsetter at dette kan frigjøre 150 mill. kroner. Til sammen forutsetter disse medlemmer at det gjennom overnevnte tiltak kan frigjøres om lag 575 mill. kroner, som skal sikre raskere helsehjelp og reduserte helsekøer, samt innføring av nye behandlingsmetoder og tiltak for å styrke kvalitet og pasientsikkerhet.

Høyres helsepolitiske prioriteringer

Økt kjøp av helsetjenester fra private gir behandling til 20 000 flere pasienter	330 mill. kr
Habilitering, rehabilitering og tiltak for rusmiddelavhengige	400 mill. kr
Kompetanseløft i den kommunale helse- og omsorgstjenesten	150 mill. kr
Etablering av kvalitetsregistre	50 mill. kr
Refusjonsordning for legemidler mot kols, diabetes, angst og benskjørhet	64,5 mill. kr
Rentekompensasjon for nye sykehjemsplasser og bofellesskap for demente	35 mill. kr

3.2.15.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 132 194 458 000 kroner under rammeområde 15, som er 343 200 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener eldre mennesker må sikres rett til verdig omsorg. Det betyr en sykehjemsplass når du trenger det, mulighet for aktivitet og å komme ut og lindrende behandling ved livets slutt. Dette var viktige deler av avtalen om en verdighetsgaranti for eldreomsorgen som Kristelig Folkeparti inngikk med regjeringpartiene og Venstre i 2007. Da verdighetsgarantien ble sendt på høring i juni 2009 var det et sentralt punkt at kommunene må kompenseres for de økte utgiftene dette medfører. Regjeringen har ikke fulgt opp den delen av høringsnotatet i høringsnotat om forslag til ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester fra 18. oktober

2010, eller i forslag til statsbudsjett for 2011, og det er uheldig når verdighetsgarantien trer i kraft 1. januar 2011. Dette medlem foreslår derfor i Kristelig Folkepartis alternative budsjett en satsing på eldreomsorgen på om lag en milliard kroner for å oppfylle verdighetsgarantien. For det første mener dette medlem at staten må øke den statlige andelen av utbygging av sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det må være medisinske behov som avgjør om eldre mennesker skal få sykehjemsplass. I dag synes terskelen for å få sykehjemsplass å være for høy. Dette medlem er bekymret for at utbyggingen av sykehjemsplasser går for tregt. Fra 2008 til 2009 ble det 69 færre sykehjemsplasser ifølge SSB. Dette medlem mener derfor at det statlige stimulerings-tilskuddet til bygging av sykehjemsplasser bør øke fra 30 til 40 pst., og for omsorgsboliger fra 20 til 30 pst. Dette medlem mener det må bygges 500 sykehjemsplasser og omsorgsboliger utover regjeringens forslag for 2011, totalt 2 500 plasser, og en bevilgning på 166,7 mill. kroner, og økt tilsagnsbevilgning på 833,25 mill. kroner. Regjeringen har

nylig uttalt at den vil øke den statlige andelen av stimuleringsstilskuddet for sykehjemsplasser og omsorgsboliger slik Kristelig Folkeparti foreslår i alternativt budsjett. I så fall muligjør bevilgningen i Kristelig Folkepartis alternative budsjett om lag 1 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger utover regjeringens forslag.

Dette medlem mener det er behov for å øke de frie inntektene til kommunene med 750 mill. kroner slik at kommunene kan øke kvaliteten i eldreomsorgen, blant annet med flere ansatte i hjemmetjenesten og på sykehjemmene. Ifølge Kommunenes sentralforbund, KS, er regjeringens forslag til økning i frie inntekter ikke nok. Den gir ikke rom for nye satsinger, kun for å ta unna økningen i antall pleietrengende. Dette medlem mener kommunene må få økonomisk handlefrihet for nye satsinger i eldreomsorgen. Videre er det behov for å øke støtten med 2,2 mill. kroner til NOKLUS, det vil si laboratorietjenester, i sykehjem for å øke kvaliteten.

Dette medlem vil ha fortgang i etableringen av dagtilbud for hjemmeboende demente. Dette er en forsømt gruppe, kun sju pst. har et slikt tilbud i dag. Dagtilbud gir mening i hverdagen, og avlaster pårørende, noe som kan utsette behovet for institusjonsplass. Regjeringens satsing på dette området er svak, og dette medlem foreslår i alternativt budsjett 20 mill. kroner i stimuleringsstilskudd til etablering av dagtilbud for demente.

For å møte fremtidens utfordringer i eldreomsorgen, er det avgjørende å forske mer på demens. Dette medlem vil derfor styrke Norges forskningsråd med 10 mill. kroner.

Det er etablert undervisningssykehjem og undervisningshjemmetjenester i alle landets fylker. Disse skal bidra til økt kvalitet i omsorgstjenestene ved å fokusere på forskning, fagutvikling og kompetanseheving. 265 000 mennesker mottar pleie- og omsorgstjenester, 44 000 av disse bor på institusjon. Derfor vil dette medlem satse på undervisningshjemmetjenestene og undervisningssykehjemmene der ansatte er nær pasientene. Det er behov for 10 mill. kroner for å heve faglig nivå og faglig prestisje, herunder 200 000 kroner til Verdighetscenteret på Røde Kors sykehjem i Bergen.

Sentralt i verdighetsgarantien er rett til lindrende behandling eller livshjelp i livets siste fase. Med bygging av 150 kommunale hospiceplasser i året vil behovet være dekket etter 4 år. Dette medlem mener derfor at 150 slike plasser kan inngå under byggingen av totalt 2 500 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i 2011, det vil si 500 plasser utover regjeringens forslag. Dette medlem vil også stimulere til etablering av ambulante team for lindrende behandling og kompetanseheving i hele helsetjenes-

ten om lindrende behandling med til sammen 50 mill. kroner i alternativt budsjett.

Dette medlem mener flere rusavhengige må få et behandlingstilbud raskere. Over 4 000 står i kø, samtidig har ideelle rusinstitusjoner ledig kapasitet. Dette skyldes blant annet manglende satsing og regjeringens anbudspraksis. Dette medlem viser til alternativt budsjett der Kristelig Folkeparti foreslår 100 mill. kroner til rusbehandling i institusjoner som ikke har fått avtale med regionale helseforetak, og 10 mill. kroner til rusforebygging i frivillig regi. Det er avgjørende med en kunnskapsbasert innsats mot rus, og denne bør i stor grad foregå i frivillige organisasjoner og institusjoner.

Frivillig innsats bør også stimuleres i det abortforebyggende arbeidet. Dette medlem foreslår derfor i alternativt budsjett å øke støtten til stiftelsen Amatheia.

Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom er viktige arenaer for å forebygge helseplager hos barn og unge, da særlig psykiske lidelser. Dette medlem foreslår i alternativt budsjett å styrke skolehelsetjenesten med 50 mill. kroner.

Dette medlem vil vise til at mange pasienter får avslag på søknad om behandlingsreiser til utlandet. Det er uheldig, siden mange har svært god effekt av slike behandlingsreiser, blant annet kan flere stå i jobb og medisinbruk reduseres. Dette medlem viser til alternativt budsjett der det foreslås 10 mill. kroner til behandlingsreiser for kronisk syke utover regjeringens forslag.

Studenters psykiske helse må tas på alvor, og dette medlem viser til alternativt budsjett og forslag om å styrke Samskipnaden i Oslo og Akershus, Samskipnaden i Agder og Samskipnaden i Stavanger med til sammen 3 mill. kroner.

Mange har ikke råd til å gå til tannlegen, noe som kan ha uheldige konsekvenser for tannhelsen. Dette medlem mener langtidssosialhjelpsmottakere og personer i kvalifiseringsprogram bør fritas for egenandeler for tannhelsetjenester fra 1. juli 2011, og viser til alternativt budsjett og forslag om 143 mill. kroner til dette.

Egenandeler til helsetjenester og medisiner kan være en belastning for lavinntektsgrupper. Dette medlem mener uføretrygdete og minstepensjonister bør fritas helt for slike egenandeler, det vil si egenandelstak 1. I alternativt budsjett foreslår Kristelig Folkeparti å øke egenandelstak 1 for andre til 3 600, samtidig som de nevnte grupper fritas helt. Dette er et provenynøytralt forslag, som innebærer en omprioritering på 900 mill. kroner.

Dette medlem foreslår i alternativt budsjett å redusere apotekavansen med 1 pst., det vil si 70 mill. kroner.

3.2.15.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 132 210 758 000 kroner under rammeområde 15, noe som er 359 500 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem understreker at vi har alle et ansvar for mennesker rundt oss. Det offentlige kan aldri kompensere fullt ut for virkningene av omsorgssvikt, misbruk eller andre problemer, men må i større grad ta ansvar og sette inn tiltak der hvor foreldre eller andre pårørende ikke makter omsorgsoppgaver. Ingen velger sin barndom. Det offentlig skal gripe inn ved omsorgssvikt, mishandling eller overgrep mot barn, samt når det foreligger alvorlige atferdsvansker hos barn eller ungdom. Men det offentlige har også et forebyggende ansvar. I dag preges det forebyggende arbeidet for barn og unge av sektorisering, manglende helhetlig tenkning og svak ledelse, og lav politisk status. Mulighetene for at et forebyggende opplegg skal lykkes, avhenger ofte av forhold som fritidsmuligheter, utdanning og tilgang til en stabil arbeids- og boligsituasjon.

I de fleste norske kommuner har ulike instanser ansvar for det forebyggende arbeidet, uten noe koordinerende eller overordnet styring. Dette medlem ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig.

Dette medlem vil innenfor helsepolitikken prioritere mer til de som trenger det mest. Dette krever omprioriteringer og bedre samhandling mellom ulike deler av helsevesenet. Sosial ulikhet i helse er et voksende problem og henger sammen med fattigdom. Det er svært viktig for å bekjempe fattigdom at det satses på helsehjelp og behandling til de som ellers ofte faller utenfor også i helsevesenet. Offentlige myndigheter har et særlig ansvar for å forhindre at sosial ulikhet overføres gjennom generasjoner. Barn som lever under dårlig oppvekstkår og med dårlig helse må sikres god behandling på et tidlig tidspunkt. Forebyggende helsehjelp er derfor svært viktig for å hindre sosial ulikhet. Rusmisbrukere må få bedre behandling og nødvendig helsehjelp.

Dette medlem har derfor valgt en omfattende satsing på helsesøstertjeneste, rehabilitering, rus og en betydelig heving av sosialhjelpssatsene til et nivå det er mulig å leve av. Dette medlem mener det er avgjørende at vi har et godt og likeverdig helsetilbud til alle som trenger det, når de trenger det. Helsevesenet må ta pasienten, pasientens lidelser og de pårørende på alvor. Informasjon, medbestemmelse og kvalitetssikring er nødvendig for at vi som pasienter skal føle trygghet når vi trenger hjelp.

Dette medlem understreker at et sterkt offentlig helsevesen er den beste garantien for at de tilgjengelige helseressurser blir brukt til å skape et likeverdig tilbud med prioritering på medisinskfaglig grunnlag. I tillegg til et offentlig helsevesen må det være rom for private aktører. Dette medlem ønsker å medvirke til at dagens samarbeid mellom private og offentlige helsetjenesteleverandører videreutvikles, med valgfrihet for pasientene i tråd med dagens lovgivning, og der det offentlige blir gode bestillere.

Dette medlem mener at de som er avhengige av rusmidler først og fremst trenger behandling og rehabilitering. Målet må ikke bare være rusfrihet, men også et verdig liv for dem som ikke klarer å bli rusfrie. Det må gis skikkelige behandlingstilbud, blant annet gjennom økt bruk av legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Tverrfaglig spesialisert rusbehandling må styrkes. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til LAR og akuttavrusning med til sammen 150 mill. kroner.

Dette medlem er skuffet over regjeringens manglende satsing på rehabilitering overfor kronikere og rusavhengige. Manglende rehabilitering av rusmisbrukere fører til at mange mennesker går til grunne, tidlig død og overdosedødsfall. Mange rusavhengige sliter med psykiske lidelser i tillegg. Det er derfor svært viktig å øke kapasiteten for tverrfaglig spesialisert behandling. I dag er det lang ventetid og mer enn 4 000 står i kø for behandling. Langt flere kronikere og syke kunne hatt en bedre hverdag og deltatt i arbeidslivet hvis innsatsen på rehabiliteringsområdet var blitt økt.

Dette medlem ønsker bedre styring av helseforetakene og en større bevilgning til pasientrettede tiltak innen helseforetakene. Stadige rapporter om høyt sykefravær innen helsesektorene tyder på at mange ansatte er utslitt av høyt press i stadige omstillingsprosesser og lever med konstante underbemanning. Dette medlem mener det er behov for en større satsing på rehabilitering og foreslår at helseforetakene settes i stand til å kjøpe flere rehabiliteringsplasser for å hjelpe de mange som står i kø.

Dette medlem foreslår på dette grunnlag å øke tiltak til rehabilitering med 200 mill. kroner.

Helse- og omsorgssektoren står for om lag 19 pst. av offentlige utgifter. Likevel står ikke nyskaping, nye løsninger og tekniske hjelpemidler særlig høyt på dagsordenen. Dette vil forslagsstillerne gjøre noe med. I Danmark har man avsatt 3 mrd. danske kroner til arbeidskraftsbesparende teknologi i perioden 2009–2015. Omsorgsteknologi finnes i norsk helse- og omsorgssektor, men incentivene for å ta slik teknologi i bruk er for dårlige.

Dette medlem mener det må satses mer på nyskaping, nye løsninger og ny teknologi i helse- og

omsorgssektoren. Dette medlem vil derfor at det etableres en ordning for støtte til verifisering av anvendt forskning innenfor avansert medisinsk diagnostikk tilsvarende den som allerede eksisterer i regi av Forskningsrådet for verifisering av anvendt forskning knyttet til kontinentalsokkelen.

Dette medlem viser til forskningsprogrammet DEMO 2000, som omhandler kvalifisering og utprøving av ny teknologi offshore. Programmet går ut på at en bedrift som har utviklet et produkt inngår en avtale med et oljeselskap eller flere om å pilotere/teste/kvalifisere denne teknologien på en offshore installasjon. Bedriften søker DEMO 2000 om støtte til piloteringen. Dette medlem ønsker å opprette en tilsvarende ordning på medisinsk side, og foreslår å bevilge 30 mill. kroner til dette formålet for 2011.

Dette medlem viser til at helsesøstertjenestene mange steder har for dårlig kapasitet. Helsesøstertjenesten er en god, forebyggende og samfunnsøkonomisk billig måte å gi helse råd og tjenester på til ungdom. Mange unge har i dag problemer med eget kroppsbilde og behov for råd og veiledning gjennom ungdomstiden. Det er mange unge som sliter med psykiske vansker og som bør møtes på lavest mulig nivå i helsevesenet. Helsesøstertjenesten fanger opp mange problemstillinger gjennom det tillitsforhold som etableres til ungdom og som andre deler av helsevesenet ofte går glipp av. Helsesøster og helsestasjonstjenesten har vide muligheter for å drive oppsøkende virksomhet helt fra spedbarnsstadiet og derved god mulighet for å gi råd å sette inn hjelpetiltak på et tidlig tidspunkt før alvorlige problemer utvikler seg. Dette medlem foreslår en betydelig satsing på helsesøstertjenesten til en samlet kostnad på 100 mill. kroner i økte bevilgninger til styrking av helsesøstertjenesten.

Dette medlem viser til Stortingets behandling av St.meld. nr. 47 (2008–2009) Samhandlingsreformen. En viktig del av samhandlingsreformen er en overføring av helseoppgaver til kommunene og bedre fokus på forebygging og behandlingstiltak tidlig i sykdomsforløpet. Dette medlem viser til at Senter For Livsmestring (SFL) er en nysatsing innen psykisk helse med fokus på forebygging og tidlig behandling. SFL vil tilby kommuner og helseforetak i Helse Vestregionen forebyggende kurs og behandlingstilbud med vekt på en helhetlig tilnærming. SFL ønsker å bli et pilotprosjekt innen forebygging og tidlig sykdomsbehandling, noe dette medlem mener er en viktig satsing fremover. Dette medlem vil derfor foreslå å bevilge 5 mill. kroner til dette sentret.

Dette medlem går imot regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007), og vil avvikle dagens ordning f.o.m. høsten 2011. Dette

medlem mener at det ut fra dagens budsjettssituasjon vil være mye mer målrettet og hensiktsmessig å foreta en omlegging av merverdiavgiftssystemet ved å innføre full merverdiavgift på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig innføre lav merverdisatssats for frukt og grønt, jf. omtale under rammeområde 22. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Dette medlem mener det er viktig med fritt sykehusvalg og at pasienter som foretar en reise til eller fra undersøkelse og behandling skal ha krav på å få reiseutgifter dekket. Ved pasientreiser betaler pasienten med andre ord kun en egenandel. Egenandelene inngår i retten til frikort under egenandelstak 1. Dette er en god ordning, men dette medlem mener egenandelen ved pasientreiser kan økes noe. Dette medlem foreslår derfor å øke egenandelen for pasientreiser ved bruk av fritt sykehusvalg fra 400 til 550 kroner hver vei fra 1. januar 2011, dvs. fra 800 kroner til 1 100 kroner tur/retur. Til sammen vil dette gi en innsparing på 14,4 mill. kroner for 2011.

Dette medlem viser til regjeringens gjentatte argumentasjon om at kommunesektoren har blitt tilført økte midler i løpet av de siste budsjettperiodene, og mener på denne bakgrunn at det er noe underlig å bevilge 14,8 mill. kroner til Den kulturelle spaserstokken – all den tid den såkalte styrkede kommuneøkonomien bør være tilstrekkelig for å finansiere målrettede kulturtiltak for eldre. Dette er også en byråkratisk ordning som det er liten grunn til at man skal måtte styre fra departementet i Oslo. Dette medlem ønsker på denne bakgrunn å fjerne denne bevilgningen, noe som for øvrig må sees i sammenheng med dette medlems forslag på om å bevilge 10 mill. kroner til kulturtiltak rettet mot eldre i regi av frivillige organisasjoner, herunder Norsk Pensjonistforbund.

Dette medlem viser videre til at Venstre ved flere anledninger har uttrykt bekymring og skepsis overfor regjeringens ukritiske satsing på stadig mer omfattende nasjonale helseregistre. Det offentlige håndterer svært mye sensitiv personinformasjon i helsevesenet. Digitalisering av denne informasjonen er nødvendig, men krever strengere rutiner for å bevare personvernet. Dette medlem krever at disse rutinene kommer på plass før det planlagte delingsnettverket for pasientjournaler kommer på plass. Dette medlem foreslår derfor en reduksjon i bevilgningene til nasjonale helseregistre på 20 mill. kroner i 2011.

Dette medlem viser videre til Innst. S. nr. 227 (2008–2009) Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetens regulering av markedet for kopilegemidler. En enstemmig komité slår i innstillingen fast

at det til tross for at det er iverksatt flere tiltak for å sikre lavere priser på legemidler, så viser Riksrevisjonen undersøkelse i Dokument nr. 2:7 (2008–2009) at det fortsatt er behov for tiltak som stimulerer til lavere priser. Dette medlem viser videre til at fremforhandlede rabatter på innkjøpsiden ikke kommer pasientene til gode, og at andelen av generiske

legemidler i det norske markedet er lav sammenliknet med andre nordiske land. Dette medlem foreslår derfor å redusere apotekavansen med ett prosentpoeng, noe som medfører en innsparing på 70 mill. kroner i 2011.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 15 blir etter dette som følger:

	Bokført
Styrking av helsesøstertjenesten.	100,0
LAR + akuttavrusning (100 + 50)	150,0
Rehabilitering, helseforetakene	200,0
Tilskudd til Senter for livsmestring, Jølster	5,0
Kvalifisering og utprøving av ny teknologi knyttet til anvendt forskning innenfor avansert medisinsk diagnostikk	30,0
Tilskudd, skolefrukt	-6,3
Økt egenandelen med 150 kr/veg knyttet til reise ved bruk av fritt sykehusvalg utenfor egen helseregion?	-14,4
Den kulturelle spaserstokken	-14,8
Nasjonale helseregistre	-20,0
Redusert apotekavanse 1 pst.	-70,0
SUM ENDRINGER RAMME 15: HELSE	359,5

3.3.15.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 15

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	131 851 258 000	131 909 358 000	135 120 958 000	132 076 258 000	132 194 458 000	132 210 758 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	+58 100 000	+3 269 700 000	+225 000 000	+343 200 000	+359 500 000

3.2.16 Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning), under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

3.2.16.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål:	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2010–2011)
Utgifter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)		
200	Kunnskapsdepartementet	243 473
220	Utdanningsdirektoratet	282 160
221	Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene	13 358
222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	105 137
223	Sametinget	35 420
224	Senter for IKT i utdanningen	85 448
225	Tiltak i grunnsopplæringen	1 114 784
226	Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen	1 194 716
227	Tilskudd til særskilte skoler	66 039
228	Tilskudd til private skoler mv.	3 068 936

Kap.	Formål:	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2010–2011)
229	Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	22 212
230	Kompetansesentre for spesialundervisning	700 261
252	EUs program for livslang læring	183 525
253	Folkehøyskoler	658 581
254	Tilskudd til voksenopplæring	211 700
255	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.	62 567
256	Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	60 403
257	Program for basiskompetanse i arbeidslivet	86 278
258	Tiltak for livslang læring	44 419
260	Universiteter og høyskoler	25 037 200
270	Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	319 868
276	Fagskoleutdanning	55 158
280	Felles enheter	321 147
281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler	443 303
283	Meteorologiformål	319 506
285	Norges forskningsråd	1 440 422
286	Forskningsfond	1 426 573
287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	235 286
288	Internasjonale samarbeidstiltak	1 374 822
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.	210 041
920	Norges forskningsråd	1 337 000
1020	Havforskningsinstituttet	605 700
1021	Drift av forskningsfartøyene	181 350
1022	NIFES	142 200
1023	Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU	488 730
1137	Forskning og innovasjon	402 771
1590	Kirkelig administrasjon	690 284
1591	Presteskapet	864 298
1592	Nidaros domkirke m.m.	53 023
2410	Statens lånekasse for utdanning	10 305 252
Sum utgifter rammeområde 16		54 493 351

Inntekter rammeområde 16 (i hele tusen kroner)

3200	Kunnskapsdepartementet	1 805
3220	Utdanningsdirektoratet	10 331
3222	Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	4 443
3224	Senter for IKT i utdanningen	2 281
3225	Tiltak i grunnopplæringen	67 437
3229	Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører	2 459
3230	Kompetansesentre for spesialundervisning	66 562
3256	Vox, nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk	10 943
3280	Felles enheter	2 020
3281	Felles tiltak for universiteter og høyskoler	37 250
3286	Forskningsfond	3 944 960
3287	Forskningsinstitutter og andre tiltak	21 500

Kap.	Formål:	Prop. 1 S med Tillegg 3 (2010–2011)
3288	Internasjonale samarbeidstiltak	4 794
4020	Havforskningsinstituttet	289 400
4021	Drift av forskningsfartøyene	57 460
4022	NIFES	84 110
4590	Kirkelig administrasjon	39 042
4591	Presteskabet	19 984
4592	Nidaros domkirke m.m.	18 985
5310	Statens lånekasse for utdanning	144 674
5610	Renter av lån til Nofima AS	1 292
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning	4 606 550
Sum inntekter rammeområde 16		9 438 282
Sum netto rammeområde 16		45 055 069

3.2.16.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.16.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 16 settes til 45 062 069 000 kroner, som er en økning på 7 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 45 055 069 000 kroner.

Flertallet viser til at Røde Kors tilbyr gratis leksehjelp i svært mange kommuner, hvor flere av de frivillige er eldre personer med ulik yrkesbakgrunn. Prosjektene er som regel støttet økonomisk av den enkelte kommune, med bidrag fra Røde Kors. Mange av de som trenger leksehjelp har liten voksenkontakt og er derfor tilfreds med at de treffer eldre leksehjelpere. Eldre setter også pris på å bety noe for noen. Samtidig fylles ettermiddagen og kvelden med noe meningsfullt. Flertallet ønsker å legge til rette for at eldre i større grad kan være en ressurs i leksehjelpstilbudet, og foreslår en bevilgning på 1 mill. kroner til Røde Kors for å støtte dette arbeidet. Tildelingen skal brukes til konkrete tiltak for å rekruttere flere eldre som leksehjelpere og gi disse nødvendig opplæring.

Flertallet viser til at budsjettforslaget innebærer en aktivitetsnedgang for folkehøgskolene. Flertallet mener at folkehøgskolene er et viktig supplement til det ordinære utdanningssystemet, og at det er viktig med forutsigbare rammevilkår som muliggjør videreutvikling. Flertallet foreslår derfor å styrke derfor bevilgningen med 6 mill. kroner. 0,5 mill. kroner øremerkes til oppstart av arbeidet med et folkehøgskolekonsept som er spesielt rettet mot frafallselever fra videregående skoler. Flertallet har merket seg at den nye folkehøgskolen som er under plan-

legging i Kristiansand har ungdom i risikogrupper og frafallselever som et hovedsatsingsområde.

3.2.16.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 16 settes til 45 448 588 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringen på 393 519 000 kroner.

Disse medlemmer mener at norske utdannings- og forskningsinstitusjoner bør ligge i verdens toppen. Innsatsen på området må gjenspeile at arbeidsplassene i det fremtidige norske arbeidslivet i stor grad vil være kunnskapsintensive.

Styrking av realfagene

Utdannings- og forskningssektoren må få de ressursene som kreves for at den kan bli en konkurransedyktig aktør i markedet for de gode hjernene. Den relative andelen av statens inntekter som petroleumsnæringen utgjør i dag vil falle i årene fremover, og disse inntektene må erstattes dersom velferd og velstand skal opprettholdes. Disse medlemmer er bevisst disse utfordringene, og har en styrking av real- og teknologifag som hovedprioritet i sin utdannings- og forskningspolitikk.

Også innen velferdssektoren mangler Norge kompetent arbeidskraft i tiden som kommer. Derfor er det behov for et løft både innen faglærte disipliner som hjelpepleiere og personell med høyere utdanning som sykepleiere.

Fremtidsrettet og relevant

Norge er blant de land i verden som bruker mest penger til utdanningssektoren, men resultatet plasserer oss ikke blant verdens ledende nasjoner. Det er

nødvendig med systemendringer for å heve nivået på læringsresultatene, og disse medlemmer mener vi må legge til rette for miljøer som vil tenke utradisjonelt og fremtidsrettet. Den norske skolen må i større grad vise at den er relevant, både for eleven og for arbeidslivet. Derfor prioriterer Fremskrittspartiet i årets budsjett å i større grad involvere aktørene i arbeidslivet i skolen og styrke kompetansen til karriereveilederne i skolen.

Disse medlemmers hovedbekymring innenfor skolepolitikken er at vi har sviktet i forhold til den tilpassede opplæringen, og at frafallet er stort. Disse medlemmer vil derfor forsterke undervisningspersonalets kompetanse i forhold til å bli dyktigere klasseledere, samt til å bli bedre i stand til å praksisrette de teoretiske fagene. Etter- og videreutdanning av undervisningspersonalet i disse tingene, samt en styrking av rådgivningstjenestene er derfor viktige prioriteringer for disse medlemmer.

Økt satsing på forskning og næring

Samspillet mellom utdanning, forskning og næringsliv må styrkes. Evnen til innovasjon og kommersialisering av ideer og forskningsresultater må styrkes, og verktøyene for å intensivere kunnskapsinvesteringer må bli bedre; Skattefunn og Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) er viktige redskaper i så måte, og disse medlemmer vil satse enda mer på disse. I tillegg vil vi styrke ordningen som støtter opp om forskningskarrieren til yngre fremragende forskere.

Økt kirkelig virksomhet

Disse medlemmer er opptatt av den viktige rollen kirkelig aktivitet i lokalsamfunnene utgjør, og vil ha en fri og selvstendig folkekirke. Disse medlemmer foreslår derfor å øke posten til kirkelig virksomhet i kommunene, samt øke overføringen til presteskapet, for slik å sørge for at man kan ansette flere prester, og redusere det formidable presset som er på prestene i dag. Disse medlemmer vil også ha en bedre IKT-satsing innen kirken, og en styrking av trosopplæring.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en forpliktende strategi for hvordan departementenes indre og ytre etater, samt offentlig sektor for øvrig, kan påta seg en større del av ansvaret for inntak av lærlinger.»

«Stortinget ber regjeringen om å innføre en yrkesskade- og uføreforsikring for studenter fra og med 1. juli 2011.»

«Stortinget ber regjeringen foreta de nødvendige forskriftsendringer slik at ungdom i barnevernets omsorg får rett til støtte fra Lånekassen som hjemmeboende.»

«Stortinget ber regjeringen innen 1. juli 2011 utrede hvordan skatt på overskudd i forskningsinstitutter, som er kvalifisert til basisbevilgninger, men som ikke har erverv til formål, påvirker instituttens konkurransesituasjon overfor utenlandske institutter og målet om å nå 3 pst. av BNP til forskningsformål, og orientere Stortinget om dette på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan det hurtigst mulig kan tas i bruk en felles IKT-plattform i kirkelig sektor, og komme tilbake til Stortinget om dette på egnet måte.»

3.2.16.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 16 settes til 45 907 969 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 852 900 000 kroner.

Grunnutdanning – Høye ambisjoner for elevene og for skolen

Disse medlemmer mener at Norge har et godt utgangspunkt for å sikre en skole av høy kvalitet. Likevel er det slik at resultatene ikke står i forhold til ressursinnsatsen. Sammenlignet med sine jevnaldrende i mange europeiske land underpresterer norske elever i sentrale fag. Frafall i videregående skole er et stort problem både for den enkelte og for samfunnet. Skolen må møte norske elever med minst like høye forventninger som elevene har til seg selv. God tilpasset opplæring og mer fleksible løp i videregående opplæring er viktig for å gi flere elever positive mestringsopplevelser.

Disse medlemmer understreker at Høyre har høyere ambisjoner for norsk skole. Disse medlemmer mener at for å bedre elevenes læringsutbytte og få ned frafallet må det satses på en serie tiltak; flere skoletimer, mer yrkesrelevant teori og praksis i videregående opplæring, målrettede tiltak for å rekruttere flere lærebedrifter og opptrapping av etter- og videreutdanning for lærere.

Disse medlemmer viser til at Høyre vil satse sterkere på opplæring i grunnleggende ferdigheter og forslår en økning på 2 timer på barnetrinnet til styrking av begynneropplæringen i lesing, skriving og regning. Det legges til rette for omlag 4 uketimer leksehjelp på ungdomstrinnet, og tilskudd til PC for dyslektikere foreslås gjeninnført fra nyttår.

Disse medlemmer viser til at forskningen er entydig med hensyn til sammenhengen mellom godt

kvalifiserte lærere og elevenes læringsutbytte. Høyre vil trappe opp innsatsen knyttet til etter- og videreutdanning av lærere radikalt, og foreslår en økning på 400 mill. kroner for å sikre at norske elever kan møte faglig kompetente og motiverte lærere.

Disse medlemmer er bekymret over at mange voksne sliter med sviktende grunnleggende

ferdigheter og opplever det som utfordrende å mestre jobb og hverdagsliv. Disse medlemmer foreslår derfor en ytterligere styrking av program for Basiskompetanse i arbeidslivet med 40 mill. kroner som innebærer at mange flere vil kunne få tilbud om å utvikle bedre grunnleggende ferdigheter gjennom opplæringsstilbud i arbeidslivet.

Høyres skolepolitiske prioriteringer

2 nye timer på barnetrinnet i norsk og matematikk	136 mill. kr
Innføre leksehjelp på ungdomstrinnet (om lag 4 uketimer)	100 mill. kr
Lærertilbud, etter- og videreutdanning	400 mill. kr
Hjelpemidler til elever med dysleksi	20 mill. kr
Program for basiskompetanse i arbeidslivet	40 mill. kr
Musikkskoler	10 mill. kr

Kvalitet i høyere utdanning og økt satsing på forskning

Disse medlemmer mener det er avgjørende for verdiskaping og velferd at Norge satser mer på kompetanse, høyere utdanning og forskning. Regjeringen tar ikke tilstrekkelig hensyn til de utfordringer sektoren har påpekt. Disse medlemmer viser til at Høyre vil styrke Norges posisjon slik at både utdanning, forskningsmiljøer og næringsliv kan hevde seg i den voksende globale konkurransen om talenter, ideer og innovasjon. At forskningen ikke gis realvekst i budsjettet for 2011 er alvorlig, og et nytt «hvileskjær» for dette viktige feltet.

Disse medlemmer viser til at Høyre har større ambisjoner for Norge enn det regjeringen viser. Disse medlemmer mener at det er gjennom å være blant de beste på kompetanse, forskning og innovasjon at norsk næringsliv kan kompensere for et særnorsk høyt kostnadsnivå. Disse medlemmer

vil prioritere kunnskap i vårt alternative statsbudsjett, og gjennom en ekstra kunnskapsmilliard styrke kvalitet og satsinger på kunnskapsfeltet betydelig. Disse medlemmer vil også foreslå styrking av tiltak og insentiver som gjør at næringslivet kan investere mer i forskning og utvikling.

Disse medlemmer viser til at Høyre investerer mer enn en milliard ekstra i kunnskap og forskning. Disse medlemmer viser til at Høyre særlig vil styrke fri grunnforskning, instituttsektoren og Norges deltakelse i internasjonale forskningsprosjekter. Høyre styrker også privat-offentlig forskningssamarbeid og tiltak for rekruttering av de beste hodene til forskningsfeltet. For å sikre avkastning på samme nivå fra Forskningsfondet i fremtiden vil disse medlemmer foreslå en økning på fondets kapital med 10 mrd. kroner, blant annet for å sikre investeringer i vitenskapelig utstyr.

Høyres forskningspolitiske prioriteringer

Øke forskningsfondet med 10 mrd. kr	
Opprette fond for vitenskapelig utstyr på 5 mrd. kr	
Økt bevilgning til universiteter og høyskoler	150 mill. kr
Økt bevilgning til Forskningsrådet	250 mill. kr
Næringsrettet forskning Skattefunn med mer	350 mill. kr
Støtte til freshman-år i USA eller 1. år av bachelorgrad i ikke-vestlige land	5 mill. kr

Kirke

Disse medlemmer vil legge til rette for at kirken tar på alvor oppgaven med å være en folkekirke for innbyggerne. Det innebærer mange oppgaver, og i en hverdag med mangel på prester er det et stort arbeidspress på dem som er i tjeneste. Disse medlemmer vil overføre midler til prestestillinger

utover regjeringens forslag og vil spesielt vektlegge seniortiltak som legger til rette for at eldre prester kan stå lenger i tjeneste og dermed avhjelpe mangelen. Disse medlemmer vil tilgodese Oslo domkirke for sine nasjonale oppgaver, og styrker den viktige demokratireformen i kirken med midler til møtgodtgjørelse for sentralkirkelige råd.

 Høyres kirkepolitiske prioriteringer

Flere prestestillinger	8,2 mill. kr
Demokratireformen, Den norske kirke	0,8 mill. kr
Oslo domkirke, ivaretagelse av nasjonale funksjoner	1 mill. kr

3.2.16.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 45 453 669 000 kroner under rammeområde 16, som er 398 600 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil styrke barns livskvalitet og oppvekstvilkår ved å satse på familiene, barnehage, skole og barnevern. Familien må styrkes som barnets grunnleggende og viktigste fellesskap. Skolen skal sammen med hjemmet danne og utdanne elevene og utruste for livet. Dette medlem mener at en av de beste investeringene vi kan gjøre er å investere i kunnskap. Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon. Dette medlem mener vi nå må ut av hvile-skjæret regjeringen har innført i utdanningspolitikken. Vi har forutsetningene, men da må det satses både på skole, høyere utdanning og forskning.

Dette medlem mener regjeringen de siste årene gjennomgående har prioritert feil gjennom å bruke milliarder på flere undervisningstimer for de aller minste og gratis timer i SFO. Dette medlem vil ha en ny kurs i skolepolitikken hvor vi i stedet for flere timer satser på flere og enda bedre lærere, en bedre ungdomsskole og kamp mot frafallet i videregående.

Dette medlem ser leksehjelp som et viktig frivillig tiltak, men ser samtidig at lekser kan være et viktig bindeledd mellom foreldre, barn og skole. Dette medlem vil derfor prioritere 50 mill. kroner på ulike tiltak knyttet til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi.

Dette medlem mener at en god skole helt er avhengig av gode og mange nok lærere. Dette medlem mener læreren er skolens viktigste ressurs og vil derfor også bruke de store pengene på lærerne. Relasjonen mellom lærer og elev er mye mer avgjørende for en god skole enn det dagens regjering legger opp til. Dette medlem vil derfor øke lærertettheten gjennom å bevilge 290 mill. kroner til flere lærere. Dette medlem vil også ha en mer ambisiøs satsning på etter- og videreutdanning for lærere og bevilger 230 mill. kroner til dette. Dette medlem mener det er avgjørende å gjøre det første arbeidsåret for nye lærere enklere og vil derfor bevilge 75 mill. kroner til å igangsette et obligatorisk introduksjonsår for nyutdannede lærere. Dette vil være starten på en obligatorisk mentorordning for

nye lærere. Gjennom dette utrunder vi lærerne bedre til å møte elevene.

Dette medlem mener at manglende mestring og motivasjon får ekstra store utslag på ungdomsskoletrinnet. Derfor foreslår dette medlem å bevilge 75 mill. kroner til kvalitetsutvikling i ungdomsskolen. Det skal brukes til en mer praktisk rettet undervisning samt å få flere yrkesgrupper inn i ungdomsskolen. Dette medlem har videre merket seg at regjeringen prøver ut et nytt arbeidslivsfag i ungdomsskolen. Dette medlem viser til at svakheten ved dette faget er at det ikke skal være for alle og løser dermed ikke mangelen på praktiske fag i skolen, dessuten vil elevene binde seg til å fortsette med yrkesfag i videregående. Dette medlem mener derfor at dette faget ikke er svaret på utfordringen med en teoritung ungdomsskole og vil i stede bruke 10,7 mill. kroner på utprøving av praktiskrettet teori i ungdomsskolen.

Dette medlem mener at det høye antall elever som ikke fullfører videregående skole er bekymringsfullt. Samfunnet har sviktet i å gi alle unge en mulighet til utdanning og arbeid. Det foregår mye gode lokale tiltak på skolene for å snu denne utviklingen. Derfor foreslår dette medlem å opprette en tiltakspost på 25 mill. kroner hvor det kan søkes støtte til gode lokale tiltak for å gi unge mennesker mulighet til å fullføre skoleløpet.

Dette medlem mener et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Dette medlem har videre merket seg at FUGs mandat er endret til også å omfatte hjem-skole samarbeid i videregående opplæring og barnehager. Dette medlem mener dette gir behov for økt kompetanse og flere administrative stillinger i utvalget. I tillegg til ny IKT-struktur er det også behov for å høyne honoraret til utvalgsleder. Derfor foreslår dette medlem å øke bevilgningen til FUG med 6 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det ikke gis særskilt tilskudd for friskolers kapitalkostnader. Dette fører til at friskolers rammevilkår særlig i pressområder står tilbake for tilsvarende vilkår for offentlige skoler. Dette medlem foreslår derfor å opprette et kapitaltilskudd på 25 mill. kroner. Dette medlem viser videre til at de sto skoleskipene M/S Gann og M/S Sjøkurs driver et viktig arbeid med utdanning av sjøfolk. Dette medlem viser til at den økonomiske situasjonen er dårlig for begge skipene. Dette medlem mener det ligger et stort potensial gjennom

å styrke tilbudet og foreslår derfor å øke bevilgningen med 6 mill. kroner.

Dette medlem mener folkehøyskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lærer studentene mye om menneskelige relasjoner. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til folkehøyskolene med 4 mill. kroner for å opprette en ny folkehøyskole i Kristiansand. Dette medlem har også merket seg at det ikke er bevilget mer penger til folkehøyskolene etter at den nye folkehøyskolen i Valle er blitt opprettet. Dette medlem viser til at dette ifølge Folkehøyskolerådet vil føre til reelle kutt for de andre folkehøyskolene og dette medlem vil derfor bevilge 6 mill. kroner for å rette opp kuttet.

Dette medlem mener vi må satse på kunnskap, på utdanning og på forskning. Dette medlem mener det er meget bekymringsfullt at dagens regjering i løpet av sine budsjetter systematisk har nedprioritert universitets- og høyskolesektoren. For sektoren er det spesielt provoserende at dette har skjedd i en tid hvor det har vært en eventyrlig vekst i norsk økonomi, noe som har medført at regjeringen har hatt et historisk stort økonomisk handlingsrom. Dette medlem mener det er et stort behov for å styrke undervisningsdelen av sektoren. Dette medlem mener at det er nødvendig å styrke fagmiljøene, øke veiledningen gjennom studiet, tilby pedagogisk kompetanseheving til de vitenskapelig ansatte, samt sikre relevant praksis. Derfor foreslår dette medlem å bruke 107,5 mill. kroner på bedre veiledning i studiet og 107,5 mill. kroner på bedre praksis i utdanningen.

Dette medlem mener stipendiatstillinger er et viktig strategisk virkemiddel for blant annet å kunne øke forskningskapasiteten. Dette medlem foreslår derfor å opprette 110 nye stipendiatstillinger. Private høyskoler vil få sin rettmessige andel av både bevilgningen til bedre studiekvalitet og stipendiatstillingene.

Dette medlem mener det er urimelig at studentene mottar støtte kun frem til mai all den tid eksamen i stor grad er i juni. Dette gir mange en vanskelig økonomisk situasjon i denne perioden. Dette medlem foreslår derfor å innføre 11 måneders studiestøtte fra høsten 2011. Dette medlem viser videre til at nedgangen i tilskuddet til studentbarnehager over Kunnskapsdepartementet de senere år vil kunne medføre at det er vanskeligere for studenter med barn å studere. Dette medlem er bekymret for hvilke konsekvenser dette kan ha for ulike grupper av studenter, og prinsippet om lik mulighet til utdanning. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen til studentbarnehager med 10 mill. kroner.

Dette medlem foreslår å øke forskningsfondet med 25 mrd. kroner utover regjeringens forslag. Dette medlem viser til at Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger har endret status fra regionale høyskoler til universitet. Dette medlem viser videre til at de som statlige høyskoler har hatt andre rammevilkår enn de etablerte universitetene og vitenskapelige høyskolene, spesielt når det gjelder forskningsfinansiering. Dette medlem foreslår derfor å øke forskningsbevilgningen til Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger med til sammen 20 mill. kroner. Dette medlem foreslår også å øke de frie forskningsmidlene til Norges forskningsråd med 40 mill. kroner og øke forskningsfondet med 25 mrd. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem viser til regjeringens tidligere kutt på private høyskoler. Dette medlem vil peke på viktigheten av tilbudet som gis av private høyskoler i Norge. Dette medlem foreslår å bevilge 10 mill. kroner for å rette opp kuttene.

Dette medlem mener kirkepolitikken skal støtte opp under kirkens eget mål om å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Dette medlem viser til at det er lokalmenighetene som representerer kirken i lokalsamfunnene. Det er nå stor prestemangel i flere deler av landet og den lave statlige bevilgningen har ført til en kritisk situasjon i mange bispedømmer. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 30 mill. kroner for å sikre at prestetjenesten lokalt ikke blir svekket.

Dette medlem viser til at Stortinget har fastsatt at Trosopplæringsreformen skal være et 5-årig prosjekt løpende fra 1. januar 2004 og i fem år og at reformen så skulle trappes opp de neste fem årene. Dette medlem viser til at reformen allerede ligger etter den opptrappingsplanen som tidligere er vedtatt av Stortinget. Dette har ført til stor frustrasjon hos de som har søkt i mange år og ikke kommet med i prosjektet. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til at fellesrådene får store utfordringer knyttet til det vedtatte stat/kirkeforliket. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 4 mill. kroner til lokal omstilling i forbindelse med stat/kirkeforliket og til styrking av gravferdsforvaltningens kompetanse i møte med nye religioner.

Dette medlem viser til at mange kirker lider under år uten oppussing. Dette medlem vil advare mot å bruke kirkens egne midler, som Opplysningsvesenets fond, for å rette opp i manglende offentlig prioritering av kirkebygg. Dette medlem mener det er behov for sterkere grep for å sette i stand kirkene og foreslår derfor å øke rammen for

rentefrie lån med 500 mill. kroner, samt å bevilge 17,5 mill. kroner til sentrale tiltak for kirkebygg.

Dette medlem viser til at Stiftelsen Kirkens Ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep er et nasjonalt og økumenisk ressurs- og kompetansested for kirkelige miljøer, og et møte- og samtalested for kvinner og menn med overgrepserfaring. Dette medlem viser til at senteret nå er i en vanskelig økonomisk situasjon og foreslår derfor å øke bevilgningen til ressurscenteret med 2 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Sjømannskirken ved sin tilstedeværelse i mer enn 80 land og på alle kontinent representerer en viktig trykghetsfaktor for både turister og nordmenn bosatt i utlandet. Dette medlem vil understreke betydningen av dette arbeidet og registrerer at antall sosialsaker er økende. Dette medlem har merket seg at det er gap mellom antall årsverk i utarbeidet til Sjømannskirken og det antall som ligger til grunn for tilskuddet over statsbudsjettet. Dette medlem har videre merket seg at Sjømannskirken for 2011 etter mange års vekst nå må redusere totalbudsjettet og nedbemanne i utarbeidet. Dette medlem vil derfor øke antall årsverk det gis støtte for med 6 mill. kroner.

3.2.16.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 46 862 569 000 kroner under rammeområde 16, noe som er 1 807 500 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil påpeke at kunnskap er det viktigste Norge kan satse på i tiden som kommer, og at en slik satsing innebærer en sikring av fremtidig verdiskaping, velferd, demokrati og dannelse. For dette medlem er det et mål at Norge skal være en førsteklases kunnskapsnasjon. Dette forutsetter at man sikrer gode og stabile rammebetingelser for grunnopplæring, høyere utdanning og forskning.

Forskning og høyere utdanning

Dette medlem vil særlig understreke betydningen av at man prioriterer forskning og høyere utdanning. Dette innebærer blant annet at norske forskningsmiljøer må settes i stand til å møte internasjonal konkurranse og holde et høyt internasjonalt nivå. Forskning og høyere utdanning er sektorovergripende og av stor samfunnsmessig betydning, og må prioriteres deretter. For dette medlem er det å satse på forskning og høyere utdanning å investere i framtida – på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet.

Økonomiske oppgangstider i forkant av finanskrisen muliggjorde en forsterket satsing på kunnskap og FoU. Dette medlem konstaterer at

så ikke skjedde. Dette medlem viser til at regjeringspartiene – som både i opposisjon, valgkamper og gjennom Soria Moria-erklæringer har erklært at de vil satse på kunnskap – så langt har presentert fem statsbudsjett som samlet sett i liten grad følger opp ambisjonsnivået som etter dette medlems mening er nødvendig og som sektoren etterspør.

Dette medlem merker seg at den ansvarlige statsråden for forskning og høyere utdanning tidligere har vært svært opptatt av å skille mellom bevilgningene til forskning og bevilgningene til høyere utdanning. Dette medlem mener det er både naturlig og ikke minst nødvendig å se disse bevilgningene under ett. Forskningsbevilgninger kan ikke sees løsrevet fra institusjonene og næringslivet hvor en stor del av forskningen faktisk foregår – og omvendt kan ikke bevilgningene til våre høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner sees løsrevet fra forskningsbevilgningene.

Etter dette medlems syn har den rød-grønne regjeringen stått for en svært defensiv og lite framtidrettet politikk innenfor kunnskapsfeltet, og konsekvensen av dette kan blant annet bli mindre verdiskaping, færre nye arbeidsplasser og en lavere evne til å finansiere fremtidig velferd.

Med hensyn til forskningssiden av budsjettet for 2011 registrerer dette medlem at NIFU STEP i sin rapport 33/2010 slår fast at regjeringens forslag ikke innebærer noen realvekst i forskningsbevilgningene kommende år. Budsjettforslaget karakteriseres i samme rapport som det «[s]vakeste budsjett for forskning på ti år». Tilsvarende påpeker Arvid Hallén, administrerende direktør i Forskningsrådet, i en kommentar til statsbudsjettet på forskningsrådets nettsted:

«Statsbudsjettet innebærer en svak realnedgang i forskningsbevilgningene, noe som betyr at vi ikke utnytter vår sterke stilling til å investere i fremtidig verdiskaping».

Dette medlem deler disse betraktningene.

Dette medlem har særlig merket seg at regjeringen gjennom sitt forslag til statsbudsjett ikke innfrir lovnadene i klimaforliket om fornybar- og klimaforskning. I følge Forskningsrådet ned forskningsinnsatsen for fornybar energi og CO₂-håndtering med mellom 16 og 37 mill. kroner, og selv om statsråd Erik Solheim hevder at dette er «en veldig liten manko», så er det definitivt en nedtrapping. Og nedtrappingen kommer paradoksalt nok i et statsbudsjett der regjeringen har lovet å presentere en opptrappingsplan for klimaforskning, noe en ikke finner et spor av i budsjettdokumentene. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 75 mill. kroner til en forsterket forskningssatsing på fornybare energiformer og klimatiltak.

Dette medlem registrerer at rammen for gaveforsterkningsordningen ikke har blitt benyttet fullt ut senere år. Dette medlem mener det kan være hensiktsmessig å redusere beløpsgrensen i gaveforsterkningsordningen fra dagens 3 mill. kroner til 1 mill. kroner – for på denne måten å stimulere til flere gaver – og foreslår å bevilge 20 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem vil understreke at institusjonene sliter med et stort etterslep i form av vedlikehold og innkjøp av nytt vitenskapelig utstyr, utskiftingstakten er økende, og det er liten tvil om at man må prioritere også dette området dersom man vil satse på forskning og kunnskap. Dette krever langsiktig opptrapping, i tillegg til avkastning fra «fondet i Forskningsfondet» øremerket vitenskapelig utstyr. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å styrke utstyrssatsingen over Forskningsrådets budsjett med ytterligere 75 mill. kroner.

Dette medlem mener at det er positivt at regjeringen velger å øke bevilgningen til fri prosjektstøtte med 60 mill. kroner, men etter dette medlems mening er ikke dette nok. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å styrke Norges forskningsråd med ytterligere 40 mill. kroner, slik at bevilgningen til fri prosjektstøtte til sammen utgjør 100 mill. kroner.

Dette medlem vil påpeke at forskningsfondet – hvis opprinnelige intensjon ved opprettelsen i 1999 var å kunne skape strategisk handlingsrom i norsk forskning og etter hvert også har bidratt til å finansiere kvalitetsreformen – de senere år synes å gradvis reduseres til et regulært driftsfond som skal finansiere allerede eksisterende poster. NIFU STEP uttrykker det slik i rapport 41/2009: «Forskningsfondets rolle i den samlede finansieringen fortsetter å svekkes. Samtidig som veksten har gått ned, og fondsavkastningens andel av den samlede forskningsfinansieringen synker, har også øremerkingen av avkastningen tiltatt». Dette medlem vil advare sterkt mot denne utviklingen.

Dette medlem mener videre at den foreslåtte økningen i forskningsfondet ikke kan karakteriseres som offensiv nok. Dette medlem foreslår i stedet, i tråd med Venstres programfestede løfte, å styrke fondsbeholdningen med 70 mrd. kroner utover regjeringens forslag fra 1. januar 2011. Fondet vil etter dette utgjøre 150 mrd. kroner. Dette medlem vil understreke at et solid forskningsfond er den beste garantien for stabilitet og forutsigbarhet i de offentlige forskningsbevilgningene, forutsatt at regjeringen benytter fondsavkastningen i tråd med det som er intensjonen bak fondet. Hensikten må være å skape rom for strategiske satsinger på vei inn i kunnskaps- og lavutslippssamfunnet.

Dette medlem mener nærings-ph.d.-ordningen – som skal bidra til å øke kunnskapsintensiteten i næringslivet og skape et tettere samspill mellom akademia og nærings- og samfunnsliv – må styrkes ut over regjeringens forslag. Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å redusere bevilgningen på grunn av et antatt lavere behov. Det er etter dette medlems mening helt feil strategi, all den tid det tar tid å etablere en slik ordning. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 7,1 mill. kroner som tilsvarer det offentlige andel av 50 nye nærings-ph.d. fra høsten 2011.

Dette medlem vil videre foreslå å bevilge 40 mill. kroner til å gjenopprette ordningen med tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats i Skattefunn som regjeringen fjernet i 2006. I tillegg ønsker dette medlem å øke beløpsgrensene i Skattefunn-ordningen, jf. omtale under rammeområde 22.

Dette medlem vil også styrke den næringsrettede forskningen gjennom Forskningsrådets programmer med 150 mill. kroner, herunder 50 mill. kroner øremerket Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA). BIA er Forskningsrådets største program og en av norsk næringslivs viktigste samarbeidspartnere. 50 pst. av FoU-investeringene i Norge gjøres av bedrifter som har BIA som eneste finansieringskilde. BIA finansierer FoU-prosjekter som tar utgangspunkt i bedriftenes egne strategier og utfordringer, og det er et betydelig potensial for flere realiserte prosjekter gitt at rammen økes.

Dette medlem mener det er et betydelig potensial for FoU knyttet til arbeidskraftsbesparende teknologi til bruk i offentlig sektor, og særlig i helsesektoren. Dette vil øke effektiviteten i sektoren og dermed bedre både behandlingsskapasitet og ikke minst frigjøre tilstrekkelig antall hender som det er og vil bli behov for i tiden som kommer. Dette medlem foreslår på denne bakgrunn at Forskningsrådet igangsetter et program for forskning på arbeidskraftsbesparende teknologi i helsesektoren, med en ramme på 50 mill. kroner.

Dette medlem viser i denne sammenheng også til forslag om styrking av satsingen på miljøteknologi ut over Klimaforliket (83 mill. kroner) og FoU-kontrakter (50 mill. kroner) under rammeområde 9.

Dette medlem viser til at fire forskningsinstitutter – NTNU samfunnsforskning, UNI Research, Frischsenteret og Nansen senter for miljø og fjernmåling – ikke er innlemmet i basisfinansieringssystemet for forskningsinstituttene, til tross for at de oppfyller kriteriene for dette. Dette medlem mener at forskningsinstituttene som er kvalifisert, men som i dag ikke er med i det nye basisfinansieringssystemet, må innlemmes i systemet, og foreslår å bevilge 40,7 mill. kroner til dette formål.

Dette medlem mener det er svært viktig å øke studiekapasiteten ved universiteter og høyskoler, og merker seg at regjeringen følger opp tidligere vedtak om å bevilge midler til flere studieplasser i budsjettforslaget for 2011. I forslaget bevilges det midler tilsvarende om lag 2 200 nye studieplasser, mens det i budsjettet for inneværende år (2010) ble bevilget midler til om lag 2 600 nye studieplasser. Dette medlem mener det er forunderlig at det faktisk settes av færre midler til færre studieplasser neste år enn inneværende år, all den tid vi bl.a. fra ulike SSB-fremskrivinger vet at studenttallet vil øke dramatisk i årene som kommer. Dette tydeliggjør etter dette medlems mening behovet for både en langsiktig plan for hvordan studentbølgen skal håndteres, økt antall studieplasser og ikke minst solide basisbevilgninger til institusjonene som skal motta studentene slik at kvaliteten opprettholdes.

At basisbevilgningene til universiteter og høyskoler over lengre tid ikke oppleves som tilstrekkelige, kan ikke sees på som noe annet enn et alvorlig anslag mot institusjonenes handlingsrom og frihetsgrad. Dette vil høyst sannsynlig medføre at institusjonene vil få ytterligere vanskeligheter med å følge opp Kvalitetsreformen, at forskningsinnsatsen svekkes og at både studenter og ansatte gis et dårligere tilbud. Når studenttallet i tillegg stiger, og øvrige utgifter ikke kompenseres tilstrekkelig, sier det seg selv at institusjonene fort vil komme i en varig skvis i forhold til pålagte oppgaver og finansieringen av disse.

På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 300 mill. kroner til en direkte styrking av basisbevilgningene i universitets- og høyskolesektoren, noe som er i tråd med behovet i sektoren gitt tidligere års bevilgningsprofil i budsjettssammenheng. Videre foreslår dette medlem å øke bevilgningene ut over regjeringens forslag tilsvarende ytterligere 2 000 nye studieplasser fra og med høsten 2011.

Videre viser dette medlem til representantforslaget fra Venstre om å ta initiativ til en fellesnordisk imamutdannelse, jf. Dokument 8:111 S (2009–2010) og Innst. 45 S (2010–2011). I et høringsnotat fra Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo datert 28. september 2010 vedrørende nevnte representantforslag fremgår bl.a. følgende:

«[Statsråd Tora Aasland] har pekt på at en av forutsetningene for en statlig finansiert imamutdanning, eller studier innen teologi, etikk og islam, er at en av våre høyere utdanningsinstitusjoner stiller seg bak dette. UiO stiller seg bak et slikt tilbud. TF mener det er et viktig signal inn i den nasjonale verdidebatten dersom Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomité nå gir rammer og positiv tilbakemelding til dette forslaget.»

Det er etter dette medlems mening viktig at man fra Stortingets side uttrykker støtte til initiativ

som dette, samt bidrar med økonomiske rammer som muliggjør utviklingen av denne type studier. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 3 mill. kroner til et prøveprosjekt for å muliggjøre oppstart av et slikt studium, i tråd med behovet for finansiering slik skissert av Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo.

Dette medlem merker seg videre at det i regjeringens forslag ikke er satt av midler til noen nye rekrutteringsstillinger i 2011, noe dette medlem mener er oppsiktsvekkende. Dette innebærer at det ikke har blitt bevilget midler til noen nye rekrutteringsstillinger de to siste ordinære budsjettbehandlingene (2010 og 2011). Sett i lys av at behovet for forskerutdannet personale ved institusjonene er stort og vil øke betydelig i årene som kommer er dette svært underlig. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 141,8 mill. kroner til opprettelse av ca. 500 nye stipendiatstillinger fra høsten 2011.

Etter dette medlems mening er det også viktig å sikre et tilstrekkelig antall postdoktorstillinger, slik at doktorgradstipendiater etter avlagt doktorgrad har mulighet til å få en rekrutteringsstilling ved en utdannings- eller forskningsinstitusjon i påvente av en fast stilling. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 28,4 mill. kroner til opprettelse av 100 nye postdoktorstillinger f.o.m. høsten 2011.

Innenfor kunstfeltet er det et spesielt behov for å bygge opp forskerkompetanse. Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid er en parallell til forskerutdanningene organisert som doktorgradsprogrammer. Programmet skal sikre kunstnerisk utviklingsarbeid på høyeste nivå og skal føre fram til kompetanse som førsteamanuensis. For å styrke dette arbeidet foreslår dette medlem å bevilge 3 mill. kroner til dette formål.

Studenter

Dette medlem merker seg at regjeringen, til tross for lovnader fra samtlige rød-grønne partier i valgkampen 2009, heller ikke denne gang foreslår å innføre 11 måneders studiestøtte for studenter. Dette punktet, som både Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har programfestet, er heller ikke en del av Soria Moria II. Det er etter dette medlems mening en gåte hvordan regjeringspartiene har forhandlet bort et punkt i regjeringserklæringen som de samme partiene har programfestet. Dette medlem ønsker å innfase 11 måneders studiestøtte for studenter, og viser til svar fra Finansdepartementet om at dette ikke har noen budsjettmessig effekt i 2011.

Dette medlem mener videre at studiestøtten for 2011–2012 må indeksreguleres med utgangspunkt i støttenivået i 2005, og foreslår å bevilge 46,4 mill. kroner til dette formål. Dersom basisstøtten

prisjusteres for studieåret 2005–2006 og alle påfølgende år, vil dette innebære en økning av basisstøtten i 2011 med om lag 1 600 kroner i året i forhold til nivået i foreslått budsjett.

Dette medlem viser til at 23 studentsamskipnader i Norge driver til sammen om lag 2 400 barnehageplasser for barn av studenter. Studentsamskipnadens barnehagetilbud er spesielt rettet mot barn av foreldre som er i høyere utdanning, med de spesielle behov deres situasjon medfører. Dette medlem vil understreke betydningen studentbarnehagene har som velferdstilbud, og foreslår å øke bevilgningene til studentbarnehager med 5 mill. kroner.

Dette medlem vil videre påpeke viktigheten av internasjonalisering av høyere utdanning, og minne om Stortingets målsetting om flere utenlandsstudenter. Dette medlem merker seg at regjeringen fortsatt ikke har funnet økonomisk rom for å gjeninnføre utdanningsstøtte til første års utdanning på lavere grad (bachelornivå) i enkelte land i Asia, Latin-Amerika og Afrika i tråd med merknaden fra en samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité, jf. bl.a. Budsjett-innst. S. nr. 12 (2005–2006). Dette medlem mener det er viktig at norske utenlandsstudenter blir oppmuntret og har en reell mulighet til å studere i land i Asia, Sør-Amerika og Afrika.

Dette medlem vil også påpeke at norske studenter siden 1985 har måttet ta studier i USA uten studiestøtte til det såkalte «freshman-året». Dette har vært en medvirkende faktor til at antallet norske studenter i USA i det overveiende har vært synkende etter 1985. Etter dette medlems mening er det svært viktig å øke antallet norske studenter i USA, og samtidig sikre at det å ta en bachelorgrad ved et amerikansk lærested ikke bare er forbeholdt dem med god personlig økonomi.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 8,7 mill. kroner for å gjeninnføre støtte til freshman-året i USA og første års utdanning i ikke-vestlige land.

Grunnopplæringen

I tråd med satsingen på forskning og høyere utdanning vil dette medlem samtidig påpeke betydningen av en vedvarende og sterk satsing på grunnopplæringen. Skolen er en av våre viktigste oppdragende og «dannende» samfunnsinstitusjoner, som skal formidle kunnskap, allmenndannelse, verdier og kulturarv.

Dette medlem mener det er av avgjørende betydning at vi har kompetente og motiverte lærere i grunn- og videregående skole. I vårt moderne samfunn er det et stadig økende behov for kontinuerlig å oppdatere seg i forhold til sitt eget fagfelt, og lærere som yrkesgruppe er intet unntak. Dette medlem vil derfor påpeke at det er nødvendig for lærere i

grunn- og videregående skole å ha mulighet til systematisk å både fornye og komplettere sin fag- og yrkeskompetanse. Dette medlem vil i denne sammenheng også påpeke at man i Sverige har lansert «Lærerlyftet», en omfattende kompetansehevingsreform der videreutdanning er det bærende element. Dette medlem viser til tidligere forslag fra Venstre i Dokument nr. 8:81 (2005–2006) om å innføre et kompetanseår for lærere i grunn- og videregående skole, samt Dokument nr. 8:47 (2007–2008) om et lærerløft for lærere i grunn- og videregående skole.

Dette medlem merker seg at regjeringen i noen grad har etterkommet Venstres ønske om å få på plass en systematisk ordning for videreutdanning av lærere, men at dimensjonene i ordningen er langt under det Venstre har tatt til orde for. Dette medlem viser til at regjeringens bevilgninger knyttet til et «varig system for videreutdanning for lærere» i stor grad tilsvarer bevilgningene som lå inne i Kunnskapsløftet knyttet til kompetanseheving av lærere. Det har således ikke vært snakk om noen «ny» satsing i bevilgningssammenheng. Dette medlem viser videre til at videreutdanningsordningen som regjeringen har gått inn for skal, ferdig utbygd, omfatte ca. 2500 lærere årlig – dvs. at bare enkelte lærere i noen fag får videreutdanning. Dersom alle lærere i norsk skole skal få videreutdanning i en eller annen form vil det altså ta et sted mellom 30 og 40 år. Dette medlem vil understreke at det er behov for en forpliktende opptrappingsplan for hvordan man kan øke antallet lærere som omfattes av systemet for videreutdanning ut over dagens ambisjonsnivå på 2 500 lærere pr. år.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 350 mill. kroner ut over regjeringens forslag til kompetanseheving av lærere, noe som vil gi langt flere lærere muligheten til kompetansehevende videreutdanning. Dette medlem vil understreke at Venstre har som ambisjon at alle lærere på alle trinn skal få mulighet til kompetansehevende videreutdanning ved jevne mellomrom – uten reduksjon i lønn, dvs. at stat og lokal skoleeier skal stå for alle kostnader – og at en slik ordning gradvis skal innføres.

Dette medlem viser videre til Dokument 8:145 S (2009–2010), jf. Innst. 26 S (2010–2011), om å øke den statlige finansieringen knyttet til videreutdanning av lærere. Bakgrunnen for dette forslaget er bekymringen som bl.a. er målbrakt gjennom mediene knyttet til at ordningen med videreutdanning for lærere ikke fungerer etter intensjonen – i den forstand at videreutdanningsplassene ikke har blitt fylt opp. Det finnes flere begrunnelser for den manglende etterspørselen og ufrivillige avbrudd i påbegynte studier, blant annet vikartilfang, lokalisering av studieplasser mv. I det overveiende synes imidlertid hovedbegrunnelsen å være knyttet til stram kommu-

neøkonomi. Kostnadene knyttet til videreutdanning fordeles i dag med 40/40/20 pst. mellom stat, kommune og deltaker.

Etter dette medlems syn er det er det nødvendig at man i en overgangsperiode bruker mer statlige midler på videreutdanning av lærere enn i dag, for på denne måten sikre økt deltakelse i ordningen. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 62,5 mill. kroner for å øke den statlige andelen av videreutdanningskostnadene fra 40 pst. til 50 pst.

Etter dette medlems mening er mangelen på lærere en av de største utfordringene norsk skole står overfor i årene som kommer. Norge vil mangle om lag 1 000 lærere pr. år i forhold til behovet de nærmeste årene – og enda flere dersom man fortsetter å utvide timetallet i grunnskolen.

Dette medlem savner en vilje fra regjeringens side til å ta rekrutteringsspørsmålet tilstrekkelig på alvor. Det er fint med rekrutteringskampanjer, men dette medlem mener at det også må etableres andre tiltak for å sikre tilstrekkelig mange lærere i norsk skole. Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006–2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. I representantforslaget påpekes det at minimum fire elementer må vektlegges i utarbeidelsen av en nasjonal rekrutteringsplan for lærere. For det første må planen inneholde strategier for å gjøre læreryrket mer attraktivt og dermed få flere til å velge å bli lærere. For det andre må det utvikles strategier for å rekruttere lærere fra andre relevante yrker, for eksempel gjennom å etablere særskilte pedagogiske kvalifiseringsstipend. For det tredje må man styrke og sikre systematisk kompetanseheving hos lærere. For det fjerde må man igangsette målrettede senior tiltak for å beholde verdifull kompetanse lengst mulig i skolen.

Dette medlem foreslår på denne bakgrunn å bevilge 75 mill. kroner til utarbeidelse og oppstart av forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Hovedfokuset skal legges på å etablere stipendordninger for å tiltrekke potensielle lærere fra andre yrker, samt ulike seniortiltak for å beholde lærerne som allerede er i skolen lengst mulig i yrket.

Ved siden av den kommende lærermangelen er frafall den største utfordringen norsk skole står overfor. Dette medlem viser i denne forbindelse til Representantforslag 4 S (2009–2010) om forsterket innsats mot frafall i skolen. I tråd med representantforslaget foreslår dette medlem flere konkrete tiltak i statsbudsjettet for kommende år som vil bidra til en forsterket innsats mot frafall.

Mange ulike instanser rundt om i kommunene skal ta seg av det forebyggende arbeidet knyttet til barn og unge med problemer, uten noen koordinerende eller overordnet styring. Dette medlem ønsker derfor å styrke forebyggingsarbeid og samhandling på en rekke områder for å forhindre fattigdom og gi alle så like levekår som mulig. For å gjøre samarbeidet bedre ønsker dette medlem å prøve ut prosjekter med koordinering av barnevern, helse-tjeneste og skole rundt den enkelte elev for dermed å redusere frafall i skolen. Dette medlem vil i første omgang bevilge 25 mill. kroner til disse tiltakene.

En del elever i norsk skole har lese- og skrivevan-sker. I en stadig mer teoribasert skole kan dette føre til manglende kompetanse og dermed vanskeligheter med å komme inn på arbeidsmarkedet. For å motvirke dette foreslår dette medlem å igangsette en prøveordning med prosjektstøtte for ytterligere å hjelpe elever med lese- og skrivevan-sker. Ordningen skal administreres av Utdanningsdirektoratet, alle skoler kan søke om støtte til mindre prosjekter. Innsatsen skal sees i sammenheng med forslaget om bedre samhandling mellom barnevern, helsetjeneste og skole. Dette medlem foreslår å bevilge 25 mill. kroner til prøveordningen.

Dette medlem mener også at det er nødvendig å styrke kvaliteten og kompetansen i rådgivningstjenesten, og viser i denne forbindelse blant annet til den brede omtalen av skolerådgivning i Innst. S. nr. 164 (2006–2007), jf. St.meld. nr. 16.(2006–2007). På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke rådgivningstjenesten med 25 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til behovet for å styrke oppfølgingen av elevene i skolen fra andre enn lærerne. Dette medlem mener at målet må være 1 000 nye helsesøstre, kuratorer og psykologer i skolen de kommende fire årene. Dette vil være avgjørende både for å forebygge frafall i skolen og for å sikre god elevhelse. Dette medlem viser i denne forbindelse til forslag om å bevilge 100 mill. kroner til dette formål under rammeområde 15.

Dette medlem viser videre til at leksehjelp er et viktig tiltak som gir bedre tilrettelegging av opplæringen for den enkelte elev. Dette medlem viser til at Venstre i budsjettbehandlingene i foregående periode gjennomgående har foreslått høyere bevilgninger enn regjeringen til leksehjelpstiltak. Dette medlem viser til at Stortingets flertall har lovfestet gratis leksehjelp for elever på 1.–4. trinn og SFO, men at Venstre har stemt mot dette, jf. Innst. 279 L (2009–2010). Dette medlem mener at leksehjelpsordningen som nå er innført, ikke er god nok. I tillegg ser dette medlem tiltaket som en ytterligere utvidelse av skoledagen, i tråd med de rød-grønne partienes ønske om heldagsskole, og går på denne bakgrunn mot forslaget om bevilgningen til til-

taket i 2011. Dette medlem vil i stedet foreslå å bevilge 175 mill. kroner til leksehjelpstiltak i regi av skoleeiere og frivillige organisasjoner.

Dette medlem er opptatt av å bevare gamle handverksfag, og viser i denne forbindelse til omtalen i budsjettproposisjon for Kunnskapsdepartementet for 2008 hvor bl.a. følgende ble påpekt:

«Fleire gamle handverksfag er i ferd med å forsvinne. Dette kan føre til at viktig kompetanse går tapt. Faga er viktig å halde på, både i seg sjølve og som ein del av den norske kulturarven.»

Norsk handverksutvikling har på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet siden 1995 hatt det faglige og administrative ansvaret for en treårig stipendiatordning for håndverkere. Dette medlem mener ordninga må gjøres permanent, og omfatte minimum to nye stipendiater pr. år. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å styrke satsingen på tradisjonelle handverksfag med 3,5 mill. kroner i 2011, noe som muliggjør seks løpende stipendiatstillinger pr. år.

Dette medlem mener folkehøyskolene er en viktig del av vårt utdanningssystem. Skolene er med på å utvide horisonten, skape nysgjerrighet på nye områder og lærer studentene mye om menneskelige relasjoner. Dette medlem vil videre påpeke at folkehøyskolene gjør også en svært viktig innsats i å få elever som av ulike grunner har droppet ut av videregående opplæring tilbake til skolen etter et år på folkehøyskole. Etter dette medlems syn er det viktig at det gis forutsigbarhet gjennom konkrete svar til de som søker om støtte til drift av nye folkehøyskoler, og at det settes av tilstrekkelig midler til drift av disse skolene. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 5 mill. kroner til folkehøyskolene.

Dette medlem mener at friskoler bidrar med nytenkning og gir nye erfaringer om pedagogikk og organisasjonsformer, samtidig som de gir familier valgfrihet til å finne det undervisningstilbudet som passer best for egne barn. På sikt ønsker dette medlem en offentlig finansiering av friskolene tilsvarende 90 pst. av driftstilskuddet en offentlig skole får, i tillegg til dekning av kapitalkostnader. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å bevilge 15 mill. kroner til dekning av friskolenes kapitalkostnader.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at

den eksisterende ordningen ikke er god nok, og i praksis er blitt en byråkratisk utlånsordning som er ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes til 600 kroner pr. måned, og er et mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem ønsker heller ikke å prioritere utvidet timetall i grunnskolen neste år, all den tid vi står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærere. I statsbudsjettet for 2009 ble det lagt inn bevilgninger til to ekstra uketimer øremerket fysisk aktivitet. I statsbudsjettet for 2010 ble det lagt inn en uketime ekstra. Dette medlem ønsker å omprioritere disse midlene til bruk i en målrettet satsing på rekruttering og kompetanseheving av lærere, jf. ovenfor.

Dette medlem går videre imot regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007), og vil avvikle dagens ordning f.o.m. høsten 2011. Dette medlem mener at det ut fra dagens budsjettsituasjon vil være mye mer målrettet og hensiktsmessig å foreta en omlegging av merverdiavgiftssystemet ved å innføre innfører full merverdiavgift på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig innfører lav merverdiavgiftsats for frukt og grønt, jf. omtale under rammeområde 22. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep.

Med hensyn til å øke barn og unges fysiske aktivitet foreslår dette medlem i stedet å bevilge 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag til ulike friluftstiltak i regi av frivillige organisasjoner, jf. forslag under rammeområde 3.

Dette medlem viser videre til at Nofima Marin driver forskning, utvikling, nyskaping og kunnskapsoverføring for den nasjonale og internasjonale fiskeri- og havbruksnæringen. Dette medlem er kjent med at det foreligger et behov for økt bevilgning for å opprettholde satsingen på FoU knyttet til utviklingen av marin teknologi ved Nofima Marin i Averøy, og foreslår på denne bakgrunn å bevilge 3,9 mill. kroner til dette formål.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 16 blir etter dette som følger:

	Bokført
Samarbeidstiltak skole/barnevern	25,0
Rådgivning	25,0
Pilotprosjekt barn og ungdom med skrivevansker	25,0
Håndverksfag	3,5

	Bokført
Økt statlig delfinansiering av videreutdanning av lærere	62,5
Kompetanseår/lærerløft	350,0
Rekrutteringstiltak (stipend, seniortiltak)	75,0
Frivillig leksehjelp (ikke lovfestet)	175,0
Kapitalkostnader, privatskoler	15,0
Tilskudd til folkehøyskoler	5,0
2000 flere studieplasser	97,4
Forberedelser til Imamstudier UiO	3,0
Basis-kompensasjon universitet og høyskoler.	300,0
500 nye stipendiat-stillinger.	141,8
100 nye Post-doc-stillinger	28,4
Kunststipendiater	3,0
Studentbarnehager	5,0
50 nye Nærings-phd	7,1
NFR	40,0
Utstyrsetterslep	75,0
Forskning klima/fornybar energi	75,0
Styrke gaveforsterkningsordningen	20,0
Innlemming av hhv NTNU Samfunnsforskning, UNI Research, Frichsenteret og Nansen senter for miljø og fjernmåling i basisfinansieringssystemet	40,7
Næringsrettet forskning	150,0
Tilskudd til ulønnet arbeidsinnsats, SkatteFUNN	40,0
Nofima Marin, Averøy	3,9
Studiestøtte, 11 mnd	0,0
Full indeksregulering av studiestøtte fra 2005	46,4
Freshman-år + første års utdanning i ikke-vestlige land	8,7
Endre dagens ordninger med ikke-behovsprøvd utstyrsstipend, med et behovsprøvd stipend på 600 kr pr. mnd.	-28,0
Avvikling, frukt og grønt høst 2011	-4,5
Reversering av lovfestet og -pålagt kommunal leksehjelp (omfordeles til frivillig) fra høst 2011	-4,1
Reversering av timetallsutvidelsen i grunnskolen (2009–2010) fra høst 2011	-2,3
SUM ENDRINGER RAMME 16: KIRKE, UTDANNING OG FORSKNING	1807,5

3.2.16.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 16

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 3	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto ram- mebeløp	45 055 069 000	45 062 069 000	45 448 588 000	45 907 969 000	45 453 669 000	46 862 569 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 3	-	+7 000 000	+393 519 000	+852 900 000	+398 600 000	+1 807 500 000

3.2.17 Rammeområde 17 (Transport og kommunikasjon), under transport- og kommunikasjonskomiteen

3.2.17.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)		
456	Direktoratet for nødkommunikasjon	525 570
1062	Kystverket	2 320 548
1070	Samfunnet Jan Mayen og Loran-C	42 680
1300	Samferdselsdepartementet	187 400
1301	Forskning og utvikling mv.	241 100
1310	Flytransport	692 600
1311	Tilskudd til regionale flyplasser	26 600
1313	Luftfartstilsynet	179 600
1314	Statens havarikommisjon for transport	59 000
1320	Statens vegvesen	15 084 900
1330	Særskilte transporttiltak	824 800
1350	Jernbaneverket	9 266 400
1351	Persontransport med tog	2 220 100
1354	Statens jernbanetilsyn	51 600
1370	Posttjenester	345 000
1380	Post- og teletilsynet	208 200
1560	Direktoratet for forvaltning og IKT	287 382
1561	IKT-politikk	25 969
1562	Internasjonalt IKT-samarbeid og utviklingsprogram	27 691
Sum utgifter rammeområde 17		32 617 140
Inntekter rammeområde 17 (i hele tusen kroner)		
3456	Direktoratet for nødkommunikasjon	25 340
4062	Kystverket	9 750
4070	Samfunnet Jan Mayen og Loran-C	4 729
4300	Samferdselsdepartementet	2 100
4313	Luftfartstilsynet	126 800
4320	Statens vegvesen	474 400
4350	Jernbaneverket	599 000
4380	Post- og teletilsynet	172 100
4560	Direktoratet for forvaltning og IKT	5 675
5619	Renter av lån til Oslo Lufthavn AS	236 800
5624	Renter av Svinesundsforbindelsen AS	34 000
Sum inntekter rammeområde 17		1 690 694
Sum netto rammeområde 17		30 926 446

3.2.17.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.17.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 17 settes til 30 926 946 000 kroner, som er en økning på 0,5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 30 926 446 000 kroner.

Flertallet vil framheve regjeringens gjennomføring av Nasjonal transportplan 2010–2019, både i budsjettet for 2010 og videre gjennom fortsatt opptrapping i 2011 i tråd med Stortingsvedtaket om NTP fra 2009. Flertallet vil også framheve at utbyggingsprosjekt som er igangsatt nå blir videreført med rasjonell framdrift, noe som alle samferdselsmiljøer og interesseorganisasjoner har understreket viktigheten av.

Flertallet vil framheve at bevilgninger til vegformål er økt med 11,3 pst. fra saldert budsjett 2010, til 15,1 mrd. kroner for å følge opp behovet for vedlikehold og investeringer i vegnettet og trafikksikkerhetstiltak. Bevilgninger til jernbaneformål er økt med 13,4 pst. fra saldert budsjett 2010 til 11,5 mrd. kroner. Flertallet støtter opp under regjeringens riktige prioritering av økte midler til drift og vedlikehold av veg- og jernbanenetten, noe som er helt nødvendig etter mange års nedprioritering av dette fra skiftende regjeringer.

Flertallet viser til at tidligere midler til planlegging av bybane på Nord-Jæren har stimulert til planlegging av en framtidsrettet og klimavennlig transportløsning som er forankret lokalt. Kommunene på Nord-Jæren og Rogaland fylkeskommune har tatt en stor del av planleggingskostnadene. Flertallet vil fortsatt støtte opp om dette viktige prosjektet, og foreslår å bevilge 0,5 mill. kroner til planlegging av bybanen.

3.2.17.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 17 settes til 36 917 714 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringen på 5 991 268 000 kroner.

Disse medlemmer mener at god transportinfrastruktur er en forutsetning for en velfungerende økonomi der folk, varer og tjenester raskt kan flyttes dit det er størst behov. Gode transportløsninger er ekstra viktig for Norge – en tynt befolket nasjon med store avstandsulemper. Samferdselsinvesteringer gir

økonomisk vekst og sysselsetting, og å redusere transportbehovet er ikke realistisk hvis man samtidig skal opprettholde dagens velstandsnivå. Disse medlemmer følger sitt eget forslag til Nasjonal Transportplan 2010–2019/2034, i motsetning til regjeringen som ikke engang makter å følge opp sin egen langt mer beskjedne NTP-plan.

Moderne, sikre og miljøvennlige veger

Vegnettet er vår viktigste infrastruktur, og effektive, sikre og miljøvennlige veger er helt avgjørende for næringslivets konkurransevne og innbyggernes behov og krav til mobilitet. Ambisjonene i Norge er for lave, for mens Norge under Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har lovet å bygge to mil motorveg hvert år de neste ti årene, er et land som Polen i full gang med oppfylle planen om 2 500 km motorveg (130 km/t) og ekspressveg (110 km/t) i perioden 2007–2012. Disse medlemmer ønsker å bygge et motorvegstamnett mellom de største byene i landet, med sammenhengende motorveg på blant annet E18/E39 Oslo–Kristiansand–Stavanger og E6 Oslo–Trondheim–Steinkjer. Det bør være en konkret langsiktig målsetting at modulvogntog, med lengde på 25 meter og totalvekt på inntil 60 tonn, skal kunne brukes på alle strekninger i det norske stamnettet. Disse medlemmer foreslår for 2011 21,7 mrd. kroner ekstra til riksveginvesteringer og 7,2 mrd. kroner ekstra til fylkesveginvesteringer. I tillegg kommer 1,2 mrd. kroner til rassikring.

Bedre veger redder liv

Det er etter disse medlemmers mening ingen tvil om at nye moderne veger er det beste trafikksikkerhetstiltaket man kan tenke seg:

- «75 pst. av dødsfallen hade sannolikt kunnat undvikas om vägtransportssystemet varit så för-låtande som Nollvisionens förutsätter.» (Pressemelding fra Trygg Trafikks svenske søsterorganisasjon NTF, 7. januar 2008)
- «Vägens bristande säkerhetsstandard visade sig orsaka 72 pst. av dödsfallen, medan 53 pst. berodde på brister i bilens säkerhetsstandard och 42 pst. på förarens regelbrott.» (Pressemelding fra Folksam, 10. januar 2007)
- «38 pst. av alle trafikkdrepte i 2008 mistet livet i en utforkjøringsulykke. 33 pst. var innblandet i en møteulykke. 12 pst. av de drepte var fotgjengere.» (Pressemelding fra Statens Vegvesen, 23. november 2009).

Disse medlemmer satser på bedre og tryggere veger over hele landet, og har i tillegg til riksveg- og fylkesveginvesteringene, satt av en 1,02 mrd.

kroner til trafikksikkerhetsformål i sitt alternative budsjett.

Jernbane

Disse medlemmer satser på jernbanen der denne har sin styrke; godstransport over lange avstander og persontransport i tettbefolkede områder. Disse medlemmer prioriterer derfor dobbeltspor Oslo–Halden, Oslo–Skien og Oslo–Lillehammer samt kryssningsspor for lange godstog, og foreslår å sette av en ekstra investeringsramme på 6,81 mrd. kroner for 2011. Disse medlemmer mener konkurranse vil gi bedre kvalitet til lavere pris for brukerne og det offentlige, slik Gjøvikbanen og Flytoget har dokumentert.

Storbypakke og kollektiv

Transportløsningene for landets største byer – Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim – er svært viktige for verdiskaping over hele landet. Disse medlemmer fremmer derfor forslag om en egen storbypakke med 10,07 mrd. kroner i investeringer og 150 mill. kroner i driftsmidler. I tillegg setter disse medlemmer av 511 mill. kroner til kollektivtrafikk i byer og bymessige områder som ikke er dekket av Fremskrittspartiets storbypakke, dvs. blant annet Kristiansand, Tromsø, Drammen, Sarpsborg, Fredrikstad, Skien og Porsgrunn med en gradvis innfasing.

Finansieringsløsninger

Store deler av samferdselssatsingen finansieres gjennom avkastning av infrastrukturfond til rentekompensasjon, og det er derfor tallene for investeringer er langt høyere enn tallene for budsjettmessige bevilgninger. I tillegg foreslår disse medlemmer å øke rammen for direkte utgiftsmessige bevilgninger med 6,5 mrd. kroner for 2010, og 3,5 mrd. kroner over utenlandsbudsjettet.

Disse medlemmer ønsker å endre budsjettføringen slik at bygging av infrastruktur behandles som investering og ikke som årlig utgift, men i vårt alternative statsbudsjett for 2011 må vi forholde oss til dagens budsjettssystem. Dette gjøres ved å la veg-, bane- og kystetatene prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av statlige lån, der rentene kompenseres av deler av inntektene fra et statlig infrastrukturfond på 300 mrd. kroner. Disse medlemmer foreslår å starte en gradvis oppbyggingen av et slikt fond slik at fondet gir avkastning fra budsjettåret 2011. Med adgang til lånefinansiering av større, sammenhengende prosjekter kan slike fremskyndes kraftig og realiseres vesentlig raskere - uavhengig av de årlige statsbudsjettene. Tabellene nedenfor illustrer fondets utvikling og kostnadene knyttet til fremskrevet rentekompensasjon for veg, jernbane, storbysatsing, kystformål og bredbånd:

	2011	2012	2013	2014	2015	Videre årlig:
Årlig avsetning (nrd. kr)	60 mrd.	60 mrd.	60 mrd.	60 mrd.	60 mrd.	0
Akkumulert fond (nrd. kr)	60 mrd.	120 mrd.	180 mrd.	240 mrd.	300 mrd.	300 mrd.
Årlig avkastning (mill. kr)	3,00 mrd.	6,00 mrd.	9,00 mrd.	12,00 mrd.	15,00 mrd.	15,00 mrd.

	budsj 2011	budsj 2012	budsj 2013	budsj 2014	budsj 2015	budsj 2016
Årlig avkastning infrastrukturfond	3 000 mill.	6 000 mill.	9 000 mill.	12 000 mill.	15 000 mill.	15 000 mill.
Investeringsramme som innføres gjeldende år	51 309 mill.	52 173 mill.	52 173 mill.	52 173 mill.	52 173 mill.	52 173 mill.
Investeringsramme brukt tidligere år	2 000 mill.	53 309 mill.	105 481 mill.	157 654 mill.	209 826 mill.	261 999 mill.
Rentekompensasjonsbevilgning	957 mill.	2 747 mill.	4 552 mill.	6 357 mill.	8 163 mill.	9 968 mill.
Overskudd som kan brukes til andre samferdselsformål	2 043 mill.	3 253 mill.	4 448 mill.	5 643 mill.	6 837 mill.	5 032 mill.

Vekk med bompengene

Disse medlemmer mener bilistene betaler mer enn nok til staten i bilrelaterte avgifter. At staten på toppen av dette krever inn bompenger på norske veger blir å ta betalt for den samme tjenesten flere ganger. Disse medlemmer ønsker derfor å fjerne bompenger på norske veger ved å nedbetale lånene bompengene finansierer. Disse medlemmer vil foreslå dette allerede i 2010-budsjettet gjennom den såkalte nysalderingen som Stortinget behandler i

desember 2010, slik at vegprosjektene bommene skal finansiere kan være gjeldsfrie og dermed fjernes fra 1. januar 2011.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i veg-, jernbane- og kollektivnett samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar

og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål.»

«Stortinget ber regjeringen utrede en sammenslåing av administrasjonen av veg, jernbanens kjøreveg og luftfarten i ett direktorat.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om organisering av Vegdirektoratet som et statlig vegselskap eller statsaksjeselskap, og en ordning selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om organisering av Jernbaneverket som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.»

«Stortinget ber regjeringen organisere Kystverket som statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.»

«Stortinget ber regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter og bruke statlig reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring og full statlig prosjektfinansiering av forsøkene.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens Transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdssektoren, der dagens transporttilsyn inngår.»

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak.»

«Stortinget ber regjeringen:

1. Skille ut tidligere Statskonsult som et eget selskap og selge dette.
2. Legge frem sak om organisering av Direktoratet for forvaltning og IKT som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å børsnotere Mesta AS.»

«Stortinget ber regjeringen overføre eierskapet for NSB AS fra Samferdselsdepartementet til Næringsdepartementet.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide retningslinjer for bruk av rentekompensasjon til investeringer i riksveger, jernbane, kystformål og bredbånd.»

«Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende eierskapet i Baneservice AS.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide opplegg for en storbypakke på 100 mrd. kroner til modernisering av transportnettene i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim, samt kjøp av persontransporttjenester. Stortinget forutsetter at eksisterende planer/pakker for utvikling av veg- og jernbanebaserte prosjekter som i dag er finansiert eller er planlagt finansiert med bompenger, i sin helhet finansieres av staten.

Stortinget ber videre regjeringen opprette en egen styringsgruppe for storbyatsingen med bruk av statlige reguleringsplaner. Stortinget legger til grunn statlig styring av en moderniseringspakke for hver av byene med rapportering til Stortinget på egnet måte.»

3.2.17.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 17 settes til 31 878 246 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 951 800 000 kroner.

Bedre veg og bane

Disse medlemmer understreker at effektive kommunikasjonsløsninger er både god distriktspolitikk og god næringspolitikk. Bedre veger er også avgjørende for å komme videre mot visjonen om null drepte og alvorlig skadde i trafikken. Dette krever en sterkere satsing på midtrekkverk og andre trafikksikkerhetstiltak, enn det regjeringen legger opp til i sitt forslag til statsbudsjett for 2011.

Disse medlemmer mener at den statlige andelen av veg-, bane og kollektivinvesteringer må økes. Disse medlemmer viser til at Høyre ønsker å følge opp vedtatt Nasjonal transportplan (NTP) og vil derfor øke bevilgningene til samferdselsinvesteringer med hele 1 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag. 600 mill. kroner av disse foreslår disse medlemmer at bevilges til trafikksikkerhetstiltak og særlig midtrekkverk på de strekningene dette vil gi størst effekt.

Etter gjennomføringen av forvaltningsreformen har fylkene opplevd å få tildelt eierskapet for milevis med dårlig vedlikeholdt veg. Disse medlemmer viser til at Høyre var i mot overføring av dette ansva-

ret, og som et minstekriterium burde etterslepet vært tatt igjen før overføringen. Regjeringens bevilgninger til fylkene for 2010 har ikke vært nok til å dekke inn dette etterslepet. Høyre ønsker derfor å opprette en egen vedlikeholdspost for fylkesveger, og disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 200 mill. kroner til dette formål i 2011.

Nye løsninger

Disse medlemmer er opptatt av å finne nye løsninger som kan gi raskere og mer rasjonell utbygging, drift og vedlikehold av anlegg innenfor samferdselssektoren. Disse medlemmer ser med bekymring på situasjonen hvor dagens regjering har nektet å ta i bruk nye og mer effektive modeller for organiseringen av samferdselssektoren.

Etterslepet på norske veger og jernbane har økt betydelig fra år til år. Disse medlemmer mener derfor at det er nødvendig å etablere et vedlikeholdsfond til samferdselsformål for å møte utfordringene med det store etterslepet på vedlikehold av veg- og jernbanenettet. Dette fondet skal være på 50 mrd. kroner, og den årlige avkastningen skal komme i tillegg til ordinære bevilgninger.

Det er nødvendig med en sterkere satsing på fleksible samferdselsløsninger, som gjør det enklere å kombinere ulike transportmidler. Disse medlemmer viser til at Høyre foreslår å opprette en egen belønningsordning for kommunene, som en incentivordning for mer aktiv tilrettelegging for intermodale løsninger, både for passasjerer og gods. Erfaringene fra de første prosjektene med offentlig-privat samarbeid (OPS) er så gode, bl.a. med halvert byggetid og bedre kostnadskontroll, at disse medlemmer mener modellen bør videreføres på egnede strekninger innenfor veg- og jernbaneutbygginger. Disse medlemmer ønsker at det skal legges opp til å iverksettes 3–5 OPS-prosjekter årlig. For 2011 foreslår derfor disse medlemmer å bevilge 200 mill. kroner til planlegging av OPS. Høyre ønsker også å igangsette følgende vegstrekninger som OPS-prosjekter i 2011: E39 Bergen–Os, E18 Østfold, og E6 hensiktsmessige parseller mellom Trondheim og Lillehammer, rv. 2 Nybakk–Kongsvinger og E6 vest for Alta. For jernbane ønsker Høyre å vurdere igangsetting av følgende strekninger i 2011: Eidangerparsellen og Meråkerbanen.

Bedre kollektivtilbud

Disse medlemmer mener at gode kollektivløsninger er viktig både for miljøet og for et smidig transportsystem. Det er nødvendig med en sterkere satsing på sykkel- og kollektivtrafikk i de store byene, for å redusere bilbruk og øke kollektivandelen. Derfor foreslår disse medlemmer å opprette en egen belønningsordning for gang- og sykkeltiltak i storbyene. Disse medlemmer foreslår derfor også en bevilgning til separate superbusstraseer og bybaner.

Disse medlemmer ønsker å avvikle togmonopolet for å sikre at togbrukerne får det best mulige jernbanetilbudet. For eksempel har økt konkurranse innen persontransport på Gjøvikbanen vært en stor suksess. Konkurransetsetting gir ofte et tilbud med bedre kvalitet og økning i antall avganger. Bruk av anbud med kontraktsvilkår og sanksjoner kan også vise seg å være et mer effektivt verktøy for å sikre den offentlige tjenestekvalitet med hensyn til f.eks. universell utforming, fremfor lovfesting av rettigheter. Sikkerhet skal fortsatt være et statlig ansvar og ha prioritert nummer én. Disse medlemmer foreslår konkurranseutsetting av persontransport på jernbane på flere strekninger som i dag drives av NSB. Eventuelt innsparer midler som følge av konkurranseutsetting, bør brukes til å styrke jernbanen.

Trygg transport til sjøs og i luften

For transport over lengre avstander og til mer spesialiserte oppgaver er luftfarten og skipsfarten viktige og nødvendige for nasjonen. Disse medlemmer vil bidra til at disse næringene får gode vilkår, slik at de reisende og all last skal kunne transporteres på en sikker og effektiv måte også i fremtiden.

Post og telekommunikasjon

Disse medlemmer mener at gode og pålitelige post- og telekommunikasjonstjenester er av stor betydning for alle. Post i butikk har gjennom lokalisering og åpningstider gjort kjernetilbudet til Posten mer tilgjengelig for folk flest. Konkurranse mellom bedrifter innenfor tele- og datatjenester har gitt kundene stadig bedre og rimeligere tjenester. I Norge har vi, relativt sett, solid faglig kompetanse innen IKT-næringen, både generelt og innenfor spesialiserte sektorer. Disse medlemmer ønsker å bidra til at denne sektoren består og videreutvikles, både ved å gi bedrifter lavere skatter og avgifter, og ved å stimulere til mer og bedre forskning.

 Høyres samferdselspolitiske prioriteringer

Veginvesteringer (midtdelere)	600 mill. kr
Planleggingsmidler for OPS-prosjekter	200 mill. kr
Fylkesveger, tilskudd til fylkeskommunene	200 mill. kr
Kollektiv, belønningsordning for intermodale løsninger	100 mill. kr
Tilskudd til bybane/superbusstraséer	100 mill. kr
Belønningsordning for gang- og sykkeltiltak i byene	50 mill. kr
Infrastrukturfond på 50 mrd. kr	

3.2.17.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 31 646 446 000 kroner under rammeområde 17, som er 720 000 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at samferdsel er et viktig satsingsområde for Kristelig Folkeparti, der følgende hovedmål ligger til grunn: Framkommelighet, tilgjengelighet, trafikksikkerhet og miljøsamsyn.

Dette medlem peker på at framkommelighet er et grunnleggende behov i distriktene og i byområdene, for næringslivet og for enkeltpersoner i hverdagen, inkludert funksjonshemmede. Satsing på infrastruktur er investering i framtidig livskvalitet, utvikling og verdiskaping. Dette medlem mener samferdselssektoren lider under manglende ressurser og uforutsigbare rammevilkår, med dårlige veger og sviktende kollektivtilbud som resultat.

Dette medlem mener det trengs større forutsigbarhet for prosjekt som går over tid. Avbrudd i utbygginger som følge av omprioriteringer på de årlige statsbudsjettene er lite effektivt og irriterende for folk som rammes. Dette medlem vil innføre et finansieringssystem hvor planlagte og påbegynte prosjekter i større grad kan gjennomføres i sammenheng. Dette medlem mener det må legges til rette for nye finansieringsmuligheter og alternative organiseringsformer slik at investeringstakten både på veg og bane kan økes. Dette medlem registrerer at regjeringen ikke prioriterer tiltak for å unngå klattvise utbygginger og uforutsigbar finansiering. Dette medlem mener regjeringens motstand mot offentlig-privat samarbeid og andre typer prosjektfinansiering er lite fremtidsrettet. Videre mener dette medlem at Jernbaneverket, Statens vegvesen og Kystverket må få større handlefrihet til å løse sine oppgaver, og at disse etatene derfor bør omgjøres til statsforetak. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti har fremmet forslag vedrørende fristilling av transportetatene en rekke ganger, blant annet ved Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett for 2008.

Dette medlem vil sikre at transportsystemet ivaretar hensynet til barn og unge i langt større grad enn i dag, og at barnas behov må veie tungt når fremtidens transportløsninger utformes. Dette medlem viser til forslag fra Kristelig Folkeparti, fremsatt under Stortingets behandling av Nasjonal transportplan 2010–2019, om en egen «Barnas transportplan». Dette medlem mener vi i langt større grad må se trafikkutfordringene med barnas øyne. En egen Barnas transportplan vil være et viktig verktøy for å definere særlige utfordringer hva angår trafikksituasjonen for barn og unge. Dette medlem mener det trengs en bred gjennomgang av utfordringene, og konkrete forslag til tiltak som kan gjøre hverdagen tryggere og sikrere for barn og unge som ferdes i trafikken. Dette medlem mener alle barn og unge skal ha rett til trygg skoleveg. Plikten til å gå på skole må følges av en rett til å komme trygt til og fra. Barn og unge skal kunne ferdes trygt til og fra skole og fritidsaktiviteter. Dette medlem viser til at slik situasjonen er i dag, ferdes barn, syklist, rullestolbrukere og barnevogner mange steder i samme kjørefelt som tungtrafikk, biler og traktorer, noe som etter dette medlems mening er helt uakseptabelt. Dette medlem mener det må satses langt mer på utbygging av trygge skoleveger, gang- og sykkelveger. Det trengs mer planleggingsressurser og mer penger til investeringer. Dette medlem viser til at antall ulykker som involverer myke trafikanter, øker. Utbedring og bygging av gang- og sykkelveger langs skolevegene er viktig for barnas sikkerhet, og kommer også den øvrige befolkningen til gode.

Dette medlem viser til at bedre tilrettelegging for syklist gir store samfunnsgevinster i form av bedre trafikkavvikling, mindre energibruk, mindre luftforurensning, positive helsegevinster og mindre støy. Ifølge Transportøkonomisk institutt vil investeringer i sammenhengende nett for sykkel kunne gi en netto nytte på over tre ganger kostnadene (TØI-rapport 567/2002).

Dette medlem peker på at kommuner og fylkeskommuner har et betydelig ansvar for å legge til rette for trafikksikre løsninger for gående og syklende. Dette medlem mener derfor det må opprettes en statlig støtteordning som belønner kommuner

som satser på bygging av gang- og sykkelveg, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett der det foreslås å bevilge 100 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem understreker at transportsystemet skal være for alle, og mener arbeidet med å styrke funksjonshemmedes tilgang til alle transportformer må intensiveres. Personer med nedsatt funksjonsevne må i størst mulig grad kunne betjenes av det vanlige transportnettet. Dette medlem mener tilgjengelighet bør være et av hovedmålene for samferdselssektoren.

Dette medlem er opptatt av å ha en velfungerende TT-ordning. Dessverre er det altfor mange som i dag opplever denne ordningen som utilstrekkelig, noe blant annet medlemsundersøkelsen til Norges Blindforbund viser. Dette medlem vil derfor bevilge 15 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem mener klimatrusselen må tas på alvor og peker på at transport utgjør en av de største utfordringene for bærekraftig utvikling i verden i dag. Miljøbelastningene fra transportsektoren bidrar til store samfunnskostnader, og sektorens energiforbruk er stort og økende. Dette medlem mener jernbanen er nøkkelen i et bærekraftig transportsystem, og viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til jernbaneformål med 270 mill. kroner. Dette medlem vil prioritere persontransport i tett befolkede områder og videre at det må bygges flere kryssingsspor for å legge til rette for mer gods over på bane. Dette medlem peker på at viktige jernbanesatsinger som Ringerikstunnelen, Grenlandsbanen og Eidangerparsellen nå må realiseres.

Dette medlem mener staten må ta et større ansvar for kollektivutbygging i de større byene. Dette medlem foreslår derfor en statlig bybanebevilgning til bybanen i Bergen på 25 mill. kroner. Dette medlem vil i tillegg øke bevilgningene gjennom belønningsordningen for kollektivtrafikk med 50 mill. kroner.

Dette medlem mener et godt utbygd vegnett er selve livsnerven i transportsystemet. I distriktene er vegtransport ofte det eneste alternativet, og bedre vegløsninger er viktig for å sikre god framkommelighet for folk og næringsliv. Dette medlem mener derfor det må satses på flere, bedre og sikrere veger, og viser til Kristelig Folkepartis budsjettalternativ der det foreslås å øke bevilgningen til vegformål med 330 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem mener staten må bidra til at havnene utvikles til effektive logistikknutepunkter. For å styrke sjøtransportens markedsandeler er det avgjørende at havnene styrker sin posisjon som knutepunkt i transportkorridorene. Skal dette lykkes, må det legges til rette for markedsorienterte investerin-

ger og samarbeid mellom offentlige og private aktører innenfor havnevirksomheten.

En stadig økende vegtrafikk både i Norge og på hovedvegnettet i Europa skaper kapasitetsproblemer, særlig i de mest høytrafikkerte deler av transportnettet. Det gir forsinkelser og høyere kostnader for transportørene, og dermed også for næringsliv og forbrukere. Økt vegtrafikk medfører miljøutfordringer. Dette medlem peker på at transport av gods på kjøll er et svært miljøvennlig alternativ.

3.2.17.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 31 961 846 000 kroner under rammeområde 17, som er 1 035 400 000 kroner mer enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem vil peke på at samferdselssektoren må ta sin del av ansvaret for å redusere de nasjonale klimagassutslippene. Venstres hovedprioritet i samferdselspolitikken er derfor å intensivere utbyggingen av en konkurransedyktig infrastruktur for miljøvennlig og ressursparende gods- og persontrafikk. Dette er sammen med å sikre et sikkert transportsystem for alle en av de viktigste nasjonale oppgavene i de kommende årene.

Dette medlem synes det er positivt at arbeidet med å utrede høyhastighetstog i Norge er i gang, men vil peke på at det haster å få en konkret plan for hvordan satsingen skal innrettes og finansieres. Dette medlem viser til at en rekke aktører peker på at en satsing på høyhastighetstog kan starte allerede i dag, gjennom en offensiv oppgradering og fornyelse av det eksisterende jernbanenettet. Dette medlem vil særlig peke på betydningen av å få realisert InterCity-trianglet med dobbeltspor og prosjekter som bidrar til vesentlig redusert reisetid på de lengre strekningene som Oslo-Bergen/Trondheim/Kristiansand. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å øke bevilgningene til jernbanen med totalt 950 mill. kroner, hvorav 100 mill. kroner avsettes til økt innsats til drift og vedlikehold i Oslo-området.

Dette medlem vil gi toget en ny rennesanse gjennom en offensiv satsing på utbygging av en mer moderne jernbane. Dette medlems nasjonale transportplan realiserer en rekke prosjekter som vil styrke togtrafikkens konkurranseevne gjennom redusert reisetid og økt frekvens.

Dette medlem har som mål at vi innen 2020 skal komme ned på følgende reisetider med tog i Norge:

Bergen/Trondheim–Oslo:	4 timer
Kristiansand–Oslo:	3 timer
Oslo–Lillehammer/Skien/Halden:	80 min.

Dette medlem vil vise til at Venstre ønsker å prioritere mange viktige prosjekter for å nå disse målene, slik som:

- Ringerikstunnelen på Bergensbanen
- Dobbeltspor Hamar–Lillehammer
- Grenlandsbanen for sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen
- Dobbeltspor Oslo–Ski – realiseres raskere
- Eidangerforbindelsen – forseres
- Dobbeltspor Sandbukta–Moss–Kleberget – forseres
- Tiltak for redusert reisetid Vestfoldbanen, som for eksempel dobbeltspor sør for Drammen, kurveutretting, krysningsspor mv.

Dette medlem viser til St.meld. nr. 16 (2008–2009), Innst. S. nr. 300 (2008–2009) hvor det fremgår at flertallet har nedprioritert oppstart av Ringeriksbanen mot slutten av tiårsperioden. Banen vil avlaste vegnettet inn mot hovedstadsområdet og være et viktig bidrag til trafikksikkerhet og miljø. Ringeriksbanen er også Bergensbanens viktigste enkeltprosjekt som alene vil gi ca. 1 time reduksjon i reisetiden mellom Oslo og alle reisemål fra Hønefoss og vestover. Ringeriksbanen vil også sammen med andre mindre tiltak sørge for å redusere reisetiden mellom Oslo sentrum og Bergen sentrum vesentlig. Dette medlem vil realisere prosjektet innenfor en 10-årsperiode, og legger opp til forsert planlegging.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av bygging av nytt dobbeltspor Hamar–Lillehammer.

Dette medlem vil peke på at det er behov for økt kapasitet gjennom blant annet flere krysningsspor og stasjonstiltak. Dette medlem vil øke satsingen på kapasitetsøkende tiltak og vil blant annet vise til planene om krysningsspor Sarpsborg–Ingedal, Vålåsjø på Dovrebanen, Lillestrøm og Ygre på Bergensbanen.

Dette medlem vil vise til at det er avgjørende for den langsiktige satsingen på jernbanen at det kommer på plass en bevilgning til planlegging av økt kapasitet gjennom Oslo, som for eksempel en ny Oslostunnel. Dette medlem legger opp til å igangsette et større arbeid med planlegging av ny kapasitet gjennom Oslo S.

Dette medlem vil peke på at representanter fra regjeringen og regjeringspartiene ved en rekke anledninger har lovet at det skal ryddes opp i problemene i togtrafikken. Det er derfor bekymringsverdige at regjeringen har varslet forsinkelser i Ruteplan2012. Dette medlem vil bevilge 100 mill. kroner til å intensivere satsingen på Ruteplan2012.

Dette medlem er bekymret for regjeringens arbeid med øvrig kollektivtrafikk. Regjeringen begynte forrige periode med å kutte i bevilgningene

over belønningsordningen. Deretter ble bevilgningene økt som en følge av den brede enigheten om klimaforliket. I oppfølgingen vannet regjeringen belønningsordningen ut gjennom å inkludere overgang til sykkel og gange. Dette medlem ønsker økt overføring til sykling og gange velkommen, men vil stimulere til dette gjennom en egen ordning. Dette medlem vil peke på at det er nødvendig å trappe opp innsatsen innen kollektivtrafikken, og det er viktig at staten tar mer ansvar på dette området. Dette medlem foreslår derfor å øke overføringen over belønningsordningen med 100 mill. kroner. Dette medlem peker på at Venstre lager en ny post på 150 mill. kroner for planlegging, investering og drift av kollektivtrafikk i de store byene. Det er avgjørende at staten bidrar økonomisk til å løfte store prosjekter i norske byer, slik at byene settes i stand til å løse trafikktfordringen på en miljøvennlig måte. Dette gir rom for at storbyer kan øke satsningen på kollektivtrafikk, og at midlene også kan brukes i arbeidet med bybaner, noe dette medlem legger opp til. Dette medlem vil blant annet vise til at regjeringen Bondevik II inntok en aktiv rolle i forhold til å få på plass en bybanesatsing i Bergen. Det finnes videre en rekke gode prosjekter som bør få et statlig bidrag slik som bybanen på Nord-Jæren, Kolsåsbanen, ny Fornebubane og bane til Akershus universitetssykehus.

Dette medlem vil også peke på behovet for at det utvikles og legges til rette for en mer miljøvennlig vegtrafikk. Det er særlig viktig å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi og miljøvennlige drivstoff. Regjeringen Bondevik II trappet regelmessig opp bevilgningene til forskning, utvikling og demonstrasjon innen hydrogen og biodrivstoff. Dette medlem foreslår å øke bevilgningene til formålet med 40 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem mener det er viktig å opprettholde en høy vegstandard med hensyn på trafikksikkerhet og fremkommelighet i byområdene og distriktene. Dette medlem har ingen tro på at det er mulig å bygge seg ut av trafikkproblemene i byområdene, men det er nødvendig å intensivere arbeidet gang og sykkelveger og rassikring. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner til en belønningsordning for kommunene til å satse på gang- og sykkelveger og økt innsats innen trafikksikkerhetstiltak med 75 mill. kroner.

Dette medlem viser til at arbeidet med ekstern kvalitetssikring av E16 over Filefjell ikke er ferdigstilt. Dette medlem vil avvente videre fremdrift med prosjektet inntil den endelige gjennomgangen foreligger, som et ledd i å legge til rette for god budsjettstyring og rasjonell framdrift. Dette medlem reduserer på denne bakgrunn post 36 med til sammen 120 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslag om en kompensasjonsordning til distriktene for å utjevne forskjellene i drivstoffprisene ikke er avklart i henhold til EØS-avtalens statsstøtteregelverk. Dette medlem viser videre til at det tidligere har eksistert en slik ordning, men at denne ble avskaffet da det ikke var mulig å spore noen ønsket effekt av ordningen. Dette medlem vil på denne bakgrunn gå mot at det bevilges 20,6 mill. kroner til en ordning som ikke blir annet enn symbolpolitikk.

Dette medlem viser til at flertallet bestående av regjeringspartiene la til grunn en videreføring av ordningen med statlige innkjøp i forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2007–2008) Om verksemda til Posten Norge AS. Dette medlem er ikke uenig i at det i en viss utstrekning vil være kan være aktuelt å bevilge midler til kjøp av enkelte ulønnsomme posttjenester, men mener at Posten selv må finansiere en større del av dette over sitt eget budsjett, gitt den enerett Posten fortsatt har på en del lønnsomme områder. Dette medlem foreslår derfor å redusere bevilgningene med 200 mill. kroner.

Dette medlem støttet ikke innlemmingen av Statskonsult i det nye Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), men var av den oppfatning at arbeidsoppgavene som Statskonsult utførte like gjerne kunne vært konkurranseutsatt og utført av andre enn et statlig organ. Dette medlem mener fortsatt at dette burde være gjort og foreslår å skille ut og selge det gamle Statskonsult. En slik operasjon mener dette medlem vil kunne innbringe om lag 40 mill. kroner i 2011.

Dette medlem er kjent med at FAD har invitert statlige virksomheter til å være med på et nytt traineeprogram, med oppstart i 2011. Det er avsatt 1,3 mill. kroner til å dekke utgifter i forbindelse med reise og opphold ved traineesamlinger, opplæring og mentorstøtte mv. I tillegg er Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) bedt om å avsette personalressurser til drift og tilrettelegging innenfor tildelt budsjett-ramme. Det er lagt opp til at om lag 25 traineer vil delta. Dette medlem mener det er positivt at et slikt traineeprogram er under oppstart, men mener at 25 plasser er altfor få. Dette medlem foreslår derfor en ekstra bevilgning på 5 mill. kroner slik at antallet plasser kan økes med 100.

Dette medlem registrerer at regjeringen mener det endelig er tatt skritt framover i arbeidet med eID og at det er tid for å starte implementering i et visst omfang i statlige etater. Dette er et arbeid dette medlem støtter, men det er lite trolig at det vil kunne brukes så mye som 60 mill. kroner til dette i 2011. Dette medlem foreslår derfor å redusere bevilgningene med 20 mill. kroner, men er åpen for å justere dette i forbindelse med revidert nasjonalbud-

sjett dersom det skulle vise seg at regjeringens anslag tegner til å bli korrekte.

Dette medlem peker på at oljevernberedskapen har sviktet ved flere anledninger, og at sammenlignbare land har en oljevernberedskap med raskere responstid enn vi har i Norge. Dette medlem foreslår derfor å styrke oljevernberedskapen med 60 mill. kroner til innkjøp av bedre utstyr og kompetanseheving.

Dette medlem viser til at det i de siste årene har skjedd en revolusjon i utviklingen av satellittbasert nødvarsling. Gjennom internasjonalt samarbeid er det etablert et robust og omfattende nett av satellitter og jordstasjoner, som gjør det mulig å varsle om nød på en svært effektiv måte. Systemet fungerer veldig bra over hele jordkloden, uansett hvor man befinner seg på sjøen eller på land. Samtidig er det skjedd en rivende utvikling av rimelige og gode nødpeilesendere som er beregnet for personlig bruk. For 3 000–4 000 kroner kan man anskaffe en slik nødpeilesender som er på størrelse med en mobiltelefon, og som funksjonerer robust under krevende miljøforhold (kulde, sjøvann mv.). Slike personlige nødpeilesendere har vist seg å redde mange menneskelig internasjonalt. Dessverre er utbredelsen altfor liten i Norge.

Dette medlem tror at dette har en sammenheng med et særnorsk årlig gebyr på nødpeilesendere. Mens kjøp, registrering og bruk av personlige nødpeilesendere er avgiftsfritt i andre land som for eksempel Sverige og USA, må man i Norge betale for tiden 600 kroner pr. år i gebyr til Post- og teletilsynet. Samlet gebyr for nødpeilesendere vil for 2011 utgjøre om lag 1 mill. kroner.

Dette medlem tror videre at flere menneskelig kunne ha blitt spart og at flere kostnadskreivende retningsaksjoner kunne blitt adskillig redusert dersom flere hadde brukt private nødpeilesender. Dette medlem vil derfor avskaffe det årlige gebyret for slike sendere og foreslår derfor å bevilge 1 mill. kroner til dette.

Dette medlem er videre kjent med at hovedargumentet for å ha et slikt særnorsk gebyr, er at Post- og teletilsynets virksomhet skal i samsvar med vedtak i Stortinget i utgangspunktet være selvfinansiert, og kostnadsorienterte gebyrer skal dekke kostnadene.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen unnta Post- og teletilsynets kostnader knyttet til arbeid med nødpeilesendere fra tilsynets selvfinansieringsordning, og at dette finansieres særskilt over statsbudsjettet.»

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 17 blir etter dette som følger:

	Bokført
Oljevernberedskap	60,0
Forskning, hydrogen og biodrivstoff	20,0
Transnova	20,0
Sykkelveger, universell utforming, trafikkisikkerhetstiltak	75,0
Belønningsordning, kollektivtransport	100,0
Tilskudd til særskilte kollektivtransporttiltak i storbyområder	150,0
Belønningsordning, sykkel	50,0
Jernbane. Drift og vedlikehold	100,0
Ruteplan 2012 + div. investeringer i jernbanesektoren	850,0
200 ekstra tranieeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen	10,0
Fjerne gebyr på nødpeilesendere hos Post- og teletilsynet	1,0
Fraktujamningsordning for drivstoff	-20,6
E16 Filefjell	-120,0
Kjøp av «ulønnsomme» posttjenester	-200,0
Utskilling og salg av gamle Statskonsult fra Direktoratet for forvaltning og IKT	-40,0
Elektronisk ID	-20,0
SUM ENDRINGER RAMME 17: TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON	1 035,4

3.2.17.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 17

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	30 926 446 000	30 926 946 000	36 917 714 000	31 878 246 000	31 646 446 000	31 961 846 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	+500 000	+5 991 268 000	+951 800 000	+720 000 000	+1 035 400 000

3.2.18 Rammeområde 18 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren), under finanskomiteen

3.2.18.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 18 (i hele tusen kroner)		
571	Rammetilskudd til kommuner	99 979 401
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner	26 855 316
575	Ressurskrevende tjenester	4 500 988
Sum utgifter rammeområde 18		131 335 705
Sum inntekter rammeområde 18		0
Sum netto rammeområde 18		131 335 705

3.2.18.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.18.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.18.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 18 settes til

134 800 413 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringen på 3 464 708 000 kroner.

Disse medlemmer viser til bevilgninger som følger tiltak omtalt under rammene 6, 15 og 18 vedrørende eldreomsorg og infrastrukturinvesteringer.

3.2.18.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 18 settes til 102 377 105 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 28 958 600 000 kroner.

Disse medlemmer foretar flere omprioriteringer og støtter ikke at barnehagene og krisesentrene skal innlemmes i rammeoverføringene på det nåværende tidspunkt. Disse medlemmer viser imidlertid til at Høyres samlede økonomiske opplegg for kommunene innebærer om lag samme vekst som i regjeringens opplegg. Disse medlemmer mener at regjeringens opplegg for kommunesektoren i 2011 er et nøkternt og stramt opplegg som vil kreve omstilling for kommunesektoren om tilbudene skal kunne opprettholdes. Disse medlemmer foreslår å la kommunene beholde en andel av selskapsskatten og at kommunene skal få beholde mer av egne skatteinntekter. Det vil motivere flere kommuner til å legge til rette for verdiskaping i kommunene og bidra til at kommunene kan styrke sin egen økonomi.

Disse medlemmer viser til at den økonomiske balansen som regjeringen i sin første regjeringserklæring varslet at kommunene skulle oppnå, er lengre unna enn noen gang. Om kommunene skal kunne forbedre velferdstilbudet innenfor denne rammen må de effektivisere driften og fokusere på å få mer kvalitet i tjenestene innenfor de samme økonomiske rammene.

Disse medlemmer viser til at regjeringen overtok en kommunesektor i 2005 med utgifter under kontroll, voksende inntekter og som satte av mer enn 3 pst. til fremtidige investeringer og utrygge tider. Nå opplever kommunesektoren et negativt driftsresultat som betyr behov for kutt og omstilling. Regjeringen gjør ikke nok for å bistå kommunene i den vanskelige situasjonen eller for å dempe den store forventningskrisen den har skapt. Tvert om fortsetter regjeringen å gi inntrykk av at handlingsrommet i kommunene er større enn det som er realiteten.

Disse medlemmer mener at det er behov for en kommunereform som sikrer lokalsamfunnene mer frihet og større ansvar. Høyre vil derfor gjennomføre en omfattende oppgave- og kommunereform som skaper bedre tjenester og større og mer robuste kommuner. Nedleggelse av fylkeskommunen, en reduksjon i antallet fylkesmannsembeter samt å begrense

fylkesmannens mulighet til å overprøve kommunale vedtak til legalitetskontroll og klager på saksbehandling vil være en del av denne reformen.

Disse medlemmer er sterke tilhengere av lokal selvbestemmelsesrett. En forutsetning for å innlemme en tjeneste i rammetilskuddet er at finansieringen, lover og forskrifter er på plass ved innlemningstidspunktet, og at både stat, kommune og de berørte institusjoner har en felles forståelse av hva innlemming vil innebære.

Disse medlemmer viser til at når en sektor er i krise og kommunene mangler midler til å bedre situasjonen bør det i en kortere periode kunne åpnes for øremerkede tilskudd til denne sektoren. Det må i størst mulig grad legges opp til en fleksibel bruk av midlene, slik at kommunene kan foreta selvstendige vurderinger av hvordan pengene best vil komme til nytte innenfor gjeldende sektor. Så lenge finansieringen og/eller lov- og forskrifter ikke er på plass vil disse medlemmer utsette innlemming i rammetilskuddet. Dette er bakgrunnen for at Høyres ramme er betydelig lavere enn regjeringens forslag på rammeområde 18.

Disse medlemmer viser til at Høyre prioriterer å styrke undervisningen og kvaliteten i skolen fremfor frukt- og grøntordningen. I Høyres alternative budsjett foreslås 2 ekstra uketimer på barnetrinnet for å styrke begynneropplæringen i lesing, skriving og regning. Leksehjelpordningen har blitt utsatt for kraftig kritikk, dels fordi behovet ikke er spesielt stort på barnetrinnet, men også på grunn av kvaliteten. Derfor foreslår disse medlemmer å redusere antall leksehjelptimer fra 8 til 4 i vårsemesteret, og å flytte leksehjelpen fra barnetrinnet til ungdomsskolen fra høsten 2011. Se for øvrig prioriteringer under utdanning.

Disse medlemmer viser til det store behovet for å styrke utbyggingen av nye sykehjemsplasser. Utbyggingstakten er for lav. Disse medlemmer viser til at flere av sykehjemsplassene kommer til erstatning for eksisterende plasser og erstatning for flersengs rom. Dermed er det i realiteten utviklingen av antall sykehjemsplasser vært helt flat i perioden. Det har også vært en nedgang i søknader fra kommunene i antall enheter totalt. For å stimulere til økt utbygging av sykehjem vil disse medlemmer etablere en ordning med rentefrie lån. Disse medlemmer foreslår å sette av en investeringsramme innenfor denne ordningen på 2,5 mrd. kroner til å bygge sykehjem og bofellesskap for demente. Hensikten er å gi rentefrie lån for investeringsbehovet mellom tilskuddet og investeringsbehovet. Dette gir rom for ca. 1 600 nye sykehjemsplasser/bofellesskap for demente – innenfor rammen av 2 000 nye hel-døgns pleie og omsorgsplasser som regjeringen har satt av tilskudd til.

Disse medlemmer viser til at fylkeskommunene har hatt en god inntektsutvikling. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere rammetilskuddet med 500 mill. kroner. Dette kan spares inn gjennom effektivisering av egen drift. Disse medlemmer styrker bevilgningen til fylkesveger over samferdselsdepartementets budsjett med 200 mill. kroner. Videre viser disse medlemmer til at Høyre legger om støtten til regional utvikling ved at

denne ikke skal administreres av fylkeskommunene. Disse medlemmer oppretter en egen ordning administrert av kommuner i fellesskap for å stimulere verdiskaping og lokal næringsutvikling i spesielt næringssvake områder. Disse medlemmer er også av den oppfatning at bedre veger er det beste virkemidlet for å fremme regional utvikling og styrker derfor vegbudsjettet med 1 mrd. kroner over samferdselsdepartementets budsjett.

Høyres kommunalpolitiske prioriteringer

Kommunal selskapskatt beholdes	9,2 mrd. kr
Utsette innlemming av tilskudd til krisesentre: Innbyggertilskudd	-238 mill. kr
Utsette innlemming av barnehager i kommunene: Innbyggertilskudd	-28 047 mill. kr
2 nye timer på barnetrinnet	136 mill. kr
Innføre leksehjelp på ungdomstrinnet, om lag 4 uketimer	100 mill. kr
Rentekompensasjon for nye sykehjemsplasser og bofellesskap for demente, 2,5 mrd. kr investeringsramme	35 mill. kr
Gradert barnehagepris i flere kommuner, utvidelse av ordning	150 mill. kr
Lokal næringsutvikling	400 mill. kr
Tilsagnsfullmakt 250 mill. kr – kommunesammenslåing	

3.2.18.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen for rammeområde 18 settes til 103 189 005 000 kroner, som er 28 146 700 000 kroner lavere enn regjeringens forslag.

Dette medlem er uenig i at barnehagetilskudd og krisesentertilskudd innlemmes i kommunerammen, og foreslår at dette reverseres. Dette medlem vil også gjeninnføre de øremerkede tilskuddene til lokale samlivskurs. Samlet sett vil kommunenes inntekter ikke påvirkes av disse omposteringene.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at barnehagetilskudd, krisesentertilskudd og tilskudd til Godt Samliv!-kurs tas ut av rammetilskuddet til kommunene under Kommunal- og regionaldepartementet, og gjennomføres som tilskuddsordninger under henholdsvis Kunnskapsdepartementet (barnehagetilskudd) og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (krisesentertilskudd og tilskudd til Godt Samliv!-kurs).»

Dette medlem viser til behovet for at kommunene får økte overføringer for å kunne gjennomføre garantien for en verdig eldreomsorg. Dette medlem øker derfor kommunerammen med 750 mill. kroner for å sikre eldre en mer verdig eldreomsorg.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis handlingsplan mot fattigdom, hvor økte sosialhjelp-

satser er ett av flere viktige tiltak. Dette medlem har lagt inn i kommunerammen i sitt budsjettforslag midler til å kunne øke sosialhjelpsatsene med 5 pst.

Dette medlem går videre imot forslaget fra regjeringen om 2 timer gratis SFO pr. uke i 1.–4. klassetrinn, samt forslaget om økning av timetallet med 1 uketime. Dette medlem vil videre reversere tidligere vedtak om timetallsøkning på 5 ekstra timer i småskoletrinnet. De ressurser som dette vil frigjøre i skolen, vil dette medlem benytte til å øke lærertettheten, styrke etter- og videreutdanningen for lærere samt øke bevilgningene til utviklings tiltak i skolen, jf. merknad under rammeområde 16.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i sin styringsdialog med kommunene legge til rette for at de midler som i 2011 er tenkt benyttet til 5 flere uketimer innført høsten 2008, 1 ekstra uketime og 8 timers gratis SFO som innføres høsten 2011, kan omprioriteres med henholdsvis 290 mill. kroner til økt lærertetthet, 230 mill. kroner til etter- og videreutdanning for lærere og 50 mill. kroner til tiltak til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi.»

3.2.18.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 131 309 505 000 kroner under rammeområde 18, som er 26 200 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår en omprioritering fra økt timetall (3 timer 2009–2010) og gratis leksehjelp i grunnskolen til en gjennomført satsing på bedre og flere lærere. Dette medlem er ikke nødvendigvis prinsipielt imot å utvide timetallet eller det som framstår som en noe uklar leksehjelpsordning i grunnskolen, men mener det blir en helt feil prioritering når vi mangler kvalifiserte lærere. Etter dette medlems mening er mangelen på lærere den største utfordringen norsk skole står overfor i årene som kommer. Dette medlem savner en vilje fra regjeringens side til å ta dette spørsmålet tilstrekkelig på alvor.

Dette medlem viser i denne sammenheng til Dokument nr. 8:68 (2006–2007), jf. Innst. S. nr. 239 (2006–2007), om å utarbeide forpliktende nasjonale rekrutteringsplaner for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunn- og videregående skole. Ovennevnte representantforslag henviser til at halvparten av lærerne i videregående skole er over 50 år, mens det i grunnskolen er 37 pst. i samme aldersgruppe. Samtidig vises det til at gjennomsnittsalderen for ansatte i den videregående skolen er 49 år. I løpet av en tiårsperiode vil man derfor trolig måtte erstatte et ikke ubetydelig antall lærere i den videregående skolen. Tilsvarende gjelder også for grunnskolen. Parallelt med dette øker antallet elever. Dette medlem foreslår derfor å bruke 425 mill. kroner til å styrke videreutdanning og rekruttering av lærere, og om lag 300 mill. kroner på øvrige tiltak i grunn- og videregående skole, heller enn å bruke de samme pengene på å utvide timetallet i grunnskolen. Det vises til nærmere omtale av disse forslagene under rammeområde 16 i denne innstilling.

Ved siden av den kommende lærermangelen er frafall den største utfordringen norsk skole står overfor. Dette medlem viser i denne forbindelse til Representantforslag 4 S (2009–2010) om forsterket innsats mot frafall i skolen. I tråd med representantforslaget foreslår dette medlem flere konkrete tiltak i statsbudsjettet for kommende år som vil bidra til en forsterket innsats mot frafall.

Dette medlem viser til at det er et behov for flere spesialpedagoger i norsk skole, og at det synes hensiktsmessig at spesialpedagogene arbeider så tett på elevene og skolene som mulig. Det fordrer større spesialpedagogtetthet. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner over kommunerammen til flere spesialpedagoger i kommunene f.o.m. høsten 2011, noe som vil kunne finansiere ca. 200 flere spesialpedagoger gitt en kostnad på 750 000 kroner pr. spesialpedagog.

Med hensyn til å øke barn og unges fysiske aktivitet foreslår dette medlem i stedet å bevilge til sammen 70 mill. kroner til ulike friluftstiltak – bl.a. i regi av frivillige organisasjoner – ut over regjerin-

gens forslag, jf. forslag under rammeområdene 3 og 13.

Dette medlem går videre imot regjeringens opplegg for gratis frukt og grønt i skolen, jf. bl.a. Venstres merknader i Innst. S. nr. 230 (2006–2007), og vil avvikle dagens ordning f.o.m. høsten 2011. Dette medlem mener at det vil være mer målrettet og hensiktsmessig å foreta en omlegging av mva-systemet ved å innføre full merverdiavgift på brus og sterkt sukkerholdige drikkevarer, og samtidig innføre null mva-sats for frukt og grønt, jf. omtale under rammeområde 22. Dette vil gagne hele befolkningen, også elevene, og er et viktig helse- og forbrukerpolitisk grep. Dette medlem viser videre til at mange kommuner heller ikke ønsker den lovpålagte ordningen om frukt og grønt i skolen.

Dette medlem viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å overføre oppgaver fra Barne-, ungdoms- og familieetatens regionskontorer til den kommunale barnevernstjenesten (Representantforslag 16 S (2009–2010)). I forslaget vises det til en Fafo-rapport (rapport 2009:41) hvor det kommer fram at det kommunale og statlige barnevernet har store samarbeidsproblemer og at Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) er i ferd med å bli en byråkratisk, ressurskrevende organisasjon som ikke på langt nær bidrar godt nok til at de mest sårbare barna får hjelpen de bør og har krav på. Dette medlem er bekymret over at barnevernet i dag ikke klarer å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Dette medlem mener kommunene må få et helhetlig ansvar for barnevernet og er av den oppfatning at nedleggelse og overføring av Bufetats oppgaver regionalt er noe som nå må vurderes. På denne bakgrunn foreslår dette medlem å kutte 100 mill. kroner i det statlige, regionale barnevernet og omfordele midlene til det kommunale barnevernet.

Dette medlem viser til at Venstres liberale ideologi tar utgangspunkt i det enkelte mennesket. Alle skal ha frihet til å bruke sine evner til beste for seg selv og samfunnet – men like selvsagt er det at de som virkelig trenger samfunnets hjelp til å leve et verdig liv, skal få det. Frie samfunn har gode fellesskapsinstitusjoner og et sosialt sikkerhetsnett for alle. Dette medlem ønsker derfor en stat som bekjemper sosial urettferdighet. Fattigdom rammer enkeltmennesker – ofte uventet og tilfeldig, og av sammenfattede årsaker. En del mennesker er varig ute av stand til å skaffe seg en inntekt de kan leve av. De skal ha et støttenivå som gir mulighet til et verdig liv. Støtteordninger som er avgjørende for barns livsvilkår, skal være rause. Dette medlems førsteprioritet vil være å bekjempe fattigdom og helseproblemer hos

barn og barnefamilier. For vi starter ikke med blanke ark og like muligheter når vi kommer til verden, og ingen velger sin barndom.

Det er i dag store forskjeller fra kommune til kommune når det gjelder satsene for sosialhjelp og hvorvidt kontantstøtte og barnetrygd regnes inn i inntektsgrunnlaget. Paradokset er at forskning viser at lave sosialhjelpsatser gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpsatser får folk videre i livet.

Dette medlem vil derfor innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp til livsopphold (ekskl. boutgifter) som prisjusteres hvert år. Denne normen må minimum tilsvare Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sin forskningsbaserte standard for et nøkternt livsopphold. Kontantstøtte og barnetrygd og barns eventuelle inntekter skal holdes utenfor denne minstenormen.

Dette medlem er også åpen for å se på om kriteriene for sosialhjelpssatsene er i tråd med de faktiske behov barn og unge opplever for å kunne bli inkludert i sosiale fellesskap på lik linje med andre. Dette medlem foreslår derfor en økt bevilgning på 815 mill. kroner som et ledd i en opptrapping for å innføre en nasjonal minstenorm for sosialhjelp med virkning fra 1. juni 2011. Med Venstres forslag vil en enslig sosialhjelpsmottaker få ca. 1 000 kroner mer pr. måned, en enslig med ett barn vil få ca. 1 500 mer pr. måned, ektepar/samboere vil få ca. 1 600 mer pr. måned og par med to barn vil få om lag 2 400 mer pr. måned.

Dette medlem viser til at flere barnehager sliter med å rekruttere personell og med å opprettholde en forsvarlig kvalitet på tilbudet. Dette medlem er enig i at det må være moderate priser for oppholdsbetaling i barnehager, men mener at plass til alle, god kvalitet, økt økonomisk likebehandling mellom private og kommunale barnehager og inntektsgradert foreldrebetaling må prioriteres foran lavere pris for alle.

Dette medlem foreslår derfor at oppholdsbetalingen i barnehager i budsjettforslaget for 2011 justeres i tråd med den generelle prisveksten. Dette medlem viser til at regjeringen foretok en slik prisjustering i statsbudsjettet for 2007. Prisen for oppholdsbetaling vil dermed økes med 70 kroner pr. måned i 2011. En slik justering av oppholdsbetalingen vil føre til en netto innsparing for staten på ca. 261,5 mill. kroner, gitt at det forventes å måtte øke bevilgningene til kontantstøtte med ca. 13 mill. kroner som en følge av prisjusteringen. Dette medlem ønsker heller å omprioritere denne summen til blant annet å foreta et nødvendig løft for kompetanseutvikling og rekruttering av personell i barnehager, til barnehageforskning og til inntektsgradert foreldrebetaling.

Dette medlem mener at innføringen av makspris for oppholdsbetaling i barnehager har flere uheldige sider, særlig fordi dette grepet faktisk har ført til at flere lavinntektsfamilier har fått økte utgifter til barnehageplass. Mens kommunene har redusert de høyeste barnehagesatsene ganske kraftig, har flere av dem satt opp satsene for familier med de laveste inntektene. Færre kommuner enn tidligere graderer nå betalingen ut ifra foreldrenes inntekt. Dette medlem viser til at inntektsgradert foreldrebetaling gir god fordelingsvirkning, og dermed er et viktig grep for å bekjempe fattigdom. Dette medlem foreslår derfor å bevilge 150 mill. kroner til inntektsgradert foreldrebetaling i barnehager.

Dette medlem mener det er viktig at kommunene får beholde deler av selskapskatten lokalt. Det vil motivere kommunene til å føre en positiv og fremtidsrettet næringspolitikk, og med flere små og store bedrifter vil kommunene få høyere skattinntekter som kan brukes til lokal velferd. Den rød-grønne regjeringen har fratatt kommunene denne muligheten til å påvirke egne skatteinntekter og velferd. Disse medlemmer vil omgjøre dette vedtaket slik at kommunene får beholde en andel av selskapskatten. Dette standpunktet ble støttet av både Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Kommunenes Sentralforbund (KS) i høringen i forbindelse med nytt inntektssystem. Dette medlem foreslår derfor at 4,25 pst. av selskapskatten tilbakeføres til kommunene.

Dette medlem er enig i intensjonen om gratis læremidler i den videregående skolen, men mener at den eksisterende ordningen ikke er god nok, og i praksis er blitt en byråkratisk utlånsordning som er ressurskrevende for administrasjonen og upraktisk for elevene. Dette medlem går derfor imot de foreslåtte bevilgningene til gratis læremidler, og foreslår heller å innføre behovsprøvd stipend for læremidler i videregående skole. Maksimalt stipend økes til 600 kroner pr. måned, og er et mer målrettet tiltak som vil hjelpe dem som trenger det mest.

Dette medlem viser videre til at regjeringen foreslår å videreføre tiltaket fra St.prp. nr. 37 (2008–2009) om økt lærlingtilskudd. Dette medlem er positiv til tiltak som gjør at bedrifter stimuleres til å ansette flere lærlinger, men mener at et varig fritak av arbeidsgiveravgift for lærlinger slik dette medlem foreslår i denne innstilling og i Innst. 4 L (2010–2011) er et langt mer treffsikkert virkemiddel enn en midlertidig økning av lærlingtilskuddet. Dette medlem viser også til at et arbeidsgiveravgiftsfritak vil ha en positiv provenyeffekt for bedriftene på 320 mill. kroner, mens en styrking av lærlingtilskuddet til sammenligning har en ramme på 190 mill. kroner.

Dette medlem ønsker på sikt å innføre en offentlig finansiert tannhelse, etter modell fra Sve-

rige. Som et ledd i en slik omlegging foreslår dette medlem å utvide ordningen med gratis tannhelse til også å gjelde aldersgruppen 18–20 år.

Dette medlem viser til at det var stor oppslutning blant landets lokalpolitikere rundt samarbeidsprosjektet «Fremtidens kommunestruktur» mellom regjeringen Bondevik II og KS. Et flertall av deltakerne mente at det var behov for endringer i kommunestrukturen, og mange kommuner var inne i positive prosesser for å finne frem til gode lokale løsninger. Dette arbeidet har stoppet opp etter regjeringsskiftet. Kommuner som mener dagens struktur er et problem for å løse de oppgavene de har overfor sine innbyggere, opplever at det ikke er noen drahjelp fra sentrale myndigheter for å sette denne problemstillingen på dagsorden. Tvert imot har regjeringen fjernet de stimuleringsmidlene som tidligere kunne brukes for å få til positive og frivillige prosesser. For igjen å få satt

fokus på de utfordringene dagens kommunestruktur gir og stimulere kommuner til frivillig sammenslåing, vil dette medlem foreslå å avsette 250 mill. kroner på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett i tilsagnsfullmakt til dette formålet. Pengene skal kunne gis til kommuner som frivillig slår seg sammen. De skal brukes til infrastrukturiltak som kan oppveie eventuelle negative konsekvenser av sammenslåing. Det kan for eksempel være vegger og broer som fører til at kommunene knyttes bedre sammen, bredbåndsutbygging eller etablering av servicekontorer som sikrer nærhet til de viktige kommunale tjenestene. Dette medlem viser til forslag fremmet under rammeområde 18 i Innst. 3 S (2010–2011).

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 18 blir etter dette som følger:

	Bokført
Flere spesialpedagoger og skolehelsepersonell	50,0
Øke de statlige veiledende satsene i sosialhjelpen med ca. 20 pst. fra 1.7.2011.	815,0
Kommunalt barnevern	100,0
Gradert foreldrebetaling, barnehager	150,0
Gratis tannlege 19–20 år.	35,0
Erstatte dagens ordninger med gratis læremidler i videregående skole med behovsprøvd stipend. ...	-316,6
Omprioritere ekstra tilskudd til lærlinger med fjerning av AGA for alle nye lærlinger.	-195,0
Prisjustering av foreldrebetaling (makspris) i barnehager.	-263,5
Avvikling av gratis frukt og grønt i ungdomsskolen fra høst 2011	-96,0
Reversering av timetallsutvidelsen i grunnskolen (3 timer 2009–2010) fra høst 2011	-117,2
Reversering av lovfestet og -pålagt kommunal leksehjelp (omfordeles til frivillig) fra høst 2011	-187,9
Tilbakeføring av kommunal selskapskatt	0,0
SUM ENDRINGER RAMME 18: RAMMETILSKUDD TIL KOMMUNESEKTOREN	-26,2

3.2.18.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 18

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	131 335 705 000	131 335 705 000	134 800 413 000	102 377 105 000	103 189 005 000	131 309 505 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	+3 464 708 000	-28 958 600 000	-28 146 700 000	-26 200 000

3.2.19 Rammeområde 19 (Tilfeldige utgifter og inntekter), under finanskomiteen

3.2.19.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011) med Tillegg 4 (2011)
Utgifter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)		
2309	Tilfeldige utgifter	9 873 000
	Sum utgifter rammeområde 19	9 873 000

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011) med Tillegg 4 (2011)
Inntekter rammeområde 19 (i hele tusen kroner)		
5309	Tilfeldige inntekter	50 000
Sum inntekter rammeområde 19		50 000
Sum netto rammeområde 19		9 823 000

3.2.19.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.19.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre- parti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine forslag til justeringer i forhold til regjeringens forslag til budsjett, og foreslår at ramme 19 settes til 9 723 000 000 kroner, som er en reduksjon på 100 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag på 9 823 000 000 kroner.

3.2.19.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 19 settes til 9 823 000 kroner, som er det samme som regjeringens forslag.

3.2.19.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 19 settes til 8 878 000 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 945 000 000 kroner.

Disse medlemmer mener at innsparingspotensialet i statlig forvaltning er betydelig. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen Bondevik II i sitt siste budsjettopplegg foreslo å innføre en ordning med nøytral moms i statsforvaltningen.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett foreslår flere tiltak og reformer som kan lede til innsparinger for det offentlige. Det kan særlig nevnes effektivisering i helseforetakene, nøytral moms i staten, bedre innkjøpsrutiner i staten og modernisert bygg- og eiendomsforvaltning. Disse medlemmer foreslår å budsjettere innsparingene her under tilfeldige utgifter.

3.2.19.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen for rammeområde 19 settes til 8 723 000 000 kroner, som er

1 100 000 000 kroner lavere enn regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regjeringen Bondevik II i sitt siste budsjettopplegg foreslo en ordning med nøytral moms i staten, med potensielt klare effektiviseringsgevinster for statlig forvaltning. Dette medlem mener at en slik ordning bør innføres, og mener at det er sannsynlig at den i innføringsåret kan gi en innsparing på minst 250 mill. kroner. Dette medlem mener at økt gjenbruk og standardisering i statlige IT-prosjekter er på sin plass og vil gi innsparinger på minst 200 mill. kroner. Dette medlem viser til at Finansdepartementet i sitt brev til komiteen i forbindelse med budsjettbehandlingen skriver at man ikke har oversikt over bruken av private konsulenter i staten. Dette medlem mener dette er en uholdbar situasjon, særlig når man tar hensyn til at alt tyder på at konsulentbruken har vokst betraktelig under den sittende regjeringen. Dette medlem mener at det er et betydelig innsparingspotensial i å redusere privat konsulentbruk på minst 650 mill. kroner.

3.2.19.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 8 887 600 000 kroner under rammeområde 19, som er 935 400 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår å avvikle eksportsubsidiene for osteproduksjon beregnet til 135,4 mill. kroner gjennom omsetningsavgiften, nærmere omtalt under rammeområde 11 i denne innstilling. Dette medlem viser i tillegg til at det i de siste budsjett har vært en sterk økning i driftsutgiftene i den offentlige forvaltningen, så også i forslaget for 2011. Effekten av å ikke prisjustere driftsutgiftene på statsbudsjettet, med unntak av lønnsposter, er anslagsvis 1,5 mrd. kroner. På denne bakgrunn foreslår dette medlem en generell innsparingsfullmakt i statsbudsjettets driftsutgifter på 200 mill. kroner.

Dette medlem mener videre at innsparingspotensialet i statlig forvaltning er betydelig og viser til at regjeringen Bondevik II foreslo i sitt siste budsjettopplegg å innføre en ordning med nøytral moms i statsforvaltningen.

Dette medlem viser også til ulike rapporter som bl.a. viser at Helse Sør-Øst kan spare 720 mill. kroner, dersom private bedrifter får lov til å konkurrere om ikke-medisinske tjenester som renhold, snømåking og matlaging ved de tre største sykehusene i Oslo, og at Ahus mener at det er et innsparingspotensial i antall liggedøgn på 25 mill. årlig bare de ansatte blir flinkere til å vaske hendene. En forutsetning for at en slik konkurranse om ikke-medisinske tjenester skal finne sted er at det innføres en ordning med momsøytrale innkjøp i staten

Dette medlem legger derfor opp til et samlet innsparingspotensial på 400 mill. kroner ved å innføre en ordning med momsøytrale innkjøp i staten og bedre samordning mellom helseregionene. En slik innsparing foreslås teknisk plassert under kap. 2309 Tilfeldige utgifter.

Dette medlem viser til særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2009–2010) Oversikt over statens eiendommer, hvor det framgår over 320 sider hvilke eien-

dommer staten eier. En rekke av disse eiendommene kan det åpenbart stille spørsmålsteget om hensiktsmessigheten av eierskapet til. I svar på spørsmål 169 i forbindelse med statsbudsjettet for 2010 fra Venstre skriver også departementet at:

«Fornyings- og administrasjonsdepartementet holder på med en kartlegging av eiendommer som Statsbygg forvalter, men som ikke naturlig hører inn under Statsbyggs ansvarsområde. Det vil da vurderes om det er eiendommer som kan overføres til annen statlig eller offentlig forvalter eller selges i det åpne marked.»

Dette medlem mener det må være både hensiktsmessig og fornuftig å selge flere av disse eiendommene i det åpne marked og legger til grunn at et slikt salg kan innbringe minst 200 mill. kroner i 2011.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 19 blir etter dette som følger:

	Bokført
Samordning mellom helseregioner, innsparing sengeposter ved bedre hygiene etc.	-150,0
Innføre ordning med momsøytrale innkjøp i staten	-250,0
Ostehøvelkutt i departementene	-200,0
Avvikle ordningen med eksportstøtte til osteproduksjon	-135,4
Salg av statlig eiendom	-200,0
SUM ENDRINGER RAMME 19: TILFELDIGE UTGIFTER OG INNTEKTER	-935,4

3.2.19.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 19

	(kroner)					
	Prop. 1 S med Tillegg 4	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	9 823 000 000	9 723 000 000	9 823 000 000	8 878 000 000	8 723 000 000	8 887 600 000
Avvik fra Prop. 1 S med Tillegg 4	-	-100 000 000	0	-945 000 000	-1 100 000 000	-935 400 000

3.2.20 *Rammeområde 20 (Garanti-instituttet for eksportkreditt), under finanskomiteen*

3.2.20.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Inntekter rammeområde 20 (i hele tusen kroner)		
5460	Garanti-instituttet for eksportkreditt	211 700
5614	Renter fra Garanti-instituttet for eksportkreditt	100
Sum utgifter rammeområde 20		0
Sum inntekter rammeområde 20		211 800
Sum netto rammeområde 20		-211 800

3.2.20.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.20.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.20.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 20 settes til -211 800 000 kroner, som er det samme som regjeringens forslag.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av regelverk og målsettinger for lånegarantiordningene i GIEK og Eksportkreditt med det formål at ordningene blir tilpasset og mer fleksible i forhold til den teknologiske og markedsmessige utviklingen i

norsk næringsliv og at det fremmes en sak for Stortinget om endringer så snart som mulig.»

3.2.20.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 20 settes til -211 800 000 kroner, som er det samme som regjeringens forslag.

3.2.20.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti slutter seg til regjeringens forslag om at rammeområde 20, Garanti-instituttet for eksportkreditt settes til -211 800 000 kroner.

3.2.20.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre slutter seg til regjeringens forslag om at rammeområde 20, Garanti-instituttet for eksportkreditt settes til -211 800 000 kroner.

3.2.20.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 20

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-211 800 000	-211 800 000	-211 800 000	-211 800 000	-211 800 000	-211 800 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	0	0	0	0

3.2.21 *Rammeområde 21 (Finansadministrasjon mv.), under finanskomiteen*

3.2.21.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
Utgifter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)		
1600	Finansdepartementet	349 800
1602	Finanstilsynet	303 900
1605	Senter for statlig økonomistyring	346 300
1608	Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring	16 100
1610	Toll- og avgiftsetaten	1 449 600
1618	Skatteetaten	4 664 500
1620	Statistisk sentralbyrå	701 900
1632	Kompensasjon for merverdiavgift	15 960 000
1634	Statens innkrevingsentral	269 000
1637	EU-opplysning	4 800
1638	Kjøp av klimakvoter	433 300

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011)
1645	Statens finansfond	10 000
1650	Statsgjeld, renter mv.	22 588 400
	Sum utgifter rammeområde 21	47 097 600
Inntekter rammeområde 21 (i hele tusen kroner)		
4600	Finansdepartementet	12 300
4602	Finanstilsynet	9 000
4605	Senter for statlig økonomistyring	37 200
4610	Toll- og avgiftsetaten	258 900
4618	Skatteetaten	105 900
4620	Statistisk sentralbyrå	199 200
4634	Statens innkrevingsentral	1 803 500
4638	Salg av klimakvoter	730 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift	798 373
5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift	86 190
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	10 535 300
	Sum inntekter rammeområde 21	14 575 863
	Sum netto rammeområde 21	32 521 737

3.2.21.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.21.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.21.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 21 settes til 31 597 607 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringen på 942 130 000 kroner.

Disse medlemmer foreslår å redusere driftsutgiftene til finansadministrasjon, og mener det er rom for å hente ut effektiviseringsgevinster. I mange tilfeller er systemene konstruert tungvint og irrasjonelt, noe som koster både næringslivet og det offentlige store beløp, uten at det skapes verdier i samfunnet.

Disse medlemmer foreslår å avvikle arveavgiften, noe som vil medføre redusert behov for administrasjon innen dette området. Likeledes vil avviking av avgiften for sluttbehandling av avfall redusere byråkratiet. Disse medlemmer foreslår også tollreduksjoner som vil redusere arbeidsmengden i Toll- og avgiftsetaten.

Disse medlemmer foreslår også som et ledd i å avvikle Senter for statlig økonomistyring (SSØ) langt lavere bevilgninger til denne virksomheten. Disse medlemmer mener statlige virksomheter heller kan anskaffe økonomistyringssystemer fra det private næringsliv fremfor at dette skal gå igjennom SSØ.

Disse medlemmer mener det skal svært gode grunner til at utgiftene til offentlig administrasjon skal øke utover lønns- og kostnadsutviklingen. Disse medlemmer registrerer videre at regjeringen år etter år begrunner sine kostnadsøkninger ut i fra behovet for mer effektive datasystemer. Slike påståtte effektiviseringsgevinster har imidlertid ikke blitt synliggjort de påfølgende budsjettårene.

Disse medlemmer viser for øvrig til representantforslag Dokument 8:15 S (2009–2010) om forenklinger i rapportering, skjemaer og regelverk for næringslivet, behandlet i Stortinget vinteren 2010. Dette er eksempler på tiltak som vil lette arbeidsbyrden hos blant annet skattemyndighetene.

3.2.21.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 21 settes til 32 486 737 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 35 000 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative budsjett gjennomgående har redusert veksten i utgifter til offentlig administrasjon. Disse

medlemmer understreker at Høyre også i år foreslår å styrke Finanstilsynet, for å bedre tilsyn og kontroll med kreditt- og finansinstitusjonene i markedet.

Disse medlemmer viser til at det i EUs klimakvotestystem er det den samlede tilgangen på utslippskvoter som bestemmer hvor store klimagassutslippene faktisk blir. Når Norge selger 6,33 millioner tonn CO₂ inn i kvotesystemet betyr det at EUs klimagassutslipp øker tilsvarende. Disse medlemmer mener at det mest effektive tiltaket – som gir størst utslippsreduksjon i forhold til innsatsen – for å redusere utslipp av klimagasser, er sletting av klimakvoter fremfor å selge dem i EUs kvotemarked. Derfor foreslår disse medlemmer å slette 0,87 millioner tonn CO₂ fremfor å selge dem i EUs kvotemarked. Salget av klimakvoter blir dermed 5,46 mill. tonn fremfor 6,33 millioner tonn. Dette vil redusere Norges salgsinntekter fra salg av klimakvoter med 100 mill. kroner, fra 730 mill. kroner til om lag 630 mill. kroner. Disse medlemmer mener at sletting av klimakvoter er et effektivt virkemiddel for å redusere de samlede klimagassutslippene og dermed god miljøpolitikk i praksis.

3.2.21.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen for rammeområde 21 settes til 32 604 537 000 kroner, som er 82 800 000 kroner høyere enn regjeringens forslag.

Dette medlem vil styrke arbeidet mot svart økonomi, og ser på Skatteetaten, Økokrim og Toll-etaten som viktige redskaper for å bekjempe skatteunndragelser.

Dette medlem ønsker å styrke Skatteetaten med 30 mill. kroner og Tolletaten med 10 mill. kroner for å intensivere arbeidet mot svart økonomi.

Dette medlem viser også til de stadig mer komplekse og geografisk omfattende investeringer som gjøres i Statens pensjonsfond – utland (SPU), og den stadig økende oppmerksomheten om de etiske sider ved investeringsvirksomheten. Dette medlem mener at det høye ambisjonsnivået om SPU som en sosialt ansvarlig investor, må gjenspeiles ved at kompetansen om etikk styrkes i Finansdepartementets oppfølgingsapparat for de etiske retningslinjene, og foreslår en økt bevilgning på 2 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser også til sitt forslag om å øke lånerammen i Husbanken fra 15 til 20 mrd. kroner, noe som gir renteutgifter tilsvarende 40, 8 mill. kroner som føres under rammeområde 21.

3.2.21.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å bevilge 32 711 637 000 kroner under rammeområde 21, som er 189 900 000 kroner mindre enn det som følger av regjeringens forslag.

Dette medlem mener handel med utslippskvoter kan være et bidrag til å innfri Norges klimaforpliktelser. Dette medlem vil imidlertid påpeke at behovet for kjøp av CO₂-kvoter vil avgjøres av i hvor stor grad det gjennomføres nasjonale klimatiltak. Dette medlem mener at de fleksible mekanismene kun skal være et supplement til nasjonale tiltak og at minst halvparten av utslippsreduksjonene som forpliktelsen nå innebærer, skal tas nasjonalt.

Dette medlem viser videre til at Venstre, både i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2007, 2008, 2009 og 2010 med rette har vært kritisk til regjeringens svært friske budsjettering når det gjelder kjøp av kvoter. Det har så langt kun vært kjøpt kvoter for en liten brøkdel av det som har vært avsatt i budsjettene. Regnskapet for 2008 viser for eksempel at det ble kjøpt kvoter for 4,7 mill. kroner mens det ble budsjettert med 505 mill. kroner.

Dette medlem mener at regjeringen fortsetter en trend med en altfor ambisiøs budsjettering når det foreslås å sette av 415 mill. kroner til dette i 2011. Basert på tidligere erfaringer, det faktum at flere av de prosjekter regjeringen vurderer foreløpig ikke er godkjent av FN under rammene av klimakonvensjonen og at det meste skal betales i det den norske stat faktisk får de faktisk kjøpte kvoter (foreløpig beregnet til desember 2011), foreslår dette medlem at posten reduseres med 215 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti fremmet følgende forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2009:

«Stortinget ber regjeringen i budsjettet for 2010 legge frem en vurdering av effekten ved helt eller delvis å slette klimakvoter fremfor å selge disse i markedet sammenliknet med å øremerke gevinsten ved kvotesalg til andre utslippsreducerende tiltak, og legge frem forslag om enten redusert kvotesalg eller øremerking av salgsgvinster til klimatiltak.»

Dette medlem konstaterer at dette ikke er gjort.

Dette medlem har merket seg at regjeringen har budsjettert med salg av klimakvoter over Finansdepartementets budsjett for 730 mill. kroner. Dette medlem viser til at mengden kvoter som det er budsjettert med salg av i mengde er en betydelig del av Norges årlige klimagassutslipp.

Dette medlem har merket seg at miljøeffekten av et slikt kvotesalg ikke er drøftet i proposisjonen.

Dette medlem viser til at det totale utslipp av klimagasser for de sektorer og land som er omfattet av kvotesystemet bestemmes av det totale antall tilgjengelige kvoter. Miljøeffekten av kvotesalget er at de globale utslippene av CO₂ øker med samme mengde som selges. Når en stat selger en utslippskvotest i markedet, vil kjøperen (f.eks. et kraftverk på kontinentet) bruke kvoten til å dekke sin egen forpliktelse til å levere inn kvoter tilsvarende egne utslipp. Kjøperen gjør dette fordi kjøp av kvoten er billigere enn å redusere eget utslipp (dette er hele poenget med kvotesystemet). Det sentrale her er at staten som selger ikke må redusere sine egne utslipp for å frigjøre en kvote for salg – slik som bedrifter må gjøre for å kunne selge kvoter i markedet.

Dette medlem viser til at det norske slaget av klimakvoter derfor vil ha som direkte konsekvens at utslippene av klimagasser fra de sektorer i EØS-området som er omfattet av kvotesystemet vil øke med tilsvarende mengde tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til om regjeringen hadde valgt å slette kvotene frem for å selge dem.

Dette medlem viser til at Norge skiller seg fra resten av Europa ved at vi har en relativt sett betydelig høyere andel kvoter som enten kan selges eller slettes fordi offshorenæringen er tatt med i beregningen av Norges kvotemengde, men får ikke tildelt gratis kvoter. Det norske salget tilsvarende utslippene fra offshoresektoren, mens enkelte andre land selger mengder som tilsvarende under 10 pst. av samlede nasjonale utslipp.

Dette medlem er ikke prinsipiell motstander av handel med utslippskvoter, men mener at regjeringen har lagt opp til et nivå på salg og kjøp som ikke er spesielt miljø- og klimavennlig. Dette medlem vil understreke at regjeringen gjennom å slette kvoter fremfor å selge dem i markedet kunne ha bidratt til en

betydelig nedgang i Europas klimagassutslipp til en relativt lav pris.

Dette medlem foreslår derfor at halvparten av de planlagt solgte kvotene i 2011 i stedet slettes og at inntektsanslaget settes ned tilsvarende 365 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å avvike arveavgiften og gå mot regjeringens forslag om å innføre merverdiavgift på kjøp av elektroniske varer og tjenester levert fra utlandet, nærmere omtalt i Innst. 3 S og Innst. 4 L (2010–2011). Dette vil medføre et tilsvarende mindrebehov for ressurser hos Skatteetaten, beregnet til å utgjøre 17 mill. kroner.

Dette medlem viser også til at Skatteetaten er pålagt et rammekutt på 20 mill. kroner. Konsekvensen av dette er at 130 skattekontorer med 5 eller færre tilsatte blir nedlagt. Dette medlem er ingen prinsipiell motstander mot fornuftig strukturrasjonalisering, men dette må tilpasses hensyn med nærhet til tjenestene for landets borgere. Dette medlem mener det kan være gode grunner til å slå sammen skattekontor, men mener at dette i første omgang bør gjelde for skattekontor med 2 eller færre tilsatte og at man kan høste erfaringer med dette før videre rasjonalisering eventuelt blir aktuelt. Dette medlem foreslår derfor en påplussing på Skatteetatens driftsbudsjett på 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til Stortingets behandling av Innst. S. nr. 70 (2007–2008) om å fjerne forskjellen mellom private og offentlige kreditorer når det gjelder gebyr for forsinket betaling. Komiteens medlemmer fra Venstres og Høyre ba den gang regjeringen om å foreta en vurdering av forslaget og fremlegge konklusjonene for Stortinget. Dette medlem mener det er all grunn til å ha et kritisk blikk på offentlige kreditorer når det gjelder gebyrer for forsinket betaling og foreslår derfor å redusere disse med 25 pst., eller tilsvarende en inntektsreduksjon på 56,2 mill. kroner.

Venstres endringer og prioriteringer under rammeområde 21 blir etter dette som følger:

	Bokført
Begrenset strukturrasjonalisering hos Skatteetaten. «Bare» kontor med 2 eller færre legges ned. .	5,0
25 pst. reduksjon i offentlige forsinkelsesgebyr, Statens Innkreivingsentral	56,2
Sletting av klimakvoter	365,0
Mindre kjøp av klimakvoter	-219,3
Mindrebehov hos Skatteetaten som følge av avvikling av arveavgiften og e-moms.....	-17,0
SUM ENDRINGER RAMME 21: FINANSADMINISTRASJON MV.	189,9

3.2.21.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 21

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	32 521 737 000	32 521 737 000	31 579 607 000	32 486 737 000	32 604 537 000	32 711 637 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-942 130 000	-35 000 000	+82 800 000	+189 900 000

3.2.22 *Rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll), under finanskomiteen*

3.2.22.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011) – Gul bok 2011 (2011)
Inntekter rammeområde 22 (i hele tusen kroner)		
5501	Skatter på formue og inntekt	200 600 000
5506	Avgift av arv og gaver	1 800 000
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum	171 600 000
5508	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	2 300 000
5511	Tollinntekter	2 530 000
5521	Merverdiavgift	206 700 000
5526	Avgift på alkohol	12 325 000
5531	Avgift på tobakkvarer mv.	8 000 000
5536	Avgift på motorvogner mv.	31 292 000
5537	Avgifter på båter mv.	233 000
5538	Vegbruksavgift på drivstoff	16 650 000
5541	Avgift på elektrisk kraft	7 700 000
5542	Avgift på mineralolje mv.	1 805 000
5543	Miljøavgift på mineralske produkter mv.	4 805 000
5546	Avgift på sluttbehandling av avfall	230 000
5547	Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier	4 000
5548	Miljøavgift på visse klimagasser	222 000
5549	Avgift på utslipp av NO _x	69 000
5550	Miljøavgift på plantevernmiddel	66 000
5551	Avgift knyttet til mineralvirksomhet	2 900
5555	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.	1 236 000
5556	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 883 000
5557	Avgift på sukker mv.	219 000
5559	Avgift på drikkevareemballasje	1 283 000
5565	Dokumentavgift	5 700 000
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet	57 256
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet	174 828
5574	Sektoravgifter under Nærings- og handelsdepartementet	134 700
5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet	692 215
5578	Sektoravgifter under Miljøverndepartementet	100 305
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	294 900
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet	6 500

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011) – Gul bok 2011 (2011)
5583	Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser	203 400
5700	Folketrygdens inntekter	229 800 000
	Sum utgifter rammeområde 22	0
	Sum inntekter rammeområde 22	910 719 004
	Sum netto rammeområde 22	-910 719 004

3.2.22.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.22.2.1 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.22.2.2 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 22 settes til -891 278 756 000 kroner, som er en reduksjon i inntekter i forhold til regjeringen på 19 440 248 000 kroner.

Disse medlemmer vil at skatte- og avgiftslettelse skal merkes for folk flest. Lettelserne bør særlig komme de med lav eller middels inntekt til gode. De fleste vil helst arbeide for sin egen inntekt og de ønsker å kunne leve av den. Det gir selvstendighet, verdighet og mening. Skattesystemet skal stimulere til at friske, arbeidsføre mennesker får betalt for sitt talent, innovasjonsevne og sin arbeidskraft.

Disse medlemmer viser til oversiktstabell innledningsvis i denne innstilling. Disse medlemmer viser også til mer detaljert omtale av Fremskrittspartiets skatteopplegg i Innst. 3 S (2010–2011).

3.3.22.2.3 *Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre*

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 22 settes til -905 101 004 000 kroner, som er en reduksjon i inntekter fra skatter, avgifter og toll i forhold til regjeringens forslag på 5 618 000 000 kroner. Disse medlemmer viser til Høyres merknader til Rammeområde 22 Skatter, avgifter og toll under kapittel 4 i Innst. 3 S (2010–2011).

3.2.22.2.4 *Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti*

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen under rammeområde 22 (Skatter, avgifter og toll) settes til

911 653 704 000 kroner, som er en økning i inntekter fra skatter, avgifter og toll på 934 700 000 kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative skatte- og avgiftsopplegg, som er presentert i Innst. 3 S (2009–2010). Her framgår det at dette medlem foreslår bokførte skatte- og avgiftslettelse, primært overfor næringslivet, på 4 095,3 mill. kroner, og bokførte skatte- og avgiftsskjerpelse, primært gjennom økte «grønne skatter», på 5 030 mill. kroner. I tillegg anslås økte skatteinntekter på 150 mill. kroner som følge av skattestimulanser mot tidlig avgang fra arbeidslivet. Den samlede påløpte skatteskjerpelsen er på 48 mill. kroner.

3.2.22.2.5 *Merknader fra komiteens medlem fra Venstre*

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 22 settes til -909 801 304 000 kroner, noe som er en reduksjon på 917 700 000 kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem er skuffet over at regjeringen heller ikke denne gang har benyttet denne anledningen til en kraftigere omlegging av skatte- og avgiftssystemet i en mer miljøvennlig retning. Det er i det store og hele vanskelig å se regjeringens mål med skattepolitikken, annet enn å nistire på 2004-nivået.

Konsekvensen av regjeringens skattepolitikk er at statlig og utenlandsk eierskap i norsk næringsliv blir kraftig favorisert, heller enn det spredte, private norske eierskap Venstre ønsker. Spesielt i en tid med fortsatte konsekvenser av den internasjonale finanskrisen og utsikter til økning i konkurser og arbeidsledighet burde politikken vært lagt om i en retning som belønnet dem som ville investere i ny næringsvirksomhet og nye arbeidsplasser, spesielt innenfor områder som klima- og miljøteknologi og ved å stimulere til mer miljøvennlig omstilling i det øvrige norske næringslivet.

Tidspunktet for en slik omlegging er definitivt nå. Både det forhold at klimaproblemene er vår tids største politiske utfordring og at regjeringen skal holde det samlede skatte- og avgiftsnivået uendret og finanskrisen tilsier en langt mer offensiv omlegging enn regjeringens forsiktige endring av enkelte avgifter.

Dette medlem vil ha mer skatt på forbruk og helse- og miljøskadelig adferd, og mindre skatt på arbeid, og foreslår i Venstres alternative budsjett en slik omlegging fra rød til grønn skatt på om lag 5,6 mrd. kroner. Dette medlem foreslår videre endringer og omlegging i skatte- og avgiftssystemet på ytterligere 3,5 mrd. kroner slik at Venstre i sitt alternativ foreslår endringer i regjeringens skatte- og avgiftsopplegg innenfor en ramme på drøye 8 mrd. kroner, med en netto skatte- og avgiftslette på 917,7 mill. kroner.

Bl.a. foreslås det både å justere innslagspunktet i toppskatten og økning i minstefradrag – både i pro-sentsats og maksimalbeløp. Det foreslås en omleg-ging og økning av personfradrag, økt fribeløp, økt bunnfradrag i formuesskatten, gjeninnføring av 10 pst. aksjerabatt, styrking av BSU-ordningen, økte avskrivingssatser for næringslivet, styrking av Skattefunn-ordningen og rett til bunnfradrag for selvstendig næringsdrivende. Det foreslås videre at arveavgiften avskaffes, at det innføres et eget skattestimuli (Kapi-talfunn) for langsiktig investering i ny næringsvirk-somhet. På den annen side foreslås det en rekke økninger i avgifter som stimulerer til en mer helse- og miljøvennlig adferd i tillegg til at enkelte særgoder knyttet til spesielle grupper av arbeidstakere fjernes.

Dette medlem foreslår videre en del endrin-ger for å redusere antallet AFP-pensjonister og for å få flere til å stå lenger i arbeid i tråd med hovedinten-sjonene i pensjonsforliket. Venstre foreslår i sitt alter-native budsjett derfor et eget skattefradrag på kr 6 000 for arbeidstakere mellom 62 og 67 år, kombi-nert med økt trygdeavgift for AFP-pensjonister. Sam-let mener dette medlem at disse tiltakene (en kombinasjon mellom gulrot og pisk) vil gi 2 000 færre AFP-pensjonister årlig. I tillegg legger dette medlem til grunn at Venstres opplegg samlet sett

vil medføre at 3 000 flere går fra dagpenger til lønnet arbeid og at dette vil ha en positiv effekt på så vel inn-tekts- som utgiftssiden i budsjettet. Dette med-lem understreker at dette er et svært nøkternt anslag. Dette medlem viser til nærmere samlet omtale av Venstres forslag om tiltak for å få flere i arbeid under rammeområde 7 i denne innstilling.

Dette medlem vil stimulere til et sunnere kost-hold/livsstil gjennom en omlegging av mva-systemet kombinert med høyere tobakksavgifter og fjerning av taxfree-ordningen for tobakk. Konkret foreslår dette medlem at det ikke blir moms på frukt og grønt (0 pst.), mens det blir full mva-sats (25 pst.) på brus og sterkt sukkerholdig drikke og at den generelle mat-momsen økes med ett prosentpoeng. I foreslår dette medlem en rekke mindre endringer i mva-regelver-ket bl.a. knyttet til fritak for mva for e-bøker, pdf-avi-ser, billettsalg ved idrettsarrangement og heving av grensen for avgiftsfri import til 500 kroner.

Dette medlem er svært opptatt av å legge for-holdene best mulig til rette for selvstendig nærings-drivende og enkeltpersonsforetak – ikke minst slik at flere skal ta et slikt yrkesvalg. Derfor foreslår Venstre i sitt alternative statsbudsjett en rekke forbedringer for selvstendig næringsdrivende bl.a. redusert tryg-deavgift, en egen Kapitalfunn-ordning og å øke mak-simalt sparebeløp i OTP for enkeltpersonsforetak til 6 pst. I tillegg foreslår dette medlem bedre sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende (nærmere omtalt under rammeområde 7 i denne innstilling) og gjeninnføring av en egen tilskuddsordning for uløn-net forskningsinnsats (nærmere omtalt under ramme-område 16).

Dette medlem viser for øvrig til Innst. 3 S og Innst 4 L (2010–2011) for en detaljert beskrivelse av dette medlems forslag til endringer i skatte- og avgiftsopplegget.

3.2.22.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 22

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-910 719 004 000	-910 719 004 000	-891 278 756 000	-905 101 004 000	-911 653 704 000	-909 801 304 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	+19 440 248 000	+5 618 000 000	-934 700 000	+917 700 000

3.2.23 Rammeområde 23 (Utbytte), under finanskomiteen

3.2.23.1 SAMMENDRAG

Kap.	Formål	Prop. 1 S (2010–2011) – Gul bok 2011 (2011)
Inntekter rammeområde 23 (i hele tusen kroner)		
5611	Aksjer i NSB AS	53 000
5616	Aksjeutbytte i Kommunalbanken AS	164 700
5622	Aksjer i Avinor AS	315 000
5623	Aksjer i Baneservice AS	18 000
5625	Renter og utbytte fra Innovasjon Norge	521 000
5631	Aksjer i AS Vinmonopolet	39 502
5651	Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet	750
5652	Innskuddskapital i Statskog SF	5 000
5656	Aksjer i selskaper under NHDs forvaltning	9 946 200
5680	Innskuddskapital i Statnett SF	461 000
5685	Aksjer i Statoil ASA	12 818 000
5693	Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.	1 200
Sum utgifter rammeområde 23		0
Sum inntekter rammeområde 23		24 343 352
Sum netto rammeområde 23		-24 343 352

3.2.23.2 KOMITEENS MERKNADER

3.2.23.2.1 Merknader fra komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til regjeringens forslag.

3.2.23.2.2 Merknader fra komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår at ramme 23 settes til -24 486 352 000 kroner, som er en økning av utbytteinntekter i forhold til regjeringen på 143 000 000 kroner.

Disse medlemmer ønsker ikke å ta utbytte fra Avinor eller Baneservice.

3.2.23.2.3 Merknader fra komiteens medlemmer fra Høyre

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at ramme 23 settes til -25 153 352 000 kroner, som er en økning i utbytteinntekter i forhold til regjeringens forslag på 810 000 000 kroner. Disse medlemmer foreslår å ta ut utbytte fra Entra Eiendom AS (200 mill. kroner) og øke utbyttet fra Statkraft SF

(610 mill. kroner), hvilket innebærer en forsiktig økning.

3.2.23.2.4 Merknader fra komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår at nettorammen for rammeområde 23 settes til -25 326 052 000 kroner, som er 982 700 000 kroner høyere utbytteinntekter enn regjeringens forslag.

Dette medlem foreslår at utbyttet fra Entra økes med 50 mill. kroner, at utbyttet fra Statkraft settes til 95 pst. og at utbytte fra Statnett SF settes til 85 pst.

3.2.23.2.5 Merknader fra komiteens medlem fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår at rammeområde 23 settes til -24 720 852 000 kroner, noe som er en økning på 377 500 000 kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem legger til grunn at det er mulig å ta ut et noe større utbytte fra selskapene Entra Eiendom, Statkraft og Flytoget enn det regjeringen legger opp til. Samlet foreslår dette medlem derfor økt utbytte på til sammen 377,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til nærmere omtale i Innst. 3 S (2010–2011).

3.2.23.3 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL RAMMEBELØP FOR RAMMEOMRÅDE 23

	(kroner)					
	Prop. 1 S	A, SV, Sp	FrP	Høyre	KrF	Venstre
Forslag til netto rammebeløp	-24 343 352 000	-24 343 352 000	-24 486 352 000	-25 153 352 000	-25 326 052 000	-24 720 852 000
Avvik fra Prop. 1 S	-	0	-143 000 000	-810 000 000	-982 700 000	-377 500 000

3.3 Oversikt over forslagene til rammevedtak

Nr.	Prop. 1 S med Tillegg 1-4	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
1 Statsforvaltning	4 512 508	4 512 508 (0)	36 146 (-4 476 362)	3 922 508 (-590 000)	4 475 508 (-37 000)	4 144 108 (-368 400)
2 Familie og forbruker	38 796 640	38 815 640 (+19 000)	38 740 408 (-56 232)	66 516 540 (+27 719 900)	68 013 838 (+29 217 198)	38 673 240 (-123 400)
3 Kultur	7 289 466	7 291 966 (+2 500)	6 266 601 (-1 022 865)	7 250 466 (-39 000)	7 314 766 (+25 300)	7 332 501 (+43 035)
4 Utenriks	32 895 673	32 895 673 (0)	24 712 049 (-8 183 624)	31 815 173 (-1 080 500)	33 220 673 (+325 000)	32 895 673 (0)
5 Justis	20 080 136	20 083 736 (+3 600)	20 876 136 (+796 000)	20 370 136 (+290 000)	20 265 136 (+185 000)	20 024 536 (-55 600)
6 Innvandring, regional utvikling og bolig	16 437 424	16 437 424 (0)	14 766 711 (-1 670 713)	15 261 724 (-1 175 700)	16 420 524 (-16 900)	16 646 612 (+209 188)
7 Arbeid og sosial	317 465 844	317 470 444 (+4 600)	313 891 544 (-3 574 300)	317 073 244 (-392 600)	317 451 744 (-14 100)	315 281 044 (-2 184 800)
8 Forsvar	34 584 335	34 584 335 (0)	36 484 845 (+1 900 510)	35 184 335 (+600 000)	34 596 335 (+12 000)	34 577 688 (-6 647)
9 Næring	5 198 395	5 198 395 (0)	5 030 395 (-168 000)	4 780 395 (-418 000)	4 693 695 (-504 700)	4 327 195 (-871 200)
10 Fiskeri	512 855	512 855 (0)	492 373 (-20 482)	512 855 (0)	512 855 (0)	512 855 (0)
11 Landbruk	14 759 180	14 759 380 (+200)	8 338 776 (-6 420 404)	12 624 780 (-2 134 400)	14 773 180 (+14 000)	14 577 580 (-181 600)
12 Olje og energi	-96 803 375	-96 803 375 (0)	-97 632 775 (-829 400)	-96 660 375 (+143 000)	-96 435 875 (+367 500)	-96 525 675 (+277 700)
13 Miljø	3 338 712	3 343 212 (+4 500)	3 100 712 (-238 000)	3 240 212 (-98 500)	3 350 812 (+12 100)	3 630 212 (+291 500)
14 Konstitusjonelle institusjoner	1 656 764	1 656 764 (0)	1 626 764 (-30 000)	1 611 764 (-45 000)	1 656 764 (0)	1 636 764 (-20 000)
15 Helse	131 851 258	131 909 358 (+58 100)	135 120 958 (+3 269 700)	132 076 258 (+225 000)	132 194 458 (+343 200)	132 210 758 (+359 500)
16 Kirke, utdanning og forskning	45 055 069	45 062 069 (+7 000)	45 448 588 (+393 519)	45 907 969 (+852 900)	45 453 669 (+398 600)	46 862 569 (+1 807 500)
17 Transport og kommunikasjon	30 926 446	30 926 946 (+500)	36 917 714 (+5 991 268)	31 878 246 (+951 800)	31 646 446 (+720 000)	31 961 846 (+1 035 400)
18 Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	131 335 705	131 335 705 (0)	134 800 413 (+3 464 708)	102 377 105 (-28 958 600)	103 189 005 (-28 146 700)	131 309 505 (-26 200)
19 Tilfeldige utgifter og inntekter	9 823 000	9 723 000 (-100 000)	9 823 000 (0)	8 878 000 (-945 000)	8 723 000 (-1 100 000)	8 887 600 (-935 400)
20 Garanti-instituttet for eksportkreditt	-211 800	-211 800 (0)	-211 800 (0)	-211 800 (0)	-211 800 (0)	-211 800 (0)
21 Finansadministrasjon mv.	32 521 737	32 521 737 (0)	31 579 607 (-942 130)	32 486 737 (-35 000)	32 604 537 (+82 800)	32 711 637 (+189 900)

Nr.		Prop. 1 S med Tillegg 1-4	AP, SV og SP	FrP	H	KrF	V
22	Skatter, avgifter og toll	-910 719 004	-910 719 004 (0)	-891 278 756 (+19 440 248)	-905 101 004 (+5 618 000)	-911 653 704 (-934 700)	-909 801 304 (+917 700)
23	Utbytte mv.	-24 343 352	-24 343 352 (0)	-24 486 352 (-143 000)	-25 153 352 (-810 000)	-25 326 052 (-982 700)	-24 720 852 (-377 500)
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland	-153 036 384	-153 036 384 (0)	-145 555 943 (+7 480 441)	-153 358 084 (-321 700)	-153 070 486 (-34 102)	-153 055 708 (-19 324)

4. Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

4.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011) Gul bok

I sammenheng med statsbudsjettet for 2011 foreslås det bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 38 540 mill. kroner, mot 43 106 mill. kroner i 2010.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 25 900 mill. kroner, mot 29 069 mill. kroner i 2010. Under Forsvarsdepartementet foreslås det bestil-

lingsfullmakter på 24 419 mill. kroner, mot 27 615 mill. kroner i 2010. Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 12 640 mill. kroner, mot 14 037 mill. kroner i 2010. I tillegg til fullmaktene i tabell 4.1 nedenfor, tabell 6.1 i proposisjonen, foreslås det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme. Det gjelder bl.a. en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte i vårhalvåret 2012 etter de samme satser som i høsthalvåret 2011.

Tabell 4.1 Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter

Kap.	Post	Betegnelse	Bestillingsfullmakter	Tilsagnsfullmakter
117		EØS-finansieringsordningene:		
	72	EØS-finansieringsordningen 2004–2009		156 000
	73	Den norske finansieringsordningen 2004–2009		151 000
	76	Den norske finansieringsordningen 2009–2014		1 000 000
118		Nordområdetiltak mv.:		
	70	Nordområdetiltak og prosjektsamarbeid med Russland		188 000
161		Næringsutvikling:		
	70	Næringsutvikling		550 000
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.:		
	73	Klima- og skogsatsingen		3 463 000
220		Utdanningsdirektoratet:		
	70	Tilskudd til læremidler o.l.		20 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen:		
	21	Særskilte driftsutgifter		60 000
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter:		
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger		184 000
285		Norges forskningsråd:		
	52	Forskningsformål		37 500
320		Allmenne kulturformål:		
	73	Nasjonale kulturbygg		623 800
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
	50	Kunst i offentlige rom		16 100

1 000 kroner

Kap.	Post	Betegnelsen	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten:		
	1	Driftsutgifter	40 000	
551		Regional utvikling og nyskaping:		
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift		100 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak:		
	76	Tilskudd til utleieboliger		342 500
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet		26 000
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd		66 400
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
	64	Investeringsstilskudd		1 587 800
634		Arbeidsmarkedstiltak:		
	76	Tiltak for arbeidssøkere		2 995 500
710		Nasjonalt folkehelseinstitutt:		
	21	Spesielle driftsutgifter	180 000	
761		Omsorgstjenester:		
	79	Andre tilskudd		1 000
920		Norges forskningsråd:		
	50	Tilskudd		107 500
1062		Kystverket:		
	30	Nyanlegg og større vedlikehold	376 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	3 000	
	60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg		20 000
1148		Naturskade – erstatninger:		
	71	Naturskade, erstatninger		30 000
1350		Jernbaneverket:		
	23, 25 og 30	Drift, vedlikehold og investeringer	800 000	
1426		Statens naturoppsyn:		
	32	Skjærgårdsparker mv.	7 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning:		
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder		35 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner		28 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker		102 000
	35	Statlige erverv, nytt skogvern		140 000
	77	Tilskudd til nasjonalparksentre		2 000
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg		6 750
1429		Riksantikvaren:		
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer		35 000
	73	Brannsikring og beredskapstiltak		2 000
	74	Fartøyvern		8 000
1602		Finanstilsynet:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 000	

			1 000 kroner	
Kap.	Post	Betegnelse	Bestillings- fullmakter	Tilsagns- fullmakter
1610		Toll- og avgiftsetaten:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	30 000	
1618		Skatteetaten:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	30 000	
1634		Statens innkrevingsentral:		
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 000	
1700		Forsvarsdepartementet:		
	73	Forskning og utvikling		22 000
1720		Felles ledelse og kommandoapparat:		
	1	Driftsutgifter	25 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:		
	1	Driftsutgifter	32 000	
1731		Hæren:		
	1	Driftsutgifter	600 000	
1732		Sjøforsvaret:		
	1	Driftsutgifter	100 000	
1733		Luftforsvaret:		
	1	Driftsutgifter	600 000	
1734		Heimevernet:		
	1	Driftsutgifter	825 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon:		
	1	Driftsutgifter	300 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:		
	1	Driftsutgifter	125 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel	115 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	18 500 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	165 000	
1790		Kystvakten:		
	1	Driftsutgifter	2 900 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten:		
	1	Driftsutgifter	75 000	
1792		Norske styrker i utlandet:		
	1	Driftsutgifter	55 000	
1795		Kulturelle og allmennyttige formål:		
	1	Driftsutgifter	2 000	
1825		Omlegging av energibruk og energiproduksjon:		
	50	Overføring til Energifondet		400 000
1830		Forskning:		
	50	Norges forskningsråd		33 000
2421		Innovasjon Norge:		
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter		100 000

Kilde: Finansdepartementet

For 2011 bes det om fullmakt til å gi nye garantier innenfor følgende totale garantirammer under disse ordningene:

Tabell 6.2 Oversikt over garantifullmakter

Utenriksdepartementet	
Import fra utviklingsland	50 mill. kroner
Nærings- og handelsdepartementet	
Innovasjon Norge	225 mill. kroner
GIEK:	
Alminnelig garantiordning	120 000 mill. kroner
Eksport/investering i utviklingsland	3 150 mill. kroner
Byggelån innenfor skipsbyggingsindustrien	6 500 mill. kroner
Garantiordning for langsiktige kraftavtaler	20 000 mill. kroner
Finansdepartementet	
Den nordiske investeringsbank:	
Grunnkapital til Den nordiske investeringsbank	1 244 mill. euro
Prosjektinvesteringerlån	341 mill. euro
Miljølån	63,5 mill. euro
Olje- og energidepartementet	
Gassco AS	1 000 mill. kroner

Kilde: Finansdepartementet

Det vises for øvrig til spesifisert oversikt over statens garantiansvar og utbetalinger i 2009 i Meld. St. 3 (2009–2010) Statsrekneskapen 2009, vedlegg 4.

Økonomireglementet for staten med tilhørende utfyllende bestemmelser fastsetter normalvilkår for statlige garantier. Normalvilkårene er basert på tidligere generelle behandlinger i Stortinget av garantiansaker, senest på grunnlag av Dokument nr. 3:6 (1995–1996), jf. Innst. S. nr. 218 (1995–1996). Stortinget har imidlertid akseptert unntak fra normalvilkårene for flere av de eksisterende ordningene. Det forutsettes at de tidligere godtatte unntakene kan legges til grunn også for garantier som gis i 2011. De nærmere vilkårene for de enkelte garantiordningene er for øvrig omtalt i departementenes fagproposisjoner.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

5. Gjennomføringen av inneværende års budsjett

5.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011)

Gul bok

Anslag på regnskap til utgiftsbevilgninger i statsbudsjettet for 2010 utgjør 1 286,5 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer til Statens

pensjonsfond utland. Dette er 45,6 mrd. kroner høyere enn det budsjettet som Stortinget vedtok i fjor høst. Hovedårsaken til utgiftsøkningen er høyere anslag på overføringer til Statens pensjonsfond utland med om lag 44,3 mrd. kroner, jf. nærmere omtale i pkt. 7.1.4 i proposisjonen.

Utenom utgifter til petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og overføring til Statens pensjonsfond utland anslås utgiftene 7,7 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. I tilknytning til proposisjoner med bevilgningsforslag som ble fremmet før samleproposisjonen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2010, ble utgiftene satt ned med 0,4 mrd. kroner. Dette skyldes i hovedsak reduserte utgifter til håndtering av ubåtvraket utenfor Fedje. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2010 ble utgiftene til dagpenger satt ned med 0,9 mrd. kroner, mens øvrige utgifter ble satt ned med om lag 2,6 mrd. kroner. Av dette var de viktigste nedsettelsene utgifter til kjøp av klimakvoter, anslåtte utgifter til lønns- og trygdeoppgjøret, tilskudd til Statens Pensjonskasse, anslagsendringer på utlendingsfeltet og planleggingsutgifter til fullskala renseanlegg for CO₂ på Mongstad. På enkelte andre områder ble utgiftene satt opp, blant annet økte anslagene for utgiftene i folketrygden og utgiftene til investeringer i et testanlegg for CO₂-rensing på Mongstad ble satt opp. I tillegg ble anslaget for renteutgifter økt med om lag 0,3 mrd. kroner i for-

bindelse med revidert nasjonalbudsjett 2010 uten at det ble fremmet bevilgningsforslag.

I anslag på regnskap 2010 er anslagene netto renteutgifter og dagpenger oppdatert etter revidert nasjonalbudsjett 2010, noe som innebærer reduserte utgifter med om lag 0,3 mrd. kroner. For øvrige utgifter er utgiftsanslagene satt ned med til sammen 3,7 mrd. kroner. Anslagene for folketrygdens utgifter er satt ned med 3,0 mrd. kroner. Dette skyldes i hovedsak reduserte utgifter til sykepenger som følge av lavere sykefravær enn tidligere lagt til grunn. Utenom folketrygden er utgiftene redusert med netto 0,7 mrd. kroner. Det er da tatt høyde for reduserte utgifter på utlendingsfeltet, til den statlige toppfinansieringen av ressurskrevende tjenester i kommunene, kjøp av ulønnsomme bank- og posttjenester, lønnskrav ved konkurs og sysselsettingstilskuddet for sjøfolk. I motsatt retning trekker nye anslag for utgiftene til momskompensasjon til kommunene. Utover dette er det i anslag på regnskap 2010 lagt til grunn at tilleggsbevilgninger som fremmes i 2. halvår og som isolert sett bidrar til å svekke budsjettbalansen, dekkes ved tilsvarende nedsettelse av øvrige utgifter.

I saldert budsjett ble det bevilget 11,5 mrd. kroner under kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Bevilgningen ble redusert med 0,7 mrd. kroner i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2010 som følge av lavere forventet lønnsvekst enn lagt til grunn i saldert budsjett. I anslag på regnskap er det lagt til grunn at bevilgningene til lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. dekkes ved reduksjon av kap. 2309 Tilfeldige utgifter. Lønnsoppjøret i staten og trygdeoppjøret mv. er gjennomført, og de bevilgningsmessige konsekvensene av disse oppgjørene er i anslag på regnskap fordelt på en rekke kapitler og poster. Dette bidrar til å forklare at nivået på driftsutgiftene er redusert i forhold til saldert budsjett, ettersom kap. 2309 i sin helhet er bevilget som driftsutgifter, mens merutgiftene knyttet til trygdeoppjøret isolert sett øker overføringene på statsbudsjettet.

I nysalderingsproposisjonen senere i høst vil det bli fremmet forslag om nedsettelse av bevilgningen på kap. 2309.

De samlede inntektene på statsbudsjettet for 2010 anslås nå til 1 232,4 mrd. kroner medregnet lånetransaksjoner og overføringer fra Statens pensjonsfond utland. Dette er en økning på 35,6 mrd. kroner i forhold til det budsjettet for 2010 som Stortinget vedtok i fjor høst. Økningen skyldes i stor grad at anslagene for inntekter fra petroleumsvirksomheten er satt opp med 45,5 mrd. kroner i forhold til anslaget i saldert budsjett 2010. I tillegg settes anslagene for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge opp med om lag 22,2 mrd. kroner. I motsatt retning trekker reduserte overføringer fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet som følge av at

det oljekorrigerte budsjettunderskuddet nå anslås 32,3 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett.

Inntekter utenom petroleumsinntekter, lånetransaksjoner og overføring fra Statens pensjonsfond utland anslås nå å bli 24,6 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge er satt opp med 22,2 mrd. kroner. De reviderte tallene for 2010 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i år, samt nye anslag for bl.a. sysselsetting, etterspørsel og lønns- og prisvekst. Anslaget for direkte skatter og folketrygdavgifter er økt med til sammen 12,6 mrd. kroner. Inntektene fra merverdiavgiften er økt med om lag 6,9 mrd. kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er satt opp med 2,8 mrd. kroner.

Siden Stortinget vedtok budsjettet for 2010 i fjor høst er utbyttebetalingene utenom fra Statoil ASA økt med 4,5 mrd. kroner, mens refusjonene av ODA-godkjente flyktningutgifter i Norge er satt ned med 0,6 mrd. kroner. Videre er anslaget for renteinntektene satt ned med 1,6 mrd. kroner siden saldert budsjett 2010.

Tilbakebetalinger på lån mv. forventes nå å bli 69,0 mrd. kroner, som er om lag på samme nivå som i saldert budsjett 2010.

Folketrygdens inntekter og utgifter medregnes i statsbudsjettet. Folketrygdens finansieringsbehov, som framkommer ved at folketrygdens inntekter bare delvis finansierer folketrygdens utgifter, dekkes ved et statstilskudd fastsatt gjennom et eget vedtak. Ved salderingen av statsbudsjettet for 2010 samtykket Stortinget i at finansieringsbehovet ble dekket.

Tilleggsbevilgninger som er vedtatt hittil i år og oppdatert anslag for dagpenger, innebærer at utgiftene under folketrygden øker med 1,6 mrd. kroner. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 0,9 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Folketrygdens finansieringsbehov anslås nå til 87,8 mrd. kroner. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet forslag til vedtak om folketrygdens finansieringsbehov i 2010 basert på anslagsendringer mv. gjennom året.

5.1.1 Oversikt over petroleumsvirksomhetens utgifter og inntekter

Petroleumsvirksomhetens inntekter fratrukket petroleumsvirksomhetens utgifter danner netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Inntekts- og utgiftselementene som inngår i petroleumsvirksomhetens inntekter og utgifter er fastsatt i § 3 i lov om Statens pensjonsfond.

Utgiftene til petroleumsvirksomhet består av andelen av investeringer på sokkelen som dekkes av Statens direkte økonomiske engasjement i petrole-

umsvirksomheten (SDØE), overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond og utgifter knyttet til disponering av innretninger på sokkelen.

Utgiftene til petroleumsvirksomheten anslås nå til om lag 23,2 mrd. kroner i 2010. Dette er om lag 1,2 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Under SDØE er utgifter til investeringer anslått redusert med 1,5 mrd. kroner og overføringen til Statens petroleumsforsikringsfond er anslått økt med 0,2 mrd. kroner.

Inntektene fra SDØE omfatter i hovedsak driftsresultat, kalkulatoriske avskrivninger og renter. Inntektene anslås til 119 mrd. kroner i 2010. I saldert budsjett var inntektene fra SDØE anslått til 105,5 mrd. kroner, noe som innebærer at anslaget er økt med 13,5 mrd. kroner. Økningen skyldes i hovedsak høyere oljepriser enn tidligere lagt til grunn. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning samt aksjeutbytte fra Statoil ASA. Staten har i 2010 mottatt utbytte på om lag 12,8 mrd. kroner fra Statoil ASA. Dette er 2,7 mrd. kroner lavere enn anslått i saldert budsjett. Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten i 2010 anslås til 156,1 mrd. kroner. Anslaget er 32,3 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett.

Statens pensjonsfond består av Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres i sin helhet til Statens pensjonsfond utland. Nettoinntektene fra petroleumsvirksomheten i 2010 anslås å bli 264,7 mrd. kroner, som er 44,3 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Samlet overføring fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet er i saldert budsjett fastsatt til 153,8 mrd. kroner. Det oljekorrigerte underskuddet for 2010 anslås nå til 121,5 mrd. kroner, som er 32,3 mrd. kroner lavere enn bevilget beløp.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til behovet for tilleggsbevilgninger i 2. halvår og dermed også anslaget for det oljekorrigerte underskuddet i 2010. I nysalderingsproposisjonen vil det bli fremmet oppdaterte anslag for det oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2010 og eventuelt forslag om endret overføring fra Statens pensjonsfond utland til statskassen i 2010.

Kapitalen i Statens pensjonsfond utland anslås nå til 3 018 mrd. kroner ved utløpet av 2010, mens kapitalen i Statens pensjonsfond Norge anslås til 115 mrd. kroner. Samlet anslås dermed kapitalen i Statens pensjonsfond til 3 133 mrd. kroner ved utløpet av 2010.

Statsbudsjettet gjøres opp i balanse etter tilbakeføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettets finansieringsbehov vil derfor være knyttet til netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån utenom overføringer til Statens pensjonsfond utland.

I saldert budsjett 2010 ble brutto finansieringsbehov anslått til 44,2 mrd. kroner. Brutto finansieringsbehov anslås nå til 54,2 mrd. kroner. Endringen fra saldert budsjett skyldes i hovedsak statens andel av kapitalforhøyelsen i Norsk Hydro ASA på 4,4 mrd. kroner, samt at utgiftene til boliglån for statsansatte er satt opp med 2,5 mrd. kroner.

I proposisjonen er det videre redegjort for statsregnskapet 1. halvår 2010. I proposisjonens kapittel 8 er det redegjort for utviklingstrekk på statsbudsjettets utgiftsside 2002–2010.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen tar redegjørelsen til orientering.

6. Økonomistyring i staten mv.

6.1 Tiltak for å styrke økonomistyringen i staten

6.1.1 Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011)

I Gul bok orienteres det årlig om Finansdepartementets tiltak for å fremme resultatorientert styring, effektiv ressursutnyttelse og god økonomistyring i staten. Departementet vil i 2010 og 2011 prioritere å videreutvikle rammeverket for statlig styring med utgangspunkt i økonomiregelverket, og å videreutvikle tilbudet av økonomitjenester til statlige virksomheter. Det vises til proposisjonen for nærmere omtale.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tar omtalen til orientering og merker seg at arbeidet med å videreutvikle regnskapsfunksjonen i statsforvaltningen i 2011 føres videre under de forutsetninger som ble presentert for Stortinget i Gul bok 2010.

Flertallet påpeker at dette innebærer at de grunnleggende forutsetningene om at Stortingets bevilgninger fortsatt skal vedtas etter kontantprinsippet, og at statlige virksomheter fortsatt skal rapportere etter kontantprinsippet til statsregnskapet, ligger fast. Det innebærer også at kontantprinsippet, ettårsprinsippet, fullstendighetsprinsippet og brutto-prinsippet beholdes i statsbudsjettet uten endringer, samt at periodiserte virksomhetsregnskaper brukes som et supplement til kontantregnskapene. Flertallet merker seg at regjeringen understreker at det med dette ikke åpnes for å endre rammene for den politiske styringen av statlige virksomheter eller virksomhetenes økonomiske fullmakter.

Flertallet merker seg videre at det arbeides med innføring av en felles, standard kontoplan for statlige virksomheter i tråd med omtalen i Gul bok

2010, som en frivillig ordning fra 1. januar 2011, og at det tas sikte på obligatorisk innføring i 2014 etter en nærmere vurdering av erfaringer. Flertallet legger til grunn at den standard kontoplan som utarbeides sikrer fortsatt rapportering etter kontantprinsippet til statsregnskapet på statsbudsjettets inndeling i kapitler og poster, og at en felles, standard kontoplan kan gi grunnlag for mer spesifisert kontantbasert informasjon om utgiftene i staten. Dette vil bidra til å gi stortinget og offentligheten bedre og mer detaljert oversikt over ulike anvendelser av statlige bevilgninger. Flertallet har merket seg at det arbeides videre med vurderinger av behov og muligheter for å aggregere regnskapsinformasjon for statsforvaltningen samlet, og legger vekt på at dette vil gjelde mer spesifisert oversikt over utgiftene i staten etter kontantprinsippet, når den nye kontoplanen er tatt i bruk. Det framgår imidlertid ikke av Gul Bok 2010 hva som skal omfattes av et ev. aggregert regnskap. Flertallet ber om at dette blir klargjort for Stortinget.

Flertallet merker seg også at de statlige regnskapsstandardene (SRS) er fastsatt som anbefalte, men ikke obligatoriske regnskapsstandarder fra 1. januar 2010 for statlige virksomheter, som i samråd med overordnet departement, benytter andre føringsprinsipper i virksomhetsregnskapet i tillegg til kontantregnskapet. Flertallet viser til at supplerende virksomhetsregnskaper basert på disse standardene kan bidra til informasjon om virksomhetenes kostnader, eiendeler og betalingsforpliktelser, som kan være nyttig for virksomhetsledelsen. Bruk av de statlige regnskapsstandardene i virksomhetsregnskapene vil imidlertid ikke ha konsekvenser for politiske myndigheters styring av statlige virksomheter, selv om beløpsstørrelsene kan være usikre da de vil inneholde elementer av skjønn. Flertallet vil bemerke at det er viktig at virksomhetsregnskapene ikke forringer de særprege som folkevalgte styringskrav krever.

7. Flerårige budsjettkonsekvenser 2012–2014

7.1 Hovedprinsipper

7.1.1 *Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011)* *Gul bok*

Budsjettframskrivningene for perioden 2012–2014 skal vise de samlede budsjettmessige konsekvensene som følger av politiske vedtak, og avgrenses til å gjelde antatte, framtidige budsjettkonsekvenser av regjeringens budsjettforslag for 2011. Budsjettframskrivningene omfatter ikke anslåtte bevilgningskonsekvenser av politiske ambisjoner om framtidig satsing og oppfyllelse av ulike målsettinger og varslede tiltak. I avsnitt 10.5 i proposisjonen gis det

en nærmere omtale av større planer og satsingsambisjoner som ikke inngår i regjeringens budsjettframskrivning.

En av målsettingene med å vise de framtidige budsjettkonsekvensene av regjeringens budsjettopplegg er å legge til rette for en hensiktsmessig og realistisk prioritering i tråd med de politiske målsettingene og de økonomiske utsiktene. Hensikten er ikke å binde opp den framtidige handlefriheten i budsjettpolitikken ytterligere. Framskrivningene skal gi et nøkternt og realistisk bilde av de framtidige konsekvensene av regjeringens forslag til statsbudsjett for neste år.

Sammenstilt med forventet utvikling i avkastningen av Statens pensjonsfond utland, vil de flerårige framskrivningene gi et utgangspunkt for å vurdere handlingsrommet i budsjettpolitikken de nærmeste årene. Framskrivningene gir dermed et bilde av det budsjettpolitiske handlingsrommet som eventuelle nye satsinger og videre opptrapping av igangsatte planer må innpasses innenfor. Med omfattende målsettinger og planer vil det kunne framkomme et vesentlig behov for omprioriteringer på budsjettets utgiftsside.

Budsjettframskrivningene skal være helhetlige ved at utgifts- og inntektsutviklingen i perioden 2012–2014 skal vurderes for alle poster i statsbudsjettet.

Det legges til grunn følgende hovedprinsipper:

- Utgifter til regelstyrte ordninger skal framskrives med de utgiftskonsekvenser som følger av regelverket. Det tas hensyn til bl.a. den demografiske utviklingen og virkningen av eventuelle regelverksendringer som foreslås gjort gjeldende i budsjettåret.
- Utgifter til store, enkeltstående investeringer framskrives i takt med forutsatt framdriftsplan. På områder der flere enkeltinvesteringer inngår i en større investeringsramme, videreføres rammen på uendret reelt nivå eller i tråd med tidligere vedtak. I denne sammenheng anses alle byggeprosjekter under Statsbygg som enkeltstående investeringer.
- Det korrigeres for engangsutgifter og engangsinntekter i budsjettforslaget for kommende år. Tiltak på utgifts- eller inntektssiden som forutsettes satt i verk et stykke ut i kommende budsjettår, framskrives med helårsvirkning.
- Øvrige utgifter og inntekter videreføres i hovedsak på uendret reelt nivå.

I proposisjonen omtales videre de ulike elementene som vurderes i forbindelse med framskrivningene av flerårige budsjettkonsekvenser.

De flerårige effektene av forslaget til statsbudsjett for 2011 vil innebære en vesentlig vekt i utgiftene i perioden.

Det anslås en vekst i utgiftene på om lag 8,6 mrd. kroner fra 2011 til 2012, og ytterligere om lag 7,4 mrd. kroner i 2013 og 2014. Det er i all hovedsak den forventede veksten i folketrygdens utgifter som bidrar til den samlede utgiftsveksten i perioden 2012–2014. Utgiftsveksten i folketrygden som følge av videreføring av gjeldende regelverk mv., anslås til 27,0 mrd. kroner over treårsperioden. Utgiftene anslås å vokse noe mer det første året, enn i de to påfølgende årene.

Øvrige utgifter anslås samlet sett redusert med om lag 1,1 mrd. kroner fra 2011 til 2012. Fra 2012 til 2013 reduseres de øvrige utgiftene med knapt 1,0 mrd. kroner, mens de går ytterligere ned med 1,6 mrd. kroner fra 2013 til 2014. Reduksjonen i utgifter utenom folketrygden fra 2011 til 2012 skyldes bl.a. utfasing av utbetalinger til EØS-finansieringsordningene 2004–2009, mens det tar noe tid før utgifter til den nye avtalen om Norges finansieringsbidrag for perioden 2009–2014 kommer til utbetaling. Videre er utbetalingen av lån til TCM DA for bygging av testsenteret for CO₂-håndtering på Mongstad satt ned fra 2012. Metoden for framskrivingene innebærer også at midlertidige tiltak som fases ut (f.eks. bygg og større IT-prosjekter), ikke erstattes med nye utgifter. Dette bidrar isolert sett til lavere utgifter utover i perioden for framskrivingene. Framskrivningene er mer usikre desto lengre framover i tid de føres, bl.a. fordi flere uforutsette hendelser da kan bidra til at tallene blir endret.

I tabell 10.2 er budsjettframskrivingene fordelt mellom utgiftsartene driftsutgifter, nybygg og anlegg og overføringer til andre. Som nevnt ovenfor, er det særlig utgiftene til folketrygdens regelstyrte stønadsordninger som bidrar til økte utgifter de nærmeste årene. I tabell 10.2 inngår disse utgiftene i utgiftsarten overføringer til andre, og det er særlig denne utgiftsarten som forventes å øke kraftig. I budsjettframskrivingene reduseres utgiftene til nybygg og anlegg (investeringer), selv om det foreslås igangsetting av enkelte nye investeringsprosjekter i 2011. Dette skyldes i stor grad at det i framskrivingene er lagt til grunn at investeringsprosjekter som utfases, i hovedsak ikke erstattes av nye investeringsprosjekter. Driftsutgiftene i staten reduseres i 2012 og 2014, mens de i 2013 anslås på om lag samme nivå som i 2011. Variasjonen i utgiftene skyldes i hovedsak at utgiftene til kjøp av klimakvoter medfører en betydelig økning i utgiftene i 2013, mens det ikke er lagt inn utgifter til dette i 2014. Spesielle driftsutgifter knyttet til CO₂-håndteringsprosjekter forventes å gå ned med til sammen om lag 1,4 mrd. kroner fram til 2014 og

bidrar til nedgangen i utgiftene. Utbetalingene til Statens Pensjonskasse trekker i motsatt retning.

På inntektssiden er det i tallene forutsatt langt færre tiltak som har budsjettmessige konsekvenser i årene framover. Totalt anslås det at inntektene under departementene øker med i underkant av 0,1 mrd. kroner fra 2011 til 2012, mens de øker med 0,5 mrd. kroner i 2013 og er litt lavere igjen i 2014, hvor de øker med 0,4 mrd. kroner i forhold til 2011-budsjettet. Det er i hovedsak avdrag på lånet TCM DA til testsenteret for CO₂-håndtering på Mongstad som bidrar til økte inntekter. I motsatt retning er det beregningsteknisk lagt til grunn lavere utbyttebetaling fra Statkraft og en nedgang i tilbakeføringer fra GIEK. Inntekter fra skatter og avgifter er ikke medregnet.

Samlet viser tallene dermed økte utgifter og reduserte inntekter på departementenes budsjetter på til sammen 8,5 mrd. kroner fra 2011 til 2012. Ytterligere budsjettsvekkelse i 2013 og 2014 utgjør henholdsvis om lag 7,0 mrd. kroner og 7,5 mrd. kroner i forhold til året før.

Med uendret skatte- og avgiftssystem øker skatte- og avgiftsinntektene over tid som følge av vekst i skattegrunnlagene. For de nærmeste årene anslås den underliggende veksten i skattegrunnlagene å styrke budsjettet med om lag 12 mrd. kroner pr. år. Det er da tatt hensyn til at økte reallønninger bidrar til at prisveksten for statsbudsjettets utgifter er sterkere enn prisveksten for skattegrunnlagene.

Ifølge retningslinjene for budsjettpolitikken skal bruken av petroleumsinntekter over tid følge utviklingen i forventet realavkastning av kapitalen i Statens pensjonsfond utland. Med fortsatt vekst i Statens pensjonsfond utland vil avkastningen øke også i årene framover. Regjeringens budsjettforslag for 2011 innebærer en bruk av petroleumsinntekter i 2011 som er om lag på linje med forventet fondsavkastning i 2012. Med uendret bruk av petroleumsinntekter målt i faste priser fra 2011 til 2012 vil det da kunne være rom for noe økt bruk av petroleumsinntekter både fra 2012 til 2013 og i de neste par årene, anslått til i størrelsesorden 7–8 mrd. kroner i gjennomsnitt pr. år. Det understrekes at disse tallene er usikre, samt at bruken av petroleumsinntekter også de nærmeste årene vil måtte tilpasses den økonomiske utviklingen.

Framskrivningene i dette avsnittet legger til grunn uendret aktivitet i offentlig tjenesteproduksjon, herunder sysselsetting. Nye bevilgninger knyttet til økt aktivitet som følge av endringer i befolkningssammensetningen, opptrappingsplaner og oppfølging av varslede satsinger er ikke regnet med, jf. omtale i pkt. 10.5. Ved vurderingen av handlingsrommet i årene framover må det også tas hensyn til at usikkerheten i anslagene øker jo lengre fram i tid en kommer.

Det vises til proposisjonen for nærmere omtale av flerårige budsjettkonsekvenser for følgende saker:

- Utgiftsveksten i folketrygden
- EØS-finansieringsordningene
- Barnehager
- Universitetene og høyskolene
- Fondet for forskning og nyskaping
- Statens lånekasse for utdanning
- EFFEKT-programmet
- Økt opptak ved Politihøgskolen og ansettelse av nyutdannede
- Ressurskrevende tjenester
- Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirker
- Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser
- Nav-reformen og IKT-pensjonsprosjektet
- Statens Pensjonskasse
- Tilpasning til pensjonsreformen i Statens Pensjonskasse (PERFORM)
- Pensjon utenfor folketrygden
- Investeringer i de regionale helseforetakene
- Barnetrygd og kontantstøtte
- Opplæring i norsk og samfunnsfag for innvandrere
- Altinn II
- Internasjonal romvirksomhet
- Internasjonaliseringstiltak (108-ordningen)
- Fjerning av krysseren Murmansk og håndtering av skipsvrak
- Vegutbygging i Bjørvika
- Byggeprosjekter
- Kirkelig administrasjon
- Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten
- Klimakvotekjøp
- Renteutgifter i forbindelse med økt fondsavsetning
- Norske styrker i utlandet
- CO₂-håndtering
- Inntekter
- Fondsavsetning
- Utbytte Statkraft
- Tilbakeføringer GIEK
- Avdrag på lån til TCM DA.

7.1.2 *Komiteens merknader*

Komiteen tar omtalen til orientering.

7.2 *Større planer og satsinger mv. som ikke inngår i budsjettframskrivningene*

7.2.1 *Sammendrag fra Prop. 1 S (2010–2011)* *Gul bok*

I framskrivningene tas det kun med framtidige konsekvenser av vedtak som er innarbeidet i regjerin-

gens budsjettforslag til Stortinget. Politiske målsettinger som er kommet til uttrykk i for eksempel intensjonserklæringer, stortingsmeldinger, flertallsmerknader i Stortinget mv., er derfor ikke tatt med i tallmaterialet. Enkelte av disse målsettingene er forholdsvis konkrete når det gjelder framtidige bevilgningsbehov. Av slike utgiftssatsinger kan nevnes Kulturløftet, Omsorgsplan 2015, Nasjonal transportplan 2010–2019 og Forsvarets langtidsplan, jf. nærmere omtale nedenfor.

Regjeringen vil videreføre maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehager nominelt uendret inntil prisen er redusert til 1 750 kroner målt i faste 2005-kroner. Tidspunkt for måloppnåelse og nivået på årlige bevilgninger vil blant annet avhenge av prisstigningen.

Vedtatte endringer i § 14 i barnehageloven, jf. Innst. O. nr. 103 (2008–2009), innebærer at godkjente ikke-kommunale barnehager skal behandles likeverdig med kommunale barnehager når det gjelder offentlig tilskudd. Regjeringen tar sikte på å oppnå dette i løpet av en periode på 5 år fra og med budsjettet for 2010.

Regjeringen har lagt fram Omsorgsplan 2015 med blant annet en egen kompetanse- og rekrutteringsplan, avtale med KS om kvalitetsutvikling i kommunene og satsing på omsorgsforskning. I 2008 ble det opprettet et nytt investeringstilskudd for sykehjemsplasser og omsorgsboliger med heldøgns helse- og omsorgstjeneste. I 2008, 2009 og 2010 er det bevilget midler til å kunne gi tilsagn om investeringstilskudd til 6 000 nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Regjeringen foreslår at det i 2011 skal kunne gis tilsagn til 2 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger gjennom tilskuddsordningen. Det legges til grunn en målsetting om at det skal gis investeringstilskudd til 12 000 sykehjemsplasser og omsorgsboliger i perioden 2008–2015.

I vedtatt langtidsplan for Forsvaret for perioden 2009–2012, jf. Stortingets behandling av St.prp. nr. 48 (2007–2008), er det lagt til grunn at forsvarsbevilgningene i perioden skal økes med 800 mill. kroner (faste 2008-kroner) sammenlignet med budsjettet for 2008. 500 mill. kroner av denne økningen ble gjennomført i statsbudsjettene for 2009 og 2010. Regjeringen foreslår en reell økning på ytterligere 75 mill. kroner i budsjettforslaget for 2011. Regjeringen vil komme tilbake til den videre oppfylging av langtidsplanens bevilgningsforutsetninger i budsjettforslagene for de etterfølgende år.

Regjeringen har som mål at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal benyttes til kulturformål innen 2014. En jevn opptrapping av Kulturløftet fram til 2014 tilsier isolert sett at bevilgningene til kulturformål årlig økes med om lag 280 mill. kroner fram til 2014.

Anslaget er basert på at statsbudsjettets utgifter videreføres reelt uendret fra 2011.

Regjeringen har videre en målsetting om at rammen for momskompensasjonsordningen til frivillige organisasjoner skal økes til om lag 1,2 mrd. kroner innen 2014. Dette innebærer at bevilgningen til ordningen må økes med om lag 600 mill. kroner fram til 2014. Momskompensasjonsordningen medregnes i Kulturløftet.

I budsjettforslaget er det tatt høyde for utgifter i 2011 som følge av en eventuell beslutning om landsdekkende utbygging av Nødnett. En eventuell beslutning om landsdekkende utbygging vil gi betydelige investeringsutgifter i de kommende årene. regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en nærmere vurdering av spørsmålet om landsdekkende utbygging av Nødnett når evalueringen av første byggetrinn og kvalitetssikring av en eventuell landsdekkende utbygging er ferdigstilt.

I St.meld. nr. 16 (2008–2009) Nasjonal transportplan 2010–2019 (NTP) framgår økonomiske rammer for Statens vegvesen, Jernbaneverket og Kystverket for perioden 2010–2019. I 2011 foreslår regjeringen bevilgninger til NTP-formål på til sammen 25,1 mrd. kroner. Gjennomsnittsbevilgninger i perioden 2010–2013 i tråd med rammene som ble varslet i NTP, innebærer bevilgninger til NTP-formål som i gjennomsnitt er om lag 2,2 mrd. kroner høyere i årene 2012–2013 enn i budsjettforslaget for 2011.

I tillegg er det på en rekke andre områder varslet økt innsats uten nærmere angivelse av bevilgningsmessige konsekvenser.

I framskrivningene over er det lagt til grunn at kommunesektorens inntekter og overføringene til helseforetakene videreføres reelt uendret fra 2011. I perioden 2005–2010 anslås den årlige realveksten i kommunesektorens samlede inntekter til om lag 2,8 pst., mens det har vært en reel vekst i driftsbevilgningene til helseforetakene på om lag 1,7 pst. pr. år. Det må forventes at det innenfor begge disse områdene vil være behov for økte ressurser i framtida, blant annet for å møte oppgaver som følge av en aldrende befolkning.

Omtalen ovenfor viser at oppfølging av disse satsingene i tråd med målsettingene, samlet sett vil kreve betydelige bevilgningsøkninger. Tallene som er presentert i dette kapitlet og omtalen av handlingsrommet i budsjettpolitikken på mellomlang sikt i Meld. St. 1 (2010–2011) Nasjonalbudsjettet 2011, viser at handlingsrommet i budsjettpolitikken er begrenset som følge av at oljepengebruken i 2011 er kommet opp på et høyt nivå, og at hensynet til langsiktig bærekraft i statsfinansene trekker i retning av at bruken av oljeinntekter raskt bør bringes tilbake til 4-prosentbanen etter hvert som veksten i økonomien tar seg opp igjen. Det innebærer at det vil bli kre-

vende å følge opp de politiske målsettingene om økt innsats på ulike områder i perioden 2012–2014.

7.2.2 Komiteens merknader

Komiteen tar omtalen til orientering.

8. Andre merknader og tekstforslag fremsatt under komiteens behandling

8.1 Behovet for omstilling og fornyelse og endringer i bevilgningene

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil vise til at en viktig oppgave i statsforvaltningen er å få mest mulig ut av hver krone. Det påligger her de ulike departementer, direktorater, tilsyn og statlige foretak å etterstrebe seg høyest mulig kvalitet innenfor deres respektive vedtatte rammer. Den teknologiske utviklingen gjør etter flertallets syn det mulig for det offentlige å spare penger på enkelte områder som kan brukes til andre og mer ønskelige formål, dersom det fra politisk hold legges fram en enkel og klar strategi med konkrete målsetninger for den enkelte virksomhet.

Flertallet vil understreke viktigheten av at det fra politisk hold blir gjort mer for å fornye offentlig sektor. Flertallet vil her spesielt vise til den effektiviseringsprosessen som har vært gjennomført så langt i Lånecassen, noe også finansministeren trakk fram ved framleggelsen av statsbudsjettet for 2011. Lånecassen har gjennom en effektiviserings- og omstillingsprosess – som startet ved stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2003–2004) – oppnådd redusert saksbehandlingstid, samtidig som driftskostnadene er redusert med ca. en 1/6 sammenlignet med 2005. Ved hovedkontoret i Oslo er antall årsverk redusert med 70.

Flertallet mener dette framstår som et veldig godt eksempel på hva man kan få til av fornyelse og besparelse innenfor det offentlige dersom virksomheten stilles overfor innsparings- og kvalitetskrav, og det samtidig blir lagt til rette for at noe av de innsparte midlene kan benyttes av virksomheten til å gjennomføre fornyelsesprosessen. Flertallet ser at slike prosesser tar tid, men understreker sterkt viktigheten av å starte i det små.

Flertallet vil her vise til at regjeringen i neste års budsjett foreslår å effektivisere landsbruksforvaltningen for å sikre best mulige rammer til det som er viktigst. Flertallet mener dette er positivt. Både Landbruks- og matdepartementet, Mattilsynet, Statens landbruksforvaltning og Reindriftsforvaltningen får redusert sine driftsbudsjetter nominelt med 1,7 pst. – før de blir justert for årets lønnsoppgjør. Til

sammen utgjør dette et kutt på 25,7 mill. kroner. I tillegg blir budsjettene verken for forvaltningen eller andre institusjoner knyttet til LMD, justert i forhold til forventet prisstigning. Dette tilsvarer en innstramning på ytterligere 34 mill. kroner.

Flertallet vil også vise til at regjeringen i neste års budsjett foreslår kutt i administrasjonsbudsjettet til Innovasjon Norge, men at budsjettforslaget legger opp til at den totale satsingen på bedriftene er på om lag samme nivå som før finanskrisen.

Flertallet viser til at nedgangen i forhold til saldert budsjett 2010 i hovedsak skyldes at bevilgningen til bedriftsutvikling og administrasjon reduseres med 142,8 mill. kroner. Av dette er 53 mill. kroner en rammeoverføring fra Nærings- og handelsdepartementet til Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet. Flertallet viser til at det for regjeringen er et mål at Innovasjon Norge er en stram og effektiv organisasjon og at selskapet må fortsette å satse offensivt, samt samordne, forenkle og videreutvikle gode ordninger.

8.2 Statspensjoner

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Høyesterett 23. mai 2006 avsa endelig dom (til fordel for staten) i saken om statspensjoner hvor en rekke tidligere høytstående embetsmenn anla sak mot staten. Bakgrunnen for søksmålet var at Stortinget våren 2000 gjorde et vedtak om en endring i lov om Statens Pensjonskasse som har ført til at en statspensjonist som gikk av 30. april 2000, får 51 pst. pensjon av sluttinntekten, mens en som gikk av dagen etter med samme inntekt og innbetaling, får de lovbestemte 66 pst. Disse medlemmer viser videre til at denne saken har vært behandlet av flere ulike rettsinstanser, hvor bl.a. Oslo tingrett 25. oktober 2005 ga saksøkerne medhold begrunnet ut fra at forskjellsbehandlingen av de to gruppene (før eller etter 1. mai 2000) bygde på en lovt teknisk feil. Disse medlemmer påpeker at antallet personer dette dreier seg om nå er anslagsvis under halvparten av de opprinnelige 5 700 pensjonister, og at tallet vil være raskt synkende på grunn av relativt høy alder på den gjenstående pensjonistgruppe.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige endringer i lov om Statens Pensjonskasse, slik at statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000, blir likebehandlet med øvrige statspensjonister. Ikrafttredelsen av denne endring er 31. juni 2011.»

8.3 Bostøtte i forbindelse med høye strømpriser

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener at bostøtten er et målrettet tiltak for å hjelpe dem som trenger det mest. Disse medlemmer viser til at strømprisene har svingt kraftig de senere år. Det er derfor viktig at regjeringen følger utviklingen i strømprisene nøye, og bruker bostøtten som virkemiddel for å hjelpe de mest vanskeligstilte dersom vi igjen opplever en unormal sterk vekst i strømprisene.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen følge utviklingen i strømprisen nøye, og dersom en unormal situasjon igjen oppstår på elektrisitetsmarkedet, bes regjeringen vurdere å bruke bostøtte for å avhjelpe situasjonen for de mest vanskeligstilte.»

8.4 Investeringsfond for u-land

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at en enstemmig utenrikskomité i Innst. S. nr. 269 (2008–2009), samt et flertall i finanskomiteen i Innst. S. nr. 277 (2008–2009) uttalte at etablering av et nytt investeringsfond for fattige u-land «vil være riktig fra et etisk ståsted». Dette trengs nå, ikke minst for å motvirke negative følger for investeringer og næringsutvikling i enkelte lavinntektsland som følge av ettervirkninger av den internasjonale finanskrisen.

Disse medlemmer vil fremsette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et investeringsprogram for investeringer i bærekraftig utvikling i fattige land, med en målsetting om samlet investeringsramme på minimum 10 mrd. kroner.»

8.5 Indikatorer for samfunnsutviklingen

Komiteen viser til enstemmig merknad fra finanskomiteen i innstillingen om Kristelig Folkepartis representantforslag om utvikling av nye indikatorer for samfunnsutviklingen (Dokument nr. 8:108 (2008–2009)), hvor regjeringen ble bedt om å «rapportere tilbake om framdrift i dette arbeidet i forbindelse med fremleggningen av nasjonalbudsjettet for 2010». Komiteen viser også til enstemmig merknad fra finanskomiteen i Innst. 350 S (2009–2010) om revidert nasjonalbudsjett 2010, der komiteen sa seg fornøyd med regjeringens omtale av saken i nasjonalbudsjettet for 2010, og der komiteen samtidig understreket «behovet for å starte arbeidet med konkret utvikling av nye indikatorer basert på den

beste tilgjengelige forskning og erfaring». Komiteen ba regjeringen om å vurdere dette i forbindelse med fremleggelsen av nasjonalbudsjettet 2011.

Komiteen setter pris på at regjeringen i nasjonalbudsjettet for 2011 gir en god gjennomgang av ulike sider ved utarbeidelsen av slike indikatorer. Regjeringen skriver at den vil vurdere spørsmålet videre, bl.a. i forbindelse med den planlagte revisjonen av bærekraftsstrategien i 2011. Komiteen mener det er behov for å arbeide videre med konkret utvikling av nye indikatorer basert på den beste tilgjengelige forskning og erfaring, slik at resultater av dette arbeidet kan legges frem innen rimelig tid. Komiteen viser blant annet til at Frankrike, Canada og Storbritannia er blant landene som leder an i dette arbeidet internasjonalt. I Storbritannia vil det nasjonale statistiske sentralbyrået snart bli bedt om å utarbeide indikatorer for å realisere den britiske regjeringens mål om å måle samfunnets livskvalitet. Komiteen ber regjeringen om å sikre at Norge i likhet med nevnte land er i front når det gjelder utviklingen av nye indikatorer for samfunnsutviklingen, og ser frem til regjeringens omtale av disse spørsmålene i forbindelse med fremleggelsen av den planlagte revisjonen av bærekraftsstrategien i 2011.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 4

9. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige endringer i lov om Statens Pensjonskasse, slik at statspensjonister som gikk av med pensjon før 1. mai 2000, blir likebehandlet med øvrige statspensjonister. Ikrafttredelsen av denne endring er 31. juni 2011.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen følge utviklingen i strømprisen nøye, og dersom en unormal situasjon igjen oppstår på elektrisitetsmarkedet, bes regjeringen vurdere å bruke bostøtte for å avhjelpe situasjonen for de mest vanskeligstilte.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere en tilsynsordning for offentlige anskaffelser og nedsette et utvalg for å utforme forslag til en mer effektiv håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.

A

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	36 146 000
2	Familie og forbruker	38 740 408 000
3	Kultur	6 266 601 000
4	Utenriks	24 712 048 900
5	Justis	20 876 136 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	14 766 711 000
7	Arbeid og sosial	313 891 544 000
8	Forsvar	36 484 845 000
9	Næring	5 030 395 000
10	Fiskeri	492 373 000
11	Landbruk	8 338 776 000
12	Olje og energi	-97 632 775 000
13	Miljø	3 100 712 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 626 764 000
15	Helse	135 120 958 000
16	Kirke, utdanning og forskning	45 448 588 000
17	Transport og kommunikasjon	36 917 714 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	134 800 413 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	9 823 000 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-211 800 000
21	Finansadministrasjon mv.	31 579 607 000
22	Skatter, avgifter og toll	-891 278 756 000
23	Utbytte mv.	-24 486 352 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland		-145 555 943 100

B

Stortinget ber regjeringen med virkning fra 1. juli 2011 utforme nye forskrifter om likeverdig behandling av private og kommunale barnehager, hvor det fastslås at kommunene skal følge enhetskostnadsprinsippet.

C

Stortinget ber regjeringen pris- og indeksregulere barnetrygden med virkning fra 1. juli 2011.

D

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som fører til at avkortningen av grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister settes til 10 pst. fra 1. mai 2011.

E

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å opprette et energi- og petroleumsforskningsfond på 10 mrd. kroner, hvor avkastningen benyttes til teknologisk forskning for å bedre utvinningsgraden, økonomien og sikkerheten på kontinentalsokkelen, samt andre relevante energiforskningsprosjekter.

F

Stortinget ber regjeringen, i løpet av vårsesjonen 2011, legge frem en sak knyttet til finansiering av vedlikeholdsetterlepet av medisinsk utstyr og bygningsmasse ved norske sykehus.

G

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 fremme forslag om å overføre legemidler fra individuell refusjon til blåreseptordningen, ut fra helse- og samfunnsøkonomiske analyser.

H

Stortinget ber regjeringen heve bagatellgrensen for legemidler til 50 mill. kroner innen 1. januar 2011.

I

Stortinget ber regjeringen om å innføre en yrkes-skade- og uføreforsikring for studenter fra og med 1. juli 2011.

J

Stortinget ber regjeringen opprette et infrastrukturfond pålydende 300 mrd. kroner. Fondet bygges opp over inntil 5 år, og avkastningen øremerkes realinvesteringer i veg-, jernbane- og kollektivnettet samt bredbånd/IKT-infrastrukturen med forutsigbar og varig finansiering av infrastruktur-investeringene som overordnet mål.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen stoppe innføringen av rammefinansiering, og gå tilbake til en finansieringsmodell for barnehagene som sikrer enhetene en reell betaling pr. bruker.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen endre regelverket slik at det blir opp til det enkelte par hvordan de vil fordele fødselspermisjonen mellom seg.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om at far på selvstendig grunnlag får rett til uttak av pappa-permisjon.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen gå bort fra rammefinansiering og tilbake til en finansieringsmodell for krisesentrene som sikrer likebehandling over hele landet.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som har som mandat å se på sammenslåing av Petroleumsstilsynet og Arbeidstilsynet. Sammenslåingen skal være gjennomført innen tre år.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til lovendring som gir alle minstepensjonister, uavhengig av sivil status, et særtillegg på 1 G.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen opprette en ny bataljon på linje med Telemarksbataljonen. Dette for å avlaste våre soldater i skarp utenlandstjeneste, ref. Afghanistan, og for å styrke vår tilstedeværelse på norsk territorium.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen innføre en nasjonal markeringsdag for innsatsen til de norske veteranene som har deltatt i utenlandsoperasjoner.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen utrede muligheten av etablering av ett eller flere strukturfond etter en fond-i-fond-løsning som forvaltes profesjonelt og som kan bidra når norske bedrifter har behov for økt kapitalstyrke.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen utrede muligheten av å overføre forvaltningen av det statlige eierskapet til en fondsbasert løsning for å sikre en profesjonell forvaltning av statens eierskap.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen opprette et eget fiskeriråd i Kina.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg med bred deltagelse for å gjennomføre en evaluering av om saksbehandlingsreglene i konkurranseloven av 2004 virker etter intensjonen.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen innføre plikt til forenklet kunngjøring ved innkjøp under den nasjonale terskelverdien for anbudspflicht og legge til rette for en effektiv, ubyråkratisk nasjonal web-basert struktur for dette.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av fiskeri- og havbruksnæringens rammevilkår med sikte på å tilpasse disse bedre til en virkelighet med åpen internasjonal konkurranse og svingninger i eksportmulighetene.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om oppheving av lov til å fremja umsetningen av jordbruksvarer (omsetningsloven).

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en ordning med fritt omsettelige produksjonskvoter for melk.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om avvikling av konsesjonsgrenser gitt i medhold av husdyrkonsesjonsloven.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen avvikle begrensningene når det gjelder antall deltakere, avstandsbegrensning og kvotetak for samdrifter i melkeproduksjon.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen utarbeide en eksportstrategi for norske landbruksprodukter.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å oppheve den gjeldende forskriften om utenlandsk bearbejdede jordbruksprodukter.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av jordloven med sikte på modernisering og forenklinger.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen fremme sak for Stortinget om endring av forskrift om utenlandsk bearbejding av kjøtt- og meierivarer, blant annet slik at retlighetene som selges på auksjon blir omsettelige.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen om å utrede en ordning med kjøp av oppsynstjenester innen naturforvaltning fra andre enn staten.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding som inneholder en evaluering av de naturfaglige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av gjennomførte og planlagte skogvernprosesser.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om at staten tar det økonomiske ansvaret for arkeologiske utgravninger når dette påkreves på privat eiendom.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om vrakpantpolitikk.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen overføre finansieringsansvaret for syketransporten og rehabiliteringstjenesten til Nav.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen overføre finansieringsansvaret for TNF-hemmerne og MS-medisinen til Nav.

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen i løpet av høsten 2011 fremme forslag om en tannhelsereform med utgangspunkt i etablering av en takordning for utgifter relatert til sykdom i munnhulen.

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011 fremme forslag om nedleggelse av de regionale helseforetakene.

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen sørge for at helseforetakene går gjennom sin virksomhet med tanke på effektivisering og konkurranseutsetting av tjenester som ligger utenfor kjernevirksomheten for å frigjøre midler til pasientbehandling. Dette kan for eksempel være renhold, vaskeri, vaktmestertjenester etc.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen sørge for at kapasitet som eksisterer hos private opptrenings- og rehabiliteringsinstitusjoner blir benyttet.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen sørge for at kapasitet som eksisterer hos private rusinstitusjoner blir benyttet.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen overføre ansvaret for forvaltning av helserefusjoner tillegges Arbeids- og velferdsetaten.

Forslag 40

Stortinget ber regjeringen sørge for at det utføres samfunnsøkonomiske og helseøkonomiske analyser knyttet til innføring av nye legemidler, med sikte på raskere innføring og bruk av innovative legemidler i Norge.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen innføre tydeligere nasjonale retningslinjer for bruk av nye innovative legemidler.

Forslag 42

Stortinget ber regjeringen rettighetsfeste retten til brukerstyrt personlig assistanse.

Forslag 43

Stortinget ber regjeringen endre nødvendig regelverk slik at også private og ideelle aktører kan søke om investeringstilskudd til bygging av sykehjemsplasser på lik linje med kommunene.

Forslag 44

Stortinget ber regjeringen pålegge kommunene å føre statistikk med ventelister på sykehjemsplass i den enkelte kommune.

Forslag 45

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om endring av ISF-ordningen som sikrer 50 pst. ISF.

Forslag 46

Stortinget ber regjeringen sikre at helseforetakene tar et tydeligere ansvar ved fristbrudd gjennom at helseforetakene pålegges å sende melding til HELFO ved fristbrudd for rettighetspasienter.

Forslag 47

Stortinget ber regjeringen overføre finansieringsansvaret for legemidler som i dag er underlagt de regionale helseforetakene til folketrygden, slik at det ikke er pasientenes bosted som er avgjørende for hvilke legemidler man får tilgang til.

Forslag 48

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak om behandlingsreiser til utlandet, slik at behandlingstilbud utenfor EØS ikke ekskluderes og at det sikres at ikke pasienten er den som skal ha bevisbyrden i forhold til kvaliteten på behandlingstilbudet.

Forslag 49

Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal sykehusplan, som definerer hvilke funksjoner et lokalsykehus skal inneholde, hvor mange sykehus Norge trenger og hvor sykehusene skal ligge.

Forslag 50

Stortinget ber regjeringen legge frem en sak som sikrer adekvat tilbud til Parkinsons- og psykiatriske pasienter i primærhelsetjenestens institusjoner.

Forslag 51

Stortinget ber regjeringen snarest sørge for at Stortingets intensjon fra 1996 om at ingen funksjonshemmede under 50 år skal på sykehjem mot sin vilje, blir innfridd.

Forslag 52

Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget i løpet av våren 2011, som omhandler fremtidig strategi for legemiddelpolitikken i Norge.

Forslag 53

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2011, innføre lovfestet rett til sykehjemsplass når det medisinske behovet er til stede.

Forslag 54

Stortinget ber regjeringen utarbeide en forpliktende strategi for hvordan departementenes indre og ytre etater, samt offentlig sektor for øvrig, kan påta seg en større del av ansvaret for inntak av lærlinger.

Forslag 55

Stortinget ber regjeringen foreta de nødvendige forskriftsendringer slik at ungdom i barnevernets omsorg får rett til støtte fra Lånekassen som hjemmeboende.

Forslag 56

Stortinget ber regjeringen innen 1. juli 2011 utrede hvordan skatt på overskudd i forskningsinstitutter, som er kvalifisert til basisbevilgninger, men som ikke har erverv til formål, påvirker instituttens konkurransesituasjon overfor utenlandske institutter og målet om å nå 3 pst. av BNP til forskningsformål, og orientere Stortinget om dette på egnet måte.

Forslag 57

Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan det hurtigst mulig kan tas i bruk en felles IKT-plattform i kirkelig sektor, og komme tilbake til Stortinget om dette på egnet måte.

Forslag 58

Stortinget ber regjeringen utrede en sammenslåing av administrasjonen av veg, jernbanens kjøreveg og luftfarten i ett direktorat.

Forslag 59

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om organisering av Vegdirektoratet som et statlig vegselskap eller statsaksjeselskap, og en ordning selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingspro-

sjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 60

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om organisering av Jernbaneverket som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 61

Stortinget ber regjeringen organisere Kystverket som statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 62

Stortinget ber regjeringen sette i gang forsøk med samlet utbygging av store samferdselsprosjekter og bruke statlige reguleringsmyndighet for å sikre nødvendig planavklaring og full statlig prosjektfinansiering av forsøkene.

Forslag 63

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om opprettelsen av et Statens Transporttilsyn som skal ha totalansvar for tilsyn og kontroll innenfor samferdselssektoren, der dagens transporttilsyn inngår.

Forslag 64

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om endring i budsjettssystemet slik at bygging av infrastruktur innenfor samferdselsområdet behandles som investering og ikke som årlig utgift, for å sikre at vedtatt Nasjonal transportplan også omfatter flerårige finansieringsvedtak.

Forslag 65

Stortinget ber regjeringen:

1. Skille ut tidligere Statskonsult som et eget selskap og selge dette.
2. Legge frem sak om organisering av Direktoratet for forvaltning og IKT som et statlig selskap eller statsaksjeselskap, og en ordning der selskapet skal kunne prosjektfinansiere store utbyggingsprosjekter ved hjelp av rimelige, statlige lån som tilbakebetales over investeringsobjektets levetid.

Forslag 66

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å børsnotere Mesta AS.

Forslag 67

Stortinget ber regjeringen overføre eierskapet for NSB AS fra Samferdselsdepartementet til Næringsdepartementet.

Forslag 68

Stortinget ber regjeringen utarbeide retningslinjer for bruk av rentekompenasjon til investeringer i riksveger, jernbane, kystformål og bredbånd.

Forslag 69

Stortinget gir regjeringen fullmakt til å avhende eierskapet i Baneservice AS.

Forslag 70

Stortinget ber regjeringen utarbeide opplegg for en storbypakke på 100 mrd. kroner til modernisering av transportnettene i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim, samt kjøp av persontransporttjenester.

Forslag fra Høyre:*Forslag 72*

Stortinget forutsetter at eksisterende planer/pakker for utvikling av veg og jernbanebaserte prosjekter som i dag er finansiert eller er planlagt finansiert med bompenger, i sin helhet finansieres av staten.

Stortinget ber videre regjeringen opprette en egen styringsgruppe for storbysatsingen med bruk av statlige reguleringsplaner. Stortinget legger til grunn statlig styring av en moderniseringspakke for hver av byene med rapportering til Stortinget på egnet måte.

Forslag 71

Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av regelverk og målsettinger for lånegarantiordningene i GIEK og Eksportkreditt med det formål at ordningene blir tilpasset og mer fleksible i forhold til den teknologiske og markedsmessige utviklingen i norsk næringsliv og at det fremmes en sak for Stortinget om endringer så snart som mulig.

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	3 922 508 000
2	Familie og forbruker	66 516 540 000
3	Kultur	7 250 466 000
4	Utenriks	31 815 173 000
5	Justis	20 370 136 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	15 261 724 000
7	Arbeid og sosial	317 073 244 000
8	Forsvar	35 184 335 000
9	Næring	4 780 395 000
10	Fiskeri	512 855 000
11	Landbruk	12 624 780 000
12	Olje og energi	-96 660 375 000
13	Miljø	3 240 212 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 611 764 000
15	Helse	132 076 258 000
16	Kirke, utdanning og forskning	45 907 969 000
17	Transport og kommunikasjon	31 878 246 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	102 377 105 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	8 878 000 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-211 800 000
21	Finansadministrasjon mv.	32 486 737 000
22	Skatter, avgifter og toll	-905 101 004 000
23	Utbytte mv.	-25 153 352 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland	-153 358 084 000

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 73*

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et investeringsprogram for investeringer i

bærekraftig utvikling i fattige land, med en målsetting om samlet investeringsramme på minimum 10 mrd. kroner.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 74**Rammevedtak*

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	4 475 508 000
2	Familie og forbruker	68 013 838 000
3	Kultur	7 314 766 000
4	Utenriks	33 220 673 000
5	Justis	20 265 136 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	16 420 524 000
7	Arbeid og sosial	317 451 744 000
8	Forsvar	34 596 335 000
9	Næring	4 693 695 000
10	Fiskeri	512 855 000
11	Landbruk	14 773 180 000
12	Olje og energi	-96 435 875 000
13	Miljø	3 350 812 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 656 764 000
15	Helse	132 194 458 000
16	Kirke, utdanning og forskning	45 453 669 000
17	Transport og kommunikasjon	31 646 446 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	103 189 005 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	8 723 000 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-211 800 000
21	Finansadministrasjon mv.	32 604 537 000
22	Skatter, avgifter og toll	-911 653 704 000
23	Utbytte mv.	-25 326 052 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland ..		-153 070 486 000

Forslag 75

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan det kan sikres at foreldre får rett til foreldrepermisjon uavhengig av den andre forelders aktivitet før og etter fødsel.

Forslag 76

Stortinget ber regjeringen etablere en tilsynsordning for offentlige anskaffelser og nedsette et utvalg for å utforme forslag til en mer effektiv håndhevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.

Forslag 77

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om at landbruksnæringen skal få mulighet til å søke om midler til nyinvesteringer fra de kommunale næringsfondene på lik linje med næringslivet ellers.

Forslag 78

Stortinget ber regjeringen om at barnehagetilskudd, krisesentertilskudd og tilskudd til Godt Samliv!-kurs tas ut av rammetilskuddet til kommunene under Kommunal- og regionaldepartementet, og gjennomføres som tilskuddsordninger under henholdsvis Kunnskapsdepartementet (barnehagetil-

skudd) og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (krisesentertilskudd og tilskudd til Godt Samliv!-kurs).

Forslag 79

Stortinget ber regjeringen i sin styringsdialog med kommunene legge til rette for at de midler som

i 2011 er tenkt benyttet til 5 flere uketimer innført høsten 2008, 1 ekstra uketime og 8 timers gratis SFO som innføres høsten 2011, kan omprioriteres med henholdsvis 290 mill. kroner til økt lærertetthet, 230 mill. kroner til etter- og videreutdanning for lærere og 50 mill. kroner til tiltak til frivillig leksehjelp i kommunal og frivillig regi.

Forslag fra Venstre:

Forslag 80

A

Rammevedtak

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	4 144 108 000
2	Familie og forbruker	38 673 240 000
3	Kultur	7 332 501 000
4	Utenriks	32 895 673 000
5	Justis	20 024 536 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	16 646 612 000
7	Arbeid og sosial	315 281 044 000
8	Forsvar	34 577 688 000
9	Næring	4 327 195 000
10	Fiskeri	512 855 000
11	Landbruk	14 577 580 000
12	Olje og energi	-96 525 675 000
13	Miljø	3 630 212 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 636 764 000
15	Helse	132 210 758 000
16	Kirke, utdanning og forskning	46 862 569 000
17	Transport og kommunikasjon	31 961 846 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	131 309 505 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	8 887 600 000
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-211 800 000
21	Finansadministrasjon mv.	32 711 637 000
22	Skatter, avgifter og toll	-909 801 304 000
23	Utbytte mv.	-24 720 852 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland ...	-153 055 708 000

B

Stortinget ber regjeringen snarest innføre normerte sykemeldingsperioder etter svensk modell.

C

Stortinget ber regjeringen sørge for at rundskriv Q22/2010 følges i 2011, slik at overgrepssentrene sikres en stabil finansiering.

D

Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett for 2011 med en sak som sikrer at Norge tar et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet ved at kvoten overføringsflyktninger økes med 500.

Forslag 81

Stortinget ber regjeringen unnta Post- og teletilsynets kostnader knyttet til arbeid med nødpeilesendere fra tilsynets selvfinansieringsordning, og at dette finansieres særskilt over statsbudsjettet.

Forslag 82

Stortinget ber regjeringen endre minstekrav til arbeidstidsreduksjon i dagpengeforskriftens § 6-6 for å beholde dagpengerettighetene fra 40 pst. til 20 pst.

Forslag 83

Stortinget ber regjeringen tilpasse regelverket for rullerende permittering slik at bedriften der det er enighet mellom ansatte og arbeidsgiver kun betaler arbeidsgiverperiode for det antall stillinger som faktisk er permittert.

10. Komiteens tilråding

Komiteen viser til Meld. St. 1 (2010–2011), Prop. 1 S (2010–2011), Prop. 1 S Tillegg 1–4 (2010–2011) og til merknadene over, og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I*Rammevedtak*

For Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2011 fastsettes følgende bevilgningsrammer i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 13. oktober 2010, supplert med vedtak 11. november 2010:

Nr.	Betegnelse	Kroner
1	Statsforvaltning	4 512 508 000
2	Familie og forbruker	38 815 640 000
3	Kultur	7 291 966 000
4	Utenriks	32 895 673 000
5	Justis	20 083 736 000
6	Innvandring, regional utvikling og bolig	16 437 424 000
7	Arbeid og sosial	317 470 444 000
8	Forsvar	34 584 335 000
9	Næring	5 198 395 000
10	Fiskeri	512 855 000
11	Landbruk	14 759 380 000
12	Olje og energi	-96 803 375 000
13	Miljø	3 343 212 000
14	Konstitusjonelle institusjoner	1 656 764 000
15	Helse	131 909 358 000
16	Kirke, utdanning og forskning	45 062 069 000
17	Transport og kommunikasjon	30 926 946 000
18	Rammeoverføringer mv. til kommunesektoren	131 335 705 000
19	Tilfeldige utgifter og inntekter	9 723 000 000

Nr.	Betegnelse	Kroner
20	Garanti-instituttet for eksportkreditt	-211 800 000
21	Finansadministrasjon mv.	32 521 737 000
22	Skatter, avgifter og toll	-910 719 004 000
23	Utbytte mv.	-24 343 352 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til og fra Statens pensjonsfond utland	-153 036 384 000

II

Meld. St. 1 (2010–2011) – Nasjonalbudsjettet for 2011 – vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 19. november 2010

Torgeir Micaelsen

leder og ordfører

Vedlegg 1**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til Stortingets presidentskap,
datert 27. oktober 2010****Prop. 1 S (2010–2011) Statsbudsjettet 2011 – ret-
tebrev**

Jeg vil med dette gjøre oppmerksom på at det er enkelte feil i blant annet forslag til vedtak i Prop. 1 S (2010–2011) Statsbudsjettet 2011 (Gul bok 2011).

Feil med betydning for forslag til vedtak

Under Forsvarsdepartementet er forslag til romertallsvedtak X kommet inn i Gul bok 2011 ved en feil. Forslaget er ikke tatt med i Forsvarsdepartementets fagproposisjonen. I tilleggsnummer til Prop. 1 S (2010–2011) vil det bli fremmet forslag om at romertallsvedtak X under Forsvarsdepartementet tas ut.

Under Landbruks- og matdepartementet er det feil i bevilgningsforslagene på kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. I jordbruksopp-gjøret i 2010 ble det besluttet å innføre et pristilskudd for salg av potetstivelse og videreforedlet potetstivelse til industrien innenfor en ramme på 16 mill. kroner fra 1. januar 2011, jf. omtale i Prop. 133 S (2009–2010). Partene var videre enige om å avvikle eksportstøtteordningen for glukose fra samme tidspunkt. Forslaget innebærer en reduksjon av kapittel 1150, post 70 Markedsregulering med 16 mill. kroner, og en tilsvarende økning av bevilgningen på kapittel 1150, post 73 Pristilskudd. Denne endringen er ikke innarbeidet i bevilgningsforslagene i Gul bok 2011, og heller ikke i Landbruks- og matdepartementets fagproposisjon.

Det vil bli fremmet tilleggsnummer til Prop. 1 S (2010–2011) for å rette opp de ovennevnte feilene.

Feil uten betydning for forslag til vedtak

I omtalen av utgiftene under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets utgifter i avsnitt 3.15 på s. 46 i Gul bok 2011 omtales bevilgningsfor-slag til kirkevalgene i 2011 slik:

«Til kirkevalgene i 2011 foreslår Regjeringen en bevilgning på 72 mill. kroner.»

I Prop. 1 S (2010–2011) foreslår Regjeringen å bevilge 65,9 mill. kroner til dette formålet. I tillegg ble det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2010 bevilget 6 mill. kroner til forberedelse av kirkevalgene i 2011. Med Regjeringens forslag i 2011-budsjettet vil dermed de samlede bevilgningene til kirkevalgene i 2011 utgjøre 71,9 mill. kroner, dvs. om lag 72 mill. kroner.

Feil i Finansdepartementets fagproposisjon

I Prop. 1 S (2010–2011) for Finansdepartementet, side 102, står det under omtalen av kap. 1638 Kjøp av klimakvoter, avsnittet «Bakgrunn», siste punktum: «Det vises til omtale i Meld. St. 1 (2010–2011) Nasjonalbudsjettet 2011, avsnitt 3.8.5, for en nærmere oversikt.»

Korrekt henvisning her er: «Det vises til omtale i Meld. St. 1 (2010–2011) Nasjonalbudsjettet 2011, avsnitt 3.6.5, for en nærmere oversikt.»

Vedlegg 2

**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til Stortinget,
datert 21. oktober 2010**

Nasjonalbudsjettet 2011. Trykkfeil.

Det opplyses om følgende trykkfeil i Meld. St. 1 (2010-2011) Nasjonalbudsjettet 2011.

Kap. 1, side 15

I fjerde avsnitt i andre spalte står det:

«Eldre er en viktig ressurs i arbeidslivet, og Regjeringen foreslår på denne bakgrunnen å avvikle særreglene for eldre dagpengemottakere fra 1. januar **2012.**»

Det skal stå:

«Eldre er en viktig ressurs i arbeidslivet, og Regjeringen foreslår på denne bakgrunnen å avvikle særreglene for eldre dagpengemottakere fra 1. januar **2011, med en overgangsperiode på ett år for personer som per 1. januar 2011 mottar dagpenger og som har fylt 63 år.**»

Kap. 2, side 24

I overskriften til figur 2.4.A står det:

«Budsjettunderskudd»

Det skal stå:

«Budsjettoverskudd»

Kap. 2, side 41

I tredje avsnitt står det:

«Gjennomsnittlig europeisk spotpris (National Balancing Point) hittil i år har vært om lag 1,4 kroner per standard kubikkmeter **oljeekvivalenter** (Sm³ o.e.)»

Det skal stå:

«Gjennomsnittlig europeisk spotpris (National Balancing Point) hittil i år har vært om lag 1,4 kroner per standard kubikkmeter (Sm³).»

Kap. 2, side 41

I tredje avsnitt står det:

«Gjennomsnittlig pris på norsk eksport av gass i fjor var på 1,87 kroner per Sm³ o.e.»

Det skal stå:

«Gjennomsnittlig pris på norsk eksport av gass i fjor var på 1,87 kroner per Sm³.»

Kap. 2, side 41

I tredje avsnitt står det:

«I denne meldingen legges det til grunn en gjennomsnittlig pris på norsk gaseksport på 1,79 kroner per Sm³ o.e. (faste 2011-kroner) i både 2010 og 2011.»

Det skal stå:

«I denne meldingen legges det til grunn en gjennomsnittlig pris på norsk gaseksport på 1,79 kroner per Sm³ (faste 2011-kroner) i både 2010 og 2011.»

Kap. 2, side 42

I boks 2.7, første avsnitt i andre spalte står det:

«Ved forbrenning av gass slippes det ut om lag halvparten så mye CO₂ per energienhet som ved forbrenning av kull, og en tredel **så mye som olje.**»

Det skal stå:

«Ved forbrenning av gass slippes det ut om lag halvparten så mye CO₂ per energienhet som ved forbrenning av kull, og en tredel **mindre enn ved bruk av olje.**»

Kap. 3, side 55

I figur 3.2 er anslagene for gjennomsnittlig årlig endring i statens utgifter til alders- og uførepensjoner i folketrygden feil. Riktige tall skal være -0,09 for perioden 2001-2011 og -0,26 for perioden 2011-2025.

Tittelen i denne figuren er også ufullstendig. Det står:

«Bidrag til endring i handlingsrommet i budsjettpolitikken.»

Det skal stå:

«Bidrag til endring i handlingsrommet i budsjett-politikken. **Prosent av BNP for Fastlands-Norge. Gjennomsnittlig årlig endring.**»

Feilene i tall og tittel er korrigert i tallene bak figurene på Finansdepartementets internettside www.statsbudsjettet.no.

Kap. 5, side 114

I tabell 5.2 er nominell avkasting siste 10 år angitt til **6,79** pst.

Det skal stå: **6,12** pst.

Kap. 6, side 141

I første avsnitt i andre spalte står det:

«Naturgass som benyttes i industrien og av kvotepliktige bedrifter får lav eller null sats.»

Det skal stå:

«Naturgass **og LPG** som benyttes i industrien og av kvotepliktige bedrifter får lav eller null sats.»

Kap. 6, side 141

I første avsnitt i andre spalte står det:

«**Gass** i fiske og fangst, skipsfart og i veksthusnæringen innrømmes fritak fra avgiften.»

Det skal stå:

«**Bruk av naturgass og LPG** i fiske og fangst, skipsfart og i veksthusnæringen innrømmes fritak fra avgiften.»

Kap. 6, side 141

I andre avsnitt i andre spalte står det:

«Fra september 2008 er alle kvotepliktige installasjoner fritatt fra CO₂-avgift på mineralolje.»

Det skal stå:

«Fra september 2008 er alle kvotepliktige **land-baserte** installasjoner fritatt fra CO₂-avgift på mineralolje.»

Kap. 7, side 163

I andre avsnitt står det:

«I Norge sto fornybare kilder for **42** pst. av samlet energiforbruk i 2008, som er noe høyere enn i 1976. Til sammenlikning var fornybarandelen i EU, ifølge Eurostat, på **10,3** pst. i 2008.»

Det skal stå:

«I Norge sto fornybare kilder for **45,1** pst. av samlet energiforbruk i 2008, som er noe høyere enn i 1976. Til sammenlikning var fornybarandelen i EU, ifølge Eurostat, på **8,2** pst. i 2008.»

Vedlegg 3, side 216:

I vedleggstabell 3.17, forspalte B står det:

«Totale **inntekter**»

Det skal stå:

«Totale **utgifter**»

